

POLITIEK EN CULTUUR

Het nationale vraagstuk en het Leninisme

De gewapende strijd van de volken in
Zuidoost-Azië

Provocatie - het wapen der oorlogsdrijvers

7 Jaargang No. 1

Januari 1952

Maandoverzicht	1	Provocatie, het wapen der oorlogsdrijvers, A.V.	32
Het nationale vraagstuk en het leninisme, J. W. Stalin	6	De zoons van onze zoons, I. Ehrenburg	36
Het Unie-verband en de positie van Nieuw-Guinea, Paul de Groot	16	Stalins artikel over de taalwetenschap, J. E.	37
De gewapende strijd van de volken in Zuidoost-Azië, Subuh	21	Boekbespreking	43
De positie van de vrouw in de burgerlijke en in de socialistische democratie, W. I. Lenin	29	Zo moeten onze kinderen leren denken, Hedda Zinner	47
		Kroniek	48

Laatste waarschuwing

Abonné's, die nog niet hun abonnementsgeld hebben voldaan, kunnen dit nog voor 15 Jan. a.s. doen. Zij kunnen dit doen per postwissel, per giro (173127), per gemeente giro Amsterdam (P 1527), of persoonlijk aan de kas.

Ondanks de gestegen kosten blijft de abonnementsprijs f 3.50 per jaar en f 1.75 per half jaar.

Indien uw betaling niet voor 15 Januari a.s. in ons bezit is, zullen wij U een postkwitantie, verhoogt met f 0.25 kosten, ter betaling van het abonnementsgeld aanbieden.

Doet het nu, dit spaart ons beiden geld.

Banden 1951

Velen van onze abonnées zullen hun nummers van de Jaargang 1951 weer willen laten inbinden. De grote verscheidenheid van artikelen en het vele documentatie-materiaal, dat in ons blad is gepubliceerd, maakt deze wens begrijpelijk.

Wij zijn bereid ons met dit inbinden te belasten, als de kosten, f 1.70 (f 1.— band en f 0.70 binden), vooruit worden voldaan en de 12 nrs ons franco opgezonden worden vóór 15 Februari a.s., met duidelijke vermelding van naam en adres:

Boekhandel Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C.

Giro 173127, Gem. Giro P 1527

Telefoon 30822

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Inhoudsopgave 1952

ALGEMENE POLITIEK EN ECONOMIE

	Pag.
Het Unie-verbond en de positie van Nieuw-Guinea, <i>P. de Groot</i>	16
Japan — Amerikaanse basis voor aanval op Azië, <i>Tsjoei Ai-pei</i>	102
De strijd tegen de werkloosheid, <i>J. Haken</i>	150
Economische rotities, <i>F. B.</i>	178
Het Midden-Oosten in opmars, <i>C. Allen</i>	216
Ontwrichting door herbewapening, <i>F. Baruch</i>	257
Slag tegen Romme-fascisme en Amerika, <i>J. Schalcker</i>	293
Het centrale vraagstuk van Europa, <i>F. Baruch</i>	296
Voorspel van de presidentsverkiezingen in de USA, <i>W. Foster</i>	305
Enige gegevens over de voedselpolitiek van Mansholt, <i>J. Haken</i>	308
Wat is staatsmonopolistisch kapitalisme? <i>O. R.</i>	360
Enkele aantekeningen over de werkloosheid en de nieuwe werkloosheids- wet, <i>W. van het Schip</i>	397
Tegen huurverhoging en voor opheffing van consumptiebeperking, <i>B. Blokzijl</i>	453
De troonrede, <i>F. Baruch</i>	462
Oproep van het Dagelijks Bestuur der CPN tot strijd tegen de door Ameri- ka opgedrongen regering	524
„Europese federatie” van Amerikaanse Quislings, <i>A. Jeroesalimsky</i>	543
Maandoverzichten pag. 1, 49, 97, 145, 193, 241, 289, 385, 433,	551
Kronieken pag 48, 96, 144, 192, 240, 288, 336, 432, 480,	556

STRIJD VOOR VREDE EN NATIONALE ONAFHANKELIJKHEID

Provocatie, het wapen der oorlogsdrijvers, <i>A. V.</i>	32
De boeren en de oorlogsvoorbereiding, <i>C. Borst</i>	54
Eenheid tegen het herlevend fascisme, <i>G. Geelhoed</i>	60
Een breekijzer voor de vrede, <i>G. Geelhoed</i>	267
Het tractement van de subalterne officier, <i>F. Schoonenberg</i>	273
Nieuwe nazi-Wehrmacht bedreiging voor elk land in Europa, <i>J. Haken</i> ..	337
Landbouwwetenschap en oorlogsvoorbereiding, <i>C. Borst</i>	401
Het Volkencongres voor de vrede, <i>S. Gengjes</i>	458

THEORIE VAN HET MARXISME—LENINISME

Het nationale vraagstuk en het leninisme, <i>J. W. Stalin</i>	6
De gewapende strijd van de volken in Zuidoost-Azië, <i>Subuh</i>	21
De positie van de vrouw in de burgerlijke en in de socialistische democratie, <i>W. I. Lenin</i>	29
Linkse frases, een wapen van de reactie, <i>Chr. Smit</i>	84
Om het leninisme, <i>A. Averink</i>	118
Het klasse-karakter van de mens, <i>Lioe Sjao-sji</i>	228
Over het bondgenootschap tussen de arbeidersklasse en de intellectuelen, <i>P. de Groot</i>	246
Over een volksregering voor Duitsland, <i>K. Marx</i>	265
Enkele notities over het karakter van de tweede wereldoorlog, <i>W. Mans</i>	276
Lenin over het Amerikaanse imperialisme, <i>G. Tichomirnow</i>	351
Rede van <i>J. W. Stalin</i> op het 19e Congres van de CPSU	538

PROBLEMEN VAN DE PARTIJ

De Waarheid en de strijd voor de nationale onafhankelijkheid, <i>J. de Louw</i>	75
Het Partijcongres 1930 legde de grondslag voor een bolsjewistische Partij Nederland, <i>H. Verhey</i>	165
Over de rol van de afdelingssecretaris	310
De rol van partij en vakbeweging in de strijd voor verhoging van het levens- peil, <i>Fr. Reuter</i>	315
De werving voor de krant en de verkiezingsuitslag, <i>J. de Louw</i>	342
Het aanstaande partijcongres, <i>M. Bakker</i>	439
Rede van <i>Paul de Groot</i> op de zitting van het Partijbestuur op 3 Juli 1952	482
Grondslag voor de discussie ter voorbereiding van het Partijcongres 1952	528

TOELICHTING OP HET BEGINSSELPROGRAM

Het socialisme en de aanbidders van de Amerikaanse heerschappij, <i>F. Baruch</i>	109
De communisten en de vrijheid, <i>M. Bakker</i>	155
Voor de eenheid der natie, <i>G. Geelhoed</i>	200
De positie van de boer in de democratische volksstaat, <i>J. Haken</i>	252
De Nederlandse weg, <i>C. Geugjes</i>	347
Baanbreker en waarborg voor eigen streven, <i>G. Geelhoed</i>	391
Strijd voor de belangen van de arbeidersklasse is de voorwaarde om te komen tot een nationaal eenheidsfront, <i>Fr. Reuter</i>	447

SOWJET-UNIE, VOLKSDEMOCRATIEËN

Economische samenwerking wenselijk en mogelijk, <i>M. Nesterow</i>	68
Bron van ontwikkeling van de Sowjet-maatschappij, <i>P. F. Joedin</i> 125 en	173

BOEKBESPREKINGEN

Een Amerikaans volksleider („Burger Tom Paine” door Howard Fast), <i>G. Geelhoed</i>	44
„O Kersnacht schoner dan de daegen” (Rey van Klaerissen uit Vondels „Gijsbrecht van Amstel”) <i>S. P.</i>	44
Dé bevrijding van Hongarije („Het lied der vrijheid” door B. Illes), <i>N. L.</i>	45
Klassenstrijd in het dorp („De laatste hooischelf” door E. Grien), <i>Lw.</i> . . .	46
Romein, van „marxist” tot mysticus („In de hof der historie” door J. Ro- mein), <i>F. B.</i>	92
Makarenko: De weg naar het leven, deel II en III, <i>I. P.</i>	94
Theun de Vries schrijft voor Nederland („Anna Casparii” door Theun de Vries), <i>G. Geelhoed</i>	136
Alle heil komt uit Amerika („En toch.” door Sam de Wolff), <i>F. B.</i> . .	140
Over een zeer gevaarlijke, ongenode gast („Ongenode gast” door W. Faulk- ner), <i>J. de Louw</i>	190
Uit de schatkamer der cultuur („Van vuursteen tot wereldrijk” door Gordon Childe), <i>S. P.</i>	235
Een meesterlijke romanserie („De Stille Don” door M. Sjolochow), <i>C. S.</i>	286
Het leven van een gewone Amerikaan („Jimmy” door P. Courtade), <i>E. Tn.</i>	334
Verhaaltjes in plaats van geschiedenis („Historische Encyclopaedie”) <i>G. v. P.</i>	383
De eerste Nederlandse levensbeschrijving van Maxim Gorki, <i>Th. de Vries</i>	406
„Luis Carlos Prestes” door J. Amado, <i>Lw.</i>	423
Niet de feiten, maar formules? („Inleiding tot het denken van A. Einstein” door prof. dr H. Freudenthal) <i>J. Berg</i>	432
Ironische mensenliefde („Tarabas” door J. Roth), <i>S. P.</i>	479
„De Vier Winden” — een roman over Brabantse werkverschaffingsarbeiders, <i>N. L.</i>	570
Naar aanleiding van het verschijnen van „De Lijdensweg”, <i>G. den Bra- bander</i>	573
Politiek banditisme in Australië, <i>J. de Louw</i>	576
Humor als wapen, <i>S. P.</i>	578
„Lenin, keuze uit zijn werken”, deel III, en „Stalin, keuze uit zijn werken”, deel II, <i>C. S.</i>	579
Over „De interne partijstrijd” door Lioe Sjao-sji, <i>B. G.</i>	582

Boekhandel Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam
Giro 173127

Gem. Giro P 1527

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en practijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

„Het vergulden van pillen is een oud politiek gebruik en zonder twijfel zullen wij de Franse regering aan het werk zien de werkelijkheid te verdoezelen met schimachtige supra-nationale vertogen. Wij zouden hieraan toe willen voegen dat het een Europese plicht voor de andere regeringen genoemd kan worden hierbij te helpen. De belangen van de defensie zullen er slechts mee gebaat zijn.”
(N.R.C. 1/12/51).

BOVEN ons overzicht plaatsen wij deze uitlating van de N.R.C., omdat deze zo kenmerkend is voor de politiek, die door de kapitalistische regeringen en de politici van de verschillende partijen gevoerd wordt. Hoewel deze passage voorkomt in verband met de moeilijkheden in Frankrijk ten aanzien van het Europees leger, is zij op elk gebied van de politiek van deze tijd van toepassing. De massa moet bedrogen worden, om haar tot het aanvaarden van verslechtingen te dwingen en haar in de oorlog te drijven. Deze methode wordt ook in ons land toegepast. Het groeien van de wereldvredebeweging en van de toenemende strijd en de eenheidswil van de arbeiders wil men tegengaan door een rookgordijn over zijn werkelijke plannen en handelingen te hangen, om op die wijze deze plannen toch tegen de wil van de volken uit te voeren. Zeer treffend komt dit ook tot uitdrukking in de Amerikaanse Washington Post:

„Indien de drie regeringen aan de mening der wereld geen bijzonder grote aandacht zouden moeten schenken, dan zouden zij hun vredesvoorstellen niet gedaan hebben en Truman zou niet gesproken hebben zoals hij nu gedaan heeft.”

Hieruit spreekt niet alleen de angst voor de massa, maar ook het feit dat deze voorstellen als oogverblindende moeten werken.

Het verloop van de vergaderingen te Parijs bevestigt dit volkomen. Wysjinski heeft er door het indienen van een aantal amendementen bij het westelijk voorstel toe bijgedragen om hieraan een concrete inhoud te geven. Deze amendementen zijn van dien aard, dat het verbod van het atoomwapen, vermindering van de bewapening en stricte internationale controle hierdoor verwezenlijkt kunnen worden. Het was niet mogelijk, deze concrete

Wie aapt Schumacher na?

H. Korbak

voorstellen zonder meer af te wimpelen. Het voorstel van Syrië, Irak en Pakistan werd dan ook aanvaard, n.l. dat de afgevaardigden van de Grote Vier onder voorzitterschap van de voorzitter van de Algemene Vergadering van de U.N.O., dr. Luis Padillo Nervo, bijeen zullen komen om over de vermindering van de bewapening te spreken op grondslag van het westelijk plan en de amendementen van Wysjinski.

Het tweede punt, waarmee men te Parijs de massa probeert te bedriegen, is de kwestie van de eenheid van Duitsland. De drang voor de gezamenlijke verkiezingen voor één Nationale Vergadering wordt in West-Duitsland met de dag groter. Dit is tegen de wil van de Amerikanen en de Westelijke mogendheden, omdat hierdoor de herbewapening van West-Duitsland en hun gehele oorlogsvoorbereiding in gevaar komt. Daarom is dit punt, dat volgens de internationale verdragen een zaak voor de Duitsers zelf is, op de agenda geplaatst en werd voorgesteld om een internationale commissie te vormen onder leiding van de U.N.O., die onderzoeken moet of de verkiezingen in volle vrijheid mogelijk zijn.

De bedoeling van deze inmenging is duidelijk. De Amerikanen willen de schijn wekken dat zij ook voor die verkiezingen zijn, maar ja, er moeten natuurlijk eerst waarborgen zijn. Dit is echter

geen zaak voor de U.N.O., doch voor het Duitse volk zelf. Wysjinski wees er dan ook zeer terecht op, dat

„het controleren van de voorwaarden voor de doorvoering van vrije verkiezingen in geheel Duitsland het beste door de Duitsers zelf kan gebeuren, door een commissie van vertegenwoordigers uit Oost- en West-Duitsland onder de contrôle van de vier bezettingsmachten, wanneer de Duitsers dit zelf noodzakelijk achten.”

Deze juiste opvatting viel niet zo maar van de hand te wijzen. Het resultaat is, dat vertegenwoordigers van West- en Oost-Duitsland over deze kwestie gehoord zullen worden. Deze zijn inmiddels in Parijs aangekomen.

De ellende, die in West-Duitsland steeds groter wordt door de oorlogspolitiek van Adenauer en Schumacher, staat in schrille tegenstelling tot de grote vooruitgang in de D.D.R. De prijzen van levensmiddelen en gebruiksvoorwerpen zijn met 10 tot 79% verlaagd.

Terwijl de vergadering van de U.N.O. in Parijs daagde, zijn de ministers van de Atlantisch Pact-landen te Rome bijeen geweest. Daar werden dezelfde vraagstukken „vanuit een ander gezichtspunt bekeken, namelijk uit dat van de opvoering van de bewapening”, zoals Wysjinski zich uitdrukte. Zeker waren daar tegenstellingen aanwezig. Tegenstellingen, omdat de heren zitten met de groeiende onwil der volken ten aanzien van de bewapening en het verlies van hun onafhankelijkheid. Inderdaad heeft de kwestie van het Europees leger nog niet zijn beslag gekregen. De westelijke regeringen hebben nu de opdracht gekregen, dat het op de conferentie van Februari te Lissabon voor elkaar moet zijn. De voorstelling van zaken echter, door de verschillende regeringen gewekt, dat zij zich werkelijk tegen de Amerikanen verzet zouden hebben, is onjuist. Zij durven met hun werkelijke plannen niet direct voor de massa te komen. Zo handelt ook de Nederlandse regering. De indruk alsof de regering-Drees niet aan het Europees leger zou willen meedoen blijkt een misleiding te zijn. Amerikaanse kranten berichten, dat minister Staf heeft verklaard, dat hij reeds een grondwetswijziging aan het voorbereiden is, waardoor het wettig wordt, het Nederlandse leger aan een vreemde mogendheid uit te leveren. Staf heeft ook nog te Rome meegedeeld, dat de Nederlandse regering het er mee eens is, dat West-Duitsland „op voet van volledige gelijkheid” mee moet doen. De P.v.d.A. is hierbij één van de grootste drijvers om onze onafhankelijkheid over boord te gooien.

De Nederlandse regering gaat meer en meer onder het juk door. De vrijheidstradities van het Nederlandse volk tracht zij op allerlei manieren te verstikken. In de eerste plaats tracht zij de strijd, die voor onze onafhankelijkheid tegen het Hitlerfascisme werd gevoerd, uit het bewustzijn te verdrijven. Daarom heeft zij geprobeerd de Hannie Schaft-herdenking onmogelijk te maken. Het is haar niet gelukt. Deze was, zoals verschillende bladen melden, vier maal zo groot als andere jaren. Tegelijkertijd laat zij de oorlogsmisdadigers vrij, zoals Christiansen en de beul

van Amersfoort, Kotälla. Het zal voor iedere eerlijke verzetsstrijder een teken aan de wand zijn.

Dat de weerzin hiertegen steeds groter wordt en de strijd voor de vrede steeds grotere bevolkingslagen omvat, blijkt wel uit de nationale vredesconferentie, die te Amsterdam is gehouden en waar mensen van allerlei richting bijeen waren.

Dit vervult de regering met angst. Dit brengt haar oorlogsplannen in gevaar. Zij wil deze groeiende eenheid breken. Hierbij spelen eveneens de komende verkiezingen een rol. Er moet o.a. een grondwetswijziging aangenomen worden, waarbij de regering in oorlog kan gaan, zonder het parlement er in te kennen.

Om al deze overwegingen heeft zij bij monde van minister Teulings een lastercampagne tegenover de communisten ontketend. Hij zei, dat hij kon verklaren, dat

„mij bewijzen hebben bereikt, waaruit onomstotelijk blijkt, dat van communistische zijde is ingegaan op besprekingen met een hier tijdelijk vertoevend ambtenaar, met het doel om te komen tot het overbrengen, via handelstransacties, van fondsen uit het buitenland ter financiering van de acties van de C.P.N.”

Met zulk soort aantijgingen wordt getracht te suggereren, dat de communisten geld uit het buitenland ontvangen. Deze manier is niet gloednieuw, en in deze tijd lijkt het sterk op het verhaal van de dief, die zelf „houdt de dief” staat te schreeuwen.

Het tweede verhaal van de minister in de Kamer was, dat de communisten de Nederlandse zakenlieden zouden dwingen aan een internationale conferentie van zakenlieden, welke in het voorjaar van 1952 te Moskou gehouden zal worden, mee te doen.

De belachelijkheid van deze bewering werd afdoende aange-toond door Prof. Mr. C. W. de Vries, hoogleraar aan de Hogere Handelsschool in Rotterdam. Deze zei:

„Onze zakenlieden zijn best in staat zelf te bepalen wat ze moeten doen. Het deelnemen van buitenlandse niet-communisten aan deze conferentie is geheel vrijwillig. Mochten daaraan zakenlieden deelnemen, dan staan zij onder niemands pressie.”

De reactie beschikt over geen andere wapens meer om de massa te verdelen, dan verdachtmaking, bedrog en provocatie. Dit wordt nog beklemtoond door de woorden en daden met betrekking tot het zo buitengewoon brandend probleem van de 50.000 woningen. De eis van het N.V.V. en de P.v.d.A., dat deze gebouwd moeten worden en dat de rijken daarvoor het geld moeten lenen, laten zij overal vallen, waar zij voor de konsekwentie van de uitvoering daarvan worden gesteld. Dat heeft hun optreden in de Tweede Kamer en de Gemeenteraad volkomen bevestigd. Maar wat wel door minister In 't Veld wordt aangekondigd is huurverhoging. De bouwvakarbeiders van Breedband en Praktika hebben met hun strijd een betere weg gewezen.

DE pogingen van de reactie om de communisten van het volk te scheiden en daardoor het volk weerloos te maken, zullen niet gelukken. De Communistische Partij is een onafscheidelijk

deel van het volk. Dit heeft de partijconferentie op 15 en 16 December 1951 ter voorbereiding van de kamerverkiezingen in 1952 opnieuw bewezen.

Op deze conferentie, waar op democratische wijze het ontwerpverkiezingsprogram werd besproken, waren niet alleen gedelegeerden uit de partij aanwezig, maar ook vele partijlozen uit alle lagen van de bevolking, die de centrale leuzen: „Voor Vrede, Vrijheid, Werk en Woningen — Tegen het herlevend fascisme — Geen kabinet-Romme — Strijd tegen de massa-werkloosheid” volledig onderschreven, die het ontwerpprogram zorgvuldig hadden bestudeerd en in hun beschouwingen bijdragen en aanvullingen van grote waarde brachten.

De zakelijke discussie op deze conferentie, naar aanleiding van het ontwerp en de inleidingen van Paul de Groot en Harry Verhey, toonde aan, dat de afgevaardigden en genodigden zich bewust waren van hun verantwoordelijkheid tegenover het Nederlandse volk, om de onafhankelijkheid en de welvaart van ons land te verzekeren. Sterk trad hierbij, en in de inleiding van Harry Verhey, naar voren, dat tussen de eisen en leuzen van het verkiezingsprogram en de strijd daarvoor en de verwezenlijking daarvan geen scheidingslijn loopt, maar dat deze onverbrekelijk met elkaar zijn verbonden. De grondslag van de verwezenlijking ligt niet daarin om de massa te vertellen: dit en dat zullen wij na de verkiezingen doen — maar in de acties en de strijd, die er nu reeds voor gevoerd worden, waardoor de massa zich er aan de hand van haar eigen ervaring van kan overtuigen, dat hetgeen in woord en geschrift tot uitdrukking wordt gebracht op de werkelijkheid stoelt en dat dit de juiste weg is.

In zijn inleiding gaf Paul de Groot een principiële analyse van de huidige internationale situatie, door zijn heldere uiteenzetting over het karakter van de Amerikaanse overheersing verdreef hij elke verwarring in de opvattingen ten aanzien van het herlevend fascisme, voor de Nederlandse werkers opende hij het perspectief op de overwinning van de vrede, de overwinning van het socialisme onder onze eigen historische voorwaarden, en de eenheid van het Nederlandse volk.

Deze conferentie was niet alleen een inzet tot de verkiezingen, maar zij luidde tegelijkertijd een nieuwe fase in om de verbindingen van de partij met het volk nog hechter te maken, om de massa's moed en perspectief te geven in de strijd voor vrede, vrijheid, werk en woningen.

Het nationale vraagstuk en het leninisme

(Antwoord aan de kameraden Mesjkow, Kowaltsjoek e.a.) *)

III. DE TOEKOMST VAN DE NATIES EN DE NATIONALE TALEN

JULLIE maken een ernstige fout, wanneer je de periode van de overwinning van het socialisme in één land gelijkstelt met de periode van de overwinning van het socialisme op wereldschaal, wanneer je verklaart, dat het verdwijnen van de nationale verschillen en de nationale talen, dat de samensmelting van naties en het ontstaan van een gemeenschappelijke taal, mogelijk en noodzakelijk is, niet alleen na de overwinning van het socialisme op wereldschaal, maar ook na de overwinning van het socialisme in één land. Bovendien halen jullie twee volkomen verschillende dingen door elkaar: de „afschaffing van de nationale onderdrukking” en de „liquidatie van de nationale verschillen”, de „afschaffing van de nationale scheidsmuren” en het „afsterven van de naties”, de „samensmelting van de naties”.

Men moet er op wijzen, dat het voor marxisten absoluut ontoelaatbaar is om deze verschillende begrippen door elkaar te halen. In ons land is de nationale onderdrukking al lang geleden afgeschaft, maar daaruit volgt helemaal niet, dat de nationale verschillen verdwenen zijn en dat de naties van ons land zijn geliquideerd. De nationale staats-scheidingslijnen werden met de grenswachten en douanes in ons land lang geleden afgeschaft, maar daaruit volgt helemaal niet dat de naties al samengesmolten en de nationale talen verdwenen zijn, dat deze talen vervangen zijn door een enkele gemeenschappelijke taal voor al onze naties.

Jullie bent niet tevreden over de redevoering, die ik in de Communistische Universiteit van de Oosterse Volken heb gehouden (1925), waarin ik de stelling verwierp, dat de nationale talen na de overwinning van het socialisme *in één land*, in ons land bijvoorbeeld, zullen afsterven, dat de naties zullen samensmelten, en dat in de plaats van de nationale talen een enkele taal zal ontstaan.

Jullie menen, dat deze uitspraak van mij de bekende stelling van Lenin tegenspreekt, volgens welke het socialisme tot doel heeft om niet alleen de verbroekeling van de mensheid in kleine staten af te schaffen, evenals elke afzondering van de naties, om niet alleen de naties bijeen te brengen, maar ook om ze te versmelten.

Verder menen jullie, dat dit eveneens een andere stelling van Lenin tegenspreekt, nl. dat de nationale verschillen en nationale talen na de overwinning van het socialisme *op wereldschaal* zul-

*) Het eerste gedeelte van dit artikel verscheen in het December-nummer.

len beginnen te verdwijnen, dat de nationale talen als gevolg van deze overwinning vervangen zullen worden door een enkele, gemeenschappelijke taal.

Dat is absoluut onjuist, kameraden. Het is een ernstige dwaling.

Ik heb al gezegd dat het voor marxisten ontoelaatbaar is om verschijnselen, die zo verschillend zijn als „de overwinning van het socialisme in één land” en „de overwinning van het socialisme op wereldschaal”, door elkaar te halen en over één kam te scheren. Men mag niet vergeten dat deze verschillende verschijnselen twee volkomen verschillende tijdperken weerspiegelen, die zich van elkaar onderscheiden niet alleen door de tijd (hetgeen zeer belangrijk is), maar ook door hun wezen zelf.

Nationaal wantrouwen, nationale afzondering, nationale tweedracht en nationale botsingen worden natuurlijk niet door een of ander „aangeboren” gevoel van nationale vijandschap gestimuleerd en aangekweekt, maar door het streven van het imperialisme om andere naties te onderwerpen en door de angst van deze naties voor de dreiging van een nationale knechting. Zolang het wereldimperialisme bestaat zullen ongetwijfeld dit streven en deze angst bestaan — en dientengevolge zullen in de overgrote meerderheid van de landen ook nationaal wantrouwen, nationale afzondering, nationale tweedracht en nationale botsingen bestaan. Kan men zeggen dat de overwinning van het socialisme en de liquidatie van het imperialisme in één land de liquidatie van het imperialisme en van de nationale onderdrukking in de meeste landen betekent? Natuurlijk niet. Maar hieruit volgt, dat de overwinning van het socialisme in één land, ondanks het feit dat dit het wereldimperialisme aanzienlijk verzwakt, toch niet de noodzakelijke voorwaarden schept, noch kan scheppen, voor de samensmelting van de naties en de nationale talen van de samensmelting van alle naties tot één geheel.

De periode van de overwinning van het socialisme op wereldschaal verschilt van de periode van de overwinning van het socialisme in één land, doordat deze het imperialisme *in alle landen* liquideert, zowel het streven om andere naties te onderwerpen, alsook de angst tegenover de dreiging van de nationale knechting afschaft, radicaal het nationaal wantrouwen en de nationale vijandigheid aantast, de naties verenigt in één wereldstelsel van socialistische economie, en op deze wijze de werkelijke voorwaarden schept, die noodzakelijk zijn voor de geleidelijke samensmelting van alle naties in één geheel.

Dat is het fundamentele verschil tussen deze beide perioden.

Maar hieruit volgt, dat het door elkaar halen van deze twee verschillende perioden en over één kam scheren daarvan een onvergeeflijke fout is. Laten wij de inleiding nemen, die ik in de Communistische Universiteit van de Oosterse Volken hield. Daarin werd gezegd:

„Sommige mensen (Kautsky bijvoorbeeld) praten over het scheppen van een enkele gemeenschappelijke taal voor de gehele mensheid en het afsterven

van alle andere talen in de periode van het socialisme. Ik geloof niet in deze theorie van één, allesomvattende taal. In elk geval is de ervaring eerder in tegenspraak met zo'n theorie dan dat ze deze bevestigt. Tot nu toe was de situatie zo, dat de socialistische revolutie het aantal talen niet verminderd, maar uitgebreid heeft; want door de diepste lagen van de mensheid te be-roeren en ze in de politieke arena te stoten, wekt zij een hele reeks tot nu toe onbekende of weinig bekende nationaliteiten tot nieuw leven. Wie had kunnen voorzien, dat het oude, tsaristische Rusland uit niet minder dan vijftig naties en nationale groepen bestond? Maar de Octoberrevolutie, die de vroegere ketens heeft verbroken en een aantal vergeten volken en nationaliteiten op het toneel heeft gebracht, heeft hun een nieuw leven en een nieuwe ontwikke-ling gegeven."

Uit dit citaat blijkt, dat mijn rede zich richtte tegen mensen zoals Kautsky, die (d.w.z. Kautsky) altijd een dilettant is geweest en gebleven in het nationale vraagstuk; die niet het mechanisme van de ontwikkeling van de naties begrijpt en geen idee heeft van de geweldige kracht van de stabiliteit van de naties; die meent dat de samensmelting van de naties mogelijk is lang vóór de overwinning van het socialisme, nog onder de burgerlijk-democrati-sche maatschappij-orde; die kruiperig de assimilerende „werk-zaamheid" van de Duitsers in Tsjechië prijst en lichtvaardig be-weert dat de Tsjechen bijna geermaniseerd zijn; dat de Tsjechen, als natie geen enkele toekomst hebben.

Verder blijkt uit dit citaat, dat ik in mijn rede niet sprak over de periode van de overwinning van het socialisme op *wereld-schaal*, maar uitsluitend over de periode van de overwinning van het socialisme *in één land*. Ik hield vol (en blijf volhouden) dat de periode van de overwinning van het socialisme in één land niet de noodzakelijke voorwaarden schept voor de samensmelting van de naties en de nationale talen; dat deze periode integendeel de gunstige voorwaarden schept voor de wedergeboorte en op-bloei van de naties die vroeger onderdrukt werden door het tsaristische imperialisme en die nu door de Sowjet-revolutie van de nationale onderdrukking zijn bevrijd.

Tenslotte blijkt uit dit citaat, dat jullie het geweldige onder-scheid tussen de twee verschillende historische perioden over het hoofd gezien hebben; dat jullie daarom niet de betekenis van de rede van Stalin begrepen hebben en dat jullie als gevolg daar-van verward zijn geraakt in het doolhof van jullie eigen fouten.

Laten wij overgaan tot Lenins stellingen over het afsterven en samensmelten van de naties na de overwinning van het socia-lisme op wereldschaal.

Hier is een van de stellingen van Lenin, ontleend aan zijn artikel *De socialistische revolutie en het recht van de naties op zelfbe-schikking*, gepubliceerd in 1916, die om de een of andere reden niet volledig wordt geciteerd in jullie brieven:

„Het doel van het socialisme is niet alleen de verbrokkeling van de mensheid in kleine staten en elke afzondering van de naties op te heffen; niet alleen de naties dichter bij elkaar te brengen, maar ook om ze samen te smelten....

Evenals de mensheid de opheffing van de klassen slechts kan bereiken door een overgangperiode van de dictatuur van de onderdrukte klasse, kan de mensheid de onvermijdelijke samensmelting van de naties alleen bereiken door een overgangperiode van de volledige bevrijding van alle onderdrukte naties, dat wil zeggen de vrijheid om zich af te scheiden." (W. I. Lenin, Verzamelde Werken V, Pegasus 1937, pag. 289).

En hier is nog een stelling van Lenin, die jullie evenmin volledig citeren:

„Zolang er nationale en staatkundige verschillen tussen de volken en landen bestaan — en deze verschillen zullen nog zeer lange tijd bestaan, zelfs na de invoering van de dictatuur van het proletariaat op wereldschaal — eist de eenheid van de internationale tactiek van de communistische arbeidersbeweging van alle landen niet het uitwissen van verscheidenheid, niet het opheffen van de nationale verschillen (dat is een waandenkbeeld op dit ogenblik), maar een zodanige toepassing van de fundamentele beginselen van het communisme (Sowjet-macht en dictatuur van het proletariaat), dat ze deze beginselen in onderdelen op de juiste wijze varieert, op de juiste wijze aanwendt en aan de nationale en nationaal-staatkundige verschillen aanpast.”

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat deze passage ontleend is aan de brochure van Lenin *De linkse stroming, een kinderziekte van het communisme*, uitgegeven in 1920, dat wil zeggen *na* de overwinning van de socialistische revolutie in één land, *na* de overwinning van het socialisme in ons land.

Uit deze citaten blijkt, dat volgens Lenin het proces van het afsterven van de nationale verschillen en het samensmelten van de naties geen verband houdt met de periode van de overwinning van het socialisme in één land, maar uitsluitend met de periode die komt *na* de instelling van de dictatuur van het proletariaat op wereldschaal, dat wil zeggen met de periode van de overwinning van het socialisme in alle landen, als de grondslagen van een socialistische wereldeconomie reeds gelegd zijn.

Verder blijkt uit deze citaten, dat Lenin de poging om het proces van het afsterven van de nationale verschillen toe te wijzen aan de periode van de overwinning van het socialisme in één land, in ons land, kwalificeert als een „waandenkbeeld”.

Uit deze citaten blijkt bovendien, dat Stalin volkomen gelijk had toen hij in de rede voor de Communistische Universiteit van de Oosterse Volken ontkende dat het mogelijk was, dat de nationale verschillen en nationale talen zouden afsterven gedurende de periode van de overwinning van het socialisme in één land, in ons land, en dat jullie volstrekt ongelijk hadden toen jullie iets verdedigden dat precies het tegenovergestelde is van de stelling van Stalin.

Uit deze citaten blijkt tenslotte, dat jullie, door deze twee verschillende perioden van de overwinning van het socialisme door elkaar te halen, Lenin niet begrepen, de lijn van Lenin inzake het nationale vraagstuk verdraaiden en dat jullie als gevolg daarvan, ongewild, met het leninisme hebben gebroken.

Men vergist zich als men gelooft, dat de nationale verschillen op slag zullen worden opgeheven en de nationale talen op slag zullen afsterven na de nederlaag van het wereldimperialisme, als het ware op bevel van boven af. Niets is verkeerder dan deze opvatting. De poging om de samensmelting van de naties op bevel van bovenaf door te voeren, door dwang, zou betekenen dat men in de kaart speelde van de imperialisten, het zou rampspoedig zijn voor de zaak van de bevrijding van de naties en de zaak van het organiseren van de samenwerking en de broederschap tussen de naties te gronde richten. Zo'n politiek zou gelijk staan aan een politiek van assimilatie.

Jullie weten natuurlijk dat de assimilatie-politiek in het arsenaal van het marxisme-leninisme absoluut niet voorkomt, aangezien het een tegen het volk gerichte contrarevolutionnaire politiek, een noodlottige politiek is.

Wij weten ook dat de naties en de nationale talen een buitengewone stabiliteit en een geweldige weerstand bezitten tegenover de assimilatie-politiek. De Turkse assimilators — de wreedste van alle assimilators — mishandelden en verminkten honderden jaren lang de Balkan-naties, toch konden zij deze niet alleen niet vernietigen, maar zij moesten uiteindelijk capituleren. De russificators van het tsaristische Rusland en de germanisators van het Pruisische Duitsland, die de Turkse assimilators in wreedheid maar weinig toegaven, hebben meer dan honderd jaar lang de Poolse natie verscheurd en verminkt, evenals de Perzische en Turkse assimilators honderden jaren lang de Armeense en Georgische naties verscheurden en verminkten. Maar toch konden zij deze naties niet alleen niet vernietigen, maar zij waren integendeel ook gedwongen om te capituleren.

Met al deze omstandigheden moet rekening worden gehouden om op de juiste wijze de waarschijnlijke gang van zaken te kunnen voorzien met betrekking tot de ontwikkeling van de naties vlak na de nederlaag van het wereldimperialisme.

Men vergist zich als men gelooft dat het eerste stadium van de periode van de werelddictatuur van het proletariaat het begin zal zijn van het afsterven van de naties en de nationale talen, het begin van het ontstaan van een gemeenschappelijke taal. Het eerste stadium, in de loop waarvan de nationale onderdrukking definitief zal worden opgeheven, zal integendeel getuige zijn van de groei en de bloei van de eertijds onderdrukte naties en nationale talen, van de instelling van de gelijkheid tussen de naties, van het afschaffen van onderling nationaal wantrouwen en van het aanknopen en versterken van de internationale banden tussen de naties.

Pas in het tweede stadium van de werelddictatuur van het proletariaat, naar gelang een enkele socialistische wereldeconomie zich zal constitueren in plaats van de kapitalistische wereldeconomie — pas in dat stadium zal er zo iets als een gemeenschappelijke taal beginnen te ontstaan; want alleen in dat stadium

zullen de naties de noodzaak voelen om bij hun eigen nationale taal een gemeenschappelijke internationale taal te hebben, om het verkeer en de economische, culturele en politieke samenwerking te vergemakkelijken. Dientengevolge zullen in dit stadium nationale talen en een gemeenschappelijke internationale taal naast elkaar bestaan. Waarschijnlijk zal aanvankelijk niet één economisch wereldcentrum gevormd worden, dat alle naties gemeen hebben, met een gemeenschappelijke taal, maar verscheidene zonale economische centra voor afzonderlijke groepen van naties, met een afzonderlijke gemeenschappelijke taal voor elke groep naties, en pas naderhand zullen deze centra zich verenigen in één socialistisch economisch wereldcentrum, met één algemene taal voor alle naties.

In het volgende stadium van de periode van de werelddictatuur van het proletariaat — als het socialistische economische wereldstelsel voldoende geconsolideerd is en het socialisme een bestanddeel van het leven der volken is geworden, en als de practijk de naties heeft overtuigd van de voordelen van een algemene taal boven de nationale talen, zullen de nationale verschillen en talen beginnen af te sterven en plaats maken voor een wereldtaal, die aan alle naties gemeen is.

Dit is volgens mij ongeveer het beeld van de toekomst van de naties en van de wijze waarop de naties zich naar hun toekomstige samensmelting zullen ontwikkelen.

IV. DE POLITIEK VAN DE PARTIJ INZAKE HET NATIONALE VRAAGSTUK

EEN van de fouten, die jullie maken, is, dat je het nationale vraagstuk niet beschouwt als een onderdeel van het algemene vraagstuk van de sociale en politieke ontwikkeling van de maatschappij, ondergeschikt aan dit algemene vraagstuk, maar als iets op zich zelf staands en iets blijvends, dat wat zijn richting en karakter betreft in de loop van de geschiedenis niet wezenlijk verandert. Dientengevolge zien jullie niet wat elke marxist ziet, namelijk dat het nationale vraagstuk niet altijd hetzelfde karakter heeft, dat het karakter en de taken van de nationale beweging veranderen met de verschillende perioden in de ontwikkeling van de revolutie.

Dit is de logische verklaring van het betreurenswaardige feit, dat jullie zo lichtzinnig de verschillende ontwikkelingsperioden van de revolutie door elkaar halen en over één kam scheren, en dat jullie niet begrijpen dat de verandering in het karakter en de doeleinden van de revolutie in haar verschillende ontwikkelingsperioden overeenkomstige veranderingen in het karakter en de doeleinden van het nationale vraagstuk teweeg brengt; dat de politiek van de partij inzake het nationale vraagstuk in overeenstemming hiermee eveneens verandert; dat dientenge-

volge de politiek van de partij inzake het nationale vraagstuk in één ontwikkelingsperiode van de revolutie niet zomaar van die periode kan worden losgemaakt en klakkeloos toegepast op een andere periode.

De Russische marxisten zijn steeds van dit beginsel uitgegaan, dat het nationale vraagstuk een onderdeel is van het algemene vraagstuk van de ontwikkeling van de revolutie; dat het nationale vraagstuk in verschillende stadia van de revolutie verschillende taken heeft, die overeenkomen met het karakter van de revolutie op elk gegeven tijdstip in de geschiedenis; dat in overeenstemming hiermee de politiek van de partij inzake het nationale vraagstuk eveneens verandert.

In de periode die voorafgaat aan de eerste wereldoorlog, toen de geschiedenis de *burgerlijk-democratische* revolutie in Rusland als directe taak stelde, verbonden de Russische marxisten de oplossing van het nationale vraagstuk met het lot van de democratische revolutie in Rusland. Onze partij stond op het standpunt, dat de omverwerping van het tsarisme, de afschaffing van de overblijfselen van het feodalisme, en de volledige democratisering van het land de beste oplossing van het nationale vraagstuk gaf, die mogelijk is binnen het raam van het kapitalisme.

Dat was de politiek van de partij in die periode.

In die periode zijn de bekende artikelen van Lenin over het nationale vraagstuk geschreven, met inbegrip van het artikel *Critische opmerkingen over het nationale vraagstuk*, waarin Lenin zegt:

„...ik blijf volhouden, dat er maar één manier is om het nationale vraagstuk op te lossen, voorzover een oplossing überhaupt mogelijk is in de kapitalistische wereld; en deze oplossing is een consequent democratisme. Hierbij wijs ik, onder andere, op het voorbeeld van Zwitserland.”

In deze periode hoort ook de brochure van Stalin *Het marxisme en het nationale vraagstuk*, waarin o.a. gezegd wordt:

„De definitieve val van de nationale beweging is slechts mogelijk met de val van de bourgeoisie. Alleen in het rijk van het socialisme kan de volledige vrede worden bereikt. Maar ook binnen het raam van het kapitalisme is het mogelijk om de nationale strijd tot een minimum te beperken, hem aan de wortel aan te tasten, hem zo onschadelijk mogelijk voor het proletariaat te maken. Daarvan getuigen alleen al de voorbeelden van Zwitserland en Amerika. Daartoe moet men het land democratiseren en de naties de mogelijkheid van vrije ontwikkeling geven.” (J. W. Stalin, *Het marxisme en het nationale vraagstuk*, Pegasus 1948, pag. 29).

In de volgende periode, de periode van de eerste wereldoorlog, toen een langdurige oorlog tussen twee imperialistische coalities de kracht van het wereld-imperialisme had ondermijnd; toen de crisis van het wereldstelsel van het kapitalisme zich buitengewoon had verscherpt; toen de koloniale en afhankelijke landen, naast de arbeidersklasse van de „metropolen”, eveneens aan de bevrijdingsbeweging deelnamen; toen het nationale vraagstuk

geworden was tot een nationaal-koloniaal vraagstuk; toen het eenheidsfront tussen de arbeidersklasse van de ontwikkelde kapitalistische landen en de onderdrukte volken van de kolonies en afhankelijke landen een werkelijke macht werd; toen dientengevolge de *socialistische* revolutie het vraagstuk van het ogenblik was geworden, — toen konden de Russische marxisten zich niet langer tevredenstellen met de politiek van de voorafgaande periode, en zij achtten het noodzakelijk om de oplossing van het nationaal-koloniaal vraagstuk te verbinden met het lot van de socialistische revolutie.

De partij ging er van uit, dat de omverwerping van de macht van het kapitaal en de oprichting van de dictatuur van het proletariaat, het *verdrijven* van de imperialistische troepen uit de koloniale en afhankelijke landen en het aan deze landen verlenen van het recht om zich af te scheiden en om hun eigen nationale staten te vormen, de liquidatie van de nationale vijandschap en van het nationalisme en het versterken van de internationale banden tussen de volken, het organiseren van een nationale, socialistische economie en van de broederlijke samenwerking tussen de volken op deze basis, de beste oplossing was van het nationaal-koloniaal vraagstuk in de gegeven omstandigheden.

Dat was de politiek van de partij in die periode.

Deze periode heeft nog lang niet haar volle omvang bereikt, want zij is pas begonnen, maar het staat vast dat zij haar laatste woord nog niet heeft gezegd....

De tegenwoordige periode van de ontwikkeling van de revolutie in ons land en de tegenwoordige politiek van de partij is een vraagstuk apart.

Hierbij moet opgemerkt worden, dat ons land tot dusver het *enige* land was, dat klaar was om het kapitalisme omver te werpen. En het heeft werkelijk het kapitalisme omvergeworpen en de dictatuur van het proletariaat ingesteld.

Dientengevolge moeten wij nog een lange weg afleggen tot de oprichting van de dictatuur van het proletariaat *op wereldschaal* en nog langer tot de overwinning van het socialisme *in alle landen*.

Hierbij moet verder opgemerkt worden, dat wij, nadat wij een eind gemaakt hadden aan de heerschappij van de bourgeoisie, die al lang haar vroegere democratische tradities in de steek heeft gelaten, in het voorbijgaan het vraagstuk hebben opgelost van „de volledige democratisering van het land”, het stelsel van nationale onderdrukking hebben afgeschaft en de rechtsgelijkheid van de naties in ons land hebben ingesteld.

Het is bekend dat deze maatregelen de beste manier zijn gebleken om het nationalisme en de nationale vijandschap uit te roeien, en wederzijds vertrouwen tussen de naties tot stand te brengen.

Tenslotte moet opgemerkt worden, dat de afschaffing van de nationale onderdrukking geleid heeft tot de nationale wedergeboorte van de vroegere onderdrukte naties van ons land, tot

de ontwikkeling van hun nationale cultuur, tot het bevorderen van vriendschappelijke, internationale banden tussen de volken van ons land en tot hun onderlinge samenwerking op het gebied van de socialistische opbouw.

Men moet niet vergeten, dat deze tot nieuw leven gewekte naties niet meer de vroegere, burgerlijke naties zijn, geleid door de bourgeoisie, maar nieuwe, socialistische naties, die ontstaan zijn op de puinhopen van de oude naties, geleid door de internationalistische partij van de werkende massa's.

Hiervan uitgaande achtte de partij het noodzakelijk, de tot nieuw leven gewekte naties van ons land te helpen om zich in hun volle lengte op te richten, om hun cultuur nieuw leven in te blazen en te ontwikkelen, om scholen, schouwburgen en andere culturele instellingen op te richten, in hun nationale taal, om de organen van de partij, de vakbeweging, de coöperaties, de staat en de organen op economisch gebied te naturaliseren — dat wil zeggen, hun bestuur samenstellen uit mensen van de eigen natie — om hun eigen, nationale partij- en staatkader op te kweken, en om alle elementen — waarvan er, inderdaad, niet veel zijn — die deze politiek van de partij trachten te belemmeren, in bedwang te houden.

Dit betekent dat de partij de ontwikkeling en de vooruitgang van de nationale cultuur van de volken van ons land ondersteunt en zal blijven ondersteunen, dat zij de versterking van onze nieuwe, socialistische naties zal aanmoedigen, dat zij deze in bescherming neemt en verdedigt tegen elk soort anti-leninistische elementen.

Uit jullie brieven volgt, dat jullie deze politiek van onze partij niet goedkeuren. Dit komt ten eerste omdat jullie de nieuwe, socialistische naties verwarren met de oude, burgerlijke naties, en niet begrijpen dat de nationale cultuur van onze nieuwe, Sowjet-naties naar haar *inhoud* socialistisch is. Ten tweede, omdat jullie — neem mij mijn openhartigheid niet kwalijk — heel weinig van het leninisme begrijpen en heel slecht thuis zijn in het nationale vraagstuk.

Kijk bijvoorbeeld eens naar het volgende eenvoudige feit. Wij praten allemaal over de noodzaak van een culturele revolutie in ons land. Als wij dit werkelijk menen en niet zomaar wat uitkramen, dan moeten wij tenminste de eerste stap in deze richting doen: vóór alles moeten wij het lager onderwijs, en later het middelbaar onderwijs, verplicht stellen voor alle staatsburgers van ons land, onafhankelijk van hun nationaliteit. Het spreekt vanzelf, dat er zonder dit geen enkele culturele ontwikkeling, laat staan een culturele revolutie, mogelijk is in ons land. Bovendien zal er zonder dit geen werkelijke vooruitgang van onze industrie en landbouw, noch een betrouwbare verdediging van ons land zijn.

Maar hoe moet dit gedaan worden, als wij weten dat het percentage van het analfabetisme in ons land nog hoog is, dat in ver-

scheidene naties van ons land tachtig à negentig procent van de bevolking analfabeet is?

Men moet in het gehele land een uitgebreid net van scholen oprichten, waar het onderwijs in de moedertaal wordt gegeven, en deze scholen voorzien van personeel, dat die taal kent.

Men moet alle bestuursorganen, van de partij en vakbeweging af tot aan de staats en economische organen naturaliseren — dat wil zeggen, samenstellen uit mensen van de eigen natie.

Men moet de pers, het toneel, de film en andere culturele werken in de nationale taal ruimschoots ontwikkelen.

Waarom in de nationale taal? vraagt men. Omdat de miljoenenmassa's van het volk alleen in hun moedertaal, hun nationale taal tot bloei kunnen geraken op cultureel, politiek en economisch gebied.

Na alles wat er gezegd is, lijkt het mij niet zo moeilijk om te begrijpen dat de leninisten geen andere politiek inzake het nationale vraagstuk kunnen voeren dan de politiek die op het ogenblik in ons land wordt gevoerd — als zij tenminste leninisten willen blijven.

Is dat niet zo?

Daar zullen wij het dan bij laten.

Ik geloof dat ik al jullie vragen en twijfelpunten heb beantwoord.

Met communistische groeten,

J. STALIN

18 Maart 1929.

Elke dag stijgt ons volk hoger en hoger. Wij zijn vandaag niet dezelfde, die wij gisteren waren, en wij zullen morgen niet dezelfde zijn als vandaag. Wij zijn niet dezelfde Russen, die wij vóór 1917 waren en Rusland is niet hetzelfde, en onze natuur is niet dezelfde. Wij zijn veranderd en gegroeid tegelijk met de geweldige veranderingen die het gezicht van ons land volkomen hebben gewijzigd.

A. A. ZJDANOW

Het Unie-verband en de positie van Nieuw-Guinea

Rede van Paul de Groot ter gelegenheid van de Uniebegroting in de Tweede Kamer, op 30 November 1951.

IK wil van de behandeling van de Uniebegroting gebruik maken om opnieuw het standpunt van mijn fractie t.a.v. het Unieverband uiteen te zetten.

Hoe verder wij ons van de datum van de z.g. soevereiniteits-overdracht verwijderen, des te duidelijker wordt het, hoezeer de communisten gelijk hadden, toen zij destijds deze Unie als een verkapte vorm van koloniaal bewind gekarakteriseerd hebben.

Wij leven vijf jaar na de ondertekening door Nederland van de overeenkomst van Lingadjati, waarbij het recht op zelfbeschikking van het Indonesische volk plechtig werd erkend.

Desondanks verblijft nog steeds de Nederlandse marine in Indonesië en is dit eilandrijk daardoor aan de militaire macht van Nederland overgeleverd.

De Ronde-tafelovereenkomst heeft het Nederlandsé en Amerikaanse imperialisme alle sleutelposities in handen gelaten: De Javasche Bank en de voornaamste en meest winstgevende ondernemingen. Leger en politie worden indirect door een omvangrijke Nederlandse militaire missie en Nederlandse en Amerikaanse „adviseurs” geleid.

Alle waarnemers zijn het er over eens, dat na de instelling van de „Unie” de levensomstandigheden voor de overgrote meerderheid van het Indonesische volk beduidend slechter zijn geworden, en velen zijn van mening, dat zij zelfs slechter zijn dan zij in eeuwen zijn geweest.

De best betaalde, geschoolde arbeiders leven op het ogenblik ver beneden het reeds zo bescheiden Indonesische bestaansminimum.

Veelbetekenend is de mededeling van de Indonesische Minister van Gezondheid, dat er in geheel Indonesië op een bevolking van 70 tot 75 miljoen zielen 1200 artsen zijn. Een andere medicus in Indonesië heeft zich zeer plastisch uitgedrukt, toen hij zei: als het zo doorgaat, heeft de Indonesiër alleen nog maar de kracht om met zijn ogen te knippen.

Wat de rechten van het volk betreft, is de toestand van rechteloosheid en politieke onderdrukking nauwelijks verschillend van de onder het openlijke koloniale regime in Indonesië bestaande. Ja, zij is zelfs nog erger geworden, wanneer men in aanmerking neemt, dat het nationale en sociale bewustzijn bij de werkende bevolking sinds de revolutie van 17 Augustus zo sterk is geworden, dat ook onder een openlijk koloniaal bewind het thans niet mogelijk zou zijn geweest bepaalde vormen van arbeiders- en boerenorganisatie geheel te onderdrukken.

Massa-arrestaties worden geheel willekeurig, zonder schijn van reden, verricht, alleen om het Indonesische volk te intimideren en van strijd voor zijn schamel beetje levensonderhoud af te schrikken.

Het schijnt, dat er in de laatste tijd in ons land mensen zijn, die zich in het bijzonder voor concentratiekampen interesseren. Zulke concentratiekampen zijn er echter op het ogenblik in Indonesië meer dan ziekenhuizen en scholen. Over de behandeling en mishandeling van de gevangenen dringt niets tot de buitenwereld door.

Indien ergens een onpartijdig onderzoek naar de strafkampen en gevangnissen noodzakelijk zou zijn, dan is het wel in Indonesië.

Het regime, dat thans in Indonesië heerst, verstikt elke levensuiting van het volk, het is een regime van ellende en slavernij.

Dit regime wordt in feite door Nederland met zijn marine en andere machtsorganen in stand gehouden; de grondslag van dit regime is de Ronde-tafelovereenkomst.

De Kamermeerderheid, die de achtereenvolgende militaire acties en deze Ronde-tafelovereenkomst heeft goedgekeurd, heeft wel een zware schuld tegenover het Indonesische volk op zich geladen, een schuld, die met de jaren zwaarder wordt. Hoe meer de tijd verstrijkt, des te meer wordt de houding gerechtvaardigd van hen, die deze schuld weigerden op zich te nemen, en van alle progressieve Nederlanders; ik noem in de eerste plaats Piet van Staveren, Niek de Pater en Wil van Kempen.

De voornaamste verantwoordelijkheid voor de tegenwoordige nood in Indonesië rust op de afgevaardigden van de Partij van de Arbeid. Ook tegenover het Nederlandse volk hebben zij een zware schuld op zich geladen, want terwijl het economische leven in ons land gebukt gaat onder een schreeuwend gebrek aan grondstoffen, onder een chronisch tekort op de handelsbalans en een tekort aan deviezen, gaan de kostbaarste grondstoffen van Indonesië Nederlands neus voorbij en worden door Amerika ingepalmd. Een vriendschappelijke samenwerking tussen ons land en Indonesië zou deze grondstoffen aan het Nederlandse bedrijfsleven en de Nederlandse handel ter beschikking kunnen stellen. Nu is ook Japan weer op het toneel verschenen, op de been gebracht en herbewapend door Amerika.

Het is geen geheim, dat Japan zijn vóóroorlogse politiek thans onder protectoraat van Amerika hervat en opnieuw een begerig oog op de afzetmarkt Indonesië heeft geworpen.

Zo brengt de R.T.C.-overeenkomst ook ons land grote schade toe, terwijl slechts een kleine groep grote financiers van de Amerikaanse tafel mag mee-eten.

Daarom wordt onzerzijds de verbreking van de R.T.C.-overeenkomst en het Unie-verband als de eerste voorwaarde voor de vrijheid, zelfstandigheid en welvaart voor het Indonesische volk beschouwd en ondersteunen wij, zoveel als in ons vermogen ligt,

de strijd die het Indonesische volk voor dit doel in toenemende mate voert.

Wij zijn er thans nog sterker dan tevoren van overtuigd, dat er in de plaats van deze R.T.C.-overeenkomst en de Unie een eerlijk en oprecht verbond, op volledige voet van gelijkheid, tussen het Nederlandse en Indonesische volk moet komen, een verbond, dat voor de toekomstige welvaart van ons land van onschatbare betekenis zal zijn. Daarvoor treden zowel de Nederlandse als de Indonesische communisten op, en slechts zij zullen het kunnen verwezenlijken.

EEN tweede vraagstuk, dat ik in dit verband zou willen bespreken, is de kwestie Nieuw-Guinea.

Het bezit van Nieuw-Guinea, of West-Irian, zoals het in Indonesië genoemd wordt, is thans een vergroting van het oorlogsgevaar voor ons land geworden.

Zoals bekend, hebben de Verenigde Staten, Australië en Nieuw-Zeeland op 1 September j.l. een z.g. „Klein Pacific Pact” gesloten, dat inhoudt, dat, zodra Amerika in de oorlog trekt, beide laatstgenoemde landen automatisch daarin worden meegesleept.

Nu is er sprake van, dat, na de ondertekening van het Amerikaans-Japanse Verdrag van San Francisco, ook Japan tot dit Pacific Pact zal „toetreden”, voor zover men zich in verband met een zo afhankelijk en door Amerika bezet land zo mag uitdrukken, mijnheer de Voorzitter.

Welke is onder deze omstandigheden, d.w.z. onder de huidige verhoudingen, de positie van Nieuw-Guinea tot Nederland?

Het zou nuttig zijn een duidelijke uiteenzetting van deze positie van Regeringszijde te vernemen. Mijns inziens lopen de Nederlanders, als het zo doorgaat, groot gevaar op een mooie morgen als bondgenoten van de Jappen te ontwaken. Men zou er zich niet over behoeven te verwonderen, wanneer naast de Turken en de Moren van Franco ook de Japanse Heiho's tot verdedigers van de Westerse beschaving zouden worden uitgeroepen en aan hen Nederlandse militairen ter beschikking worden gesteld. De „functionele integratie” staat voor niets!

In elk geval bevindt zich op het ogenblik Nieuw-Guinea in een centrum van oorlogsgevaar. Het is hoogste tijd, dat Nederland zich uit deze hoek terugtrekt.

De ervaringen met het Nederlandse bestuur, met permissie, over Nieuw-Guinea hebben ook aangetoond, dat dit bestuur hoe langer hoe schadelijker voor de daar wonende bevolking is geworden.

Ik zou in dit verband een voor de Kamer waarschijnlijk onverdacht getuige willen citeren, nl. de heer Van Randwijk, die op 18 Augustus j.l. in „Vrij Nederland” enige feiten over Nieuw-Guinea heeft gepubliceerd. De heer Van Randwijk zegt daarin:

„Het (Nieuw-Guinea - P. de G.) is zelfs niet een modern bestuurd koloniaal gebied, maar een achteraf hoekje, waar een klein groepje mensen, vrijwel totaal ongecontroleerd, met alle goede en slechte bedoelingen die een mens nu

eenmaal eigen zijn, maar hun gang gaan en daarbij niet schromen, methoden toe te passen, die even belachelijk als ergerlijk zijn. Politistaat-methoden!!

Een van de angsten van het huidige gouvernement is de propaganda voor aansluiting bij de Republiek Indonesia. Alles wat naar rood-wit (de nationale kleur van Indonesië) zweemt, moet daarom worden geweerd! Op de markt in Seroei liep een meisje met een geel-rode jurk, die ze bij een Chinees had gekocht. Het geel was nogal verschoten en zweemde naar wit. Ze werd daarom aangehouden en meegenomen naar de kazerne, waar men haar gelastte de jurk uit te trekken. Ze weigerde en men liet haar tenslotte gaan onder streng bevel de jurk nooit meer aan te trekken! Op de Noordkust van het eiland werd, zo zei men, beslag gelegd op een rood-witte vlag. Onderzoek volgde. Bij nader inzien bleek het een oude Amerikaanse seinvlag te zijn, vroeger blauw-geel, maar erg verschoten! In verschillende dorpen worden prauwen in beslag genomen, omdat ze met rood-wit versierd zijn. Maar rood-wit zijn van oudsher de kleuren, die de papua's op hun schepen aanbrengen! Elders werd een oude man opgepikt, die geen woord Maleis verstond, maar die een schaamgordeltje droeg van rood (de van ouds bekende kleur) met een zeer smal wit randje.

In Sumberbaba, een dorp aan een baai, is een steiger gebouwd van ruim honderd meter lang en drie meter breed. Geheel met planken bevloerd. De bevolking heeft er zonder betaling wekenlang aan gezwoegd. Enkele malen per jaar komt daar een hoge bestuursambtenaar met een motorbootje en die heeft die steiger nodig. Voor de rest niemand. Maar de school in hetzelfde dorp staat op instorten!

Vijf jaar geleden sprak men nog over „de stad Hollandia”, die door de Amerikanen werd gebouwd. Nu is het één groot roestdorp. De departementen van het nieuwe gouvernement zijn er gehuisvest in hokken, waar men in Holland zelfs de koeien niet zou stallen. Nergens is gereedschap aanwezig. Bij de bouw van een ambachtsschool in Hollandia hadden 16 arbeiders in totaal twee hamers! En dan is het in Hollandia nog heilig, vergeleken bij de buitengewesten. De regering heeft een contract aangegaan met de firma Hagemeyer op een voor deze tijd nauwelijks denkbare basis. Deze firma is nl. verzekerd van een im- en export-monopolie voor de tijd van een jaar. Wie doet men wat? Zo kan het gebeuren, dat de K.P.M.-boot wel plastic-tasjes, kersenbonbons en kisten jenever naar Nieuw-Guinea stuurt, maar geen melk, geen suiker, geen meel. De winkels zijn er leger dan vóór de oorlog. Er is voldoende koopkracht (voor de Europeanen, zal de heer Van Randwijk bedoelen - P. de G.) maar... er is niets te kopen. Stoffen voor kleding worden steeds in zulke kleine hoeveelheden aangevoerd, dat het telkens weer een gevecht is om aan het nodige te komen. Maar bier en jenever zijn er genoeg! Op een buitenpost, waar 5 Europeanen zitten, werd enige tijd geleden 16 ton goederen gelost. Twaalf ton daarvan was drank!

Het kolonialisme, dat dood zou zijn volgens de Nederlandse verklaringen, is springlevend. De eigen raad van advies, die de Regering de mensen van Nieuw-Guinea beloofde, is er nog steeds niet. Wel is drie jaar geleden een raad van 21 leden gekozen, maar ze zijn nog nooit bijeengewees. De pro-Indonesische figuren worden voortdurend gecontroleerd, in hun bewegingen belemmerd, door politiepijonnen lastig gevallen.”

U ziet, mijnheer de Voorzitter, alles net als bij ons!

„De Volkskrant” van 29 September jl. vermeldde, dat de firma Hagemeyer voor 1950 een dividend van 9% in contanten heeft vastgesteld.

Ook de olietrusts gaat het goed in Nieuw-Guinea. Men moet ook de goede dingen noemen, zoals Welter zei. Als de B.P.M. in

het dorpje Vogelkop een moderne nederzetting nodig heeft, met honderden meters kademuur, kranen, tientallen kilometers straatweg, gezondheidsmaatregelen enz., dan loopt het Gouvernement het vuur uit zijn sloffen.

De Ned. Nieuw-Guinea Olie-Maatschappij wordt op haar wenken bediend. Dit is dan ook een Amerikaanse maatschappij, waarvan alleen het uithangbord Nederlands is, terwijl ook de B.P.M. overwegend Anglo-Amerikaans is.

Als men hiervan kennis neemt en vaststelt, dat zulke dingen worden gepubliceerd zonder dat er ooit enige tegenspraak op volgt, moet men er aan gaan twifelen, of de bevolking van Nieuw-Guinea nog niet zo leeft als in het stenen tijdperk. Misschien ook leeft zij thans reeds in de toekomststaat van een integraal gemarshalliseerd land. Hier zijn de beginselen van de heer Romme in volle toepassing. Geen souvereiniteit, het ideaal van Straatsburg verwezenlijkt! Geen parlement! Geen communisten en geen „Waarheid"! Geen E.V.C.! Wel een politiestaat, oppermacht van de spionage-organisatie en de militaire uitgaven driemaal zo hoog als die voor de opbouw! De scholen bouwvallig, slavenarbeid zonder betaling, het toppunt van productiviteit. Ja, mijnheer de Voorzitter, slavenarbeid bestaat niet in de Sowjet-Unie, maar in uw koloniën, onder uw Regering, onder het bestuur van de K.V.P. en de P.v.d.A.

有啥辦法?

Wat kun je er aan doen?

(Tekening van Mee Koe in „Liberation Daily", Peking. De figuur op de rots stelt de volken van Azië voor)

De gewapende strijd van de volken in Zuidoost-Azië

IN China vecht de gewapende revolutie tegen de gewapende contra-revolutie. Dit is één van de bijzonderheden en één van de voordelen van de Chinese revolutie. Hierin, ook, ligt de speciale betekenis van het revolutionnaire leger in China". . . . Dit was één van de karakteristieken van de Chinese revolutie, die kameraad Stalin op 30 November 1926 gaf, in een toespraak in de Chinese commissie van het executief comité van de communistische internationale. Stalin duidde dit bijzondere en dit voordeel van de Chinese revolutie nader aan, toen hij verklaarde: . . . „Vroeger in de 18e en 19 e eeuw, begonnen de revoluties zo, dat gewoonlijk het volk in opstand kwam, voor het grootste deel ongewapend of slecht gewapend en in botsing kwam met het leger van het oude regiem. Het stelde alles in het werk om dit leger tot ontbinding te brengen of op zijn minst een deel voor de revolutie te winnen. Dit is de typerende vorm van de revolutionnaire uitbarstingen in het verleden. Hetzelfde geschiedde in de Russische revolutie van 1905. In China ontwikkelden de zaken zich op een andere wijze. In China zien we niet een ongewapend volk tegenover de troepen van de oude regering, maar een gewapend volk in de vorm van zijn revolutionnaire leger.”¹⁾

Stalin noemde in 1926 de revolutionnaire legers de belangrijkste factor in de strijd van de Chinese werkers en boeren voor hun bevrijding. In zijn toespraak maakte Stalin vele behartenswaardige opmerkingen, die door het Chinese volk tot lering zijn genomen en die tot op de dag van vandaag voor geheel Azië hun actuele betekenis niet hebben verloren.

Indien erkend wordt, dat de gewapende revolutie de gewapende contra-revolutie bestrijdt, dan moet speciale aandacht worden besteed aan het werk in het leger. . . . „In de eerste plaats,” zegt Stalin, . . . „moeten de Chinese communisten met alle middelen het politieke werk in het leger intensiveren en het leger omvormen in een werkelijk en voorbeeldig leider van de idee van de Chinese revolutie. . . . Ten tweede moeten de Chinese revolutionnaires, met inbegrip van de communisten, ernstig de studie van de militaire wetenschap ondernemen. Zij moeten de militaire zaken niet bekijken als iets van de tweede rang, want de militaire zaken zijn op het ogenblik de belangrijkste factor in de Chinese revolutie. De Chinese revolutionnaires, natuurlijk met inbegrip van de communisten, moeten de militaire wetenschap leren om langzamerhand bevordering te verkrijgen tot de leidende posten in het revolutionnaire leger.”¹⁾

Deze lessen van Stalin zijn in China in praktijk gebracht. De leider van het Chinese volk, Mao Tse-toeng, besteedde ernstige aandacht aan het grote belang van de gewapende strijd in China

en verklaarde: „Als we de gewapende strijd in China opgeven, zal er geen plaats zijn voor het proletariaat, geen plaats voor het volk, geen plaats voor de Communistische Partij en geen overwinning voor de revolutie.”²⁾

In 1927 was een niets ontziende terreur tegen de Chinese revolutionairen gevoerd. Tsjang Kai-sjek trad in een samenzwering met de imperialisten en pleegde zijn grote verraad aan de revolutie. Duizenden communisten en revolutionairen werden onthoofd, doodgeschoten of levend verbrand. De Chinese Communistische Partij voerde in die dagen, onder de opportunistische leiding van Tsjen Toe-hsioe, een schaamteloze politiek van bukken voor de contra-revolutionaire bourgeoisie. Tsjen Toe-hsioe weigerde niet alleen de arbeiders en boeren te bewapenen om de wrede moordpartijen van de reactionaire Kwomintang-kliek te weerstaan, maar gelastte ook de ontwapening van de arbeiders en boeren, die reeds naar de wapens gegrepen hadden om zichzelf te beschermen tegen de vervolgingen en aanvallen van de reactie, teneinde hun moeilijk veroverde rechten te verdedigen.²⁾ Terzelfder tijd leefde een vorm van „links” opportunisme, dat werd vertegenwoordigd door Li Li-san. Het ontkende de noodzakelijkheid, een juiste schatting te maken van de relatieve sterkte der krachten en van de verhouding tussen de verschillende klassen in iedere revolutionaire massa-actie. Het bepleitte overijldde opstanden in de grote steden, die onder de macht van de witte terreur van de vijand waren.³⁾

Onder leiding van Mao Tse-toeng en Tsjoe-teh, bestreed de Communistische Partij de opportunistische leiding en ondersteunde resoluut de gewapende opstanden van de boeren om zich te verdedigen tegen de bloedige aanvallen van de reactionairen. In 1927 werd het Chinese volksleger gevormd.

In zijn boek „De Chinese revolutie en de Communistische Partij van China”, schreef Mao Tse-toeng: „In het aangezicht van zulk een vijand kunnen de methoden en de voornaamste vormen van de Chinese revolutie niet vreedzaam zijn, maar moeten gewapend zijn. De reden is, dat onze vijand het Chinese volk geen enkele mogelijkheid wil geven zijn activiteit in vrede te ontplooien. Het Chinese volk heeft geen enkele politieke vrijheid. . . . Daarom is het foutief lichtvaardig te denken over de gewapende strijd, de revolutionaire oorlog, de guerilla-strijd of het werk in het leger.”²⁾

De gewapende strijd in China stond echter niet op zichzelf. Hij was een deel en onderdeel van de revolutionaire beweging van het Chinese volk als geheel. Generaal Tsjoe-teh schrijft in zijn artikel „De strijd van het Chinese volk voor zijn vrijheid”: „Deze gewapende strijd van het Chinese volk is niet een geïsoleerde, uitsluitend militaire strijd. Het is een gewapende strijd, gebaseerd op de hechte verbondenheid van arbeiders en boeren, tegelijkertijd verenigd met andere delen van de brede massa's van het volk. Deze gewapende strijd is ten nauwste en onverbreekelijk verbonden

den met de agrarische revolutie van de boeren. Zonder de agrarische revolutie van de boeren te ondersteunen, zouden we niet zulk een gewapende strijd hebben kunnen organiseren. Wanneer het proletariaat niet tegelijkertijd in staat was geweest een breed verenigd front met de boeren op te bouwen en met de andere krachten, waarmee het zich kon verenigen... zou het deze gewapende strijd niet naar de overwinning hebben kunnen leiden. Met andere woorden, zulk een gewapende strijd is alleen mogelijk, wanneer zij is gebaseerd op een hecht verbond van arbeiders en boeren...." 2)

Het Chinese volk heeft in zijn gewapende revolutionaire strijd zegevierende beslissende overwinningen behaald. De marionetten-legers van Tsjang Kai-sjek en zijn imperialistische bondgenoten werden verslagen. De volken van Azië nemen de wijze lessen van Stalin en Mao Tse-toeng en de ervaringen van het Chinese volksleger ter harte. Zij bestrijden vastberaden de imperialistische agressors, die met sluwe listen en met wreed geweld hun koloniale heerschappij in stand willen houden. In de Filipijnen groeit gestadig de invloed van het „Philippijns Volksbevrijdingsleger”. In 1942 werd onder leiding van de Communistische Partij het volksleger, de Hukbalahaps (Huks) gevormd en dit leger voerde een heldhaftige strijd tegen de Japanners. In 1944 omvatte de Huks 20.000 personen en in de guerilla-gebieden was een democratisch bestuur tot stand gekomen.

Na de Japanse nederlaag hebben de Amerikanen alles in het werk gesteld om het volksleger uit de weg te ruimen. Zij verklaarden het leger onwettig. Het democratische bestuur werd opgeheven. Op 4 Juli 1946 schonk Amerika een schijn-onafhankelijkheid aan de Filipijnen, die gepaard ging met wapenhulp en leningen voor de marionet Roxas, om de Hukbalahaps te vernietigen. Niet de Huks werden echter zwakker, maar het Roxas-blok met zijn corrupte militaire organisatie en zijn corrupt bestuur. In 1948 werd Quirino president en met behulp van een Amerikaanse missie, onder leiding van J. W. Anderson, zette hij aanvallen in tegen de Huks, maar ook hij kon ze niet vernietigen. In 1949 werd de naam Hukbalahaps gewijzigd in „Philippijns Volksbevrijdingsleger”. Het volksbevrijdingsleger ging in 1950 tot een offensief over, waarbij vele provincies werden bevrijd. Het volksleger geniet grote populariteit bij de bevolking en wordt met liefde door haar ondersteund. 4)

De eerste gewapende groep van het Viet-Namees volksleger werd in 1944 gevormd in Noord-Vietnam. De hoofdtaak van het „Propaganda-onderdeel van het Vietnamees vrijheidsleger”, zoals het toen genoemd werd, was het Vietnamees volk op te wekken anti-Japanse gewapende organisaties te vormen, democratische ideeën te verspreiden en de bevolking te mobiliseren om de guerilla-strijdkrachten te versterken en hun bases te beschermen. Het propaganda-onderdeel startte met 34 leden, enige verouderde geweren en 150 geweren. Het ontving van president Ho Tsji Minh

500 piasters voor zijn uitgaven en de vaderlijke en vooruitziende woorden: „Jullie zijn de eerste eenheid van het toekomstige volksleger. Andere eenheden zullen tot stand komen. Ofschoon jullie eenheid nog klein is, zal zij zich over het gehele land ontwikkelen.”

Nog vóór de Augustus-revolutie in 1945 waren kleine gewapende groepjes georganiseerd tot guerilla-eenheden. Na de Japanse capitulatie veroverde het volksleger vele wapens. Het Vietnamese volk toonde bovendien in zijn gevechten tegen de Fransen een grote heldenmoed. In Zuid-Vietnam werden verouderde geweren, zelfs jungle-messen en bamboestokken gebruikt om tegen machinegeweren en tanks te vechten. Het volksleger verovert in de strijd zijn wapens op de vijand en voert de leus: „Doodt de vijand met zijn eigen wapens”. Met de verbetering en vermeerdering van het wapenarsenaal ontwikkelt zich de organisatie van het leger. Scholen werden geopend om militaire kaders te trainen en 90% van de militairen hebben cursussen gevolgd. In 1950 bestond tachtig procent van de troepen uit boeren, elf procent uit kleine bourgeoisie, zeven procent uit arbeiders en twee procent der militairen behoorde tot andere klassen. Het Vietnamese volksleger heeft reeds grote gebieden bevrijd. Het is gegroeid in het vuur van de strijd en versterkt zich door de overwinningen op de Franse imperialisten en Amerikaanse interventionisten. ⁵⁾

In Birma zijn eveneens grote delen van het land bevrijd. In Maart 1949 werd een democratisch volksfront gevormd. Het centraal organisatie-comité van dit volksfront is tevens de hoge generale staf van alle gewapende strijdgroepen van de volksbevrijdingsstrijd. In Oct. 1950 richtte Thakin Tan Toen een oproep tot deze groepen om zich te verenigen in het volksleger en gaf een overzicht van de situatie. Over het doel van de strijd wordt gezegd: „Het democratische volksfront strijdt voor de onafhankelijkheid van het volk en van het vaderland van de Amerikaans-Engels imperialistische onderdrukking en bestuur, met hun dienstknecht, de regering Thakin Noe; het strijdt voor de vernietiging van het gehele feodale landherenstelsel; om ons vaderland te veranderen van een achterlijk agrarisch land in een modern industrieland. Kameraden, jullie als kinderen van het lijdende volk, als een sterk leger van het volk, als de hoop van het volk, moeten strijden voor de verwezenlijking van de idealen van het democratisch volksfront. Slechts door het vernietigen van de regering-Thakin Noe kan een werkelijke vrede worden verkregen. Onder de leus „Veiligheid binnen een jaar” en met behulp van de imperialisten doet de regering-Thakin Noe aanvallen tegen onze bevrijde gebieden met gebruikmaking van moderne oorlogswapens. Met de rozenkrans in de ene hand en het geweer in de andere hand vergiet Thakin Noe stromen bloed in ons vaderland. Van de regering-Thakin Noe zal het volk geen veiligheid en vrede kunnen verkrijgen. Slechts door een algehele vernietiging van de

regering-Thakin Noe kunnen de veiligheid en de vrede verwezenlijkt worden. Dit heeft tot gevolg, dat wij voor een werkelijke vrede voor het volk, moeten strijden voor de vernietiging van de fascistische krachten van de vijand, van de regering-Thakin Noe." *)

Het vraagstuk van de gewapende revolutie is één van de fundamentele vraagstukken van de nationale bevrijdingsstrijd in de koloniale landen. In Zuidoost-Azië stond en staat de gewapende strijd van de bevrijdingsbeweging op de dagorde, omdat op het moment, dat de nationale bevrijdingsstrijd in omvang toeneemt en te sterk wordt naar de zin van de overheersende buitenlandse imperialistische machten, dezen te vuur en te zwaard de bevrijdingsbeweging trachten neer te slaan. Hierop moeten de verdedigers van de nationale revolutie bedacht zijn en zij moeten dan ook aan dit vraagstuk de grootste aandacht wijden.

De Communistische Partij van Indonesië (P.K.I.) heeft het feit dat de Nationale Revolutie bewapend moet zijn om zich te kunnen verdedigen, tegen de aanvallen van de imperialisten, in de jaren 1945—'48 onderschat. Deze onderschatting had zonder twijfel een politieke oorzaak.

De toenmalige regeringen van de Republiek Indonesia zochten hun kracht in het onderhandelen met de Nederlands-Amerikaanse imperialisten, zonder tegelijkertijd noodzakelijke hervormingen door te voeren ten bate van de Indonesische werkende bevolking en een revolutionaire gewapende macht op te bouwen.

Het Indonesische volk heeft met de wapens in de hand de revolutie verdedigd. In de eerste maanden na Augustus 1945 maakten de arbeiders, boeren en jeugd zich meester van de wapens en gordden zich aan om de nationale vrijheid te beveiligen. Revolutionaire voormannen namen de leiding van de gewapende groepen. Zij traden echter lokaal op en beperkten zich alleen tot de problemen van het kleine gebied dat zij beheersten.

De P.K.I. verzuimde deze strijders ideologisch voor hun strijd op te voeden en de talrijke strijdgroepen onder *één werkelijke revolutionaire centrale leiding te coördineren*.

Op politiek gebied werd verzuimd de brede massa van het volk in een eenheidsfront te verenigen en een aantal van de dringendste en eenvoudigste eisen van de arbeiders en boeren te ondersteunen of te vervullen. Deze tekortkomingen betekenden een ernstige verzwakking van de nationale revolutie.

Musso, die in 1948 na zijn terugkeer in Indonesië richtlijnen gaf om de Indonesische revolutie voor de weg van de dreigende nederlaag te behoeden, constateerde, dat de P.K.I. onder de militairen geen geringe invloed bezat, doch dat deze invloed zich organisatorisch niet had verankerd. In zijn critiek „Djalan Baru” wordt gezegd: „Als belangrijkste instrument van de staatsmacht moet het leger onze bijzondere aandacht hebben. De kaders en de leden moeten een bijzondere scholing genieten, overeenkomstig hun plicht om de nationale revolutie te verdedigen, hetgeen

eveneens betekent de verdediging van de belangen van het werkende volk. Het leger moet een eenheid vormen met, en geliefd zijn door het volk. Het leger moet geleid worden door progressieve kaders. Vanzelfsprekend moet het leger, in de eerste plaats het kader, gezuiverd worden van reactionnaire en contra-revolutionnaire elementen. Het leger moet opgebouwd zijn op het principe van eenheid tussen officieren en soldaten en op de eenheid van leger en volk."

Ondanks de tekortkomingen, de ongeorganiseerdheid en het gebrek aan een centrale leiding van de militaire krachten der Nationale Revolutie durfden de Nederlands-Amerikaanse imperialisten toch niet zonder meer tot een tweede koloniale oorlog over te gaan. De eerste militaire actie had reeds bloedige offers gekost, terwijl het doel, „de mars naar Djokja”, was mislukt.

De Indonesische agenten van de imperialisten deden echter het voorbereidende werk en maakten gebruik van de verdeeldheid der gewapende krachten der Nationale Revolutie. Zij streefden naar de z.g. legalisering van de strijdgroepen, waarbij zij de leiding trachtten te verkrijgen. Vooral na de val van het kabinet-Sjarifudin drong Hatta c.s. aan op een zgn. „officieel leger”. Dit leger moest dan naar zijn reactionnaire pijpen dansen. Hatta maakte inderdaad de Siliwangi-devisie tot zijn betrouwbare apparaat.

De agenten van de Amerikaans-Nederlandse imperialisten proceerden de opstand in Madioen en gebruikten hun devisies om de P.K.I. en de revolutionaire strijders neer te slaan. Duizenden vrijheidsstrijders werden van het leven beroofd en in de gevangnissen geworpen.

Korte tijd daarna, in December 1948, werd Djokja gebombardeerd. Het is duidelijk, dat de imperialisten voor hun actie de Indonesische revolutie van zijn meest strijdbare voorhoede hadden willen beroven!

De moord op de meest toegewijde leiders van de Indonesische revolutie verwierf de waardering van Amerika, dat de gehele zaak gefinancierd en geïnspireerd had.

De arrestatie van Sukarno, Hatta c.s. tijdens de 2de koloniale oorlog door de Nederlandse imperialisten was dan ook maar schijn. Zij diende om Sukarno, Hatta c.s. enig crediet bij het volk te doen behouden en zich van hun verdere handlangersdiensten te verzekeren.

Het officiële leger is in de handen van Hatta en Sukarno van een revolutionair leger geworden tot de waakhond van het imperialisme. De revolutionaire generaals zijn van hun posten ontheven. De gewapende groepen van de Pesindo (toenmalige socialistische jeugdorganisatie) zijn gelijkwideerd. De kern van het Indonesische officiële leger werd de K.N.I.L. en de opleiding is in handen van Nederlanders. Deze hebben de taak een leger op te voeden en op te bouwen naar Amerikaans-Nederlands imperialistisch model. Van een revolutionair leger

van het volk is het een leger geworden dat gericht is tegen de revolutie.

Bij arbeiders- en boerendemonstraties en -stakingen wordt het leger ingeschakeld en terroriseert de demonstranten. De willekeurige schietpartij te Djuwiring van vorig jaar, waarbij vijf boeren werden gedood, en andere moordpartijen, zijn daarvan het bewijs. Het officiële leger heeft Nederlandse en Amerikaanse adviseurs. De Nederlandse militaire missie bevindt zich nog altijd in de archipel.

De Nederlandse vloot patrouilleert in de Indonesische wateren. Op het vliegveld Andir bij Bandoeng zwaaien de Amerikanen de scepter en leiden Indonesiërs op tot soortgelijke piloten als degenen die de wrede bombardementen van Korea uitvoeren.

De guerilla's echter, die in zelfopofferende gevechten tweemaal een koloniale militaire aanval doorstonden, verblijven in de bergen. Enerzijds wordt getracht met zoet gefluit deze oud-guerilla's tot inlevering van hun wapens te brengen, anderzijds worden zij voor een luie bandietentroep, die niet meer werken wil, uitgekreten.

In het „officiële leger” is geen plaats voor deze guerilla's of oudstrijders, want zij zijn nog beziel met de oude idealen.

Het zou echter verkeerd zijn, aan te nemen, dat het verder op te bouwen „officiële leger” een betrouwbaar leger is voor de imperialisten. Het „officiële leger” zal nooit een betrouwbaar leger worden omdat de soldaten voor het overgrote deel boerenzoons zijn of uit andere groepen van het volk voortkomen, terwijl het commando in handen is van Nederlands-Amerikaanse kaders, door wie zij dagelijks vernederd worden.

De officieren wonen in de beste huizen en de soldaten krijgen dikwijls niet eens hun soldij uitbetaald.

Zij zijn geen soldaten uit overtuiging. Behalve door misleiding en valse voorspiegelingen zijn velen uit bittere armoede in het leger gegaan om althans te eten te hebben.

Zulk een leger is gedoemd de weg te gaan van het Kwomintang-leger, dat ten onder is gegaan aan corruptie in eigen rijen, door het werken van de revolutionaire krachten in het leger, door de druk van de strijd der partizanen, van buitenaf, en dat uiteindelijk overwonnen werd door de kracht van de volkslegers van Tsjoe-teh en Mao Tse-toeng, die ook begonnen zijn als verspreide guerilla-groepen.

Hoe krachtiger de volkstroepen zich organiseerden en onder een centrale leiding optraden, des te meer bleek wat het Kwomintang-leger waard was. Bij duizenden tegelijk liepen de soldaten over naar de volkslegers waar ze van nature ook thuis hoorden. Na enige opklaringsarbeid door het politieke kader van het volksleger werden zij trouwe medestrijders.

Het is reeds voorgekomen dat eenheden van het officiële Indonesische leger weigerden boeren van hun grond te verjagen.

DE imperialisten willen met slinkse middelen, doch zo nodig met wreed geweld, de uitplundering der koloniale volkeren blijven voortzetten. De onafhankelijkheidsbewegingen in de koloniale landen groeien echter tot een ongekeerde omvang en de bewustwording van de millioenenmassa's schrijdt dag in dag uit verder. De grote stakingsbewegingen in Indonesië in 1950 en aan het begin van 1951 tonen, dat de Indonesische arbeiders niet schromen in harde strijd voor de verbetering van hun lot te vechten. Boerenacties, waarbij verlaging van de pacht prijs werd geëist en waarbij stukken grond in bezit werden genomen, tonen de voortschrijdende bewustwording in de dessa. De Indonesische arbeiders- en boerenorganisaties stellen moedig de eis van de vernietiging van de R.T.C.-overeenkomst, die hun land aan de imperialisten kluistert. Zij wensen een onafhankelijke, volksdemocratische republiek Indonesië, die de arbeiders een menswaardig bestaan en de boeren de opbrengst van hun grond garandeert.

De arbeiders- en boerenorganisaties herstellen zich van de slagen, die hun werden toegebracht. De grootste waakzaamheid tegen de arglistige en in blind geweld niets ontziende imperialisten blijft evenwel geboden. Peng Tsjen, lid van het Politbureau van de Chinese Communistische Partij, waarschuwde in een artikel in „Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie” tegen de sluwe politiek der imperialisten: „Soms omgeven zich de imperialistische rovers, teneinde het volk te bedriegen, met de mantel der vroomheid. Zodra de revolutionaire strijd van het volk echter een fase bereikt, waarin het reactionaire regiem gevaar begint te lopen, steekt de contra-revolutie onmiddellijk haar wanstaltig hoofd op en tracht het revolutionaire volk door middel van geweld neer te slaan. De enige weg van tegenstand van het volk tegen de imperialistische wolven, die het volk naar de keel willen springen, is de vastbesloten, rechtvaardige, gewapende strijd. Daar waar de gewapende strijd de voornaamste vorm van strijd is, moeten alle andere vormen van strijd daarmee worden gecoördineerd en een behulpzame rol spelen.” (Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie, 4 Mei '51).

De geschiedenis van de strijd van de koloniale volkeren wordt geschreven met het bloed van tienduizenden martelaren. Bitter zijn de beproevingen, die honderdduizenden in hun gerechtvaardigde strijd voor onafhankelijkheid en een betere toekomst moeten doorstaan. Maar onwankelbaar en niet te vernietigen is het geloof en de zekerheid van een stralende overwinning.

SUBUH

¹⁾ Over de perspectieven van de Chinese revolutie. (Verscheen in Political Affairs - Amerika).

²⁾ Uit: „Het Chinese Bevrijdingsleger”, uitgegeven ter gelegenheid van het 23-jarig-bestaan van het Chinese volksleger.

³⁾ Lioe Shao-tsjij: „On the Party”.

⁴⁾ „Zaman Baru” (een Indonesisch tijdschrift).

⁵⁾ „Peoples China”.

De positie van de vrouw in de burgerlijke en in de socialistische democratie

DE bourgeoisie en haar aanhangers beschuldigen ons ervan, dat wij de democratie aantasten. Wij beweren daarentegen dat de proletarische revolutie, waarvan de Sowjets de dragers zijn, de weg heeft gebaand voor de ontwikkeling van de democratie in de breedte en in de diepte en juist van een democratie van de werkende en door het kapitalisme onderdrukte massa's — dus van een socialistische democratie van de werkers, in tegenstelling tot de burgerlijke democratie van de uitbuiters, de kapitalisten, de rijken.

Wie heeft gelijk?

Het goed overdenken van deze vraag en het begrijpen van de diepere zin ervan betekent, dat men de ervaringen van twee jaren op hun juiste waarde schat, en wie dat gedaan heeft, is ook beter voorbereid om de verdere ontwikkeling te volgen. De positie van de vrouw toont bijzonder duidelijk aan wat het verschil is tussen de burgerlijke en de socialistische democratie. De gestelde vraag wordt hier eenvoudig en op heldere wijze beantwoord.

In de burgerlijke republiek, d.w.z. een republiek waarin het privaatsbezit van de grond, van fabrieken, van firma's en naamloze vennootschappen enz. bestaat, ook al is het de meest sociaal-democratische republiek, is de vrouw nergens ter wereld, volkomen gelijkgesteld aan de man, zelfs niet in het meest ontwikkelde land. En dat terwijl de grote Franse revolutie — een burgerlijk-democratische revolutie, die vrijheid en gelijkheid voor alles wat een menselijk gezicht had, verkondigde, — zich bijna anderhalve eeuw geleden voltrok.

De burgerlijke democratie belooft in woorden gelijkheid en vrijheid. Maar in werkelijkheid heeft geen enkele, ook niet de meest ontwikkelde burgerlijke republiek, de vrouwelijke helft van het mensengeslacht volledige gelijkstelling voor de wet met de man gegeven en haar evenmin bevrijd uit de voogdijschap en van de onderdrukking door de man.

De burgerlijke democratie is een democratie van hoogdravende frazes, plechtige zinswendingen, verheven uitdrukkingen, huichelachtige beloften, prachtige leuzen van vrijheid en gelijkheid, maar in werkelijkheid verbergt dit alles de onvrijheid en ongelijkheid van de vrouwen, de onvrijheid en ongelijkheid van de arbeiders en uitgebuite mensen.

De Sowjet- of socialistische democratie heeft al die mooie, maar leugenachtige, woorden opgeruimd. Zij heeft een onverbidelijke oorlog verklaard aan de leugenachtigheid van de „democraten”, van de grootgrondbezitters, de kapitalisten of de

rijke boeren, die een woekerwinst behalen met hun overtollig graan en die rijk worden van de hongerende arbeiders.

Weg met die gemene leugen! Er kan en zal geen „gelijkheid” van de onderdrukten met de onderdrukkers, van de uitgebuitenen met de uitbuiters zijn. Er zal en kan geen echte „vrijheid” zijn, zolang de vrouw niet bevrijd is van de voorrechten die de wet aan de man geeft, zolang de arbeider niet bevrijd is van het juk van het kapitaal, zolang de werkende boer niet bevrijd is van het juk van de kapitalisten, grootgrondbezitters en kooplieden.

Mogen leugenaars, onnozele zielen en blinden, mogen de bourgeoisie en haar aanhangers het volk bedriegen, door het verhaaltjes op te dissen over vrijheid in het algemeen, over gelijkheid in het algemeen, over democratie in het algemeen.

Wij zeggen tegen de arbeiders en boeren: rukt die leugenaars het masker af, maakt dat die blinden leren zien! Vraagt hun:

Gelijkheid van welk geslacht en met wie?

Van welke natie en met wat?

Van welke klasse met welke klasse?

Vrijheid van welk juk of van welke klasse?

Vrijheid voor welke klasse?

Wie over democratie, vrijheid, gelijkheid, socialisme praat zonder deze vragen te stellen, zonder ze op de voorgrond te stellen, wie niet tegen het verbergen, het verstoppjen, het verzwijgen van deze vragen strijdt, is de ergste vijand van de arbeiders, hij is een wolf in schaapsvacht, de ergste tegenstander van de arbeiders en boeren, hij is een vijand van de werkende vrouwen, een ogendienaar van de grootgrondbezitters, van de adel, van de kapitalisten.

In twee jaar heeft de Sowjetregering in een van de achterlijkste landen van Europa meer voor de bevrijding van de vrouwen, voor haar gelijkstelling met het „sterke” geslacht gedaan, dan alle vooruitstrevende, moderne „democratische” republieken van de hele wereld met elkaar in 130 jaar gedaan hebben.

Vooruitgang, cultuur, beschaving, vrijheid — al deze mooie woorden zijn in alle kapitalistische, burgerlijke republieken van de wereld verbonden met ongehoord minderwaardige, walgelijksmerige, dierlijk-wrede wetten die de vrouw rechteloos maken, wetten over het huwelijksrecht en over de echtscheiding, over de ongelijkheid tussen het „onwettige” en het „wettige” kind, over de voorrechten van de mannen, — wetten die de vernedering en de onderdrukking van de vrouw vastleggen.

De heerschappij van het kapitaal, van het „heilige privaatsbezit”, de kleinburgerlijke domheid, de zelfzucht van de boeren — dat alles belette de meest democratische republieken van de bourgeoisie, een aanval op deze smerige en minderwaardige wetten te wagen.

De Sowjet-Republiek, de republiek van arbeiders en boeren, heeft deze wetten allemaal tegelijk opgeruimd, zij heeft van

het bouwwerk van burgerlijke leugens en burgerlijke huichelarij geen enkele steen op de andere gelaten.

Weg met al die leugens. Weg met de leugenaars, die over vrijheid en gelijkheid voor de onderdrukten praten, zolang er onderdrukkende klassen bestaan, zolang er privaatbezit van productiemiddelen is, zolang er weldoorvoede mensen zijn, die hun overvloed aan brood gebruiken om hongerenden tot slaven te maken. Geen vrijheid *voor allen*, geen gelijkheid *voor allen*, maar strijd tegen de onderdrukkers en uitbuiters, afschaffing van de mogelijkheid om te onderdrukken en uit te buiten. Dat is onze leuze.

Vrijheid en gelijkheid voor het onderdrukte geslacht.

Vrijheid en gelijkheid voor de onderdrukte klassen, voor de arbeider, voor de werkende boer!

Strijd tegen de onderdrukkers, strijd tegen de kapitalisten, strijd tegen de woekeraars, tegen de landheren!

Dat is onze strijdleuze, dat is onze proletarische waarheid, de waarheid van de strijd tegen het kapitaal, de waarheid die wij de wereld van het kapitaal met zijn schijnheilig, huichelachtig, hoogdravend gepraat over vrijheid en gelijkheid *in het algemeen*, over vrijheid en gelijkheid *voor allen*, in het gezicht geslingerd hebben.

En juist omdat wij deze huichelarij het masker afgerukt hebben, omdat wij met revolutionaire energie de vrijheid en gelijkheid voor de onderdrukten en de arbeiders van de onderdrukkers, de kapitalisten, de landheren afdwingen — daarom is onze Sowjetmacht de proletariërs van de gehele wereld, vrouwen zowel als mannen, zo dierbaar geworden.

Juist daarom staan in alle landen van de wereld de arbeidersmassa's, de onderdrukten en uitgebuitenen sympathiek tegenover ons.

Juist daarom zijn wij vol vertrouwen in de rechtvaardigheid van onze zaak, vol vertrouwen in de overwinning van de Sowjets op de gehele wereld, die niet uit kan blijven.

W. I. LENIN

(Uit: „De Sowjetmacht en de positie van de vrouw”, *Prawda* 6 Nov. 1919).

PROVOCATIE - HET WAPEN DER OORLOGSDRIJVERS

DE provocatie is altijd een geliefkoosd wapen van de reactie geweest, waar zij naar greep als zij door haar eigen wanbeleid niet meer in staat was op wettige wijze haar machtspositie te handhaven.

De geschiedenis kent vele voorbeelden, waarbij de reactie trachtte door middel van provocatie, de progressieve krachten neer te slaan. Om slechts enkele te noemen:

In November 1932 vonden in Duitsland algemene verkiezingen plaats. De nazi's (de steunpilaren van het reactionnaire Ruhrkapitaal) leden bij deze verkiezingen een gevoelige nederlaag; zij verloren ongeveer twee miljoen stemmen, of wel 15% van hun stemmenaantal. De Duitse arbeidersklasse, met aan het hoofd de communistische partij, was een macht, waarmee rekening gehouden moest worden. De Ruhr-baronnen, bijgestaan door de reactionnaire oorlogsdrijvers zoals Deterding c.s. in het buitenland, bleef slechts één weg open om in de ineenslopende, failliete boedel hun machtsposities te handhaven en nieuwe en nog grotere winsten uit de Duitse werkende massa's te persen, n.l. om met bruut geweld en terreur, gebruik makend van de verdeeldheid der Duitse arbeidersklasse, de Hitler-bandieten aan de macht brengen.

Op 17 Februari 1933 werd het partij-gebouw van de communistische partij door de politie bezet. Onder sensationele koppen bracht de burgerlijke en sociaal-democratische pers berichten over bijzonder compromitterende documenten, die hierbij gevonden zouden zijn. . . .

Op 27 Februari werd de Rijksdag in brand gestoken. De provocateur v. d. Lubbe was de rol van „communistisch” terrorist toebedeeld. Gedurende de nacht van de brand vond een golf van arrestaties plaats, een enorme hetz-campagne tegen de K.P.D. zette in. . . .

Onder directe nazi-terreur vonden op 5 Maart 1933 verkiezingen plaats, die de gewenste „overwinning” voor de reactie opleverden.

De Rijksdagbrand is een klassiek voorbeeld van het middel der provocatie om de progressieve krachten in de kapitalistische maatschappij te bestrijden.

Steeds opnieuw, als de burgerlijke staatsmachine vast dreigt te lopen, het werkende volk onder leiding van de arbeidersklasse onweerstaanbaar opmarcheert, heeft de heersende klasse naar onwettige middelen zoals terreur en provocatie gegrepen, om te trachten, de partij van de vooruitgang, de partij van de arbeidersklasse te discrediteren.

Door de jarenlange ervaringen van de arbeidersklasse en haar

partij in de strijd, verkrijgen deze laffe methoden in steeds mindere mate het voor de aanstichters gewenste resultaat, worden de bedoelingen der provocateurs openlijk ontmaskerd en laten de aanstichters in hun ware gedaante zien.

Toen in Januari '48 het economische leven in West-Duitsland volledig dreigde vast te lopen en de Duitse arbeiders overgingen tot massale acties tegen de verlaging van hun levenspeil, kwam de reactionnaire pers in West-Duitsland met het fabeltje van een z.g. „plan M”. Dit „plan” zou hierin bestaan, dat Moskou de Cominform opdracht zou hebben gegeven om stakingen uit te lokken en sabotage te bedrijven in West-Duitsland.

Deze provocatie liep dood en werd ontmaskerd als een product van slechte Amerikaanse makelij. De arbeiders houden hun rijen gesloten en de strijd voor de eenheid van een democratisch Duitsland vindt bij steeds grotere massa's der bevolking weerklank.

In de nacht van 16 op 17 Februari j.l. werd te Grenay in het Noord-Franse mijngebied een landbouwer neergeschoten toen hij zich verzette tegen een misdadiger, die zijn boerderij in brand stak. Twaalf dagen later werd de moordenaar gearresteerd. Het was Pronnier, die „een lidmaatschapsboekje van de communistische partij” in zijn zak had.

Hij verklaarde „in opdracht te handelen van de communistische partij en deel uit te maken van één van haar sabotagegroepen.”

De gehele burgerlijke pers en zijn Amerikaanse partijen zette een hetzcampagne in tegen de communistische partij en eiste, dat de communisten buiten de wet gesteld werden.

Pronnier werd echter ontmaskerd als provocateur in betaalde dienst van de Mijn-directies en de Gaullisten. De provocatie spatte als een zeepbel uiteen, zij kon de staking en de strijdwil der Franse mijnwerkers niet breken.

In de afgelopen weken vonden in West-Duitsland een aantal aanslagen plaats met z.g. pakketbommen, die kennelijk het werk waren van fascistische provocateurs.

Het Vrije Volk van 11 Dec. j.l. schrijft echter: „Op de redactie van een krant in midden Duitsland, Die Frankische Nachrichten, is brand gesticht, *nadat* een artikel met een waarschuwing tegen een communistische vergadering gepubliceerd was.” En verder: „Een ander gebouw in Tübingen, waarin zich een anti-communistisch bureau bevond, ging na *bewezen* brandstichting in vlammen op.”

Hiermee tracht zij de Duitse communisten, op een wat al te doorzichtige wijze, dergelijke terreurdaden in hun schoenen te schuiven, om hiermede de Duitse reactie te helpen, op het verbod van de K.P.D. aan te sturen.

Het wordt voor de Nederlandse bourgeoisie, haar partijen en regering, steeds moeilijker het hoofd te bieden aan de zich ontwikkelende crisis. De uitplundering der werkende bevolking, ten behoeve van de bewapening en de winsten der oorlogsdrijvers,

wekt een steeds groter wordende weerstand op bij brede lagen der bevolking.

De reactie moet haar toevlucht nemen tot fascistische wetten en ondemocratische maatregelen zoals haar wetsvoorstel inzake de „burgerlijke staat van beleg”, haar concentratiekamp-wetten met schutzhafbefehlen, om zich in het zadel te houden en haar uitplunderingsplannen te kunnen uitvoeren.

De anti-communistische hetz-campagne vindt steeds minder geloof bij brede lagen van onze bevolking. Onder zulke omstandigheden gaan de Amerikaanse partijen in ons land van grote zorg vervuld de verkiezingen tegemoet.

Het kon ons dan ook niet verrassen, dat de B.V.D. een „Tsjechische spionage-affaire” ontdekte, met als hoofdpersoon een zekere mr. K. Natuurlijk is mr. K. „communist”.

Door de publicaties in ons dagblad De Waarheid is het inmiddels aan ieder van ons duidelijk geworden, welke waarde we aan dergelijke provocaties moeten hechten.

Het zal voor de heren echter vergeefse moeite zijn; de methode van de provocatie heeft bewezen niet doelmatig te zijn. De arbeidersklasse en haar partij heeft in de jarenlange strijd tegen de bourgeoisie voldoende ervaring opgedaan om zich niet meer in verwarring te laten brengen door dergelijke plumpe methoden van laster en terreur.

De provocatie van de B.V.D. had de kennelijke bedoeling, het Nederlandse volk in verwarring te brengen, om dan de fascistische worgwetten zonder al te veel tegenstand van de zijde der democratische krachten door te drijven. Ongetwijfeld was de bedoeling van deze rel ook, om de tanende invloed van de Amerikaanse partijen, aan de vooravond van de verkiezingen, weer wat op te vijzelen. Want hun verkiezingsnederlaag zou de fasciserings-politiek onder leiding van Romme en Vorrink ernstige moeilijkheden in de weg leggen en het begin kunnen zijn van een snelle aaneensluiting van alle nationale, democratische krachten in ons land.

Daarom moeten wij er van doordrongen zijn, dat de gangsters in ons land geen middel onbeproefd zullen laten om de arbeidersklasse en haar partij te treffen en te compromitteren. Met het groeien van de ontevredenheid onder steeds bredere lagen van het Nederlandse volk over de bankroetiërs-politiek van de heersende klasse en haar partijen, met het groeien van het klassebewustzijn van de arbeiders en het positief stellingnemen van steeds bredere lagen van ons volk voor de vrede en tegen de krachten, die naar een nieuwe oorlog drijven, zal het wapen van de provocatie en de spionage tegen onze partij en de arbeidersbeweging steeds veelvuldiger gehanteerd worden.

Wij zullen de waakzaamheid in onze partij steeds meer moeten verscherpen en vijanden en provocateurs moeten verhinderen om in onze rijen binnen te dringen. Daartoe zullen we die kleinburgerlijke elementen, die de proletarische partij-disci-

pline verzwakken en ondergraven, en door hun ijdelheid en eigengereidheid het binnendringen van vijanden in onze rijen mogelijk maken, scherp moeten bestrijden en zonodig uit onze organisatie verwijderen.

Onze partij is gegroeid en heeft zich gestaald in een jarenlange hardnekkige strijd tegen de reactie, tegen vijanden van links en rechts, zij kwam in omvang vergroot en innerlijk versterkt uit de storm van vijf jaren nazi-bezetting te voorschijn, waarin zij de enige was, die als partij het vaandel van onze nationale vrijheid en zelfstandigheid hoog verhief boven de hoofden der fascistische moordenaars. Deze partij is niet te vernietigen, door geen terreur, provocaties of spionage.

Indien wij onze rijen hecht aaneengesloten en zuiver weten te houden, onze gelederen doordringen van een gezonde proletarische moraal, indien wij de eenheid met steeds bredere lagen der werkende bevolking weten te smeden, dan zal iedere provocatie hiertegen te pletter lopen. Deze methoden zullen het bankroet der oorlogsdrijvers niet kunnen tegenhouden, integendeel, ze zullen dit proces slechts versnellen en de krachten van de vrede tot een nog eensgezinder, vastberadener strijd aansporen.

A. V.

Evenmin als wij ooit tegen de dienstplichtigen hebben gezegd, dat zij niet naar de kazerne moeten gaan, evenmin als wij ooit tegen de soldaten hebben gezegd, dat zij zelfs niet moesten vertrekken voor een reactionaire oorlog, zullen wij ook niet tegen de arbeiders zeggen dat zij individueel moeten ophouden met werk in de bewapeningsindustrie. Wij zullen tegen alle arbeiders zeggen: men moet politieke strijd voeren om geen wapens te fabriceren tegen het Sowjet-volk, tegen het volk van Viet-Nam, tegen het Franse volk. Dat is strijd van de massa's.

M. THOREZ

De zoons van onze zoons

De zoons van onze zoons zullen zich afvragen
als zij de bladzijden omslaan:
„1914....1917....1919....
Hoe leefden zij? De arme bliksems!”
De kinderen van een nieuwe tijd zullen over veldslagen lezen,
de namen van aanvoerders leren,
de aantallen doden,
de jaartallen.
Zij zullen niet weten hoe de rozen geurden boven de loopgraven,
hoe de vogels kwetterden tussen twee kanonschoten in,
hoe mooi het leven was
in die jaren.
Redevoeringen bruisten als onweer,
sterke legers gingen te gronde,
maar de soldaten roken de lucht van lelietjes-van-dalen
een uur voor de aanval.
En zij, die voor het peleton in de vroege morgen stonden,
zij alleen wisten wat April kan zijn.
De daken glanzend in de schuine ochtendstralen
en de wind: Wacht! Een ogenblik! Ga niet voorbij!
Voor hen betekende liefde: ik zal sterven!
Voor hen betekende liefde: brand, vuur, in de wind!
Voor hen betekende liefde: Waar ben je, waar?
Zij hadden lief zoals alleen de mensen op deze opstandige planeet
[hebben liefgehad.
In die jaren waren er geen bongerds beladen met fruit,
alleen een bloesem, een kortstondige Mei.
In die jaren werd niet geroepen „Tot ziens!”
alleen een kort en klinkend „Vaarwel!”
Lees over ons en verbaas je!
Je leefde niet in onze tijd — betreur het!
Wij waren de gasten van de aarde voor een korte avond.
Wij hadden lief, streden en leefden in het uur van onze dood.
Maar boven ons stonden de eeuwige sterren,
en onder hen hebben wij jullie verwekt.
In jullie ogen leeft nog ons verlangen,
in jullie woorden klinkt nog ons verzet.
Ver in de nacht, en in de eeuwen, de eeuwen, branden
de vonken van ons voleindigd leven.

ILJA EHRENBURG

1919—1921.

(Vert. S. P.).

Stalins artikel over de taalwetenschap

DE academische beoefenaren der taalwetenschap in de kapitalistische landen zijn over het algemeen aan de discussiebijdrage van Stalin over de taalwetenschap, in de *Prawda* van 20 Juni 1950¹⁾, achteloos voorbijgegaan. Wel hebben sommigen hunner — samen met beroepsjournalisten — er in de „grote pers” de spot mee gedreven. „Stalin als staatsman of als veldheer”, zo redeneerden zij, „dat kan men zich indenken, maar Stalin als taalgeleerde, wat een scherts.”

Wie aldus spreekt, vergeet in de eerste plaats — of geeft voor te vergeten! — dat Stalin zich al meer dan een halve eeuw met taalkwesties heeft beziggehouden. Reeds in een van zijn eerste werken: „Hoe vat de Sociaal-Democratie het Nationale Vraagstuk op”, dat van 1904 dateert, vestigt hij de aandacht op de rechten van de nationale taal. Negen jaar later (1913) werkt hij in „Het Marxisme en het Nationale Vraagstuk”²⁾ zijn beroemde definitie van de *natie* uit, en stelt vast, dat de gemeenschappelijkheid van taal een van de vier grondkenmerken der *natie* is.

In de periode na de October-Revolutie wijdde Josef Stalin zo mogelijk nog meer aandacht aan taalkwesties. Zeer veel van zijn uitspraken hierover vindt men in de verzamelband „Het Marxisme en het Nationale en Koloniale Vraagstuk”³⁾. De revolutie had aan de volken van het vroegere tsarenrijk de volledige gelijkheid als *natie* gebracht. Iedere taal werd nu een belangrijk instrument om de cultuur van het volk, dat schepper en drager van die taal is, te verhogen en zijn politiek bewustzijn te ontwikkelen. Ontzaglijk groot is de taalkundige arbeid, welke in die tijd werd verricht. Het is goed zich dit te herinneren, wanneer men — overigens terecht — over de door de school van Marr veroorzaakte crisis in de Sowjet-taalwetenschap spreekt.

Tallose woordenboeken en grammatica's zijn samengesteld. In 67 gevallen heeft men zelfs met het scheppen van een alfabet moeten beginnen. Voor de eerste maal in hun geschiedenis kregen volken als de Kozakken en Kirgiezen de beschikking over een geschreven taal. Terwijl vóór de October-Revolutie in Azerbeidsjan de bevolking voor 97% analfabeet was en er daar geen enkel wetenschappelijk instituut bestond, zijn er alleen in de laatste vijf jaar ongeveer 15.000 ingenieurs, leraren, natuurkundigen, agronomen en andere specialisten door twintig instellingen voor hoger onderwijs afgeleverd, zo deelde dezer dagen de voorzitter van de in 1945 opgerichte Academie der Wetenschap-

1) Politiek en Cultuur, Augustus 1950, blz. 352.

2) Uitgave Pegasus, 1948, blz. 14.

3) Uitgave Pegasus, 1939.

pen van Sowjet-Azerbeidsjan mede. Een dergelijke stormachtige ontwikkeling was echter slechts mogelijk op basis van een gesproken en geschreven nationale taal.

Met deze praktische taken ging hand in hand de theoretische arbeid. Zo schreef Stalin in 1929 zijn artikel: „Het Nationale Vraagstuk en het Leninisme”⁴⁾, waarin hij onder meer de toekomstige ontwikkeling der nationale talen bestudeert.

Gegeven deze feiten is Stalins deelname aan de discussie over taalkundige vraagstukken in de *Prawda* verre van bevreemdend: integendeel het is het sluitstuk en de bekroning van een circa vijftig-jarige arbeid op dit gebied.

TERWIJL in Stalins voorafgaande werken het taalverschijnsel slechts betrekkelijk zijdelings aan de orde kwam, is „Over het Marxisme in de Taalwetenschap” centraal aan dit onderwerp gewijd, al overschrijdt de draagwijdte ervan ongetwijfeld zeer ver de grenzen van de taalkunde. Wat is nu de betekenis van deze brochure, in de eerste plaats voor de taalwetenschap?

In 1947 heeft de zo vroeg gestorven A. Zjdanow, op de conferentie, welke ter bespreking van G. F. Alexandrows „Geschiedenis der Westerse Filosofie” was bijeengeroepen, vijf, naar zijn mening, elementaire eisen opgenoemd, waaraan een werkelijk wetenschappelijk leerboek dient te voldoen. De eerste van deze vijf eisen is deze: dat hetgeen door een bepaalde wetenschap wordt bestudeerd, het z.g. „studie-object” van deze wetenschap, *juist moet worden gedefinieerd*.⁵⁾

Deze eis geldt uiteraard niet minder voor studiewerken over taalkunde. Ook voor een werkelijk vruchtdragende beoefening van de taalkunde is het noodzakelijk te weten, *wat* men bestudeert, met andere woorden, te weten *wat de taal eigenlijk is*. Immers, uitgaande van een onjuiste definitie, kan men de taalwetenschap niet tot ontwikkeling brengen. De eigenlijke taalkunde dateert van het begin der XIXe eeuw. Welnu, hoe vreemd dit ook moge schijnen, na bijna anderhalve eeuw taalstudie bestaat er hier en bestond er tot voor kort in de Sowjet-Unie, zeer grote verwarring ten aanzien van de vraag waarin nu eigenlijk precies het studie-object van de taalwetenschap bestaat.

Hoe ernstig deze verwarring is kan reeds daaruit blijken, dat, in een onlangs in Zwitserland verschenen publicatie, niet minder dan 20 definities van de taal konden worden opgesomd. Geen ervan is juist; de grondfout, waaraan zij lijden, treedt aan de dag, wanneer men ze vergelijkt met de definitie, welke Stalin in zijn laatste werk heeft opgesteld:

„De taal is een middel, een werktuig, met behulp waarvan de mensen met elkaar omgaan, gedachten uitwisselen en wederzijds begrip nastreven. Onmiddellijk met het denken verbonden registreert en verankert de taal in woorden en door verbinding van woorden

4) Politiek en Cultuur, Dec. 1950 en Jan. 1951.

5) Zie: Kwartaal nr. II, pag. 53.

tot zinnen de resultaten van de denk-activiteit van de mens, zijn successen bij het verwerken van kennis en maakt zo de uitwisseling van gedachten in de menselijke maatschappij mogelijk."

Geen van de hierboven bedoelde definities brengt namelijk voldoende tot uitdrukking, dat de taal een *maatschappelijk verschijnsel* is, een verschijnsel dus waarover het Marxisme, als wetenschap der wetten van natuur en *maatschappij*, zijn woord mee te spreken heeft.

In de Sowjet-Unie hebben de taalkundigen dit maatschappelijk karakter van de taal niet verwaarloosd, maar Marr en zijn leerlingen, die lange tijd toonaangevend waren, hebben dit maatschappelijk karakter *verkeerd* geanalyseerd; zij rekenden de taal tot de bovenbouw en spraken van het z.g. „klasse-karakter” der taal. Zodoende hebben zij het taalonderzoek op een verkeerde weg gebracht en de taalwetenschap in de Sowjet-Unie in een crisis gevoerd, waaraan door het artikel in de *Prawda* een einde is gemaakt.

IN „Over Marxisme in de Taalwetenschap” bouwt Stalin een volledige, uitputtende definitie van de taal op. Deze brengt niet alleen de maatschappelijke functie van de taal tot uitdrukking, maar doet tevens uitkomen welke plaats de taal in de rij der maatschappelijke verschijnselen inneemt.

Om hierop het volle licht te kunnen werpen heeft Stalin ons inzicht in een aantal verschijnselen aanzienlijk verbreed. Reeds in het hoofdstuk „Over het Dialectisch en Historisch Materialisme”⁶⁾ had hij een aantal grondbegrippen betreffende de „voorwaarden van het materiële leven van de maatschappij”, betreffende het „maatschappelijke zijn” en het „maatschappelijke bewustzijn”. Hierop voortbouwend heeft Stalin thans een nadere definitie gegeven van de begrippen *basis* en *bovenbouw*:

„De basis is de economische orde van de maatschappij in het gegeven stadium van haar ontwikkeling. De bovenbouw, dat zijn de politieke, juridische, religieuze, artistieke en wijsgerige opvattingen van de maatschappij en de hiermee overeenkomstige politieke, juridische en andere instellingen.”⁷⁾

In verscheidene kringen, vooral van filosofen en taalkundigen, heerste de mening, dat ieder maatschappelijk verschijnsel hetzij tot de basis dan wel tot de bovenbouw zou behoren. In tegenstelling hiermede toont Stalin aan, dat de taal géén „basis” is en ook geen „bovenbouw op een basis”, evenmin trouwens een tussenverschijnsel tussen deze twee, aangezien dergelijke „tussenverschijnselen” niet bestaan. De taal is een *specifiek* maatschappelijk verschijnsel, n.l. een dat zich door bijzondere eigenschappen van de andere maatschappelijke verschijnselen onderscheidt. En, zo zegt hij:

⁶⁾ Korte Geschiedenis van de C.P.S.U. (b). Zie ook het artikel in P. en C.

⁷⁾ Korte Geschiedenis van de C.P.S.U. (b)

⁷⁾ Politiek en Cultuur Aug. 1950, pag. 352. Zie ook het artikel in P. en C. „Over basis en bovenbouw”, Febr. 1951.

„Deze bijzondere eigenschappen zijn alleen de taal eigen, en juist omdat zij alleen de taal eigen zijn, is de taal het studie-object van een zelfstandige wetenschap: de taalwetenschap. Zonder deze bijzonderheden van de taal zou de taalwetenschap het recht op een zelfstandig bestaan verliezen.”⁸⁾

Waarin bestaan nu de bijzondere eigenschappen der taal? Deze, zegt Stalin,

„bestaan daaruit, dat de taal de maatschappij dient als middel van menselijk verkeer, als middel tot het uitwisselen van gedachten in de maatschappij, als middel dat de mensen de mogelijkheid verschaft elkaar te verstaan en de gemeenschappelijke arbeid op alle gebieden van de menselijke activiteit te organiseren, op het gebied van de productie zowel als op dat der economische betrekkingen, op het gebied der politiek zowel als op dat der cultuur, in het openbare zowel als in het dagelijkse leven.”⁹⁾

Hiermede heeft Stalin, door het formuleren van een juiste definitie van de taal, voor de taalkundigen het studie-object van hun eigen wetenschap afgebakend.

In het bezit van deze juiste definitie van de taal was het Stalin mogelijk geworden om vraagstukken op te lossen, waar de vakspecialisten sedert lang mee worstelden. Met name dat van de *oorsprong der taal*, een vraagstuk dat b.v. de Maatschappij voor Taalkunde te Parijs gedurende lange tijd weigerde zelfs maar in bespreking te nemen. Met name ook het vraagstuk van de verhouding tussen de gemeenschappelijke, nationale taal en de „klasse-jargons” en dialecten of „streektalen”.

De hier ontwikkelde gedachten over de verhouding tussen taal en denken hebben voor de marxistische kennis-theorie nieuwe gezichtspunten geopend. Voor zover sommige stellingen niet onbekend waren, moet men toch vaststellen, dat ze hier in breder verband worden gezien en beter worden gefundeerd dan tot nu toe mogelijk was. Dit komt mede hier uit voort, dat Stalin hier diepgaand het verschil behandelt tussen *taal* en *cultuur*, welke laatste wel tot de bovenbouw behoort en in een klasse-maatschappij een klasse-karakter draagt.

Het belang van het artikel „Over het Marxisme in de Taalwetenschap” blijkt niet alleen direct uit de nieuwe stellingen en conclusies, die het bevat. De draagkracht ervan blijkt ook uit de theoretische en praktische arbeid waartoe het de stoot heeft gegeven. Zeer veel betekenis hebben in dit verband de discussies in de Academie der Wetenschappen der U.S.S.R. over de plaats die de wetenschappen in de maatschappij innemen, een punt waarop o.a. Jacob Berman uitvoerig is ingegaan.¹⁰⁾ In de Sowjet-Unie hebben alle werkers op het gebied van wetenschap en cultuur hun opvattingen aan deze brochure getoetst. Het taalonderwijs en de taalstudiën zijn op nieuwe leest geschoeid. In de Chi-

⁸⁾ Politiek en Cultuur, Aug. 1950, pag. 373.

⁹⁾ Idem.

¹⁰⁾ Politiek en Cultuur, Aug. 1951, pag. 352.

nese Volksrepubliek, in de Volksdemocratieën en in de Duitse Democratische Republiek werd dit theoretische werk op conferenties uitvoerig besproken. Het Academielid M. Mitin heeft in „Voor een duurzame Vrede” van 29 Juni j.l. hierover uitvoerig bericht.

MET de hem eigen bescheidenheid zegt Josef Stalin tot de jonge mensen, die hem vroegen om zijn mening over taalkwesties te willen uitspreken: „Ik ben geen taalkundige en kan deze kameraden dus niet ten volle bevredigen. Met het marxisme in de taalwetenschap, evenals in andere sociale wetenschappen, heb ik echter rechtstreeks te maken.”

Hierboven is getracht om in het kort te schetsen op welke wijze Stalin het marxisme op de taalwetenschap heeft toegepast. Maar het zou onjuist zijn om niet even aan te stippen en te onderstrepen, hoezeer uit de gehele brochure van deze „niet-taalkundige” — naast de marxistische analyse van het maatschappelijk karakter van de taal en van zijn specifieke eigenschappen en daar trouwens innig mee verweven — een diep inzicht spreekt in het functioneren van de *innerlijke ontwikkelingswetten* der taal.

Hoe juist wordt, om een voorbeeld te noemen, het veranderingsproces zowel van woordenschat als van grammatica beschreven. Uiterst gevoelig reagerend op iedere activiteit van de mens, is de woordenschat in een toestand van voortdurende wijziging. Naar behoefte worden nieuwe woorden gevormd en krijgen bestaande woorden een andere betekenis. Terwijl verouderde woorden verdwijnen, blijft de kern, het fundamentele bestanddeel van de woordenschat, die de taal het uitgangspunt biedt voor de vorming van nieuwe woorden, eeuwenlang bestaan.

Nog langzamer dan de fundamentele woordenschat wijzigt zich het grammaticaal systeem, dat wil zeggen de manier waarop de woorden tot zinnen worden verbonden en dank zij welke de taal in staat is om de menselijke gedachten in een materiële taalvorm te kleden. Stalin verklaart het langzame veranderen der grammatica hieruit, dat deze het resultaat is van een langdurige abstraherende arbeid van het menselijk denken.

Het zelfde beheersen van het onderwerp treedt aan de dag bij de behandeling van het verschijnsel der kruising tussen verschillende talen, bij die van het verschil tussen de menselijke taal en de z.g. „gebaren-taal”, zoals trouwens overal elders.

IN zijn artikel „Over het Marxisme in de Taalwetenschap” heeft Stalin de kennis van de maatschappelijke verschijnselen aanzienlijk verdiept en het Marxisme-Leninisme met belangrijke nieuwe stellingen en conclusies verrijkt.

Zoals indertijd A. Zjdanow, in zijn rede voor de filosofen en bij andere gelegenheden, aan vakspecialisten perspectieven in hun *eigen* wetenschap of kunst heeft getoond, die zij zelf niet bij machte waren geweest te ontdekken, zo heeft thans Stalin voor

de taalgeleerden de grondbegrippen der taalwetenschap uiteen gezet.

Deze feiten zijn een illustratie van de stelling, die door Mao Tse-toeng in zijn werk „Over de Praktijk”¹¹⁾ wordt ontwikkeld:

„In het huidige stadium van de ontwikkeling der maatschappij valt de verantwoordelijkheid voor het juist begrijpen van de wereld en van zijn verandering op de schouders van het proletariaat en van zijn partij.”

J. E.

11) Politiek en Cultuur, Mei en Juni 1951.

Tekening van I. Toidzje

Boekbespreking

Een Amerikaanse volksleider

BIJ de Wereldbibliotheek te Amsterdam is een roman van de grote Amerikaanse vooruitstrevende schrijver Howard Fast verschenen. Het boek heet „Burger Tom Paine”. Het is geschreven in de oorlogsjaren en in die tijd in de uitgaven voor frontsoldaten in miljoenen exemplaren over heel de wereld verspreid. Dat kón, tijdens het Roosevelt-bewind. Truman liet Fast voor een klein jaar achter de tralies zetten, omdat de schrijver niet op de knieën ging voor het comité van on-Amerikaanse activiteit....

Howard Fast wordt door de mode-critici in Nederland nauwelijks genoemd. Bij hen zijn die schrijvers van het bederf als O'Neill, Saroyan, de tegenwoordige Steinbeck, de verrader Wright, Wilder en anderen de vertegenwoordigers van het „ware” Amerika. Romeinse Lenten, verhalen over krankzinnigen en half-krankzinnigen, seksuële uitspattingen: ziehier de cultuur„schat” van dat zo gewaardeerde en aangegaapte Amerika.

Fast past niet in dat beeld. Fast is een strijder voor de vrijheid en tegen het fascisme. Hij heeft er geen behoefte aan zijn gebrek aan moed of talent goed te maken door het toevoegen van wat gepeperde ingrediënten, ontleend aan het liefdeleven van de Amerikaanse industrie-tsaren.

Howard Fast schildert de werkelijkheid in zijn boeiende ontwikkeling. Fast hanteert zijn grote talent als een machtig wapen in de strijd voor de vrede, het geluk van de mensheid.

In „Burger Tom Paine” vertelt Fast het verhaal van Thomas Paine die aan de vooravond van de Amerikaanse opstand tegen het Engelse gezag (in het laatst der 18e eeuw) in Boston belandt. Paine is een man van het volk. Hij heeft reeds in Engeland, gedurende zijn moeilijke leven, getracht in harts-tochtelijke geschriften de geesten toe te rusten voor de strijd tegen het despotische koninklijke gezag. In Amerika, waar de volksopstand tegen dit gezag rijp is geworden, ontwikkelt zich Paine tot een revolutionnaire ideoloog van de eerste rang. Howard Fast geeft een uiterst boeiende beschrijving van de zegetocht van Paine's boekje „Common Sense - geschreven door een Engelsman”. „Gezond verstand”, dat is de titel van het werkje, dat stuk gelezen wordt door iedere Amerikaanse soldaat en officier, door iedere verzetsman tegen Englands gezag, door duizenden revolutionnaires in Europa, dat vlak voor de Franse revolutie staat.

Howard Fast zet uiteen met welk een zorg Paine dit boekje heeft geschreven. Hóe toegankelijk de vorm is! Paine weet hoe de statige taal van de bijbel, die van de talrijke rondreizende predikanten, het vertrouwde bezit is van de tienduizenden die nauwelijks zelf een boek hebben gelezen. En Tom Paine kiest voor zijn „Common Sense” diezelfde taal, begrijpelijk voor de volksmassa's. „Burger Tom Paine” is een verhaal van de burgerlijke revolutie.

Ofschoon de massa's van het volk hun bloed geven voor Amerika's vrijheid valt het resultaat van hun strijd hun niet toe. Dat was ook nog niet mogelijk. Eerst de proletarische opstand van 1917 in het oude Rusland eindigde met de volledige overwinning van het volk. Toen waren de historische verhoudingen

daarvoor rijp. In de roman van Howard Fast kan men zulk een overwinning natuurlijk niet vinden. Integendeel, de volksleider Tom Paine, wiens boek zozeer de bezieler en leider van de Amerikaanse opstand is geweest, komt in botsing met de burgerlijke leiders van het Amerikaanse verzet. Zij schuwen zijn vurige gedachten. Dan vertrekt Thomas Paine naar zijn oude vaderland — Engeland. Zijn poging om daar op conspiratieve wijze, steunende op een zeer kleine groep arbeiders en handwerkslieden, het vermolmde koninklijke regiem omver te werpen moeten vanzelfsprekend falen. De vlucht naar Frankrijk redt hem van de dood. In Frankrijk haalt de revolutionnaire macht Paine als een held binnen. Hij verwerft terstond een zetel in de Nationale Vergadering.

Howard Fast laat dan zien op welk een wijze Paine zich dan misrekenet. Hoe hij de ene teleurstelling na de andere moet ondergaan. Hoe tenslotte de regering van dezelfde Washington, die zijn bestaan voor een niet onaanzienlijk deel dankt aan Paine's werk, hem als een hond laat sterven. Hoe opgehitste Amerikanen zelfs zijn graf niet in ere hebben gehouden.

Het verschijnen van dit boek in een Nederlandse vertaling is in deze tijd van groot gewicht.

Lenin heeft reeds gezegd: „Het Amerikaanse volk heeft een revolutionnaire traditie, die aanvaard is door de beste vertegenwoordigers van het Amerikaanse proletariaat. . . .”

Van het ontstaan van die traditie verhaalt ons Howard Fast. Fast laat zien wat het volk vermog. Hoe dapper het is, hoe optimistisch, hoe hardnekkig! Zeker, onder de historische verhoudingen van de 18e eeuw kon het de volle winst van zijn eigen opofferingen niet opeisen. Maar in onze tijd is het volk daar wèl aan toe.

Om het volk van zijn oude strijdtradities te doordrenken heeft Fast deze roman geschreven.

We hebben grote bewondering voor het levenwekkende werk van deze talentvolle, moedige schrijver.

We wensen hem alle succes toe in zijn strijd en rekenen het ons tot een eer zijn woorden hier te herhalen, die hij sprak op de Amerikaanse culturele en wetenschappelijke conferentie voor de wereldvrede in 1948:

„We moeten ons wapenen met eenheid en kennis en zweren onze wapens niet neer te leggen totdat het comité voor on-Amerikaanse activiteit en soortgelijke uitingen van fascisme slechts boosaardige herinneringen zijn uit het verleden.”

G. GEELHOED

„O Kersnacht schoner dan de daegen”

HOEWEL het niet onze gewoonte is om boeken te bespreken, die niet in de verkoop zijn, willen wij ditmaal een uitzondering maken. Het bestuur van de Wereld Bibliotheek-Vereniging schonk vorige maand als kerstpremie aan haar leden „O Kersnacht schoner dan de daegen”, de Rey van Klaerissen uit Vondel's Gijsbrecht van Aemstel, in een uitvoering, die alle lof

verdient. Niet alleen de uitgave, in deze tijd, van de smartelijke klacht om de gewelddaden tegen een burgerbevolking, is een cultuurdaad van de eerste rang, maar ook de wijze waarop dit geschiedde: elke strofe van dit onsterfelijke gedicht op een aparte pagina, prachtig getekend en geïllustreerd door Fons Montens.

Hiermee, en ook met de Nieuw-

jaarsgroet voor de leden, „Grisóstomo en Marceia”, een fragment uit de Don Quichotte van Cervantes, geïllustreerd met houtsneden van Josef Cantré,

zet de tegenwoordige directie van de W.B. de beste culturele tradities uit het verleden van de Wereldbibliotheek voort.
S. P.

De bevrijding van Hongarije

DE roman „Het lied der Vrijheid” *) handelt over de grote bevrijdingsoorlog die door de Sowjet-Unie werd gevoerd.

Op een zeer eenvoudige en boeiende wijze vertelt de schrijver over gewone Sowjet-soldaten, die in het begin van de oorlog aan een frontgedeelte strijden, waar ook Hongaren door en onder leiding van Duitse officieren zijn ingezet.

In ontoegankelijke moerassen leven en vechten de Sowjet-soldaten.

Hongaarse soldaten, eenvoudige arbeiders en boeren deserteren en lopen over naar de Sowjet-legers. 15.000 Hongaarse soldaten worden door de Duitse nazi-generaals in een z.g. schijnaanval opgeofferd.

Niettegenstaande het feit dat de Hongaren, die aan de zijde van de nazi's vechten, de Sowjet-mensen verschrikkelijk leed berokkenen, maken de Sowjet-soldaten wel degelijk een verschil tussen hen, die in de oorlog zijn gedreven en hen, die de aanstichters ervan zijn. Zelfs worden alle pogingen in het werk gesteld om voedsel te verschaffen aan 7000 gevangenen Hongaren, die aan de rand van de hongerdood staan.

„Wij zullen ons wreken,” zegt een Russische kolonel tot zijn soldaten, „maar toch moeten wij eerst antwoord geven op de vraag, op wie wij ons moeten wreken en hoe dat moet gebeuren. Wij moeten wraak nemen op de schuldigen. Wie zijn de schuldigen? — Een paar duizend mensen onderdrukken en exploiteren vele miljoenen. Om hun heerschappij te behouden en het aantal van hun slaven uit te breiden bewapenen deze enkele duizenden de onderdrukte volkeren en hitsen ze op tegen andere volkeren. Op hen die miljoenen heb-

ben geknecht en uitgebuit zullen we wraak nemen, door de volkeren, die door de schurken tot nu toe geëxploiteerd en onderdrukt zijn geweest, te bevrijden.”

En in deze geest vochten de Sowjet-soldaten. Een onblusbare liefde voor het vaderland — „Ik kreeg het koud. Dan moet men aan zijn vaderland denken, anders vriest men dood.”

Trouw aan zijn volk en onverzoenlijke haat tegen al diegenen, die de oorlog willen en er aan verdienen — „Dit verlangen naar vrede maakte mij, zoals iedere Sowjet-soldaat, vastbeslotener, moediger, opofferingsgezinder.”

In het boek maken we ook nog even kennis met een Amerikaanse oorlogsverslaggever, een zekere mister David P. Harriman. Deze wil een interview hebben met een gewone soldaat, met een boer, een analfabeet.

Het antwoord luidde: „Voor een analfabeet had u twintig jaar eerder moeten komen, mr Harriman.”

Het interview, dat hierna volgt met een gewone Sowjet-soldaat, geeft in eenvoudige zinnen nogmaals weer wat iedere Sowjet-soldaat bezielde — de strijd voor de vrede, voor zijn land, voor het communisme.

Het hoogtepunt van het boek is ongetwijfeld de strijd om Boedapest. Waar iedereen eigenlijk van mening is, dat het nodig is Boedapest te bombarderen en te vernietigen om de nazi's eruit te verdrijven, wordt dit door Stalin persoonlijk verhinderd:

„Het is niet de taak van de strijden- de Sowjet-troepen om de Hongaarse hoofdstad te verwoesten, maar om hem te bevrijden. Onze zware artillerie gaat op weg naar Berlijn...”

N. L.

*) Pegasus 1951, prijs f 2,75.

Klassenstrijd in het dorp

IN 1949 verscheen als premie bij de Pegasus-reeks de novelle „Dagboek van een schooljongen” van de toen voor ons nog onbekende Sowjet-schrijver Elmar Grien.

In 1950 gaf de Wereldbibliotheek zijn eerste roman: „Wind uit het Zuiden” uit, een meesterlijk boek over het leven der Finse boeren in de achter ons liggende twintig jaar.

Thans heeft Pegasus — in een uitstekende vertaling van Theun de Vries — ons zijn tweede roman: „De laatste hooischelf” *) gebracht.

E. Grien (schuilnaam van de thans in Leningrad wonende A. W. Jakimow) werd geboren in het gezin van een schoenmaker op de Karelische landengte. Reeds op jeugdige leeftijd verliet hij beide ouders. Op zijn 13de jaar treedt hij als knecht in dienst bij Estlandse boeren. Drie jaar later begint hij, zijn hartewens volgend, een voettocht door zijn vaderland. In 2 maanden loopt hij van Pskow naar de Zwarte Zee. Een jaar blijft hij werkzaam als bootwerker in Cherson en trekt vervolgens verder de Krim door.

Onderweg schrijft hij zijn eerste vertelling die hij opzendt naar de plaatselijke krant. Zo zit het trekkersbloed hem in de aderen dat hij het antwoord niet afwacht, maar zijn reis gelijk vervolgt. Eerst vele jaren later hoort hij dat zijn eersteling gepubliceerd werd en men meer werk van hem verwacht.

In 1929 komt hij als matroos bij de Rode Vloot, waarop hij 5 jaar dient. In deze tijd leest hij ontzettend veel, doet aan zelfstudie en brengt het tot marconist.

Na zijn dienstitijd werkt hij als zodanig bij een houttransportbedrijf aan de Witte Zee.

In 1937 komt een keerpunt in zijn leven, als hij zich volledig gaat geven

aan het literaire werk. Hij schrijft een aantal vertellingen over het leven der boeren in Estland; het ontstaan der kolchozen en de klassenstrijd in het dorp, die in verschillende tijdschriften worden gepubliceerd. Op dit zelfde thema is ook „De laatste hooischelf” gebaseerd.

In de grote vaderlandse oorlog doet hij als schrijver zijn plicht aan het front. In 1945 verschijnt dan, na een jaar voorbereiding, zijn eerste roman, „De wind uit het Zuiden”.

Uit dit korte overzicht van zijn leven blijkt wel dat Grien een dynamisch karakter heeft. Dit spreekt ook uit zijn tweede roman. „De laatste hooischelf” zit vol vaart en is meeslepend en boeiend geschreven. Het laat ons zien met welke grote moeilijkheden de eerste pioniers onder de Estlandse boeren, die zich aaneensloten in een kolchos, te maken hebben gehad. Fel was het verzet der onteigende koelakken, die zich niet ontzagen door middel van moord, brandstichting en dergelijke, te trachten de vooruitgang tegen te houden en hun heerschappij over de arme boeren te handhaven. Tenslotte zegevierden ook in Estland, vooral door het voorbeeld der Russische boeren over de grens, de jonge zich ontwikkelende krachten over hen, die de ondergaande maatschappij vertegenwoordigden.

Over enkele figuren zou men graag meer willen horen, vooral over de jongen Pietro, die tussen het begin en het zegevierende slot van het boek een grote ontwikkeling moet hebben doorgemaakt. Niettegenstaande dit is „De laatste hooischelf” een boek, dat ongetwijfeld waard is door zeer velen gelezen te worden.

Lw.

*) Pegasus 1951, prijs f 2,75.

Zo moeten onze kinderen leren denken

Het collectieve denken, het verantwoordelijkheidsgevoel voor de gemeenschap, begint bij de mensen in de Sowjet-Unie al op de school. Dit werd mij vooral duidelijk na mijn kennismaking met Witja, mijn kleine vriend.

AL een tijdje was mij de gedrukte stemming van Witja opgevallen. Witja was mijn buurjongen, die anders altijd goedgehumeurd en vrolijk was en daarbij voor zijn leeftijd — hij was net negen geworden — buitengewoon begaafd en leergierig. Witja wist dat ik voor zijn kinderlijke fantasieën en verlangens veel begrip had. Maar de laatste dagen leek het wel alsof hij mij uit de weg ging.

„Wat is er met je, Witja?” vroeg ik. „Heb je wat uitgehaald en ben je bang voor je ouders?”

Witja lachte verachtelijk. „Nee,” zei hij.

Ik voelde mij op mijn nummer gezet, maar ik gaf het niet op. „Is er op school wat gebeurd? Je weet toch dat je mij alles kan vertellen. Heb je een slecht cijfer gekregen?” Ik wist dat Witja erg eerzuchtig was.

Weer schudde hij met zijn hoofd. „Ach ik..... het gaat helemaal niet om mij.”

In dit „Het gaat helemaal niet om mij” voelde ik nog altijd iets afwijzends, maar tegelijk ook het bereidzijn om zijn zorgen — want het moesten wel echte zorgen zijn — met iemand te delen. Daarom ging ik door met vragen: „Niet om jou? Om wie gaat het dan?”

„Om Sasja Komarenko,” zei hij nog een beetje aarzelend. Maar het ijs was gebroken, en zo kreeg ik de hele geschiedenis te horen.

Sasja Komarenko was een schoolkameraad van Witja, die achterbleef bij de anderen in zijn klas. Hoeveel moeite Natalja Abramowa, de onderwijzeres, zich ook getroostte, het hielp allemaal niets. Als Sasja zich concentreerde ging het nog een beetje, maar juist zijn concentratievermogen was zwak, en zo kwam hij vooral met rekenen eenvoudig niet verder. Maar toen gebeurde het volgende: De klas ging een wedstrijd aan met een parallelklas. Elk van de beide klassen verplichtte zich, zijn vorderingen in de vakken, waarin nog tekortkomingen waren, te verbeteren. Samen werkten ze een puntensysteem uit, waarin het verloop van de wedstrijd zakelijk geregistreerd werd. Op de wandkrant van de school kon men elk ogenblik de stand zien. En hier begonnen de zorgen van Witja.

Het peil van de hele klas moest omhoog; dat betekende dat de individuele prestaties van de leerlingen beter moesten worden. De beste leerlingen wijdden zich dus aan de minder goede en deden met een aandoenlijke ijver hun best om hun kennis bij te brengen en vreugde voor het werk bij hen op te wekken. Witja (als een van de beste leerlingen) had twee jongens onder zijn hoede genomen. Een van deze was Sasja. Maar bij Sasja liepen al zijn bemoeiingen op niets uit.

„De hele klas drukt hij naar beneden!” schold hij; maar ik voelde hoeveel de zaak hem ter harte ging.

„Je moet hem anders aanpakken,” zei ik om de jongen te troosten. „Als

je scheldt, verliest hij misschien de moed. Je moet hem telkens weer aanmoedigen."

Witja antwoordde niet. Hij zat een tijdje zwiĳgend in gedachten, toen sprong hij plotseling op en verdween, zonder verder iets te zeggen. Zo'n jongen.....!

Twee weken later trof ik hem op straat. Hij keek mij uit de verte stralend aan en riep: „Hij is er door!"

Ik was de geschiedenis al bijna helemaal vergeten en vroeg verbaasd: „Wie?"

Witja keek mij een beetje medelijdend aan, alsof hij wou zeggen: „Jij wordt ook een dagje ouder, mijn beste!" Toen zei hij triomfantelijk: „Komarenko! Ik heb 't je toch verteld. Je had trouwens gelijk met dat aanmoedigen, weet je nog? Ik heb aldoor tegen hem gezegd: „Je kan het best, Sasja. Als je maar wil, kan je meer dan alle anderen!" Eerst heeft hij mij niet geloofd, maar toen werd hij vrolijker en kreeg vertrouwen in me. Zie je, en nou is hij er door!"

„En de klas?"

„Ook er door! Gewonnen!" En hij werd helemaal rood van vreugde. Deze maatschappelijke instelling van de mensen, die, zoals ik in de inleiding zei, al op school begint, is typisch voor de mensen in de Sowjet-Unie. De persoonlijke prestatie is belangrijk en noodzakelijk, maar doorslaggevend is uiteindelijk toch de gemeenschappelijke prestatie.

HEDDA ZINNER

(Uit: „Alltag eines nicht alltäglichen Landes")

KRONIEK

(15 November - 15 December)

NOVEMBER

- 15 Zitting van het Uitvoerend Comité van het Wereldvakverbond geopend.
- 20 Het Franse Parlement aanvaardt het Plan-Pleven met 246 stemmen voor, 228 tegen en 153 blanco.
- 24 Over de demarcatielijn in Korea wordt overeenstemming bereikt.
- 25 In weerwil van verbod en politietreur is de opkomst bij de Hannie Schaft-herdenking vier maal zo groot als het vorige jaar.

DECEMBER

- 1 Een Amerikaans legertoestel, uitgerust voor spionage, wordt gedwongen om in Hongarije te landen.
- 4 Wetsontwerp tot wijziging van de Grondwet ingediend.
- 5 In Hongarije wordt de distributie opgeheven en de lonen verhoogd met 15—21%.
- 5 Generaal Christiansen wordt vrijgelaten.
- 7 Het aantal werklozen is gestegen van 93.765 in October op 121.825 in November.
- 8 Openingszitting van de Nationale Vredesconferentie in Amsterdam.
- 9 In de D.D.R. worden de prijzen van levensmiddelen en verbruiksgoederen verlaagd met 10—79%.
- 12 Kotälla krijgt gratie.
- 15 Openingszitting van de Verkiezingsconferentie van de Communistische Partij te Amsterdam.

„Lehrbehelf für Hörer politischer Schulen“

Uitgegeven door het Verlag für Fremdsprachige Li-
teratur in Moskou

1. Wie die Arbeiter und Bauern in zaristischen Rusland lebten und für ihre Befreiung kämpften.
2. Die Grose Sozialistische Oktoberrevolution.
3. Der Aufbau der sozialistischen Gesellschaft in der Sowjetunion.
4. Die Sowjetunion und die kapitalistische Welt.
5. Der Grose Vaterländische Krieg der Sowjetunion.
6. Die sozialistische Sowjetgesellschaft.
7. Der sozialistische Sowjetstaat.
8. Die brüderliche Familie der Sowjetvölker.
9. Die KPdSU(B) — der Leiter und Lenker der Sowjetgesellschaft.
10. Wie die Kommunistische Partei der Sowjetunion (Bolschewiki) aufgebaut ist.
11. Die Sowjetunion — das Bollwerk des Friedens, der Demokratie und des Sozialismus.
12. Das Sowjetvolk im Kampf für den Wiederaufbau und die Weiterentwicklung der Volkswirtschaft der UdSSR.
13. Der Kommunismus — unser Ziel.

Elk deeltje telt ongeveer 50 bladzijden en is voorzien van een korte samenvatting.

De serie zal ook in de Engelse taal verschijnen.

Prijs: 10 cent per deel.

Verkrijgbaar bij: Boekhandel Pegasus, Leidsestr. 25
Amsterdam-C.

HET 2e DEEL VAN

J. W. Stalin

Keuze uit zijn werken

verschijnt binnenkort

In dit deel spreekt STALIN over de resultaten van het eerste vijfjarenplan (4/1/1930), over de aanhoudende crisis van het wereld-kapitalisme (26/2/1934) en over het ontwerp van de grondwet van de U.S.S.R. (25/11/1936). Zeer leerrijk is ook het onderhoud van STALIN met de Engelse schrijver H. G. WELLS (23/7/1934).

Dit deel is evenals het eerste deel zeer leerrijk en in de zo duidelijk trant van STALIN geschreven. Geen partijgenoot noch iemand die belang stelt in het vraagstuk van de economische opbouw, dat nauw samenhangt met het vraagstuk van de vrede, mag dit werk missen. En iedereen kan het kopen, want het kost slechts

f 1.--

Vraagt Uw partij-afdeling of bestel rechtstreeks bij

BOEKHANDEL PEGASUS
LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM

POLITIEK EN CULTUUR

Eenheid tegen het herlevend fascisme

Linkse frases, een wapen van de reactie

De boeren en de oorlogsvoorbereiding

7e Jaargang No. 2

Februari 1952

Maandoverzicht	49	Linkse frases, een wapen van de reactie, Chr. Smit	84
De boeren en de oorlogsvoorberei- ding, C. Borst	54	Overste Menot	90
Eenheid tegen het herlevend fascisme G. Geelhoed	60	Romein, van „marxist” tot mysticus F.B.	92
Economische samenwerking wenselijk en mogelijk, M. Nesterow . .	68	Makarenko: De weg naar het leven deel II en III, I.P.	94
De Waarheid en de strijd voor de nationale onafhankelijkheid, J. de Louw	75	Kroniek	96

Binnenkort verschijnt een nieuwe, herziene druk van
Lenins beroemde brochure

„De linkse stroming, een kinderziekte van het communisme“

Dit boekje, dat door Lenin in 1920 werd geschreven, bevat uiterst belangrijke aanwijzingen voor iedere communistische partij.

Het leerde de communistische partijen te strijden voor de juiste politieke lijn en het heeft als zodanig een zeer belangrijke rol gespeeld bij de vorming van de partijen op marxistisch-leninistische grondslag.

In Nederland is het bezit van deze leerrijke brochure iets onmisbaars, vooral na het verschijnen van het „Leerboek voor de arbeidersbeweging“, 3e aflevering.

116 pag., prijs f 0.35.

Bestellingen te richten aan:

**de afdelingen der C.P.N.
en boekhandel Pegasus, Leidsestraat 25
Amsterdam.**

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en practijk van het marxisme-leninisme

Hoofdredacteur: J. Schalcker

Maandoverzicht

DE regering-Drees brengt het Nederlandse volk hoe langer hoe meer onder het Amerikaanse juk. Nog koortsachtiger moet de oorlogsvoorbereiding en de bewapening op last van Amerika plaats vinden. De belangen van het volk worden met de voeten getreden. Misleiding en terreur zijn de middelen, waarmee de regering tracht aan de eisen van Amerika te voldoen en het verzet van de massa er tegen te breken. Deze fascistische middelen van Hitler-Duitsland, die in Amerika hoogtij vieren, worden nu ook meer en meer in ons land toegepast. Men strooit laster en verdachtmaking over de communisten uit, past de provocatie toe om dan besluiten af te kondigen en wetten te doen aanvaarden, die zich schijnbaar alleen tegen de communisten richten, maar in de praktijk tegen een ieder, die zich tegen de oorlogskoers verzet. Op deze manier wordt het fascisme de weg geëffend.

Zo is Hitler immers aan de macht gekomen!

Paul de Groot zei op de verkiezingsconferentie van de C.P.N.:

„Om het land in de oorlog te drijven, moet men eerst de vredeswil van het volk met terreur onderdrukken en daarvoor dienen de maatregelen, die door de huidige regering-Drees op stapel zijn gezet, de worgwetten, die men door een regering-Romme tot hun uiterste consequentie wil uitvoeren.”

Twee dagen later reeds werd het ambtenarenverbod afgekondigd voor de leden van de C.P.N., E.V.C. en een aantal andere linkse organisaties. Reeds daarvòòr was een besluit in de Staatscourant verschenen, „houdende nadere regelen” voor de „Commissie inzake politiek onbetrouwbare ambtenaren”. Dit vormt het sluitstuk, waardoor elke rechtszekerheid is opgeheven en iedere onwelgevallige ambtenaar kan worden ontslagen. Drees heeft hiermee een commissie van on-Amerikaanse activiteit zonder meer ingevoerd. Tevens vormen deze besluiten een onderdeel van de komende verkiezingen. Door het zaaien van angst wil men de gestegen autoriteit van de C.P.N. indammen. De verkiezingen in Loosdrecht, waar het stemmenaantal op de blokljst van de C.P.N. met andere vooruitstrevenden van 7,36% in 1950 op 9,48% in 1951 stegen, toonden dit ook aan.

De leiders van de P.v.d.A. en het N.V.V. trachtten hun leden en de massa, die dadelijk tekenen van grote ongerustheid vertoon-

den en protesteerden, in slaap te sussen door te schrijven dat het niet zo'n vaart zal lopen. Zij waren notabene van te voren op de hoogte gesteld. Dergelijke maatregelen worden afgekondigd zonder dat zij vooraf openlijk in de Kamer ter discussie en beoordeling zijn gesteld.

De interpellatie, die na het bekendworden door Gerben Wageenaar is aangevraagd, is op het moment dat we dit schrijven nog niet toegestaan, zodat ook naar aanleiding van die besluiten nog geen debat heeft plaats gevonden. Wel heeft men van de zijde van de P.v.d.A. vragen gesteld aan minister Drees, om hem door een nadere motivering in de gelegenheid te stellen, de ontstemming erover tegen te gaan. En hoe luidde nu dit antwoord? Drees zei dat deze maatregelen genomen waren omdat de leden van de C.P.N., E.V.C. en de andere linkse organisaties tot het plegen van sabotage in overheidsinstanties zouden worden aangezet. Men zou zo zeggen, dat de minister dan daarvoor bewijzen zou hebben gebracht. Maar ja — dat kan hij niet. Dit is misleiding van het volk; op deze wijze zou Goebbels ook te werk zijn gegaan.

De gevolgen van de oorlogspolitiek uiteten zich ook in de toenemende werkloosheid in de vredesindustrie. Elke dag vinden ontslagen plaats. De leiders misleiden ook bij dit vraagstuk de arbeiders en het Nederlandse volk. Zij trachten het, evenals minister Albrechts, zo voor te stellen alsof dit maar een tijdelijk verschijnsel zou zijn. Suurhof heeft zelfs eerst nog geprobeerd de mensen wijs te maken, dat het seizoenwerkloosheid was en dat daar bijkwam een zekere slapte, ontstaan door geforceerde inkopen van het publiek, tengevolge van de verwachte prijsstijgingen in het begin van het jaar (zie Stem van de Arbeid). Natuurlijk zijn deze beweringen niet meer vol te houden. Het zijn allemaal praatjes voor de vaak. Integendeel, de werkloosheid zal nog vergroot worden door de productiviteitsverhoging, die er volgens minister Albrechts moet komen en waarvoor Suurhof en de zijnen ijveren. Albrechts geeft toe dat dit verhoogde werkloosheid tengevolge zal hebben, maar hij doet er een zoethoudertje bij. Hij zegt dat dit „in bepaalde bedrijfstakken aanleiding kan zijn tot tijdelijke werkloosheid”, „maar dat dit door het Nederlandse volk geaccepteerd moet worden, teneinde een grotere werkloosheid, en dan een blijvende te voorkomen”.

Maar de werkers dulden geen werkloosheid meer. Zij zullen niet meewerken aan productiviteitsverhoging en niet aan arbeidsverlenging. Dit heeft de prachtige eensgezinde strijd van de D.U.W.-arbeiders, die met een overwinning is bekroond, bewezen.

Het bewustzijn en inzicht in deze strijd was zeer groot. Zeer bewust keerde hij zich tegen elke werktijdverlenging. Dit leert de arbeiders, dat de maatregelen van de oorlogsstokers stuklopen op de eenheid van de arbeiders, van welke politieke of godsdienstige richting dan ook. Het is tegelijkertijd een les en een voorbeeld voor de arbeiders in de bedrijven om geen verslechtering

te aanvaarden. Want bij alle arbeiders, ook de N.V.V.-ers en leden van de P.v.d.A., groeit het inzicht dat de tegenwoordige politiek hen op de weg van de capitulatie en dus van de ellende brengt.

Het December-nummer van de Nieuwe Koers getuigt hiervan. In een verslag van de laatste ledenvergadering komt tot uitdrukking, dat de leden aan de politiek van de leiding van de P.v.d.A. twijfelen. En waarom? Omdat soms wel mooie woorden gesproken worden, maar niets gedaan wordt. Als voorbeeld wordt in herinnering gebracht de woorden van de voorzitter van het N.V.V., op het congres van de vakbond, waarin deze zegt, dat de vakbond een toenemen van de werkloosheid niet zal dulden. Terecht wordt gevraagd: waar blijven nu de daden? Terecht wordt gezegd, dat men „geen vertrouwen heeft dat op het kritieke moment de daden in woorden worden omgezet.” Deze verschijnselen vergemakkelijken de eenheid in de strijd.

Bij de werkloosheid speelt ook een grote rol, dat onze handelsvrijheid door de Amerikanen aan banden is gelegd. Een volkomen vrijheid van handeldrijven geeft ons de mogelijkheid de handelsbetrekkingen met Oost-Europa, de Sowjet-Unie en China zeer aanzienlijk te vergroten, zonder dat deze onafhankelijkheid wordt aangetast, op basis van wederzijds voordeel voor alle handelspartners. Onder handelslieden en bepaalde industriëlen groeit dan ook het besef van verweer tegen de overheersing van Amerika en voor deze handelsvrijheid. De werkers zullen geen werkloosheid dulden — dat staat voorop, zij zullen niemand toestaan deze lasten op hun schouders af te wentelen. Maar juist daardoor zijn de werkers de sterkste factor, die leiding kunnen geven en een nationaal front kunnen vormen om deze doeleinden tezamen met de middenlagen te verwezenlijken.

Onder meer is de jaarrede van mr. K. P. van Mandele voor de Rotterdamse Kamer van Koophandel een symptoom van dit verweer. In deze rede verzette hij zich tegen de overheersingspolitiek van Amerika ten aanzien van Europa. „De tijd van overheersing van het Oosten door het Westen is voorbij,” zei hij. Hij was voor gemeenschappelijke handelsverdragen van de Westerse landen met het Oosten.

Een tweede kwestie, waarbij het nationaal belang van Nederland verkwanseld dreigt te worden en waartegen het verzet van het bedrijfsleven toeneemt, is de kwestie van het Moerdijkkanaal en de daarmee verbonden Rijnvaart. De Belgische regering verhoogde de rijnvaartpremies, waardoor de tarieven een aanzienlijke verlaging ondergaan. Het Moerdijkkanaal, dat de regering van zins is te laten graven, zal de doorvoerhandel nog meer belemmeren. Dit alles geschiedt onder de druk van Amerika, in verband met de Benelux en de z.g. eenwording van Europa. In een officieel rapport van het havenbestuur van Hamburg, dat in October gepubliceerd werd, werd eveneens een felle aanval op de Rotterdamse haven gedaan. De Rotterdamse gemeenteraad wees deze plannen van de regering, volgens het verslag in De Tijd

van 18 December 1951, unaniem van de hand. Door de wethouder werd medegedeeld, dat de regering „zonder enig overleg met de betrokken Nederlandse havens is gaan onderhandelen.” De heer Van Gunsteren zei in dezelfde vergadering van de Kamer van Koophandel in Rotterdam o.a.:

„Nederland stelt de belangen van zijn Rijnvaart vrijwillig onder Duitse contrôle”,

en:

„Nederland legt zich neer bij een definitieve inkrimping van zijn Rijnvloot en biedt de behulpzame hand om de Duitse Rijnvloot in een snel tempo de plaats van de Nederlandse te doen innemen.”

Ook de voorzitter van de commissie van verkeer van de Amsterdamse Kamer van Koophandel wees deze plannen van de regering af.

Al deze kwesties staan in verband met de poging om het fascisme in West-Duitsland te doen herleven en de herbewapening van West-Duitsland tot stand te brengen. Dit zien de actiegroepen „Dat nooit weer”, waarbij zich personen uit de meest uiteenlopende kringen en levenssferen hebben aangesloten, zeer scherp. In hun oproep, waarin zij opnieuw tegen de Duitse herbewapening waarschuwen zeggen zij o.a.:

„Reeds zien wij dat de Hitler-generaals en ook groot-industriëlen van Duitsland eisen gaan stellen, met als het gevolg, dat het Duitse militarisme weer een overheersende positie gaat krijgen.”

De economische toestand van ons land zal nog slechter worden — de positie van onze nationale vredesindustrie zal nog wankeler worden door de laatste eisen van Amerika, waarbij in de notawisseling van minister Stikker en de Amerikaanse ambassade o.a. is overeengekomen, dat de voorwaarden, waarop oorlogscredieten door Amerika verstrekt worden, zullen bestaan uit de verplichting om de uitgaven voor het ministerie van oorlog met 5% te verhogen en met 600 millioen gulden van de tegenwaarde fondsen, zodat 2175 millioen gulden in 1952 aan directe oorlogsuitgaven zullen moeten worden besteed. Maar daarbij blijft het niet. De regering zal moeten toestaan dat rechtstreekse dollarleningen aan Nederlandse bedrijven verstrekt worden. Iedereen weet wat dit betekent — een verdere uitlevering van een deel van de Nederlandse industrie, die Amerika belangrijk acht, terwijl een ander deel zich nog moeilijker zal kunnen staande houden. Ook zal de regering-Drees reeds bij voorbaat de besluiten van Lissabon ten aanzien van nieuwe verplichtingen moeten aangaan. Welke bevelen zal Drees nog in Amerika in ontvangst moeten nemen? Reeds is de grondwetswijziging in voorbereiding, waardoor het Nederlandse leger formeel kan worden ingelijfd in het z.g. Europees leger, waarin de fascistische generaals onder leiding van Amerika een hoofdrol gaan vervullen. De leiders van de P.v.d.A. en het N.V.V. behoren mede tot de felste pleitbezorgers. Zij verzinnen allerlei argumenten om hiervoor toch bij de massa aanhang te vinden. Zij vertellen dat we wel mee moeten doen, omdat Amerika anders tot de herbewapening van West-

Duitsland overgaat zonder ons. Zij laten daarom Spaak lange artikelen in Paroot schrijven. De Engelse sociaaldemocraat prof. G. D. H. Cole laat zich in New Statesman and Nation wel anders uit. Deze stem vinden wij in de organen van de P.v.d.A. echter niet.

Hij schrijft o.m.:

„De Amerikaanse propaganda voor de Duitse herbewapening is begrijpelijk, want zij zoeken naar middelen om West-Europa te overheersen, zonder het door Amerikaanse troepen te moeten bezetten”.

En verder zegt hij:

„Nu — nu de grandioze Amerikaanse plannen aan het ineenstorten zijn — nu is het tijd voor protest. Een herbewapend Duitsland zal onweerstaanbaar een kracht worden, die oorlog zoekt. Een ontwapend Duitsland, maar dat in een ander opzicht hersteld is in zijn nationale onafhankelijkheid, zal niet minder zeker een kracht zijn, die de vrede kiest.”

De Verenigde Staten willen oorlog, zij willen de wereld beheersen. De minister van buitenlandse zaken, Dean Acheson, zei immers op 10 Nov. 1950: „Het is de taak van de U.S.A., de wereld te leiden.” En generaal Omar Bradley zei op 22 Febr. 1951: „Wij zijn de leiders van deze wereld.”

De satellietregeringen in West-Europa gehoorzamen. Zij komen steeds meer tegenover de nationale belangen van hun volk te staan. De strijd in de verschillende landen tegen de oorlogspolitiek en de daaruit voortspruitende verlagingen van het levenspeil neemt steeds grotere vormen aan. Het nationale front is overal groeiende. Hierdoor zijn de Franse en Belgische regering dan ook gevallen. Zeer zeker zullen de oorlogstokers van deze kabinetscrises gebruik trachten te maken om een verdere stap naar het fascistisch regiem te doen, maar een basis in het volk hebben zij niet meer. Dat zal alleen een Democratische Volksregering hebben, die de oorlogstokers resoluut verwerpt en het levenspeil der massa verhoogt.

Stalin heeft gezegd, dat de vrede behouden kan blijven als de democratische krachten in het volk hiervoor eensgezind strijden en wanneer zij de zaak zelf ter hand nemen. Op deze, toenemende kracht van de vredeskrachten en de steeds groter wordende moeilijkheden van de oorlogskrachten, twee zijden van één medaille, is de voorspelling van het tijdschrift Nieuwe Tijden gebaseerd, die zegt dat in 1956 de koude oorlog voorbij zal zijn, de oorlogskrachten uitgeschakeld zullen zijn en dat er dan een vreedzame wereld is, waar gewerkt wordt in het belang van de mensheid.

Uit de gebeurtenissen der laatste tijd blijkt dat de inspanningen van de oorlogstokers eerder zullen toenemen. Maar wij hebben een groot perspectief voor ons, dat uit de woorden van Nieuwe Tijden blijkt, en in korte tijd bereikt kan worden, gezien de krachtsverhoudingen. Dat stelt ons echter voor zware verplichtingen. Dus: in de komende tijd alle hens aan dek!

15 Januari 1951.

De boeren en de oorlogs- voorbereiding

TWEE jaar voor het uitbreken van de tweede wereldoorlog scheen het oppervlakkig gezien, dat er plotseling een einde was gekomen aan de landbouwcrisis, die bijna 10 jaar had geduurd. Het leek alsof er na de slechte jaren in de land- en tuinbouw een tijd van opbloei en welvaart voor de agrarische bevolking zou aanbreken.

De export van agrarische producten nam toe, en het was in het bijzonder onze grootste afnemer van vóór de crisis, Duitsland, die weer volop op de markt was verschenen en mede daardoor de prijzen van land- en tuinbouwproducten deed stijgen.

Het was onder deze omstandigheden, dat de boeren en tuinders ertoe geïnspireerd werden, ook door de toenmalige Nederlandse regering, door harder werken de productie te verhogen om daardoor de financiële achterstand uit de crisisjaren in te halen.

Werden de grotere inkomsten uit de land- en tuinbouwbedrijven verworven door een gezonde economische basis, waarin productief werk werd uitgevoerd voor de opbouw van vrede en welvaart voor het Nederlandse volk?

We weten beter. Het was slechts een schijnwelvaart, voorafgaande aan een moeilijke, voor het Nederlandse volk zeer moeilijke tijd. Een welvaart, die zijn oorsprong vond in het door Duitsland voorbereiden van een economische en militaire oorlog. In verband hiermee ging men in Duitsland, evenals in verschillende andere landen, over tot een voedselvoorraadvorming, waarin ook de Nederlandse land- en tuinbouw een belangrijke rol kreeg te vervullen.

Mede hierdoor werd Duitsland in 1939 in staat gesteld om naast zijn enorme militaire bewapening ook economisch voorbereid de oorlog tegen zijn buurlanden te beginnen. Toen in Mei 1940 de Duitse legers onze grenzen overtrokken en na slechts 5 dagen strijd in een gecapituleerd Nederland stonden, vonden zij de magazijnen en koelhuizen propvol met levensmiddelen. Maar hier bleef het niet bij; na de capitulatie oefenden de Duitse fascistische generaals een zodanige druk op de Nederlandse boeren en tuinders uit, dat verschillende leidende figuren uit de boerenorganisaties zich als fascistenknechten voor het wagentje van Hitler lieten spannen.

Onder auspiciën van een corrupte minister Posthuma werd de z.g. „productieslag” ingevoerd, waarin landverraders als Jan Saal en Roskam, de laatste als hoofd van de Nederlandse Landstand, de boeren aanzetten tot verhoging van de productie.

Bij de opening van het provinciaal kantoor van de Nederlandse Landstand in Noord-Holland op 20 Juli 1942, zei deze „boerenleider” Roskam o.a. het volgende:

„Het leven van de boer wordt geadeld door arbeid en strijd. Tot arbeid en strijd zijn wij geroepen en hierin vindt de rechtgeaarde boer de vulling van zijn leven. De „Landstand” is dan ook geen organisatie, die gekomen is om de boeren rust en vrede te geven. Op het ogenblik is er maar één wet, die ook het economische leven beheerst en die is: „de oorlog moet gewonnen worden”. Die economie drukt ook haar stempel op het landbouwleven en de voedselvoorzieningspolitiek wordt erdoor bepaald.”

Ik heb deze gedachten nog eens in onze herinnering teruggeroepen, niet om ons geheugen te vertroebelen met de ontzettende gevolgen, waartoe de genoemde landsverraderlijke boeren met hun aansporing tot productieverhoging in de landbouw hebben bijgedragen doordat zij Hitler in de gelegenheid hebben gesteld zijn misdadig plan verder uit te voeren, maar meer in het bijzonder om de treffende gelijkenis met het streven naar productieverhoging in de landbouw, waarmee wij op het ogenblik te maken hebben.

Het zijn nu geen Duitse fascistische generaals, geen Goerings of Göbbels meer, neen, het zijn nu de Amerikaanse generaals en Amerikaanse ministers, die willen trachten de rol van de Duitse fascisten in een andere, maar een nog lagere en gemenere vorm over te nemen.

Degenen, die hier nog aan mochten twijfelen, zou ik het volgende in overweging willen geven: De Amerikaanse minister van landbouw, Charles Brannan, verklaarde op 25 Juli j.l. in Frankfort, dat „*de ontwikkeling van de landbouw in West-Europa even belangrijk is als de opbouw van de militaire macht.*”

Vrij vertaald betekent dit, dat bij een militaire oorlogsvoorbereiding door Amerika een economische oorlogsvoorbereiding niet achterwege mag blijven.

In een onderhoud, dat de heer Martin, voorzitter van de Internationale Federatie van Agrarische producten met generaal Eisenhower heeft gehad, legde deze laatste er de nadruk op, dat het vraagstuk van vandaag is, het verkrijgen van een steeds hoger landbouwproductie.

Als een generaal van dit soort, die de opdracht uit Amerika heeft gekregen kanonnenvlees in West-Europa te mobiliseren, zich ook nog met landbouwproductie gaat bemoeien, dan denken wij aan het gezegde: wanneer de vos de passie preekt moet de boer op zijn kippen passen.

Mansholt, als een van de trouwste discipelen van Eisenhower en Brannan, heeft in de toelichting op zijn landbouwbegroting gezegd:

„Wij leven onder een zware druk vanwege onze plicht tegenover het Atlantisch (Amerikaans! — C.B.) Pact. Maar als de boeren met hard werken de productie zo hoog mogelijk opvoeren, dan kunnen we het huidige welvaartsniveau behouden.”

HARDER werken, steeds hoger de productie, is het parool van deze regering. Waarvoor? Om het levensniveau op peil te houden of te verhogen?

Krijgt het werkende volk hierdoor meer en betere boter op zijn

brood, wordt het in staat gesteld, door verhoging van de koopkracht, zijn vleesrantsoen te verhogen, krijgen diegenen, die zware arbeid moeten verrichten eieren bij het ontbijt? Krijgen de duizenden zwakke en ondervoede kinderen in Nederland volle melk te drinken?

Geen sprake van, het gebruik van natuurboter bedraagt slechts $2\frac{1}{2}$ à 3 kg per jaar per hoofd, het laagst van alle West-Europese landen. Vlees komt maar zeer sporadisch op de tafels der werkers. Eieren ontbreken in die gezinnen, waar ze het meest nodig zijn. De melk wordt afgeroomd, zodat ze slechts $2\frac{1}{2}\%$ vet bevat, maar in 1950 is er uit ons land 18.000 ton boter uit melkvet naar Engeland gegaan, waar f 17.000.000,— op is verloren. Met de bacon is het precies zo, de werkende klasse kan het niet betalen, maar de Engelse kapitalisten krijgen het op hun tafels beneden de hier geldende prijs.

In ons eigen land, dat het land van melk en boter genoemd wordt, wordt er door de artsen bij de schoolkinderen uit arbeidersbuurten ondervoeding geconstateerd, maar melkvoeding op school wordt vaak als overbodige luxe beschouwd.

In Tiendeveen, een Drents dorp, behorende bij de gemeente Beilen, moest deze herfst door de bewoners actie gevoerd worden voor beter drinkwater op school, omdat de regenput door de droge periode slechts weinig troebel en slecht drinkwater bevatte. De vaders van deze en andere plattelandskinderen werken voor het overgrote gedeelte voor hongerlonen in de D.U.W. En Mansholt beweert, dat door hard werken het huidige welvaartsniveau in Nederland behouden kan blijven!

Maar het is voor de lezers wel duidelijk, dat Mansholt, als hij over welvaart op het platteland spreekt, uitsluitend denkt aan de grote en rijke tarweboeren, aan de welvarende akkerbouwbedrijven op de klei en aan de kapitaalcrachtige stamboekveefokkers, maar niet aan de landarbeiders, die nog altijd beneden het loonpeil van de industrie-arbeiders moeten werken.

Er wordt door deze regering niet gedacht aan de 70% kleine boeren en tuinders, die nog nooit een blijvende welvaart hebben gekend, maar die steeds weer opnieuw geslachtofferd worden door opeenvolgende crisissen. Zo ook in deze tijd, waar zij door de oorlogspolitiek van de regering en het landbouwbeleid van Mansholt voor een groot gedeelte langzaam maar zeker weggesaneerd worden. Deze laatste wordt hierbij trouw terzijde gestaan door zijn collega Lieftinck, die even trouw de bevelen uit Wallstreet opvolgt, en met zijn gebruikelijke zuig- en perspomp iedere vorm van de zo nodige investeringen in de land- en tuinbouw onmogelijk maakt en daardoor de minder kapitaalcrachtige bedrijven geheel lam legt.

Een landbouwbeleid op de grondslag van oorlogsbeleid moet tot armoede van grote groepen boeren en tuinders leiden, met als gevolg een toenemende werkloosheid en ondergang van de kleine middenstand.

DEZE zelfde ontwikkeling zien we in alle Marshall-landen. Overall wordt dit door de Amerikaanse druk voor meer bewapening de koopkracht verlamd. Ieder land werpt zich op de steeds terugkerende *crisismaatregelen*, het protectionisme, liberalisme en de Benelux ten spijt.

Om al deze voor de landbouw toenemende moeilijkheden te camoufleren, komt men na verschillende mislukte plannen nu weer met het z.g. Mansholtplan, dat met een heel geleerd woord, waar het gros van de boeren niks van snapt, het Europees landbouw-integratieplan wordt genoemd.

Dat de z.g. planmaker twijfelt aan de „goodwill” van de landen, die aan dit plan hun medewerking zullen moeten verlenen, is zeker. Als bewijs daarvoor neem ik onderstaand citaat uit de rede, die minister Mansholt bij de laatste landbouwbegroting gehouden heeft:

„Wel wil ik nog even spreken over de tweede vraag, waarvoor wij staan en die ons zorgen baart. Dat is namelijk het gebrek aan internationale samenwerking. Er is op het ogenblik, zoals ik reeds heb betoogd, een zekere mate van overleg gaande, onder andere in de F.A.O. *) en in de I.F.A.P. **) over de samenwerking op het gebied van de landbouw. Deze samenwerking uit zich tot dusverre meer bij de technische dan bij de economische kant van het probleem. Terwijl wij dus aan de ene kant een groeiend tekort en groeiende mogelijkheden op het gebied van de landbouw zien, zien wij aan de andere kant, dat men speciaal in Europa daarop niet een duidelijk antwoord weet te geven. Integendeel, wat wij tot dusverre hebben gezien, is in de eerste plaats, dat steeds meer landen ertoe overgaan hun grenzen te sluiten om de tarieven te verhogen. Wij kunnen dan constateren, dat de liberalisatie van de afgelopen jaren op agrarisch terrein volkomen dood is, dat wil zeggen, dat van de liberalisatie op het gebied van de landbouw niets meer over is. En zeker, nu wij kennis hebben genomen van de maatregelen van de Engelse regering, blijkt, dat, telkens wanneer er moeilijkheden zijn of verondersteld worden, men speciaal op het gebied van de landbouw het eerst bescherming zoekt. Wij kunnen constateren, dat in het afgelopen jaar, zowel in Duitsland en Frankrijk, alsook in Engeland, speciaal t.a.v. de import van agrarische producten, maatregelen zijn genomen, die frustrerend werken op de handel en de afzet in hoge mate belemmeren.”

Ondanks deze moeilijkheden zet „de grote baas” in Amerika zijn wil door en er moest naast het „zwarte” oorlogsplan van Schuman, nog een „groen plan” van Mansholt komen. Beide zijn voor Amerika onontbeerlijk bij een militaire en economische oorlogsvoorbereiding tegen Oost-Europa. Bovendien slaat Amerika hier twee vliegen in één klap.

West-Europa wordt n.l. door Amerika gedwongen zoveel mogelijk grasland te scheuren voor de verbouw van graan en veevoeder. De veredelingsproductie moet noodgedwongen door deze maatregel ingekrompen worden, m.a.w. er is minder melk als grondstof voor de zuivelbereiding. Hierdoor komt voor Amerika

*) Food and Agricultural Organisation” — De wereldlandbouw- en voedselorganisatie van de UNO.

**) Internationale Federatie van Agrarische Producenten.

de weg vrij om steeds meer de zuivelmarkt buiten zijn grenzen te beheersen. Er gaan reeds geruchten, dat Denemarken de vee-stapel voor een derde gedeelte moet gaan inkrimpen, omdat dit land niet langer met verlies zuivel kan exporteren naar Engeland.

Nederland zal in de naaste toekomst deze weg noodzakelijk moeten volgen, maar voor de kleine boeren is het de weg naar de ondergang.

IS er dan geen toekomst voor de kleine boer, de tuinder en landarbeider in Nederland?

Natuurlijk is die toekomst er, en nog wel een toekomst van meer en van blijvende welvaart. Deze werkers zijn in staat, met de andere groepen van arbeiders en middenstanders, bij de a.s. verkiezingen een andere koers af te dwingen. Een koers, die leidt naar Vrede en Welvaart inplaats van naar bewapening, oorlog en armoede.

Die koers moet gericht zijn op de Sowjet-Unie en de Oost-Europese landen. De veredelingsproductie, het omwerken van graan tot zuivel, vlees en eieren kan bij deze koers tienduizenden kleine bedrijven in ons land een bestaanszekerheid waarborgen. Maar dan zullen de boeren en tuinders er via hun organisaties en Kamerfracties bij de regering op aan moeten dringen, dat veel meer dan tot dusver gebruik wordt gemaakt van de onuitputtelijke graanschuur in Oost-Europa, zodat de boeren niet meer afhankelijk zijn van Amerika. Vanzelfsprekend is dit niet uitsluitend een boerenbelang, daar hierdoor de handelsbetrekkingen met Oost-Europa zullen toenemen, die in het belang zijn van het werkende volk in het algemeen, maar ook van de middenstand.

Vrijwillige samenwerking van alle volken, in 't bijzonder met de Sowjet-Unie en de Oost-Europese landen, moet leiden tot meer welvaart voor ons land.

De reactionnaire groepen in deze regering lopen met plannen rond die de kleine boer en tuinder, wanneer ze uitgewerkt zijn, met ondergang zullen bedreigen:

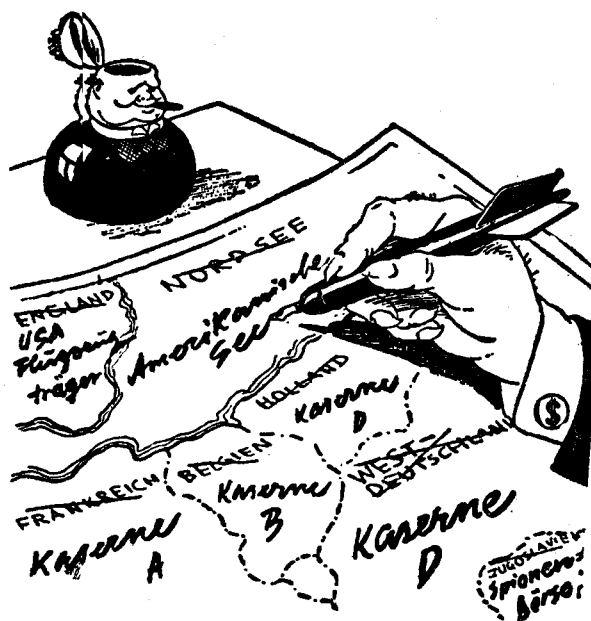
- 1e. Een nieuwe pachtwet, die de pacht aanmerkelijk wil verhogen.
- 2e. Het loslaten van de prijsbeheersing van de landbouwgronden, wat ten gevolge zal hebben, dat de grond in speculatieve handen gespeeld wordt.
- 3e. Meer grond onteigenen voor Amerikaanse vliegvelden.
- 4e. Belastingverhoging voor steeds hogere defensie-kosten.
- 5e. Stopzetten van de landaanwinning en bevorderen van de emigratie van boeren en landarbeiders naar een duistere toekomst.

In ons verkiezingsprogram vinden we in het agrarische gedeelte verschillende punten, die de bedoeling van de reactie doorkruisen. Meer uitgebreid hebben deze punten de volgende betekenis:

1. *Geen verhoging van de pachten voor de toch al te zwaar belaste*

land- en tuinbouwbedrijven. 2. Een menswaardig Staatspensioen voor oudere boeren, die van de pacht niet kunnen leven — hierdoor komt er meer grond vrij voor jonge boeren. 3. Voor prijsbeheersing van de landbouwgronden om grondspeculatie te voorkomen; voor verbod tot verkoop van gronden aan degenen, die deze niet zelf bewerken. 4. Geen vordering van cultuurgronden voor Amerikaanse militaire vliegvelden; het beschikbaarstellen van nieuwe grond aan gedupeerde grondgebruikers, van wie de grond onteigend is voor industrie en huizenbouw. 5. Verlaging van de grondbelasting en inkomstenbelasting voor inkomens beneden 10.000 gulden; wegens de wisselvalligheid van de inkomens van de boeren en tuinders is het een rechtvaardige eis, dat deze inkomsten over b.v. drie jaar worden omgeslagen. 6. Geen stopzetting van landaanwinning, terwille van de hoge defensieuitgaven; maar in versneld tempo uitvoering van grondaanwinningsobjecten, ter voorkoming van werkloosheid en emigratie van de meest energieke landarbeiders en boeren.

C. BORST

Amerikaanse Aardrijkskunde

Eenheid tegen het herlevend fascisme

I

IN Juni 1951 schreef onze kameraad Jan Haken in een brochure over Finsterwolde de volgende regels neer over het groeiende fascistische gevaar in Nederland:

„De kwestie Finsterwolde is een onderdeel van het steeds verder voortschrijdende fasciseringsproces, dat in Nederland reeds lang plaats heeft, waarbij het parlement dient als het democratisch vijfblad, waarachter de oorlogsvoorbereidingen worden verborgen en de anti-democratische maatregelen worden doorgevoerd”.

Dat was in de tijd toen de op democratische wijze gekozen gemeenteraad van de Groningse gemeente Finsterwolde door de regering-Drees werd afgezet. Sedertdien zijn opnieuw tal van maatregelen door die regering getroffen, die Jan Haken's woorden bevestigen. Het ambtenarenverbod, het beruchte wetsontwerp 1539 betreffende de burgerlijke staat van beleg, de aanvallen op de persvrijheid, het verbod van de Hannie Schaft-herdenking, het systeem van worgwetten: zij zijn evenzovele tekenen van verdere fascisering.

Op de conferentie van communisten en partijlozen, die in December j.l. in Amsterdam plaats had, wijdde de algemeen secretaris van onze Partij, Paul de Groot, zeer veel aandacht aan de strijd tegen het herlevend fascisme. Bij die gelegenheid wees hij er opnieuw op, dat men daarbij niet onmiddellijk behoeft te denken aan de gespaarde of weer vrijgegelaten N.S.B.-ers, Zwartfronters, oorlogsmisdadigers en collaborateurs uit de bezettingstijd, die slechts als hulptroepen dienst doen. Paul de Groot zei:

„De herleving van het fascisme voltrekt zich op het ogenblik in de regeringspartijen, in de schoot van het zich noemende democratische staatsapparaat.”

De aanvoerder van de fascistische krachten in ons land is zonder enige twijfel de leider van de K.V.P., Romme. Het is niet alleen een Nederlands verschijnsel, dat de nauw met het Vaticaan samenwerkende Katholieke politici aan het hoofd van de beweging schrijden, die de fascistische weg heeft betreden. In Portugal, Spanje, Italië, Frankrijk, West-Duitsland, België — alom zijn het de Rooms-Katholieke politici van het type Salazar, Franco, de Gasperi, Adenauer en Romme, die pogen het volk te knevelen of in banden te houden, teneinde de Amerikaanse koers op oorlog tegen de Sowjet-Unie en de democratische volksstaten van Europa en Azië door een stevig binnenlands front te kunnen ondersteunen.

De rechtse leiders van de sociaal-democratie, zoals Vorrink en Drees bij ons, zijn daarbij hun trouwe bondgenoten.

Wat is het onmiddellijke doel van deze door het Vaticaan geïnspireerde politiek? Togliatti, de algemeen secretaris van de Communistische Partij van Italië, heeft in een interview dat ook in „De Waarheid” is gepubliceerd, er op gewezen dat dit het vormen van een Rooms-reactionnair statenblok is. Dat statenblok zal een fascistische binnen- en buitenlandse politiek voeren volgens de door Amerika aangegeven koers.

II

DE Communisten hebben altijd gezegd, dat het fascisme zich niet alleen tegen hen richt. Zij hebben er bij herhaling op gewezen, dat àllen die om de een of andere reden bezwaar hebben tegen de politiek (of zelfs maar tegen o n d e r d e l e n daarvan) van de fascistische machthebbers in botsing zouden komen met de (laten we dat geliefkoosde woord van de Vorrinks en Vermeers maar eens gebruiken) *totalitaire* gedachten en practijken van Romme en zijn vrinden. Zie maar eens naar zulk een figuur als de Duitse dominé Niemöller, die onlangs een bezoek aan Moskou heeft gebracht. Men moet maar eens lezen met welk een satanisch fanatisme de katholieke Volkskrant zich op hem heeft geworpen. Géén beschuldiging is hem bespaard.

Romme zèlf heeft in een hoofdartikel gezegd, dat de man ijdel is, dat hij crypto-communist is, dat hij verraad pleegt. Men zou kunnen voorstellen, dat zo'n Niemöller, wanneer Romme daartoe de macht had, reeds lang in een concentratiekamp zou zijn terechtgekomen....

Tot goed begrip van deze veronderstelling neme men het wetsontwerp 1539 over de burgerlijke staat van beleg in handen, waarin, naar het schijnt, de bloem van de K.V.P.-advocatuur zich heeft uitgeleefd.

Die burgerlijke staat van beleg schakelt alle bestaande ver- tegenwoordigende lichamen uit, legt de macht in handen van enkele machthebbers (Commissarissen van de Koningin, bur- gemeesters, politieautoriteiten enzovoort) ingeval van.... (we citeren!):

„oproerige beweging, onlusten of soortgelijke stoornissen van de openbare orde, rust of veiligheid, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan...” (gespat. door mij, G.).

In artikel 21 van dat wetsontwerp is te lezen hoe de politie ieder zonder meer mag fouilleren en hoe ze zonder lastgeving huizen mag openbreken. In artikel 24 staat dat „op last van onze minister van binnenlandse zaken”.... „iedere persoon ten aanzien van wie ernstig vermoeden bestaat, dat hij de openbare orde, rust of veiligheid in gevaar zal brengen kan worden ge- interneerd”....

Wie zegt dat Romme en de P.v.d.A.-leiders Vorrink—Van de Goes van Naters daarmee alleen communisten op het oog hebben?

Wie zegt dat daaronder geen Nederlandse Niemöllers zullen vallen?

Er zijn in Nederland reeds kringen buiten het kamp van onze Partij, die dit zeer helder inzien. Enige tijd geleden schreef bijvoorbeeld de voorzitter van „Kerk en Vrede” in een artikel in Vrij Nederland (15 December 1951), dat

„Rusland en het communisme zozeer vijand nummer een (zijn) geworden, dat de democratisch socialistische Partij in Nederland niet alleen de gelaten medeplichtige maar de schreeuwende gangmaker is geworden van een afleiding der geesten van de werkelijke noden in de wereld, vooral in Azië, maar ook ten aanzien van het eigen land, naar de bewustzijnsvernaauwende haat en vrees ten aanzien van het communisme, die gelijk socialisten bekend moest zijn op den duur altijd de anti-socialistische krachten en machten in de kaart speelt”.

Onze algemeen-secretaris, Paul de Groot, zei in zijn rede op de Decemberconferentie van communisten en partijlozen, wijzende op de les van Duitsland, dat het fascisme daar in 1933 aan de macht kon komen als gevolg van de verdeeldheid van de arbeiders, door de passieve houding van de democraten van burgerlijke huize, van het progressieve intellect, van de democratisch gezinde mensen uit de kerk, „die zonder zich te verzetten, hopeeloos verdeeld, door angst lamgeslagen, gebiologeerd als een konijn door een gifslang, zich door het fascisme willoos lieten opslokken”. Hij waarschuwde de leden van de P.v.d.A. en het N.V.V. dat wanneer hun partij en hun vakorganisatie hun steun aan de uitzonderingswetten zouden blijven geven een fascistische regering „naar de Duitse geschiedenis ons leert (zich) daarvan bedienen zal, tegen hen zelf, tegen hun partij en tegen hun vakorganisatie”.

De weg om het fascistische gevaar onder aanvoering van Romme te keren is die van de eenheid van alle democraten in Nederland. Paul de Groot heeft die weg in alle ernst aangewezen toen hij zei:

„Wij doen een beroep op, wij bezweren onze mede-arbeiders van het N.V.V. en de P.v.d.A., al onze democratische landgenoten, om de bestaande verdeeldheid uit de weg te ruimen en eensgezind de fascistische plannen te vernietigen.”

III

IN de aanvang van dit artikel wezen wij op een uitdrukking van onze vriend Jan Haken over de betekenis van het parlement. Sommigen der arbeiders-leden van het N.V.V., de kiezers en gewone leden van de P.v.d.A., die onze klassebroeders zijn, zullen ons wellicht tegemoet treden en zeggen: „Maar dat parlement is toch bij geheime stemming gekozen. Het drukt toch de wil van het volk uit. Hoe kunt gij zeggen, dat dit parlement een apparaat van het fascisme is geworden. Heeft Hitler niet het parlement afgeschaft?”

Ja, Hitler heeft de consekwent democratische parlementsleden, communisten, sociaal-democraten en burgerlijke democraten vermoord of opgesloten. Toch beroemde hij zich er op een „rijksdag” te bezitten. Die vergaderde in de Kroll-Opera en ze had met een werkelijke volksvertegenwoordiging niets van doen.

Het feit, dat in ons land een gekozen parlement bestaat, betekent nog niet een waarborg voor het bestaan van vrijheid en democratie. In een prachtig artikel, afgedrukt in no. 51 van „Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie” van 28 December j.l. heeft Palmiro Togliatti zeer treffend de positie van het gekozen parlement in het huidige stadium geschetst.

„Het komt zelden voor, dat het parlement precies de verhoudingen tussen de klassen, die in het land bestaande belangen en opvattingen uitdrukt. Bijna altijd wordt dit verhinderd door de overheersende positie van de groepen, die de productiemiddelen en als gevolg daarvan de rijkdom hebben. Reeds de wijze van organisatie van een in klassen verdeelde maatschappij veroorzaakt, dat de bezittende klasse steeds beschikt over een aanhang van een reusachtige massa kiezers, die zij vermog te bedriegen, te intimideren, gedeeltelijk te corrumperen, met alle middelen af te houden van het geven van hun stem in overeenstemming met de waarheid”.

En de reactie roept daarbij nog andere hulptroepen op. De kerk — en met name de Katholieke kerk — gebruikt zonder schroom haar geestelijke macht om zich te mengen in de politieke strijd.

In de talrijke Brabantse en Limburgse gemeenten wordt directe en *onverbloemde* stembusdwang toegepast en niet uitsluitend tegenover *degenen*, die van plan zouden zijn op de communisten te stemmen.

Kameraad Togliatti wees echter ook op het volgende:

Door middel van (an de radio, de bioscopen, de pers (op enige uitzonderingen na in dien dienst van de haatpropaganda der buitenlandse reactionairen), de de kansels van vele kerken, scholen en universiteiten kunnen vanzelfsprekend veel gewone mensen worden overdonderd. Zó kan men hen beletten zelfstandig over de problemen van de tijd na te denken. En als dit alles, zoals in Frankrijk en Italië en óók in Nederland — vooral in enkele grote centra — niet tot het gewensnste resultaat leidt, dan worden de kieswetten veranderd of loopt men met plannen rond om dat te doen, zodanig „dat de meeste stemmen de minste invloed hebben en de meerderheid een *minderheid* wordt.” *)

In onze Tweede Kamer vindt de ontevredenheid van het volk over de gang van zaken in Nederland, over de Amerikaanse inmenging in onze zaken, over de bewapenings- en oorlogspolitiek van de regering, alleen weerklank bij de communistische afgevaardigden. In de Tweede Kamer regeert in feite Romme. Paul de Groot zei in zijn rede op de reeds genoemde Decemberconferentie:

„Wij hebben in deze vier jaren meegemaakt, dat de K.V.P., die zelfs formeel gesproken niet meer dan een derde van het volk

*) Uit Palmiro Togliatti's artikel in „Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie”, 28 December 1951.

vertegenwoordigt, alle andere partijen haar wil heeft opgedrongen. Een derde regeert over twee derden, dat is de Westerse democratie."

De strijd van de meningen, die vroeger in het parlement plaats had, de botsingen van verschillende belangengroepen over de grote vraagstukken van de tijd, kunnen niet meer aan het Binnenhof beluisterd worden. Allerlei parlementaire journalisten klagen over de saaiheid van de Tweede Kamer-zittingen. Vergelijkingen met de „grote” dagen van vroeger doen opgeld, toen het parlement „nog wat was”.

In dat alles schuilt de grote waarheid, dat in het parlement Amerika dicteert. Over gewichtige problemen informeert de regering de Tweede Kamer achteraf! Binnenskamers wordt gekonkeld met afgezanten van het Adenauersgenootschap uit Bonn over de kwestie van de herbewapening van Duitsland en dan kan men via de Duitse radio horen dat deze afgezant (een zekere Herr Blank) in Den Haag overeenstemming heeft bereikt! In Washington wisselen — zonder overleg in het parlement — de ministers uit Den Haag elkaar af, zoals vroeger op Hitlers Adlerhof de Duitse satellieten Horthy, bisschop Tiso, Pavelitsj, Antonescu en Mussert. Bij de voorgestelde grondwetswijziging wil men zelfs bij oorlogsverklaring de Tweede Kamer uitschakelen. En als een affaire van belang in de Tweede Kamer komt is ze van te voren in het geheim beklonken. Dan geldt het slechts een stuk Kroll-Opera van abominabele kwaliteit aan te horen. Dan is het slechts de communistische fractie, die de stem van Nederland laat weerklinken!

Dit parlement, eens een vrucht van de burgerlijk-democratische revolutie, beantwoordt reeds lang niet meer aan de eisen van de tijd. Het demonstreerde vroeger de verworvenheden van de zegepraal der derde stand — de macht en de betrekkelijke vrijheden van de burgerlijke democratie. Thans riekt het naar de stervende, zich krampachtig verwerende burgerlijke samenleving. Een ware volksvertegenwoordiging is het niet langer, en slechts de arbeidersklasse en haar vrienden kunnen het weer tot nieuw en beter leven wekken.

IV

ZOU DEN wij daarom de bestaande burgerlijke vrijheden niet verdedigen? Natuurlijk wel.

Steeds weer tracht men ons volk wijs te maken, dat deze vrijheden door de heersende klasse aan de werkers als geschenk zijn aangeboden.

Maar dat is beslist onwaar! Als er thans zekere vrijheden, in het raam van de burgerlijke democratie bestaan, vrijheden die het de arbeiders en andere werkers beter mogelijk maken zich te organiseren, hun pers te publiceren, hun strijd te voeren, dan bedenken wij daarbij iedere minuut dat slechts de strijd van onze klasse die vrijheden heeft opgeleverd! Daarvoor behoeven

we waarachtig Romme en Drees niet te bedanken. Stuk voor stuk zijn die betrekkelijke vrijheden aan de handen van de klassevijand ontrukkt. Het Vrije Volk en de Volkskrant werpen zich tegenwoordig op als kampioenen van de ware persvrijheid, terzelfdertijd laaghartige aanvallen richtend op „De Waarheid”, die hun leiders zonder masker afschildert. Wij wensten wel dat deze bladen zich in de bezettingsjaren zó heldhaftig om dat grote goed der persvrijheid hadden bekommerd. Maar iedereen weet dat de fascistengedurende de jaren 1940—1945 in Het Volk en de Volkskrant uitstekende spreekbuizen hadden gevonden.

Laat niemand in het kamp van de heersende klasse zich verbeelden dat de arbeiders dankbaar zijn voor het goedgunstig gegeven recht om hun krant te publiceren. Zij publiceren hun geschriften omdat zij dat recht zelf hebben veroverd en er zware, bloedige offers voor over hebben gehad om het te realiseren en te verdedigen.

Waarom verdedigen wij die democratische rechten, die nog bestaan in onze maatschappij? Omdat ze door het volk zijn veroverd en ze het volk helpen in zijn bevrijdingsstrijd. Omdat ze niemands eigendom zijn dan het ónze, het volksbezit!

V

HET is van belang te wijzen op één der karaktertrekken van het fascisme: zijn woeste agressiezucht. Stalin heeft reeds op het 17e congress van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie (b) van de overwinning van het fascisme in Duitsland o.m. gezegd, dat men deze moet zien

„als een tekken, dat zij (de bourgeoisie, G.) niet meer bij machte is om op grondslag van een vreedzame buitenlandse politiek een uitweg uit de tegenwoordige toestand te vinden, waardoor zij genoodzaakt werd tot een oorlogspolitiek haar toevlucht te nemen”.

Agressie uit zwakte! Vanzelfsprekend. Ieder weet hoe het met Hitler is afgelopen.

Maar de economische noodzaak drijft de imperialisten uit Amerika op de zelfde weg voort als Hitler, met dit verschil dat de krachten die zich tegenover de oorlogsstokers hebben opgesteld, thans (anders dan voor de 2e wereldoorlog) in staat zijn het gevaar af te wenden.

Van deze agressiezucht getuigt met steeds groter nadruk de huidige Amerikaanse propaganda. Er is een tijd geweest (en een deel van de pers- en radiocommentaren houdt dit nog vol) waarin de zogenaamde verdediging van het Westen de hoofdrol speelde in de argumentatie van de bewapeningswedloop.

Maar reeds begint het zwaartepunt van het propagandavuur te verschuiven. Goebbels heeft immers reeds de theorie opgesteld dat, als men wil aanvallen, de mensen niet tot in het oneindige kunnen worden opgevoed met de gedachte aan verdedigen. Op den duur gaan velen gelóven dat verdedigen *werkelijk* het

doel is. En zo schakelde de Duitse nazi-propaganda van de strijd tegen het verdrag van Versailles en tegen de „dreiging uit het Oosten” over op de these van „Vandaag behoort ons Duitsland en morgen de hele wereld”. Goebbels richtte een bende cynische, moordzuchtige wereldveroveraars af met de theorie van de Duitse super-mens en de Duitse zending in de wereld. Vrijwel analoog met deze Goebbels-propaganda ontwikkelt zich de Amerikaanse propaganda. Natuurlijk met het verschil, dat de positie der Amerikaanse fascistten veel zwakker is dan die der Duitse en — zoals we al zeiden — optornend tegen oneindig veel sterkere tegenkrachten. De geschiedenis herhaalt zich niet en nooit!

Wallstreet heeft eerst het „verdedigings”-motief als hoofdwapen gehanteerd. De Wallstreet-propagandisten weten echter zeer goed dat hun land niet aangevallen zal worden en dat de „verdedigings”-propaganda geen geschikte voedingsbodem is voor hun eigen agressieve plannen.

Daarom komt nu fase II aan de beurt. Amerika heeft een zending in de wereld te vervullen. Amerikanen zijn super-mensen. De Amerikaanse beschaving is superieur. De godsdienst wordt in de Sowjet-Unie en de democratische volksstaten onderdrukt. Redt de godsdienst! De mensen zuchten in slavenketenen in diezelfde landen. Redt de mensheid! De Amerikaanse wet op de wederzijdse hulpverlening stelt 100 miljoen dollar beschikbaar voor sabotage, spionnage en moord in Oost-Europa, de Sowjet-Unie en China. Met de bolsjewieken is niet te praten. Elke conferentie is bij voorbaat tot mislukken gedoemd, zegt Romme in de Volkskrant. Frans Goedhart, de volbloed Yankee van het Parool, schreef op 15 October 1951 in dat blad:

„De Europees-Amerikaanse bewapening dient echter niet alleen om een Russische aanval te voorkomen. Zij heeft tevens ten doel het Westen zo sterk te maken, dat het Stalin tot een gesprek zal kunnen dwingen... Het (Kremlin) wenst in het geheel geen werkelijk overleg met ons. Tot dat overleg zal het op een goede dag gedwongen moeten worden”.

Ziet ge, „dwingen” door middel van bewapening. Hoe gaat dat? Dat is de mars naar Moskou, die de verbeelding der Amerikaanse propagandisten zo verhit.

In het raam van deze agressieve propaganda past vanzelfsprekend een woedende, tomeloze ophitsing tegen elke kracht, die zich aan deze fanatici weigert te onderwerpen. We weten hoe Frans Goedhart elke zakenman, die handel drijft met het Oosten, een landverrader noemt. We weten dat Het Vrije Volk zelfs staking durft te suggereren (en dat betekent wat voor dat blad!) onder het spoorwegpersoneel in Rotterdam, dat onder andere goederen voor Tsjechoslowakije behandelt. Ieder, die niet bij voorbaat elk praten met de Sowjet-Unie nutteloos vindt is een communist. In die zin ijlt Het Vrije Volk bijvoorbeeld over de Groene Amsterdammer, over professor C. W. de Vries van de Rotterdamse Handelshogeschool en anderen.

De officiële Amerikaanse propaganda schakelt over naar de

openlijke en grootscheepse reclame voor de aanval. Daarvan getuigt de schandelijke uitgave van het tijdschrift *Colliers* over een gedroomde bliksem-overwinning op de Sowjet-Unie en de bezetting van Moskou!

VI

TEGEN dit samenraapsel van bedrog, onderdrukking, terreur, oorlogszuchtigheid, dat fascisme heet, stelt zich het volk te weer. Het heeft de overwinning behaald op de neo-fascisten in Australië, die het verbod van de communistische partij wilden doordrijven, het heeft de clericale fascisten in België verhinderd om Leopold weer op de troon te brengen, het vecht voor zijn rechten in elk kapitalistisch land. Zijn krachten zijn onuitputtelijk.

Noch door oorlog, noch door enig ander terreurmiddel kan de macht van het grote kapitaal zijn moeilijkheden oplossen.

De weg, die tot overwinning van de krachten van democratie en vrede leidt, is die van de eenheid van alle werkers, van heel het volk onder aanvoering van de arbeidersklasse. Dit inzicht te doen baanbreken in de rijen van de arbeidersbeweging is de grote taak van de Communistische Partij.

Laten we alle remmen opruimen, die ons daarbij hinderen, en geen moeite sparen om snel ons doel te bereiken.

De *verkiezings*campagne waarin wij thans staan, zal — als wij het *willen* — *opnieuw* tal van mensen met onze opvattingen in aanraking brengen (en in vele gevallen het rag van leugen en laster verscheuren, en, dat de werkers in verdeeldheid gevangen hield.

Huisbezoek, verstersterkte werving voor onze pers, vergaderingen, filmvoorstellingen, m, meetings in de buurten en aan de bedrijven, manifesten, brochures, *dit zijn stuk voor stuk wapens in de strijd.*

In de *vredesbeweging vinden steeds* meer landgenoten elkaar zonder wrevel en achterdocht, verenigd met het grote doel: *Verdediging van de vrede, nederlaag van de oorlogstokers.*

Het spreekt vanzelf, dat de communisten in dit werk er naar streven met ieder mens van goede wil samen te gaan. De communisten hebben zichzelf nooit voor beter gehouden dan het volk. Zij behoren thans tot de partij van Lenin en Stalin, de partij die altijd met duizend draden met het volk verbonden was. Zij strijden aan het hoofd van het volk, voor zijn belangen, in zijn dienst!

Voor de eenheid van alle democraten tegen het herlevend fascisme!

Voor vrede, vrijheid, werk en woningen!

GERARD GEELHOED

Economische samenwerking wenselijk en mogelijk

DE tweede wereldoorlog heeft geweldige massa's in zijn maalstroom meegezogen en op één of andere wijze meer dan 95 procent van de wereldbevolking beroerd. Tientallen miljoenen mannen waren aan productief werk onttrokken: het totale aantal opgeroepen beliep 110 miljoen man. Europa, Azië en Noord-Afrika waren, evenals de eilanden in de Stille Oceaan, oorlogstoneel. Wie zou in staat zijn alle beproevingen en verwoestingen op te sommen, die de oorlog over de mensheid heeft gebracht?

De internationale economische betrekkingen waren in de war, de productie voor de behoeften der burgerbevolking was drastisch gedaald, de financiën van vele landen ontredderd. De toestand van de arbeiders en boeren in de kapitalistische landen was op ongelooflijke wijze verslechterd. Massa's kleine en middelgrote ondernemers en kooplieden gingen bankroet, de intellectuelen leden gebrek.

Men zou menen, dat de voornaamste taak van de mensheid in de na-oorlogsjaren zou bestaan in het overwinnen van de oorlog en in het doelmatige streven naar het zo vlug mogelijk helen van de wonden. Maar nauwelijks was het gedonder der kanonnen opgehouden, toen de monopolisten, de wapenfabrikanten een nieuwe wereldbrand begonnen voor te bereiden.

Het middelpunt van deze voorbereidingen is Wall Street. Hier is men van mening, dat de kapitalistische economie slechts dan aan een crisis en catastrofe kan ontkomen, wanneer zij geheel gemilitariseerd wordt, wanneer er een ongebreidelde bewapening plaatsvindt. Maar de feiten bewijzen, dat de militarisatie de economie van de U.S.A. als ook die van de West-Europese landen ondergraaft.

De teugellose bewapening leidt tot een snelle vermindering van de productie van consumptie-artikelen voor burgerlijk gebruik. Tengevolge van de toenemende armoede der volksmassa's daalt de vraag naar gebruiksgoederen. De geforceerde bewapening brengt de volken tot de bedelstaf. Zij zuchten onder de lasten van de oorlogsbegroting en van de belastingen. Het ongeremde woeden van het militarisme leidt tot economische ontarding, tot het versterken van de inflatie, tot het dalen van de lonen en de salarissen en tot toenemende duurte, tot de ondergang van boeren en middenstanders. Tenslotte veroorzaakt de geforceerde bewapening het afbreken van de internationale economische verbindingen en een snelle achteruitgang van de wereldhandel.

De aandrijvers van een nieuwe oorlog geven de voorbereiding

van nieuwe agresessieve oorlogen uit als verdediging tegen een zogenaamde dreigende agressie van de kant van de Sowjet-Unie. Dat is een brutale *misleiding*.

De Sowjet-politiek gaat uit van de mogelijkheid van een vreedzaam naast elkaar bestaan van de twee systemen, het kapitalistische en het socialistische.

„De grondslag van onze betrekkingen tot de kapitalistische landen,” zei J. W. Stalin, „bestaat daarin dat wij een naast elkaar bestaan van de beide tegengestelde systemen mogelijk achten.”

Bijna een kwart eeuw geleden definieerde J. W. Stalin de realistische basis voor overeenkomsten tussen de Sowjet-Unie en de kapitalistische landen als volgt:

„De export en de import zijn de meest geschikte grondslag voor zulke overeenkomsten. Wij hebben machines, grondstoffen (bijvoorbeeld katoen), halfabrikaten (van de metaalindustrie e.a.) nodig, terwijl de kapitalisten een markt voor hun waren nodig hebben. Dat is een grondslag voor overeenkomsten. De kapitalisten hebben olie, hout, graan nodig en wij hebben een markt voor deze waren nodig. Daar heb je nog een grondslag voor overeenkomsten.”

Deze woorden werden reeds in het jaar 1927 gesproken. Heden echter heeft de Sowjet-staat, zoals de plaatsvervangende voorzitter van de ministerraad der U.S.S.R., L. P. Beria, in zijn rede ter gelegenheid van de 34ste verjaardag van de grote socialistische Octoberrevolutie heeft doen uitkomen,

„onvergelijkelijk veel meer mogelijkheden om zakelijke betrekkingen met de kapitalistische landen te onderhouden. Wij wijzen het niet af, de zakelijke samenwerking op de grondslag van wederzijds voordeel met de U.S.A., Engeland, Frankrijk en andere burgerlijke landen, zowel in het Westen als in het Oosten, in het voordeel van alle partijen belangrijk uit te breiden.”

Over deze mogelijkheden willen we hier spreken.

HET Sowjet-land is grondig veranderd. Het is tot een sterke industriële macht geworden, die in staat is op de grondslag van de nieuwste prestaties van wetenschap en techniek de meest moderne uitrustingen, machines, werktuigen en apparaten van ieder soort te maken. Dat vormt een stabiele basis voor de uitbreiding van de zakelijke samenwerking van de Sowjet-staat met de andere landen. Er is geen machine, geen soort inrichting, die de huidige Sowjet-industrie niet zou kunnen maken. Men behoeft er slechts aan te herinneren, dat de Sowjet-machinebouw als gevolg van de vooroorlogse Stalin-vijfjarenplannen, in 1940 het 45-voudige van de stand van 1913 bereikte, dat hij, wat zijn aandeel in de gehele industriële productie betreft, op de eerste plaats in de wereld kwam. Na de uitvoering van het vierde (eerste na-oorlogse) vijfjarenplan, presteerde de Sowjet-machinebouw in 1950 reeds 2,3 maal zoveel als in 1940! En in dit jaar (1951 — Red. P. en C.) vertoont de totale productie van de machinebouw in vergelijking met het vorige jaar een verdere toename met 21 procent.

In de na-oorlogse jaren (in het bijzonder in de laatste twee tot drie jaren) heeft de Sowjet-Unie herhaaldelijk aan internationale tentoonstellingen en jaarbeurzen deelgenomen, bijvoorbeeld in Parijs, Leipzig, Milaan, Praag, Helsinki en elders. Daar werd de grote veelzijdigheid van de Sowjet-industrie-installaties gedemonstreerd, als daar waren: hef- en transportmachines, textielmachines, polygrafische machines, landbouwmachines van verschillende soorten, vracht- en personenauto's, optische gereedschappen, apparaten van de meest verschillende soorten enz. Deze tentoonstellingsproducten spreken reeds voor zichzelf.

De Sowjet-uitvinders en -constructeurs hebben de meest volmaakte, tot de hoogste prestaties ter wereld in staat zijnde mijnmachines en -installaties geschapen. In onze mijnen werden met succes kolencombines en de nieuwste verzamel- en laadmachines toegepast. Gecombineerd met machtige transportbanden verhogen zij de arbeidsproductiviteit ter plaatse tot ongeveer het anderhalfvoudige. De combine „Donbas” levert bijvoorbeeld circa 60 ton per uur, waarbij hij in kolenlagen met een dikte van 0.8 tot 1.5 meter ongeveer 85 procent van de kolen losmaakt, bijeengaart en laadt.

De Sowjet-stoom en -watturbines, generatoren, stoomketels, electro-motoren, transformatoren en eerste klas hoogspanningsapparaturen maken een sterke ontwikkeling van de energieproductie mogelijk. Men behoeft er slechts aan te herinneren, dat onze machine-industrie in 1951 de eerste 150.000 KW-stoomturbines ter wereld bouwde.

In ons land worden kanalen, wegen en spoorwegen, waterwerken e.d. met behulp van mechanismen met hoge prestaties aangelegd. Op onze nieuwe grootste bouwwerken gebruiken we de „lopende excavator” met een grijper van 14 kubieke meter inhoud; deze machine verzet per jaar ca. 4 miljoen kubieke meter aarde en doet het werk van ongeveer 10.000 grondwerkers. En wij produceren de nieuwste typen van veelzijdige, zichzelf voortbewegende machines voor het oogsten van graan, groenten en planten voor de industrie, zoals katoenplukmachines, aardappel- en bietencombines, tractoren en andere gecompliceerde machines. Het is onmogelijk alle prestaties van de Sowjet-machinebouw op te noemen: alleen reeds in dit jaar (1951 — Red. P. en C.) werden 400 nieuwe typen van machines en werktuigen geproduceerd.

Al deze hoogwaardige producten kunnen vanzelfsprekend geëxporteerd worden naar landen, die deze voor de ontwikkeling van de eigen economie nodig hebben. Zoals bekend voorziet de Sowjet-Unie enige landen van complete inrichtingen voor zeer grote bedrijven. Zo worden, respectievelijk werden, zulke moderne bedrijven met Sowjet-machines uitgerust als het op de productie van 20 miljoen meter weefstof per jaar berekende textielcombinat in Albanië, de gigantische hoogovenbedrijven

en elektrische centrales in Polen, Hongarije, Roemenië en Bulgarije.

Ons land was steeds rijk aan de meest verschillende grondstoffen (waaronder agrarische) en aan levensmiddelen. In de laatste jaren zijn deze grondstofbronnen kolossaal uitgebreid.

De Sowjet-Unie is een van de grootste graan-producenten ter wereld. Onze bruto graanopbrengst gaat thans ieder jaar de 7 milliard poed *) te boven. De tarwe staat hierbij op de eerste plaats. Daarmee wordt meer dan een derde van de gehele bebouwde oppervlakte bezaaid: meer dan in enig ander land. De Sowjet-tarwe is wegens zijn uitstekende kwaliteit beroemd. Ongetwijfeld kan de Sowjet-Unie bepaalde hoeveelheden graan beschikbaar stellen voor de export naar landen, die de behoefte van haar bevolking niet zelf kunnen dekken.

Niet minder belangrijk is de handel in hout, dat een aantal industriëel ontwikkelde landen (Engeland bijv.) nodig hebben. De hoge kwaliteit van het Sowjet-hout is bekend, beroemd is de Olonetz-spar, die een voortreffelijke scheepsmast levert, de denneboom van Wologda, de prachtige pijnboom uit het Verre Oosten, de uitstekende eik uit het gebied der Tsjowassen, ons voor de productie van lucifers het best geschikte espenhout, de Karelische berk, de bij het aanleggen van werken onder water onontbeerlijke lariks enz.

De Sowjet-Unie is een rijke exporteur, tegelijkertijd echter ook een verbruiker van talrijke waren, waartoe zowel industrie-artikelen als ook grondstoffen behoren. Dit alles schept uiterst gunstige voorwaarden voor de ontplooiing van handelsbetrekkingen tussen de Sowjet-Unie en de grootste kapitalistische staten van Europa en Amerika.

De staten, die belang hebben bij een gezonde economische ontwikkeling, bij de verhoging van de welstand van hun bevolking, breiden hun handelsbetrekkingen met de Sowjet-Unie voortdurend uit. Als voorbeeld kunnen de Europese landen der volksdemocratie genoemd worden: de goederenomzet tussen Polen en de Sowjet-Unie is sedert het einde van de oorlog ver-vijfvoudigd; het verdrag op lange termijn, dat we met Roemenië afgesloten hebben, voorziet in een stijging van de goederenomzet met meer dan 50% in vergelijking tot het gemiddelde van 1948 tot 1951, enz.

De buitenlandse handel van de Sowjet-Unie is ondergeschikt aan één hoofdtak: de vreedzame ontwikkeling van het land, de opbouw van het communisme. Talrijke feiten en documenten getuigen van het voortdurende streven van de Sowjet-regering naar versteviging van de internationale samenwerking, naar ontwikkeling van de internationale verbindingen op de basis van wederzijdse gelijkheid en van respect voor de soevereiniteit van alle volken en staten. De ontwikkeling van de

*) 1 poed = 16,38 kg.

handelsbetrekkingen behoort tot de belangrijkste vormen van deze samenwerking.

In October van dit jaar (1951 — red. P. en C.) vond in Singapore een conferentie plaats over de vraagstukken van de handel van de landen van Azië en het Verre Oosten, die door de Economische Commissie van de UNO voor Azië en het Verre Oosten belegd was. Vele gedelegeerden uit de landen van Azië en het Verre Oosten uitten hun ontevredenheid over het feit, dat Engeland de levering beperkt van inrichtingen en technische materialen, die deze landen voor de ontwikkeling van hun industrie en hun landbouw nodig hebben. Het systeem van preferente rechten, dat de ontwikkeling van de directe handel bemoeilijkt, werd becritiseerd. Ook werden klachten vernomen over de snelle prijsstijgingen.

De vertegenwoordiger der Sowjet-Unie verklaarde op deze conferentie, dat wij de landen van Azië en het Verre Oosten op wederzijds voordelige voorwaarden werktuig-machines, installaties voor de energievoorziening, electro-technische installaties en transportmiddelen, inrichtingen voor de industrieën van grondstoffen, voor de textielindustrie en andere takken van de lichte industrie zowel als landbouw- en andere machines zouden kunnen leveren en hun ook cement, hout, meststoffen en graan zouden kunnen verkopen. Als tegenleveringen zouden rubber, jute, schellak, rijst, copra, kruiden, thee, tin, kine en andere producten van deze landen gewenst zijn.

De conferentie van Singapore is een nieuw indrukwekkend bewijs dat de Sowjet-Unie inderdaad naar de uitbreiding van de economische samenwerking met de verschillende landen op wederzijds voordelige voorwaarden streeft. Maar de ontwikkeling van zulk een samenwerking wordt in de naoorlogs-jaren door een groot aantal kunstmatige beperkingen gehinderd, die door de Verenigde Staten in het leven zijn geroepen. De monopolies van de Verenigde Staten, die de gehele wereld-economie aan hun belangen ondergeschikt willen maken, oefenen een steeds sterker druk uit op de kapitalistische landen en drijven hen naar het afbreken van de handelsbetrekkingen met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën, ofschoon dit in eerste instantie voor de kapitalistische landen zelf hoogst onvoordelig is.

De regering van de USA doet met opzet alles om de Sowjet-Amerikaanse handelsbetrekkingen volledig stop te zetten. In Juni j.l. heeft zij de reeds in 1937 afgesloten handelsovereenkomst tussen beide landen opgezegd. Bijna tegelijkertijd eiste het Congres der Verenigde Staten van de landen, die zogenaamde economische en financiële hulp van de USA krijgen, dat zij de handel met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën praktisch stopzetten. Bijna alle waren werden op een zwarte lijst gezet. Bovendien werd in de Verenigde Staten nog een wet aangenomen, de zogenaamde Battle-Bill, die onder voorwendsel van het stopzetten van de leverantie van „strategisch belangrijk

materiaal" voorziet in het afbreken van de handelsbetrekkingen niet slechts met de Sowjet-Unie, maar ook met de ons bevriende landen. Zo is de goederenomzet tussen de Sowjet-Unie en de USA tenslotte in de laatste vijf jaar tot minder dan een zesde verminderd en is deze op het ogenblik van een te verwaarlozen omvang.

Maar de schade, die Engeland, Frankrijk en andere landen door de politiek van het lamleggen van de handel met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratiën wordt toegebracht is zo groot en in het oog springend, dat in een reeks landen — ongeacht de versterkte druk van de kant der Verenigde Staten — sinds 1950 een streven te bemerken is om de handelsbetrekkingen met de Sowjet-Unie nieuw leven in te blazen. In vergelijking met 1949 hebben Groot Brittannië, West-Duitsland en Italië in 1950 hun handel met ons in zekere mate uitgebreid. In 1950 leverde de Sowjet-Unie bijvoorbeeld driemaal zoveel graan aan Engeland als in 1948. De invoer van Britse, Zwitserse en Italiaanse machines in de Sowjet-Unie is gestegen. In de laatste tijd heeft de Sowjet-Unie ook een belangrijke overeenkomst over de leveranties van graan aan Engeland afgesloten en heeft zij in Frankrijk zijde besteld.

Hoogst kenmerkende uitlatingen over de noodzakelijkheid van een uitbreiding van de handel met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratiën ververschijnen in de laatste tijd in Belgische persorganen. Het *memededelingenblad* van de AGEFI (de Belgische economische en financiële persdienst) bracht op 4 December een artikel over de handel tussen België en de Oosteuropese landen, waarin er de nadruk op gelegd wordt, dat de buitengewone beperking van de handelsbetrekkingen met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratiën een hoogst ongunstige uitwerking heeft op de economische toestand van België. „Wij zijn er van overtuigd,” zo wordt in genoemd orgaan gezegd, „dat... de handel bij goede wil zou kunnen worden uitgebreid. Wij geloven, dat de handel met deze landen onze positie in de Europese Betalingsunie zou kunnen verbeteren.”

Eind October vond in Kopenhagen een zitting van het Initiatiefcomité voor het bijeenroepen van een Internationale Economische Conferentie plaats. Daarin hadden ook vertegenwoordigers van de Sowjet-Unie een actief aandeel. Uitgaande van de wens om wegen te vinden voor de zo dringend noodzakelijke verbetering van de internationale economische betrekkingen, hebben de vertegenwoordigers van de verschillende landen in het Comité het besluit genomen in Moskou een internationale economische conferentie te houden. Ze zal van 3 tot 10 April 1952 plaatsvinden.

Naar verwacht wordt zullen aan de internationale economische conferentie 400 tot 450 vertegenwoordigers uit allerlei kringen deelnemen: economen, industriëlen, kooplieden, landbouwers, vakverenigingsfunctionarissen, ingenieurs enz. Het doel

van de conferentie is: bij te dragen tot de ontwikkeling van de economische samenwerking tussen de landen en de mogelijkheden te bestuderen tot verbetering van de levensvoorwaarden door vreedzame samenwerking van verschillende economische en sociale systemen. Het ziet er naar uit dat de conferentie er naar zal streven desbetreffende praktische voorstellen uit te werken, bovendien zal zij de deelnemers in staat stellen een zakelijk persoonlijk contact tot stand te brengen en een uitwisseling van gedachten in hun eigen economische sector te houden.

Zulk een conferentie kan zonder twijfel wezenlijk bijdragen tot de vestiging van economische betrekkingen tussen de verschillende landen. Wat de vertegenwoordigers van de economische organisaties der Sowjet-Unie betreft, kan nu reeds worden gezegd, dat zij hierbij alle mogelijke hulp zullen bieden. De mogelijkheden tot uitbreiding van de economische samenwerking tussen de Sowjet-Unie en de kapitalistische landen, tussen alle landen van de democratie en het socialisme enerzijds en de kapitalistische wereld anderzijds zijn zeer groot. De belemmeringen, die een dergelijke samenwerking in de weg gelegd worden, zijn van kunstmatige aard. Het opruimen van deze belemmeringen is noodzakelijk, zowel ter verbetering van de moeilijke economische toestand van vele kapitalistische landen als ook voor het verstevigen van de vrede tussen de volken.

M. NESTEROW, Voorzitter van de Kamer
van Koophandel van de U.S.S.R.

(„Nieuwe Tijden”, nr. 51, 1951, Moskou).

De Waarheid en de strijd voor nationale onafhankelijkheid

RUIM een maand is verlopen sinds de afsluiting van de abonneerwerfcampagne, waarin onze Partij zich tot taak stelde 5000 nieuwe lezers voor De Waarheid te winnen. We willen in dit artikel nagaan welke resultaten deze campagne, en in het bijzonder het hoogtepunt eruit — de Stalinwerfactie — heeft gehad, om vervolgens enige conclusies te trekken voor ons verdere werk voor de versterking van de pers.

Onze krant en de strijd voor de nationale onafhankelijkheid

In totaal werden van 2 September tot en met 21 December rond vijfduizend nieuwe abonneés ingeschreven. Amsterdam, Drente en Brabant overschreden veruit hun taak. Alle districten, uitgezonderd Rotterdam en Gelderland, maakten meer nieuwe abonneés dan in de overeenkomstige periode van 1950.

Het feit dat de 5000 nieuwe lezers werden gewonnen toont inderdaad aan — zoals het Dagelijks Bestuur der Partij in De Waarheid van 1.1 Januari j.l. verklaarde:

„dat op grote schaal duizenden nieuwe lezers kunnen worden gewonnen toot versterking van onze krant en partij.”

Het doel, dat de onze Partij zich met deze werfcampagne had gesteld, ging *echte*ter ver boven het winnen van 5000 nieuwe lezers uit. Het belangrijkste was om in deze actie te bereiken, dat de activiteit van de gehele Partij nog meer zou worden gericht op de verbetering van het werk voor de pers. Wat werd op dit gebied bereikt? ?

In de eerste plaats heeft de Partij meer dan voorheen zich via de krant bezig gehouden met het aan de orde stellen van de dagelijkse noden der werkers. De werving werd beter dan tevoren doorgevoerd tegen de achtergrond van onze partijpolitiek. Er werd meer politiek gewerkt voor de krant. Hierdoor is het totaal aantal activisten, dat met en voor de krant op stap ging *tijdjens* de campagne sterk toegenomen. Dit had belangrijke gevolgen.

In een 30-tal afdelingen, waar vóór het Zomerfeest nog geen colportage was, werd deze tijdens de werfcampagne doorgevoerd en wordt thans iedere week nog trouw voortgezet. In tientallen andere afdelingen ging de colportage met sprongen omhoog. De totale colportage-omzet nam daardoor toe, van gemiddeld ongeveer 12.000 ex. aan het begin der campagne tot ongeveer 17.000 ex. op het eind van December. Dit verschafte grotere mogelijkheden voor het winnen van nieuwe abonneés, wat dan ook gebeurde.

In de Stalin-werfactie werden landelijk 50% meer nieuwe

abonné's ingeschreven dan in dezelfde weken van het jaar daarvoor, toen „De maand van de pers” werd gehouden.

Tot zover de direct in cijfers uit te drukken resultaten. Tijdens deze werfcampagne is dus niet alleen de omvang, maar ook, en dat is van buitengewoon groot belang, de kwaliteit, de inhoud van het verrichte werk verbeterd. Dat is de grootste winst uit deze campagne.

De sleutel tot alle vooruitgang in ons land

Op de Partijbestuurszitting, die in September j.l. plaats had, zette onze algemene secretaris Paul de Groot de twee taken uiteen waarvoor onze Partij, na het nieuwe regeringsprogram was gesteld: De versterking van de strijd voor de vrede en de daarmee onverbrekkelijk verbonden strijd voor de nationale zelfstandigheid. De Groot wees daarbij op:

„de alles overheersende betekenis van de nationale bevrijdingsstrijd als sleutel tot alle vooruitgang in ons land”.

Enkele weken daarna had de landelijke Waarheid-Conferentie plaats, waar pg. Harry Verhey met de redactieleden en districtspersfunctionarissen besprak hoe de krant tot de vervulling van de bovengenoemde taken kon en moest bijdragen. In zijn inleiding wees hij erop, dat de krant ten aanzien van de nationale bevrijdingsstrijd een viervoudige taak had en wel:

1. Het duidelijk maken van de noodzakelijkheid van deze strijd.
2. De mogelijkheden er voor aan te tonen.
3. Bij te dragen tot de zo sterk mogelijke ontplooiing van de machtspositie der arbeidersklasse.
4. De doelen en de organisatievormen van de strijd aan te geven.

Wat betekent dit in de practijk?

1. Het waarom van het nationale eenheidsfront

Onze krant zal moeten duidelijk maken, dat in de situatie, waarin wij thans leven het Amerikaanse imperialisme de grootste vijand is van ons gehele volk. D.w.z.: moeten aantonen dat wij de strijd daartegen samen met de boeren en de middenstand en o.a. ook met delen van de kleine en nationale bourgeoisie moeten voeren. Dit houdt in, dat opvattingen, die deze gezamenlijke strijd belemmeren, moeten worden opgespoord en bestreden. Het denkschema bijv., waarin alle ondernemers over een kam worden geschoren, omdat zij uitbuiters zijn, is zo'n belemmering. Beslissend voor onze houding en ons optreden tegenover delen van de bourgeoisie is of ze al dan niet samenwerken met de Amerikaanse imperialisten; of ze al dan niet samen met ons willen strijden voor de verovering van de onafhankelijkheid van ons land en van de vrede.

Anderzijds dienen alle pogingen om de gevolgen van de Amerikaanse oorlogspolitiek op de arbeiders, en de werkende bevolking in het algemeen, af te wentelen, met kracht te worden bestreden.

De klassentegenstellingen zullen zich voortdurend verder verscherpen, zelfs gedurende het eenheidsfront. De arbeiders b.v. zullen zich met alle kracht dienen te verzetten tegen de ontslagen. Zij moeten in de bedrijven blijven, zoals Paul de Groot verklaarde. En dat kan, wanneer de huidige oorlogspolitiek, die werkloosheid met zich meebrengt, wordt vervangen door een vredespolitiek. Aangezien de strijd der arbeiders voor hun belangen strijd is tegen die oorlogspolitiek, is deze strijd in het belang van ons gehele volk en zullen wij deze dus met alle kracht dienen te ondersteunen.

De Waarheid zal het begrip moeten bijbrengen, dat de ondersteuning door het Amerikaanse imperialisme de voornaamste steun vormt van onze binnenlandse reactie. Hierdoor zal sneller begrepen worden, dat het wegvallen van deze ondersteuning, d.w.z. het terugdringen van de Amerikaanse invloeden uit ons land, grotere mogelijkheden schept voor een snellere overwinning op de eigen reactie. De krant zal moeten duidelijk maken, dat het tot stand komen van het nationale eenheidsfront een belangrijke etappe vormt op de weg naar het socialisme.

2. De mogelijkheden voor het nationale eenheidsfront

Onze krant zal moeten aantonen, dat door de toenemende Amerikaanse overheersing van ons land de directe belangen van steeds meer en steeds grotere delen van ons volk worden bedreigd en geschaad, waardoor het verzet wakker wordt. De afgelopen maanden hebben hiervan talrijke voorbeelden laten zien. We zouden in dit verband ook willen wijzen op het geval van de transportfirma Van Uden in Rotterdam; de actie rondom de klok in Uitgeest; de „Dat nooit meer“-actie der intellectuelen, de beweging, die thans vooral reeds in Rotterdam in kapitaalskringen groeit, in verband met de plannen voor een Moerdijkkanaal, enz.

Zo zijn er nog tientallen uitingen van verzet, die de krant zal moeten opsporen en bekend maken. Hierdoor zal het daadwerkelijke verzet der ontevredenen, dat thans nog niet openlijk naar voren komt, worden bevorderd. Daarnaast geven deze publicaties degenen, die actief zijn voor het tot stand komen van een nationaal eenheidsfront de kracht en het perspectief om hun werk met nog meer élan voort te zetten.

3. Eenheid der arbeidersklasse beslissende voorwaarde

De derde aflevering van ons Leerboek voor de Arbeidersbeweging leert, dat de arbeidersklasse aan het hoofd van de natie marcheert. Dat houdt in, dat in de huidige tijd een nationaal eenheidsfront niet kan worden gevormd zonder of met een zwakke, verdeelde arbeidersklasse en ook dat in het nationale eenheidsfront de arbeidersklasse de leidende kracht zal moeten zijn. Het is de taak van onze krant de noodzaak van de eenheid der arbeidersklasse te populariseren en het tot stand komen daarvan te helpen bevorderen. Want alleen in de strijd kan

deze hechte en duurzame eenheid worden tot stand gebracht, zoals de acties der afgelopen maanden: Breedband, Practica, Drentse DUW-arbeiders e.d. opnieuw bewezen.

4. De doelen en organisatievormen der strijd aangeven

Hierboven schreven we over de verschillende mogelijkheden voor de ontwikkeling tot een nationaal eenheidsfront. Het spreekt vanzelf dat het verzet der verschillende bevolkingsgroepen — hoewel in feite gericht tegen eenzelfde vijand: het Amerikaanse imperialisme — niet in alle gevallen op dezelfde wijze tot uitdrukking komt. Zelfs zullen niet altijd allen, die in actie gekomen zijn, er zich van bewust zijn, dat het het Amerikaanse imperialisme is, dat veroorzaakte, dat hun belangen worden geschaad. De taak van de krant zal het zijn, in ieder concreet geval na te gaan op welke wijze de actie — om de grootst mogelijke uitwerking te krijgen, d.w.z. de aaneensluiting van steeds grotere massa's — het best gevoerd zal kunnen worden. Gelijkzeitig zal nagegaan moeten worden op welke wijze het inzicht van hen, die in verzet gekomen zijn, kan worden verdiept. Hierdoor immers zal dat verzet aan inhoud, kracht, omvang en daardoor aan betekenis winnen.

Eenheid betekent voor alles actie

Pg. Paul de Groot heeft geen twijfel laten bestaan over wat wij communisten onder eenheid verstaan. Op de Verkiezings-conferentie van December j.l. verklaarde hij:

„Maar eenheid betekent voor alles actie, actie om de Amerikaanse oorlogspolitiek stap voor stap te doorkruisen en onmogelijk te maken.”

Reeds op de Partijbestuurszitting van September j.l. had onze alg. secretaris er op gewezen, dat het ons

„afgescheiden houden van de sociaal-democratische massa's en het ons bepalen tot de propagandistische ontmaskering”

sectarisch was, en grote gevaren inhield. Wanneer onze partij zich daartoe beperkt, is het ons niet mogelijk de eerlijke sociaal-democratische arbeiders en N.V.V.-leden van hun verderfelijke leidingen los te weken, waardoor de arbeidersklasse in ons land verdeeld zal blijven. *De geschiedenis van de arbeidersbeweging laat telkens opnieuw zien, dat de massa's het snelst leren aan de hand van hun eigen ervaringen.* Die eigen ervaringen krijgen ze niet in de eerste plaats door de discussie, die wij met hen voeren of de beschouwende artikelen, die onze krant brengt — al heeft dit alles natuurlijk waarde — maar door de ervaringen die zij opdoen in de strijd, in de actie zelf.

Dan immers komen ze in conflict met hun leiders van partij of vakbeweging, die zich bij een conflict achter de Amerikaanse regering tegenover de werkers plaatsen. Dan ontmaskeren deze leiders zichzelf voor het front van de arbeiders en van hun leden, zoals minister In 't Veld dat bijv. deed tegenover de Drentse DUW-arbeiders.

Vandaar dat het onze taak is, en in het bijzonder die van de krant, op te sporen wat in de bedrijven en buurten de oorzaak is van ontevredenheid der werkers. De misstanden blootleggen, de wegen aangeven hoe tegen de oorzaken daarvan de strijd kan en moet worden aangebonden, nauwkeurig de eisen formuleren, waarvoor gestreden dient te worden, tijdens de actie door regelmatige publicaties erover de strijd ondersteunen, deze mee helpen leiden en op een hoger plan brengen — dat zijn de wegen waarlangs de krant zijn aandeel zal dienen bij te dragen in het tot stand komen van de eenheid tussen socialisten en communisten. Zo zal de krant ertoe meewerken de eenheid van de arbeidersklasse te verwezenlijken en het nationale eenheidsfront meehelpen tot stand brengen. Uit de talrijke acties, die de afgelopen maanden zijn gevoerd willen we er een bespreken om dit te verduidelijken.

Een voorbeeld uit de praktijk

Vorig jaar bracht de Rotterdamse editie van onze krant, daarop opmerkzaam gemaakt door de partij-afdeling, een artikel over de slechte bestrating in Crooswijk, die de bewoners van de buurt een doorn in het oog was. De bestelde colportagekranten werden vlot verkocht. De reactie van de buurtbewoners op het artikel, waarin zij werden opgeroepen gezamenlijk van het gemeentebestuur te eisen, dat verbeteringen zouden worden aangebracht was goed. Mede door ondersteuning van onze partij-afdeling kwam een buurtcomité op brede basis tot stand. Dit bracht de bewoners in beweging. Een handtekeningen-actie, waar vrijwel iedereen tekende, werd doorgevoerd. Een openbare vergadering gehouden en een delegatie gekozen, die de eisen der buurtbewoners tezamen met de handtekeningen overbracht aan B. en W.

Tijdens de actie werd door het comité aan alle raadsfracties verzocht zich op de hoogte te komen stellen van de toestand en de rechtvaardige eisen der bewoners te ondersteunen. Vanzelfsprekend was het alleen onze fractie, die hieraan gehoor gaf en een interpellatie-verzoek indiende, dat ten overstaan van een door de bewoners van Crooswijk gevulde publieke raadstribune door een meerderheid, de P.v.d.A. voorop, werd verworpen.

Inmiddels is het gemeentebestuur, daartoe gedwongen door het optreden der buurtbewoners zelf, overgegaan tot het voldoen aan hun eisen en werden reeds bepaalde verbeteringen doorgevoerd.

Naast dit succes heeft deze actie echter nog veel meer positieve resultaten gehad. Onder leiding van het buurtcomité — dat in stand gehouden werd — wordt thans voor Crooswijk een buurtweekblad uitgegeven in een oplaag van enkele duizenden exemplaren. Niet alleen wordt hierdoor de tussen de bewoners ontstane band versterkt, maar tevens beschikt Crooswijk over

een middel om de bewoners tegen komende aanslagen van de regering op het levenspeil der bewoners — we denken bijv. aan eventuele huurverhoging — opnieuw tot verzet op te roepen. Daar ook zeer vele winkeliers in dit uit de strijd geboren weekblad adverteren, is ook de band tussen arbeiders en middenstanders in Crooswijk hechter geworden.

Een actie als deze in Crooswijk is een der kiemen, waaruit zich het nationale eenheidsfront zal kunnen ontwikkelen. Vele Vrije Volk-lezers, P.v.d.A.-leden en N.V.V.-ers uit deze buurt, kregen aan de hand van hun eigen ervaringen een juist inzicht in de verfoeilijke politiek van hun leiders en leerde de communisten kennen als de enige verdedigers van hun belangen.

Onze Partij heeft dan ook in Crooswijk aanzienlijk aan vertrouwen onder de werkers gewonnen. Het is dan ook geen wonder, dat in het vierde kwartaal van 1951 onze krant in deze stads- wijk in abonné-aantal vooruitging. De gestegen invloed van onze Partij werd hierdoor ook organisatorisch vastgelegd. Ook in andere delen van het land, bijv. in Drente, Twente, Groningen, Amsterdam, enz. werden op soortgelijke wijze met behulp van de krant succesvolle acties der bevolking gevoerd.

De partij-afdeling werd sterker

In een vorig artikel (zie P. & C. Mei 1951) werd erop gewezen, dat de krant niet alleen de massa organiseert, maar ook optreedt als organisator van de partij zelf. Ook daarvan vormt Crooswijk een uitstekend voorbeeld.

Vóór deze actie werd Crooswijk in Rotterdam tot de zwakke partij-afdelingen gerekend. Er was weinig activiteit. Er heerste ook in de leiding — o.a. door trotskistische beïnvloeding van buitenaf — een pessimistische geest. Er waren geen werkers, kortom de verzuchtingen, die een niet-goedwerkend afdelingsbestuur pleegt te uiten, waren in Crooswijk aan de orde van de dag.

Thans echter is deze afdeling een voorbeeld voor de stad Rotterdam. De actie der buurtbewoners werd goed ondersteund. Regelmatige ledenvergaderingen hierover werden gehouden; regelmatige colportage doorgevoerd met de krant, waarin publicaties over de actie werden gebracht en via de juiste bewerking der verkregen contacten vele nieuwe lezers werden gewonnen. Tevens werd een aantal nieuwe partijgenoten ingeschreven. De afdelingsleiding — waarin een aantal nieuwe krachten werd opgenomen, die tijdens de actie in de buurt zeer actief waren — is thans een en al optimisme en heeft vol enthousiasme de taken voor de verkiezingsactie aangepakt. De defaitisme zaaiende trotskisten vinden thans geen gehoor meer. De afdeling heeft vertrouwen in eigen kracht gekregen.

Zo leerden onze kameraden in Crooswijk, dat met behulp van onze krant, en door het werk met De Waarheid, niet alleen de massa in beweging kan worden gebracht, maar ook dat de

krant inderdaad de spil is, waaromheen een partij-afdeling kan worden opgebouwd, ontwikkeld en sterker gemaakt.

Arcors, arcors, arcors!

Succesvolle buurtacties zoals die in Crooswijk hebben nog eens duidelijk een zwakte in ons werk doen uitkomen. In de krant verschijnen te weinig artikelen en reportages over de toestanden op en de problemen in de bedrijven. En daar werken de socialisten en communisten, de N.V.V.-ers en E.V.C.-ers, die de kern van de eenheid zullen moeten vormen.

In tientallen plaatsen in ons land en ook op het platteland (de kwestie van de drinkwatervoorziening in Drente, om er slechts één te noemen) is in de afgelopen maanden in de buurten beweging geweest. Strijd, waarin communisten, socialisten, katholieken en protestants-christelijken eensgezind naast elkaar stonden.

De correspondenties over de acties buiten de bedrijven waren nog steeds groter en talrijker dan die over de strijd in de fabrieken en op de werven. Toch zijn de ontslagen, jaagsystemen, tariefverlaging, werkclassificatie en meer van dergelijke aanslagen op het levenspeil aan de orde van de dag. En dat de bedrijfsarbeiders strijdbaar zijn, blijkt wel overduidelijk uit de overwinningen die de eenheidslijsten de laatste tijd bij diverse kernverkiezingen behaalden. De Drentse DUW-arbeiders onderstreepten dit nog eens door hun strijd en overwinning.

Dit „achterblijven” van de bedrijfsrespondenties wijst op een rechtse sociaal-democratische afwijking, die in onze partij en in de vakbeweging nog aanwezig is, nl. het meer geconcentreerd zijn op de buurten dan op de bedrijven, wat o.a. tot uiting komt in het ondderschatten van het belang dezer correspondenties.

We willen dit ilt illustreren met een voorbeeld. Op een in Januari j.l. in Rotterdam gehouden uitgebreide districtsbestuursvergadering verteltelede een discussiant heel laconiek dat in het grote bedrijf waar *ar hij werkt, de arbeiders zelf gekalkt hadden: „Wij willen geld voor een gratificatie, niet voor kanonnen”*. Een andere kameraad op deze zitting deelde mede dat door de werkers op zijn bedrijf een sit-downstaking van een half uur was doorgevoerd, teneinde een bepaalde eis kracht bij te zetten.

Geen van beide partijgenoten had eraan gedacht de krant over deze acties te informeren. Was dit wel gebeurd, dan hadden de publicaties erover de betreffende acties kunnen ondersteunen. Tevens zou dit nuttig geweest zijn voor het stimuleren van het verzet tegen verslechtingen en de strijd voor verbeteringen elders in het land.

Onze krant zal een belangrijk aandeel moeten en kunnen leveren in de bestrijding van deze en andere rechtse en linkse afwijkingen. Ze zal dit beter kunnen doen wanneer ze via een net van arbeiderscorrespondenten nauwkeurig wordt geïnfor-

meerd over de toestanden in de bedrijven en over de wijze waarop de vakbondsfunctionarissen optreden of niet optreden voor de directe belangen der arbeiders. Onze redactie zal daarom de districts- en afdelingsleidingen moeten helpen en stuwen bij het zoeken naar, het aantrekken van en het onderhouden van contact met de arcors.

Pg. Verhey verklaarde op de Verkiezings-conferentie:

„In de afgelopen maanden heeft De Waarheid vaak in overleg met de districts- en afdelingsleidingen bepaalde plaatselijke problemen behandeld, waarmede de bevolking van de verschillende delen van het land te kampen hebben. De krant met deze artikelen is op grote schaal in de betreffende gebieden verspreid. (Vercolporteed — Lw.). Hieruit blijkt, dat de bevolkingsgroepen, die met de behandelde vraagstukken te maken hadden, ons standpunt wilden leren kennen.

De les, die wij uit deze vorm van agitatie moeten trekken, is dat wij de belangstelling van de bevolking nog meer moeten wekken door de leidingen op te dragen zich intensief bezig te houden met het opsporen van de vraagstukken en problemen, waarmede men in de verschillende streken en plaatsen te maken heeft.

Deze zaken zullen in De Waarheid behandeld worden en zullen er toe dienen ons doel: een wekelijkse colportage-verkoop van 30.000 ex. van onze krant te bereiken.” (Cursief van ons — Lw.)

De redactie is er in geslaagd zich over de plaatselijke problemen te informeren of zich hierover te laten inlichten. Zo zal ze door nauwe samenwerking met de districtsleidingen er ook in kunnen slagen over de problemen in de bedrijven uitvoerig te schrijven. Ditzelfde geldt ook ten aanzien van de agrarische problemen.

Onze districtsbesturen zullen er goed aan doen de ervaringen die ze in de buurtafdelingen met het werk voor de krant hebben opgedaan (zoals bv. in de Jordaan — Amsterdam; afd. 1 — Den Haag en Crooswijk — Rotterdam), waar in de praktijk beezen werd dat met en rondom de krant partijafdelingen actief kunnen worden gemaakt en verder ontwikkeld, ook toe te passen op het gebied van de bedrijfsafdelingen, waarvoor hetzelfde principe geldt.

Laten we daarom zorgen, dat in nauw overleg met de redactie in alle bedrijven waar reeds bedrijfsafdelingen bestaan, één of indien nodig, meerdere kameraden van ander bedrijfswerk worden ontlast en volledig worden vrijgemaakt voor het arcorkwerk, terwijl in die bedrijven, waar we nog aan het begin staan van ons werk, ook daar via en met de krant onze invloed kan worden uitgebreid en verankerd.

Dan zal binnen korte tijd ook in meerdere bedrijven een begin kunnen worden gemaakt met de eenheid van actie, waardoor de eenheid der arbeidersklasse een grotere stap naderbij komt en daardoor het eenheidsfront van ons gehele volk. Onze plattelands-districten hebben hier hun belangrijke taak voor het organiseren van boeren-correspondenten. De strijd van de DUW-arbeiders in Drente heeft dit nog eens extra onderstreept.

Ook onze partijgenoten individueel hebben ten aanzien van de verdere verbetering van onze krant een belangrijke taak.

Niet alleen, dat zij door het geven van tips de redactie kunnen helpen bij zijn taak, daarnaast is het noodzakelijk, dat zij nagaan of de publicaties van onze krant goed genoeg zijn. We bedoelen eenvoudig, begrijpelijk geschreven en richtinggevend voor de ontwikkeling van bepaalde acties in bedrijf of buurt. Is dit niet het geval, dan zullen we door opbouwende critiek onze redactie dienen te ondersteunen.

De werving met verdubbelde kracht doorzetten

We begonnen dit artikel met er op te wijzen, dat de Stalin-werfactie grote positieve resultaten heeft opgeleverd. Waar het nu op aankomt is, deze resultaten niet verloren te laten gaan. Hiermee bedoelen we niet de gewonnen abonneés — die zijn er — maar wel de vergroting van ons werkerscorps.

De Stalin-werfactie was een tussensprint, waarin we 'm extra hebben opgezet, in de voortdurende race naar meer abonné's. Een tussensprint, die onze positie heeft verbeterd voor de rest van de race, omdat we aan innerlijke kracht en aantal wonnen, en waarvan

„de behaalde resultaten de grondslag vormen voor nieuwe successen voor de normale werving.” (Uit de verklaring van het Dagelijks Bestuur van 11 Januari j.l.)

Beter toegerust en gewapend begonnen we 1952. We staan nu midden in de verkiezingsstrijd, het onderdeel van De slag om Nederland, om de Nederlandse zelfstandigheid, zoals Paul de Groot het op de Verkiezings-conferentie noemde. Gesterkt door de opgedane ervaringen en gebruik makend van de lessen uit de Stalin-werfactie tie kunnen we ons werk voor de krant verder verbeteren, de gestestelde taken voor de colportage-omzet en het aantal verkiezingsabonnementen verwezenlijken, ons abonné-aantal verder opvoeren en ons Verkiezingsprogram naar de overwinning leiden. Daardoor zullen we er toe bijdragen, dat ons Nederlandse volk k binnen korte tijd de weg zal opgaan, die door onze nieuwe e Beginselverklaring wordt gewezen.

JACK DE LOUW.

Linkse frases, een wapen van de reactie

IN het nieuwe „Leerboek voor de Arbeidersbeweging”, 3e aflevering, wordt in het eerste hoofdstuk een ontleding gegeven van de twee voornaamste hinderpalen en vijanden in de arbeidersbeweging: de rechtse sociaal-democratie en het z.g. „linkse communisme”.

„Het linkse communisme steekt telkens weer de kop op, omdat het zijn voedsel vindt in de kringen van de in ons land zo talrijke kleine burgerij, de werkers uit de niet-industriële beroepen en de kleinburgerlijke intellectuelen”, (pagina 111). In dit hoofdstuk wordt aan de hand van talrijke voorbeelden aangetoond, hoe dit „linkse communisme”, dat in de communistische partij van vóór 1930 de boventoon voerde, aan de strijd veel afbreuk heeft gedaan en een voortdurende hinderpaal was op de weg naar een communistische massapartij.

Het Leerboek stelt ons tot taak, op grond van de lessen uit het verleden tegen alle verschijningsvormen van dit z.g. „linkse communisme” in de huidige tijd stelling te nemen en het geen kans te geven in de arbeidersbeweging opnieuw ernstige schade aan te richten.

In welke vormen, in welke uitlatingen komt in onze dagen dit „linkse” sectarisme om de hoek kijken? O.a. in uitspraken als deze: De arbeiders zijn te lauw, zij schuwen de strijd. Ze hebben het eigenlijk nog veel te goed. Eerst moet het nog slechter worden — misschien komen ze dan in actie.

Wie de moeite neemt deze uitspraken te leggen naast soortgelijke uitspraken uit het verleden, waar het Leerboek de vinger op heeft gelegd, die ziet, dat zij als twee druppels water op elkaar gelijken. Hier blijkt dus al, hoe juist het is als het Leerboek vaststelt, dat ook nu resten van deze opvattingen uit het verleden blijven voortbestaan en bestreden moeten worden.

Onze pers staat dagelijks vol met berichten, die het leven van de arbeidersklasse, van de arbeiders in de D.U.W.-kampen, van het lot van de werklozen laat zien. Onze pers wijst voortdurend op de stijgende noodtoestand, waarin de kleine middenstanders en de werkers op het platteland verkeren.

Deze feiten schijnen niet tot hen, die zich bovengenoemde uitdrukkingen veroorloven, door te dringen.

Maar toch is het een feit, dat de noodtoestand voor honderduizenden in ons land zienderogen toeneemt. De werkloosheid neemt met sprongen toe, duizenden en tienduizenden vluchten weg uit ons land, omdat zij hier geen bestaansmogelijkheid kunnen vinden, enz. Hoe moet men bovengenoemde opvatting dan beoordelen?

Dat de wil tot actie tegen de regeringspolitiek een stijgende lijn vertoont, dat de ontevredenheid in alle kringen van de bevolking tegen de regeringspolitiek hand over hand toeneemt, wie zou dit nog kunnen ontkennen? De allerbeste bewijzen kregen wij hiervoor op de jongste Partijconferentie van de C.P.N., waar uit alle delen van het land over de ondragelijke toestanden op allerlei gebied, maar ook over de vastbesloten strijdwil van de werkers verslag werd uitgebracht.

Dit alles schijnt echter aan bepaalde mensen voorbij te gaan, die maar blijven voortborduren op hetzelfde, al honderd maal weerlegde thema: Ze moeten het nog slechter krijgen en die intussen geen hand uitsteken om de actie te organiseren.

De grote verdienste van ons Leerboek is nu juist, dat het ons allen in staat stelt, het gevaar van bovengenoemde uitlatingen te onderkennen en ons de wapens in handen geeft dit met succes te bestrijden.

Toch moeten wij de vraag stellen: Waaruit komt zulk een opvatting voort? Zij spruit voort uit het miskennen van de rol van de bewuste voorhoede van de arbeidersklasse, van de communistische partij. Maar niet alleen dat. Er blijkt hier tevens sprake te zijn van een hopeloze misvatting omtrent de maatschappij waarin wij leven.

Nog lang voor het aanbreken van het imperialistische tijdperk hebben Marx en Engels in het „Communistisch Manifest” reeds bewezen:

1. Dat tussen de kapitalisten enerzijds en de proletariërs anderzijds een felle klassenstrijd wordt gevoerd.
2. Dat met de ontwikkeling van de productie en het voortschrijden van de techniek de uitbuiting van de arbeiders intensiever werd.
3. Dat de armoede onder de proletariërs des te groter werd naarmate de kapitalisten rijkdommen opstapelden.
4. Dat zich met de versterkte uitbuiting ook de klassenstrijd verscherpte, die volgens onze grote leermeesters slechts kon uitmonden in de botsing tussen de klassen en die naar de overwinning van de arbeidersklasse moest leiden.

In het „Communistisch Manifest” wijzen Marx en Engels reeds op de bijzondere rol van de voorhoede van de arbeidersklasse.

„De communisten zijn practisch het meest besliste, steeds verderstuwende deel der arbeiderspartijen van alle landen; zij hebben op de overige massa van het proletariaat vóór, het theoretische inzicht in de voorwaarden, de gang en de algemene resultaten der proletarische beweging”. (Comm. Manifest, uitgave Pegasus 1945, blz. 22).

Bij het stichten van de strijdbare partij van de arbeidersklasse, geleid door de marxistische theorie, hadden Lenin en Stalin tegen soortgelijke tendenties te strijden als die van de „linkse” fraseurs van tegenwoordig. Deze „linksen” wilden van een revolutionaire theorie, van een revolutionaire partij, die zich doelbewust aan het hoofd stelt van de strijd, niets weten. Het waren mensen die

op het standpunt stonden van de spontane actie. In dit verband heeft de strijd van Lenin tegen de z.g. economisten grote bekendheid verworven. Dezen wilden de strijd, als die dan „van zelf” was uitgebroken, beperken tot zuiver economische eisen. Lenin en Stalin gaven de „economisten” en al degenen, die in een of andere vorm hetzelfde voorstonden, het ondubbelzinnige antwoord, dat hun zienswijze erop neerkwam dat de arbeiders zonder leiding werden gelaten en aan de slagen van de klassevijand waren blootgesteld.

In zijn geschrift: „Een schrede voorwaarts, twee schreden achterwaarts” zegt Lenin:

„De partij onderscheidt zich van de andere strijdafdelingen van de arbeidersklasse in de eerste plaats hierdoor, dat zij niet eenvoudig een strijdafdeling, maar de vooraanstaande, de klassebewuste, de marxistische strijdafdeling van de arbeidersklasse is, uitgerust met de kennis van het maatschappelijk leven, van de wetten der ontwikkeling van het maatschappelijk leven, van de wetten van de klassenstrijd, en met het oog hierop in staat, de arbeidersklasse aan te voeren, haar strijd te leiden.”

Deze uitspraken van onze grote leermeesters, die met tientallen andere zouden kunnen worden aangevuld, zijn wellicht nog niet overtuigend genoeg voor de „linkse” fraseurs om hen van hun dwalingen te genezen. Ook de praktijk van het leven van iedere dag, die tegen hun opvattingen ingaat, lappen zij aan hun laars. Maar wat zeggen zij van het volgende?

„De Volkskrant”, het R.K. dagblad van Romme, kwam in de tijd van de laatste verkiezingen met het verhaal, dat de arbeiders het toch nog maar goed hadden; er kwam bij de arbeiders nog wijn en drank op tafel, de arbeiders gingen nog naar de kermis en zelfs de vrouwen rookten. Dat was een aanval in de rug van de arbeidersklasse. Het was van de kant van dit edele orgaan een vingerwijzing aan de reactie, dat zij de teugels nog wel strakker kon aanhalen. Wie de gebeurtenissen van de laatste paar jaar nog eens aan zijn geest voorbij laat gaan, weet, dat de reactie steeds verder is gegaan met de afbraak van het levenspeil. Wij stellen nu de vraag of degenen, die zo kwistig zijn, dat zij de arbeiders steeds meer verslechteringen zouden willen zien opgelegd, zich in het gezelschap van de „Volkskrant” op hun gemak gevoelen?

Uit het kaderblad van het N.V.V. van November 1951, No. 3, knippen wij de volgende zinsnede:

„... want zonder ellende en onrust is er voor Paul de Groot, Henk Gortzak en Berend Blokzijl geen cent te verdienen. Het communisme groeit alleen op de puinhopen van de volkswelvaart. En omdat wij het communisme niet willen, zullen wij voet bij stuk houden. Wij zullen meewerken aan de verbetering van de volkswelvaart”.

Het is hier niet de plaats om aan te tonen, dat de Suurhofs de voornaamste verantwoordelijken zijn voor het afbreken van het levenspeil. De leugenachtige en valse voorstelling, dat het com-

munisme (lees de actie, de strijd) slechts op puinhopen gedijen kan is in volmaakte overeenstemming met de opvattingen van het „linkse communisme”, dat wij bestrijden.

Ook hier zien wij dus nog eens de schadelijkheid van de opvatting, die wij hierboven citeerden.

Uit de feiten van de laatste tijd blijkt steeds meer, dat er binnen de rijen van de P.v.d.A. en het N.V.V. steeds groter verzet gaat groeien tegen de politiek van Romme en Drees. Talrijke N.V.V.-arbeiders laten zich niet langer voor de mal houden en gaan actief meedoen aan de strijd, getuige de houding van de N.V.V.-arbeiders in het Drentse D.U.W.-conflict. Dat zijn de vertegenwoordigers van die brede massa van arbeiders, die in een steeds sneller tempo naar links zullen gaan. Dat bewijzen ook de talrijke protesten van N.V.V.-ers tegen het ambtenarenverbod.

Daarentegen zijn er binnen de P.v.d.A. ook denkbeelden verbreid, die van zuiver burgerlijke aard zijn. Dat is natuurlijk geen wonder, als we weten dat binnen de P.v.d.A. misleidende ideeën worden verbreid, die schadelijk zijn voor de strijd van de arbeidersklasse. Binnen deze partij wordt immers de gedachte gepredikt van de klassenverzoening, terwijl zuiver imperialistische landen en regeringen als socialistische worden voorgesteld. Het gevolg is, dat er in bepaalde kringen van de P.v.d.A. volkomen onjuiste voorstellingen over het karakter van deze maatschappij bestaan. Er zijn er onder hen die zeggen: „De arbeiders? Die zijn te stom; ze profiteren van de socialistische wetten (!) en geloven het verder wel. Ze zijn niet rijp voor het socialisme en ze verdienen het ook niet.”

Hiermee wordt o.a. nog eens duidelijk aangetoond, dat de „linkse”, „radicale” opvattingen van burgerlijke oorsprong zijn, hetgeen zo treffend in het nieuwe Leerboek wordt bewezen. De dragers van deze ideeën trachten in wezen burgerlijke opvattingen in onze rijen te smokkelen en daardoor de kracht van de arbeidersklasse te ondermijnen.

Opvattingen als hierboven aangeduid zijn dus voordelig voor de reactie en ze spelen de vijanden van de arbeidersbeweging in de kaart.

In dit licht moeten we tevens al die uitingen beschouwen, die het ongeloof in de kracht van de arbeidersklasse laten zien, of die de mobiliserende rol van de communistische partij onderschatten. Het nalaten of onderschatten van het werk in bedrijf en vakvereniging, het verwaarlozen van de kleine eisen, het aanslaan van de verkeerde toon in de discussie, het over één kam scheren van de arbeiders, die misleid worden, met hun leiders, het zijn alles loten van dezelfde stam.

Er is nog een andere zaak, die in dit verband ernstig onder het oog gezien moet worden. Wij bedoelen de afwijkingen, die op het terrein van de strijd voor de vrede tot uitdrukking komen. De sectarische opvattingen, dat de handtekeningen-actie toch geen zin heeft, dat het een papieren actie is, etc., zijn al meermalen weerlegd. 600 miljoen handtekeningen voor het Vredespact van

de Grote Vijf, dat mag dan voor hen die geen vertrouwen stellen in de arbeidersbeweging een onbetekenend cijfertje schijnen, in werkelijkheid is het een wals die, eenmaal aan het rollen gebracht, de oorlogsdrijvers verpletteren zal.

Maar er zijn nog andere opvattingen, die soms met een stalen gezicht worden verkondigd. Hier is er een: „Laat de oorlog maar komen, vóór die tijd komt er toch geen verandering. Dan moeten ze maar met schade en schande ondervinden wat het betekent.”

Men staat even perplex als men zoiets hoort. Ieder weldenkend mens denkt met verbittering terug aan de jaren, die nog zo dicht achter ons liggen en die zoveel onnoemelijk leed over de wereld brachten — leed dat voorkomen had kunnen worden, als de marxistisch-leninistische ideeën niet alleen in Rusland, maar ook in het overige deel van Europa eerder tot de leidende theorie van de massa's was geworden. Niet zo denkt de sectariër, de „linkse” mondheld. Hij denkt, zoals wij al gezien hebben: De massa moet lijden, de massa moet meer lijden en ook zijn opvatting over de oorlog is dus in volmaakte overeenstemming met zijn uitspraak: Ze moeten het nog slechter krijgen, ze moeten de zweep nog meer voelen.

Er is hier een wonderlijke overeenstemming met de opvattingen van de meest onbewuste lagen in het volk vast te stellen. Wie zal ons aan werk helpen, zeggen deze, als de oorlogsproductie niet meer draait?

Wij antwoorden: Als de oorlogsproductie niet meer draait, zal er geen oorlog zijn, zal er werk in overvloed zijn om onze welvaart te vergroten.

In één lijn bewegen zich de gedachten van hen, die zonder begrip voor de grote veranderingen in ons voordeel, blijven volhouden dat de oorlog onvermijdelijk is en dat wij er niets tegen kunnen doen.

Soms hoort men de volgende mening verkondigen. „Waarom eigenlijk al die conferenties? Al dat gepraat is maar doelloos. Kapitalisme en socialisme kunnen nu eenmaal onmogelijk naast elkaar bestaan.”

Nog onlangs, ter gelegenheid van de 34ste verjaardag van de Grote Socialistische Octoberrevolutie, heeft kameraad Beria de woorden van kameraad Stalin herhaald, dat de grondslagen voor de economische en politieke betrekkingen tussen de wereld van het kapitalisme en van het socialisme aanwezig zijn. Dat deze betrekkingen in een vorige periode hebben bestaan en ook nu alleszins mogelijk zijn, nu de uitwisseling van producten op een nog veel grotere schaal zou kunnen geschieden dan in het verleden. Juist in de afgelopen weken is deze stelling opnieuw duidelijk bevestigd door het sluiten van grote handelstransacties door de Sowjet-Unie, niet alleen met de Volksdemocratische landen, maar ook met Zweden en Finland.

„Maar de imperialisten hebben geen verdragen nodig. Zij zijn bang voor verdragen met de Sowjet-Unie, omdat zulke verdragen de agressieve plannen der imperialisten kunnen verijdelen en de

- bewapeningswedloop, die hun milliarden overwinst oplevert, overbodig maken."

Handelsverdragen en andere vredelievende overeenkomsten, het uitwisselen van culturele delegaties en sportdelegaties zijn van de grootste betekenis voor het behoud van de vrede en de vriendschap tussen de volken. Degenen die hiervoor alleen maar minachtend de schouders ophalen, hebben dus ongelijk.

De Partijconferentie van December j.l. heeft in haar besluiten de taken van de C.P.N. in de strijd voor het totstandbrengen van het nationale front in de strijd voor de vrede, voor de vrijheid, voor verbetering van het lot van de Nederlandse werkers en tegen iedere vorm van fascisme scherp afgebakend.

Een van de voorwaarden om deze strijd met succes te voeren is de onverbidelijke strijd tegen de „linkse frases”, tegen het pessimisme en het ongelooft. Onze taak is het, door de ideologische voorlichting van de arbeiders, van communisten en niet-communisten, de onhoudbaarheid en de schadelijkheid van deze opvattingen aan te tonen.

Daarmee ruimen wij een barrière op, die ons nu nog vaak in de weg staat.

CHR. SMIT

„In het kamp van de vijanden heeft de mededeling over de ontmaskering en arrestatie van Slansky bezorgdheid en ontsteltenis gewekt. De buitenlandse meesters van onze binnenlandse verraders begrijpen volkomen, welk een troef hun uit handen werd geslagen. Zij kunnen dit natuurlijk niet openlijk toegeven en daarom versterken zij hun pogingen om in troebel water te vissen. Hun spreekbuizen gaan zich te buiten aan ware vloedgolven van leugenachtige en provocatorische „informaties” en vermoedens. Onder andere trachten zij de mensen wijs te maken, dat in Tsjechoslowakije na het geval-Slansky niemand meer zeker is van zijn lot. Gelogen, mijne heren! In Tsjechoslowakije is ieder eerlijke staatsburger volkomen zeker van zijn lot en van zijn toekomst. Wanneer er mensen zijn, die niet zeker zijn van hun lot, wanneer er iemand is, die bang is voor de toekomst, dan zijn dat jullie creaturen, jullie agenten. Voor hen is het geval-Slansky inderdaad een ernstige waarschuwing.”

(C. GOTTWALD, Voor een duurzame Vrede, voor Volksdemocratie, 21 December 1951).

OVERSTE MENOT

DE Amerikaanse eenheden waren reeds dagen geleden aangekomen. Sindsdien scheen het alsof de kleine provinciestad opgehouden was, een Franse plaats te zijn. Soldaten uit Oklahoma en Saint Louis raasden met jeeps en zware motorfietsen door de straten, of hingen rond in de café's, waren meestal dronken en vielen de meisjes lastig. De bewoners van het stadje waren bang om 's avonds op straat te komen.

Het kleine Franse garnizoen in de nabijheid van de stad, zou vandaag het vliegveld aan de Amerikanen overgeven. In de loop van de ochtend, die grauw en kil was, was er al iets bijzonders gebeurd. De Franse compagnies waren naar de stad getrokken, hadden zich voor het monument voor de gevallen opgesteld en daar een grote krans neergelegd. Op het lint stonden de woorden: „Aan de kameraden, gevallen voor de eer van Frankrijk”.

Terwijl dit gebeurde was het op het marktplein zo stil als in een kerk geweest. Voorbijgangers hadden hun hoeden en petten afgenomen en naar de grijze overste gekeken, die het monument salueerde.

De Amerikanen droegen nieuwe uniformen en witte of verchromde helmen. De Fransen stonden tegenover hen als een lange muur van gebleekt, blauwgrijs doek. Aan hun rechterkant stond de commandant, de oude overste Menot. Daarna kwamen een paar officieren, dan de 1ste compagnie en dan de andere.

Boven de hoofden wapperde de driekleur.

Nadat overste Menot naar voren was gekomen, met een soldaat naast hem, die een foudraal droeg, zette het muziekkorps de Marseillaise in. Langzaam begon de driekleur aan de mast te dalen.

Korporaal Bertolin slikte en staarde naar het doek, daarna naar de soldaten tegenover hem, die de gebeurtenis met even veel belangstelling gadesloegen, alsof een kraan een kist liet zakken.

Steeds lager kwam de driekleur, steeds lager, totdat overste Menot hem in zijn uitgestrekte handen nam.

Toen daarna de Amerikaanse commandant met zijn vlag naar voren trad, was het alsof een gemompel uit de rijen van de Fransen opklonk. Korporaal Bertolin liet zijn hoofd zakken, de handen van zijn kameraden klemden de geweren zo stijf vast, dat de knokkels wit werden.

Maar voordat de smaad, die hen aangreep, voltooid kon worden, gebeurde er iets, dat hem ongedaan maakte. Iets, waaraan men kan zien, dat geen verraderlijke overeenkomst van de regering de nationale eer voor dollars van de hand kan doen.

Want voordat de Amerikaanse commandant aanstalten kon maken om de Amerikaanse vlag aan het koord vast te maken, liet overste Menot zich door zijn begeleider de zaag uit het foudraal geven, bukte hij zich en begon de vlaggemast door te zagen. Verbitterd deed hij wat hij zich had voorgenomen. Tegelijk met de vezels van het hout vernietigden de tanden van de zaag de schande.

De Amerikaanse commandant werd bleek. Maar hij waagde het niet, dichterbij te komen, want de soldaten, die aan beide zijden van de mast stonden opgesteld, hadden zich om de overste geschaard.

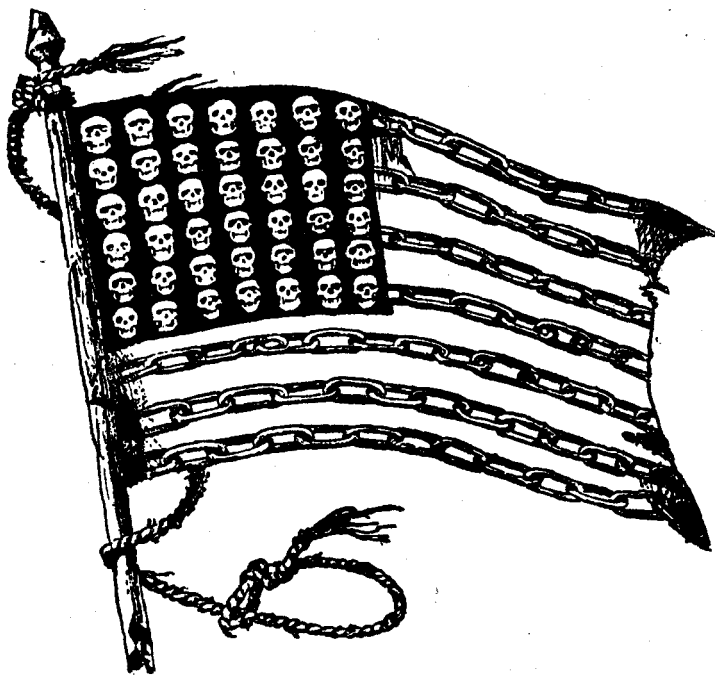
Evenals daarvoor stontonden twee fronten van soldaten tegenover elkaar, de Franse en de buitenlenlanders. Uit de gezichten van de soldaten van het eigen land was de de haat en verbittering verdwenen en had plaats gemaakt voor een *uitdrukking van trots* en nationaal zelfbewustzijn.

Toen begon het hout te kraken, de vlaggemast knikte door en viel met een smak op de grond, zodat de Amerikaanse commandant verschrikt een stap achteruit deed.

Terwijl overste Menot, met de driekleur als een kind tegen zijn borst gedrukt, naar zijn plaats terugkeerde en de blikken van de Fransen hem glimlachend volgden, fluisterde korporaal Bertolin: „Frankrijk!”

Als een knetterend, onblusbaar vuur liep het woord door alle rijen heen.

(Naverteld volgens een ware gebeurtenis).

Boekbespreking

Romein, van „marxist” tot mysticus

HET is telkens met een zekere nieuwsgierigheid, dat men naar een nieuw boek van prof. J. Romein grijpt. Niet zozeer omdat men opzienbarende bijdragen tot de ontwikkeling der wetenschap verwacht, maar om zich te vergewissen van de ontwikkeling van de persoon van Romein zelve.

In deze zin is zijn laatste boekje *) wel verhelderend. Wij doelen hierbij in het bijzonder op de tweede bijdrage in dit deeltje, dat Romein als grondslag voor zijn candidatencollege gebruikt, dat hier opgenomen is onder de titel „Systematiek” en als een samenvatting van de theorie der geschiedenis is bedoeld.

Hierbij trekken vooral twee paragrafen onze aandacht, „Het wezen der geschiedenis” en „De zin der geschiedenis”.

Bij nadere beschouwing blijkt Romein onder het „wezen” der geschiedenis de vraag naar de drijvende krachten in de geschiedenis te verstaan.

Zoals men weet, heeft Romein in zijn „Het onvoltooid verleden” (1937) een theorie ontwikkeld, die er toen kennelijk aanspraak op maakte „marxistisch” of in elk geval „dialectisch” te zijn. Romein verklaarde toen tot hoofdwet van de ontwikkeling der geschiedenis, de stelling: „In de strijd om de voorrang heeft datgene de beste kansen, dat het achterlijkst is.” Hieruit volgde onmiddellijk zijn andere stelling, dat de October-revolutie in Rusland en nergens anders uitbrak, omdat dit land een achterlijk land was. Het is voor ons doel niet nodig, op deze „theorie”, die reeds door Lenin in zijn critiek op Boecharin weerlegd is, nader in te gaan.

Kennelijk echter past deze theorie, die herinneringen aan materialisme en dialectiek wakker roept — maar dan ook alleen dat — niet meer in de huidige doelstellingen van Romein.

In elk geval heeft hij een nieuwe theorie bedacht.

Romein schrijft: „Welke krachten drijven” de geschiedenis? „Of zo precies mogelijk, want van ‚krachten’ spreken is nog altijd mythologiseren: wat is het in de mens, dat maakt, dat hij — en hij alleen — geschiedenis maakt?”

Het was voor ons een openbaring te vernemen dat het zoeken naar de drijfkrachten der geschiedenis „mythologiseren” is. Daarmee is dan Marx ook meteen op de vaalt der „mystici” terecht gekomen. Of is het Romein? Ons dunkt dat alleen deze laatste vraag bevestigend beantwoord kan worden. Trouwens, voor ons blijft het een raadsel, waarom Romein op de vraag „Wat is het in de mens, dat hij alleen geschiedenis maakt?” niet direct antwoordt: „God” of het „Goddelijke in de mens”. Dan wist tenminste iedereen meteen, waar Romein tegenwoordig staat.

*) Jan Romein, In de Hof der Historie, Querido 1951, f 6,90.

Maar zo eenvoudig maakt Romein het ons niet.

Nadat hij en passant Marx een geschiedenis-theorie in de mond heeft gelegd („De ontwikkeling der techniek doet de productie-krachten toenemen”, die vervolgens met de eigendomsverhoudingen in botsing komen), die naar geschiedenis-vervalsing zweemt, en in elk geval een verkeerde uitleg van Marx' opvattingen is, komt hij tenslotte met zijn nieuwe theorie aanzetten. Wat scheidt de historie? Romein antwoordt:

„Het zijn de tegenstellingen tussen algemeen en individueel en die tussen continuïteit en verandering”!

De eerste „tegenstelling” lost zich vanzelf op tot een psychologisch vraagstuk. Bij nadere beschouwing blijkt ook de tweede zulk een psychologisch vraagstuk te zijn en heeft dus met de theorie van de drijfkrachten der geschiedenis niets meer te maken. In zijn uiterste consequentie lost zich voor Romein thans het vraagstuk op in — laten we zeggen — de mystieke karaktertrek van de mens, die de „enkeling” in botsing met het algemene, de massa brengt. Van daar tot de theorie der Pruisische geschiedschrijvers, dat „Männer” de geschiedenis maken, is dan nog slechts één stap.

Wij vrezen echter dat de voormalige „marxist” reeds met meer dan een been in het moeras der mystiek staat, wat overigens niet in tegenpraak is met de opvattingen van genoemde Pruisische geschiedschrijvers.

Wat is de zin der geschiedenis? vraagt hij. Bij de bespreking van deze vraag gaat hij alle perken te buiten, wanneer hij zich wederom aan een interpretatie van Marx en Engels waagt. Zij hebben zich over hun tijdgenoten, die zich evenals Romein nú, zorgen maakten over de „Geist” of de „Zweck” der geschiedenis, vrolijk gemaakt, maar zeer zeker zelf die vraag niet gesteld. In de „Deutsche Ideologie” b.v. verduidelijkt de jonge Marx, wat het stellen van dergelijke vragen eigenlijk betekent. Ironisch merkt hij op, dat aan de ontdekking van Amerika het doel ten grondslag werd gelegd, om de Franse revolutie aan de overwinning te helpen, „waardoor dan de geschiedenis haar bijzondere doelen krijgt en een persoon naast andere (zoals: zelfbewustzijn, critiek, enz.) wordt *), terwijl dat wat men met woorden als „bestemming”, „doel”, „bron”, „idee” der vroegere geschiedenis kenschetst, niets meer is dan een abstractie van de latere geschiedenis..... enz.”

Evengoed veroorlooft Romein zich de vrijheid te beweren, dat voor Marx „de zin der geschiedenis” deze was, dat de klassenstrijd onvermijdelijk moet leiden tot de klassenloze maatschappij. Of anders gezegd: De geschiedenis is ten gerieve van de marxistische theorie met een aparte „geest” behept, die het gelukkig zo heeft ingericht dat de klassenloze maatschappij „het doel” der geschiedenis is, terwijl Romein wel moet toegeven, dat volgens Engels de geschiedenis dan eigenlijk pas begint!

Het is de theorie van Marx op z'n kop zetten, die juist heeft aangetoond, dat het de bewegingswetten van de maatschappij zijn, die naar het socialisme leiden, maar geen boven de maatschappij zwevende hogere „idee”. De vraag naar de „zin der geschiedenis” vooronderstelt een

*) Marx bedoelt, dat aan deze begrippen de eigenschappen van personen worden toegekend, waardoor zij als zelfstandige macht in de geschiedenis zouden optreden.

„doelgerichtheid” of met een vreemd woord: zij betekent een terugval in de teleologie, die er van uitgaat, dat alles in de wereld bestaat en geschiedt met een bepaald doel. Door wie echter wordt dit „doel” bepaald? Door een goddelijke, mystieke, onbekende macht en haar aardse vertegenwoordigers zoals Romein!

Het is haast onnodig te zeggen, dat Romein zich er voor hoeft, deze uitleg aan zijn vraag te geven. Liever... geeft hij in het geheel geen antwoord!

En dat is begrijpelijk! Want tenslotte ligt de beantwoording van de vraag eerder op het terrein van een professor in de theologie dan op dat van een professor in de geschiedenis, waarmee wij overigens in het geheel niets willen zeggen over de professoren in de theologie!

F. B.

Makarenko: De weg naar het leven, deel II en III

DE drie delen van het Paedagogische Gedicht, zoals de weg naar het Leven *) in het Russisch heet, zijn boeken die alleen in de Sowjet-Unie geschreven konden worden. Want alleen in een socialistische maatschappij is het mogelijk op een zo boeiende manier te vertellen hoe een mens een Sowjet-burger wordt, wat dat betekent, wat het doel en de inhoud van deze opvoeding zijn. In de kolonie voor verwaarloosde kinderen leren de jongens en meisjes het geluk van tot een georganiseerde gemeenschap te behoren, hun eigen tradities te vormen, hun eigen discipline te handhaven.

Makarenko gelooft niet dat er een speciale methode van opvoeding voor deze jonge mensen nodig is. Zij zijn niet abnormaal, het leven dat zij geleid hebben was abnormaal, en binnen zeer korte tijd gedragen zij zich in de kolonie als gewone kinderen. De wedijver en de bewondering voor goede prestaties ontstaan vanzelf en de geboren leiders onder de kolonisten nemen een deel van de taak over, die anders voor de volwassenen veel te zwaar zou zijn geweest.

Daarom is het boek van Makarenko niet alleen interessant om te lezen voor jeugdleiders in de ruimste zin van het woord, maar voor iedereen die met andere mensen samenwerkt. Makarenko is een leider, die precies weet hoever hij gaan kan en moet, wat hij aan de anderen over moet laten en waar hij de helpende hand moet bieden. Bovendien is het verhaal van deze kolonies zo ontroerend en tegelijk geestig beschreven, dat het ook de lezers die in geen enkel opzicht iets met opvoeding te maken hebben, iets te zeggen heeft.

Drie problemen worden van alle kanten bekeken in de kolonie, die een onderdeel is van de Sowjet-staat. Het probleem van de collectiviteit, van de arbeid en van de discipline.

Wie zich bezorgd maakt over de gelijkschakeling „in een socialistische maatschappij” kan door de lezing van dit „gedicht in proza” daarvan

*) Pegasus, prijs per deel f 2.75.

verloos worden. Makarenko maakt ons duidelijk, dat het voor een collectief niet voldoende is om een groep individuen bijeen te brengen; een menigte is nog geen collectief. Maar in de Sowjet-staat kan een individu zijn geluk niet vinden ten koste van het geluk van de gemeenschap. Dat wil niet zeggen, dat het individu in die gemeenschap opgaat, want een goed collectief bestaat uit individuen, die in en door de gemeenschap tot hun hoogste ontwikkeling zijn gekomen.

Het tweede probleem: de arbeid. Als wij het productieve werken van de jongens en meisjes in de kolonie, afgewisseld met onderwijs, vergelijken met de eenzijdige, onnatuurlijke overlading met theoretische kennis van onze jeugd en het plotselinge stopzetten van alle scholing om financiële redenen, dan ziet hun arbeid er wel heel anders uit. Zodra b.v. de studenten van de Arbeidersfaculteit met vacantie weer in hun kolonie terugkomen, gaan ze naar de velden en de werkplaatsen en helpen mee de oogst binnen te halen. Bij ons wordt ook hard gewerkt door sommige studenten, maar waar is de feestelijke vreugde om de arbeid, die in het algemeen belang gedaan wordt?

Het laatste probleem, (de discipline, heeft vele kanten. In de eerste plaats natuurlijk de verhouding tussen Makarenko en zijn pupillen*), tussen de commandeurs en de kolonisten, maar ook de botsingen die voortdurend plaats hebben tussen de leider van de kolonie en de ambtenaren van het Bureau voor Volksontwikkeling en andere onderwijsautoriteiten. Met bittere spot en meestal ook zeer humoristisch beschrijft Makarenko de kritiek, die men op zijn werk heeft en de hardnekkigheid, waarmee hij vasthoudt aan zijn overtuiging.

„De mens kan op aarde niet leven als hij niet iets heeft om zich op te verheugen, als hij niet het een of andere vooruitzicht heeft. In de paedagogische techniek is de vreugde van morgen een van de belangrijkste hulpmiddelen. Eerst moet de vreugde zelf beleefd worden en dan moet er op aangestuurd worden om deze vreugde op een steeds hoger plan te brengen. Van een eenvoudig snoepje tot het hoogst ontwikkelde plichtsgevoel. De mens, die zich alleen met zijn eigen, nabijliggende vooruitzichten bezig houdt zal nooit een krachtige persoonlijkheid worden. Hoe groter het collectief, welks vooruitzichten tot onze eigen persoonlijke vreugden in de toekomst geworden zijn, des te hoger staat de mens, des te krachtiger persoonlijkheid is hij.”

Voor de opvoeders is dit een veelomvattende taak. Het is geen wonder dat ook Makarenko, die kunstenaar en paedagoog tegelijk is, die zijn leven aan dit moeilijke werk gewijd heeft en gelukkig zo kon schrijven dat het voor vele geslachten na ons nog boeiend zal zijn om te lezen, dikwijls ontmoedigd en teleurgesteld is geweest, maar hij heeft zeker ook de vreugde beleefd van het collectief, die hier een poëtische werkelijkheid is.

Duidelijker dan in veel romans en theoretische schrifturen over de Sowjet-Unie wordt ons hier door een kunstenaar, die tegelijk een groot paedagoog is geweest, aan ons verstand gebracht wat het betekenis mensen op te voeden tot Sowjet-burgers, d.w.z. hun de weg naar het nieuwe leven te wijzen.

I. P.

*) Pupil betekent hier degeen, die opgevoed wordt. In het Nederlands bestaat geen ander woord, dat hetzelfde uitdrukt.

KRONIEK

(15 December 1951 - 15 Januari 1952)

DECEMBER

- 17 Door de regering-Drees wordt een ambtenaren-verbod afgekondigd.
- In Praag worden 2 Britse diplomaten op heterdaad bij spionage betrappt en uitgewezen.
- 18 In de tussentijdse gemeenteraads-verkiezingen in Loosdrecht stijgt het stemmenaantal op de blokljst van communisten en partijlozen van 7,36% in 1950 op 9,48%.
- 19 Tass deelt mee, dat in Augustus 1951 twee saboteurs op grondgebied van de S.U. zijn neergelaten. Dezen zijn door de Militaire Kamer van het Hooggerechtshof van de USSR ter dood veroordeeld en geëxecuteerd.
- 20 Een Nipo-onderzoek wijst uit, dat 53% van de bevolking oplossing van de woningnood verlangt.
- 21 J. W. Stalin wordt 72 jaar.
- 24 Demonstratieve bijeenkomst van bouwvakarbeiders en metaal-arbeiders voor meer woningen, tegen werkloosheid en werk-classificatie.
- 28 In Joegoslavië devalueert de dinar tot een zesde van zijn waarde.
- Congres Nederlandse Onderwijzersvereniging te Rotterdam.
- 30 Opening Landelijke Conferentie van de EVC.
- 31 M. Litwinow is overleden.

JANUARI

- 2 Nieuwjaarsboodschap van Stalin aan het Japanse volk.
- 7 Algemene proteststaking in Oostenrijk tegen het besluit van de regering om aan de gevluchte fascistenvoer Stahremberg zijn vroegere landgoederen terug te geven.
- 8 De Franse regering treedt af.
- 9 De staking van de DUW-arbeiders wordt gewonnen, de werktijdverlenging gaat niet door.
- De Belgische regering treedt af.
- 11 Het Westduitse parlement in Bonn aanvaardt het Schuman-plan.

Lees het 11e nummer van

De
Sowjet-Unie

Uit de Inhoud

2 Schitterend gekleurde foto's van Lenin en Stalin, onder wiens vaandel het Sowjet-volk hun vrijheid en geluk verzekerde. In een artikel, geïllustreerd met een schat van foto's, wordt ons verteld hoe dit wereld-historisch feit zich voltrok.

Foto's, die wij nog nooit eerder zagen, geven een duidelijk beeld van de gigantische werken die thans in uitvoering zijn.

Duidelijk wordt aangetoond, dat het Sowjet-volk slechts één doel nastreeft, n.l.: zijn opbouw te voltooien in **Vrede**.

Wetenschap in dienst van de Landbouw.

Geen planloze uitputting van de grond om de winst, maar door planmatig en wetenschappelijk verantwoordelijke methodes ongekende resultaten.

Een bruiloft in een kolchoz in Georgië. Sport. Cultuur en vele andere onderwerpen.

Jaarabonnement . . .	f 9.—	} Incl. porto
Half jaarabonnement . . .	f 4.50	
Losse nummers . . .	f 0.93	
Oude nummers voor proef	f 0.25	

BOEKHANDEL PEGASUS
LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM-C. — TELEF. 30822
GIRO 173127

De Nieuwe Tijd

is werkelijkheid

In de Nieuwe Tijd Reeks verschijnen regelmatig korte verhalen over het leven van gewone mensen in het land van het socialisme.

Reeds verschenen:

De Geschiedenis van een Stachanow-arbeider f 0.30
De Witte Plek f 0.15
Weer Thuis f 0.30

Bestellingen opgeven aan de afd. der C.P.N. in uw woonplaats of bij:

BOEKHANDEL PEGASUS
LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM
Tel. 30822 — Postgiro 173127 — Gem. Giro P 1527

POLITIEK EN CULTUUR

**De Tribunisten en de partij van het nieuwe type
de ontwikkeling van de Sowjet-maatschappij
Socialistisch perspectief en Amerikaanse
overheersing**

Jaargang No. 3

Maart 1952

Overzicht	97
De Amerikaanse basis voor aanval Tsjoel Ai-pai	102
Socialisme en de aanbidder van Amerikaanse wereldheerschappij, Aruch	109
Over het Leninisme, A. Averink	118
Over de ontwikkeling van de Sowjet-maatschappij, P. F. Joedin	125

Handel met het Oosten brengt welvaart, W. Stuit	131
Theun de Vries schrijft voor Nederland, G. Geelhoed	136
Alle heil komt uit Amerika, F. B.	140
Het geheim van het eiland Oen Do, Irina Wolk	142
Kroniek	144

Binnenkort verschijnt een nieuwe, herziene druk van
Lenin beroemde brochure

„De linkse stroming, een kinderziekte van het communisme“

Dit boekje, dat door Lenin in 1920 werd geschreven, bevat uiterst belangrijke aanwijzingen voor iedere communistische partij.

Het leerde de communistische partijen te strijden voor de juiste politieke lijn en het heeft als zodanig een zeer belangrijke rol gespeeld bij de vorming van de partijen op marxistisch-leninistische grondslag.

In Nederland is het bezit van deze leerrijke brochure iets onmisbaars, vooral na het verschijnen van het „Leerboek voor de arbeidersbeweging“, 3e aflevering.

116 pag., prijs f 0.35.

Bestellingen te richten aan:

de afdelingen der C.P.N.

en boekhandel Pegasus, Leidsestraat 25
Amsterdam.

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Kaizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalcker

Maandoverzicht

MET snelle sprongen is de werkloosheid in de laatste maand gestegen. Het aantal geregistreerde werklozen van 175.000 is reeds ruim 8% van het aantal werkende arbeiders. Daarbij komen de niet geregistreerde of de z.g. onzichtbare werklozen, wiens aantal zeker op 50.000 geschat mag worden.

Voor de bevolking komt deze vloedgolf van werkloosheid als een donderslag bij heldere hemel. Immers: de toestand van vóór de oorlog zou niet terug keren! Daarvoor stonden de Unie-leiders en de P.v.d.A.-ministers borg.

Alle maatregelen, die steeds neerkwamen op evenzoveel verslechtingen, werden dan ook aanvaardbaar gemaakt en gemotiveerd met de noodzaak om werkloosheid te voorkomen. Met deze stelling probeert men zelfs nu nog verslechtingen aanvaardbaar te maken. Was het niet minister Albregts, die onlangs verklaarde dat deze werkloosheid geaccepteerd moest worden om nog grotere werkloosheid te ontgaan?

De werkelijke oorzaken zijn niet meer te verdoezelen. De Amerikaanse oorlogs-politiek, waarvan de Nederlandse regering een gewillige handlangster is, gaat ten koste van het economisch leven van ons land, ten koste van het levenspeil der werkende bevolking. Een van de gevolgen daarvan is een groeiend aantal faillissementen van kleine en middelgrote middenstanders.

Met het versterken van de actie krijgt het toenemend verzet van de arbeiders tegen de onvrijwillige werkloosheid onmiddellijke steun uit de kringen van de middenstand, en op het platteland ook de steun van de kleine boeren, die door de planmatige sanering van minister Mansholt mede gedupeerd worden.

In enige gemeenten in ons land, zoals Houtigehage en Tilburg krijgt het verzet van de werklozen dan ook een nationaal karakter. Naast de steun van de middenstand en kleine boeren, verklaarden ook in de gemeente Smalingerland, waartoe Houtigehage behoort, de arbeiders uit het N.V.V. en C.N.V. zich solidair met de actie. In verschillende afdelingen van het N.V.V. komt trouwens de onwil tot uitdrukking om zich neer te leggen bij het „stenen kloppen”. Na de N.V.V.-bouwwakarbeiders uit Amster-

dam, hebben zich ook de fabrieksarbeiders in Apeldoorn in het N.V.V. door middel van een motie uitgesproken voor maatregelen tegen de werkloosheid, n.l. voor een absoluut ontslagverbod en voor een gedwongen 4%-lening ten behoeve van de woningbouw. Ook in Grouw werd door de N.V.V.-houtbewerkers een motie aangenomen tegen de werkloosheid.

Het is toe te juichen, dat de werklozen in gaan zien dat alleen wanneer zij zich georganiseerd gaan te weer stellen, een einde gemaakt kan worden aan hun werkloos bestaan en aan de grote tekorten in hun gezinnen. Dat ze dit gaan inzien bewijst het feit dat in tal van plaatsen van ons land werklozen-actie-comité's tot stand komen, waarin arbeiders van allerlei politieke en godsdienstige richtingen zitting nemen. Deze comité's stellen terecht de eis: omhoog met de steun!

Na de oorlog verkeren de werklozen in een veel slechtere positie dan vóór de oorlog. De koopkracht is belangrijk minder en daalt nog steeds. Wij wijzen slechts op de verhoging van de prijs van het graan en de daarmee verbonden verhoging van de broodprijs. De minister heeft erkend dat dit tot verdere prijsverhogingen van levensmiddelen aanleiding zal geven.

In enige plaatsen hebben de werklozen omstreeks Kerstmis actie gevoerd voor een uitkering ineens en daarmee succes weten te boeken. Dit is een bewijs dat actie voor steunverhoging tot resultaat kan leiden.

Het aantal werklozen zal in de komende maanden nog belangrijk toenemen, ondanks verzoeken en klaagzangen van de Uniebestuurders. De taak van de communisten is om met alle kracht mee te werken aan het tot stand brengen van werklozen-actie-comité's, welke de belangen van de werklozen kunnen behartigen door middel van actie.

Opgemerkt moet nog worden, dat men de arbeiders niet van werk kan voorzien door het uitvoeren van enige cultuur-technische werken, al of niet in D.U.W.-verband.

Een einde maken aan de politiek van oorlogsvoorbereiding van de Amerikaanse knechten in ons land, kan werk en welvaart scheppen.

En aan deze politiek zal een einde gemaakt worden. De oorlogspolitiek van Amerika leidt nederlaag op nederlaag. De weerspiegeling hiervan is in zijn eigen rijen merkbaar. Want we kunnen in het kamp van de oorlogszuchtige Amerikaanse imperialisten allerlei stemmen waarnemen, die ook de oorlog willen voorbereiden, maar op een andere manier. De redevoering van Hoover is hier een voorbeeld van. Joseph Kennedy, voormalig gezant in Engeland hield op 17 December 1951 een rede voor de Economische Club in Chicago, waarin hij aantoonde dat de internationale positie van de Verenigde Staten slechter was dan in 1946, d.w.z. dat de volken de oorlogspolitiek meer en meer doorzien en zich er tegen verzetten.

De leiders van de tegenwoordige oorlogspolitiek willen daarom

deze politiek in een versneld tempo doorvoeren en oefenen o.a. een grotere druk op de West-Europese regeringen uit. Daarom moet ook een snellere fascisering van het staatsapparaat plaats vinden. Derhalve werd door de regering-Drees het ambtenarenverbod afgekondigd. De interpellatie van Gerben Wagenaar in de Tweede Kamer heeft openlijk bewezen dat de gronden, waarop dit geschiedde, leugenachtig waren. Vanzelfsprekend kon geen enkel bewijs voor de regeringsargumentatie naar voren worden gebracht. Daarom ook de grondwetsherziening, waarvan het voornaamste punt het instellen van de „Derde Kamer”, de worgkamer zoals Paul de Groot deze betitelde, was. Uitvoerig heeft de algemeen-secretaris van onze partij aangetoond, dat de bedoeling voorzat om de weg te openen tot een gemakkelijk veranderen van de Grondwet en daardoor het volk weerloos te maken, dus de weg naar het fascisme te effenen. Romme verwachtte, dat deze Derde Kamer er zeker door zou komen. Hij kwam daarom met een motie om de inzet van het debat te verdoezelen en het volk bang te maken — een motie, die geen enkele werkelijke inhoud had en de regering tot niets verplichtte. Deze verzocht de regering nog eens te overwegen om het verbod van bladen en de verwijdering van „revolutionaire volksvertegenwoordigers” in de grondwetsherziening op te nemen. Maar Romme wist drommels goed, dat dit alles met de Derde Kamer bereikt kon worden. De debatten vonden plaats, terwijl in geheel Europa deining was over de herbewapening van Duitsland! De leiders van de P.v.d.A. zijn in principe vóór de verandering van de Grondwet, die onze onafhankelijkheid volkomen uitlevert en van de Grondwet alleen de naam overlaat. Immers op 30 Januari '52 schreef Het Vrije Volk:

„De steeds verdergaande erkenning van de voorrang der internationale rechtsorde boven de nationale, die hieruit (het voorstel tot het aangaan van internationale overeenkomsten met bepalingen die afwijken van de grondwet — red.) gebleken is, levert ook een nieuw bewijs voor de verminderde betekenis van grondwetten als min of meer „sacrale” (heilige — red.) instellingen, waarvan de wijziging met extra-voorzorgen dient te geschieden.”

Ondanks deze instelling werd het voorstel van de worgkamer verworpen, met ook de stemmen van de P.v.d.A.-fractie tegen, behalve die van twee leden, n.l. v. d. Goes van Naters en Frans Goedhart. Dezen stemden voor. Dat dit in zo'n belangrijke kwestie gebeurt duidt op tegenstellingen, die er binnen de boezem van de P.v.d.A. bestaan. De verwerping van het voorstel van de Derde Kamer is een regeringsnederlaag. Maar vooral ook voor Romme, met zijn streven naar invoering van het fascisme. In het licht van de gebeurtenissen in Europa met betrekking tot de herbewapening en de onwil hierover, ook in haar eigen rijen, heeft de P.v.d.A. tegengestemd. Van buitengewoon belang is, dat hiermee tegelijkertijd is aangetoond dat de massa op basis van de eenheid in de strijd, een andere politiek kan afdwingen.

Het verbod van de herdenking op Zondag 24 Februari van de

Februari-staking-1941 in ons land en van de Februari-dagen van 1934 in Frankrijk, toont aan dat de Amerikanen en hun willoze satellieten niets kunnen velen, dat de eenheid van de massa in de strijd tegen fascisme en oorlog tot uitdrukking brengt. In Frankrijk heeft dit verbod tot een 24-uurs-staking geleid.

De kranten willen het doen voorkomen alsof deze staking mislukt is. Niets is minder waar. De staking, die om een politieke eis ging, heeft juist het grote politieke bewustzijn der Franse arbeiders aangetoond. Maar het is duidelijk waarom de Nederlandse kranten dit doen. Zij zijn bang, dat de waarheid over deze staking een grote stimulans voor onze Februari-herdenking zal zijn. De misleiding van B. en W. van Amsterdam rondom dit verbod toont de zwakke positie der autoriteiten aan. Ook hier is geen enkel argument voor dit verbod. Dit verbod is slechts een Amerikaanse maatregel in de gehele keten, welke ter voorbereiding van de oorlog dient.

De herbewapening van West-Duitsland is de wil van de Amerikaanse regering. Prof. C. W. de Vries zei in zijn rede op 28/1/52:

„Als wij de vraag stellen wie dan de herbewapening van Duitsland wil doordrijven, dan moet geantwoord worden, dat dit uitsluitend Amerika is”.

Amerika wil Duitsland hierdoor tot de leidende factor in West-Europa maken. Het is de aanvulling en de bekroning van het Schumanplan. Dit geschiedt onder leiding van de Amerikaanse imperialisten, die nauw met de Duitse monopolisten verbonden zijn. In Duitsland schat men de Amerikaanse particuliere beleggingen op circa 330 millioen dollars. De Duitse staaltrust, de Vereingde Stahlwerken, wordt grotendeels door Dillon Read gefinancierd. De olie-industrie wordt door de Standard Oil (Rockefeller) beheerst; bij de electro-technische industrie van A.E.G. en C. Lorenz is de General Electric van Morgan sterk geïnteresseerd, de motorindustrie wordt door twee trusts beheerd, die in het bezit van Amerika zijn, Opel (General Motors) en Ford, die tezamen meer dan de helft van de auto's in West-Duitsland produceren. Dat het Europees leger de vorm is van de herbewapening van West-Duitsland en zijn opperheerschappij wordt steeds duidelijker ingezien. Dit dringt ook in onze vloot- en legerkringen door. De Saarkwestie en de eisen, door Adenauer en de zijnen gesteld in verband met de herbewapening, versterken de ongerustheid in alle bevolkingslagen. Zo schreef de N.R.C. op 9 Februari 1952:

„De aanvankelijke reserve in het gesproken en het geschreven woord zijn verdwenen en de taal, welke over onze Oostelijke grenzen komt, is weer die van de Duitsers, die het in Europa voor het zeggen menen te hebben.”

De regeringen van West-Europa hebben echter in wezen reeds besloten de herbewapening van West-Duitsland goed te keuren. De conferentie van Lissabon moet daarvan de bekroning vormen. Dit geldt ook voor onze regering. Hoewel de minister van Buiten-

landse Zaken, W. Boetzelaer, in een nota aan het parlement van 14/1/47 met betrekking tot Duitsland schreef:

„Ter voorkoming van Duitse agressie in de toekomst is een duurzame ontwapening van Duitsland noodzakelijk.”

heeft de minister een lange verklaring ten gunste van het Europese leger aan het parlement voorgelezen. Met uitzondering van de communisten volgt dit parlement, dat in genen dele de wil van het volk vertolkt, slaafs deze Amerikaanse politiek. Zeer terecht merkt de Groene van 16/2/52 op, dat de publieke opinie in Nederland eigenlijk niet weet waarom het gaat.

Dit behelst, schrijft dit blad, „daarom tevens en vooral een vernietigende critiek op de wijze waarop onze politieke partijen en haar leiders zich kwijten van wat een hunner duurste plichten is: Ons volk te doordringen van het besef, dat het ten aanzien van levens-vragen als waarom het hier gaat, zichzelf een mening dient te vormen. Voor dat volk in klare en voor ieder bevattelijke vraagstellingen de mogelijkheid te openen zich voor of tegen de voorgestelde oplossingen uit te spreken.”

Hiermee wordt nog eens datgene bevestigd, wat in ons ontwerp Beginselprogram staat, dat dergelijke belangrijke beslissingen in wezen buiten het volk om genomen worden. Maar toch staat de conferentie te Lissabon op een wankel bodem.

De volken beseffen steeds meer de waarheid van de woorden van Stalin over de vrede. Zij nemen de zaak in eigen handen. In West-Duitsland neemt de volksbeweging tegen de herbewapening, die de dienstplicht voor de West-Duitsers inhoudt, steeds grotere vormen aan. In alle West-Duitse steden vinden stakingen plaats. Wij noemen hier enige: Stuttgart, Gelsenkirchen, Wetzlar, Karlsruhe, Ludwigsburg enz.

Vrij Nederland schrijft over de kracht, waarmee de Duitse bevolking zich tegen de herbewapening richt, het volgende:

„De vakverenigingen hebben dat het eerst bespeurd. Enkele leiders, die zich een week of drie geleden in beginsel voor West-Duitslands deelneming aan de West-Europese defensie uitspraken, hebben een orkaan van protest ontketend. Het West-Duitse vakverbond heeft op slag een enorm aantal leden verloren; een nog veel groter aantal leden weigert contributie te betalen; op het jongste vakverenigingscongres in Zuid-Duitsland, waar een miljoen leden vertegenwoordigd was, werd met algemene stemmen een motie tegen de herbewapening aangenomen. Aan ettelijke kleine proteststakingen namen vakverenigingen deel, en in Mannheim kozen de metaalarbeiders voor het eerst een in hoofdzaak uit communisten bestaand bestuur.”

De stakingen zijn van veel groter omvang als Vrij Nederland hier schrijft. Het is begrijpelijk, dat door deze machtige volksbeweging steeds meer personen uit het openbare leven actief tegen de herbewapening gaan optreden. Naast Ds. Niemöller zien we Dr. Wirth, de voormalige rijkskanselier naar voren komen. Mevrouw Helene Wessel, voorzitter van de Katholieke Centrumpartij en -fractie, heeft al haar politieke functies neergelegd en werkt met de vroegere minister Heinemann in de „Notgemein-

schaft für den Frieden Europas". Het behoeft geen betoog, dat de positie van Adenauer wankel is.

De kracht van de strijd van de Franse bevolking tegen de herbewapening van Duitsland en dus tegen het Europese leger is in de parlementsdebatten tot uitdrukking gekomen. De rechtse socialisten hebben een compromis-voorstel ingediend om de Franse regering te redden. Een doorzichtig parlementair spel volgde, de regering kreeg haar volmachten, maar zij kreeg niet de goedkeuring van het Franse volk voor de herbewapening van West-Duitsland.

De volksbeweging in Europa doet alle regeringen wankelen. Laten wij alle krachten inspanssen om het eensgezinde front tegen de bewapening en de herbewapening nog te verbreden, zodat er een eind komt aan deze Amerikaanse oorlogspolitiek en wij in vrede de welvaart van ons volk kunnen verzekeren.

JAPAN - AMERIKAANSE BASIS VOOR AANVAL OP AZIE

JJAPAN, dat verslagen was in de tweede wereldoorlog, was het recht op een leger, marine en luchtmacht en op het produceren van wapens ontnomen. Fascisten, militairisten en uiterst reactionnaires werden van het politieke leven uitgesloten.

Artikel 9 van de nieuwe Japanse grondwet — aangenomen in 1946 — stelde zelfs vast, dat het Japanse volk „voor altijd de oorlog verwerpt” en zweert, dat „land-, zee- en luchtmacht, zowel als ander oorlogspotentieel nooit in stand gehouden zullen worden.”

Onder bescherming en druk van de Verenigde Staten, die elke inter-geallieerde overeenkomst van de tweede wereldoorlog hebben verbroken, zijn de Japanse fascisten en militairisten uit de gevangenis en afzondering gekomen en teruggekeerd naar hun oude baantjes.

Meer dan 200.000 mannen, voor het merendeel vroegere officieren van de Japanse invasie-strijdkrachten in Azië, dienen als „particulieren” in een leger, dat doorzichtig gecamoufleerd is met de naam „politie-reserve”, een leger, dat tot snelle uitbreiding in staat is.

De Japanse Maritieme Veiligheidsraad (schuilnaam voor marine), heeft meer dan 200 gewapende schepen.

Tienduizend arbeiders van het Jokosaka marine-arsenaal zijn aan het werk om meer oorlogsschepen te maken.

De Nakajima, Kawasaki, Fuji en andere oorlogsvliegtuigen-fabrieken zijn door de Amerikanen aangewezen om geschut en machines voor gevechtsvliegtuigen en bommenwerpers te maken.

Veel industriële bedrijven maken tanks: een er van in Akabana heeft een productieschema van een honderd 45-tons tanks per maand.

De Nippon Seika-fabrieken in Hokoido leveren zware artillerie.

Fabrieken in Oetsoenomija en Hiroshima zijn veranderd om op grote schaal machine-geweren te kunnen produceren.

De onmenselijke, brandstichtende wapens, de napalmbommen, worden in grote hoeveelheid geproduceerd. Talloze andere voorbeelden zouden aangehaald kunnen worden.

De samenwerking der agressors

Enkele van de wapens, die illegaal vervaardigd worden in Japan, zijn op Amerikaans bevel reeds gebruikt op het Aziatische vasteland in Korea.

Al de wapens zijn voor het gebruik tegen de een of andere Aziatische natie bestemd. De volken van Azië strijden voor vrijheid, onafhankelijkheid en een beter leven. De Amerikaanse imperialisten en de Japanse fascistten, die nu V.S.-satellieten geworden zijn, denken er anders over. Zij bereiden systematisch een oorlog voor, met het doel om de landen van Azië in V.S.-kolonies te veranderen, om de overwinningen van het volk van Azië in bloed te verdrinken, om de miljoenen mensen van Azië op de oude imperialistische wijze uit te buiten en de buit te delen.

Het afzonderlijke „Vredespact met Japan”, dat door de V.S. en Groot-Brittannië in San Francisco werd bekokstoofd zonder de deelname van China, India en Birma en ondanks de ernstige en herhaalde waarschuwingen van de Sowjet-Unie, diende als „legale” camouflage om deze roverssamenzwering te dekken.

Het daaropvolgende „Veiligheidspact” tussen Washington en Tokio „legaliseert” de Amerikaanse bezetting en het gebruik van bases in Japan — bedoeld voor een aanval op Azië.

V.S.-pacten met Australië en Nieuw Zeeland scheppen posities in de flanken en leveren depôts voor dezelfde oorlogsstrategie, ze proberen in de Pacific het agressieve Atlantische oorlogspact te reproduceren en betekenen een nieuwe stap in de drijfjacht van de Amerikaanse imperialisten om de wereld in een nieuw bloedbad te storten.

Waarom de V.S. Japan herbewapent

Evenals de opzet om het reactionnaire West-Duitsland te herbewapenen, is de V.S.-samenzwering om Japan te herbewapenen niet nieuw. Het is een onderdeel van de drijfjacht der Amerikaanse imperialisten om een nieuwe oorlog te ontketenen.

Het is een weerspiegeling van het feit, dat de Amerikaanse heersers alleen oorlog voerden tegen de Duitse en Japanse agressors van de tweede wereldoorlog om hen te vervangen.

Het weerspiegelt verder het feit, dat de krachten van de volken over de gehele wereld zijn gegroeid tot zulke proporties, dat het V.S.-imperialisme niet kan hopen met deze krachten zelf af te rekenen; daarom probeert het zijn vroegere fascistische rivalen, die nu zijn bondgenoten zijn, nieuw leven in te blazen.

Na de tweede wereldoorlog bleek dat in Azië de ernstigste hinderpaal voor de ambitie van de V.S. verrezen was.

Het Chinese volk was zegevierend te voorschijn gekomen na lange strijd tegen buitenlandse agressors, en ons land is een machtige vesting geworden voor de verdediging van de vrede in Azië.

In een aantal andere Aziatische landen namen de nationale vrijheidsbewegingen in kracht toe.

Reeds in 1946 flapte MacArthur er uit, dat hij Japan zag als een V.S.-„springplank naar de toekomst”, d.w.z. als een basis voor een toekomstige oorlog.

Eén van de redenen waarom de Verenigde Staten Japan daarvoor uitkozen is zijn aardrijkskundige ligging.

Terwijl de Pacific-kustlijn van de V.S. 5000 mijl van het vasteland van Azië af is, ligt Japan direct tegenover de Sowjet- en Chinese kusten. Amerika kon niet hopen om zelfstandig een offensief op het kolossale slagveld van Azië te ontketenen, in verband met de lengte van de vereiste aanvalslinies en zijn eigen beperkte krachten.

De herbewapening van Japan, als instrument, was de misdadige weg, die ze koos om deze tekorten aan te vullen.

Een andere reden is, dat Japan, lange tijd het enige imperialistische land in Azië, grote oorlogsindustrieën en militaire instellingen had, die grotendeels door de oorlog gespaard zijn gebleven.

Het verslag van de Amerikaanse commissie met Clarence B. Strike aan het hoofd (in 1947) schatte, dat Japan spoedig de productie van 10 miljoen ton staal en 8 miljoen ton ruw ijzer per jaar kon hervatten.

Ergens anders in Azië was geen daarmee te vergelijken industriële basis voor agressie beschikbaar voor de V.S.

In de derde plaats had het imperialistische Japan in de tweede wereldoorlog meer dan 7 miljoen soldaten gemobiliseerd en getraind — bijna 1/10 van zijn gehele bevolking — die over een uitgestrekt slagveld verspreid waren geweest van Noord-Oost-China tot Indonesië en de India-Burmese grens.

Geen ander land in Azië kon de V.S.-agressors van zulke reserves voorzien aan kanonnenvoer en officieren, die ervaring in oorlogvoeren hadden aan menig Aziatisch front.

De doeleinden van de tweede wereldoorlog nietig verklaard

Toen die oude en ervaren koloniale slager, generaal Douglas MacArthur aangewezen was om de leiding te nemen van de V.S.-bezetting van Japan, voerde hij eerst een „harde politiek” tegenover de Japanse fascistische regeerders.

Bevelen werden uitgevaardigd om de Japanse gewapende krachten te ontwapenen, om de oorlogsmisdadigers gevangen te

nemen, inclusief de hoofdmisdadiger Tojo, die inderdaad veroordeeld en opgehangen werd, en om beruchte reactionnaires hun burgerrechten te ontnemen.

Kort daarna vroeg het V.S. Pauley-verslag om verdere ontmanteling van de Japanse oorlogsindustrie.

De V.S.-hulp bij deze maatregelen diende echter slechts om de Japanse reactionnaires een proefje van de zweep te geven en om hen te laten zien wie de baas was — een noodzakelijke inleiding om hen tot gehoorzame instrumenten te maken voor het Amerikaanse plan tot agressie.

Dat de V.S.-regeerders besloten hadden tot de herbewapening van Japan werd een publiek geheim in de eerste twee jaren van de bezetting. Terwijl Japan zijn traditionele bron van ruw materiaal verloren had, n.l. de imperialistische plundering van Azië en zijn traditionele markten, de koloniale landen waarover Tokio had gedomineerd, gingen de industrieën van het land snel een bankroet tegemoet.

De enige weg uit de crisis was om het politieke en economische leven van Japan volledig te hervormen, om de verbruikcapaciteit van zijn eigen mensen te verhogen en de basis te leggen voor gelijke en vriendschappelijke betrekkingen tussen een democratisch Japan en een democratisch Azië.

De Amerikaanse bezettingsautoriteiten begonnen integendeel de Japanse industrie te doen herleven op een zuiver militaire basis, deze voedend met orders, die niets te maken hadden met vrede of de behoeften van het volk, maar alles met het bouwen van V.S.-oorlogsbases op Japanse bodem.

Het Japanse militarisme herleeft

Logisch volgend op het herstel der oorlogsindustrieën, ondanks zijn internationale verplichtingen, pleegde het hoofdkwartier van generaal MacArthur de nog schandaliger verdragsschending van de wederopbouw van de Japanse gewapende krachten.

In Juli 1947 instrueerde MacArthur de Japanse regering om zijn gemilitariseerde „politie-reserve” uit te breiden van 93.000 tot 125.000, een getal dat het dubbele is van de vooroorlogse fascistische politiemacht.

Het herstel van de Japanse vlootsterkte onder de dekmantel van de „Maritieme Veiligheidsraad” begon in 1948. In Maart van hetzelfde jaar verlaagde de Amerikaanse commissie, geleid door Clarence B. Strike, eenzijdig de herstelbetalingen van Japan aan zijn slachtoffers uit de tweede wereldoorlog, tot slechts 15% van hetgeen oorspronkelijk was aanbevolen door het Pauley-rapport.

MacArthur's hoofdkwartier begon ook al vroeg de voornaamste oorlogsmisdadigers op grote schaal te bevrijden.

Onder hen die vóór November 1948 werden losgelaten, waren generaal Masoeao Nishio, vroeger bevelhebber van de Japanse expeditiekrachten in China, en de ex-gouverneur Joshisoeh Ajoehawa van de Mansjoerin Zwarte Industrie Coöperatie.

Aan generaal Jasoeji Okanoena, de bloeddorstige vijand van

het Chinese volk, werd door de verrader Tsjang Kai-sjek toegestaan om naar Japan terug te keren en hij werd onmiddellijk onder bescherming van MacArthur geplaatst.

Thans zijn bijna alle oorlogsmisdadigers vrijgelaten.

Kolonisatie voor agressie

In 1949 kwamen de Amerikaanse imperialisten onder druk van de groeiende economische crisis in de Verenigde Staten zelf naar voren om de Aziatische markten in beslag te nemen.

Een nieuwe economische missie met de Amerikaanse bankier Joseph D. Dodge aan het hoofd, beval aan om de lonen der Japanse arbeiders verder te verlagen en hen te dwingen langer en tegelijk harder te werken.

Het doel was om de Japanse herbewapening onafhankelijker van de subsidies der Verenigde Staten te maken en om deze alleen te financieren met het zweet van het Japanse volk.

Tegelijkertijd baanden de verlaagde lonen de weg voor koloniale super-winsten voor het Amerikaanse monopolie-kapitaal, dat in Japanse corporaties is geïnvesteerd.

Aangetrokken door dit vooruitzicht vloeiden dadelijk geldbeleggingen uit de V.S. het land binnen en deze hadden spoedig de controle over de Japanse olie, electra, rubber en andere industrieën.

Het is opmerkelijk, dat deze Amerikaanse penetratie hoofdzakelijk geconcentreerd was in industrieën, die verband houden met oorlog. Zo heeft Strike's politiek Japan zowel tot een V.S.-kolonie als tot een V.S.-militaire voorpost gemaakt.

De Japanse staalproductie verdubbelde zich en bereikte 2 miljoen ton in 1949.

In 1949 konden de Amerikanen aankondigen dat directe subsidies aan Japan niet meer zouden worden gegeven. Door Japan in een oorlogsbasis te veranderen waren de Verenigde Staten in staat om de agressie tegen Korea in Juni 1950 te ontplooiën.

Springplanken voor invasie

De Koreaanse oorlog heeft de Japanse productie verder in de greep gebracht van de V.S.-militaire machine.

Orders voor militaire goederen bij fabrieken in Japan uit de V.S. na de oorlog bedragen meer dan 320 miljoen dollar — een som, die gelijk is aan bijna de helft van Japans jaarlijkse cijfer van export op het ogenblik.

Door Japan worden geleverd: artillerie, munitie, spoorweglocomotieven, rijdend materiaal en rails, verplaatsbare bruggen, zware trucks, landingswerktuigen en lichte werktuigen.

Tegelijk met de herleving van de oorlogsindustrie werd gedurende de laatste drie jaar een groot aantal nieuwe V.S.-bases in Japan gebouwd.

De V.S.-luchtstrijdkrachten bezitten nu een volledig netwerk van bombardements-, gevechts- en transportvliegtuigen in Japan,

dat zich uitstrekt van het noordelijkste eiland Jesso tot het zuidelijkste eiland Kioesjioe.

De grootste van deze is het Misawa-terrein op het eiland Honsjioe. Veel nieuwe marinebases dienen eveneens de zeestrijdkrachten van de Verenigde Staten. Deze installaties zijn het uitgangspunt voor de Amerikaanse oorlogsvoorbereiding in Korea en elders in Azië.

Vanuit Misawa vertrekken de Amerikaanse luchtvloten om hun moordende last boven Koreaanse steden uit te gooien.

Jokosoeha is de thuishaven en herstelbasis, van waaruit de V.S.-vloot zijn rovers-aanvallen op de Koreaanse kust uitvoert: Japanse soldaten, piloten en hulppersoneel op elk gebied zijn altijd aanwezig op het Koreaanse slagveld, waar zij reeds verliezen van duizenden doden en gewonden leden.

Het Japanse volk betaalt

Terwijl deze ontwikkeling het Japanse oorlogspotentieel nieuw leven in heeft geblazen en hoge winsten heeft gebracht aan zijn monopolisten, heeft ze ook zijn koloniale slavernij verscherpt en de ramspoedigste gevolgen gehad voor het bestaan van het Japanse volk.

De Japanse arbeiders zwoegen langere uren voor minder loon om de Amerikaanse oorlog tegen Korea en het agressieve plan tegen geheel Azië te betalen.

Zij betalen hogere belastingen en ondergaan veel inflaties. Zij betalen hogere prijzen voor alles wat ze kopen, en sommige dagelijkse levensbehoeften kunnen helemaal niet meer gekocht worden.

Tienduizenden Japanse arbeiders maken buitensporige overuren tegen lage tarieven, alleen om de eindjes aan elkaar te kunnen knopen. De boeren betalen hogere belastingen, die nu 25% van hun oogst bedragen. Terwijl de Japanse kooplieden des doods grote winsten maken, wordt de middenstand in de malaise gestort en duizenden kleine ondernemingen zijn bankroet gegaan.

De toenemende kolonisatie van Japan en de omvang waarin de Verenigde Staten er in geslaagd zijn om de last van hun oorlog van de schouders van het eigen volk op die van de Japanners over te brengen, blijkt uit het feit, dat de Japanse groothandelsprijzen in het eerste jaar van de Koreaanse oorlog met 48% omhoog gingen.

In dezelfde periode stegen de Amerikaanse groothandelsprijzen met 16%.

Omdat zij elk Aziatisch volk, ook het Japanse, met bloedbaden en armoede bedreigen, staat het Amerikaanse imperialisme algemeen bekend als ons aller vijand.

Zijn plannen kunnen niet slagen, omdat het Chinese volk, de Sowjet-volken en de volken van Azië, die hun bloed hebben gegeven om het Japanse fascisme in de tweede wereldoorlog te vernietigen, het niet zullen toestaan.

Het volk van Korea, in zijn heldhaftige strijd geholpen door

alle andere vredelievende volken, heeft getoond, dat het Amerikaanse imperialisme niet meer is, dan een *papieren tijger*, waarvoor niemand bang hoeft te zijn.

Ondanks de dubbele onderdrukking door de Amerikaanse bezettingskrachten en de eigen reactionairen, is het Japanse volk niet bereid om nogmaals de vernederende rol te aanvaarden van kanonnenvoer, dat in de strijd gedreven wordt om zijn Aziatische broeders aan te vallen en te onderdrukken.

Ondanks het bijna volledige verlies van de vrijheid van spreken en van de pers, ondanks de wijdverbreide arrestaties en terreur, hebben meer dan 5 miljoen Japanners de Oproep van de Wereldvrede-raad voor het Pact tussen de Grote Vijf getekend en 4.600.000 tekenden protesten tegen het afzonderlijke „vrede-verdrag”, gedictieerd door de V.S.

De volken van Azië maken zich op om voor nationale onafhankelijkheid, democratie en vrede te strijden.

Samen met alle Japanse patriotten vernietigen de volken van de andere Aziatische landen, met de Chinese en de Koreaanse in de voorhoede, vastberaden Washington's program om de oorlog over het grote werelddeel uit te breiden.

Zij zijn er volledig van overtuigd, dat iedere agressor die Azië probeert aan te vallen, daar zijn graf zal vinden.

TSJOE AI-PEI

(People's China, 1 Dec. 1951)

Tekening van Sjitsoe Tsjao,
een bekende Chinese kunstenaar.

Het socialisme en de aanbidders van Amerikaanse wereldheerschappij

DE bedoeling van dit artikel is, enkele principes te bespreken, die aan het nieuwe ontwerp-beginselprogram van de C.P.N. ten grondslag liggen en deze te confronteren met de strekking van het plan, dat door de P.v.d.A.-leiding onder de naam „De weg naar vrijheid” onlangs aan het publiek is voorgelegd.

Reeds dadelijk rijst een vraagstuk, dat enkele opmerkingen verdient. Het ontwerp-beginselprogram heeft niet de pretentie een uitgewerkt plan voor te leggen, een „blauwdruk” voor de weg naar het socialisme in Nederland. Een dergelijke onderneming is in strijd met de principes van het marxisme-leninisme en zou ons terugbrengen naar de tijd van Frederik van Eeden en zijn utopische voorgangers van de vorige eeuw. Het doet niet meêr dan de ontwikkelingslijnen laten zien en de hefboomen van de actie aangeven, die onder de gegeven, speciale omstandigheden van Nederland naar het socialisme zullen leiden.

Als voornaamste hefboom wordt in dit program de strijd voor de verovering van de onafhankelijkheid op de Amerikaanse overheersers aangegeven.

Op het eerste gezicht kan het lijken, alsof „De weg naar vrijheid” eveneens een soort program is, waarvan wij het doel even in het midden laten. Het boek draagt immers als ondertitel de woorden „Een socialistisch perspectief”. Maar dit is gezichtsbedrog. Want in het voorwoord, ondertekend o.a. door een „plan-commissie”, wordt gezegd, dat de opdracht was een „plan” uit te werken, waarin de „doelstellingen van de Partij op economisch en sociaal gebied” nader geconcretiseerd worden.

Dus toch een „plan”, een „meer-jaren-plan”, een plan „op langere termijn”. Dat staat ongetwijfeld prachtig, sinds de vijfjarenplannen van de Sowjet-Unie een dergelijke, onweerstaanbare aantrekkingskracht op de uitgebuite en onderdrukte massa in de rest van de wereld bleken te hebben, dat (te beginnen met Goering's „Vier-jarenplan”) een ware plan-rage over de wereld is gegaan, die door Truman tot de hoogste bloei is gebracht.

De lezer heeft nu dus de keuze uit de begrippen „weg”, „perspectief”, „plan” en zelfs „program”, hetgeen hem vanzelf tot de wetenschappelijk verantwoorde conclusie moet brengen: het een of het ander! Daar het niet het één én het ander kan zijn, zal het geen van beide zijn en tenslotte gerangschikt moeten worden onder het begrip „propaganda”.

Zeker wordt het de lezer in de stroom van woorden niet makkelijk gemaakt, tot de kern van dit propaganda-werk door te dringen. Ir. Vos, die voor het boek tekent, laat ons de keuze uit verschillende dingen. Aannemende, dat het om het „socialistisch

perspectief" gaat, slaan wij pag. 13 op, waar als voornaamste doelstelling wordt aangegeven: „bestaanszekerheid bij een behoorlijk levenspeil en redelijke verdeling van het inkomen." Onderzoeken wij echter, wat met dit „socialistisch perspectief" concreet bedoeld is, dan vinden wij op pag. 123 het antwoord. Het perspectief blijkt dan te zijn, dat het verbruik van voedings- en genotmiddelen in 1955 even groot (of klein) zal moeten zijn als in 1950. Nu zijn twee dingen mogelijk: òf het socialisme was in 1950 reeds zo ver gevorderd, dat een „socialistisch perspectief" overbodig is. Hierop duidt het zoëven aangehaalde doel: het verbruik van voedingsmiddelen moet op het peil blijven, waarop het staat; òf er is een „socialistisch perspectief" nodig, hetgeen men uit het feit moet concluderen, dat de P.v.d.A. een „plan" heeft gepubliceerd.

Het samenstellen en publiceren van „De weg naar vrijheid, een socialistisch perspectief" houdt immers de erkenning in, dat het in onze maatschappij niet zo is als het behoort te zijn en dat men naar een betere maatschappij moet streven. Waarvoor hebben wij echter een „plan" nodig, als het plan is, op het oude plan te blijven staan?

Het antwoord moet men e e n s d e e l s zoeken in de eigenaardige opvattingen die de P.v.d.A.-leiders er over het begrip „socialisme" op na houden. Het duidelijkste heeft Vorrink zich hierover uitgelaten. In zijn tijdens de oorlog onder het pseudoniem „Spectator" verschenen brochure, verklaart hij op pag. 30, dat de „oorspronkelijke taak der S.D.A.P. tegenover de arbeidersklasse" „vervuld" is. „Haar sociale roeping tegenover de arbeidersklasse kan in grote lijnen als voltooid worden beschouwd", schreef hij. Alleen het ouderdomspensioen ontbrak toen nog. Maar sinds we inmiddels ook een surrogaat van dit ouderdomspensioen gekregen hebben, kan dus volgens Vorrink gevoegelijk de strijd voor het socialisme als beëindigd worden beschouwd. Het „socialistisch perspectief" is dan dus op z'n best, dat alles blijft zoals het is.

Dit is echter een voorbarige conclusie. Want we krijgen in aansluiting op het boven neergeschreven „eensdeels" ook nog een „anderdeels". Ir. Vos heeft dit op het „plancongres" der P.v.d.A. in Dec. 1951 voldoende duidelijk uiteengezet.

Hij verklaarde toen:

„De verdediging van de vrijheid, een menselijke internationale solidariteit met de miljoenen verslaafden en hongerigen... staan en blijven op de agenda der komende jaren."

Dit kan zò overgeschreven zijn uit een van de nieuwjaarsboodschappen van Truman en het is dat ook. Als men weet, dat een felle aanval op het communisme er onmiddellijk aan vooraf gaat en een liefdesverklaring aan „punt vier van Truman's program" erop volgt, wordt onmiddellijk duidelijk wat met deze „verdediging van de vrijheid" eigenlijk is bedoeld.

Hierover moeten wij iets meer zeggen.

Het is bekend, dat het hoofd-argument van het anti-communisme is, dat onder het communisme geen vrijheid bestaat.

„Van de zijde van hun tegenstanders,” aldus staat in het ontwerp Beginselfprogram van de CPN te lezen, „wordt de communisten vaak toegevoegd, dat weliswaar hun economische en sociale doelstellingen tot welvaart voor het volk leiden, en boven het kapitalistische stelsel te verkiezen zijn, doch dat zij aan deze materiële waarden de geestelijke waarden zouden opofferen, nl. de vrijheid van de persoon en de vrijheid van denken.

Deze beschuldiging kan de toets ener onbevooroordeelde critiek niet doorstaan en is in de mond van verdedigers van het huidige bewind in ons land niets dan huichelarij.

De vrijheid, die de PvdA-leiding bedoelt, is het glasharde egoïme van de Amerikaanse „businessman” en van zijn politieke handlangers, die vóór alles vrij willen zijn om zichzelf te „ontplooiën”, d.w.z. hun eigen belang te dienen. Er is daarbij geen enkele winstmaker of politieke huurling, die niet bereid is dit eigen belang voor „dienst aan de gemeenschap” uit te geven.

Werkelijke vrijheid moet voor allen gelijk zijn. Dit betekent, dat zij niet verwezenlijkt kan worden zonder een grondige verandering van de sociale, economische en politieke grondslagen van onze huidige staat, waarin „materiële nood en onrecht” het deel zijn van de overgrote meerderheid van de bevolking.

Evenzeer als sociale rechtvaardigheid zijn vrijheid en democratie onverenigbaar met de verouderde kapitalistische economie.

Werkelijke vrijheid veronderstelt voor de werkende mens nieuwe rechten, n.l.: recht op arbeid, vrij van de bedreiging met werkloosheid; recht op volledige betaling van zijn arbeid, vrij van kapitalistische uitbuiting; recht op cultuur, welke eerst door bestaanszekerheid en voorspoed — bij vrede — voor allen gedijen kan.

In de huidige tijd is de vrijheid alleen mogelijk door het socialisme... en door het vormen van een klasseloze gemeenschap van werkers, die uitsluitend van hun eigen arbeid leven — in solidariteit met elkaar, naar de richtlijn: één voor allen, allen voor één.”

Waar deze passage aan duidelijkheid niets te wensen overlaat, en er overigens nog gelegenheid zal zijn tot nadere toelichting in dit tijdschrift, laten wij haar thans voor zich zelf spreken.

Ir. Vos, die de argumenten, in het ontwerp Beginselfprogram naar voren gebracht, natuurlijk ook wel kent, had waarschijnlijk reeds langer ingezien, dat de platvloerse anti-communistische campagne niet voldoende is. Omdat de massa er niet meer in gelooft, trachtte hij deze een „wetenschappelijke”, een ideologische basis te geven. Hiervoor gebruikt hij de strijd in de boezem van de S.D.A.P., die in 1909 tot afscheiding van de S.D.P. heeft geleid. Volgens hem was de inzet van deze strijd het principe van het „democratisch socialisme”, de „strijd tussen de rechten van de mens en de eisen der partijmachine” en met een lonkje naar de geschiedenis voegde hij er olijk aan toe:

„Het staat wel vast dat velen in het conflict, dat zich voor de eerste wereldoorlog in ons land afspeelde, niet deze achtergrond hebben vermoed.” Met deze uitvinding is dan meteen „bewezen”, dat het huidige anti-communisme van de P.v.d.A.-leiding niet een door Amerika gedicteerde campagne is, terwijl wij aan de andere kant gaarne bereid zijn te erkennen, dat het anti-commu-

nisme ongetwijfeld sinds vele tientallen jaren de grondslag van de politiek der sociaaldemocratische leiders is geweest.

De argumentatie van Ir. Vos echter is een flauwe grap. Men behoeft slechts naar de houding van de toenmalige S.D.A.P.-leiders te zien, om dat te begrijpen. Worden wij niet tot de conclusie gedwongen, dat zij tijdens de eerste wereldoorlog om beurten de verwezenlijking van het democratisch socialisme, of zoals Vos zegt „de rechten van de mens” trachten te bevechten door een bondgenootschap met het Duitse imperialisme onder leiding van Wilhelm II (zoals Vliegen en andere kopstukken) of met het Brits-Franse imperialisme van die dagen, zoals de rest van de toenmalige S.D.A.P.-leiding wilde?

DE omschrijving van de nieuwe vrijheden, in het hierboven aangehaalde citaat uit het ontwerp Beginselprogram van de C.P.N., volgt rechtstreeks uit de opvattingen der communisten over het wezen van de kapitalistische maatschappij.

Dit stelsel houdt in, dat

- „1. de macht in het land aan de kapitalisten toebehoort;
2. de productiemiddelen in handen van de uitbuiters zijn geconcentreerd;
3. de verdeling van het volksinkomen niet in het belang van de verbetering van de materiële toestand der arbeiders plaatsvindt, maar in het belang van de verzekering van een maximum aan winst voor de uitbuiters;
4. de kapitalistische rationalisatie en de snelle toeneming van de productie, die het verzekeren van hoge winsten aan de kapitalisten ten doel hebben, op de hinderpaal stoten van de ellendige toestand en de verlaging van de materiële welstand van de miljoenenmassa's der werkers, die zelfs niet altijd in de mogelijkheid verkeren, hun behoeften, beperkt tot het uiterste minimum, te bevredigen — hetgeen noodzakelijkerwijze het terrein schept voor onafwendbare crises van overproductie, voor de groei van werkloosheid, enz.;
5. de arbeidersklasse een klasse van uitgebuitenen is, die niet voor zichzelf werkt, maar voor een vreemde klasse, voor de klasse der uitbuiters.” (Stalin, Beginselen van het Leninisme, Pe-gasus 1938, pag. 573/74).-

Zonder aan deze grondslagen van het kapitalisme een einde te maken, zijn de nieuwe vrijheden onbestaanbaar.

Worden in het „Socialistisch Perspectief” van de P.v.d.A.-leiding middelen aangegeven, om daartoe te geraken?

Geenszins! Om aan deze „moeilijkheid” te ontkomen, zoeken de ontwerpers hun toevlucht tot een nieuwe theorie.

Wij lezen in „De weg naar vrijheid”, dat er

„een ontwikkeling gaande (is), waarbij de NV wordt tot een instituut met een eigen vermogen, dat niet langer samenvalt met het vermogen der aandeelhouders”.

Nadat deze geweldige ontdekking van de modernste wetenschap eenmaal is gedaan, wordt als „socialistisch perspectief” aanbevolen, om „deze verzelfstandiging bewust verder (te) leiden”. (pag. 34).

Het is nodig hierbij even stil te staan. Reeds bij J. A. Hobson, wiens beroemd boek „Imperialism” in 1902 gepubliceerd werd, kan men lezen dat de naamloze vennootschap het onontbeerlijke organisatorische instrument was van het opkomende financierskapitaal, om de spaarpenningen van de kleine bezitters te gebruiken voor de opbouw van hun nieuw wereldrijk. Het „vermogen” van de naamloze vennootschap is dus nimmer samengevallen met dat der „aandeelhouders”, uitgezonderd „dé” aandeelhouders, d.w.z. de eigenlijke leiders achter de schermen. Lenin heeft deze kwestie nader onderzocht en kwam tot de conclusie, „dat het voldoende is, veertig procent van de aandelen te bezitten, om het in de zaken van een naamloze vennootschap voor het zeggen te hebben”. (Imperialisme, Uitgave Pegasus, 1935, pag. 40). Latere onderzoekers, zoals de Amerikanen Berle en Means en vele anderen, kwam nog tot heel wat verdergaande conclusies, en de Duitse kapitalist Siemens verklaarde eens, dat het één-pond-aandeel (in Duitsland waren toen slechts aandelen van tenminste duizend Mark toegestaan) „de basis van het Britse imperialisme” is, juist omdat het de financiers in staat stelde, reusachtige bedragen in hun bedrijven te beleggen en het risico daarvoor aan de kleine spaarder over te laten.

Wat Vos en de zijnen ons als het nieuwste snuffje der wetenschap trachten voor te toveren, is dus zo oud als het imperialisme zelf.

Maar zij hebben deze bewering voor iets anders nodig. Zij schrijven:

„In de wereld den ‚bezitters’ is een verschuiving gaande, waarbij de macht, zoals reeds werd aangegeven, voor een groter deel naar de bedrijfsdirecties overgaat, terwijl de aandeelhoudersmacht aan betekenis heeft verloren.” (pag. 106)

Dit houdt dus in, dat het eigenlijk geen zin meer heeft, tegen het grote financierskapitaal te strijden, want niet dit oefent de macht in de bedrijven uit, maar (zoals de geestelijke vader van deze „theorie” verklaart) een „nieuwe klasse”, die der „managers”, der bedrijfsleiders. Het is duidelijk, dat zulk een diepzinnige gedachte niet in het brein van Vos, Ruygers en de andere medewerkers aan het P.v.d.A.-plan ontsproten kan zijn. Zij is afkomstig van de Amerikaanse trotskist en ideoloog van de Amerikaanse wereldheerschappij, James Burnham.

Deze „theorie”, die op zo gemakkelijke wijze de beheersers der grote trusts buiten spel laat, heeft Burnham in 1941 het licht doen zien. Hij verklaarde toen, dat de Sowjet-Unie en... nazi-Duitsland voorbeelden voor de „heerschappij der managers” zijn, alleen met dien verstande dat de Sowjet-Unie (vanzelfsprekend) ten ondergang was gedoemd en nazi-Duitsland een glorieuze toekomst tegemoet ging.

Deze Burnham is de leverancier van het materiaal voor de boeken van De Kadt en hij was ook de leverancier voor Vos.

Het is begrijpelijk, dat als de grote financiers de trusts zoals

Unilever, Philips, Olie enz. niet meer beheersen en als zij door „de nieuwe klasse der managers” (of der „producenten” zoals Vos ze noemt, in navolging van de officiële katholieke theorie) beheerst worden — dat het dan niet van pas komt de nationalisatie van deze trusts te bepleiten. Dat wordt dan ook in het „socialistisch perspectief” van de hand gewezen.

Hoe ver de „leer” van de ideoloog van het Amerikaanse imperialisme in de geesten van de P.v.d.A.-leiders reeds is doorgedrongen, kon men onlangs nog zien in een commentaar van Het Vrije Volk op een rede die de machtige man van de Unilever, Rijkens, voor journalisten heeft gehouden. Het blad schreef op 25 Jan. j.l.:

„Een andere belangrijke gedachte in de rede van dr. Rijkens was deze: Men moet een onderscheid maken tussen de leiders van de ondernemingen en de eigenaars-kapitalisten. De bedrijfsleiders moeten vaak de belangen van de kapitaalbezitters verdedigen tegenover de arbeiders, maar ook wel de belangen van de arbeiders tegenover de kapitaalbezitters.”

„...De scheiding tussen bedrijfsleiders en kapitaal-bezitters is er inderdaad en ze zet steeds verder door,” schrijft het blad. „Er ontstaan verschillen in belangen en mentaliteit (tussen bedrijfsleiders en kapitaalbezitters)”

Ook dit is woordelijk overgeschreven uit het boek van Burnham („The Managerial Revolution”), in wiens grenzenloze fantasie „het verschil in belangen en mentaliteit tussen bedrijfsleiders en kapitaalbezitters” reeds ontardt in een ware „klassenstrijd om de macht in de staat”!

Een man als Rijkens behoort kennelijk reeds niet meer tot de „kapitaalbezitters”, maar hij is door een wonderbaarlijke gedaanteverwisseling „bedrijfsleider” geworden, die soms de „belangen der arbeiders” tegen de kapitaalbezitters verdedigt. Nog een stapje verder . . . en Rijkens wordt „kampioen van het socialisme” en erelid van de P.v.d.A.

In de opvattingen van Burnham is een „nieuwe élite” ontstaan (waartoe zich ook De Kadet rekent), aan wie krachtens de door hem eigenhandig ontdekte ontwikkelingswetten de macht in de staat en de wereld toekomt. Burnham zelf is voor nationalisatie, maar zijn „nationalisatie” heeft het voordeel, dat zij in een staat plaatsvindt, waarin de bedrijfsleiders (Rijkens) aan de macht zijn. Eenvoudiger gezegd: de grootbedrijven komen aan de staat, en de staat — dat is Burnham, Rijkens & Co. Of nog eenvoudiger gezegd: wat Burnham (en Vos) onder nationalisatie verstaan, is in werkelijkheid de onverhulde dictatuur van het kapitaal.

Het Beginselprogram van de C.P.N. stelt zich echter een andere soort nationalisatie voor, een nationalisatie, waardoor de voornaamste productiemiddelen, de „door de werkers voortgebrachte rijkdommen” in handen van de gemeenschap komen en aan de macht van de Rijkens een einde wordt gemaakt. Dit opent inderdaad een socialistisch perspectief, dat iedere werker begripen zal.

DE zielsverwantschap tussen Vos & Co. en Burnham gaat echter nog verder. Dit komt vooral tot uitdrukking in dat deel van „De weg naar vrijheid”, die aan de vraagstukken van de buitenlandse politiek is gewijd.

Een van de boeken van Burnham, die na de oorlog verschenen zijn, heet „De strijd om de wereldheerschappij” (The Struggle for the World).

Daarin zegt hij o.m.:

„De werkelijkheid is, dat het enige alternatief voor een communistisch wereldrijk een Amerikaans rijk is, dat in staat zal zijn... een doorslaggevende controle in de wereld uit te oefenen. Het positieve, of offensieve, stadium van een rationele politiek der Verenigde Staten kan niets minder dan dit zijn. Met de schepping van dit Rijk zou noodzakelijk het terugbrengen van het litieke redenen dan belangeloze edelmoedigheid” (pag. 196).

Zuid-Amerika, Canada, Japan, de eilanden in de Atlantische en de Stille Oceaan, de delen van Europa en Afrika, waar Amerikaanse militaire bases gevestigd zijn, worden gemakshalve reeds tot dit wereldrijk in wording gerekend (pag. 183/84).

In zijn overwinningroes vertelt Burnham wat de kern van de Amerikaanse politiek eigenlijk is. Hij schrijft, dat

„het doelmatig voor Amerika is, zoveel als in zijn vermogen ligt bij te dragen tot de materiële vooruitgang van de minder ontwikkelde delen der wereld. Hiervoor heeft het meer dwingende politieke redenen dan belangeloze edelmoedigheid” (pag. 196).

En op pag. 184 verklaart hij:

„In de strijd om de macht gaan de werkelijke feiten schuil onder een korst van pseudo-morele gemeenplaatsen, waarmee de Amerikaanse burgers en leiders zichzelf trachten te overtuigen, dat zij zich altijd laten leiden door de meest menslievende en ideële motieven.”

Dat is duidelijk. Vanzelfsprekend vindt men in „De weg naar vrijheid” deze onverbloemde uitspraak van de geestelijke inspirator niet; daarentegen staat het juist vol van deze „pseudo-morele gemeenplaatsen”, waarmee Vos de lezers van de „menslievende en ideële motieven” van Truman tracht te overtuigen. Het punt vier van Truman's program, waarin de „achterlijke gebieden” met echt Amerikaanse „belangeloze edelmoedigheid” hulp wordt beloofd, vormt het kernstuk van het laatste deel van het boek, waarin over de buitenlandse politiek wordt gehandeld.

Dit „punt vier” is de praktische toepassing van de door Burnham gepredikte Amerikaanse strijd om de macht. Vos en de zijnen willen, zoals elders uitvoeriger is uiteengezet (men zie de brochure „Weg naar Vrijheid of naar oorlog?”), Amerika hierbij een handje helpen.

Wat men in het boek zelf niet zo duidelijk kan lezen, dat heeft Ruygers op het „plan-congres” echter duidelijk uitgesproken.

Sprekend over punt vier van Truman's program, vroeg hij:

„Heeft Egypte het recht om het Suezkanaal, een hartader van het wereldverkeer, als louter binnenlandse aangelegenheid te beschouwen...”

Wij stellen ons voor, dat een West-Duitse Ruygers straks informeert: „Heeft Nederland het recht, de Rijnmonding, een hartader van het wereldverkeer, als louter binnenlandse aangelegenheid te beschouwen?”

En voorts vroeg Ruygers:

„Is het voor het Westen onverschillig of Mossadeq de Perzische olie naar believen aan Rusland of het Westen verkoopt? Kan het Westen aanvaarden, dat er in Marokko een chaos zou ontstaan?”

De apologeten van het imperialisme hebben nimmer om argumenten verlegen gezeten. In vroegere tijden werd de noodzaak tot kolonisatie gemotiveerd met het gevaar, dat de zielen der „heidenen” bedreigde.

De „ethische school” van onze Nederlandse imperialisten, waarvan Schermerhorn een leerling is, motiveerde het verder verblijf in Indonesië en de afwijzing van onafhankelijkheid met de bewering, dat het Indonesische volk tot onafhankelijkheid „opgevoed” moest worden. Ruygers is reeds openhartiger. Het Suezkanaal behoort niet aan Egypte en de Perzische olie niet aan Perzië, maar aan het Westen.

En niet te vergeten:

„Het zijn juist de minder ontwikkelde gebieden”, aldus zei hij op het congres, „die... voor het Westen in de huidige wereldpolitieke situatie een vitale betekenis hebben. De Verenigde Staten bijv. betrekken op het ogenblik 77% van hun tin-import, 85% van hun mangaan-erts en 100% van hun natuurrubber uit deze minder ontwikkelde gebieden.”

Is het toevallig, dat Ruygers zich zo bezorgd maakt over de Amerikaanse grondstoffenvoorziening? Of moest men hierin niet veeleer het volgzame napraten onderkennen, van hetgeen Burnham gezegd heeft?

Burnham verklaart: „Vrede kan niet de hoogste praktische doelstelling der politiek zijn” (224) en voorts zegt hij, dat het „huidige Sowjet-regime” omvergeworpen moet worden en hij zegt ook:

„Het zijn de volken in de Sowjet-sfeer die het meest hulp nodig hebben. Als zij zich van hun communistische meesters ontdaan hebben — en alleen dan — zullen wij het makkelijk genoeg vinden om het nu onoplosbare raadsel op te lossen, n.l. hoe wij met Rusland moeten samenleven.” (pag. 230)

En thans verzoeken wij onze lezers, nauwkeurig de volgende zin te lezen:

„Dat de geschetste hulpverlening zich bij beëindiging van de huidige bedreiging van het Westen door de Sowjet-Unie, in gelijke mate zou dienen uit te strekken tot Rusland en de thans onderhorige staten in Oost- en Zuid-Oost-Europa, behoeft geen betoog.”

Men zal moeten toegeven, dat deze zin een merkwaardige overeenkomst vertoont met de inhoud en zelfs de woordkeus van Burnham's uitspraak. Men vindt deze zin op pag. 383 van „De weg naar vrijheid”.

Tot heden verkeerden velen in de mening, dat alleen De Kadt een onvoorwaardelijke naprater van Burnham was. Deze mening

moet thans herzien worden. Ook de „linkse” Vos, Vorrink, Ruygers, Goedhart, Voskuil c.s. zijn dit.

Burnham (en in navolging van hem de samenstellers van „De weg naar vrijheid”) zien de oplossing van de huidige internationale politieke vraagstukken in de schepping van een Amerikaans wereldrijk door agressieve oorlogen (een van de hoofdstukken in het laatst genoemde boek van Burnham is getiteld: „Doel van de Amerikaanse politiek: het offensief”), en door middel van het aanstichten van burgeroorlogen.

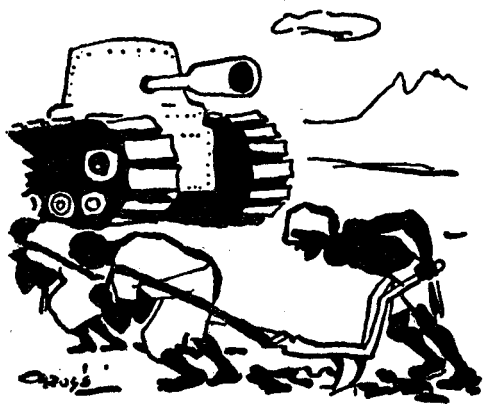
Het principe van de communisten, opnieuw vastgelegd in het ontwerp Beginselprogram, is echter:

„De communisten zijn van mening, dat, naar het woord van Marx en Engels, geen volk vrij kan zijn, dat andere volken onderdrukt. Er is geen democratie denkbaar, die gepaard gaat met onderdrukking en koloniale uitbuiting...”

Het „democratisch socialisme” blijkt niets anders te zijn dan „een korst van pseudo-morele gemeenplaatsen”, waarachter de dienst aan de Amerikaanse strijd om wereldheerschappij schuil gaat.

Daartegenover staat het communistische program, gebaseerd op de vrijheid van de volken, de afschaffing van de uitbuiting van het ene volk door het andere, van de ene mens door de andere — principes die de waarlijk verheven weg naar vrijheid openen.

F. BARUCH

Punt 4 van Truman's program
(„Hulp aan achterlijke gebieden”)

OM HET LENINISME

Naar aanleiding van het artikel „Tegen het linkse en rechtse opportunisme” in het November-nummer van P. en C. ontvingen wij van pgt Knuttel het onderstaande schrijven, waarin hij zijn stem wil „laten horen tegen historisch onjuiste beschouwingen over de eerste fazen van onze partij... Nu een in menig opzicht onjuiste kijk op de feiten de officiële dreigt te worden”, zoals hij in een begeleidend briefje schrijft.

Annie Averink heeft voor ons een antwoord op pgt Knuttels uitlatingen geschreven.
De redactie.

Als een van de weinige nog levenden, die de periode van de S.D.P. en C.P.H. geheel hebben meegemaakt en daarbij in geregeld persoonlijk contact hebben gestaan met Wijnkoop en Van Ravesteyn, moet ik, zeer in het kort, enkele bezwaren laten horen tegen het artikel van A. Averink in Politiek en Cultuur van November.

Mijn voornaamste grief richt zich tegen het onhistorische van haar beschouwing. Wel schrijft zij (blz. 514): „Om op het juiste spoor te komen moet de Partij deze ontwikkeling doormaken”, maar in wat voorafgaat wekt zij de indruk, dat de trage ontwikkeling van S.D.P. en C.P.H. veroorzaakt is door de fouten van hun leiders. (De spatieringen in dit artikel zijn door ons aangebracht. - De red.).

Dat wil zeggen, dat de mogelijkheden die zich later voordeden, van de aanvang af bestaan hebben, zij het dan in wat zwakkere mate. Zij rept in het geheel niet van de beslissende rol van de ontwikkeling der productieverhoudingen.

Het is niet waar, dat de arbeidersklasse in de eerste periode van onze partij de wil had te komen tot revolutionnaire strijd en slechts uitzag naar de goede leiding. Hoe was de toestand vóór de eerste wereldoorlog?

De strijd van de arbeiders, waarvoor de situatie zeer gunstig was, omdat de moderne industrie niet met gepauperiseerde arbeiders kon werken, had in ongeveer een generatie de levensstandaard zeer voelbaar omhoog gebracht. Bij de grote meerderheid, ook der klassebewuste arbeiders, was daardoor de illusie geschapen, dat deze ontwikkeling zou doorgaan en leiden tot een ingroeien in het socialisme. Zij hadden het volste vertrouwen in het reformisme.

Dit is geen oordeel uit de studeerkamer, maar de ervaring van veelvuldige debatvergaderingen, colportage en verspreiding aan fabriekspoorten, huisbezoek en straatvergaderingen.

Men vond ons wel te heftig en te machteloos, nooit te weinig doortastend.

De felle strijd waarmee een eind is gekomen aan mijn samenwerking met Wijnkoop en Van Ravesteyn maakt mij heus niet geporteerd het voor hen op te nemen. Maar tegen enkele beweringen van A. A. moet ik toch met beslistheid opkomen.

Het gaat niet aan, uit het feit dat W. en v. R. bepaalde fouten gemaakt hebben, te concluderen dat zij geen marxisten waren.

Dan zijn Plechanow en Rosa Luxemburg het ook niet geweest! Ja, dan was Lenin de eerste marxist!

Het marxisme is nu eenmaal geen „Sesam, open u”, dat alle problemen oplost. Juist het oordeel van A. A. zweemt hier naar dogmatisme. Bovendien waren de fouten niet zo groot als het op grond van de uitlating (van v. R.?) in de Tribune lijkt.

Het zelfbeschikkingsrecht van Nederland was toen niet in het geding en voor Indonesië stond de miskenning van de waarde van het niet-socialistisch nationalisme de samenwerking met de hier studerende Indonesiërs en de

propaganda voor de ietwat goedkope leuze „Indonesië los van Holland, nu!”, niet in de weg.

Van het eerste internationale optreden van Lenin af, was hij voor W. en v. R. de man en uit vele particuliere gesprekken herinner ik mij, hoe bij alle opdoemende strijdvrage allereerst naar zijn houding werd uitgekeken.

Daarmee werd de Nederlandse strijd meteen in het licht van de wereldverhoudingen gesteld. Reeds op het Amsterdamse congres der Internationale van 1904 (dat ik heb meegemaakt), zaten wij midden in het wereldgebeuren.

In Nederland gebeurde heus niet genoeg om ons geestelijk in beslag te nemen.

De S.D.P. hing wel degelijk de leuze aan „zet de imperialistische oorlog om in een burgeroorlog, vóór de nederlaag van de eigen bourgeoisie”, ...maar Nederland was toen niet in de oorlog betrokken. Bij politieke debatten in de Leidse gemeenteraad na de oorlog vormde juist onze aanvaarding van de burgeroorlog het punt waarop wij het scherpst werden aangevallen.

De uitglidingen van v. R. werden wel als zodanig gevoeld. Maar wij hielden hem (ten onrechte) voor onvervangbaar.

Zie echter niet over het hoofd, dat alleen Duitsland een bedreiging vormde voor ons zelfstandig volksbestaan. De arbeiders waren meer anti-Duits dan de bourgeoisie, die grof aan Duitsland verdiende. Als de S.D.P. niet de strijdbare voorhoede van het proletariaat was (inderdaad meer een tirailleursgroep), dan was er geen!

Maar wat men van Wp. mag zeggen, passivisme of pessimisme heeft hij nooit gepredikt. En ziet A. A. de activiteit van Louis de Visser niet geheel over het hoofd? Voor de denksbeelden van Henr. Roland Holst, altijd een lastig en onverantwoordelijk element, kon eigenlijk nooit de partij aansprakelijk worden gesteld, gelijk Verhey in De Waarheid van 19 Nov. gedaan heeft.

De S.D.P. en aanvankelijk ook nog de C.P.H. heeft geleden onder het feit dat haar oprichting geforceerd was door een handvol marxistisch geschoolden, dat zij niet geboren was uit actie van het proletariaat.

Maar in politieke rijpheid maakte zij tussen de partijen van West-Europa geen slecht figuur.

Critiek heeft zij volop verdiend, maar geen smaad.

J. A. N. KNUTTTEL

Antwoord aan pgt Knuttel

HET onderwerp van het derde leerboekje is „de partij van het nieuwe type”, de Leninistische leer van de revolutionaire partij van de arbeidersklasse.

De politieke en organisatorische richtlijnen voor zulk een revolutionaire partij zijn door Lenin ontworpen en vormen een geheel nieuwe theoretische bijdrage en verrijking van de leer van Marx en Engels. Zonder zulk een revolutionaire partij is de overwinning van het proletariaat onmogelijk.

In Rusland ontstond onder leiding van Lenin het eerst zulk een revolutionaire partij. Hoe is dit gebeurd?

Lenin en Stalin wijzen er herhaaldelijk op dat zulk een partij slechts ontstaan kon en kan, in de harde konsekwente strijd tegen alle stromingen die aan het Marxisme-Leninisme vijandelijk zijn. Zonder de ideologische verplettering van het anarchisme, economisme, trotskisme, reformisme, „linkse communisme”, e.d. zou

de „Partij van het nieuwe type” niet tot stand zijn gekomen, zou het onmogelijk zijn geweest het Russische proletariaat naar de omverwerping van het kapitalisme en de zegevierende overwinning te leiden.

In het derde leerboekje wordt o.a. aandacht gewijd aan het „linkse communisme” dat gekarakteriseerd wordt, als een aan het *Marxisme-Leninisme vijandige stroming*, die even schadelijk en gevaarlijk voor de strijd van de arbeidersklasse is als het rechtse opportunistische. Het „linkse” opportunistische is omkleed met radicale frases en daardoor dikwijls moeilijker te herkennen. Bij nadere ontleding blijken het „linkse” opportunistische en het rechtse opportunistische echter loten van dezelfde stam te zijn, schadelijk voor de strijd van de arbeidersklasse, die ze soms voor jaren achterop kunnen brengen.

Om deze stroming te verklaren aan onze jonge kaders wordt in het derde leerboekje teruggegrepen naar enkele voorbeelden uit de geschiedenis van de Nederlandse arbeidersbeweging toen het „linkse” communisme in de communistische partij overheerste.

Lenin toonde de klasse-wortels aan van deze kleinburgerlijke radicale stroming. Deze stroming komt uit de kleinburgerlijke laag der bevolking, die, zoals Lenin zegt in „De linkse stroming — een kinderziekte van het communisme”:

„onder het kapitalisme aan de voortdurende onderdrukking en heel dikwijls aan ongelofelijke snelle verslechteringen van zijn levensstandaard en zelfs zijn ondergang is blootgesteld. — gemakkelijk door extreem-revolutionnaire stemmingen wordt aangegrepen maar niet in staat is konsekvent, georganiseerd, disciplinair en standvastig te handelen. De door de verschrikkingen van het kapitalisme „wild geworden kleinburger” is een sociaal verschijnsel, dat, evenals het anarchisme, aan alle kapitalistische landen eigen is.”

Juist in deze tijd, nu de kleinburgerlijke lagen van de bevolking dagelijks zijn blootgesteld aan de grofste uitbuiting en onderdrukking door de grote trusts, nu deze lagen door belastingdruk getroffen, in steeds groter getale geruïneerd worden, wordt de voedingsbodem voor de kleinburgerlijke radicalistische opvattingen weer groter.

Het „linkse communisme” is de draagster van de invloed van de kleine burgerij en het kleinburgerlijke intellect in de rijen van de arbeidersbeweging. Het „linkse communisme” is slechts in staat de arbeidersklasse op het verkeerde spoor te brengen.

Het zijn dus vijandelijke, uit de bourgeoisie komende invloeden, die door het „linkse communisme” in de arbeidersbeweging geïmporteerd worden.

Behalve dit leidt het in de tegenwoordige tijd tot titoïsme, trotskisme, vertakkingen als de Socialistische-Unie, welke alle directe agenturen van het Amerikaans-Nederlandse imperialisme zijn. Het is dan ook geen wonder dat vele van de typen, die vroeger het „linkse communisme” in Nederland vertegenwoordigden, zich thans in de rijen van de klassevijand bevinden en

openlijke vijanden van het communisme en ophitsers tegen de Sowjet-Unie zijn geworden, zoals b.v. Van Ravesteyn. De voorbeelden uit de geschiedenis, die in het Leerboekje worden aangehaald, hebben dan ook een actuele betekenis. Pgt Knuttel nu, neemt het „linkse communisme” uit het verleden onder zijn bescherming.

Pgt Knuttel meent dat men uit het feit dat Wijnkoop en Van Ravesteyn bepaalde fouten maakten, niet mag concluderen dat zij geen marxisten waren. Wat verstaat pgt Knuttel echter onder marxisten? Voor ons is het leninisme het marxisme van deze tijd. Inderdaad waren Plechanow en ook Rosa Luxemburg géén marxisten van deze tijd, geen leninisten.

De Tribunisten (het „linkse communisme”) vertegenwoordigden ideologisch en theoretisch een andere richting. Hun opvattingen zijn ontleend aan de zich eveneens „marxist” noemende Kautsky, en niet aan Lenin.

Wij maken onderscheid tussen de leninistische ideologie en theorie en *alle andere* richtingen. Dát is het, wat pgt Knuttel niet begrijpt en verzuimt te doen. Hierdoor is hij gebelgd en spreekt zelfs over smaad — waar we niets aan hebben. Het gaat er om, de kaders in leninistische geest op te voeden. In de strijd hiervoor gaat het niet om personen, maar om opvattingen.

Daar pgt Knuttel ons verwijt historisch onjuist te zijn, laten we hier een gedeelte uit de brief van de Comintern volgen, naar aanleiding van de partijdiscussie in de voorbereiding van het Partijcongres van 1930, tijdens de partijstrijd om de partij op de juiste, leninistische weg te brengen:

„Een verdere doorslaggevende factor voor de toestand (waarin onze partij verkeert) bestaat daarin, dat de Communistische Partij van Holland een oude links-sociaal-democratische traditie bezit en dat de partijleiding ook na het afzetten van de tot renegatendom gezonken oude leiding nooit het principiële verschil tussen het leninisme en de leer en opvattingen van de leiding der sinds 1909 bestaande links-marxistische SDP, het Tribunisme (Wijnkoop en Ravesteyn) en de Hollandse marxistische school (Gorter en Pannekoek) aan de partij voorgehouden en aan discussie onderworpen heeft.”

Om dit „principiële verschil” gaat het ook in het Derde Leerboekje.

De Tribunisten waren in alle fundamentele vraagstukken van de proletarische klassenstrijd, in tegenstelling met het leninisme. Zij keerden zich tegen de „herziening van het marxisme” door de reformisten, maar stelden daartegenover even verkeerde en schadelijke opvattingen, welke de strijd van de arbeidersklasse niet vooruit konden brengen.

Zij hielden in feite vast aan de dogmatische opvattingen van Kautsky, die tot het renegatendom verviel en volgens wien de overwinning van het socialisme *alleen in alle landen tegelijk* mogelijk was.

Het socialisme zou daarbij het eerst in de grote industriële ontwikkelde landen zegevieren, in het bijzonder in Duitsland.

„Lenin wierp op grond van de gegevens over het imperialistische kapitalisme, ontvouwd in zijn prachtige boek „Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme”, dit standpunt omver en werkte een nieuw theoretisch standpunt uit krachtens hetwelk een gelijktijdige overwinning van het socialisme in alle landen niet mogelijk en de overwinning van het socialisme in één, afzonderlijk genomen kapitalistisch land mogelijk wordt geacht”. (Geschiedenis der CPSU, hoofdstuk 6).

De Tribunisten begrepen niet het wezen en de ontwikkelingsgang van het kapitalisme in zijn hoogste stadium, het imperialisme.

Lenin en Stalin stelden vast, dat in de schoot van het wereldimperialisme een „kleine groep van roofstaten” de zwakkere naties overheersten en uitzoog. Dit betreft allereerst de koloniale volken, maar (vooral Stalin heeft deze theorie verder uitgewerkt en toegepast) ook de zwakke Europese volken. Daarom zagen Lenin en Stalin de strijd voor de nationale zelfstandigheid van de onderdrukte naties als een gewichtig onderdeel en reserve (hulpkracht) van de proletarische klassenstrijd, terwijl de Tribunisten de strijd voor het zelfbeschikkingsrecht „onverenigbaar achten met de proletarische klassenstrijd”.

Het standpunt van de Tribunisten t.a.v. het imperialisme leidde ook tot het onvermogen, de strijd van de Nederlandse communisten in wereldverband te zien, in verband met de „krachtsverhoudingen niet in één land, maar in alle landen” (Stalin).

In Rusland zegevierde de arbeidersklasse het eerst, hoewel het geen hoog industrieel ontwikkeld land was; omdat de schakel in de keten van het wereldimperialisme daar het zwakst was.

Wijnkoop en zijn vrienden juichten de Russische October-revolutie toe en daarvoor zijn wij hen dankbaar. Maar wij mogen niet vergeten dat deze revolutie zegevierde dank zij de strijd der leninisten tegen het „linkse communisme”.

Over pessimisme en passiviteit

Indien de hoogste en laatste ontwikkelingsfase van het kapitalisme, n.l. het imperialisme, niet wordt begrepen, indien de strijd der Nederlandse arbeiders niet wordt gezien en beoordeeld in wereldverband, in zijn samenhang met de ontwikkeling van de Sowjet-Unie en met de nationale vrijheidsbeweging van het onderdrukte Indonesische volk, leidt dit tot verlies van de perspectieven voor onze strijd in Nederland en tot pessimisme ten opzichte van de mogelijkheden voor de overwinning.

Een oude variant, om het perspectief van de strijd voor de arbeidersklasse te verbergen, is de opvatting van de Kautskyanen over de „beslissende rol van de productieverhoudingen”, welke ook pgt Knuttel naar voren brengt. In „De beginselen van het Communisme” zet kameraad Stalin uitvoerig uiteen met welke beweringen de leiders van de 2de Internationale hun verraderlijke politiek ten opzichte van de arbeidende massa's trachten te dekken door steeds nieuwe „theorieën” te berde te brengen.

Een van deze „argumenten” is de rol van de productiekrachten, waarover Stalin ironisch opmerkt:

„De schuldigen zijn „de productiekrachten” van de heer Kautsky. En wie niet in deze „theorie” gelooft, die is geen marxist. De rol van de partijen? Hun betekenis in de beweging? Maar wat konden de partijen doen tegenover zulk een beslissende factor als het „peil van de productiekrachten”? Men zou een massa soortgelijke voorbeelden van vervalsing van het marxisme kunnen aanhalen.”

Het „linkse communisme” maakt, evenals pgt Knuttel, geen onderscheid tussen de rechts-socialdemocratische leiders en de door hen misleide volksmassa's uit de arbeidersklasse en de middellagen. Het beschouwt hen als „één reactionnaire massa”.

Pgt Knuttel spreekt van „de” arbeiders, die in de greep van het reformisme waren, als één ondeelbaar blok, zonder onderscheid te maken tussen misleiders en misleiden. Hij stelt „de” arbeiders verantwoordelijk voor de geringe activiteit van de arbeidersbeweging.

Van Ravesteyn was een „onvervangbare uitglijder”, en H. Roland-Holst was „lastig”, maar dat lag niet aan hen, het lag aan de productieverhoudingen, en aan de arbeiders.

Neen, pgt Knuttel, het lag aan het „linkse communisme”, dat de partij van de massa isoleerde, dat haar belette onderscheid te maken tussen de arbeiders-aristocratie (die inderdaad in de greep van het reformisme was) en de massa van de arbeidersklasse. Een gevaar dat ons nu óók bedreigt, wanneer wij het „linkse communisme” niet zouden bestrijden.

De opmerkingen van pgt Knuttel tonen nogmaals aan, dat de opvattingen van de Tribunisten, en daarna ook de opvattingen in de C.P.H., geen leninistische opvattingen waren, en bovendien dat hijzelf ook nu nog deze met het leninisme strijdige opvattingen huldigt. Pgt Knuttel doet dit op een beginselloze manier op grond van sentimentele gevoelens. Ondanks zijn kennis op andere gebieden van de wetenschap, handelt hij hier niet wetenschappelijk. Hierdoor hindert hij de opvoeding van de partij in de geest van het leninisme. De bedoeling van het Leerboekje is juist, onze kaders te leren vechten, en niet, zoals hij doet, de wapens te strekken.

Pgt Knuttel zelf is het levende bewijs dat de „productiekrachten” niet de beslissende factor zijn om de partij op de bodem van het leninisme te stellen en tot voorhoede van de arbeidersklasse te maken. De productiekrachten hebben zich sinds de tijd waarover hij spreekt, enorm ontwikkeld, doch pgt Knuttel is in de wezenlijke vraagstukken blijven stilstaan. De leer van de partij van het nieuwe type, zowel wat haar politieke als wat haar organisatorische beginselen betreft, was de Tribunisten vreemd. Zij aanvaardden deze niet en brachten deze ook niet in praktijk.

De S.D.P. kon derhalve geen grondslag voor een communistische massapartij leggen. Dit ligt niet aan haar ledensterkte (hoewel zij door het voeren van een leninistische politiek zonder

twijfel meer leden had kunnen hebben) en ook niet aan de omstandigheid, dat haar oprichting, volgens pgt Knuttel, geforceerd was en dat zij niet uit de actie geboren werd, maar omdat zij niet op de bodem van het leninisme stond. Dit betreft geen personen, maar de politiek. Omdat de partij wel brak met de rechtse sociaal-democratie, maar niet met het Tribunisme, het „linkse communisme”.

Daarom had zij aan het begin van de 20ste eeuw niet alleen geen massa-invloed, maar zij legde ook geen grondslag voor de verdere ontwikkeling van de partij in de toekomst. De grondslag waarop de partij kon voortbouwen werd in 1930 gelegd, toen de eerste stappen werden gedaan om met het „linkse communisme” te breken, zoals uit de brief van de Comintern aan de C.P.H. blijkt, en om de partij op de bodem van het leninisme te stellen. Om haar op die weg verder te ontwikkelen moeten wij onverzoenlijk strijden tegen de rechts-sociaaldemocratische en „links-communistische” opvattingen.

Daarbij mag men niet, zoals pgt Knuttel, critiekloos tegenover de „linkse” stroming in het verleden van onze partij staan. En evenmin mag men die zelfcritiek van onze partij op haar verleden als een „smaad” voorstellen, of als een gebrek aan eerbied en dankbaarheid voor wat de S.D.P. en C.P.H., *ondanks* hun verkeerde politiek, aan goeds gedaan hebben, n.l. hun solidariteit met de Octoberrevolutie en de aansluiting bij de Communistische Internationale.

Hetgeen pgt Knuttel in het Derde Leerboekje eveneens had kunnen lezen.

ANNIE AVERINK

Bron van ontwikkeling van de Sowjet-maatschappij

ONTWIKKELING EN OPHEFFING

VAN TEGENSTELLINGEN IN DE SOWJET-MAATSCHAPPIJ

HET feit dat de productieverhoudingen in de Sowjet-Unie volledig overeenstemmen met het karakter van de productiekrachten en dat er in dit opzicht geen tegenstellingen tussen hen bestaan, betekent helemaal niet, dat er geen tegenstellingen zijn in de Sowjet-maatschappij. Deze eenheid, evenals de eenheid van elk levend, zich ontwikkelend organisme, sluit geenszins tegenstellingen uit, zoals metaphysici en scholastici aannemen, die redeneren volgens starre, geijkte schema's en stellingen en die de werkelijke tegenstellingen van het leven zelf niet zien. Socialisme en communisme heffen niet de algemene wetten van ontwikkeling op, met inbegrip van de wet van tegenstellingen — de bron van elke beweging en ontwikkeling.

Om te beginnen kunnen echter de bijzondere vormen van tegenstellingen, die slechts karakteristiek zijn voor een bepaald stadium van ontwikkeling, niet tot een algemene wet van ontwikkeling gemaakt worden. Deze zijn, bijvoorbeeld, het antagonisme tussen de klassen en de wetten van de klassestrijd, het onderscheid tussen stad en land, tussen hoofd- en handenarbeid.

In de tweede plaats zijn er verschillende types van tegenstellingen. Tegenstellingen en antagonisme zijn niet hetzelfde. Er zijn antagonistische en niet antagonistische tegenstellingen. Zoals Lenin voorzien heeft, verdween onder het socialisme het antagonisme binnen het land, maar er bleven tegenstellingen bestaan.

In de derde plaats volgt niet uit het feit, dat tegenstellingen de bron van elke beweging zijn, dat de marxisten-leninisten, zoals de idealisten, de Hegelianen, de tegenstellingen moeten vergoddelijken, ze moeten maken tot een schema dat boven de geschiedenis staat, of tot een dode, eeuwige „bovennatuurlijke” abstractie. De marxist fabriceert geen tegenstellingen, vindt ze niet uit en haalt ze niet uit de lucht. Hij bestudeert de bestaande tegenstellingen van het leven en toont aan hoe deze in de praktijk worden uitgeschakeld, hoe de maatschappij vooruit gaat op de grondslag van de ontwikkeling en de opheffing van de tegenstellingen.

Tegenstellingen, hun ontdekking en hun opheffing, vormen de universele wet van elke ontwikkeling, met inbegrip van de ontwikkeling van alle maatschappelijke stelsels, met inbegrip van de communistische maatschappij. Het vraagstuk is het karakter

van deze tegenstellingen, het karakter van de wegen, middelen en vormen om hen te ontdekken en op te heffen.

Het marxisme-leninisme leert ons, dat de wetten van de dialectiek concreet van aard zijn. Zij uiteten zich op verschillende wijze op verschillende gebieden van de buitenwereld en in verschillende stadia van zijn ontwikkeling.

Tegenstellingen in de anorganische wereld zijn anders dan tegenstellingen in de organische wereld. De tegenstellingen in het maatschappelijk leven hebben een geheel ander karakter, maar ook op dit gebied zijn ze verschillend, zijn ze afhankelijk van de productiewijze, in het gegeven stadium van het ene of het andere maatschappelijke stelsel. De tegenstellingen van het kapitalisme in het tijdperk toen het een vooruitstrevende productiewijze was, zijn anders dan die van tegenwoordig, nu het kapitalisme zijn laatste stadium is ingegaan en op de drempel van zijn ondergang staat. In het tijdperk van het imperialisme en de proletarische revoluties zijn de oude tegenstellingen van het kapitalisme verscherpt en nieuwe, tot dusver ongekennde tegenstellingen zijn ontstaan.

De tegenstellingen in de Sowjet-maatschappij zijn ook niet bestendig en onveranderlijk. Sommige tegenstellingen zijn uitgewist, vernietigd, andere ondergaan een verandering maar worden uiteindelijk eveneens opgelost. Dit is een uiting van de algemene natuurlijke ontwikkelingsgang.

Men moet echter steeds bedenken, dat de tegenstellingen in de USSR principiëel verschillen van de tegenstellingen onder het kapitalisme. Het verschil ligt in het feit, dat de kapitalistische tegenstellingen een antagonistisch karakter hebben en dat ze niet opgelost kunnen worden op de grondslag van het kapitalisme. De tegenstellingen van het kapitalisme zijn tegenstellingen, die tot zijn ondergang leiden, het zijn *catastrofale* tegenstellingen.

De tegenstellingen in de USSR hebben geen antagonistisch karakter. Alle bestaande en voorkomende tegenstellingen in de Sowjet-maatschappij zijn tegenstellingen van groei, van vooruitgang, en zij bergen de mogelijkheid in zich van hun oplossing op de grondslag van het Sowjet-stelsel, op de grondslag van zijn ontwikkeling en consolidatie.

Zijn er tegenstellingen in de socialistische productiewijze? Natuurlijk zijn deze er. De tegenstellingen in de ontwikkeling van de productiekrachten van de Sowjet-maatschappij zijn voorbijgaand, het zijn tegenstellingen van groei. Zo ontstond bijvoorbeeld een zeer ernstige tegenstelling in ons land in de periode van industrialisatie, tussen de nieuwe techniek, die zich op grote schaal ontwikkeld had, en het tekort aan geschoold personeel. Deze tegenstelling had onze ontwikkeling tot stilstand kunnen brengen, wanneer de partij en de regering niet de noodzakelijke maatregelen hadden genomen om hem op te heffen.

In de periode van reconstructie wees kameraad Stalin de weg aan, die genomen moest worden om deze tegenstelling te overwinnen. Hij gaf het wachtwoord: „Het kader is beslissend”. De Sowjet-staat spande zich geweldig in, hij voerde het reusachtige werk uit om miljoenen geschoolde arbeiders op te leiden. Op deze wijze werd deze tegenstelling overwonnen en onze industrie ging met sprongen vooruit.

De tegenstelling, die in elke ontwikkeling het meest voorkomt, is de tegenstelling tussen dat, wat oud is en zijn tijd overleeft heeft, en dat, wat nieuw is en bezig is te ontstaan. Het nieuwe wordt altijd geboren in de strijd tegen het oude.

De ontwikkeling van de collectieve landbouw is een voorbeeld van deze soort tegenstellingen. Toen de boeren lid werden van de kolchozen, brachten zij allerlei gewoonten en tradities van vroeger met zich mee.

De kolchoz is een socialistische vorm van economie. Maar in hun denkwijze waren de kolchozboeren nog lang niet socialistisch. Het was een moeilijke weg, die afgelegd moest worden — de kolchozleden moesten worden opgevoed, hun opvattingen moesten worden omgevormd. Zelfs nu nog hebben overblijfselen van de oude opvattingen vat op de mentaliteit van de kolchozleden, niettegenstaande het feit dat het nieuwe heeft overwonnen, dat de kolchozboeren met overtuiging de weg van het socialisme zijn ingeslagen en dat zij op schitterende wijze hun toewijding aan het socialisme bewezen in de patriotische oorlog.

Een duidelijk voorbeeld van een tegenstelling tussen het oude en het nieuwe in de ontwikkeling van de kolchozen was de tegenstelling, die in de kolchozbeweging ontstond. Deze tegenstelling kwam tot uiting in het feit, dat een bepaald deel van de kolchozniks de neiging vertoonde om hun persoonlijke have en grond te ontwikkelen ten koste van de kolchozen in hun geheel. De partij en de regering stippelden de maatregelen uit, die genomen moesten worden om deze tegenstellingen op te heffen, met het resultaat dat het kolchozstelsel sterker werd en dat een stap verder gedaan werd op de weg van de consolidatie van het socialistische stelsel.

De socialistische staat en de Bolsjewistische Partij moeten nog strijden tegen kleinburgerlijke overblijfsels.

Tegenstellingen bestaan ook in de productieverhoudingen in de Sowjet-Unie. Deze worden bepaald door het feit, dat er twee klassen zijn in ons land: de arbeidersklasse en de boeren. Beide klassen nemen deel aan de socialistische productiewijze.

Er zijn echter tegenstellingen binnen de enkele vorm van socialistische productie. Staatseigendom, de eigendom van het hele volk, is een consequent socialistische vorm van economie, terwijl kolchoz-eigendom berust op het coöperatieve artel-beginsel en een andere vorm van socialistische eigendom is.

Het zijn deze twee soorten socialistische eigendom, die de

economische basis vormen voor bepaalde verschillen tussen de arbeidersklasse en de boeren. Er zijn geen fundamentele tegenstellingen tussen hen, maar nog wél tegenstellingen, nog resten van tegenstellingen. Het onderscheid tussen stad en platteland, dat het socialisme bezig is op te heffen, vormt de algemene basis voor de resten van die tegenstellingen. Hoewel dit onderscheid reeds ondermijnd is en in steeds grotere mate wordt uitgeschakeld, is het nog lang niet helemaal opgeheven.

Vershillen en bepaalde tegenstellingen tussen de arbeidersklasse en de boeren komen in een aantal vraagstukken tot uiting, b.v. het verschil tussen het culturele peil in de stad en op het land, het verschil in socialistisch bewustzijn. Het bestaan van de kolchozmarkt en marktprijzen oefent ongetwijfeld een bepaalde invloed uit op de materiële omstandigheden van de kolchoznik en zijn mentaliteit. De kolchoznik treedt op als een verkoper van waren, de arbeider als een koper.

Maar al deze en andere verschillen tussen de arbeidersklasse en de boeren zijn geen fundamentele verschillen. In alle kwesties van cardinaal belang in het economische en politieke leven van het land zijn de arbeidersklasse en de boeren bevriende klassen, die gezamenlijk de socialistische maatschappij opbouwen.

Deze verschillen en tegenstellingen worden opgeheven in de loop van de voltooiing van de opbouw van het socialisme. Tegelijk met de overgang naar het communisme en met de verdere ontwikkeling van het communisme zullen deze tegenstellingen geheel uitgewist worden.

Een andere tegenstelling is, dat het productiepeil vooralsnog lang niet voldoet aan de behoeften van onze maatschappij. Deze tegenstelling werd vooral voelbaar als gevolg van de oorlog, die ons land zware schade toebracht. In zijn tegenwoordige vorm zal deze tegenstelling worden opgeheven naarmate de productiekrachten zich gunstig ontwikkelen. Elke opgeloste tegenstelling tussen productie en consumptie betekent nieuwe overwinningen op de weg naar het communisme.

Een van de tegenstellingen in onze maatschappij is het feit, dat de werkers van de USSR, in verband met hun betrekkingen tot de productiemiddelen en met hun positie in de productie, leden van de socialistische maatschappij zijn, terwijl er nog tegelijkertijd in de mentaliteit van veel Sowjet-mensen resten van het oude stelsel overblijven. In dit verband is de strijd tegen de resten van het kapitalisme en de opvoeding van het werkende volk in de geest van het communisme van de grootste betekenis.

Men zou nog een aantal andere tegenstellingen in onze maatschappij kunnen opnoemen. Tegenstellingen komen voort uit het wezen van beweging en ontwikkeling zelf. Er kan geen beweging, geen ontwikkeling zonder tegenstellingen zijn, want beweging en ontwikkeling betekenen het ontstaan van het nieu-

we en het nieuwe ontstaat altijd in de strijd met het oude.

Wij ontmoeten het nieuwe en het oude bij elke stap, die wij in ons leven doen — in de economie, in de techniek, in het dagelijkse leven, in onze gedachten, enz. enz. Maar al deze tegenstellingen bestaan binnen het raam, waar volledige overeenstemming heerst tussen de productiekrachten en de socialistische productieverhoudingen. Na verloop van tijd, in de loop van de ontwikkeling van de productiekrachten, zal een stadium worden bereikt, waarin ze in conflict zullen komen met de kolchoz-vorm van eigendom, en het zal noodzakelijk worden om over te gaan van de artel naar de commune. Maar op dit ogenblik zijn het landbouw-artel en de kolchoz-vorm van eigendom de noodzakelijke vorm voor de socialistische ontwikkeling van de landbouw. Na verloop van tijd zal er ook een ontwikkelingsperiode komen, waarin het beginsel van loon naar verrichte arbeid niet meer overeen zal komen met het ontwikkelingspeil van de productiekrachten, en dan zal het mogelijk en noodzakelijk zijn om over te gaan tot het communistische beginsel, n.l.: van ieder volgens zijn vermogen, aan ieder volgens zijn behoefte.

Op het ogenblik stemt echter het socialistische beginsel, het beginsel van loon naar verricht werk, volledig overeen met de socialistische productiewijze, met het bereikte peil in de ontwikkeling van de productiekrachten, met het bewustzijnspeil van het werkende volk. Dit beginsel is een geweldige kracht, een stimulans voor de ontwikkeling van de productiekrachten. En alleen vastgeroeste pedanten, boekenwurmen met de ingesteldheid om ten koste van alles tegenstellingen op te diepen, ook waar ze niet zijn, trachten tegenstellingen te vinden, te „ontdekken”, tussen de socialistische productiewijze en het socialistische beginsel van loon naar werk, tussen de productiewijze en de verdeling van de productie. De werkelijke tegenstellingen tussen het oude en het nieuwe moeten gezien worden, moeten naar voren gebracht worden, maar tegenstellingen moeten niet worden uitgevonden. De dialectiek van Marx is één ding en de dialectiek van Hegel een ander.

Kameraad Stalin heeft herhaaldelijk aangetoond, dat de strijd tussen het nieuwe en het oude de grondslag vormt van onze ontwikkeling, dat deze ontwikkeling zich niet voortzet door tegenstellingen te verbloemen, maar door ze openlijk naar voren te brengen, dat de voornaamste methode in onze maatschappij om tegenstellingen aan het licht te brengen de methode is van critiek en zelfcritiek. Critiek en zelfcritiek is niet alleen karakteristiek voor de revolutionaire methode van het marxisme-leninisme; het is ook de voornaamste methode om de leden van de partij op te voeden, de voornaamste methode om de proletarische revolutie, de dictatuur van het proletariaat, ons Sowjet-maatschappijstelsel in zijn geheel te versterken, uit te breiden en te ontwikkelen.

In zijn rede bij de discussie over de vraagstukken van de filosofie op 24 Juni 1947, werkte kameraad Zjdanow op wetenschappelijke wijze de stelling uit, dat de critiek en zelfcritiek een wapen is om tegenstellingen aan het licht te brengen en ze op te heffen. De critiek en zelfcritiek is een type van de dialectische ontwikkelingswet van de Sowjet-maatschappij.

De volledige overeenstemming tussen de productieverhoudingen en het karakter van de productiekrachten en de afwezigheid van tegenstellingen tussen hen bepalen het non-antagonistische karakter van alle tegenstellingen, die zich voordoen in de socialistische maatschappij. Het zijn *tegenstellingen van groei*. De opheffing daarvan in het proces van de opbouw van het communisme, op de grondslag van de planmatige ontwikkeling van de socialistische economie, techniek, wetenschap, kunst en cultuur in hun geheel, op de grondslag van de strijd tussen de nieuwe, communistische vormen en de verouderde gewoonten, tradities en opvattingen — dat is de algemene innerlijke ontwikkelingswet van de Sowjet-maatschappij, van de eerste en lagere faze van het communisme tot zijn hogere faze.

De Sowjet-maatschappij ontwikkelt zich in een concrete internationale situatie, in een situatie van bittere strijd tussen socialisme en kapitalisme. In dit geval zijn er tegenstellingen van een antagonistisch karakter. Deze tegenstellingen moeten wel tot op zekere hoogte de ontwikkeling van de Sowjet-maatschappij beïnvloeden; zij dwingen ons om onze economie snel te ontwikkelen, de verdedigingscapaciteit van ons land maximaal te vergroten, de ideologische strijd tegen de pogingen van de omringende kapitalistische wereld, om de resten van het kapitalisme in de mentaliteit van ons volk te ondersteunen en te doen herleven, nog krachtiger te voeren.

P. F. JOEDIN

(Het slot van dit artikel — De overgang naar het communisme — verschijnt in het volgende nummer).

HANDEL MET HET OOSTEN BRENGT WELVAART

HET vraagstuk van de handelsbetrekkingen tussen de kapitalistische landen enerzijds en de Sowjet-Unie, de Oost-Europese Volksdemocratieën en de Volksrepubliek China anderzijds, staat tegenwoordig in het brandpunt van de belangstelling. Er zijn de laatste tijd belangrijke uitspraken geweest voor handhaving en uitbreiding van de Oost-West-handel (zoals we gemakshalve de handelsbetrekkingen tussen beide groepen landen zullen noemen). Maar er is ook de sterke Amerikaanse druk om tot het volledig stilleggen er van te komen.

Ook op dit gebied komt de Amerikaanse politiek van oorlogsvoorbereiding en kolonisering duidelijk tot uitdrukking. Want wat beoogt het Amerikaanse imperialisme met zijn pogingen om een economische boycot tegen de landen van het vredeskamp in te stellen?

In de eerste plaats wil het op deze wijze de socialistische opbouw in deze landen schaden, zo mogelijk verhinderen. Dit streven is reeds bij voorbaat tot mislukking gedoemd. Men weet, dat de imperialistische boycot na de Russische revolutie, in een tijd dat de jonge Sowjetrepubliek met geweldige moeilijkheden had te kampen, niet in staat is geweest te verhinderen dat de bolsjewiki de omvorming van de maatschappij ter hand namen en doorzetten. Tegenwoordig, nu de landen, die zich aan het imperialisme hebben onttrokken, zich uitstrekken van de Elbe tot de Oost-Chinese Zee en het landen van de meest uiteenlopende structuur, bodemgesteldheid en rijkdom aan mineralen en grondstoffen betreft, die bovendien broederlijk samenwerken, is het wel een volkomen illusie te menen, dat hun opbouw door een boycot zou kunnen worden verhinderd. Het komt neer op een belachelijke poging om de helft van de wereld te doen isoleren door de andere helft. Het ontbrak dan ook niet aan uitspraken, die aantoonen, dat men in leidende West-Europese kringen voor bovenstaande waarheid gevoelig is. Op 13 September 1951 sprak Herbert Morrison, toen nog minister van buitenlandse zaken van Engeland, te Washington voor de *National Press Club*. Hij vond het nodig bij deze gelegenheid de bijzondere aandacht te vestigen op de onenigheid, die er tussen de Britse en Amerikaanse regering bestaat aangaande de kwestie van de handel met Oost-Europa. „Het buiten de goederen uit het Oosten te stellen, betekent het verzwakken van onze economie en haar ontwrichting,” verklaarde Morrison.

Talrijke uitlatingen van gelijke strekking zouden nog aangehaald kunnen worden.

Het tweede oogmerk, dat de Amerikaanse imperialisten hebben met hun pogingen om een boycot tegen de landen van het vredes-

kamp in te stellen, is de „koude oorlog” te verscherpen. Zij hebben zelf reeds alle handels- en vriendschapsverdragen met de landen van Oost-Europa en de Sowjet-Unie opgezegd, terwijl dezer dagen werd bericht, dat het vraagstuk van de diplomatieke betrekkingen met de Volksdemocratieën „in studie” was. Dit wijst reeds op de volgende stap, die van de West-Europese landen zou worden verlangd, indien zij zouden toegeven aan de Amerikaanse druk inzake de economische betrekkingen. De verscherping van de toestand, die aldus zou ontstaan, zou worden uitgebuit om te proberen ook hier een oorlogshysterie naar Amerikaans model in het leven te roepen en verdergaande bewapeningsplannen door te zetten met een beroep op de door hen zelf in het leven geroepen situatie.

In de derde plaats willen de Amerikaanse imperialisten door een boycot van het „Oosten” bereiken, dat de landen van West-Europa nog verder afhankelijk worden van Amerikaanse leveranties aan grondstoffen etc., dat zij nog dieper in de schuld komen te zitten, nog verder tot de positie van kolonie afzinken en nog genadelozer kunnen worden ingeschakeld in de wereldveroveringsplannen van de Amerikaanse monopolies.

De gevaren van de hierboven omschreven Amerikaanse koers springen in het oog, en het groeiend besef hiervan leidde tot verzet. Verzet van de kant van de arbeidersklasse en andere werkers van de betrokken landen, maar ook van allerlei kringen, die tot dusver de Amerikaanse koers zonder verzet hadden gevolgd. Dit werd mede in de hand gewerkt door de brute manier, waarop de regering der Verenigde Staten haar plannen wilde doordrijven. Verleden zomer nam de verbaasde wereld kennis van het aannemen van het amendement-Kem, waarbij de uitvoer van enkele honderdduizenden soorten goederen naar Oost-Europa aan de West-Europese landen verboden werd, op straffe van inhouding van elke vorm van „steun”. Deze brutale handeling deed velen, ver buiten onze rijen, opschrikken en zich de dreigende gevaren realiseren van een dergelijke daad. De Nieuwe Rotterdamse Courant schreef bij deze gelegenheid:

„Door de overwegende positie, die de Ver. Staten in het bondgenootschap innemen, dreigt het gevaar, dat de algemene belangen aan de Amerikaanse ondergeschikt worden gemaakt... Een symptoom hiervan is het z.g. Kem-amendement, waarin de bondgenoten zulke drastische handelsbeperkingen worden opgelegd.”

De Tijd kwam tot de ontboezeming, dat

„de wijze, waarop zij gepubliceerd is (de Amerikaanse maatregel — Red. P. & C.), de indruk wekt, dat de democratische landen slechts zelfstandig zijn, voorzover de Verenigde Staten zulks gelegen komt.”

In andere landen van West-Europa waren er eveneens tamelijk stormachtige reacties in de pers en grote ongerustheid, zelfs in officiële kringen. Het openlijke Kem-amendement werd daarom vervangen door de niet minder gevaarlijke, maar meer gecamoufleerde z.g. *Battle Bill*, die voor een kleiner (maar voor on-

beperkte uitbreiding vatbaar) aantal z.g. strategische goederen de uitvoer naar Oost-Europa verbiedt, en voor alle andere een Amerikaans toezicht instelt met de bedreiging, dat iedere „hulp” ingetrokken zal worden voor die landen, welke niet voldoende medewerken bij het geven van inlichtingen over hun uitvoer.

Hoe staat het thans met de handel tussen West- en Oost-Europa? Het Economisch Bulletin voor Europa van de U.N.O. (tweede kwartaal 1951) geeft hierover vrij uitvoerige gegevens, waaraan we hier enkele van de voornaamste ontleen.

Globaal genomen bedroeg de na-oorlogse export naar Oost-Europa niet meer dan 2/3 van de vooroorlogse, terwijl de import tot 1/3 verminderde. Terwijl West-Europa in 1937 nog ongeveer 10% van zijn import uit Oost-Europa betrok, bedroeg dit in 1950 nog niet eens 4%. Wanneer we rekening houden met de ontwikkeling van het peil der op de internationale markt gevraagde prijzen, kan men zeggen, dat de totale omvang van de handel van de socialistische wereld met de kapitalistische in 1950 niet meer dan de helft bedroeg van die tussen de overeenkomstige landen in 1938.

Een tweede kenmerkend feit is, dat er in de jaren 1949 en 1950 een langzame achteruitgang, zowel in de import uit Oost-Europa als in de uitvoer erheen, plaats vond. Zij is ongetwijfeld een gevolg van de sterke Amerikaanse druk, die vooral sinds de doorwerking van het Marshall-plan in West-Europa steeds sterker is geworden. De totale teruggang sinds 1948 bedroeg ongeveer 10%.

Daartegenover staan echter enkele opmerkelijke feiten. De teruggang gaat niet over de gehele linie. Enkele landen hebben tegenover 1950 hun handel met Oost-Europa uitgebreid, soms aanzienlijk! Zo hebben in 1950 West-Duitsland, Italië en Groot-Brittannië hun handel met de U.S.S.R. en de Volksdemocratiëën vergeleken met 1949 verhoogd. Ook de Zweedse export naar Polen en de Italiaanse export naar de U.S.S.R. en Polen werden aanzienlijk vergroot. De export van Zwitserse, Italiaanse en Zweedse machines naar de U.S.S.R., Polen en Tsjechoslowakije is geweldig toegenomen. De toestand op het gebied van de export van machines was zelfs zodanig, dat de vooroorlogse omvang hiervan weer werd bereikt.

Omgekeerd zijn de leveranties uit Oost-Europa aan het Westen op verschillend terrein aanzienlijk verhoogd (bijvoorbeeld voedergraanleveranties van de S.U. aan Engeland, en hout).

Welke conclusie kan uit bovenstaande feiten getrokken worden? Een zeer belangrijke springt in het oog. „Van nature zijn Oost- en West-Europa zeer sterk op elkaar aangewezen. Dit verklaart, waarom vóór de oorlog een belangrijk handelsverkeer tussen beide gebieden bestond,” schreef op 17 Februari 1950 het orgaan van de Economische Voorlichtingsdienst der Nederlandse regering. Inderdaad, maar het verklaart ook, waarom de Oost-West-handel zich, ondanks alle tegenwerking toch voortdurend doorzet en op bepaalde gebieden zelfs vooruitgang boekt.

De handel van Nederland met Oost-Europa past in bovenstaand algemeen West-Europees beeld. Terwijl Nederland in 1938 nog 6,4% van zijn export naar Oost-Europa richtte, was dit over de eerste negen maanden van 1951 niet meer dan 2,7%. De overeenkomstige cijfers voor de invoer uit het Oosten bedragen resp. 5,2 en 2,1%. Over dezelfde maanden van 1951 constateren we echter een sterke toename van de invoer uit de Sowjet-Unie, n.l. van 8,9 miljoen gulden in 1950 op 40,7 miljoen in 1951. De export naar dit land bleef echter zeer laag (5,4 miljoen). De verhoging van onze invoer uit de S.U. moet wel in de eerste plaats worden toegeschreven aan de leveranties van graan en hout en kolen uit de S.U. Voor Nederland geldt dus dezelfde conclusie, die wij voor geheel West-Europa maakten: de handel met het Oosten is voor ons land zó belangrijk, dat alle druk en sabotage niet kan verhinderen dat deze zich doorzet. De Nederlandse aankopen van graan en Donetzkolen, die in een dringende behoefte voorzagen, bewijzen de belachelijkheid van het verhaaltje, dat vooral het Oosten met uitbreiding van de handel gebaat zou zijn. Eerder het tegendeel is het geval.

Hiermede is tegelijkertijd een antwoord gegeven op de bewering van minister-president Drees, die in de Eerste Kamer ter gelegenheid van de interpellatie van pg. Jan Schalker over het Kem-amendement, de betekenis van de Oost-West-handel voor ons land poogde te kleineren, door te wijzen op het geringe percentage, dat zij uitmaakt in onze totale handel.

De tegenwoordige stand van zaken echter, die veroorzaakt is door het bukken van de regering-Drees voor de Amerikaanse pressie, zegt niets over het belang dat deze Oost-West-handel kan hebben voor ons land, wanneer het zich tegen de Amerikaanse druk verzet en resoluut een nieuwe koers inslaat.

Daarenboven bevat de verwijzing naar het geringe geldbedrag, dat de handel met het Oosten tegenwoordig uitmaakt, een principiële fout. Het gaat immers om goederen, die niet alleen een ruilwaarde, maar ook een *gebruikswaarde* hebben. De wereldhandel in hout maakt wat haar ruilwaarde betreft nauwelijks 5% van de gehele handel uit. Volgens de redenering van Drees is 5% niet belangrijk. Men stelle zich echter even voor ogen, wat het uitvallen van de gehele wereldhouthandel zou betekenen, ook voor ons land!

Uit Oost-Europa kunnen wij goederen betrekken, die elders niet of moeilijk te verkrijgen zijn, of die schaarse dollars kosten. We denken aan kolen, hout, voedergranen en broodgraan, kali, mangaan, sojabonen etc., die bij massale aankoop in het „Oosten” het dollartekort, dat op het ogenblik het kernprobleem van onze buitenlandse handel uitmaakt, zou opheffen.

Deze landen zijn bovendien bereid in ruil voor deze belangrijke grondstoffen en voedingsmiddelen Nederlandse waren te betrekken, die voor hun opbouw van belang zijn. Men moet hier vooral het oog op de toekomst gericht houden. Het betreft hier landen,

die zich in een stormachtige economische ontwikkeling bevinden en wier behoeften aan allerlei goederen (we denken aan allerlei machines en gereedschappen, transport- en communicatiemiddelen, schepen voor zee- en binnenvaart, electrotechnische, pharmaceutische en chemische producten) zeer groot zijn en zich *in steeds stijgende lijn* bevinden.

Van welke betekenis deze handel kan zijn moge blijken uit het feit, dat in 1931 in Duitsland, terwijl de kapitalistische wereld in volle crisistoestand verkeerde, miljoenen arbeiders werkloos waren en de buitenlandse handel tot een fractie was teruggelopen, niet minder dan driehonderdduizend arbeiders werkten aan opdrachten van de Sowjet-Unie. Een ander voorbeeld van meer recente datum, is een opdracht ter waarde van 1 milliard francs, die door de S.U. enige weken geleden aan de zijde-industrie te Lyon werd gegeven en daar verschillende fabrieken draaiende hield, die door het verloren gaan van afzetmarkten in andere landen, met sluiting bedreigd werden.

Voor Nederland is nog van bijzonder belang, dat het hier landen betreft, waarvan de bevolking een steeds toenemend welvaartspeil vertoont, dank zij de socialistische opbouw. Vele Nederlandse exportproducten veronderstellen namelijk een zekere mate van welvaart in de ontvangende landen. Landen met een oorlogseconomie zullen vele Nederlandse export-artikelen gaan weren (denk aan de Engelse beperkingen).

Zij (althans de regeerders) verkiezen kanonnen boven boter, kaas en eieren. Wat lezen we echter in Economische Voorlichting van 15 Febr. 1952 over een nieuw handelsaccoord, dat zojuist tussen Zweden en de Sowjet-Unie is gesloten en dat voorziet in een verdubbeling van het handelsverkeer in vergelijking met het afgelopen jaar?

„Bovendien,” lezen wij daarin, „valt het op, dat de Sowjet-Unie, welke voorheen alleen interesse toonde voor aankoop van kapitaal-goederen, thans ook voor niet onaanzienlijke bedragen contingenten voor consumptiegoederen heeft aanvaard.”

En dan volgt een opsomming vanaf boter tot raapolie, gezouten haring, rayonwol en 50 miljoen scheermesjes toe. Dit is wel een ontwikkeling in tegenovergestelde zin als in West-Europa plaats vindt. Geen wonder voor een land, waar de massa-productie van televisietoestellen op de dagorde is geplaatst, zoals Beria in zijn rede ter gelegenheid van de herdenking der Octoberrevolutie mededeelde.

Bovenstaande korte uiteenzetting doet reeds zien, van welk een groot belang de uitbreiding van de handelsbetrekkingen met Oost-Europa en de Volksrepubliek China zou zijn, zowel voor de werkgelegenheid, de verbetering van de dollarpositie als voor de handelsbalans. Zij kan een economisch fundament verschaffen voor een verovering van onze onafhankelijkheid op het Amerikaanse imperialisme.

Daarom hebben wij, communisten, alle redenen de uitbreiding van de Oost-West-handel te bepleiten, overal waar het te pas

komt. Het is een onderdeel van onze strijd voor de onafhankelijkheid van ons land, voor vrede en voor welvaart voor ons volk. Daarom treffen we bij de voorgestelde verkiezingsleuzen, die op de Partijconferentie in December j.l. werden besproken, er één aan, die luidt:

„Handel met het Oosten brengt welvaart!”

W. STUIT

Boekbespreking

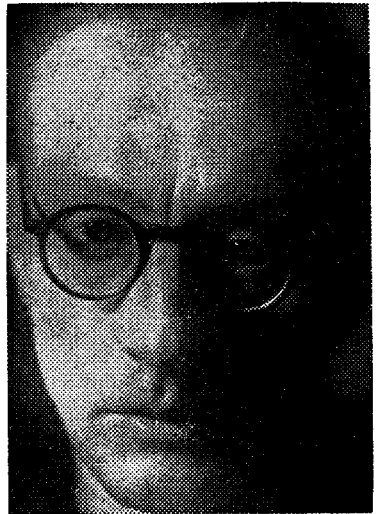
Theun de Vries schrijft voor Nederland

I

ANNA CASPARI — of het heimwee *) is de eerste van een reeks romans die Theun de Vries zich voorstelt te schrijven onder de titel „De Fuga van de Tijd”.

In deze reeks wil de schrijver de belangrijkste sociale en geestelijke verschijnselen van de laatste vijftig jaar in ons land vastleggen. Ieder boek zal een op zichzelf staand geheel zijn, maar tussen de romans zal een zekere binding bestaan. Ze zullen het verhaal vormen van een kunstenaar die uit het volk is voortgekomen, zijn weg aflegt door het leven en aan het eind daarvan tot het volk terugkeert.

Theun de Vries volgt dit proces niet als een zogenaamd onpartijdig waarnemer. Uitdrukkelijk wil hij partij zijn. Hij staat zelf temidden van de maatschappelijke strijd als deelgenoot en geeft in zijn werken, op kunstzinnige wijze, uiting aan zijn diepste overtuiging. Daarvan vormt zijn jongste roman opnieuw het

*) Uitg. Loghem Slaterus, f 9.50.

bewijs, dat overigens o.m. reeds in zulk een novelle als Kenau, die aan de vooravond van de Duitse bezetting van Nederland verscheen, uitdrukkelijk werd geleverd.

Anna Casparii — of het heimwee is een boek voor Nederland geschreven. Het verschijnt in een tijd, waarin evenzeer als in de afgelopen oorlogsjaren de buitenlandse indringer het volk heeft geknecht. Met behulp van zijn trawanten, gelijk het Seyss Inquart deed, regeert in ons vaderland Amerika.

Het volk worstelt om zijn vrijheid. De Communistische Partij, als in de bezettingsjaren, heeft het vaandel van het nationale eenheidsfront tegen de buitenlandse vijand ontrold. Ze poogt al wat gezond is en levensvatbaar te verenigen, voortbouwend op de tradities van ons land — zijn gewetensvrijheid en zin voor onafhankelijkheid.

Het is van bijzonder groot gewicht, dat een Nederlands schrijver van het formaat van Theun de Vries zijn pen in dienst van deze strijd heeft gesteld. Want ongetwijfeld betekent het verschijnen van de genoemde roman het stellen van een daad in de strijd om Nederlands onafhankelijkheid en voor het behoud en de ontwikkeling van ons nationale cultuurbezit.

II

DE roman Anna Casparii speelt in een Fries havenstadje Waddingen, aan het eind van de vorige eeuw. In die tijd voltrok zich in Nederland een snelle ontwikkeling van het kapitalisme. Het oude havenstadje met zijn scheepswerven voor houten zeilschepen, zijn overwinteringshavens, zijn scheepsbenodigdhedenleveranciers, zijn reders en handelaren werd in de maalstroom van de tijd meegezogen. De ijzeren stoomschepen verdrongen de ongewisse zeilvaart. Reders en ondernemers, zelfstandig hun bedrijven exploiterend, gingen ten onder en vielen ten offer aan de naar expansie dringende monsterondernemingen. De arbeidersklasse begon zich te organiseren. De reactie spande haar uiterste krachten in om het door haar zo dom gehouden volk in haar slavernij zonder verzet blijvend te ketenen.

In die bewogen tijd laat Theun de Vries zijn „Fuga van de Tijd” beginnen.

Anna Casparii stamt uit dat deel der gezeten burgerij uit de zeilvaart-periode, dat door de ontwikkeling van het kapitalisme uit het zadel werd gestoten. Zij zelf leeft reeds in vrijwel voortdurende tegenstelling tot haar omgeving. Haar vader en moeder zijn vroeg gestorven. Haar ooms Ruurd en Reinder begrijpen haar niet, evenmin als de overige familieleden. Zij haakt naar een ruimer leven, naar de grote stad waar zij wellicht haar kunstzinnige aspiraties (zij zingt voortreffelijk) zou kunnen bevredigen. Een andere oom, Ewout, met een open oog voor de bekrompenheid van zijn milieu, is een cynicus.

De economische toestand veroorzaakt tenslotte de ondergang van het familiebedrijf van Ruurd Casparii en ruïneert de werf van Reinder.

Anna Casparii leert de Amsterdamse zakenman Everhard Brack kennen, die de familie van de financiële schande redt voor de prijs van de jonge Anna, die hij als zijn bruid meevoert.

Aan het eind van het boek is Anna Casparii reeds in Amsterdam en is de Waddingse episode afgesloten.

Dit is echter slechts één zijde van de roman, ofschoon zonder twijfel de meest uitgesponnen kant.

Daartussendoor loopt het prachtige verhaal van de strijd der Waddingse arbeiders, onder aanvoering van de socialist Monse Monsma, een man wiens gezondheid zeer ernstig is geschaad tijdens zijn arbeid als propagandist van het socialisme onder de ongelooflijk arme Friese arbeiders van stad en dorp.

De Vries geeft een buitengewoon boeiende schildering van zijn leven in dat kleine havenplaatsje. Monse Monsma is de vertegenwoordiger van het zo zwak lijkende nieuwe, dat door de romanschrijver met zoveel liefde is aangegeven. Wij denken daarbij aan de bladzijden die handelen over de verkoping van Monsma's inboedel, omdat hij weigert belasting te betalen.

Let wel — de Vries is geen schrijver van een theoretisch handboek. Overal blijft hij de romanschrijver, de grote verteller, die zijn karakters tot leven wekt, hen plaatst in een omgeving die werkelijk wás zoals hij hem schildert en hen met hun kracht en zwakte maakt tot onze geliefde romanfiguren.

Het vraagstuk of het verstandig was te vechten zoals de strijders uit die dagen het deden, is door de historie beantwoord. Onze Partij is toegerust met voortreffelijke theoretische wapens, met de ervaring uit eigen strijd en de rijke ervaring van onze zusterpartijen, voor alles de Communistische Partij van de Sowjet-Unie.

Echter, deze Monse Monsma is ons dierbaar geworden. De arbeiders van Waddingen die de marechaussé's van hun paarden trekken en de beesten met een paar klappen voor het achterste zonder ruiters door de stad jagen, staan ons zo helder voor de geest. Wij voelen de spanning van Anna Casparii, die de demonstratie voor het huis van Monse Monsma gadeslaat; haar twijfel en haar innerlijke afkeer van haar familie en haar standgenoten, die de organisatoren van deze aanslag op Monsma's positie zijn, omdat de socialist hen in zijn krant zo fel heeft aangepakt.

Omdat deze roman zo bijzonder welsprekend getuigt van het grote vertrouwen, dat Theun de Vries stelt in de toekomst van de gewone mensen, omdat hij ieder lijntje van Monse Monsma en van Anna Casparii, van de oude zeeman Jacob Cabeljauw en van tante Wikke Casparii zo scherp en liefdevol heeft getekend — daarom is het boek een bron van kracht voor zijn lezer of lezeres geworden.

III

HET is geen wonder dat de stellingname van Theun de Vries, zijn moedig positie kiezen aan de zijde van het volk, bewondering oproept van de kant van zeer velen. Anderzijds valt hem de reactie op zijn nek met haar bitterste critiek.

Wij zeiden dat de roman Anna Casparii voor Nederland is geschreven. Het boek mobiliseert en wijst met kunstzinnige middelen de mensen de weg. Het is géén boek, zoals er zovelen zijn in de huidige

tijd, soms geschreven door mensen die het wellicht zo niet bedoelden, die vervuld zijn van het diepste pessimisme. Om nog maar te zwijgen van het soort romans van Amerikaanse huize (ook al worden ze soms in de Nederlandse taal geschreven) waarin verwording en misdaad, sexuele verwildering en botte eigenliefde, het spuwen op de eenvoudige mensen en het verheerlijken van de „geniale” enkeling (hoe misdadig hij ook moge wezen) tot het thema van de dag zijn gemaakt.

De roman van De Vries ademt een geest van diep vertrouwen in de toekomst van de mensen. Het verschijnen van deze roman is reeds een ontzaglijke winst voor ons volk, omdat het er zijn eigen kracht en zijn vermogen om te winnen uit kan putten; omdat het boek de mens niet neerdrukt tot een peil dat overeenkomt met de wensen der Amerikaanse rovers, maar hem opheft in de richting van de bewuste, onoverwinnelijke strijder voor de nieuwe, vrije maatschappij.

In Elsevier's weekblad kon men onlangs naar aanleiding van het verschijnen van een roman van één der jongere schrijvers die in ons land wonen (G. Kouwenaar), lezen dat het hier weliswaar om de roman van een „communist” ging, maar dat men desalniettemin het boek bewonderde.

Elsevier schept zich zijn communisten naar zijn eigen beeld. Het betrokken boek was niet dat van een communist; het eindigde met de in het uitzicht gestelde zelfmoord van de hoofdpersoon, die voor zijn hopeloze leven geen andere oplossing wist. Het hield zich bezig met een verrader en beschrijft zijn diepste zieleroeselen.

Nu kunnen de reactionairen van Elsevier zich wellicht geen nuttiger „communistische” schrijvers denken dan zij die de zelfmoord als oplossing plegen aan te geven, maar we moeten het blad duidelijk maken, dat dat nu juist wel karakteristiek is voor de klik van Forrestal — die uit de zoveelste verdieping sprong op het gerucht „de Russen komen” — maar niet voor de communisten.

Het boek van Theun de Vries wordt door de heer J. W. Hofstra in Elseviers weekblad met onverbloemde haatgevoelens ontvangen. Omdat het de roman van een communist is? Ja — omdat in deze roman inderdaad de gevoelens van liefde voor de mensheid, vertrouwen in haar toekomst, liefde voor het land waarin we leven tot uitdrukking zijn gebracht, dezelfde gevoelens die in de door Elsevier beminde „literatuur” in een zondvloed van modderwater verdronken plegen te worden.

IV

DE criticus Johan van der Woude (die in Vrij Nederland het boek besprak) schreef o.a.:

„De Vries beeldt een wereld uit en hij verwerkt zijn stof tenminste op een manier die draagwijdte heeft. Hij durft zijn verantwoordelijkheid als schrijver aan; hij staat ergens voor en beeldt uit waar hij voor staat. Dat is in dit boek de sociale rechtvaardigheid”.

En verder:

„...hij doet dit als kunstenaar en er staan minstens honderd pagina's in dit boek, die door geen ander van onze levende prozaïsten kunnen worden verbeterd...”

Om te besluiten:

„Na al die verschaalde, schijnbaar intellectuele gesprekken tussen schimmige Ik-figuren, waarop wij in de na-oorlogse romanliteratuur worden vergast, is ditmaal tenminste een man aan het woord die proza schrijven kan en die zijn vak verstaat”.

Wij staan ongetwijfeld nóg positiever tegenover dit boek. Behalve de „minstens honderd pagina's in het boek”, die door de criticus Van der Woude terecht als prachtig zijn gekenschetst, bewonderen wij ook de overige 343 levende bladzijden van deze roman.

Maar wij achten het van groot belang, dat het verzet tegen de wording in onze literatuur zich breder en sterker gaat aftekenen, evenals de waardering voor de werkelijke Nederlandse literatuur, zoals onder meer Theun de Vries ze ons in dit boek heeft geschonken.

Die stroom zal stijgen, Elseviërs woede ten spijt!

G. GEELHOED.

Alle heil komt uit Amerika

Sam de Wolff: „En Toch...”, (Driekwart Eeuw Socialisme in vogelvlucht).

ZOALS bekend, behoort S. de Wolff tot de „linksen” in de P.v.d.A.-kringen. Wij zullen het niet mis hebben, als wij aannemen dat hij zich als de enige levende „marxist” in Nederland beschouwt.

Deze kenner van het marxisme nu, heeft zijn herinneringen over de wording van de Nederlandse arbeidersbeweging in een zo juist verschenen boekje samengevat. Zijn herinnering schijnt hem echter, om het zacht te zeggen, op de beslissende momenten in de steek te laten.

Het eerste program van de SDAP (1894) noemt hij met Saks marxistisch, Troelstra's houding tijdens de Spoorwegstaking van 1903 en zijn beroemde „vergissing” van 1918 tracht hij te „verklaren” en goed te praten.

Hij schenkt naar verhouding veel aandacht aan de Russische revolutie van 1905, maar wat de revolutie van 1917 betreft — wel, de lezer kan uit het verband opmaken, dat zoiets plaatsgevonden heeft. Met zekerheid echter komt de lezer te weten dat de Februari-revolutie plaatsgevonden heeft. Maar dit dankt hij alleen aan de omstandigheid, dat de „geschied-

schrijver” hier een praatje wilde lozen, dat het genie van Lenin moet verkleinen.

Voorts is het merkwaardig om op te merken, dat de Communistische Partij, in dit boek over 75 jaar Nederlandse arbeidersbeweging, kennelijk omstreeks 1930 ophoudt te bestaan.

Zijn dit toevallige zaken? Een psycholoog zou het noemen van de gebeurtenissen van 1905 (de verloren revolutie), van Februari 1917, het verzwijgen van de Octobergebeurtenissen en van de geboorte der CPN (1930) aldus kunnen uitleggen: Onbewust komt hier de haat van de kleinburger ten opzich-

te van de zegepraal van het socialisme en zijn voldoening over tijdelijke nederlagen tot uitdrukking. Wij zijn echter geen psycholoog.

De onbevungen lezer kan natuurlijk aanvoeren, dat het een boek over de Nederlandse arbeidersbeweging is. Heel juist. Hem verwijzen wij echter naar het slot van het boek, naar de „prognose” van S. de Wolff.

Dat het mis is met de sociaal-democratische leiders in West-Europa, is voor S. de Wolff vanzelfsprekend niet verborgen gebleven. Maar waar vestigt hij zijn hoop op? Op Amerika! „Van dit reuzenrijk zal de impuls voor het opnieuw „verjongde socialisme” uitgaan”, de „renaissance” (de wedergeboorte) „van het socialistisch bewustzijn” zal van de Verenigde Staten uitgaan. En wel, als de crisis zich daar na de „lange baisse-periode” doorzet.

Ongetwijfeld moeten wij dit bedenksel kenschetsen als een nieuwe manoeuvre om de tegen de PvdA-leiders in opstand komende arbeiders er toe te verleiden, hun hoop toch maar op Amerika te vestigen.

Waarom echter zouden zij zich aan een „prognose”, een bedenksel, een niets vastgrijpen, waar het „verjongde socialisme” in al zijn grijpbare werkelijkheid in de Sowjet-Unie bestaat en bezig is op te bloeien in de Volksdemocratische landen en China?

O zeker, men behoeft geen theoreticus van het formaat van een S. de Wolff te zijn, om te voorspellen, dat het socialisme ook eens in Amerika overwinnen zal. Maar de huidige werkelijkheid is, dat de duistere reactie van de kanonnenkoningen in dat grote land de politieke macht heeft. O zeker, wij verheugen ons van harte, wanneer wij vernemen, dat de vredesbeweging in Amerika zich uitbreidt, ondanks verscherpte heksenjacht en lynch-terreur. Daarin zien wij een schone toekomstbelofte. Dat neemt echter niet weg, dat de ware socialist naar het Oosten kijkt, dat hij inspiraties opdoet voor versterkte activiteit en doeltreffender

organisatie van de strijd voor de bevrijding in eigen land uit de geweldige gebeurtenissen, die thans in de Sowjet-Unie, in China en de jonge volksdemocratische staten plaatsvinden.

Sam de Wolff echter wil de oppositie in de PvdA er toe verleiden, om voorlopig maar niets te doen en berustend af te wachten, totdat zonder ons toedoen de oorlogsreactie in Amerika verslagen is.

Het is de uiting van het oude kleinburgerlijke pessimisme van onze Nederlandse „linksen”, die de zelfstandige rol van de Nederlandse arbeidersbeweging ontkennen, alle heil van buiten verwachten met de motivering, dat het „kleine Nederland” in de wereldpolitiek toch geen rol speelt. Dat is dan ook de werkelijke reden, waarom de Wolff „vergat” mede te delen hoe de Communistische beweging zich tussen 1930 en 1950 ontwikkeld heeft. Want haar bestaan en haar invloed is een lastig iets in zijn theorie van berustend afwachten.

Met dat al willen wij niet zeggen, dat in het boek helemaal niets te vinden is, wat de moeite waard is. (Wij denken hier b.v. aan zijn beschrijving van de politiek van Troelstra omstreeks 1900 en van het optreden der Tribunisten tijdens de oorlog 1914/18).

Maar daar gaat het niet om. De Wolff, die blijkbaar begrijpt dat de Vorrinkse „bolsjewiekenjacht” zijn doel voorbijschiet, tracht het levende socialisme te doden, door er over te zwijgen. Door te zwijgen over de diepgaande invloed die van de overwinningen van het socialisme in de Sowjet-Unie en elders op de Nederlandse arbeidersbeweging worden uitgeoefend. Misschien spreken de feiten zo luid, dat hij er doof van geworden is? En misschien beleven we het nog, dat Truman ons als de aanvoerder van het vernieuwde socialisme, „made in America”, wordt aangeprezen? Laat de Wolff maar bij de Kadet in de leer gaan, die is hem immers reeds bij deze poging voorgegaan.

F. B.

Het geheim van het eiland Oen-Do

James Dey, een Engelse officier, was bij de Amerikaanse generaal Smith geroepen. In de kazerne had men nog tegen Dey gezegd:

„Wees beleefd, Smith — het zijn de ogen en oren van Amerika in Korea, begrijp je, zoals bij ons de Intelligence Service.”

Generaal Smith sprak langzaam:

„Aan de Britse matrozen werd een belangrijke taak opgedragen: de bescherming van de Koreaanse eilanden Oen-Do en Je-Do in de Japanse Zee. Het transport van de mensen van deze eilanden naar de Koreaanse kust wordt alleen door Britse matrozen verzorgd. U zult mij persoonlijk behulpzaam zijn,” zei hij, en gaf Dey een pakje Amerikaanse sigaretten.

Dezelfde dag bracht een Amerikaans schip Britse matrozen uit Japan naar het eiland Je-Do. James Dey stond bij de reeling en keek somber naar het water. Hij, een oude soldaat, zag geen gat in deze oorlog. Naast hem hoorde hij sergeant Watt nijdig mompelen: „Een grote rotzooi is deze oorlog, Engeland heeft in Korea niets te zoeken. De verdorpe Yankees hebben ons in een smerig zaakje gewikkeld.” En hij was er zelf ook niet gerust over.

Op Je-Do was voor Dey veel werk te doen. Overdag sliepen de Britse matrozen in kazernes, bewaakt door Amerikaanse posten. Zodra het donker werd beval men hen de boten te bewaken, die meestal van het nabijgelegen Oen-Do naar het Koreaanse vasteland koersten. De boten naderden geruisloos de kust. De zeilen waren omzoomd met repen gummi. In lompen geklede mensen (hun gezichten kon Dey niet zien) sprongen aan de oever in de zee, zodat zij tot hun hals in het water stonden. Daarna verdwenen zij snel uit het gezicht...

Wie waren deze mensen, waarom bracht men hen naar het vasteland — de Britse matrozen wisten het niet.

„Wie nieuwsgierig is komt voor de krijgsraad,” antwoordde eens de Amerikaanse commandant kortaf op de vragen van de Britten, en de matrozen hielden hun mond. Sergeant Watt was er niet meer. Op een dag haalden de Amerikanen hem uit de kazerne en hij kwam niet meer terug. Er gingen geruchten, dat de Yankees hem wegens „rode propaganda” hadden gefusilleerd.

Op een keer brachten James Dey en zeven matrozen weer een groep mensen naar de Koreaanse kust. Het was stormweer. James liet de boot omkeren, maar de golven sloegen het stuur stuk en de boot werd op het land geworpen. Grenstroepen van het Koreaanse Volksleger namen de Britten gevangen.

„Wat hebt u op het eiland uitgevoerd?” vroeg een Koreaanse officier aan James Dey bij het verhoor.

De Engelsman antwoordde zoals het hem bevolen was: „Wij verdedigen het eiland.”

De officier glimlachte. „Dus u hebt het verdedigd? Was dat de moeite waard — zo'n lange reis te maken om een Koreaans eiland te verdedigen tegen Koreanen?” Dey dacht aan Watt en zei, zonder veel overtuiging: „Wij zijn soldaten en bevelen voeren wij uit. Wij hebben mensen aan land gebracht.”

De Koreaanse officier keek de Britten onderzoekend aan. „En weet

u ook wat voor mensen u hier naar toe hebt gebracht? Vandaag bijvoorbeeld?"

James Dey trok zijn schouders op: „Het gebeurde altijd 's nachts en ik kon hen niet bekijken.”

De officier, die het verhoor leidde, zei iets tegen een Koreaanse soldaat en deze ging naar buiten. Na een paar minuten ging de deur open en een mens kwam binnen, die tot zijn hals in lompen was gehuld. Op bevel van de officier trok hij langzaam zijn kleren uit. Skeletachtige handen met weggrottend vlees bij de gewrichten kwamen te voorschijn. Het gezicht was bedekt met kwaadaardige, bruine vlekken...

„Moen Toem Pen —” zei de officier tegen de matrozen, „deze man met zijn huid vol vlekken, is een melaatse uit de lepra-kolonie op het eiland Oen-Do. Zulke mensen zijn de Amerikanen dus gaan gebruiken als hoodschappers en spionnen! Lepra-lijdgers kregen de opdracht, militaire berichten te verzamelen en onderweg de lepra op het gebied ten Noorden van de 38ste breedtegraad te verbreiden.”

De krijgsgevangene James Dey uit het graafschap Kent schreeuwde woedend: „Dat is gemeen! De Yankees hebben geen recht om zoiets te doen!” Nu herinnerde hij zich alles, wat op het eiland Je-Do gebeurd was en hij zag de gebeurtenissen in een heel ander licht.

„Zij hebben onszelf als melaatsen behandeld!” riep hij verbitterd. „Blijkbaar waren de Amerikanen bang om door ons besmèt te worden.

Daarom hebben zij ons in kazernes geïsoleerd. Wij moesten dit vuile zaakje voor hen opknappen. De Yankees hebben er een gewoonte van gemaakt om alles met de handen van mensen uit andere landen klaar te spelen."

Na een korte stilte vroeg Dey ongerust: „Wat denkt u, zijn wij al besmet? Ik ga dit allemaal in een brief naar huis schrijven, in Engeland moeten de mensen weten wat de Amerikanen met ons uitvoeren."

„Het zijn er niet zo weinig, die men hier naar toe heeft gebracht," zei de officier. „Vandaag hebben wij Denkijum, Jandoksin, Tsjaniksum en andere aangehouden. Wie zijn dat allemaal? Duistere figuren uit Zuid-Korea, analfabeten, die door hun ziekte tot ondergang zijn gedoemd en die de Amerikanen tot hun werktuigen hebben gemaakt."

En zo heeft het arsenaal van de Amerikanen zich met een nieuw wapen verrijkt — de lepra. Het is moeilijk te geloven, en toch is het werkelijk waar. Maar het is de Yankees niet gelukt om het geheim van het eiland Oen-Do te bewaren.

IRINA WOLK

(Literatoernaja Gazeta)

KRONIEK

(15 Januari - 15 Februari)

JANUARI

- 17 Dit jaar zullen de herhalingsoefeningen 13—85 dagen duren.
- 18 Algemene staking in Tunis tegen Franse terreur.
- 21 President Truman biedt het Amerikaanse Congres een begroting voor 1952—'53 aan, die voor bijna 85% (72,5 milliard dollar van 85,4 milliard) bestemd is voor oorlogsvoorbereiding.
- 22 De regering besluit de prijzenbeschikking handelsmarge 1951, alsmede de richtlijn voor de prijsberekening door de groot- en kleinindustrie, in te trekken.
- 23 In Smallingerland nemen werklozen zelfstandig werk in uitvoering.
- 26 Publicatie van het ontwerp-Beginselprogram van de CPN.
- 28 Prijsverlaging en geldhervorming in Roemenië.
- 29 De koopkracht in de Sowjet-Unie is in 1951 met 15% gestegen, de productie met 16%.

FEBRUARI

- 1 Algemene 24-uurs proteststaking in Tunis.
- 2 Volgens Reuter moet Nederland zijn oorlogsuitgaven met 40% verhogen. De regering-Drees biedt 20% verhoging aan.
- 4 Het volksbrood wordt 5 cent duurder.
- 5 De burgemeester van Amsterdam verbiedt de herdenking van de Februari-staking 1941, die Zondag 24 Febr. gehouden zou worden.
- 12 Algemene 24-uurs proteststaking in Frankrijk tegen het verbod van de herdenking van de grote Volksfront-acties in Februari 1934 tegen het fascisme.

Lees het 12e nummer van

De Sowjet-Unie

Uit de inhoud

Een mooie foto-reportage van de 3e Vredesconferentie van de Sowjet-Unie te Moskou gehouden van 27—29 November '51.

Een prachtige kleuren-foto van de Stalin-fabriek, waar nieuwe Sowjet-turbines voor de grote hydro-electrische krachtstations van Koejbysjef en Tsimljanskaja gefabriceerd worden.

Een zeer interessante foto-reportage van een automatische betonfabriek.

Schitterende kleuren-reproducties van schilderijen der jonge Sowjet-artisten.

Verder vele foto's over kunst, cultuur, sport enz.

Jaarabonnement . . .	f 9.—	} Incl. porto
Half jaarabonnement	f 4.50	
Losse nummers . . .	f 0.93	
Oude nummers voor proef	f 0.25	

BOEKHANDEL PEGASUS

LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM-C. — TELEF. 30822

GIRO 173127

De Nieuwe Tijd

is werkelijkheid

In de Nieuwe Tijd Reeks verschijnen regelmatig korte verhalen over het leven van gewone mensen in het land van het socialisme.

Reeds verschenen:

De Geschiedenis van een Stachanow-arbeider	f 0.30
De Witte Plek	f 0.15
Weer Thuis	f 0.30

Bestellingen opgeven aan de afd. der C.P.N. in uw woonplaats of bij:

BOEKHANDEL PEGASUS
LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM
Tel. 30822 — Postgiro 173127 — Gem. Giro P 1527

POLITIEK EN CULTUUR

De strijd tegen de werkloosheid
Historische betekenis Partijcongres 1930
De Communisten en de vrijheid

7e Jaargang N°. 4

April 1952

Maandoverzicht	145
De strijd tegen de werkloosheid, Jan Haken	150
Luister! R. E. Hayden	154
De communisten en de vrijheid, M. Bakker	155
Het Partijcongres 1930 legde de grondslag voor een Bolsjewistische Partij Nederland, H. Verhey	165

Bron van ontwikkeling van de Sowjet-maatschappij, P. F. Joedin	173
Economische notities, F. B.	178
Het gestolen horloge, Boris Djatsjenko	182
Het ontstaan van de mens, K. S.	185
Over een zeer gevaarlijke, ongenode gast, J. de Louw	190
Kroniek	192

bibliotheken orland
SUN

Binnenkort verschijnt, voor het eerst in de Nederlandse taal, de beroemde brochure:

Anarchisme of Socialisme van J. W. Stalin

In dit boekje, ontleedt de jonge Stalin (hij schreef het in 1907) op diepgaande wijze de fouten van het anarchisme en de hieruit voortvloeiende gevaren voor de strijd van de arbeidersklasse. Tegelijkertijd geeft hij een duidelijke uiteenzetting van de grondbeginselen van het marxisme. Voor ons land met zijn vele overblijfselen van het anarchisme een uiterst interessant boekje.

72 pag., prijs f 0.30

Bestellingen te richten aan:

**de afdelingen der C.P.N.
en boekhandel Pegasus, Leidsestraat 25
Amsterdam, tel. 30822, giro 173127.**

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

DE herdenking van de Februari-staking 1941 is een duidelijke uitspraak geworden tegen het herlevend fascisme, Duitse herbewapening en oorlog. De betekenis van deze staking voor het verzet tegen het Duitse fascisme valt niet te ontkennen. Het is een historisch feit, evenals het feit dat de communisten de leiding van deze staking hadden. De regering, die aan de leiband van Amerika loopt, was niet in staat deze herdenking, die een deel van het volk zelf is en waarvan de nabestaanden van de slachtoffers en een groot aantal van de leiders nog in het leven zijn, onopgemerkt te laten voorbijgaan. Want een werkelijke herdenking is geen leeg gebaar. Deze is de voortzetting van de strijd, waarvoor deze Nederlanders gevallen zijn, en dat druist in tegen de politiek van oorlogsvoorbereiding van deze regering. In deze situatie trachtte men dit jaar de herdenking tot een formele plechtigheid te beperken, die elke betekenis zou missen. Aan het Februari-comité, dat ieder jaar de herdenking had voorbereid, werd verboden deze op Zondag 24 Februari te doen plaats vinden, en tegelijkertijd werd de kranslegging door de autoriteiten op Maandag 9 uur 's morgens bepaald, met de bedoeling deze buiten het volk om te doen geschieden. Het Februari-comité riep ertoe op, het werk een uur eerder te beëindigen en om 5 uur massaal langs het voorlopig monument te defileren en bloemen te leggen. Uit de mobilisatie-vergadering, welke Vrijdagsavonds werd gehouden, bleek dat het Februari-comité de mening van de bevolking vertolkte. De autoriteiten sloeg de schrik om het hart. Alles werd in het werk gesteld om thans de herdenking om 9 uur naar het Waterlooplein te krijgen. Pers en radio werden in het geweer geroepen. De radio b.v., deed Zaterdags en Zondags verscheidene malen een beroep op de werkgevers om hun personeel om 9 uur vrij te geven, en op alle anderen om aanwezig te zijn. Het Vrije Volk schreef nog 's Maandagsmorgens:

„Ter elfder ure pogen de communisten door het verspreiden van misleidende strooibiljetten verwarring te stichten. De Algemene Herdenking is hedenochtend 9 uur.”

Och arme! Het doet achteraf dubbel belachelijk aan.

Door deze handelwijze kreeg deze Maandag nog veel meer het karakter van een volksuitspraak, waarbij we niet mogen vergeten, dat het Februari-comité niet over radio en pers, behalve De Waarheid, kon beschikken.

De volksuitspraak was vernietigend. 's Morgens een paar honderd man, en om 5 uur duizenden en duizenden mensen. Daarom had de herdenking van 1952 een buitengewone betekenis. Zij toonde de onverzettelijke wil van de werkers en de overige bevolking om tegen het fascisme, herbewapening en oorlog te strijden. Deze wil werd nog onderstreept door de grote demonstraties op de internationale vrouwendag.

Aan de ene zijde groeit het verzet en de ongerustheid bij de massa over de oorlogspolitiek, en aan de andere zijde wordt de druk van Amerika op de regering groter. Zo staan de zaken bij de naderende verkiezingen. Uit deze factoren spruit de crisis in de Amerikaanse partijen in ons land voort. In de C.H.U., de A.R. en de K.V.P. zijn vleugels, die nog sneller willen uitvoeren, wat Amerika verlangt. Zij hopen zich op die manier van een plaats te verzekeren.

In de P.v.d.A. wordt de crisis veroorzaakt door de druk van de leden van het N.V.V. en de P.v.d.A.-leden zelf. Daardoor moesten de P.v.d.A.-woordvoerders herhaaldelijk stelling nemen tegen maatregelen van de regering, die zij zelf reeds bij het geheime regeringsprogram hadden aanvaard. Dit is gebeurd bij de prijspolitiek, de werkloosheid en de invoering van de worgkamer. In de vergadering van de partijraad van de K.V.P. heeft Romme de P.v.d.A. te verstaan gegeven, dat het hiermee uit moet zijn en dat zij gewillig zijn fascistische politiek op bevel van Amerika moeten uitvoeren. Want — zo dreigt hij — het is ook mogelijk zonder de P.v.d.A. een regering te vormen. Romme is er zich van bewust dat, zoals hij zei, „het regeren moeilijker wordt”, d.w.z. het uitvoeren van de oorlogsplannen tegen de wil van het volk. De regering-Drees zal in de resterende tijd van haar bestaan de weg moeten voorbereiden voor een fascistische Romme-regering, waarin de P.v.d.A. misschien ook een plaats zal kunnen krijgen.

Het verzet tegen de oorlogsvoorbereiding en zijn gevolgen in Nederland groeit, en aan het hoofd daarvan staat de Communistische Partij, zoals de Sowjet-Unie aan het hoofd van de vredeskrachten in de wereld staat. Daarom worden juist nu bij de naderende verkiezingen in Nederland pogingen in het werk gesteld, de communisten van de massa te scheiden. Laster en leugen worden langs alle kanalen uitgestort. Wij herinneren aan de grote aanplakbiljetten, die overal in Nederland zijn aangeplakt. Wij wijzen er op dat een film als „Wij leven vrij” vertoond moet worden, terwijl de film die een beeld geeft van de opbouw en het leven in het tegenwoordige China, verboden wordt. Dit zijn symptomen van de wijze waarop de verkiezingsstrijd van de

Amerikaanse partijen gevoerd zal worden. Reeds in een artikel in Politiek en Cultuur van Januari werd aan de hand van verschillende voorbeelden aangetoond, dat de reactie, als haar positie wankel wordt, het wapen van de provocatie gebruikt om haar machtspositie te behouden. Hierdoor wil zij de krachten, die haar bedreigen, verdelen en uit elkaar slaan. Wij willen herinneren aan de zogenaamde Zinowjef-brief, welke bij de verkiezingen van 1924 in Engeland zo'n grote rol gespeeld heeft. De toenmalige Labour-regering onder MacDonald had betrekkingen met de Sowjet-Unie aangeknoopt. In die tijd werd een vervalste brief van Zinowjef, z.g. in naam van De Derde Internationale, gepubliceerd, waarin de Engelse communisten tot ondermijning van de tucht in het leger en op de vloot werden aangespoord. Zoals later is uitgekomen, was deze brief in het „Foreign Office”, buiten medeweten van de regering opgesteld. Tussen twee haakjes: doet deze brief ons ook niet aan de argumentatie denken bij het ambtenarenverbod in ons land?

Wij herinneren aan deze brief om te laten zien, welke middelen al zo gebruikt worden. Zij diene ons tot waarschuwing.

De feiten, waaraan iedere dag nieuwe worden toegevoegd, bewijzen onomstotelijk van welke zijde het oorlogsgevaar komt. Neem de conferentie te Lissabon. Er zijn daar een groot aantal afspraken gemaakt en besluiten genomen, waarvan we niet op de hoogte zijn. Maar wat er van officiële zijde en door de journalisten over bekend is geworden spreekt boekdelen. Het is een poging — onder druk van Amerika — de voorbereidingen voor een derde wereldoorlog te versnellen.

Het Europees leger is aanvaard, waardoor de herbewapening van West-Duitsland kan plaats vinden. Dit leger onder de vrijgelaten Hitler-generaals, vormt de hoofdkracht in deze coalitie. Het gevaar voor Europa wordt door deze opnieuw bewapende, naar revanche dorstende fascistische generaals acuut. Officieuze persstemmen meldden nog dat aan West-Duitsland de wapenproductie in een aantal industrietakken is toegestaan en tevens dat West-Duitsland een eigen vliegtuigindustrie kan gaan oprichten.

Het tweede besluit als aanvulling op het Europees leger bestaat hierin, dat voor Amerika 200 bases voor straaljagers en atoombommenwerpers in Europa zullen moeten worden aangelegd. Deze zijn dan tegelijkertijd militaire machtsfactoren van Amerika tegenover de Europese staten zelf. Zulke bases zullen ook in Nederland voor Amerika moeten worden aangelegd, waarvoor Nederland nog eens 70 miljoen gulden extra zal moeten neertellen. Het te Lissabon opgedrongen program zal dus een nieuwe versnelling van de oorlogsvoorbereiding met zich meebrengen, waardoor de volken nog grotere lasten zullen moeten opbrengen. De economie zal nog meer ontwricht en de afhankelijkheid van Amerika nog groter worden. Het is duidelijk, dat door dwang en chantage afgedwongen overeenkomsten de tegenstellingen niet

overbruggen maar verdiepen. Niet alleen tussen Amerika, maar ook tussen de landen onderling.

De herbewapening van West-Duitsland zal grote gevaren met zich meebrengen.

Deze besluiten zijn door de Europese regeringen aanvaard tegen de wil van het volk. Zij hebben zich tegenover Amerika verplicht deze uit te voeren. Maar het zal blijken dat de volken deze plannen niet zullen aanvaarden. De regering-Faure, die de uit deze verplichting voortvloeiende middelen o.a. wilde verkrijgen door een belastingverhoging van 15%, moest reeds aftreden. Door een diplomatiek steekspel is Pinay met behulp van de Gaullisten en met stilzwijgende goedkeuring van de sociaaldemocraten (zij hadden voor de 15% belastingverhoging gestemd en onthielden zich van stemming bij het goedkeuren van Pinay als minister-president) minister-president geworden. Deze wil de huidige politiek voortzetten, hij heeft om dit mogelijk te maken een verdere wijziging van de grondwet op zijn program om de weg voor generaal de Gaulle voor te bereiden. De tegenstelling tussen het Franse volk en de regering is hierdoor echter groter geworden. Dit wordt aan burgerlijke zijde ingezien. De Haagse Post van 8 Maart drukt dit op de volgende wijze uit:

„Het werkende Frankrijk begrijpt niets van 't politieke Frankrijk. Het landsbestuur in Frankrijk staat buiten de realiteit. De koning Lodewijk XVI heeft het hoofd verloren, omdat het volk niets meer van zijn politiek begreep. Wat begrijpt het Franse volk van de huidige Franse politici? Niets.”

Wij zouden niet willen beweren, dat het werkende Frankrijk er niets van begrijpt en wars van elke politiek is. Het begrijpt het terdege en lust deze politiek niet. Aan het hoofd van dit werkende volk staat de grote Franse communistische partij, die alle krachten verenigt en de weg wijst. Het zal daarom ook deze regering niet gelukken, haar plannen ten uitvoer te brengen en tegen de wil van het volk aan het roer te blijven.

Terwijl de besluiten van Lissabon ten doel hebben het oorlogsgevaar te vergroten, heeft de Sowjet-Unie opnieuw het initiatief genomen om het Duitse vraagstuk tot oplossing te brengen en de vrede in Europa te waarborgen. Zij heeft zich tot Amerika, Groot-Brittannië en Frankrijk gewend om een vredesverdrag met een verenigd Duitsland te sluiten. Een ontwerp-plan voor zulk een verdrag heeft zij er bijgevoegd. Deze concrete voorstellen, die de wensen van alle eerlijke vredelievende mensen vertolken, bieden elke mogelijkheid tot onderhandeling en overeenstemming.

De N.R.C. van 12 Maart wees er op, dat er „vrijwel alleen positieve gezichtspunten naar voren zijn gebracht.” De naar vrede dorstende massa zal niet kunnen toestaan dat deze voorstellen worden afgewezen.

Van welke zijde het oorlogsgevaar komt blijkt ook uit de

gebeurtenissen in het Oosten. Openlijk verklaarde Foster Dulles, dat de Verenigde Staten niet konden toestaan dat het vasteland van China onder contrôle van de Chinese communisten bleef. Om dit doel te bereiken heeft Amerika tot de meest barbaarse en sadistische wapens zijn toevlucht genomen, de bacteriologische wapens. De Amerikaanse oorlogstokers hebben in Noord-Korea en Noordoost-China bommen met door bacteriën besmette insecten neergeworpen. De omhulsels van deze bommen zijn gevonden. Alle regeringen, die deze oorlog in Korea ondersteunen, zijn hiervoor mede verantwoordelijk. De verontwaardiging in alle landen is groot. De protesten zullen moeten aangroeien tot zo'n machtige beweging als de wereld nog nooit gezien heeft.

Daarnaast is de Kwomintang-generaal Li met zijn 93ste divisie zich in Birma gaan roeren. De Amerikanen hebben hem daartoe van de modernste wapens voorzien.

Men ziet, dat de woorden van Foster Dulles in praktijk worden gebracht. In dit verband is het boek, dat onlangs in de Verenigde Staten van de hand van G. F. Kennan, de tegenwoordige gezant van Amerika in Moskou, „American Diplomacy 1900—1950”, kenmerkend. In dit boek doet Kennan zijn best, de wortels van elke vooruitstrevend schijnende politiek te vernietigen. In dit overzicht van 50 jaar buitenlandse politiek worden president Wilson en president Roosevelt als de vijanden van de belangen van Amerika voorgesteld. Waarom? De hoofdvijand is volgens Kennan, elk begrip van moraliteit en elk respect voor internationale recht. Het naakte eigenbelang van het Amerikaanse imperialisme is de enige maatstaf in de vraagstukken van internationale politiek. Hij schrijft o.a.:

„Ik zie de ernstigste fout van onze politieke formuleringen in het verleden in datgene wat ik de wettelijk-morele benadering van de internationale problemen zou willen noemen” (pag. 95)

en

„Ons eigen nationaal belang is alles wat wij werkelijk moeten kennen en begrijpen.” (pag. 103).

Dat is de werkelijke politiek van het Amerikaanse imperialisme. De belangen van de grote trusts gaan boven elke moraliteit, boven elke internationale overeenkomst. Een roofdiermentaliteit.

Hitler liep met dezelfde ideeën rond. De volkeren hebben hem veroordeeld.

In deze tijd zijn de vredelievende krachten zo gegroeid en zij groeien nog dagelijks in zulk een omvang, dat deze mensen op de mestvaalt der geschiedenis geworpen zullen worden alvorens zij de wereld opnieuw in brand kunnen zetten.

15 Maart 1952.

De strijd tegen de werkloosheid

ER is grote onrust onder ons volk, speciaal onder de werkers en de middenlagen.

De oorzaak van deze zichtbaar toenemende onrust is de met sprongen toenemende werkloosheid, die volgens de officiële mededelingen het getal van 174.900 heeft overschreden. Is dit op zichzelf reeds een onrustbarend cijfer, toch stelt het de zaak nog te rooskleurig voor; het aantal mensen, dat buiten het productieproces is gestoten, is belangrijk groter. We zullen het niet ver mis hebben, als we het totaal aantal werklozen schatten op 200 à 225 duizend. Want het officieel opgegeven aantal werklozen is onjuist. Dit moest zelfs de A.R.-afgevaardigde Stapelkamp bij de debatten over het werkloosheidsvraagstuk in de Tweede Kamer toegeven, toen hij zei, dat „onze werkloosheidsstatistiek een *geselecteerd* aantal werklozen bevat.” Hier wordt dus door een burgerlijke afgevaardigde met zoveel woorden vastgesteld, dat de officiële statistiek een onjuist, d.w.z. een te rooskleurig beeld van de zaak geeft.

De onrust onder ons volk over de massale omvang, die de werkloosheid heeft aangenomen, vond ook zijn terugslag in het parlement. De boven door ons geciteerde afgevaardigde erkende dit volkomen en hij voegde hieraan toe:

„Wij willen de regering in de gelegenheid stellen, door het aankondigen van maatregelen, deze onrust weg te nemen.”

Men moet zeggen, dat de opzet van de hele zaak goed in elkaar was gezet. Achter de regeringstafel verschenen niet minder dan drie ministers en een staatssecretaris. Wie echter gemeend mocht hebben, dat het verschijnen van een zo groot aantal excellenties achter de regeringstafels tot gevolg zou hebben, dat de maatregelen van de regering even omvangrijk zouden zijn, is bedrogen uitgekomen. Het enige, wat uit het debat te voorschijn kwam, was een mededeling van de regering, dat zij zich voorstelde in de loop van April het aantal werklozen tot een getal van 100.000 terug te brengen.

Op de pertinente vraag van onze partijvoorzitter Wagenaar, op welke wijze de regering zich voorstelde om elfduizend werklozen per week aan werk te helpen, haastte de katholieke minister van Economische Zaken, v. d. Brink, zich te antwoorden: „Ik zal volstaan met een algemene opmerking. Het richtcijfer heeft niet betrekking op een periode, die zeer lang is. Binnen betrekkelijk korte tijd zal derhalve kunnen worden nagegaan of dit richtcijfer (op 1 Mei nog 100.000 werklozen — J. H.) irreëel is.” Verder gaf de op zijn laatste ministersbenen lopende heer In 't Veld weer een van zijn zoveelste optimistische verwachtingen over de ontwikkeling van de woningbouw ten beste, waardoor een groot aantal bouwvakarbeiders en van het bouwbedrijf afhankelijke

arbeiders, weer te werk gesteld zou worden. Daarbij rekende hij de Kamer voor, dat dit aantal ongeveer veertigduizend zou zijn.

Honderdduizend werklozen, was volgens de heren een aantal dat „maatschappelijk verantwoord” was, dan zouden er dus nog ruim 25.000 werklozen (op dat moment was het statistisch aantal 166.000) overblijven, die aan werk geholpen moesten worden. Welnu, dit zou de „socialistische” excellentie van Sociale Zaken wel opknappen, want hij had voor vijftig miljoen plannen aan Openbare Werken te laten uitvoeren. In werkelijkheid bleek echter, dat deze 50 miljoen nog slechts voor een zeer klein gedeelte waren uitgetrokken en dat een bedrag van 36 miljoen nog aangevraagd moest worden.

Terecht schreef dan ook „Het Vaderland”:

„Het gaat hier om een aankondiging van maatregelen. Het brengen van 36 miljoen extra op de begroting van Publieke Werken is nog heel wat anders dan het ter beschikking stellen van 36 miljoen.”

Ondertussen is wel gebleken, dat er van de zijde van de regering maar wat op losgepraat is, om de bevolking gerust te stellen, want nog geen drie weken na het debat is het aantal werklozen niet met 3 x 11.000 verminderd, maar belangrijk gestegen. De katholieke minister v. d. Brink hoeft zich dus niet meer af te vragen of het voorstel van de regering irreeël is.

Maar, zoals gezegd, het debat was niet bedoeld om werkelijk ernstige maatregelen te nemen om de werkloosheid te verminderen. Het ging er slechts om, te trachten de ongerustheid onder het volk weg te nemen.

De enige fractie, die inderdaad pogingen deed om tot het nemen van concrete maatregelen voor de bestrijding van de werkloosheid te komen, was de communistische fractie.

Van de zijde van onze fractie werd voorgesteld „geen ontslag van arbeiders toe te staan”. Een absoluut ontslagverbod dus. Volgens minister Joekes was dit niet „zakelijk”. En vanuit het oogpunt van de grote ondernemers, die in de afgelopen jaren volgens het „plan” van de P.v.d.A. „De weg naar Vrijheid” voor het lieve sommetje van tien milliard hebben kunnen investeren en die thans hun arbeiders op straat gooien, had de „socialist” nog gelijk ook.

Het gaat immers niet aan van hen te verlangen om nu van deze milliard en enige miljoenen te besteden om de arbeiders aan het werk te houden door de werktijd te verkorten met behoud van het volle loon. Het zou volkomen in strijd zijn met de „persoonlijke vrijheid”, waar zowel Joekes als Vorrink en Drees zulke vurige voorstanders van zijn. Over de vraag of de „persoonlijke” vrijheid van de arbeider wordt aangetast, doordat hij op de keien wordt geworpen, maken Joekes en Drees zich niet bezorgd.

Was de „socialist” Joekes niet bereid het absoluut ontslagverbod in te voeren, hij, en met hem alle kamerleden behalve de communisten, was evenmin bereid maatregelen te nemen, die ertoe konden leiden dat een directe verbetering in de positie van

de werklozen werd gebracht. Van onze zijde werd voorgesteld onmiddellijk over te gaan tot het verlengen van de duur van de overbruggingsuitkering, omdat een groot deel van de werklozen reeds uitgetrokken en thans aangewezen is op de Sociale Bijstandsregeling, hetgeen opnieuw een verlaging van hun inkomen betekent.

Uit de verwerping van deze praktische voorstellen, die direct verbetering zouden hebben gebracht in de positie van de werklozen en die de werkenden tenminste de voortdurende bedreiging met ontslag zou hebben bespaard, bleek nog eens opnieuw, dat het de regering, zowel als alle andere partijen in de Kamer, er niet om te doen was, werkelijk maatregelen te nemen om de gesel van de werkloosheid ernstig te bestrijden.

Dat was ook niet te verwachten. Zij zijn immers de veroorzakers van deze politiek van werkloosheid en ellende. Het nieuwe Ontwerp-Beginselprogram van onze partij verklaart in verband daarmee, op pagina 14:

„Het verlies van de nationale souvereiniteit betekent blijvende ellende, werkloosheid, fascisme en oorlog.”

Het zijn toch immers deze partijen, die onze nationale souvereiniteit hebben verkocht voor een handvol zilverlingen? Die slaafs de Amerikaanse overheersing en de daarmee gepaard gaande oorlogsvoorbereiding, waarvan de grote werkloosheid een gevolg is, hebben aanvaard, of ze nu deel uitmaken van de regering of er buiten staan, zoals de A.R. Wanneer men de cijfers over de ontwikkeling van de werkloosheid bekijkt, dan ziet men sinds 1948, sinds het Marshallplan dus, een steeds stijgende tendens. Sinds Jan. 1951, de maand, waarin Eisenhower de regering tot aftreden dwong, is er een zeer sterke stijging ingetreden, als gevolg van de enorme verhoging van de uitgaven voor oorlogsvoorbereiding en de daarmee gepaard gaande inkrimping van het binnenlands verbruik.

Ook de illusie, die de leiders van de burgerlijke partijen koesterden, met de leiders van de P.v.d.A. en van de Uniebonden voorop, dat de bewapeningsopdrachten de werkloosheid enigermate zouden tegenhouden, is niet in vervulling gegaan. De door ons reeds eerder genoemde A.R.-afgevaardigde Stapelkamp moest dit toegeven, toen hij in de Kamer zei:

„Met de bewapeningsopdrachten schijnt het ook niet zo vlot te gaan. Kortelings is zelfs een belangrijke Nederlandse order in Amerika geplaatst en een Amerikaanse bestelling, die hier te lande zou worden gedaan, is ingetrokken.”

Ook uit het feit, dat fabrieken, die direct op oorlogsopdrachten hadden gerekend, zoals Philips, Fokker e.a. grote ondernemingen, personeel ontslaan, blijkt wel, dat het rekenen op het plaatsen van belangrijke orders voor bewapeningsdoeleinden een misrekening is geweest.

Geen wonder, dat de leiders van de burgerlijke partijen, en speciaal van de Uniebonden — waarvan Stapelkamp een func-

tionaris was — die met de dagelijks groeiende weerstand van hun leden tegen deze misdadige politiek te maken hebben, zich onbehaaglijk voelen en het idee krijgen, zoals een hoofdbestuurder van het N.V.V. op een ledenvergadering in Drente zei:

„Het lijkt wel of onze leden allemaal halve en hele communisten zijn.”

Het is een oude waarheid, die luidt: Men kan het volk een tijdlang, maar niet eeuwig bedriegen.

Juist de verloren gegane illusie, dat er in het na-oorlogse Nederland geen werkloosheid meer zou zijn en het feit, dat thans reeds weer een massale werkloosheid heerst, opent de ogen van velen zeer snel. Dat bewijst de ontwikkeling van de beweging voor werk en hogere steun van de laatste tijd. In verschillende plaatsen van ons land, zowel in het Noorden als in het Zuiden, komen overal werklozencomité's tot stand op een zeer brede basis, waarvan communisten en socialisten, protestants-christelijken en katholieken naast elkaar deel uitmaken.

Uit de grote sympathie, die de acties voor werk in het Noorden van ons land, speciaal in Friesland, ook van de middenstanders en kleine boeren ondervinden, blijkt duidelijk, dat het mogelijk is, op grote schaal een brede volksbeweging te ontketenen tegen de rampzalige bewapeningspolitiek van de regering Drees-Romme. De haast, waarmee de regering ertoe over is gegaan om met plannen te komen en, zoals in Friesland, bepaalde plannen reeds ten uitvoer te brengen, bewijst tevens hoe zwak de reactie in feite is en dat het mogelijk is een andere politiek, een politiek van vrede en brood, af te dwingen.

De strijd tegen de werkloosheid, voor werk en verhoging van de steun, is een belangrijke schakel in de strijd voor de vrede. De communisten zullen daarin vooraan moeten gaan.

Het blijkt duidelijk, dat er tot dusver in de partij een belangrijke onderschatting van de mogelijkheid om deze actie van werklozen tot een grootscheepse ontwikkeling te brengen, aanwezig is, in de eerste plaats bij de leidingen van vele districten. Het beste bewijs van deze onderschatting is het feit, dat twee van de grote districten van onze partij, Amsterdam en Rotterdam, achterblijven in de werklozenbeweging.

Onvoldoende wordt ingezien, dat de actie van de werklozen is gericht tegen de bewapeningspolitiek en als zodanig een belangrijke schakel is in de strijd voor de vrede. Het ontgaat vele, ook leidende partijgenoten blijkbaar, dat juist de snel toenemende werkloosheid in alle vakorganisaties grote beroering doet ontstaan en dat de Unieleiders gedwongen worden steeds duidelijker hun ware gezicht te vertonen voor de massa van hun leden. Zij zien niet in, dat het juist de werkloosheid is, die tot concreet resultaat heeft gehad, dat in een plaats in Friesland de afdelingsbesturen van N.V.V., C.N.V. en E.V.C. gezamenlijk tot het voeren van actie kwamen. Dat een aantal werklozencomité's, waarin leden van alle grote vakorganisaties zijn vertegenwoordigd, ge-

zamenlijk een oproep hebben gericht tot de werklozen van de drie Noordelijke provincies om op de 28ste Maart te Groningen in massa bijeen te komen om met elkaar hun noden en de maatregelen die genomen moeten worden om daarin verbetering te brengen, te bespreken.

Het is deze stemming, de stemming dat er met werklozen „niets te beginnen” zou zijn, waartegen we stelling moeten nemen. Want deze instelling belet ons om de zich nog in het beginstadium bevindende werklozenactie te zien als datgene, wat in ons Ontwerp-Beginselprogram wordt gesteld als een van de massa-acties, in allerlei vormen, gericht tegen de Amerikaanse overheersing en agressie, als onderdeel van de strijd voor een nationaal eenheidsfront.

JAN HAKEN

Luister!

Luister, witte broeder,
zwarte broeder, luister!

Ik zag de hand, die
de acetyleenlamp hield
onder het zwarte, kromgetrokken lichaam;
ik zag de hand, die
het bevel gaf
om op witte stakers te schieten;
en het was dezelfde hand,
broeders, luister goed,
het was dezelfde hand.

Luister, witte broeder,
zwarte broeder, luister!

Ik hoorde de woorden
die als prikkeldraad,
tussen ons zijn ingezet.
Ik hoorde de woorden —
„zwart gedrocht, blanke armoedzaaier” —
dezelfde mond sprak ze uit.
Broeders, luister goed,
dezelfde mond sprak ze uit.

R. E. HAYDEN

DE COMMUNISTEN EN DE VRIJHEID

EEN van de grootste verdiensten van het nieuwe beginselprogramma van de C.P.N. is, dat het met zoveel klaarheid een aantal grondbegrippen heeft behandeld, waarover vandaag de dag de discussie in ons volk, ja in de gehele wereld, gaande is: dat van de democratie, van de vrede en van de vrijheid. Het is dit laatste punt waarop we in dit artikel nader zouden willen ingaan.

Wat zeggen de tegenstanders van de communisten? De communisten willen, zo zeggen zij, de vrijheid vermoorden. Wellicht deugt hun maatschappelijke systeem als het erop aankomt, het volk brood en sociale zekerheid te verschaffen. Maar de mens zal bij brood alleen niet leven; en de vrijheid, aldus de tegenstanders, de vrijheid gaat te gronde als de communisten de leidende kracht in het land worden. Het is het vaste thema, dat o.a. ook de voormalige Britse minister Morrison liet horen in zijn polemieken met de Prawda, toen hij schreef: „Ik vraag me af of u allen (d.w.z. de Sowjet-burgers) eerlijk kunt zeggen dat u dit zelfde gevoel van persoonlijke vrijheid hebt, dat de Britse burger geniet.”

OM over het vraagstuk van de vrijheid voldoende helderheid te verkrijgen lijkt het ons allereerst noodzakelijk om na te gaan: W i e zijn het, die zo edelmoedig het Nederlandse volk willen beschermen tegen de onvrijheid? Het zijn de katholieke en protestantse politieke groeperingen, de liberalen, de Partij van de Arbeid, en de kapitalistische persmagnaten, die via hun pers, de radio enz. als beschermers optreden. Kortom, het zijn de groepen die het moderne kapitalistische staatsapparaat vormen en in stand houden. De staat, waarvan Friedrich Engels in „De oorsprong van het gezin, van de particuliere eigendom en van de staat” zegt, dat hij „*in de regel de staat is van de machtigste, economisch heersende klasse, die door middel van die staat ook tot de politiek heersende klasse wordt en zo nieuwe middelen verwerft om de onderdrukte klasse eronder te houden en uit te buiten.*” Zeer nadrukkelijk stelt Engels reeds vast dat ook in de democratische republiek (en evenzeer dus in de democratische constitutionele monarchie) „*de rijkdom zijn macht indirect, maar des te zekerder uitoefent.*”

In de kapitalistische maatschappij is en blijft het overgrote deel van het volk een uitgebuite, afhankelijke klasse. Vrijheid in de werkelijke zin van het woord, v o l l e d i g e vrijheid, kent het volk niet. De vrijheid, die het volk behoeft, is een andere vrijheid dan die welke de burgerlijke partijen en politici, ondanks al hun

schone frases, verdedigen. Zij verdedigen de vrijheid van het kapitaal, om de massa van het volk aan zich ondergeschikt te houden. Schrijvend over de vrijheid die de P.v.d.A. verdedigt in het boek „De weg naar vrijheid”, zegt ons programma terecht:

De vrijheid die hier door de P.v.d.A. verdedigd wordt, is het glasharde egoïsme van de Amerikaanse „businessman” en van zijn politieke handlangers, die voor alles vrij willen zijn om zichzelf te „ontplooien”, d.w.z. hun ongebreideld eigenbelang te dienen.

En de daden van de P.v.d.A.-leiders zijn geheel in overeenstemming met deze constatering. In de bijna zeven jaar dat zij deel uitmaken van de na-oorlogse regeringen, zijn de winsten van de Nederlandse en Amerikaans-Nederlandse kapitaalmagnaten, geperst uit ons eigen en uit het Indonesische volk, tot duizelingwekkende bedragen gestegen. De vrijheid van uitbuiting is daarbij van jaar tot jaar groter geworden. En het is vooral ook deze P.v.d.A.-leiding geweest, die de politieke en economische rechten, door het volk verworven, zijn middelen om zich tegen deze kapitalistische „vrijheid” te verzetten, heeft ondergraven.

Het is niet nodig om al deze daden, van de wet op de Burgerlijke Verdediging tot het ambtenarenverbod en de uitsluiting van de E.V.C., de loonstop enz., hier te noemen. Al deze daden illustreren echter bijzonder duidelijk welke vrijheid de P.v.d.A. in Nederland wil behouden.

En welke vrijheid verdedigt de Katholieke Volkspartij, verdedigt Romme? Ook de vrijheid van het kapitaal, maar dan in het corporatieve stelsel. De wereld kent het uit de praktijk, dit corporatisme. Mussolini heeft het in Italië ingevoerd, tegelijk met de concentratiekampen. Franco heeft het opgelegd aan het zwaar beproefde Spanje, en het deed zijn intrede met executie-peletons en tuchthuizen als voornaamste hulpmiddelen. Salazar past het al sinds jaren toe in Portugal, en wie heeft er ooit gehoord van vrijheid voor anderen dan Salazars vrienden, de clerus en het grootkapitaal, in Portugal? Romme's vrijheid — dat is de vrijheid voor een wereldse en met het kapitaal verbonden macht van de Kerk, om te regeren over het gehele volk, katholieken en niet-katholieken.

Wie wil de persvrijheid uit de grondwet schrappen? Romme. Wie wil sommige kamerleden door een fascistische, Amerikaanse meerderheid buiten het parlement laten sluiten? Romme. Wiens partijgenoot eiste, bij de behandeling van het ambtenarenverbod, een zelfde maatregel voor de, meest uit P.v.d.A.-kringen komende, aanhangers van de „Derde Weg”? Romme, steeds weer Romme. En als Romme dus spreekt over vrijheid, dan heeft dat geen andere waarde dan wanneer men een lichte vrouw de echtelijke trouw zou horen verdedigen.

Onder de „verdedigers van de vrijheid” vinden we ook de protestants-christelijke politieke groepen. Op welke wijze verdedigen zij de vrijheid van het kapitaal? Men zal zich herinneren dat het deze groepen waren die bij het voortschrijden van de revo-

lutie in Indonesië het meeste misbaar maakten. Zij waren de voorstanders van het „sla er op”, op de hoofden van de Indonesische arbeiders en boeren, wel te verstaan, die toch alleen maar opkwamen voor hun vrijheid... Zij zijn het die als hun waardigste vertegenwoordiger ir. Staf in de regering hebben gebracht, de man die tijdens de oorlog het „vrije” boerenbedrijf in het „Oostland” propageerde. Ir. Staf, optredend bij ontstentenis van de overleden dr. Colijn, wiens vrijheidszin hem niet belette in de eerste oorlogsjaren de „nieuwe orde” van Hitler te aanvaarden.

Daar zijn verder de liberale vrijheidsverdedigers, de mannen van Oud. Waarin bestaat hun vrijheidsideaal anders dan in het *openlijk* verdedigen van de kapitalistische vrijheid van uitbuiting? Een vrijheid die dan nog als speciaal fijn trekje heeft de vrijheid om de benarde middenstanders te misleiden. Om de verkiezingen in te gaan met de leuze „de belastingen moeten omlaag”, en ze daarna, eenmaal gekozen, te verhogen. Om het „roer om” te willen gooien ten aanzien van de erkenning van Soekarno's „Republiek Indonesia”, en hem, eenmaal gekozen, zelf te erkennen. De vrijheid van de liberalen — wat is zij anders dan de vrijheid tot uitbuiting, bedrog en misleiding?

Zo staat het in werkelijkheid met onze vrijheden. De vrijheid van de P.v.d.A., van de K.V.P., de V.V.D. of de A.R. — het zijn allemaal loten van één stam, de stam van de kapitalistische vrijheidsboom.

De kapitalistische vrijheid — dat is de vrijheid die in Amerika hoogtij viert. Deze vrijheid wordt ons aangeprezen als het hoogste menselijke goed, als een kostbaar kleinood, dat wij moeten behoeden als, en met, ons leven.

Maar wat is zij in werkelijkheid? Heeft iemand dat scherper gezegd dan de, toch waarlijk niet socialistische Busken Huet, toen hij in zijn Lidewyde, reeds meer dan tachtig jaar geleden, de sarcastische Lefebvre liet betogen:

„Gij, mijne heren, zijt vrij. Waarom? Omdat gij kapitalisten zijt. De zwaarste slavernij in deze wereld is de lijfeigenschap der brodeloosheid...” „Met de welvaart begint de onafhankelijkheid; en waar de meeste overvloed heerst, bij die natie wordt ook de grootste mate van vrijheid aangetroffen. Vrijheid van drukpers, van denken en spreken, van arbeid en handel, al die vrijheden, de gewetensvrijheid niet uitgezonderd zijn in zichzelf slechts holle klanken en kunnen hoogstens als tijdverdrijf voor lege magen een tijdelijke opgang maken...”

DIE ergste onvrijheid, die „lijfeigenschap van de brodeloosheid” — die zal opgeheven worden in een staat waarin de arbeidersklasse, vooral door middel van haar communistische partij, een leidende rol zal spelen.

De arbeidersklasse wenst de vrijheid. Voor zich, en voor de grote massa's van boeren, middenstanders, kunstenaars en intellectuelen. Maar om zich de vrijheid te verschaffen, moet zij rech-

ten instellen, die de vrijheid van een mooi woord tot een gegarandeerde zaak maken.

„Werkelijke vrijheid”, zegt het ontwerp-beginselprogram, „veronderstelt voor de werkende mens nieuwe rechten namelijk: recht op arbeid, vrij van de bedreiging met werkloosheid, recht op volledige betaling van zijn arbeid, vrij van kapitalistische uitbuiting, recht op cultuur, welke eerst door bestaanszekerheid en voorspoed — bij vrede — voor allen, gedijen kan. In de huidige tijd is de vrijheid alleen mogelijk door het socialisme, dat berust op de opheffing van de uitbuiting van de ene mens door de andere; door het brengen van de voornaamste productiemiddelen aan de gemeenschap; door het ontnemen van de vrijheid aan hen, die zich ten koste van anderen wensen te „ontplooiën”, en door het vormen van een klasselose gemeenschap van werkers, die uitsluitend van hun eigen arbeid leven — in solidariteit met elkaar, naar de richtlijn: één voor allen, allen voor één.”

De vrijheid die de communisten voor het volk willen realiseren is dus deze: *de vrijheid tot ontwikkeling van de persoonlijkheid, gegarandeerd door het recht op bestaanszekerheid, gedragen door het inzicht in de verantwoordelijkheid ten opzichte van het gehele volk.*

Vrijheid van de een ten koste van de ander — dat is de kapitalistische vrijheid. Voor de communisten is de persoonlijke vrijheid pas dan waarachtig, wanneer zij gepaard gaat met de voorwaarde dat ieder ander mens evenzeer zijn persoonlijkheid vrij kan ontwikkelen. Zij vindt dus haar grenzen in het inzicht, dat ieder lid van de socialistische maatschappij ondergeschikt is aan de wetten van wederzijds respect, die deze maatschappij de mens oplegt.

WIL dit nu zeggen dat de communisten met verachting voorbijgaan aan de vrijheden die de eeuwenlange menselijke geschiedenis, en in het bijzonder onze nationale geschiedenis, heeft geschapen?

Dat in genen dele. Reeds Friedrich Engels zegt in zijn anti-Dühring dat

„de eerste, zich van het dierenrijk losmakende mensen, in wezen net zo onvrij waren als de dieren zelf. Maar iedere vooruitgang in de cultuur was een stap op weg naar de vrijheid.”

De strijd van de Nederlandse burgerij in de 17e eeuw tegen de knellende banden van de Spaanse, kathoeliek-feodale overheersing, werd gevoerd in naam van en door het gehele volk. En al mochten dan de arme lagen van het volk slechts weinig meegenieten van de verworven vrijheden, de beste geesten onder de cultuurdragers van die tijd gaven vorm aan het vrijheidsstreven van het volk. Wetenschap en kunst schiepen een beeld van vrijheid, dat voor heel het volk tot een tastbaar begrip ging worden. En was het anders met de liberalen van de vorige eeuw?

Het was het volk dat hun hun macht bezorgde; maar in deze strijd was de nieuwe voorwaarde gelegen voor zijn eigen, alge-

hele bevrijding, en opnieuw waren het de beste en edelste cultuurdragers, die dit vrijheidsstreven in hun kunstwerk tot uitdrukking brachten, of er in hun wetenschappelijke arbeid de voorwaarden voor schiepen.

Iedere vrijheid, die een klasse zich verwierf op een ondergaande groep, werd verworven door de strijd van het volk. En door de eeuwen heen heeft deze strijd het volk geholpen, zich een eigen, nog hoger liggend vrijheidsbesef eigen te maken. De vrijheid die het volk, in de eerste plaats de arbeidersklasse, nastreeft, is gebaseerd op en een product van de vrijheden die in de loop der eeuwen tot stand zijn gekomen.

Daarom ook gaan de communisten het volk voor in ieder verzet tegen de beperking dier vrijheden. De ondergaande klassen grijpen, ter verdediging van hun heerschappij, meer en meer terug op hun laatste redmiddel, het fascisme. Het fascisme immers wil het kapitalisme laten heersen, niet meer met de methoden van de „verlichte” bourgeoisie der 19e eeuw, maar met die van de bloedraden en heksengerichten der middeleeuwen. De communisten echter willen dat de vrijheden, die de burgerij zich heeft geschapen, en die zij onder druk van de arbeidersklasse ook haar, zij het gedeeltelijk en vooral in naam, deelachtig heeft moeten doen worden, tot werkelijke, nieuwe vrijheid voor heel het volk worden. De vrijheden van de grondwet: vrijheid van vereniging en vergadering, van meningsuiting en van briefgeheim, van drukpers en van godsdienst moeten *werkelijk* tot vrijheden voor ieder mens worden, doordat iedere beperking en aantasting ervan wordt tenietgedaan. Daarom moet het fascisme worden bestreden. Iedere strijd tegen het fascisme is strijd voor een stukje onmisbare vrijheid, dat men nodig heeft om de grote, nieuwe vrijheid te scheppen!

BIJ deze strijd voor de vrijheid is het verwerven van de nationale onafhankelijkheid van beslissende betekenis.

In het Ontwerp-Beginselprogram wordt uitvoerig aangetoond hoezeer juist de totale uitlevering van ons zelfstandige volksbestaan de oorzaak is van de toestand van onvrijheid, armoede en oorlogsdreiging, waarin ons volk steeds meer geraakt. Het is de Amerikaanse overheersing, die ons land naar de afgrond voert; zonder deze overheersing echter is de Nederlandse bourgeoisie reeds niet meer in staat haar macht op de door haar gewenste wijze uit te oefenen.

„Nationale zelfstandigheid,” zegt het programma, „is de voorwaarde voor de ontplooiing van een volk.” *Hoe kan er, vandaag de dag, vrijheid zijn in Nederland als de natie zelf niet vrij is, als zij eenvoudig niet het recht heeft een eigen vrij geluid te laten horen?* Wat blijft er anders over dan, zoals professor Donkersloot in Vrij Nederland van 26 Jan. jl. honend opmerkt:

De noodzaak ons ook aan te passen aan de Amerikaanse geestelijke vrijheid, die van minder allooi is dan de onze, aan de „American way of life” die grotendeels niet met onze levensstijl

en begrippen van menselijke waardigheid harmonieert, aan de Amerikaanse democratie, die minder rijp dan de onze en met rassenhaat besmet is...

Het is de vrijheid van de natie zelf, die in de eerste plaats verworven moet worden. De vernietiging van de Amerikaanse heerschappij zal samen vallen met de vernietiging van de heersende kapitaalsmachten in Nederland, die nog slechts door hun verstrengeling met de vreemde bezettingsmacht kunnen bestaan, en zal dus de weg openen voor de vrijheid van de persoon, de vrijheid van iedere Nederlander die niet ten koste van een ander wil leven.

HOE, zo vraagt men ons echter, hoe zal nu de vrijheid er uit zien in een land waarin de communisten tot regeringsmacht zijn geworden?

Veel van wat in het voorafgaande geschreven is geeft reeds een antwoord op deze vraag. Toch blijven er natuurlijk nog vele punten bestaan die een nadere behandeling en toelichting zouden behoeven. Het is onmogelijk om in het bestek van dit artikel op al deze vraagstukken even uitvoerig in te gaan. Er dient bovendien op gewezen te worden dat het Dagelijks Bestuur bij het opstellen van het programma geen enkel vraagstuk uit de weg is gegaan, en op alle vragen, die rijzen ten aanzien van de zienswijze van de C.P.N., een antwoord in het ontwerp-program heeft vastgelegd.

Gaan wij toch op enkele vraagstukken nog iets nader in.

De communisten, zeggen de tegenstanders, zullen de vrijheid van organisatie teniet doen. En zij hanteren dit argument speciaal ter misleiding van de arbeiders, die immers geen ander wapen bezitten ter verdediging van hun bestaan, dan juist de organisatie, hun vakvereniging en hun politieke partij.

Het is onnodig om er hier nog eens op te wijzen hoezeer juist zij zelf de organisatievrijheid stelselmatig aantasten, bang als juist zij zijn voor de vrijheid van organisatie van de arbeiders.

In het Ontwerp-program staat: „*In de Democratische Volksstaat zullen de reeds in de grondwet geschreven grondrechten voor het werkende volk tot levende werkelijkheid worden...*” enz. Dus ook het recht van organisatie.

Ten aanzien van de vakbeweging zegt het programma:

„de C.P.N. streeft... naar de vereniging van alle vakorganisaties, de E.V.C., het N.V.V., de K.A.B., het C.N.V. e.a., tot één democratische vakcentrale, berustend op vrijwillig lidmaatschap en op vrije verkiezing van de besturen van hoog tot laag.”

Het is in de eerste plaats deze eenheid, die door het kapitalisme zozeer gevreesd wordt.

Hoe zal deze eenheid ontstaan? Daarbij is het belangrijkste het volgende:

Een democratische volksstaat zal tot stand komen, vooral door het eensgezinde optreden van de arbeiders. De verenigde massa der werkers zal zelf de democratische volksstaat scheppen. In

hun strijd tegen de bewapeningspolitiek, tegen het fascisme, tegen de nationale onderdrukking zullen zij de kern smeden van een nationaal eenheidsfront, dat Nederland van structuur zal veranderen.

De werkelijke eenheid der arbeidersklasse zal in de strijd tegen het bestaande systeem tot stand komen. En zij zal snel met organisatorische eenheid bekroond worden, als de macht der splitsers en verdelers geëindigd zal zijn.

Het zijn tenslotte niet de arbeiders die aan de wieg hebben gestaan van de gespleten vakvereniging in Nederland. Het is het grootkapitaal, en zijn kerkelijke en sociaal-democratische dienst-knechten, die de splitsing hebben doen ontstaan. Met leugen en bedrog, en met dwangmiddelen, wordt de gespletenheid tot een „natuurlijke” situatie gemaakt, in het belang van het kapitaal, dat het „verdeel en heers” tot zijn hoofd-devisie heeft gemaakt.

Maar dit weten zij ook wel, de heren Romme en Suurhoff: met de macht van het grootkapitaal zal het uit zijn in een democratische volksstaat. De arbeiders zullen vrij hun eigen organisaties besturen. En zeer snel zullen zij dan de kunstmatige vooroordelen opzij gooien, en *vrijwillig* de eenheid van organisatie kiezen.

Wat de politieke vrijheid betreft zegt het beginselprogramma het volgende:

„De communisten verklaren dat zij zowel nu als in de democratische volksstaat streven naar samenwerking met andere democratische partijen en organisaties.

De beschuldiging dat zij na de overwinning van het volk andere partijen, die door delen van het werkende volk als de hunne worden beschouwd, zouden willen vernietigen, is een van de vele leugens van de reactie. De communisten streven naar de politieke eenheid van de Nederlandse arbeiders in één partij, die naar het voorbeeld van de bolsjewistische partij van de Sowjet-Unie een onoverwinnelijke macht zal vormen. Doch dit is een groeiproces, dat niet anders dan door overtuiging en door de in gemeenschappelijke strijd opgedane ervaring rijpen kan.”

Het zal zeer goed mogelijk zijn dat daarnaast boeren en middenstanders, of religieuze volksgroepen, zich genoopt zullen voelen hun eigen partijverband te handhaven of te vormen, zoals ook in de Volksdemocratieën geschiedt.

Waarom zouden de communisten hun het recht betwisten om naar dit inzicht te handelen? Want in een staat, waarin arbeiders en middengroepen *samen* de gemeenschappelijke vijand, het grootkapitaal en zijn Amerikaanse meesters, hebben verslagen — in deze staat zullen zij, ook via hun partijen, gezamenlijk de wegen kunnen vinden tot uitbouw van de vrijheid, in hun aller belang. De communisten vrezden de vrijheid van organisatie niet. Integendeel, zij beschouwen deze als een hoofdtrek van de werkelijke vrijheid.

EEN ander vraagstuk van groot belang is dat van de vrijheid van de middenlagen, van de middenstander, de kleine boer en andere kleine zelfstandigen.

Ook hierop richt de tegenstander zijn volle vuur van haat- en angstzaaiërij, hopen de daarmee deze groepen het vrije, zelfstandige denken te belemmeren.

Over de huidige vrijheid van deze groepen, hun gebondenheid aan grootkapitaal, banken en grootgrondbezit, de voortdurende bedreiging van hun bestaan door het dalende levenspeil van de verbruikers, het werkende volk, zegt ons programma voldoende.

Al deze factoren oefenen in werkelijkheid een dwang uit op de kleine zelfstandige, die het begrip vrijheid tot een ideaal maakt dat met de huidige werkelijkheid slechts weinig gemeen heeft.

De vernietiging van grootkapitaal en grootgrondbezit zal aan deze onvrijheid een einde maken, en de middengroepen verlossen uit deze dwangtoestand. De verhoging van het levenspeil der bevolking zal hun een voldoende, en steeds stijgend inkomen bezorgen.

De communisten zien uiteindelijk de samenwerking van de middenstanders, door coöperatie en collectivisatie, als een voorwaarde voor de economische bloei van het land. Betekent dit echter dat hun dan de vrijheid ontnomen zal worden? Integendeel. Bij al deze maatregelen zal slechts één macht worden aangewend, die van de overtuiging. Alleen de *vrijwillige* overgang van boer of winkelier naar een grotere werkgemeenschap zal nut hebben voor deze gemeenschap.

Als deze daad echter verricht is, zullen zij zien dat zij slechts aan vrijheid hebben gewonnen, doordat zij bevrijd zullen zijn van de enge grenzen van hun eigen kleine bedrijf, en hun krachten kunnen wijden aan een groter geheel, waarbij de bloei en ontwikkeling van hun aandeel in dat geheel alle vroegere mogelijkheden verre zal overtreffen.

Tegen de boer zeggen de tegenstanders, dat het hun om de boer gaat. Voor de arbeiders spelen zij de verdediger van de arbeiders. Zouden zij, die het menselijk bestaan verachten, en slechts als een bron van winst beschouwen, tegenover de cultuurdragers niet het jasje van verdedigers der beschaving aantrekken? En zo roepen zij de wetenschappelijke werker en de cultuurdrager toe: pas op — de cultuur is in gevaar. De communisten willen de culturele vrijheid aantasten!

Is dat waar? Zal in een democratische volksstaat het culturele leven verstikt worden?

Laat ons nagaan hoe het thans staat met de vrijheid van cultuur.

Is de scheppende kunstenaar vrij? De schilder bijvoorbeeld?

De overgrote meerderheid van de beeldende kunstenaars mist iedere mogelijkheid tot ontplooiing van zijn talenten. Armoede is hun deel, voor hun werk is, op enkele uitzonderingen na, geen plaatsingsmogelijkheid. En dan nog is voor de kopers slechts dat werk aanvaardbaar, dat past binnen het raam van de kapitalistische denkwereld, en alles wat daar buitenvalt is taboe. Het blijft in de ateliers staan, omdat de kopers er niet aan denken

zich dagelijks te laten verontrusten door het aanschouwen van werk dat een andere wereld dan die van hen uitbeeldt.

En is het dan niet verklaarbaar dat vele kunstenaars hun vrijheid zoeken in abstracte kunst en vertekeningen van de werkelijkheid, en in schrille afbeeldingen van de chaotische toestand, waarin het kapitalistische stelsel de menselijke geest kan brengen?

Dat is de scheppingsvrijheid van de kunstenaar. Een andere vrijheid — om uit te beelden wat er aan levensverlangen, aan protest onder het volk en in hemzelf leeft — die vrijheid wordt op alle denkbare manieren bestreden.

En de wetenschappelijke werkers? Zij mogen hun gaven aanwenden voor oorlogsproductie of grotere winsten van het kapitaal. Zij mogen theorieën uitwerken die de bestendigheid van het kapitalisme verkondigen en verklaren. Zelfs bij het streven naar groter menselijk geluk (Curie, Einstein, Pasteur enz.) worden hun vindingen door kapitalisten gebruikt voor monsterachtige vernietiging en voor theorieën zoals die van Rosenberg en Slijper.

Zal een staat, die de weg naar het socialisme vrij maakt, evenzeer de vrijheid der cultuur verstikken? Wat is de vrijheid voor de cultuurdrager? Friedrich Engels definieerde de vrijheid aldus: „*De vrijheid is het inzicht in de noodzakelijkheid.*” Noodzakelijkerwijs zal de democratische volksstaat de weg inslaan van de vrijmaking van de mens in de socialistische gemeenschap.

In welke zin zal de cultuur dan vrij zijn? Ze zal vrij zijn, doordat haar dragers inzien dat ze zich in dienst moeten stellen van de vooruitgang op maatschappelijk en geestelijk gebied.

De kunstenaar zal gaan werken voor een naar cultuur begerig publiek. Hij zal ruime scheppingsmogelijkheden hebben, omdat het volk zal vragen naar meer, steeds meer werk dat zijn verlangen naar een mooier, beter leven vorm zal geven.

De wetenschappelijke werker zal zich geplaatst zien in een wereld, waarin de mens snel in steeds grotere mate de natuurkrachten zal willen beheersen. De wetenschappelijke werker zal ongekend vrij zijn in zijn zoeken naar steeds nieuwe en andere, betere wegen die deze vrijmaking van de mens zullen dienen. De gemeenschap zal hem alle beschikbare middelen ten dienste stellen om zijn geest te richten op vooruitgang, steeds verdere vooruitgang, ten behoeve van de mens die heerser wil zijn over de natuur. In het licht van deze vrijheid zal de burgerlijke culturele vrijheid tot een armzalig kaarslichtje verflauwen.

ZO zien de communisten de nieuwe vrijheid die zij, samen met, en in het belang van het hele volk, willen veroveren. Veroveren op hen, voor wie thans de vrijheid een leuze is, waarachter zij de bestaande onvrijheid verbergen.

Veroveren — dat houdt in dat er gestreden moet worden. Gestreden door al diegenen, die zich nieuwe, werkelijke vrijheid willen verwerven. Eén eensgezinde macht van alle werkers, tegen

de dictatuur van de Amerikaanse bezettingsmacht en zijn willige Nederlandse handlangers is nodig om de vrijheid te verwezenlijken. Vrijheid die, dat is duidelijk, de vrijheid van de onderdrukkers, de uitbuiters, de bedriegers teniet zal doen. De nieuwe vrijheid zal gevestigd en gehandhaafd worden ten koste van en tegen de huidige vrijheidsmisbruikers in. Het gezamenlijke volk zal, als het zijn vrijheid verworven heeft, deze ook tegen iedere aantasting door een kleine groep met hand en tand verdedigen. Deze verdediging van de vrijheid tegen de vrijheidsberovers — dat is, wat de leermeesters van het marxisme noemen, de dictatuur van het proletariaat.

Het is aan allen, die zuchten onder dwingelandij en die uitzien naar een nieuwe wereld, om gezamenlijk voor deze vrijheid op te komen. Daartoe moet ieder klein brokje verworven vrijheid worden verdedigd, tegen fascisme en buitenlandse onderdrukking. Daartoe is nodig, vereniging van allen die de vrijheid lief is, in een nationaal eenheidsfront, dat die nieuwe wereld tot de werkelijkheid van morgen zal maken.

MARCUS BAKKER

Wij hebben deze maatschappij niet opgebouwd om de persoonlijke vrijheid te beknotten, maar om de menselijke persoonlijkheid werkelijk vrij te maken.

Wij bouwden haar op ter wille van de werkelijke persoonlijke vrijheid, vrijheid zonder aanhalingstekens.

Ik kan mij niet goed voorstellen, welke „persoonlijke vrijheid” de werkloze heeft, die hongerlijdt en geen werk kan vinden.

Werkelijke vrijheid kan alleen bestaan waar de uitbuiting is afgeschaft. Alleen in zo'n maatschappij is werkelijke — geen papieren — persoonlijke en andere vrijheid mogelijk.

STALIN

(Interview met Roy Howard)

HET PARTIJCONGRES 1930 LEGDE DE GRONDSLAG VOOR EEN BOLSJE- WISTISCHE PARTIJ NEDERLAND

IN vorige artikelen stelden wij reeds vast, dat het bestuderen van de geschiedenis van onze Partij, naast de algemene studie van het marxisme-leninisme, zeer belangrijk is, omdat dit de kennis geeft van de afwijkingen en verkeerde opvattingen in de arbeidersbeweging van ons land, zoals ze in het raam van de bijzondere economische en politieke verhoudingen voorkomen.

In de historie van onze partij vormt het Congres van 1930 een afsluiting van een periode van verwarring en overheersing van anti-leninistische opvattingen, en het begin van de opbouw van een werkelijke leninistische partij.

De strijd, die aan dit congres vooraf ging en die met de overwinning van de leninistische lijn zijn bekroning vond op het congres zelf, is bijzonder leerzaam. In deze strijd botsten de leninistische en de anti-leninistische opvattingen voor het eerst in de geschiedenis van de Nederlandse arbeidersbeweging openlijk en bewust op elkaar.

Wij kunnen de taak en daarmee de betekenis van het Congres van 1930 het beste omschrijven door een aanhaling uit een discussiebijdrage van pgt. Paul de Groot in de Tribune van 4 December 1929. Hij schrijft dat deze taak is:

„in de discussie de grondslag te zoeken en te omlijnen, die de partij de mogelijkheid moet geven de eerste en ernstige stap te laten doen op de ontwikkelingsweg van sociaal-democratische kiesvereniging met communistische fraseologie tot bolsjewistische partij van de arbeidersklasse.”

Er bestond voor de Nederlandse arbeidersbeweging een dringende behoefte aan een werkelijke bolsjewistische partij. Want hoe was de toestand op het gebied van de arbeidersbeweging in Nederland? Naast de C.P.H. bestond de zgn. Wijnkoop-groep, die in 1926 door Wijnkoop en Van Ravesteyn was opgericht, na een openlijk conflict met de Internationale. Daarnaast bezaten de trotskisten, die in 1927 uit de Partij verdreven waren, een eigen partijgroepering onder leiding van Sneevliet. Indien men het zo bekijkt een troosteloos beeld, en een toestand, die enorm schadelijk was voor het Nederlandse proletariaat. Hôe schadelijk, bleek wel bij de algemene verkiezingen, die in 1929 werden gehouden.

De S.D.A.P. won in die verkiezingen circa 100.000 stemmen. Ook de Communistische Partij kon, ondanks de scheuring veroorzaakt door Wijnkoop, haar stemmenaantal iets vergroten; zij verkreeg 37.000 stemmen. Maar daarnaast behaalden de renegatengroepen van Wijnkoop en Sneevliet samen 51.000 stemmen, d.w.z. mèer dan de Communistische Partij had verkregen.

Welke conclusies kan men daaruit trekken? De conclusie, dat de ontwikkeling van de arbeidersbeweging in Nederland in een tamelijk snel tempo naar links plaatsvond, maar dat de afzwenking van de door de sociaaldemocratie teleurgestelde arbeiders naar de C.P.H., tengevolge van de verwarring in de C.P.H. en haar verhouding tot de renegatengroepen, verhinderd werd.

De massa's werden in verwarring gebracht doordat het verschil tussen de Partij en de diverse bovengenoemde groeperingen niet duidelijk in het licht werd gesteld. De toenmalige partijleiding bestreed Wijnkoop als een „sectariër”, inplaats van grondig de politieke en ideologische grondslagen van het renegatendom aan de arbeidersmassa duidelijk te maken.

Deze zienswijze wordt bevestigd door een Open Brief aan de gedelegeerden van het partijcongres in 1930 van de Communistische Internationale, reeds in het vorige nummer van P. en C. geciteerd (pag. 121), waarin de Comintern vaststelt, dat

„de partijleiding ook na het afzetten van de tot het renegatendom verzonken vroegere leiding, nooit het principiële verschil tussen het leninisme en de leer en opvattingen van de leiding van de sinds 1909 bestaande links-marxistische S.D.P., het Tribunisme (Wijnkoop-Ravesteijn) en de Hollandse marxistische school (Gorter-Pannekoek) aan de partij voorgehouden en aan discussie onderworpen heeft.”

Ontkenning leidende rol Sowjet-Unie

De oorzaken van het tekortschieten in de bestrijding van deze vijandelijke groeperingen sproot voort uit het feit, dat de toenmalige Partij nog geen leninistische Partij was. In de resolutie, die op het Congres van 1930 werd aangenomen, worden een reeks van fouten gecritiseerd, die duidelijk laten zien, dat deze leiding haar politiek niet baseerde op het leninisme, d.w.z. het marxisme in de periode van het imperialisme. Wij willen er hier enige aanhalen, die ook nu nog actuele betekenis hebben. Zo wordt b.v. in deze resolutie het absoluut verwaarlozen van het populariseren van het Vijfjarenplan, dat een geweldige praktische hulp betekende voor de ontwikkeling van het socialistisch bewustzijn der Nederlandse arbeidersklasse, scherp gecritiseerd, evenals het uitstel van de demonstratie voor de herdenking van de Octoberrevolutie.

Dit laat zien, dat de toenmalige leiders een verkeerde ingesteldheid hadden ten opzichte van het aanvaarden van de leidende rol van de Sowjet-Unie in de strijd voor het socialisme.

Dit niet aanvaarden van de leidende rol van de Sowjet-Unie betekende in feite een ontkenning van de leninistische stelling, dat in de periode van het imperialisme de overwinning van het socialisme eerst in enige landen, of zelfs in één bijzonder land mogelijk is, en dat een gelijktijdige overwinning van het socialisme in alle landen, in verband met de ongelijkmatigheid van de ontwikkeling van het kapitalisme in deze landen, niet mogelijk is.

Terwijl de economische crises zich in de kapitalistische wereld

aankondigden en het aantal werklozen toenam, stond daar tegenover de groeiende economische ontwikkeling van de Sowjet-Unie, en men was voor het eerst in de geschiedenis van de strijd voor het socialisme in staat, met de feiten in de hand de superioriteit van het Sowjet-stelsel te bewijzen.

Deze afwijkingen belemmerden dus in hoge mate de ontwikkeling van de partij en het mobiliseren van de massa's in de strijd tegen werkloosheid en kapitalisme.

Een andere, eveneens zeer ernstige fout, was de onderschatting van de strijd van het Indonesische volk. Waar Lenin leert, dat de revolutionaire krachten van het onderdrukte volk verbonden moeten worden met de revolutionaire krachten van het onderdrukkende land, werd dit door de Partij verwaarloosd.

Na de opstand in 1927 van het Indonesische volk, die door de Nederlandse reactie met buitengewoon wreed geweld werd neergeslagen, woedde er een grote golf van terreur over Indonesië. Een karakterisering van de fouten die gemaakt werden, vinden wij in een artikel over „De taak van de Hollandse Communistische Partij tegenover Indonesië”. Dit artikel bevat de thesen (stellingen) van het EKKI der Comm. Internationale. Wij ontleenen hieraan het volgende citaat:

„De Partij voerde wel campagnes tegen de bloedige terreur in Indonesië, tegen de Hollandse sociaal-fascisten die beulsdiensten bewijzen aan deze terreur, en tegen de mishandeling van de duizenden revolutionaire strijders in de kerkers en de interneringskampen. Maar het gelukte haar niet, een massa-beweging tegen deze terreur tot stand te brengen. De Partij werkte niet voor de ontwikkeling van de Hollandse anti-imperialistische Liga tot een massa-organisatie. Tot nu toe werkte zij in de Liga, alsof dit een leiders-organisatie was, waarin nationaal-reformisten, „linkse” sociaal-fascisten, anarchisten en renegaten van de Wijnkoop-groep kunnen optreden, inplaats dat zij van de Liga een werkelijk strijdvaardige massa-organisatie van de Hollandse arbeiders en kleine boeren heeft gemaakt, waar deze anti-revolutionaire groepjes ontmaskerd moeten worden, zelfs als zij zich bij haar aansluiten. Karakteristiek voor de weinige ernst van de C.P.H. tegenover de Indonesische revolutionaire beweging, is het feit dat hoewel in het schrijven van het secretariaat van het E.K.K.I., na het tiende plenum, de fouten van de Partij werden gecritiseerd en hare plichten uiteengezet, deze vraag in de Partij-discussie nauwelijks besproken is, en dat de thesen van het presidium (in de „Communist” van October 1929) waarin geen zelfcritiek voorkomt, eveneens door geen discussie gevolgd zijn.”

Het is duidelijk dat door deze fouten de Nederlandse imperialisten vrijwel ongehinderd hun wandaden konden bedrijven, waardoor honderden en honderden Indonesische democratische strijders de dood werden ingejaagd.

Door deze fout werd ook de strijd in Nederland tegen de koloniale reactie, als ruggegraat van het Nederlandse imperialisme, verzwakt.

Een andere fout, waarbij we er op willen wijzen dat we hier slechts een greep uit vele hebben gedaan, was de volstrekt onjuiste beoordeling van de rechtse sociaaldemocratie. Deze beoordeling ging er van uit, dat de reformisten in Nederland beter

waren dan in andere landen. Dit kwam b.v. tot uitdrukking in hetgeen Van Riel in de presidium-zitting (zitting van het Dageelijks Bestuur) van 18 Mei 1929 naar voren bracht, n.l. dat „het grote onderscheid tussen de reformisten in Holland en die in Duitsland, hierin bestaat, dat in Holland de reformisten de arbeiders nog wel in de strijd willen voeren”.

Waarschijnlijk beweert de een of andere Duitse Van Riel dit op hetzelfde moment in omgekeerde zin.

Zo'n opvatting leidde er toe, dat de Partij zich niet onvoorwaardelijk aan het hoofd van de massa stelde in de strijd voor de dagelijkse belangen voor de werkende bevolking, maar dat men de arbeidersklasse overliet aan de rechtse sociaaldemocraten. Dit betekende, dat men de arbeiders niet aan de invloed van de rechtse sociaaldemocratische leiding onttrok, maar dat men ze integendeel onder de invloed van deze leiders liet. Daarbij bestond in de leiding een overschatting van de organisatorische kracht van de S.D.A.P. en een onderschatting van de kracht en de betekenis van de C.P.H., in de geest van „wij zijn nog te zwak”.

Deze ingesteldheid veroorzaakte, dat de arbeiders die ontevreden waren over de politiek van de S.D.A.P., hetgeen toentertijd bleek uit de stemmingen in de metaalbewerkerbond, bij de typografen en de ontevredenheid over het geknoei achter de schermen bij de textielarbeiders, en waarvan velen om zo te zeggen op weg waren uit de S.D.A.P. naar onze Partij, hiervan werden teruggehouden.

Deze politieke tekortkomingen werkten ook op organisatorisch gebied door, ze kwamen b.v. tot uitdrukking in het niet-georiënteerd zijn van de partij-organisatie op de bedrijven, het ontbreken van vakverenigingswerk, werklozenwerk, enz. Daarbij waren er verschillende groepen en groepjes, die elk hun eigen politiek voerden, ten nadele van de organisatie. Door deze omstandigheden bleef de Partij geïsoleerd van de massa, hetgeen volkomen in strijd was met de toenmalige situatie, daar de werkende massa juist in die tijd een toenemende activiteit ging vertonen onder invloed van de beginnende economische wereldcrisis.

Strijd tegen blok van rechtsen en verzoeners

Zoals in ons Derde Leerboekje beschreven wordt, traden in de Partij een aantal nieuwe krachten naar voren, voornamelijk arbeiders, die actief in de vakbeweging werkten en die onder leiding van Paul de Groot, Kees Schalker, Piet Kuiper e.a. de strijd aanbonden tegen alle afwijkingen die het werk van de Partij belemmerden. Het was niet alleen een strijd tegen de afwijkingen, maar het was een strijd voor het scheppen van een werkelijk bolsjewistische partij.

In de voorbereiding van het partijcongres vond in October 1929 een partijconferentie plaats, waar scherpe critiek werd uitgeoefend op de toenmalige partijleiding. Deze leiding negeerde echter de critiek, trachtte hem te ontgaan en probeerde de zaken op de oude voet voort te zetten. Deze partijleiding schreef b.v.

bij het begin van de discussie, in de Tribune van 19 Nov. 1929:

„De conferentie ontleent zijn betekenis niet in de eerste plaats aan wat er aan voorafging, of datgene wat er plaats vond.”

Zij schreef verder dat het belangrijkste punt van discussie het dreigende oorlogsgevaar tegen de Sowjet-Unie was en dat deze discussie erg onbevredigend was geweest en dat ze verdiept moest worden.

Zoals het aangehaalde citaat laat zien, wenste de leiding de critiek niet te aanvaarden en probeerde zij de discussie af te leiden. Het ging niet om een discussie over al of niet oorlogsgevaar ten opzichte van de Sowjet-Unie, maar om het scheppen van een werkelijk bolsjewistische partij, die in staat zou zijn alle vreedelievende en socialistische krachten te mobiliseren en te leiden in de strijd voor vrede en socialisme.

Kameraad de Groot formuleerde de strijd van de bolsjewistische vleugel in onze Partij op de volgende manier, in het reeds eerder aangehaalde artikel uit de Tribune van 4 December 1929:

„Het gaat om een radicale en fundamentele omwenteling van de gehele partij-organisatie en haar activiteit.”

Deze strijd voor de radicale en fundamentele omwenteling van de partij-organisatie en haar activiteit, moest gevoerd worden tegen een groepering in de partijleiding, die een rechts-opportunistische, van de lijn der Communistische Internationale afwijkende politiek trachtte door te voeren (Van Riel, Gerritsen, Van Wijngaarden).

Deze groepering genoot de steun van een aantal partijgenoten in de dagelijkse leiding (Seegers, Bergsma, Goulooze), die tegenover deze rechtse afwijkingen een verzoenende houding aannamen en in een aantal van de belangrijkste politieke vraagstukken met hen een politiek blok sloten. De bolsjewiki moesten een verbitterde strijd voeren tegen deze elementen, die ook nog na de conferentie trachtten hun anti-leninistische politiek door te zetten. Tussen de conferentie en het partijcongres vond nog een zitting van het partijbestuur plaats op 26 Januari 1930, waar een resolutie werd aangenomen, waarin de politiek van de rechtse en de verzoeners uit de Dagelijkse Leiding veroordeeld werd. Wij willen hieruit twee punten citeren:

„1. Het niet-doorvoeren van de besluiten der partijconferentie, vooral ten opzichte van de reorganisatie van het secretariaat en de vakverenigingscommissie en het op bureaucratische wijze doorgeven van het werkplan door de partijconferentie uitgewerkt, aan de partijinstanties, zonder hun daarbij positieve hulp te verlenen.

2. De voorbereiding van het congres op een wijze die er op berekend was de partij in tegenstelling te brengen tot de besluiten van de Communistische Internationale (uitwerking van een politieke resolutie, die geen concrete strijd voert, tegen de dragers van rechtse afwijkingen en tegen hen, die tegenover deze afwijkingen een verzoenende houding aannemen — doch zich wel richt tegen die leden van het partijbestuur, die de politiek van de Communistische Internationale verdedigen; het onderdrukken van de discussie, door critische artikelen en resoluties achter te houden, of van politiek onjuiste

en de critiek onderdrukkende onderschriften te voorzien; pogingen om het congres uit te stellen door voorstellen in de partijleiding en door, zelfs nadat het besluit genomen was, hiertegen in de partij-organisaties stemming te maken; het verhinderen dat de communistische jeugd-organisatie zich over de politieke problemen, die voor de partij staan, uitspreekt).

Het blok van rechtsen en verzoenende elementen, die deel uitmaakten van de dagelijkse partijleiding, draagt voor deze fouten de verantwoordelijkheid."

Deze verzoeners verklaarden met de mond, dat zij het met de besluiten van de Comintern en de R.V.I. (Rode Vakverenigings-Internationale) volkomen eens waren. In de praktijk maakten zij echter de doorvoering van deze besluiten onmogelijk, doordat zij inplaats van de strijd te voeren tegen de rechtse afwijkingen, een verzoenende houding innamen tegenover de rechtsen en met hen in de beslissende politieke vraagstukken, zoals hierboven vermeld, één blok vormden.

Door de scherpe, onverzoenlijke strijd van de leninisten werd dit blok voor de partij ontmaskerd en op het Congres van 1930 veroordeeld, waar werd vastgesteld dat „de volle verantwoordelijkheid van de fouten van de laatste tijd valt op de groep van rechtsen en verzoeners in de dagelijkse partijleiding”. (Resolutie Congres 1930).

De Wijnkoop-groep overwonnen

De onverzoenlijke strijd van de bolsjewistische vleugel was met succes bekroond. De leninisten herstelden de eenheid in de Partij en er werd een ideologisch eensgezinde leiding gekozen, die nauwe verbindingen met de massa onderhield. Deze overwinning was een machtige bijdrage tot de versterking van de strijdpositie van de Nederlandse arbeidersbeweging.

Het Congres van 1930 legde de grondslag voor de opbouw van een werkelijk leninistische partij. Voor de successen, die daarna werden behaald, zouden wij willen volstaan met te verwijzen naar het derde deel van het Leerboek voor de arbeidersbeweging, blz. 144, waar deze resultaten worden beschreven.

Wij willen in dit artikel echter wel wijzen op een ander gevolg van de overwinning van het leninisme in de C.P.H. De toestand van de grenzeloze verwarring in de arbeidersbeweging, die ontstond door de onjuiste politiek van de C.P.H., waardoor het verschil tussen de C.P.H. en de Wijnkoop-groep voor de massa niet duidelijk werd gesteld, werd grondig gewijzigd. De arbeiders zagen in, dat het verschil tussen de Partij en de Wijnkoop-groep niet om bijzaken ging, maar dat het een groot politiek verschil was, dat de directe levensbelangen van de arbeidersklasse raakte. Zeer leerrijk hiervoor was de Groningse landarbeidersstaking, waar de Wijnkoop-groep als directe bondgenoot van de rechts-socialdemocratische leiders optrad om de staking te breken, en waar zij zich vierkant tegen de bolsjewistische leuze van de onafhankelijke, uit de stakers gekozen stakingsleiding keerde. De Wijnkoop-groep propageerde de tactiek, dat men de staking onder

leiding van de rechts-sociaaldemocratische vakbondsleiders moest voeren en niet moest overgaan tot het vormen van een door de stakers gekozen stakingscomité. Hier werd voor de arbeiders het verschil tussen de consequent voor hun belangen strijdende bolsjewistische leiding en de naar het kamp van de klassevijand afzakkende renegatengroep duidelijk zichtbaar.

In zijn blad „De Communistische Gids”, van 26 Februari 1930, moest Wijnkoop zelf openlijk toegeven dat er een groeiend onbehagen in de rijen van zijn groepering aanwezig was. Naar aanleiding van de, in dit artikel reeds eerder geciteerde Open Brief van de Communistische Internationale schreef hij n.l.: „Het schijnt dat er kameraden zijn, die de volle betekenis en de consequenties niet direct begrijpen van het onderschrift op de Open Brief.” Hiermede bedoelt Wijnkoop het volgende onderschrift, dat in de Communistische Gids van 1 Febr. 1930 werd gepubliceerd bij de Open Brief:

„Hieruit blijkt tevens, al gaan wij er uiteraard verder niet op in, dat de mededeling omtrent het zogenaamde renegatendom van Wijnkoop c.s. (dat wil zeggen van de Communistische Partij Holland Centraal Comité) zakelijk onjuist is. Maar dit doet aan het wezen en de betekenis van de brief zelf verder niets af.”

De leiding van de Wijnkoop-groep, die wel begreep dat de Open Brief van de Communistische Internationale grote invloed zou uitoefenen op haar arbeidersleden, die door de scherpe veroordeling van de Wijnkoop-groep in deze Open Brief tot nadenken werden gebracht, poogde nog de critiek te ontgaan, door deze eensdeels af te wijzen en zich anderzijds met de Open Brief eens te verklaren, wat de critiek op de Partij betrof.

De overwinning van de bolsjewistische lijn in de Partij kondigde echter ook het begin van het einde van de Wijnkoop-groep aan. De leninistische politiek van de Partij verkreeg steeds grotere invloed in de Nederlandse arbeidersklasse, ook onder de arbeiders die deel uitmaakten van de Wijnkoop-groep. Zij vergeleken het hulpeloze, sectarische gedoe van hun eigen groep, dat hen door zijn anti-bolsjewistische houding vaak terecht deed komen bij de klassevijand, met het klassebewuste optreden van de C.P.H. Door de inwerking van de politiek van de Partij op de massa en op de Wijnkoop-groep werd deze voor de keus gesteld openlijk naar de vijand over te gaan, of zich in de rijen van de leninistische partij van de arbeidersklasse te scharen. Dit laatste gebeurde dan ook.

Deze gebeurtenis mag echter niet worden voorgesteld als een fusie tussen twee gelijkwaardige partijen. Integendeel, deze gebeurtenis betekende dat de Communistische Partij de Wijnkoop-groep had overwonnen en dat zij daarmee een barrière opruimde, die nog tussen de Partij en een deel van de massa bestond. Daarom moet ten scherpste worden stelling genomen tegen de opvatting, dat de Partij na de „fusie” (dus door dit samengaan), zou zijn gegroeid, zoals dit geschiedde in een artikel in De Waarheid van 21 Mei 1951, van de hand van pgt. Chris Smit.

Dergelijke opvattingen belemmeren onze jonge kaders, zich op een juiste wijze vertrouwd te maken met de geschiedenis van onze Partij en verzwakken hun ideologische vorming. Het is van groot belang, dat wij de geschiedenis goed kennen, omdat de afwijkingen, zoals deze in die periode van de geschiedenis van de Partij voorkwamen, toen wel zijn overwonnen, maar toch nog dagelijks in min of meer bedekte vorm in en rondom de Partij aanwezig zijn, omdat deze afwijkingen en verkeerde opvattingen, zoals Stalin ons leert, voortspruiten uit de klassemaatschappij waarin wij leven. Op zeer duidelijke wijze ondervond onze Partij dat, bij de z.g. Juli-oppositie, waar al deze afwijkingen opnieuw in scherpe vorm aan de oppervlakte kwamen.

Wij moeten leren onverzoenlijk te vechten voor de marxistisch-leninistische lijn in onze partijpolitiek, en wij moeten daarbij uitgaan van de stelling van Stalin, dat de strijd tegen de afwijkingen een ontwikkelingswet is voor elke Communistische Partij, zonder uitzondering.

HARRY VERHEY

Sinds 1 Augustus 1914 heeft de Duitse sociaal-democratie — en niet alleen de Duitse — geen ander eenheidsfront gewild dan het eenheidsfront met de bourgeoisie tegen het proletariaat, voor de verdediging van het kapitalisme. Door deze politiek werd niet alleen het proletariaat verzwakt, maar het marxisme werd er door gediscredeerd in de ogen van de middenlagen, waarvan de steun onmisbaar is om het fascisme terug te dringen. Deze lagen gaven zich geen rekenschap van het werkelijke karakter van de sociaal-democratie, maar zij wantrouwden een arbeidersklasse, die niet in staat was zijn kracht te tonen en daardoor een middelpunt te worden voor het aantrekken van de kleinburgerij, die verontrust was en soms in opstand kwam tegen de regeerders, vooral toen de crisis van 1929 haar in de afgrond van de ellende had gestort.

Deze massa's, die een uitweg zochten, verloren hun illusies t.o.v. een Republiek, die steeds minder in staat was, hun lot te verbeteren. Zij klampten zich wanhopig vast aan de illusie van een groot Duitsland. . . en daarop speculeerde juist de nationalistische demagogie van Hitler. De grove laster van de leiders van de sociaal-democratie ten aanzien van de Sowjet-Unie droeg er niet weinig toe bij om voor de proletariërs en de middenlagen het perspectief op een uitweg te verbergen.

J. BERLIOZ

(Nouvelle Critique, Dec. 1951)

Bron van ontwikkeling van de Sowjet-maatschappij

DE OVERGANG NAAR HET COMMUNISME

NA de opbouw van de socialistische maatschappij, gaat de USSR verder naar de voltooiing van de opbouw van het socialisme en de geleidelijke overgang van socialisme naar communisme.

De geleidelijke overgang naar het communisme is nu een praktisch vraagstuk voor de USSR en het zal binnen een zeer korte historische tijdruimte worden opgelost.

De taak van de na-oorlogse vijf-jarenplannen is, het Sowjetvolk te voorzien met een overvloed van elk soort stoffelijke en geestelijke rijkdom. De vijf-jarenplannen zullen geleidelijk leiden tot een overvloed van consumptie-artikelen op elk gebied.

De overgang naar het communisme zal plaatsvinden op de grondslag van de volledige ontwikkeling van de socialistische economische beginselen. De opbouw van het socialisme en de ontplooiing van al zijn mogelijkheden tonen aan, dat de overgang naar het communisme verbonden zal zijn met een toenemende overvloed van consumptie-artikelen, als gevolg waarvan het mogelijk zal worden om ten volle aan de behoeften van de staatsburgers te voldoen. Dit proces zal geleidelijk zijn, dat wil zeggen, er zal niet onmiddellijk een overvloed van alle consumptie-artikelen komen; eerst zal een overvloed geschapen worden van die goederen, die het gehele volk het meest nodig heeft.

De overgang naar het communisme zal mogelijk worden als de Sowjet-productiekrachten het peil hebben bereikt, dat door kameraad Stalin werd genoemd op het 18e Congres van de partij en in zijn rede van 9 Februari 1946, toen hij een overzicht gaf van de resultaten van de grote patriottische oorlog.

Dit betekent ook, dat wij dan de taak vervuld zullen hebben van het economisch voorbijstreven van de voornaamste kapitalistische landen, dat wil zeggen, wat het industriële productiepeil per hoofd van de bevolking betreft.

Het communisme is het hogere stadium van het maatschappelijke stelsel, dat in de USSR is gevestigd, van het socialisme. Het enige verschil tussen de eerste fase van het communisme, dat in de USSR werd bereikt, en de tweede, de hogere fase, is de graad van economische rijpheid. Daarom zal de overgang van het socialisme naar het communisme plaatsvinden zonder maatschappelijke omwentelingen. Deze overgang zal geleidelijk tot stand komen. Ze zal een aantal stadia doorlopen naarmate de nationale economie zich ontwikkelt, de productiviteit van de

arbeid toeneemt, het communistisch bewustzijn van de massa's groeit en de Sowjet-staat zijn macht consolideert.

Onder het communisme ontwikkelen zich de productiekrachten tot een ongekende hoogte en de productiviteit van de arbeid doorbreekt elke standaard en opvatting, die in de kapitalistische maatschappij heerst ten aanzien van de arbeid. Dit zal een overvloed van consumptie-artikelen garanderen en het mogelijk maken om over te gaan van het socialistisch beginsel „ieder werkt naar zijn vermogen en ontvangt volgens zijn prestatie”, naar het communistische beginsel „ieder werkt naar zijn vermogen en ontvangt volgens zijn behoeften”.

De wetenschap, de techniek en de cultuur zullen een zodanige trap van ontwikkeling bereikt hebben, dat de levens- en arbeidsomstandigheden van de leden van de communistische maatschappij radicaal zullen veranderen. In de hogere fase van het communisme zal op alle gebieden een reusachtige historische sprong vooruit gedaan worden.

Alle voorwaarden zijn aanwezig in de USSR om de communistische maatschappij op te bouwen.

Na W. I. Lenins aanwijzingen over de opbouw van het socialisme in ons land verwezenlijkt te hebben, hebben de Communistische Partij en de Sowjet-regering, onder leiding van J. W. Stalin, de praktische taak aan de orde gesteld om de bouw van een klasseloze, socialistische maatschappij te voltooien en de geleidelijke overgang van het socialisme naar het communisme te verwezenlijken.

Kameraad Stalin heeft met de grootste wetenschappelijke nauwkeurigheid het ontwikkelingspeil van de productiekrachten in de USSR, dat de overgang naar het communisme zal waarborgen, vastgesteld.

Voordat wij de overgang naar het communisme kunnen verwezenlijken moeten wij de voornaamste economische taak oplossen, waarvoor de USSR staat, namelijk het inhalen en voorbijstreven van de voornaamste kapitalistische landen, wat het volume industriële productie per hoofd van de bevolking betreft. Onze industrie moet jaarlijks 50 miljoen ton gietijzer, 60 miljoen ton staal, 500 miljoen ton steenkool en 60 miljoen ton aardolie voortbrengen. Als de productiekrachten dit peil van ontwikkeling bereikt hebben zal het mogelijk zijn om over te gaan naar het communisme in de USSR.

Deze taak zal vervuld worden door een verdere ontwikkeling van de zware industrie, vooral de ijzer- en staal-, de machinebouw- en de chemische industrieën en de productie van electriciteit — de grondslag voor de snelle ontwikkeling van de gehele nationale economie.

De verdere ontwikkeling van de socialistische industrie zal leiden tot het culminerende stadium van de grote technische revolutie, tot de vestiging van de machtige technische krachten van het communisme, het zal leiden tot een nieuwe en aan-

zienlijke groei van de productiviteit van de arbeid en tot een overvloed van materiële waarden van de communistische maatschappij.

De gehele nationale economie, met inbegrip van de landbouw, zal op een nieuwe technische grondslag komen te staan, waarin de electriciteit de voornaamste rol zal spelen.

De productieprocessen in alle takken van de industrie, het transport en de landbouw zullen gemechaniseerd worden. De modernste techniek en het automatiseren van de productie zullen op grote schaal worden toegepast en ontwikkeld. De atoomenergie, de radio, de photo-electriciteit, de rakettechniek enz. bieden grenzeloze mogelijkheden voor het verhogen van de arbeidsproductiviteit. In dit opzicht zal de arbeid zelf een grote verandering ondergaan: hij zal een hoger peil bereiken en ongeschoolde arbeid zal steeds meer tot het verleden gaan behoren.

De op elk gebied buitengewoon hoge ontwikkeling van de moderne techniek, de automatisatie en mechanisatie van alle productie-processen zullen de vroegere arbeidsdeling overboord werpen.

Simplistische opvattingen, die er op neer komen dat het marxisme-leninisme de afschaffing van de arbeidsdeling in het algemeen voorstaat en dat er onder het communisme niet een zekere arbeids-specialisatie zal zijn, moeten verworpen worden.

Het communisme zal zijn specialisatie hebben en als gevolg daarvan zal er een arbeidsdeling zijn. Maar deze zal van andere aard zijn dan die onder het kapitalisme; deze arbeidsdeling en specialisatie zal berusten op nieuwe techniek en geen klassekarakter hebben; ze zal niet tot de beknotting van de persoonlijkheid leiden, die de kapitalistische arbeidsdeling veroorzaakt.

Het communisme verschaft de industrie en de landbouw een gemeenschappelijke technische grondslag. Als gevolg daarvan zal de overgang naar het communisme een einde maken aan elk verschil tussen industriële en agrarische arbeid. De landbouw zal voor eens en altijd veranderd worden in een variëteit van de industriële productie.

De rationele en planmatige verdeling van de productiekrachten, en de vestiging van de industrie in de nabijheid van de grondstofbronnen en de consumptiegebieden zullen voor eens en altijd het verschil tussen industriële en agrarische gebieden uitwissen.

Dat is het karakter en de richting van de ontwikkeling van de productiekrachten van de USSR van tegenwoordig en deze ontwikkeling zal zich in nog grotere vorm voordoen naarmate wij dichter bij het communisme komen.

De productieverhoudingen zullen veranderen en zich ontwikkelen naarmate de productiekrachten zich ontwikkelen en veranderen.

De veranderingen in de productieverhoudingen zullen in de eerste plaats voortgang vinden langs de lijn van het uitschake-

len, het uitwissen van het onderscheid tussen de arbeidersklasse en de boeren.

De verdere afschaffing van het onderscheid tussen stad en platteland, de verdere toenadering van de twee vormen van eigendom: die van het gehele volk (staats-) en de coöperatieve (kolchoz-) eigendom, zullen dienen als grondslag voor de uitschakeling van het onderscheid tussen de arbeidersklasse en de boeren.

De grootscheepse ontwikkeling van de productiekrachten van het platteland zal er mettertijd toe leiden, dat de coöperatieve vorm van eigendom zich tot de hogere vorm ontwikkelt — de eigendom van het gehele volk. Dit zal een langdurig proces zijn, een proces dat volledig voltooid zal worden in de communistische maatschappij.

In een volledig ontwikkelde communistische maatschappij zal één enkele vorm van eigendom zijn, de communistische vorm, de eigendom van het gehele volk. Dan zal er geen onderscheid meer zijn tussen stad en land, tussen arbeiders en boeren.

De verandering en de ontwikkeling in de productieverhoudingen zullen ook tot uiting komen in de afschaffing van het onderscheid tussen hoofd- en handenarbeid. Wij moeten niet vergeten wat Lenin hierover zei, namelijk dat dit onderscheid de diepste uitdrukking is van de verdeling van de maatschappij in klassen, dat betekent dat dit een van de kanten van de maatschappelijke productie-verhoudingen is.

De opbouw van de communistische maatschappij is direct verbonden met het verhogen van het culturele en technische peil van de arbeidersklasse tot het peil van ingenieurs en technisch personeel. Onder het communisme zal het gehele volk ontwikkeld zijn. Deze taak wordt van verschillende kanten uit en op verschillende manieren opgelost.

In de nabije toekomst zal het middelbaar onderwijs in de gehele Sowjet-Unie, in stad en land, verplicht worden gesteld. Het hoger onderwijs in de USSR maakt zulke snelle vorderingen, dat wij tegenwoordig de eerste plaats in de wereld innemen wat het aantal hogeronderwijs-instellingen en het aantal studenten, dat deze bezoekt, betreft.

Tientallen millioenen mensen bezoeken het enorme aantal avondschole, volgen correspondentie- en andere cursussen, bezoeken de universiteiten, technische scholen en instellingen. Als wij daarbij rekening houden met de vele millioenen, die zelfstandig studeren, beseffen wij duidelijk met welke reuzeschreden ons volk steeds verder schrijdt naar de hoogtenpunten van de moderne cultuur.

Ook door de ontwikkelde techniek binnen het bereik van steeds nieuwe millioenen mensen te brengen wordt deze taak op grote schaal opgelost. Het leren beheersen van de tegenwoordige gecompliceerde techniek is tegelijkertijd een proces van het

verhogen van het culturele en technische peil van het werkende volk.

De socialistische wedijver en de stachanow-arbeid zijn een zeer belangrijke hefboom bij de afschaffing van het onderscheid tussen hoofd- en handarbeid. Kameraad Stalin heeft er op gewezen, dat de stachanowbeweging de kiem in zich bergt voor de uitschakeling van dit onderscheid. Onze stachanowisten zijn dan ook mensen, die de moderne techniek en organisatiemethoden voor de productie beheersen. Zij hebben reeds een peil bereikt, dat veel hoger is dan dat van de gemiddelde arbeider. In vele gevallen komt het peil van hun culturele en technische kennis zeer dicht bij dat van ingenieurs en technisch personeel.

Maar het onderscheid tussen hoofd- en handarbeid zal pas definitief afgeschaft worden in een ontwikkelde communistische maatschappij. Dit zal een gecompliceerd en langdurig proces zijn.

De socialistische productieverhoudingen zullen zich voortdurend ontwikkelen, en voltooid worden naarmate de socialistische productiekrachten zich ontwikkelen. Dit proces zal gaan langs de lijnen van het vervolmaken van de arbeidsorganisatie, de organisatorische vormen van de productie; nieuwe hergroeperingen van de mensen zullen plaatsvinden volgens het type van de productie-activiteit, enz. Al deze verbeteringen op het gebied van de productieverhoudingen zullen de verdere ontwikkeling van de socialistische productiekrachten bevorderen en op deze wijze de voorwaarden voor de overgang naar het communisme voorbereiden.

P. F. JOEDIN

(Uit: De primaire ontwikkelingsbron van de Sowjet-maatschappij, Moskou 1950).

RECTIFICATIE

Inplaats van „Vliegen en andere kopstukken” op pag. 112 in het vorige nummer, 10e regel van boven, leze men: „Scha-per en andere kopstukken”.

Op pag. 115 zijn twee regels van de citaten omgewisseld. De laatste zin van het 1ste citaat luidt als volgt: „Met de schepping van dit Rijk zou noodzakelijk het terugbrengen van het communisme tot machteloosheid verbonden zijn” (pag. 182).

Economische notities

HERBEWAPENING EN CRISIS

„Het is nodig ons volkomen te doordringen van het feit van de beginnende crisis. De feiten, die elke dag sterker spreken en die onze regering poogt te verdonkeremanen, moeten wij bekend maken. Wij moeten de arbeiders daarmee bewapenen in de strijd tegen de crisis-gevolgen.” (P. de Groot, Rede op het Partijcongres 1950).

HET feit, dat in Nederland in Januari van dit jaar officieel reeds 174.900 personen als geheel werkloos waren ingeschreven en het werkelijke aantal werklozen (wanneer men op het grote aantal oudere en jongere werklozen let, alsmede op de vrouwelijke werkkrachten, die niet ingeschreven zijn) op meer dan 200.000 geschat moet worden, wijst op een verscherping van de crisistoestand in ons land.

In de burgerlijke pers heeft men de laatste tijd herhaaldelijk de verzekering kunnen lezen, dat het met de crisis nog al los loopt. Men wees daarbij op het herstel van de Nederlandse positie in de Europese Betalingsunie, op de goud- en deviezenvoorraden, die weer zijn toegenomen, en de toenemende winsten. Deze economen gelieven hierbij echter te „vergeten”, dat dit wonderbaarlijke herstel van een financiële crisis (in een tijd dat landen als Engeland en Frankrijk aan de rand van de afgrond staan) op kunstmatige wijze, ten koste van het volk, is bereikt. De invoer is n.l. beperkt, zodat Nederland de laatste maanden op de voorraden geteerd heeft, die in 1950 zijn aangelegd. Vanzelfsprekend kan dit niet voortduren en men mag verwachten, dat de tijdelijk afgewende financiële crisis zich de komende maanden opnieuw zal openbaren. Vanzelfsprekend kan de invoer van bepaalde grondstoffen verder op een minimum beperkt worden. Maar dat zou dan gepaard gaan met een snelle toename van de werkloosheid.

De huidige werkloosheid draagt dus een bijzonder karakter. Zij staat in onmiddellijk verband met de aan Nederland opgelegde herbewapening. Wat was de voornaamste reden van deze herbewapening? *De crisis van overproductie in Amerika*. Het Marshallplan, op grond waarvan een grotere export van Amerikaanse goederen door overheidsfinanciering bevorderd zou worden, was in wezen reeds een middel om deze crisis te vertragen en te „exporteren” naar de Marshall-landen. Het plan heeft echter niet tot genoegen van zijn ontwerpers gewerkt.

Hoewel de wapenproductie toen reeds aan de gang was, kon zij niet verhinderen dat tussen October 1948 en October 1949 de industriële productie in Amerika met 22% daalde. De prijzen van grondstoffen stortten ineem (van niet-ijzermetalen b.v. daal-

den zij in de zomer van 1949 met 33 tot 45%). Terwijl bij het uitbreken van de oorlog in Korea in sommige bedrijfstakken door bijzondere omstandigheden nog geen teruggang bemerkbaar was, had de crisis in andere takken reeds diep ingevreten. De agressie in Korea moest hierin uitkomst bieden. Zij werd immers als voorwendsel gebruikt om de wapenproductie op enorme schaal uit te breiden. (Opgemerkt moet hierbij worden, dat zich toen ook in ons land in sommige bedrijfstakken tekenen van overproductie deden gelden. Zij leidden echter nog niet tot massale werkloosheid.)

Toen de Amerikaanse monopolisten echter eenmaal tot de conclusie gekomen waren, dat de tot 1949 aangewende middelen tot bestrijding van de kapitalistische crisis tot niets hadden geleid, werd de zaak dan ook „grootscheeps” aangepakt. De militaire uitgaven, die in 1937/38 één milliard gulden hadden bedragen en in 1947/48 10,9 milliard, stegen in het belastingjaar 1951/52 tot 81,8 milliard dollar! De belastingen bereikten eveneens een fantastische hoogte. Zij stegen verleden jaar op 860 dollar per volwassen Amerikaan. Volgens een berekening van de voedsel-producenten moesten de verbruikers in 1950 reeds 57 milliard dollar aan belastingen betalen, terwijl zij voor voeding slechts 52,5 milliard besteedden.

Maar de oorlogsvoorbereiding heeft de ontwikkeling van de crisis niet kunnen verhinderen. Zij heeft haar „naar binnen” gedreven, zoals de Sowjet-econoom A. Manoekyan in Nieuwe Tijden van 1 Jan. j.l. schreef, maar alleen om met vernieuwde hevigheid uit te breken.

Het meest opvallende in de nieuwe ontwikkeling is de teruggang van de productie van duurzame goederen (zoals auto's, ijskasten, radio en televisie-apparaten). In het derde kwartaal van 1951 bedroeg de productie van auto's nog slechts 62% van het na-oorlogse hoogtepunt, die van ijskasten liep zelfs met 63 en die van televisie-apparaten met 75% terug. De bouw van huizen liep in de eerste 9 maanden van het vorige jaar met 24% tegenover dezelfde periode van 1950 terug. De hypotheekaire schulden (de landbouw niet meegerekend) stegen van 27,8 milliard in 1945 op 46,5 milliard in 1948 en 61 milliard dollar in 1950!

De toestand in de textiel- en leerindustrie is niet beter dan in die van de duurzame verbruiksgoederen. De teruggang in de laatste heeft een grote invloed op het verbruik van metalen. In de metaal-industrie mocht men verwachten, dat de reusachtige oorlogsopdrachten tot een grote uitbreiding der productie zou leiden. Dit was echter niet het geval. „De herbewapening in Amerika is niet in staat, zelfs de schijn van een economische opbloei teweeg te brengen, want de ontwikkeling van de overproductie-crisis in de civiele industrie weegt ruimschoots op tegen de groei van de militaire productie”, schrijft prof. Manoekyan in bovengenoemd artikel.

Wat heeft dit alles nu te maken met de toestand in ons land? In principe zet Amerika zijn pogingen voort, om de crisis naar de West-Europese landen te „exporteren”. Dit gebeurt door ons de credieten van de „Wet op de Wederzijdse Veiligheid” op te dringen, waardoor Nederland gedwongen wordt, Amerikaans oorlogsmateriaal af te nemen. Terwijl de Marshall-credieten echter nog tot op zekere hoogte tot vermeerdering van de goederenvoorraad in West-Europa leidden, kan dit van de wapenleveranties niet gezegd worden. Zij houden echter de prijzen op de wereldmarkt van alle grondstoffen hoog en treffen dus indirect ons land des te zwaarder.

Tegelijkertijd heeft Amerika ons land een ongekeerde verhoging van de eigen oorlogsuitgaven opgelegd, met de daaraan verbonden verarming van het volk. Dit leidt (en heeft reeds geleid) tot overproductie in een reeks van bedrijfstakken. Met het gevolg, dat de werkloosheid toeneemt. Daarbij komt, dat dezelfde Amerikaanse politiek in Engeland en Frankrijk tot een zware financiële crisis heeft geleid. Als gevolg hiervan hebben deze landen hun invoer van producten voor vredes-doeleinden beperkt, ten nadele van Nederland. Opnieuw gevolg: vergroting van de werkloosheid en overproductie.

De algemene toestand in ons land wordt gekenmerkt door het feit, dat een einde is gekomen aan de stijging van de productie. De gemiddelde dagproductie bedroeg in Jan. 1952 143% van het jaar 1938, tegen een gemiddelde van 145 in het jaar 1951.

Veel kenmerkender is echter de toestand in de afzonderlijke industrieën. De productie van leder en schoenen daalde van 139 in Dec. 1950 op 97 in Dec. 1951. Zij ligt dus zelfs beneden het peil van 1938. De productie van rubber-artikelen daalde in hetzelfde tijdvak van 318 op 287, terwijl tevoren in Oct. 1950 een recordhoogte van 375% van het vooroorlogse peil was bereikt. Zeer slecht is het gesteld met de confectie-industrie, waar de productie in Nov. 1951 28% beneden het vooroorlogse peil lag. Bijzonder kenmerkend echter is de ontwikkeling in de metaalbewerkingsindustrie. Men zou verwachten dat hier als gevolg van de bewapeningsopdrachten een belangrijke stijging heeft plaatsgevonden. Het omgekeerde is echter het geval. Tegen een gemiddelde productie van 171% in 1950 bedroeg zij in December 1951 154 en in Januari (met drie arbeidsdagen meer) 169, waarmee zij nog 16 punten onder het peil van Nov. 1951 bleef.

Een symptoom van gelijke orde is het verloop der beleggingen in de industrie en publieke werken (zoals gas- en electriciteits-bedrijven, waterwerken, enz.) Zij zijn volgens de voorlopige schattingen in 1951 op het peil van 1950 blijven staan (1.441 resp. 1.338 milliard gulden). In belangrijke bedrijven, zoals de grafische en chemische industrie, in de hout-, kleding- en zelfs in de metaal-industrie liepen zij terug. In de chemische industrie

zelfs zeer aanzienlijk (van 241 op 148 miljoen gulden).

De vooruitzichten zijn dan ook, alle geruststellende beweringen van officiële zijde ten spijt, niet rooskleurig. Hierbij mag men zich trouwens niet laten misleiden door een teruggang van de seizoen-werkloosheid in de komende maanden, welke teruggang waarschijnlijk minder zal zijn dan vorige jaren.

Tegelijkertijd blijkt echter uit het bovenstaande, dat Nederland wel over middelen beschikt, om de werkloosheid met succes te bestrijden. Deze is niet onvermijdelijk, zoals ze dat in vooroorlogse crises was. Het hoofdmiddel is en blijft inderdaad de strijd tegen de oorlogspolitiek van de regering. Uit de opvoering van de bewapeningsuitgaven tot 1500 miljoen gulden per jaar blijkt, dat er middelen voldoende aanwezig zijn, om werk voor allen te verschaffen. Men behoeft slechts de verhoging met 700 miljoen voor bewapening aan de bestrijding der werkloosheid te besteden!

Daarnaast beschikt Nederland echter ook nog over een ander machtig middel. Dat is de opvoering van de handel met de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische landen, waarover in ons vorig nummer uitvoerig is geschreven.

F. B.

De pers van de monopolies beweert gewoonlijk, dat de opvoering van de bewapening een gunstig effect heeft op het „zakenleven”. Maar niets is minder waar.

De economische militarisatie verrijkt inderdaad de kooplieden van de dood — de Morgans en Du Ponts in Amerika, de Vickers in Groot Britannië, de Schneiders in Frankrijk. Het vermeerdert de milliarden van de monopolies en de individuele monopolisten, die mee-eten van de bewapeningsopdracht-koek. Maar dit versterkt niet het monopolie-kapitalisme als stelsel. De eenzijdige ontwikkeling van bepaalde industrieën, die karakteristiek zijn voor een gemilitariseerde economie, ondermijnt de wortels van het kapitalisme, daar het machtige krachten van verzet opwekt tegen een maatschappelijk systeem, dat reeds in de kern verrot is.

De financiële politiek, die de monopolies de regeringen opdringen, heeft een zeer ongunstige invloed op de gehele nationale economie. Het financieren van de „doodslag-industrie” (zoals de Londense Economist cynisch de oorlogsindustrie noemt) verstoort diepgaand de gehele gang van de kapitalistische reproductie. Een naar verhouding steeds groter deel van de nationale productie bestaat uit vernietigingswerktuigen; de productie voor vredesdoeleinden vermindert; de industrie begint tekenen van crisis te vertonen — een stagnatie, zoals wij tegenwoordig waarnemen, en zelfs achteruitgang; de werkloosheid neemt toe en daarmee de verarming van de werkers, en dit leidt onvermijdelijk tot een verscherping van de klassenstrijd.

(N. Ljoebimow, Nieuwe Tijden 16-1-1952).

Het gestolen horloge

door
Boris Djatsjenko

HOE laat is 't? Het mijne staat stil." Lenin keek op zijn horloge en stak het toen weer in zijn zak.

„Negen uur, Wladimir Iljitsj, twee minuten voor negen," verbeterde Popow haastig. Hij wist dat Lenin er altijd prijs op stelde om op alle vragen een nauwkeurig antwoord te krijgen.

Zij stonden voor de poort van de N-fabriek, waar Lenin zoëven op een bijeenkomst van duizenden arbeiders had gesproken. De chauffeur die hen naar het Kremlin zou terugbrengen, had zijn motor al aangezet.

„Pas negen uur? Dan hebben wij nog een half uur de tijd. Kom mee, laten we gaan lopen. Een prachtige lente-avond! Ook al zijn we een half uur later thuis, we worden er tien jaar jonger van."

Popow probeerde Lenin van zijn plan af te brengen. „Je weet toch, Wladimir Iljitsj, zo alleen op straat... 's avonds..."

„Dat weet ik," viel Lenin hem in de rede. „Verstandig is het niet. Maar ik hou niet van mensen, die alleen maar verstandig zijn en die zelfs nog in hun slaap eerst hun thee koudblazen, voordat zij hem opdrinken. Kom mee."

Niemand herkende hen. De meeste zijstraten die zij uitzochten, waren onverlicht en bijna zonder voorbijgangers. Alleen hier en daar kwamen zij een paartje tegen. Voor een kroeg maakte een dronken kerel spektakel. Een militieman monsterde hen wantrouwend.

In de sterrenhemel stond de sikkels van de maan. Maar hoe zag de grote stad eruit, die zij met haar zwakke licht bescheen? De huizen waren verwaarloosd, ieder ogenblik zag men ramen zonder glas, die op de zwarte oogholten van een blinde leken, de straten waren vol afval, de zachte voorjaarslucht was vermengd met allerlei onwelriekende geuren.

Vier jaar oorlog en daarna vier jaar burgeroorlog, hongersnood en epidemieën, doden en verminkten, puinhopen en schroot, dat was de erfenis waarmee zij nu een nieuwe wereld wilden opbouwen. Een wereld, die zo licht en blij moest worden, als men nog nooit had gekend! Geen wonder, dat menigeen dit vermetel vond.

Toen de beide late voetgangers een nauwe zijstraat wilden inslaan, zag Lenin, die de hele tijd zwijgend in gedachten verzonken was geweest, een paar woedende mensen. Tussen hen in stond een grote soldaat van het Rode Leger, die een kleine jongen vasthield. De jongen huilde, eerder boos dan verdrietig, en probeerde telkens om zich los te maken.

„Hij liegt, dat dikke varken! Ik heb helemaal niet zijn horloge willen stelen. Laat me los, kameraad soldaat, hij liegt..."

„Burgers, ik verlang alleen waar ik recht op heb," zei een goedgeklede, allesbehalve magere man van zijn kant tegen de omstanders. Die mompelden iets en schenen hem niet bijzonder vriendelijk gezind.

„Die jongen daar wou mijn horloge stelen en als zoiets wordt toegelaten..."

„Ga er naar toe, Popow. Breng de jongen eens bij mij," zei Lenin.

Voor Popow, die zijn legitimatiebewijs liet zien, was het een ogenblik werk om de jongen vrij te krijgen. Hij hield zijn hand stevig vast, zodat hij niet de

benen kon nemen en trok hem voen met zich mee.

Lenin, die ondertussen op het plein gekomen was, ging op het overblijfsel van een bank zitten. Toen Popow bij hem kwam, gaf hij hem een teken om hem met de jongen alleen te laten.

„Je hoeft niet bang te zijn. Ik wil je alleen wat vragen, daarna kan je er vandoor gaan.”

„Maar ik heb het horloge toch helemaal niet willen stelen!” zei de jongen eindelijk, na en tijdje wantrouwig te hebben gezwegen.

„Wij zullen die zaak met het horloge laten rusten.”

„Maar ik heb verder toch ook niks verkeerd gedaan!”

„Wie zegt dat je wat verkeerd heb gedaan? En dan nog — daarmee heb ik niks te maken.”

„Waarom heb je me dan hier naar toe gebracht?”

„Heel eenvoudig. Omdat ik niet wou dat je opgesloten werd. Ik dacht, misschien is hij het werkelijk niet geweest. Heb je honger?”

„En of!”

„Nou vooruit dan, dat is genoeg voor ons tweeën. Ik heb ook sinds vandoor vroeg niks gegeten.” Lenin haalde een pakje boterhammen in krantenpapier, die hij al de hele dag bij zich droeg, uit de zak van zijn oude regenjas, en gaf er twee van aan de jongen.

Maar de jongen scheen niet zo'n honger te hebben, als Lenin gedacht had. Nadat hij een paar hapjes had genomen, krabde hij de kwark van het brood en zei beledigd:

„Alleen maar kwark! Ik dacht dat er boter onder zat.”

„Jij bent me d'r eentje!” Onwillekeurig moest Lenin lachen. „Dacht je soms dat je een gebakje kreeg? Hoe heet je eigenlijk?”

„Sasjka,” mompelde de jongen met zijn mond vol, niet in het minst uit het veld geslagen.

„Waarom zwerf je zo rond?”

„Waarom zou ik dat niet doen?”

„Je bent een domkop, Sasjka. Waarom zou ik niet, waarvoor wel.” Lenin deed zijn stem na. „Is dat iets voor een grote jongen, die over een paar jaar zijn eerste baardharen krijgt? Je zou zelfs vliegenier kunnen worden, als je je best deed.”

De jongen spitste zijn oren. „Vliegenier? Dat is niet waar.”

„Waarom zou ik je voorliegen? Moet ik soms wat van je hebben? Nee, ik heb geen enkele reden om je te bedriegen.”

Daar was de jongen het wel mee eens. Maar hij wist uit ervaring, dat wantrouwen altijd beter dan vertrouwen was, en daar bleef hij bij.

„Wie zou een vliegenier van me maken? Jij soms?”

„Ik niet. Daar heb ik geen verstand van. Maar jij kan het toch zelf leren, op school. En dan kan je een pionier worden, een komsomol.”

„Is dat zo'n vereniging voor jongens, zoals die Lenin laatst heeft opgericht?”

„Ja, dat is zo'n vereniging. Daar leer je alles. En zomers gaan ze zeilen en 's nachts vangen zij krabben. En harmonica kan je daar ook leren spelen.”

Nu was Sasjka's belangstelling gewekt. „Is dat waar, wat je me vertelt? Misschien belooft die Lenin dat allemaal alleen maar? Maar als je d'r eenmaal inzit, in zo'n vereniging, dan...” hij floot tussen zijn tanden, „weg naar de

taiga, bomen omhakken. Er zijn er zoveel die dat zeggen, die hebben niks met die Lenin op. Weet jij of je hem kan vertrouwen?"

„Ja, ik geloof wel dat hij te vertrouwen is.”

„Ken je hem? Ze zeggen dat hij nou de kroon van de tsaar opheeft, met een rode ster.”

„Onzin. Zou jij met zo'n zwaar ding op je hoofd de hele dag aan een schrijftafel willen zitten, als je moest werken? Nou dan. En dat zeg ik je — hij moet werken dat de stukken er afvliegen! Maar iemand voor de gek houden doet hij niet, dat weet ik zeker. Hoogstens... nou ja, als het niet anders kan,” voegde Lenin er met een heimelijk spotlachje aan toe.

„Waarom werkt hij dan zo hard? Dat hoeft hij toch zeker niet?”

Om beter te kunnen horen was Sasjka vlak bij de onbekende man gaan zitten, die hem ondanks zijn lompen en luizen niet wegstiet. Hij had nog veel meer vragen. Toen de onbekende eindelijk opstond en hem nog vijf roebel — voor een slaapplek — en een adres gaf, waar hij zich kon opgeven om te leren, als hij eens zin zou hebben om vliegenier te worden, begon Sasjka te stotteren, wou iets zeggen, maar kreeg er geen woord uit. Bij het afscheid gaf de vreemdeling hem zelfs een hand.

JE zal zien: die jongen geeft zich morgen bij Sergejewitsj op,” zei Lenin, „toen hij met Popow de weg naar het Kremlin insloeg. „Laat hem weten, dat hij vooral veel aandacht aan de bengel moet besteden.”

Popow was en bleef sceptisch.

„Of de bengel zich bij Sergejewitsj zal opgeven, weet ik niet. Maar dat hij die man zijn horloge wou stelen, staat vast.”

„Niks staat vast! Is het soms niet mogelijk dat die Nep-speculant hem zomaar verdacht? Popow, je moet meer in de mensen geloven. Zonder dat geloof heeft alles wat wij doen geen zin.”

Zij hadden al twee dwarsstraten achter zich, toen Lenin plotseling bleef staan. In het donker holde iemand achter hen aan.

Het was Sasjka. Hij was zo buiten adem, dat hij niet meteen kon spreken.

„Het horloge... ik heb 't al direct bij het begin bij me gestoken... later, wou ik het weer...”

„Wat? Heb je het dan toch gestolen?” vroeg Lenin verrast.

„Niet bij hem!” Sasjka hield zijn hand uitgestoken, iets ronds bengelde daaronder. „Dat is toch uw horloge!”

Niet alleen Lenins horloge, maar zelfs de horlogeketting had Sasjka onder het gesprek „gedemonteerd”.

*

Een vliegenier werd Sasjka niet. Daarvoor was hij niet geschikt. Hij werd een goede instrumentmaker, want hij bezat een verbazingwekkende vinger-vlugheid, waarvoor hij veel geprezen werd.

„De jongen zou zelfs het gebit van een vlo kunnen repareren,” zei de oude meester Koesmitsj, die hem les gaf.

HET ONTSTAAN VAN DE MENS

De uitgestorven aapvormen, parapitheken en propliopitheken, waarvan de mensachtige apen en daarna de mensen worden afgeleid, leefden in de bomen. Hun levenswijze veroorzaakte een reeks zeer belangrijke veranderingen in hun lichaamsbouw. De belangrijkste daarvan waren: vermindering van de afstand tussen de ogen en daardoor verbetering van het gezichtsvermogen en een verdere ontwikkeling van bepaalde hersendelen; belangrijke veranderingen in de bouw van de romp, die de latere overgang naar de opgerichte houding vergemakkelijkten; een verschillend gebruik van de voorste en achterste ledematen (de naam „vierhandige” is voor apen niet juist!) in verband met de verschillende functies. Ook de tegenwoordige mensapen gebruiken hun voeten als steunpunten van het lichaam bij het klimmen en het voortbewegen op de grond, terwijl hun handen vooral dienen om te grijpen en pas in de tweede plaats als hulporgaan bij de beweging. Het is interessant, dat de soort gorilla's, die in streken met weinig of geen bomen in Afrika leeft, bijna rechtop loopt en daardoor een overeenkomstige verandering van de voet laat zien.

De laatste resultaten van wetenschappelijk onderzoek tonen aan, dat de hoofdstam van de mensachtige apen (dryopitheken) zich ongeveer 15 miljoen jaar geleden in twee takken splitste. Terwijl de tegenwoordige mensapen gorilla en chimpansee van de ene tak afstammen, ontwikkelde zich uit de andere een groep apen, die reeds — kennelijk onder invloed van geografische veranderingen — het leven in de bomen hadden opgegeven en zich in opgerichte houding op de grond voortbewogen. Verschillende fossielen van deze groep, die reeds veel menselijker was, werden twintig jaar geleden in Zuid-Afrika opgegraven, daarom vat men hen samen onder de naam australopitheken (d.w.z. „Zuidelijke apen”). De opgerichte houding van deze dieren, samen met hun erfelijke aanleg, voerde tot het buitengewoon belangrijke feit, dat de handen bevrijd werden van de meeste functies die ze vroeger hadden en in het vervolg uitsluitend dienden om voedsel te zoeken en te grijpen en voor verdediging. Eèn soort van deze groep ging er in de loop van honderdduizenden jaren steeds meer toe over, hiervoor gebruik te maken van een stok of een steen.

Van aapmens tot „homo sapiens”

Ongeveer 4 miljoen jaar geleden — misschien nog later — ging deze soort steeds meer zijn aandacht op de oudste vormen van werktuigen richten. Eerst was het alleen te doen om het uitzoeken van geschikte knuppels of stenen voor een bepaald doel. Maar daarna, ging deze aapmens, zoals hij genoemd wordt, waarvan men op Java (pithecanthropus) en in een hol bij Peking (sinanthropus) fossielen gevonden heeft, ertoe over, deze primitieve werktuigen voor het gebruik gereed te maken. Later kwam uit de nog geheel ruwe en voornamelijk toevallige bewerking van stenen het nog onbeholpen, maar reeds door voortdurende oefening verkregen universele werktuig voort, dat „vuistbijl” genoemd wordt en dat typerend is voor het oude steentijdperk.

Met dit eerste begin van de arbeid („De arbeid begint met het maken van werktuigen”, zegt Engels) begon de mens zich uit het dierenrijk los te werken. Ongeveer 100.000 tot 400.000 jaar geleden leefden de nakomelingen van de aapmensen, de verschillende vormen van de Neandertaler, of „oermens”. Op talrijke plaatsen in Europa, Azië en Afrika werden hun fossielen en daarnaast hun reeds enigszins gedifferentieerde en ook beter bewerkte stenen werktuigen gevonden. In hun lichaamsbouw en de omvang van hun hersens naderen zij steeds meer tot het type van de „voltooide mens” („homo sapiens” — met verstand begiftigde mens), die ongeveer 25.000 tot 100.000 jaar geleden als „Cro-Magnon-type” (naar de Franse vindplaats) voor het eerst te voorschijn treedt.

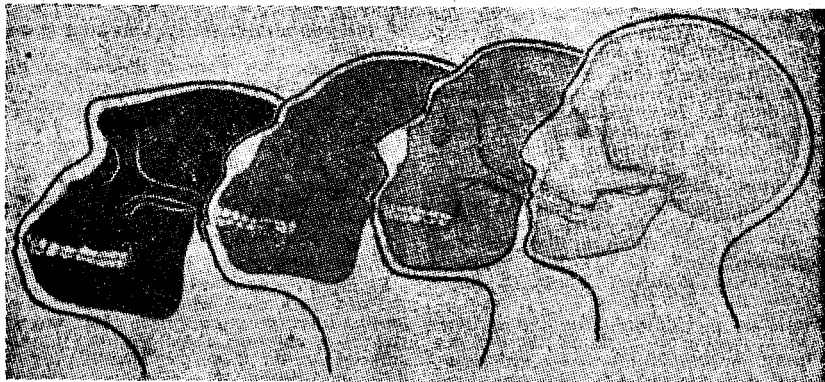
In de late periode van het oude steentijdperk, waarin de Cro-Magnonmens leefde, ontstond de eerste organisatie van de menselijke samenleving: de oercommunistiche stamgemeenschap. Sindsdien werd de vooruitgang van de mensheid niet meer bepaald door de in het dierenrijk heersende biologische wetten (aanpassing aan de omgeving, overerving van verworven eigenschappen, natuurlijke teeltkeus), maar door de ontwikkelingswetten van de menselijke maatschappij (ontwikkeling van de productie, de daarvoor bepaalde verandering van de economische structuur van de maatschappij en de daarvan afhankelijke verandering van de politieke, filosofische, godsdienstige e.a. ideeën en instellingen).

De menswording

Hoe vond echter de beslissende overgang plaats van dit wezen, dat nog door biologische wetten beheerst werd, tot de „voltooide mens”, die zich volgens nieuwe, maatschappelijke wetten ontwikkelde, terwijl de biologische wetten nog wel gedeeltelijk golden (bv. bij het ontstaan van het huidige mensenras uit het Cro-Magnon type), maar toch van geen beslissende betekenis meer waren voor de menselijke vooruitgang? Deze vraag kan alleen door de marxistische wetenschap worden opgelost. Want de burgerlijke geleerden laten voor de mensen of dezelfde biologische wetten gelden als voor het dierenrijk, of zij beschouwen hun ontwikkeling als een van de overige natuur losgemaakt en onafhankelijk verschijnsel. Daarom ook bestrijden zoveel reactionnaire onderzoekers de afstamming van de Cro-Magnon-mens uit het Neandertalertype en laten zodoende de „voltooide mens” zonder stamboom in de lucht hangen.

De grote afkoeling van de aarde, die in de ijstijd begon, bracht belangrijke veranderingen in het dierenrijk en de andere levensomstandigheden van de „wordende mens” teweeg. Dit was voor de toen levende Neandertalers een dwingende drijfkracht om de van hun voorgangers, de aapmensen, geërfde arbeidsgeschiktheid (die bijzondere, hoogste vorm van aanpassing aan de omringende wereld, die eigenlijk reeds het begin van de verandering van de natuur door de mensen is) verder te ontwikkelen. Engels legde er de nadruk op, dat de steeds toenemende „handigheid” van de oermens van het ene geslacht op het andere overging. Daardoor is de menselijke hand niet alleen het orgaan van de arbeid, maar ook het product daarvan. Hij toonde verder

Ontwikkeling van de menselijke schedel

Australopithecus, Sinanthropus, Neandertaler, Cro-Magnon-Mens. aan, dat ook de andere organen zich in verband met de arbeid veranderden. De veranderde omstandigheden eisten de overgang van plantaardig voedsel naar gemengd voedsel, en de eerste primitieve werktuigen stelden de Neandertalers in staat op dieren te jagen. De overgang naar het gebruik van vlees noemde Engels een belangrijke stap naar de menswording. „Het ingrijpendst,” schrijft hij, „was de uitwerking van dierlijk voedsel op de hersens, daar deze de voor zijn voeding en ontwikkeling nodige stoffen thans in veel rijkere mate dan vroeger verkreeg en zich daardoor van het ene geslacht op het andere sneller en beter kon ontwikkelen.” Daarnaast brengt Engels nog andere voorbeelden van de verandering van het organisme van de wordende mens als gevolg van het overerven van verkregen eigenschappen.

Op de grondslag van de biologische wetmatigheden ontstonden bij de oermens nieuwe wetmatigheden, nl. die van de wordende menselijke maatschappij. De arbeid vereiste het samenwerken van een aantal mensen; want zulke grote en sterke dieren als de mammoeth en de neushoorn, of zulke snelle dieren als de steenbok of de hollenbeer konden niet met de primitieve middelen van de oermensen door afzonderlijke jagers geveld worden, en ook deze primitieve middelen zelf konden niet gemaakt worden zonder dat de mensen onderling hun ervaring uitwisselden en aan de opgroeiende generaties doorgaven. De arbeid heeft dus uit de troep apen het begin van de menselijke maatschappij gemaakt: de oerhorde.

In zijn geniale schets toonde Engels aan (en deze gedachte werd door Stalin verder ontwikkeld), dat uit de in de horde van de oermensen voor het eerst opgetreden maatschappelijke wetmatigheden een van de beslissende drijfkrachten van de menswording voortkwam: de spraak. „De spraak,” zegt Stalin, „is in de geschiedenis van de mensheid een van de krachten, die de mensen hielpen om zich uit het dierenrijk af te zonderen, zich tot gemeenschappen te verenigen, hun denken te ontwikkelen, de maatschappelijke productie te organiseren, met succes een strijd met de natuurkrachten te voeren en onze tegenwoordige vooruitgang te bereiken.”

De hersens ontwikkelden zich met de spraak

De menselijke spraak, ontstaan op grondslag van de apenklanken, was van beslissende betekenis voor de ontwikkeling der hersens van de apen tot de menselijke hersens, het orgaan van het denken, de drager van het bewustzijn. Deze belangrijke ontdekking is te danken aan de beroemde geleerde Iwan Petrowitsj Pawlow (1849—1936), wiens „uitzonderlijke wetenschappelijke verdiensten,” zoals Lenin zei, „van enorme betekenis zijn voor de werkers van de gehele wereld”.

De hogere ontwikkeling van de organische wereld is, zoals bekend, gekenmerkt door een steeds groter vermogen om zich aan de veranderde omstandigheden aan te passen. Pawlow toonde aan, dat het ontstaan en de steeds grotere vervolmaking van het zenuwstelsel daarbij de beslissende rol speelt. De primitieve dieren (amoeben, infusoriën enz.), die nog geen zenuwstelsel hebben, kunnen slechts op een bepaalde wijze reageren op bepaalde prikkels van de buitenwereld, bv. zich naar een lichtbron toe bewegen. Met de vorming van het zenuwstelsel ontstaat een nieuwe vorm van reageren op de buitenwereld: reflexen die het gevolg zijn van gewaarwordingen en waarnemingen. Eerst waren dit alleen constante, aangeboren directe reacties op een prikkel van buiten, die Pawlow „onvoorwaardelijke reflexen” noemt. Een pas uit het ei gekropen kuiken begint bv. instinctief naar korrels en andere kleine voorwerpen, die voor hem liggen, te pikken. Met de hogere ontwikkeling van het zenuwstelsel en de vorming van de hersens ontstonden ingewikkelder betrekkingen van het organisme tot de buitenwereld, die Pawlow „signaalbetrekkingen” noemt en die een grote verbetering van de oriëntatie in de buitenwereld betekenden. Het gaat hierom, dat verschijnselen van de buitenwereld, die niet onmiddellijk het welzijn van het organisme betreffen, maar die toch tijdelijk verband houden met de voor hem biologisch belangrijke verschijnselen, in de hersenschors een verbinding van verschillende zenuwcellen veroorzaken, waardoor de biologische prikkels, die de onvoorwaardelijke reflexen oproepen, aangekondigd, gesignaleerd worden. Zo is een kleine plantenetter in staat, tijdig te vluchten voor de roofdieren, wanneer het zien, ruiken of horen daarvan hem het dreigende gevaar mededeelt, ondanks het feit dat „niet het gezicht en het geluid van het sterke dier het kleine dier vernietigen, maar zijn tanden en klauwen” (Pawlow). Deze tijdelijk voorwaardelijke betrekkingen tussen het organisme en de buitenwereld, die in het individuele leven ontstaan (maar die ook erfelijk en daardoor onvoorwaardelijke reflexen kunnen worden) noemt Pawlow „voorwaardelijke reflexen”.

Naast dit signaalstelsel, dat de mensen met de hogere dieren gemeen hebben, trad in de loop van het ontstaan van de mens een tweede signaalstelsel op: de spraak. Het woord, zegt Pawlow, signaleert de werkelijkheid, in tegenstelling tot de zintuigelijke waarneming, niet direct, maar indirect, als „signaal van de signalen”; want „woorden kunnen alle prikkels zonder uitzondering signaleren, alle prikkels vervangen” (Pawlow).

In volledige overeenstemming met de leer van het dialectisch materialisme toont Pawlow het onverbreekelijke verband tussen taal en be-

wustzijn, tussen woorden en gedachten. Terwijl de gewaarwordingen en voorstellingen, die wij door middel van de zintuigen van de buitenwereld hebben, concrete signalen van de werkelijkheid zijn, geven de woorden „een abstractie van de werkelijkheid en daarmee de gelegenheid tot veralgemening, hetgeen juist ons speciaal menselijk, hoger denken uitmaakt” (Pawlow).

Arbeid en spraak schiepen de mens

Hoewel dit afzien van de directe, aanschouwelijke en grijpbare werkelijkheid ons enerzijds van haar verwijderd, stelt dit ons anderzijds in de gelegenheid om deze veel dieper te doorgronden en voor onze doeleinden te gebruiken. In het door de taal en tegelijk daarmee ontstane denkproces weerspiegelt zich die „omweg”, die de mensen hebben ingeslagen toen zij, ten einde voedsel te verkrijgen en zich tegen hun vijanden te verdedigen, ertoe overgingen werktuigen en wapens te maken. „Het dier”, zei Marx eens, „produceert eenzijdig, terwijl de mens universeel produceert; het produceert slechts onder heerschappij van de onmiddellijke behoeften terwijl de mens zelfs vrij van fysieke behoefte produceert en pas werkelijk produceert in de onafhankelijkheid daarvan”.

Het was dus de maatschappelijke arbeid, die in de oermens de spraak en daarmee het denken heeft voortgebracht. Op hun beurt waren deze van terugwerkende kracht op de arbeid en maakten haar vooruitgang mogelijk.

Deze maatschappelijke factoren hadden echter ook de uiteindelijke lichamelijke vorming van het tegenwoordige mensentype tot gevolg: onder hun invloed ontstonden de gecompliceerde menselijke spraakorganen en in verband daarmee ontwikkelden zich de menselijke hersens. Pawlow wees er op, dat deze ontwikkeling — afgezien van de toename van de ruimte-inhoud van de hersens en de gecompliceerdheid van de structuur van hun zenuwmasse — vooral gekenmerkt wordt door de geweldige ontwikkeling van de voorkwab van de grote hersens, waarin de met de spraakorganen verbonden centra zetelen. In overeenstemming daarmee stelden de Sowjet-anthropologen vast, dat de aanzienlijke vergroting van het voorhoofdsgedeelte van de schedel, die bijzonder opvallend is in de periode van de overgang van de Neanderthaler tot de Cro-Magnon-mens, ten nauwste verbonden is met het intellectuele vermogen van de mens. (Verg. illustratie op pag. 187)

Zo toont de wetenschap, dat in de laatste etappe van de biologische ontwikkeling bij het ontstaan van de menselijke hersens, waarin, zoals Engels zegt, „de natuur bewust wordt van zichzelf”, nieuwe, niet-biologische drijfkrachten de doorslag gaven. „Eerst de arbeid, daarna en vervolgens daarmee de spraak — dat zijn de twee voornaamste drijfkrachten, onder invloed waarvan de hersens van een aap geleidelijk zijn overgegaan in de, ondanks alle overeenkomst, veel grotere en volmaaktere hersens van een mens” (Engels).

De vorming van de menselijke hersens is dus niet eenvoudig de voortzetting van de vroegere natuurhistorische ontwikkeling, maar een sprongsgewijze overgang uit een sfeer, waarin de biologische wetten heersen, in een nieuwe sfeer, die door maatschappelijke wetmatigheden wordt beheerst.

K. S.

Boekbespreking

Over een zeer gevaarlijke ongenode gast

BLJ De Wereldbibliotheek verscheen de tweede druk (prijs f 6.90) van William Faulkner's „Ongenode Gast” (Intruder in the Dust). Hiermee heeft deze uitgeverij, naar wij aannemen onbewust, de Amerikaanse oorlogsstokers een dienst bewezen, gezien de inhoud van dit werk, dat wij hieronder willen bespreken.

Direct na het einde van de 2e wereldoorlog maakten wij kennis met de „Pocketbooks”, in massa-oplaag gedrukte goedkope uitgaven van boeken van Amerikaanse schrijvers. In die tijd werden nog werken van progressieve schrijvers uitgegeven, zoals bijv. van Howard Fast e.a. Vrij spoedig daarna begonnen de Amerikaanse imperialisten met een openlijke oorlogsvoorbereiding, ook op het ideologische front. De goede literatuur werd snel uit de markt genomen en niet meer gedrukt. In plaats daarvan kwam de kitsch. Met de Hollywoodfilms vol bruutheid, moord, sadisme, wellust en rassenhaat, verschenen ook de nieuwe „pocketbooks”, met soortgelijke inhoud.

De Wereldbibliotheek is in ons land bekend geworden door talrijke goede uitgaven. Reeds voor de oorlog bracht zij in ons land vertalingen van Sowjet-schrijvers. We hadden daarom een kleine hoop, dat deze uitgeverij met de „Ongenode Gast” zijn naam hoog zou houden en ons bekend zou maken met een behoorlijk, nieuw Amerikaans werk. We kwamen echter bedrogen uit.

Eigenlijk hoeft ons dat niet te verwonderen. Faulkner heeft in 1950 de Nobelprijs gekregen voor literatuur. Hem werd deze prijs toegekend door dezelfde lieden, die Leon Jouhaux, de beruchte Franse reformist, die poogde de C.G.T. te scheuren en thans vice-voorzitter is van het door Wallstreet opgerichte „Verbond van Vrije Vakverenigingen”, in 1951 de Nobelprijs voor de vrede toevezen. Als wij verder weten, dat de huidige voorzitter van de Nobel-Stichting, die de prijzen toekent, niemand anders is dan Birger Ekeberg, de Groot-Maarschalk van het Zweedse koninklijk hof, die in December 1941 in samenwerking met de Finse oorlogsmisdadiger Kivimaki als tussenpersoon optrad in de onderhandelingen, die toen tussen Churchill en de nazi's plaats hadden over het sluiten van vrede indien de Sowjet-Unie geheel door Duitsland zou zijn verpletterd en veroverd, dan begrijpen wij al, dat thans de Nobelprijs voor literatuur, evenals bijv. die voor de vrede e.a., wordt toegekend aan hen, die met hun werk het streven der Amerikaanse imperialisten helpen bevorderen. Dit doet ook Faulkner zeer nadrukkelijk in zijn „Ongenode Gast”.

Hij verkondigt in dit boek, sterker uitgesproken dan in zijn vroegere werken (zoals zijn „Geboorte in Augustus”, waarin hij van de Negers alleen weet te vertellen, en dat tientallen keren herhaalt, dat ze stinken) rassentheorieën van het zuiverste water. Faulkner gaat er van uit, dat er een principiëel verschil is tussen blank en bruin. De blanken zijn n.l. volgens hem de rechtmatige heersers over de domme, goedmoedige Negers. Ja, hij gaat zelfs zover te verklaren (blz. 207) dat de Negers zich niets aantrekken van de rechteloze toestand, waarin zij, als

gevolg van de rassendiscriminatie, in het Zuiden der Verenigde Staten leven. Zij vinden dat heel gewoon en berusten daarin.

Faulkner is een voorbeeld van het „blanke chauvinisme” van de ergste soort. Daarom beschimpt hij ook, bij monde van de advocaat in zijn boek, die Noordelingen uit zijn land, die zich met het Negervraagstuk in het Zuiden bemoeien en die trachten de Negerbevolking dezelfde democratische rechten deelachtig te doen worden als de blanken (blz. 149).

Daarom vindt hij ook de openlijke slavernij, waarin de Negers voor de Amerikaanse burgeroorlog verkeerden, de ideale toestand, omdat toen mens en natuur volgens hem in overeenstemming met elkaar leefden. Volgens hem bracht het industriële kapitalisme (vertegenwoordigd door het Noorden in de burgeroorlog) de vervanging van de werkelijke, menselijke waarden (tot uiting gekomen in de slavernij! Lw) door mechanisatie van het maatschappelijk leven. In die tijd van slavernij waren er nog geen politici, toen was het leven (voor de slavenhouders waarschijnlijk — Lw.) waard om verdedigd te worden, deelt hij ons op blz. 49 mee. We herinneren ons, dat we dit soort stellingen ook hoorden verkondigen door Rosenberg en de andere nazi's, die evenals Faulkner probeerden de klok terug te zetten. Het is duidelijk dat dergelijke opvattingen, waarvan dit boek wemelt, rechtstreekse propaganda zijn voor de ideeën der Amerikaanse fascistten, die thans de wereld willen overeren. Vandaar dat je in het gehele boek niets merkt van een arbeidersklasse, die strijdt voor de rechten der Negers. Vandaar ook dat Faulkner ons een directe leugen vertelt, wanneer hij ons tracht wijs te maken, dat het in Amerika voor kan komen, dat een Neger, die ten onrechte van een moord beschuldigd is en wordt opgesloten, door de drang naar gerechtigheid van een oude dame weer in vrijheid wordt gesteld.

Tot slot nog een enkel woord over de stijl van Faulkner. De waarheid is altijd eenvoudig en helder. Daarom verbergen zij, die een vuile zaak verdedigen, hun ware bedoelingen, of achter frases, of zij doen dit in

VERZET TEGEN DE KLAN

(Houtsneede van Ellen Raskin)

bewoordingen of zinnen, waaruit een eenvoudig mens moeilijk de werkelijke betekenis kan begrijpen (zoals prof. Romme in De Volkskrant).

Zo is het ook met Faulkner. Hij zou niet zoveel gelezen worden, wanneer hij openlijk schreef wat hij in werkelijkheid voorstaat. Daarom is zijn stijl zo duister. Inplaats van eenvoudige, heldere, leesbare zinnen, geeft hij de lezers raadsels op, door het veelvuldig gebruik maken van bij- en tussenzinnen en van alle mogelijke leestekens. Zinnen van meer dan een pagina lengte zijn bij hem normaal. Wanneer zij zo'n zin zijn doorgeworsteld, zal het velen zo vergaan, dat zij niet meer weten wat er aan het begin stond. Hierdoor bestaat het gevaar, dat men de gedachte, die door het geheel heen loopt, niet meer ziet, zodat men ook geneigd zou kunnen zijn, „Ongenode Gast” een goed boek te vinden, omdat de Neger Lucas Beauchamps op het einde niet wordt gelyocht, maar vrij komt. Op deze wijze heeft de stijl van Faulkner een zeer belangrijk aandeel in het voorschotelen van een vervalste, het fascisme propagerende werkelijkheid. ,

Neen, de Wereldbibliotheek heeft geen goede daad gedaan door in ons land deze zeer gevaarlijke „Ongenode Gast” te introduceren.

J. DE LOUW.

KRONIEK

(15 Februari - 15 Maart)

FEBRUARI

- 21 Antwoord van de Sowjet-Unie op het verzoek van de Duitse Democratische Republiek, waarin zij verklaart dat het noodzakelijk is dat een vredesverdrag met Duitsland onmiddellijk wordt gesloten.
— Atlantische conferentie te Lissabon begonnen.
- 23 Regering-Sukiman is door de algemene verontwaardiging tot aftreden gedwongen.
- 26 Ondanks de tegenwerking van de overheid geven vele tienduizenden gehoor aan de oproep van het herdenkingscomité van de Februaristaking 1941.
- 29 Kabinetscrisis in Frankrijk.

MAART

- 1 Conferentie van het „Nationale comité ter verdediging van de rechten van de jeugd.”
- 6 De begroting van de Sowjet-Unie, de omvangrijkste in haar geschiedenis, wordt ingediend.
— Voorstel van de Nederlandse Vredesraad aan de fractievoorzitters van de Tweede Kamer om het initiatief te nemen voor het tot stand komen van een wet tegen oorlogspropaganda.
- 9 Grootse herdenking van de Internationale Vrouwendag — een demonstratie tegen Duitse herbewapening en fascisme.
- 11 Sowjet-nota aan de regeringen van de Ver. Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk voor een vredesverdrag met een herenigd Duitsland.

Lees no 1-1952 van

Uit de inhoud :

Een zeldzaam mooie afbeelding van een machtige staalgieterij op de voorplaat.

Een interessante foto-reportage van een bezoek aan Sjoesjenskoje, een dorp in Siberië waar Lenin eens in verbanning leefde.

10 Jaar geleden en nu. Een overzicht met mooie foto's van de vooruitgang en de wederopbouw van alle steden, welke liggen langs de pas gereed gekomen snelverkeersweg Moskou—Yalta. (een afstand ongeveer Amsterdam—Budapest)

Een foto-reportage van het bezoek dat Engelse spoorwegmannen brachten aan de Sowjet-Unie.

Leuke platen over het leven der kinderen.

Verder schitterende foto's over kunst, sport, enz.

Jaarabonnement	f 9.—	} bij vooruitbetaling te voldoen.
Halfjaar abonnement	f 4.50	
Losse nummers	f 0.75	

BOEKHANDEL PEGASUS

**LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM-C. — TELEF. 30822
GIRO 173127**

In de Pegasus Roman Reeks 1952 is verschenen:

De weg naar het leven

Deel III

door *A. Makarenko*

Met het verschijnen van dit deel, is het paedagogisch gedicht, zoals Makarenko zelf dit ontroerende werk noemde, voltooid. Het eerste deel verscheen in 1949, het tweede in 1951 en nu dus het laatste. Dit werk biedt meer dan een boeiend en levendig verhaal over de lotgevallen van een kolonie voor verwaarloosde kinderen. Het is de beschrijving van de groeiende opvoedkundige inzichten welke Makarenko zich eigen maakte in een harde praktijk, steunende op de nieuwe socialistische maatschappij. Een prachtig boek.

In heel linnen band, 292 pag., prijs f 2.75

de delen I (f 2.25) en II (f 2.75) zijn nog beperkt verkrijgbaar.

BOEKHANDEL PEGASUS

LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM

Tel. 30822 — Postgiro 173127 — Gem. Giro P 1527

POLITIEK EN CULTUUR

Het Midden-Oosten in opmars
Voor de eenheid der natie
Dickens als spiegel van zijn tijd

7e Jaargang No. 5

Mei 1952

Maandoverzicht	193	Het klasse-karakter van de mens, Lioe Sjao-tsjj	228
Voor de eenheid der natie, G. Geelhoed	200	De Beethoven van onze tijd, D. Zaslowski	231
Mei 1942	205	Uit de schatkamer van de cultuur, S.P.	235
De Nederlandse taal en de strijd voor nationale onafhankelijkheid, B.W.	206	De rode vlag van Jeannine, J. Kitsjkowa	237
Het Midden-Oosten in opmars, C. Allen	216	Kroniek	240
Dickens als spiegel van het Victoriaanse Engeland, Theun de Vries	223		

Het bekende werkje van de beroemde
Sowjet-Russische dichter Majakowski

Mijn ontdekking van Amerika

Nu ook in het Nederlands verkrijgbaar
104 pag. Gebrocheerd f 0.30

Vraagt bij uw afd. der C.P.N. of bij

Boekhandel Pegasus

Leidsestraat 25 — Telefoon 30822

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

VOOR een ieder is het duidelijk, dat er onder alle kringen van onze bevolking een groeiende ontstemming tegen Amerika is. Dit is geen wonder! De oorlogspolitiek van de regering aan de leiband van Amerika ontwricht het economisch leven meer en meer. Elke maand is de werkloosheid groter dan dezelfde maand van het vorige jaar en tegelijk stijgen de kosten van het levensonderhoud. Een huurverhoging van 25% wil men na de verkiezingen door voeren; het brood is op enige plaatsen reeds duurder. De onrust onder de jeugd stijgt ook. De regering wil een verlenging van de herhalingsoefeningen in de a.s. herfst tot 85 dagen. Men weet dat deze oefeningen binnen Amerikaans legerverband in West-Duitsland zullen worden gehouden — in West-Duitsland, waar de bevolking een heftige strijd tegen herbewapening en dienstplicht voert. Het militaire machtsvertoon van deze oefeningen moet er toe dienen om het verzet van het Duitse volk te breken.

De groeiende anti-Amerikaanse stemming veroorzaakt spanningen in de verschillende politieke partijen. In de K.V.P. hebben de uiterst rechtse stromingen, die op een fascistisch regiem aansturen, de overhand gekregen. In andere partijen komt de onrust over de gevolgde politiek naar voren. Een en ander viel ook waar te nemen bij de debatten in het parlement, namelijk bij de behandeling van de verandering van art. 59 van de Grondwet, bij de „Schutzhaftwet” en vooral ook bij het door Amerika gedicteerde „vredesverdrag” met Japan, waarbij de motie van de heer Welter grote opschudding teweegbracht. Het sterkst kwam dit wel tot uiting in de woorden van Mej. Klompé van de K.V.P.:

„U weet toch, mijnheer Welter, dat het State Department (ministerie van buitenlandse zaken van Amerika — red.) meeluistert. Alles wat hier besproken wordt, wordt door het State Department ook precies gelezen.”

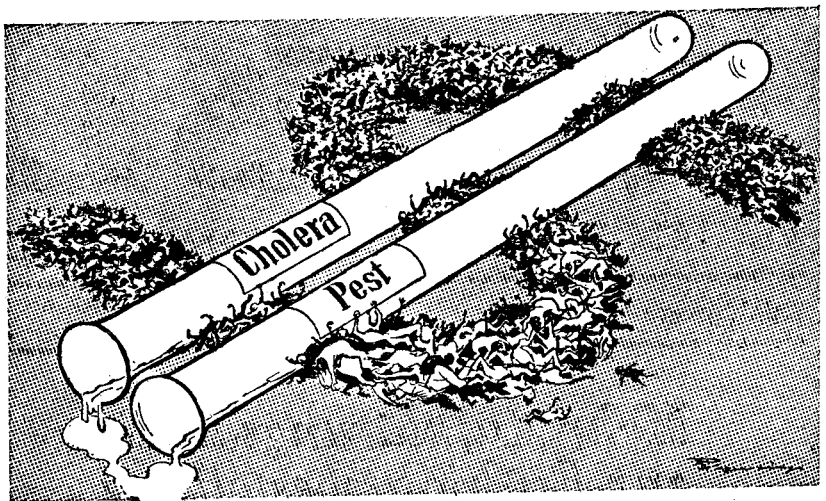
Onze communistische fractie heeft in het parlement een verwoede strijd gestreden. De communisten weten dat zij de werkelijke belangen van het Nederlandse volk hiermee dienen. Maar zij weten ook, dat hiervoor de eenheid van de arbeidersklasse

en de vorming van een nationaal front een gebiedende noodzakelijkheid is. Daarom heeft het partijbestuur der C.P.N. een open brief gericht aan de besturen van de P.v.d.A., V.V.D., C.H.U. en K.N.P., het heeft daarin op de dreigende gevaren van een kabinet Romme—Steenberghe gewezen en een beroep gedaan op deze partijen om ons volk in de komende verkiezingsstrijd te waarschuwen voor een regering van oorlog, fascisme en armoede in de gedaante van een kabinet-Romme. Zulk een optreden zou een andere regering mogelijk maken. De open brief zegt over deze andere regering:

„Zulk een regering zou de steun van de gehele arbeidersklasse kunnen verwerven, in het bijzonder tot het krachtig aanpakken van de bestrijding der werkloosheid en van de woningnood, als de twee dringendste vraagstukken, waarvoor ons land zich geplaatst ziet.”

Hiermee is een duidelijke en positieve weg gewezen aan allen in die partijen, die ongerust en ontevreden zijn over de gevolgde koers.

TEN einde de wereld in een oorlog te storten wil Amerika in de eerste plaats een overwinning in Korea forceren. Langs de gewone militaire weg is het, ondanks alle pogingen, daartoe niet in staat gebleken. Daarom werpen de Amerikanen nu reeds sedert twee maanden pest- en cholera bommen uit. Tegelijkertijd hebben zij propagandisten in werking gesteld om de mensen op zodanige wijze te beïnvloeden, dat hieraan geen geloof wordt gehecht. Vele van de gewone mensen, die zich zo'n misdaad niet kunnen voorstellen en die tevens de angst met zich mee dragen, hebben zich zeer zeker in slaap laten sussen. Zij vergaten de vernietigingsmethoden van de Hitlerfascisten. Zij vergaten, dat ook onder Hitler velen zich niet konden voorstellen, dat een mens tot zulke beestachtige methoden in staat zou kunnen zijn.

Op deze mentaliteit speculeerden de nazi's. Op deze mentaliteit speculeren de Amerikaanse oorlogszuchtigen. Gelukkig dringt de waarheid door en stijgen, met de verontwaardiging, de protesten. Want de bewijzen stapelen zich op. Het is een vaststaand feit dat de Amerikanen reeds jaren lang met onderzoekingen en voorbereidingen voor een bacteriologische oorlog bezig zijn. Na 1945 hebben zij daarvoor Japanse en Duitse specialisten in dienst genomen. Natuurlijk spreekt men hierover zo min mogelijk. In 1946 b.v., schreef generaal Alden H. Waitt, de chef van de afdeling voor chemische oorlogsvoering in nr. 15 van het beruchte tijdschrift *Colliers Magazine*:

„.....het is een praktische manier van oorlogvoeren..... maar het is niet logisch en ook niet verstandig om over de verschrikkingen van de biologische oorlogsvoering te spreken en de oorlogsvoering met atoomwapens te veroordelen. Tegenover het gepraat over menselijkheid of onmenselijkheid sta ik helemaal niet sympathiek.”

Het is ondoenlijk, alle uitlatingen over de bacteriënoorlog in dit overzicht aan te halen. Enkele zijn voldoende om deze misdaad te onthullen. Zo verklaarde Louis Johnson, destijds staatssecretaris voor de verdediging, in zijn halfjaarlijks bericht aan Truman, op 31 Maart 1950, dat „algehele” en „diepgaande” onderzoekingen over ziekteverwekkers verricht werden, maar dat „het uit veiligheidsoverwegingen onvoorzichtig zou zijn om deze studies te publiceren.” De *Science News Letter* schreef op 8 Juli 1950:

„De bacteriologische oorlogsvoering kan zeer spoedig bij wijze van proef gebruikt worden indien de oorlog in Korea blijft doorgaan.”

En zo meldde *Telepress* op 8 December 1951, dat:

„Een groep Japanse bacteriologen, die in opdracht van generaal Ridgway in Korea zijn aangekomen, zal op Koreaanse en Chinese krijgsgevangenen bacteriologische experimenten verrichten. Onder het talrijke materiaal, dat de groep bij zich heeft bevinden zich cholerabacteriën, gas voor het verwekken van bloedvergiftigingen, pestbacteriën en ander bacteriologisch materiaal.”

Als consequentie daarvan werden in Januari 1952 de eerste van deze bommen afgeworpen. In het rapport van de commissie van de Internationale Vereniging van Democratische Juristen, die een onderzoek instelde, wordt de juistheid van de berichten over het gebruik van deze bommen bevestigd. Is het niet duidelijk, waarom Amerika het protocol van Genève, inzake het verbod van gifgassen en bacteriologische wapens, van 1925 nog in 1949 weigerde te ondertekenen?

Amerika weigert, de UNO-commissie voor ontwapening een onderzoek te laten instellen en ook wenst het geen veroordeling van deze wapens voor deze UNO-commissie. Het wil de openbare mening bedriegen door een commissie onder eigen contrôle te laten gaan, en wel die van het Internationale Rode Kruis. In zijn verklaring van 26 Maart 1952 in de ontwapeningscommissie herinnerde J. A. Malik er aan, dat het zogenaamde Internationale Comité van het Rode Kruis in de jaren van de tweede wereld-

oorlog geen woord heeft gesproken over de bescherming van de slachtoffers van de Hitlerianen in de door hen bezette gebieden, en dat het daardoor de fascistische oorlogsmisdadigers heeft gedekt.

Naarmate de feiten bekend worden groeit de verontwaardiging. Het is een levensbelang voor ieder mens, dat de protesten tot een omgekende hoogte stijgen.

AMERIKA doet dus alles om een oorlog te kunnen ontketenen. Hoe moet men dan het antwoord van Stalin beschouwen op de vragen van de Amerikaanse journalisten, waarin hij zegt, dat het gevaar van een derde wereldoorlog, vergeleken met twee of drie jaar geleden, niet is toegenomen? Ondanks de verwoede pogingen van de oorlogsdrijvers is het vredelievende kamp zo gegroeid, dat de oorlog toch niet dichterbij is gekomen. Hiermee is aangetoond, dat de oorlog te voorkomen is en dat de krachtsinspanningen vergroot moeten worden om de oorlog onmogelijk te maken. De verdere antwoorden van Stalin getuigen van de onverzettelijke vredeswil van de Sowjet-Unie. Op de vraag of hij het huidige ogenblik geschikt achtte voor de vereniging van Duitsland kwam zeer positief het antwoord: „Ja, dat ben ik van mening.”

Vandaar de zeer omljnde voorstellen van de Sowjet-Unie, waarmee de vrede gediend zou worden, omdat een Duitse agressie een onmogelijkheid zou worden. In dit ontwerp-vredesverdrag werd immers o.m. gezegd, dat Duitsland zich verplicht, geen enkel verbond of militair bondgenootschap aan te gaan, dat gericht is tegen een mogendheid, die met zijn strijdkrachten aan de oorlog tegen Duitsland heeft deelgenomen. Amerika wenst echter geen vredesverdrag met een onafhankelijk Duitsland, dat door vrije verkiezingen tot stand is gekomen. De antwoordnota's van Amerika, Groot-Brittannië en Frankrijk wijzen immers een vredesverdrag van de hand, omdat er eerst door de UNO-commissie onderzocht moet worden of vrije verkiezingen wel mogelijk zijn. Deze commissie, waarin fascistten zitting hebben, is in strijd met het handvest der Verenigde Naties; dat volgens artikel 107 de inmenging van de Verenigde Naties in de binnenlandse aangelegenheden van Duitsland uitsluit. In die zin heeft de Sowjet-Unie, wier voorstellen geheel in overeenstemming met de overeenkomst van Potsdam zijn, ook geantwoord, en er op gewezen dat zulk een onderzoek gedaan kan worden door een commissie, gevormd door de vier mogendheden, die de bezettingsmacht in Duitsland uitoefenen. In deze commissie zou de Sowjet-Unie geen meerderheid hebben, de stemmenverhouding zou immers drie tegen één zijn. De UNO-commissie is dan ook alleen bedoeld om aan de verkiezingen voor geheel Duitsland te ontkomen. Gij wilt vrije verkiezingen, gij wilt de eenheid van Duitsland zegt de Sowjet-Unie; laten wij dus bij elkaar komen om deze zaak te regelen. De Duitse bevolking staat achter deze

voorstellen. De Westelijke mogendheden willen echter de splitsing van Duitsland in stand houden om de politiek van oorlogsvoorbereiding door te zetten. In hun nota's zijn zij immers ook tegen de bepaling dat Duitsland geen bondgenootschappen zou mogen sluiten, zoals omschreven in het Sowjetvoorstel, omdat dit een beperking van „de vrijheid” van Duitsland zou zijn. Doorzichtige woorden voor de vaak. De werkelijke achtergrond blijkt duidelijk uit het commentaar van Walter Lippmann in een hoofdartikel in de New York Herald Tribune. Hij zegt daarin o.a. dat de Sowjet-voorstellen onmiskenbaar eerlijk zijn en gaat dan verder:

„Het bijna zekere resultaat van de verkiezingsuitslag voor geheel Duitsland zou de nederlaag van de partij van Adenauer en de val van het regime van Bonn zijn..... Het beste zou naar mijn mening zijn, openlijk zonder terughouding en eerlijk te zeggen waarom wij nu niet erop voorbereid zijn, over het door de Sowjet-regering voorgestelde verdrag te onderhandelen. Het gaat er namelijk om, dat de Amerikaanse en Britse strijdkrachten..... niet van het Europese vasteland teruggetrokken kunnen worden.”

Ook de Economist van 22 Maart 1952 geeft toe, dat er geen meerderheid voor de politiek van Adenauer voor het inschakelen van West-Duitsland in West-Europa zou bestaan.

Dit is des poedels kern. Daarom geen onderhandelingen — daarom de ontwijkende antwoorden — daarom de poging de zaak op de lange baan te schuiven.

OVER het vreedzaam naast elkaar bestaan, gaf Stalin het volgende antwoord:

„Het vreedzaam naast elkaar bestaan van kapitalisme en communisme is heel goed mogelijk als wederzijds de wens tot samenwerking bestaat, als er bereidheid is de aangegane verplichtingen na te komen, als het principe van gelijkheid en niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van andere staten wordt nagestreefd.”

De Sowjet-Unie doet alles om dit in de praktijk mogelijk te maken. Een voorbeeld hiervan is de Economische conferentie in Moskou. Deze heeft de Amerikaanse oorlogsdrijvers en hun scribenten in West-Europa de schrik om het hart doen slaan. De handelstransacties, die door de Sowjet-Unie afgesloten kunnen worden, bedragen 40 milliard roebel in drie jaar. Voeg hierbij nog de transacties van de Volksrepubliek-China en de Volksdemocratieën en het zal duidelijk zijn, dat vele industrieën weer op gang kunnen komen en de werkgelegenheid buitengewoon verruimd zal worden. Waarom wil Amerika dit niet en waarom heeft het de zwarte lijst van firma's uitgebreid, die goederen verzenden, welke Amerika strategisch of half-strategisch belieft te noemen? Omdat met deze handelstransacties tussen Oost en West de vrede gediend wordt, omdat hierdoor de spanningen tussen Oost en West afnemen en omdat de afhankelijke, koloniale positie van de verschillende landen ten opzichte van Amerika verminderd wordt.

Dit is hun schrikbeeld! En om dit tegen te gaan wringen zij zich in allerlei bochten. Zo schrijft de Haagse Post van 12 April 1952:

„Men dient namelijk in het oog te houden, dat de door het Westen getroffen handelsbeperkingen en het in het verband met de Koreaanse oorlog getroffen embargo van waarneembare invloed zijn op de Russische economie, die in menig opzicht toch reeds te zwak is om het op oorlog te doen aankomen.”

Men zal zich toch wel even de ogen uitwrijven en zich afvragen: Waar blijft dan die bedreiging uit het Oosten, waarom heeft men ons steeds maar wijs trachten te maken, dat daarvoor die enorme lasten voor de bewapening nodig zijn? Inderdaad is de bedreiging uit het Oosten een waanvoorstelling. Zij raken echter in hun eigen leugens verward. De economie van de Sowjet-Unie is een sterke economie, ingesteld op vredesdoeleinden, zoals dit o.a. bewezen wordt door de nieuwe prijsverlaging van levensmiddelen. Het is dan ook niet waar, dat de economie van de Sowjet-Unie door het embargo ontwricht kan worden, want ondanks dit betreedt zij de weg naar grotere welstand, de weg naar het communisme. Het is juist omgekeerd! De economie van de westelijke landen wordt ontwricht en hun financiële positie aan de rand van de afgrond gebracht.

Elsevier van 12 April schrijft:

„Wij beschouwen deze economische conferentie te Moskou als een zeer ernstig en zeer dreigend gevaar voor de vrije wereld. Dat gevaar ligt niet allereerst in kwade kansen, dat men door groot-scheepse Westerse leveranties van belangrijke goederen de oorlogspotentie van het rode blok versterkt. Dat gevaar ligt bovenal in de verdeeldheid, welke men door schone beloften in de Westerse wereld zou kunnen stichten.”

We wezen er hierboven reeds op, dat juist door het embargo de financiële positie van de westelijke landen het bankroet nabij komt. Hoe komt dit? Door de enorme kosten voor de bewapening. Door het feit, dat de Europese landen meer uit de Verenigde Staten moeten importeren, dan zij exporteren. Dus moeten zij steeds meer betalen. Het tijdschrift Magazine of Wallstreet van 26 Januari 1952 schreef, dat de import uit West-Europa in 1952 nog meer zal verminderen. En toch doen alle West-Europese landen verwoede pogingen om ten koste van de bevolking meer naar de Verenigde Staten te exporteren. Aan de ene zijde wil men door rationalisatie de kostprijs verminderen. Aan de andere zijde worden tegelijkertijd belangrijke voordelen aan de exporteurs toegezegd. Soortgelijke maatregelen worden door de andere landen ook toegepast, waardoor de export over het algemeen niet zal stijgen.

Er zijn thans 145.000 werklozen. De textiel-industrie bevindt zich in een precaire positie. Waarom heeft de regering niet met beide handen de mogelijkheid aangegrepen, die de economische conferentie biedt, om schepen, hijsinstallaties, producten van de radio-industrie, rubber, tin, textielwaren en andere pro-

ducten naar de S.U. te exporteren, waar tegenover de Sowjet-Unie graan, hout, kolen enz. zou kunnen leveren? Mr. C. W. de Vries deelde mede dat grote transacties waren afgesloten, maar dat zij nog gelegaliseerd moesten worden.

Om de financiële catastrofe tegen te gaan wordt de handel in consumptiemiddelen tussen de Europese staten beperkt. Dit schept juist tussen deze landen grote tegenstellingen en verdeeldheid, die het gevolg zijn van Amerikaanse maatregelen. De verdeeldheid, waarop Elsevier doelt, is het feit, dat velen, arbeiders, handelaars en industriëlen inzien, dat de enorme bedragen voor de bewapening niet nodig zijn, dat Amerika en de daarmee verbonden krachten hun oorlogsplan niet kunnen uitvoeren. Dit maakt hen bang. Vandaar hun ziedende toorn.

En daarom is deze economische conferentie, waar 509 vertegenwoordigers uit 46 landen bijeen waren, en waar reeds grote handelstransacties zijn afgesloten, van het grootste belang voor de wereldvrede en de welvaart der volkeren.

15 April 1952

Ons land staat als een geweldige rots midden in de oceaan van de burgerlijke staten. Aan alle kanten is de branding, die hem dreigt te overspoelen en mee te sleuren. Maar de rots staat onwrikbaar. Waaruit bestaat zijn kracht? Niet alleen uit het feit, dat ons land steunt op het bondgenootschap tussen de arbeiders en de boeren, dat het het bondgenootschap van de vrije nationaliteiten belichaamt en dat het verdedigd wordt door de sterke arm van het Rode Leger en de Rode Vloot. Datgene, waaruit de kracht van ons land, zijn levensmoed en onwrikbaarheid voortkomt, is de innige sympathie en de voortdurende steun die het in de harten van de arbeiders en boeren van de gehele wereld ondervindt. De arbeiders en boeren van de gehele wereld willen de Republiek van de Sowjets beschermen, de speer die door de vaste hand van kameraad Lenin in het kamp van de vijand is geworpen, het fundament van hun hoop om zich te bevrijden van onderdrukking en uitbuiting, de onfeilbare vuurtoren, die hun de weg naar de bevrijding wijst. Zij willen hem beschermen en zij zullen de grootgrondbezitters en kapitalisten niet toestaan om hem te vernietigen. Dát is onze kracht. Dát is de kracht van de werkers van alle landen. Dát is ook de zwakte van de bourgeoisie van de gehele wereld.

(1924)

STALIN.

VOOR DE EENHEID DER NATIE

HET nieuwe beginselprogram van de CPN is geen droomboek. Het stelt zich op de bodem van de werkelijkheid. Nergens hebben de samenstellers vergeten een begaanbare weg aan te wijzen die leiden zal naar de democratische volksstaat Nederland. Marcus Bakker, het program inleidend voor het partijbestuur der CPN, zei terecht, dat het program is toegepast op Nederlandse verhoudingen en dat het de bevolking het perspectief biedt van de verwezenlijking van het socialisme.

„Niet over lange tijd, maar als resultaat van de strijd van vandaag. De grondslag daarvoor is de vorming van het nationale eenheidsfront”.

Over enige zijden van dit nationale eenheidsfront wensten wij wel enkele opmerkingen te maken.

I.

HET ontwerp-beginselprogram „De weg naar socialistisch Nederland” noemt het nationale eenheidsfront de weg naar een democratische volksstaat.

Vervolgens omschrijft het program tot in onderdelen wat het bedoelt met het eenheidsfront.

„Dit nationale eenheidsfront bestaat in zijn eerste ontwikkeling uit de massa-actie in de meest verschillende vormen tegen de Amerikaanse overheersing en agressie. De Communisten streven er naar alle Nederlanders in die actie te verenigen en samenwerking tot stand te brengen met alle politieke partijen, en andere groepingen en personen, voor een vrij Nederland”.

In het ontwerp-beginselprogram wordt er de aandacht op gevestigd, dat de communisten terzelfdertijd de economische en politieke levensbelangen van de arbeiders en andere werkers verdedigen en onvermoeibaar strijden voor de eenheid van de arbeidersklasse en van de vakbeweging.

Het zijn de Amerikanen en hun collaborateurs, die met alle middelen pogen deze eenheid te voorkomen. *Juist* omdat ze zeer goed beseffen, dat het tot stand komen van de eenheid van de arbeiders in gezamenlijke strijd en door het uitdoven van de haatfakkels der anti-communistische gruwelsprookjes, leiden moet tot het vernietigen der Amerikaanse heerschappij in Nederland.

Wie zal nog ontkennen, dat Amerika in Nederland regeert? Er is een tijd geweest, dat de Romme's en de Vorrinks zich tot het uiterste inspanden om hun „onafhankelijkheid” te bewijzen. Maar dat is al weer enige tijd geleden, toen het volk nog fraaie verhalen werden voorgezet over belangeloze Amerikaanse hulp en over een gouden toekomst, ons via een dito dollarstroom aangespoeld.

Maar nu — het armzalige camouflagekleed is afgevallen. De

schrijver van een artikel over de strijd voor nationale onafhankelijkheid behoeft allerm minst lang naar voorbeelden te zoeken. De onbeschaamde inmenging in de affaires van Nederlandse kooplui die handel willen drijven met het Oosten; de voorgenomen inlijving van de Nederlandse gewapende macht bij Eisenhowers zogenaamde Europese leger (met de West-Duitse nazi's als kern); het opleggen van steeds hogere bewapeningslasten op bevel van diezelfde Eisenhower — het zijn er enkele uit een grote voorraad.

Wil de lezer wellicht nog eens herinnerd worden aan de vernederende gebaren van het kabinet-Drees in verband met het fameuze klokkenspel dat aan Truman werd aangeboden? Het onhandig rondstumperen met dit carillon is symptomatisch voor de verhouding heer-knecht tussen Washington en de regering in Den Haag.

Er zijn niet veel woorden voor nodig om in alle ernst nog eens te zeggen, dat de boeien, die ons aan Amerika's leidende kringen binden ons ketenen aan het oorlogsgevaar, aan de bewapeningswedloop aan de groeiende werkloosheid, aan de eveneens groeiende woningnood, aan de nog sterker wassende belastingdruk. Kortom: Aan ons nationale ongeluk.

Tegen die gevangenschap te strijden met ieder die zich — om wat voor reden — óók bevrijden wil: dat is het hoogste gebod van dit uur.

Wij denken hierbij aan de vorige bezetting en aan het richtinggevende artikel uit de illegale Waarheid van 15 Augustus 1942 van de hand van *Paul de Groot*. Dat artikel heette: „Waarom wij patriotten zijn” en het begon zó:

„Op het ogenblik staat voor alle Nederlanders, tot welke maatschappelijke klasse zij ook behoren, een gemeenschappelijke nationale taak: het bevrijden van het land van de vreemde overheersing, van het Duitse fascisme. In de strijd hiervoor bevinden zich alle Nederlanders in één kamp; daarbuiten staan de handlangers van de Duitse onderdrukkers, de N.S.B.-ers, en allen die met de Duitsers samenwerken”.

Laten we een paar woorden in deze zinnen vervangen, bijvoorbeeld Duitse onderdrukkers door *Amerikaanse* (die overigens zeer wel samenleven met de moordenaars en beulen van ons volk uit 1940—1945) en de zaak is ten volle duidelijk.

„Het nationale eenheidsfront met allen, die tegen de Amerikanen en hun collaborateurs zijn, is het centrale vraagstuk. Het perspectief is daarbij de vrede, de vrijheid en de welvaart van een democratische volksstaat”. (M. Bakker, P.B. zitting der CPN — Maart 1952)

II.

MET wie willen wij in de huidige omstandigheden, in het bijzonder nu wij aan de vooravond van de verkiezingen voor de Tweede Kamer staan, het eenheidsfront tegen Amerika en zijn collaborateurs?

Wij willen, vóór alles, Romme de weg naar de zetel van de minister-president versperren. Romme is de onmiddellijke handlanger van Amerika. Zijn doel is de instelling van een direct-fascistische staat. Zijn doel is het knevelen van elke — ja, elke! — vooruitstrevende gedachte. Het nóg verder uitpersen van de werkende mensen behoort tot zijn regeringsprogram, waarvan reeds het een en ander bekend is geworden, zoals bijvoorbeeld een nieuwe huurverhoging van 25 tot 35%.

Zijn doel is oorlog — als vazal van Amerika en het Vaticaan op het wereldpolitieke vlak. Zoals we getracht hebben allen tegen Mussert te verenigen — de belachelijke en verachtelijke lakei van Hitler — zo pogen we thans allen te verenigen tegen Romme, de voornaamste wilsuitvoerder van Amerika.

In de Open Brief aan de besturen van de P.v.d.A., de V.V.D., de C.H.U. en de Katholiek Nationale Partij geeft het Partijbestuur der CPN een concreet platform voor een gesprek, méér nog, voor een dáád, in deze richting. Het Partijbestuur wijst op de opnieuw opgerezen dreiging van het nationaal-socialisme in zijn oude broedplaats, Duitsland. Het Partijbestuur richt zich daarbij niet alleen tot een aantal partijbesturen — het richt zich vooral tot alle gewone leden en kiezers van die partijen. Het stelt vast, dat in de schoot der genoemde partijen in de laatste tijd stijgende verontrusting is gebleken over de gevolgen van het program, waarop Romme in Maart 1951 het huidige kabinet-Drees heeft gevormd. En het Partijbestuur doet een dringend beroep, vooral op die miljoenen *gewone* kiezers, om tezamen een kabinet Romme te verhinderen.

Het directe perspectief van zulk een politiek zou zijn het na de verkiezingen vormen van een regering, welke zich uitsluitend op het Nederlandse belang oriënteert en bijdraagt tot vermindering van de spanning tussen „West en Oost”. (Open Brief)

Zo'n regering zou dus een politiek van vrede en nationaal zelf-respect voeren — zoals de Open Brief dat noemt — en daardoor zouden de zware bewapeningslasten kunnen worden verminderd en zouden de belastingen in het algemeen kunnen worden verlaagd. De Open Brief besluit met er op te wijzen, dat zulk een regering de steun van de g e h e l e arbeidersklasse zou kunnen verwerven, als ze zich in het bijzonder zou bezighouden met krachtige bestrijding van de werkloosheid en van de woningnood, als de twee dringendste vraagstukken, waarvoor ons land zich geplaatst ziet.

In de Open Brief is concreet belichaamd, wat in het Beginsel-program is aangegeven als het nationale eenheidsfront in zijn eerste ontwikkelingsstadium.

De Open Brief zegt zeer duidelijk met w i e wij het nationale eenheidsfront in de huidige verhoudingen tot stand denken te brengen. Ze legt ook uit w a a r o m dit moet geschieden.

De Open Brief, deze voortreffelijke uitwerking van de politiek van het nationale eenheidsfront, is een richtsnoer voor ons handelen van het allergrootste gewicht.

III.

DE communisten streven er naar de vlijtigste en verstandigste werkers te zijn in de strijd voor het nationale eenheidsfront.

Daarbij geven ze, vanzelfsprekend, de strijd voor de zelfstandige klassebelangen van de arbeiders en andere werkers niet op. Integendeel: De in die strijd geboren eenheid der arbeiders is de hoeksteen van het gebouw van het nationale eenheidsfront. Evenmin echter kunnen zij de ogen sluiten voor hun plicht, steeds bredere lagen van het volk aan te voeren, tegen Amerika, tegen oorlog en fascisme. In een ingewikkelde strijd als deze kan het natuurlijk niet anders of fouten worden gemaakt, die snel verbeterd moeten worden.

Aan de ene zijde komen overdrijvingen voor, zoals bij een timmerfabriek in Zuid-Holland waar ontslagen vielen en waar — terwille van het nationale eenheidsfront — sommige kameraden dachten dat het niet goed zou zijn daartegen te vechten, aangezien de ondernemer te verstaan had gegeven, dat de Amerikanen schuld hadden aan het verminderen der bedrijvigheid in zijn fabriek.

Zonder dat laatste te ontkennen is het duidelijk dat de strijd tegen de werkloosheid door zulke kwesties wordt belemmerd, dat de actie van de arbeiders wordt geremd, dat dáárdoor de in die actie te smeden eenheid wordt uitgesteld en dat dáárdoor de strijd voor het nationale eenheidsfront wordt verzwakt. Want de eenheid der werkers is een eerste vereiste in onze worsteling tegen Amerika en de oorlog. Terzelfdertijd echter komen ook andere fouten voor, die ons hinderen in onze pogingen bondgenoten in de strijd te vinden. Een hier en daar nog weinig begrijpende houding tegenover intellectuelen en kunstenaars, door een aantal onzer kameraden ten toon gespreid, een zekere veronachtzaming van het vraagstuk der middenlagen (zo helder in het ontwerp-beginselprogram belicht); een bepaald gebrek aan geduld in discussies met anderen — waarbij naar het schijnt in één avond mirakels worden verwacht — zijn daarvan onder andere het bewijs.

Aan dit alles ligt ten grondslag dat nog te weinig het begrip leeft (al is dat groeiende) dat *de partij de leiding moet hebben in de worsteling om de vrijheid van Nederland.*

De Partij is de politieke formatie van de arbeidersklasse. Zij vertoont de beste eigenschappen van die klasse. Zij kent niet de wankelingen van een aantal groepen uit de middenlagen, die toch immers met duizend draden aan hun bedrijf(je), hun toch altijd nog wat beter bestaan, hun werkgever, hun opdrachtgever zijn gebonden.

De Partij heeft de taak deze mensen telkens weer opnieuw het uitzicht op een succesvol einde van de strijd voor Nederlands onafhankelijkheid te openen, ze mee te trekken achter de arbeidersklasse en achter zijn voorhoede, de Communistische Partij.

Een buitengewoon goed voorbeeld van het voorhoede

van brede lagen der bevolking zijn, in de strijd voor welvaart, vrede en onafhankelijkheid,, hebben de arbeiders uit Heerenveen onlangs gegeven, die niet alleen in belangrijke mate de eenheid van hun eigen klasse hebben verwezenlijkt, maar bovendien zelfstandige boeren (niet alleen kleine), handeldrijvende middenstanders en andere zelfstandigen hadden verenigd. De Heerenveense volksconferentie, die onlangs heeft plaatsgehad en waar genoemde groepen zich krachtadig tegen de werkloosheid hebben uitgesproken, leverde daartoe het bewijs.

Wat inspireert de Communisten in hun strijd voor de vrijheid van ons land?

Dat is de wetenschap, dat deze strijd een etappe is in de ontwikkeling van Nederland in de richting van een democratische volksstaat. De verdrijving van de Amerikaanse invloed uit ons land zou betekenen dat het anti-democratische front, dat zich slechts met Amerikaanse hulp staande houdt, de ruggegraat wordt gebroken.

Midden in de Duitse bezettingstijd schreef Paul de Groot in zijn hierboven genoemde artikel „Waarom wij patriotten zijn” onder meer:

„De bevrijding van Nederland is een deel van de strijd tot vernietiging van het Duitse fascisme en een voorwaarde voor de verdere ontwikkeling in vooruitstrevende richting van het werkende volk van Nederland” (spat. van ons — schr.)

Wij achten deze zinsnede (evenals trouwens het gehele artikel, dat is opgenomen in de bundel „In dienst van het volk”, uitg. brochurehandel der CPN, December 1950) van uitzonderlijk belang voor onze huidige strijd, waarmee we overigens niet wensen te zeggen dat deze strijd precies dezelfde is als tegen het Duitse fascisme. Daarvoor zijn onze posities thans veel sterker, nationaal en internationaal, en die van de vijand en bezetter daaraan evenredig zwakker.

Maar zoals de nederlaag van het Duitse fascisme de voorwaarde was voor een verdere opmars van de krachten der vooruitgang, zo is thans de nederlaag der Amerikaanse fascistische voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van ons land in vooruitstrevende zin.

Dat is de betekenis van de leuze „Voor een Nationaal Eenheidsfront”.

De arbeiders, die oprecht de samenwerking met alle anti-Amerikaanse krachten in Nederland zoeken, zullen daarbij niet vergeten hun eigen eisen te stellen. De eenheid wordt in de bedrijven gesmeed, in de loonacties, tegen de ontslagen, bij de kern-verkiezingen. In datzelfde, door ons al meer geciteerde artikel van kameraad de Groot uit de oorlogsjaren noemen we nog deze regels — die volgen op een oproep tot de arbeiders om de gemeenschappelijke vijand onder opoffering van alles tegemoet te treden:

„Terzeldertijd moeten zij voor hun eigen klasse-eisen opkomen en hun georganiseerde klasse-kracht versterken om zo nodig hun eisen te kunnen afdwingen.....”

In „Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie” van 25 April worden tal van voorbeelden gegeven van zulke klasse-acties in Italië in velerlei vormen. Niet alleen wordt de strijd tegen de ontslagen en de werkloosheid gevoerd door acties tegen de ondernemers, doch terzeldertijd eisen de arbeiders van hun werkgevers en de regering dat zij zullen ingaan op de aanbiedingen van de Sowjet-delegatie op de Internationale Economische Conferentie om de handel met de Sowjet-Unie uit te breiden. Zo is het geschied en geschiedt het nog in de textiel en in de metaalnijverheid, in de scheepsbouw en in de chemische industrie. En er zijn reeds ondernemers, die aan deze eisen gehoor hebben gegeven. Zo kan het ook bij ons.

Het nationale eenheidsfront kan en moet groeien. Het is de weg naar een betere toekomst, de redding van Nederland.

G. GEELHOED

MEI 1942

Weer klimt de zon, een nieuwe Mei
roept groen en geur uit 't dorre hout,
een vogel heeft zijn nest gebouwd,
de wereld wacht een kerend tij
en Nederland, gepijnd maar recht,
geplaagd, vernederd nog, maar klaar
de trotse blik gevestigd naar
een toekomst, waar het volk voor vecht,
schept nieuwe moed en rukt zich vrij,
de zon klimt hoog, weer is het Mei!

(Uit: „Leed en Lied — Een keur uit de Verzetspoëzie”.)

De Nederlandse taal en de strijd voor onafhankelijkheid

*Wie of haar ook kleinere,
Mijne moedertaal, mijne moedertaal,
Min ik als mijn vaderland,
Sta ik voor met hand en tand,
O mijn Neerland, ja mijn Neerland,
Dat hou ik steeds in ere.*

(Frans de Cort)

NAARMATE de Engels-Amerikaanse bedreiging van onze nationale zelfstandigheid groter wordt, treedt ook de minachting voor onze nationale cultuurgoederen en voor onze Nederlandse taal openlijker aan de dag.

Eiste in 1946 Churchill, in zijn rede te Fulton, de leiding in de wereld op voor de Engelssprekende landen, zo gaat thans een hoogleraar in de romaanse talen, professor Maria A. Pey van de Columbia-universiteit te New York, nog verder en stelt in het tijdschrift *To Morrow* openlijk de vraag: *Zal het Amerikaans wereldtaal worden?* En met het brutaal cynisme, dat wij zo langzaam aan van de Yankees kennen, antwoordt hij: Dat een dergelijke overwinning verzekerd is, indien de bezetting door Amerika van de andere landen even lang zal duren als die van Gallië en van het Iberisch schiereiland door Rome of als de Spaanse bezetting van Zuid-Amerika.

Deze vijandige houding tegenover de nationale talen is begrijpelijk. Wie het op een natie voorzien heeft, moet ook haar taal, als het belangrijkste nationale kenmerk, trachten aan te tasten. De Turken hebben in een eeuwenlange bloedige overheersing getracht om de Balkanvolken te vernietigen en er hierbij naar gestreefd om hun talen te verminken en te onderdrukken. Dat de Turken niet in hun opzet geslaagd zijn, was voor een groot deel te danken aan de stabiliteit en het weerstandsvermogen van de Balkantalen tegen deze assimilatie. Ook wij zelf herinneren ons uit de jaren 1940—'45 hoe de Nederlandse taal een sterk samenbindend element was van de overgrote meerderheid van ons volk tegenover de Hitlerfascisten.

Het behoeft geen verwondering te wekken, dat de taal in het leven van de volken, vooral tijdens de perioden van gewelddadige overheersing, zo'n belangrijke rol vervult. De taal ontleent zijn betekenis aan zijn hoedanigheid van belangrijkste middel voor de omgang, voor het maatschappelijk verkeer tussen de mensen. Hierdoor is de taal

in de geschiedenis van de mensheid een van de krachten, die de mensen hebben geholpen om zich van het dierenrijk te onderscheiden, zich in maatschappijen te verenigen, hun denken te ontwikkelen, de maatschappelijke productie te organiseren, met suc-

ces de strijd tegen de natuurkrachten te voeren en de vooruitgang te bereiken, die wij tegenwoordig kennen.¹⁾

Het leven in de maatschappij veronderstelt gemeenschappelijk handelen en dit vereist het uitwisselen van gedachten, het elkaar begrijpen. Aan de andere kant moeten gedachten, willen ze worden uitgewisseld, eerst ontstaan; zij moeten eerst worden gevormd. Dit wordt eveneens mogelijk gemaakt door de taal in zijn hoedanigheid van directe werkelijkheid van de gedachte, van het denken. Een gedachte kan slechts ontstaan op grondslag van het taalmateriaal: naakte, taallose gedachten bestaan niet.

Deze dubbele functie van de taal, namelijk middel en instrument te zijn tot het vormen zowel als tot het uitwisselen van gedachten, wordt door talen als het Nederlands, het Russisch, het Frans, het Duits enzovoorts, zonder grote verschillen verwezenlijkt. Hierin komen zij dus overeen. Daarnaast bestaat er echter tussen al deze talen onderling een belangrijk onderscheid.

In tegenstelling met dode talen, zoals nu het latijn, is een levende taal niet denkbaar zonder een volk, dat deze taal spreekt, dat de schepper en drager van die taal is. Evenzo is een natie niet denkbaar zonder een nationale taal, die er het belangrijkste kenmerk van vormt.

Nu bestaan er tussen de naties specifieke verschillen. Stalin heeft dit als volgt uitgedrukt in de redevoering, die hij op 7 April 1948 uitgesproken heeft bij de ontvangst van de Finse Regeringsdelegatie:

„De Sowjetmensen zijn van mening, dat iedere natie, groot of klein, haar eigen kwalitatieve bijzonderheden, haar specifiek karakter bezit, dat slechts haar toebehoort en welke de andere naties niet bezitten. Deze bijzonderheden zijn de bijdrage, die iedere natie levert aan de gemeenschappelijke schatkamer van de wereldcultuur, die hierdoor voltooid en verrijkt wordt.”

Deze eigenaardigheden, die de verschillende naties eigen zijn, dragen een zeer gecompliceerd karakter en hangen van vele factoren af, zoals de historische gang van de verschillende volken, hun klimaat, hun maatschappelijke ontwikkeling, de invloeden van buiten. Een van deze eigenaardigheden is het „nationale karakter”. Stalin zegt hierover:

„Naties onderscheiden zich niet alleen van elkaar door hun levensomstandigheden, maar ook door de *geestelijke geaardheid*, die in de bijzonderheden der nationale cultuur tot uiting komt. Natuurlijk is de psychische gesteldheid — of zoals zij anders wordt genoemd — het 'nationale karakter' op zichzelf voor de opmerker iets onvatbaars, maar in zoverre zij tot uiting komt in de eigenaardigheden van de cultuur, die aan de natie gemeen is, is zij vatbaar en kan zij niet verwaarloosd worden.”²⁾

Welnu, de geestelijke geaardheid van een volk, zijn nationaal karakter, wordt weerspiegeld in zijn taal, welke naar de woorden van Stalin „de vorm van de nationale cultuur is”. Zoals dus iedere

1) J. Stalin, Over het Marxisme in de Taalwetenschap.

2) J. Stalin, Het marxisme en het nationale vraagstuk, Pegasus, 1937, blz. 10.

natie, de kleine niet minder dan de grote, bijzondere eigenschappen heeft, die alleen zij bezit en die een onderdeel vormen van de wereldcultuur, zo heeft ook iedere taal zijn eigen, specifieke eigenaardigheden, waarin de nationale cultuur tot uiting komt.

Dit geldt dus ook voor de Nederlandse taal, die in de loop der eeuwen gevormd, door alle klassen van ons volk is verrijkt, is ontwikkeld en bijgeschaafd. In onze taal, waarin de grote schrijvers hebben geschreven, weerspiegelt zich ons „nationaal karakter”, onze geestelijke geaardheid.

De ligging van ons land aan de zee heeft ongetwijfeld op onze geschiedenis en ons volkskarakter een grote invloed uitgeoefend. Alles wat met de zee in verband staat raakt ons, kinderen van een zeevarend volk, diep. Nog in de laatste tijd hebben de gebeurtenissen met de *Alkmaar* en zelfs met de *Flying Enterprise* dit duidelijk aangetoond. Deze belangstelling heeft van oudsher zijn weerslag in onze taal gevonden, in het bijzonder in onze woordenschat. Om het droevig gebeuren met de *Alkmaar* aan te geven, zegt het Nederlands, dat het schip „met man en muis is vergaan”. Zo zijn er talloze uitdrukkingen: „het ruime sop kiezen”, „de beste stuurman staan aan wal”, „alle hens aan dek”, „het (water) loopt de spuigaten uit”, „zeebenen hebben”; men denke ook aan: „Op iets koersen, koers houden, laveren”, „de loef afsnijden”, en zo voorts.

Het zelfde zou men kunnen nagaan voor de andere facetten van ons nationale bestaan in het verleden en het heden, die zich in onze taal weerspiegelen.

WAAR de band tussen de naties en hun taal zo innig is, ligt het voor de hand, dat de Amerikanen proberen de nationale talen in discrediet te brengen. Zij doen dit zelfs op verscheidene manieren.

In de eerste plaats doen zij een beroep op de wetenschap om te trachten de taal los te maken van de concrete historische ontwikkeling van de natie die de betreffende taal spreekt. Zij krijgen hierbij de diensten van „semantici”, specialisten in betekenisleer, van verschillende pluimage. De aanhalingstekens geven aan, dat het hier niet gaat om wetenschappelijke beoefenaars van de studie der woordbetekenis, maar om gewillige ideologen der wereldveroveraars. Kenmerkend voor deze groep is de idealistische opvatting van het „conventionele karakter” van de taal, die herleid wordt tot een willekeurig, van tijd en ruimte gescheiden, systeem van tekens, los van de historische werkelijkheid en van het maatschappelijk leven en streven.

Een van de meest reactionnaire semantici, graaf Korzybski, schrijft in zijn boek „Wetenschap en Gezondheid”, dat de werkelijke betekenis van een woord pas *ontstaat* als het wordt uitgesproken. Dat wil zeggen hij ontkent, dat de woorden van een taal (bijvoorbeeld, fiets, tafel) een voor de leden van de betreffende natie *gemeenschappelijke* betekenis hebben. Met andere

woorden hier wordt zowel de stabiliteit van de taal als het historisch gegroeide karakter ontkent, naast, uiteraard, de weerspiegeling van het nationale karakter in de taal.

De bedoeling van deze theorieën is duidelijk: de nationale talen te ondermijnen. Zo moeten de bezwaren wegvallen om geleidelijk aan de moedertaal voor het Amerikaans in te ruilen en het ideaal, dat professor Pey, nota bene een uit Rome geboortig Italiaan, voor ogen zweefde, n.l. het Amerikaans als wereldtaal, naderbij te brengen.

Ook de beruchte William Vogt, tracht in zijn boek *Road to Survival* (De laatste kans der mensheid) zijn mensheidsvijandige theorieën met behulp van dit soort semantiek aanvaardbaar te maken.

Volgens een andere semanticus, Stuart Chase, de schrijver van het boek met de veelzeggende titel „Tyrannie der Woorden”, is de oorlog tussen fascisme en communisme zuiver een woordenkwestie. Immers, abstracte woorden als: natie, grondwet, vooruitgang, communisme, kapitaal en arbeid, Wallstreet e.d. worden ten onrechte voor iets werkelijks aangezien; de mensen gaan dan — nog altijd volgens Chase — om deze absurde begrippen vechten en op deze wijze ontstaan verschrikkelijke wereldbranden. Naar de mening van Chase is bijvoorbeeld het lijden van het volk, dat „Joden” heet, voor een groot gedeelte te wijten aan begripsverwarring, aan „bad language” of slecht taalgebruik.

De logische consequentie van deze kwasi-naieve theorie is, dat men, om de oorlog te vermijden, niet zozeer de strijd voor de Vrede moet voeren dan wel op grote schaal cursussen in betekenisleer zou dienen te organiseren.

De politieke betekenis van dit soort semantiek kan ook blijken uit discussies in de Unesco. In Juni 1948 werd in de commissie voor de rechten van de mens een voorstel om fascistische activiteit en organisatie als zijnde een bedreiging voor deze rechten te verbieden, na tussenkomst van de Amerikaanse gedelegeerde verworpen, aangezien het begrip „fascisme” onduidelijk was en eigenlijk „bad language”.

EEN ander middel tot onderwerping van de volken is het z.g. „basic”. Reeds vóór de oorlog hebben twee Engelse semanticici Richards en Ogden het „basic english” uitgevonden, een soort „vestzak”-Engels, waarvoor ze door hun regering met goud betaald zijn. Het bestaat uit een 850 woorden, die de meest gangbare begrippen uitdrukken en geregeerd worden door een grammatica zonder uitzonderingen. Dit taaltje kan dus in korte tijd aan een grote menigte mensen worden geleerd. Tijdens de oorlog heeft het grote opgang gemaakt en kon door de Engelsen worden gebruikt om het leger in India, dat in korte tijd van 200.000 tot 2 miljoen man groeide, van een gemeenschappelijke taal te voorzien. De Amerikanen leerden het aan Chinezen, die op torpedojagers dienden. Volgens *Le Monde* van 1 November 1951

waren er maar 700 woorden nodig om de bevelen op onberispelijke wijze te laten uitvoeren. Ook na de oorlog kon het „basic-english” of „basic-american” goede diensten bewijzen. De bewoners van de door Amerika bezette landen behoeven niet eens zo ver te gaan, dat ze het Engels beheersen. Voor deze Dialoog tussen de Amerikaanse Meester en de Slaaf is dit „basic” voldoende.

Maar toen het recept eenmaal ontdekt was, kon het ook verdere toepassingen vinden. Onder de auspiciën van de UNESCO is in 1947 een commissie van taalkundigen bijeengeroepen teneinde maatregelen te beramen voor de „ontwikkeling van de z.g. achterlijke gebieden”. Een van deze maatregelen was het opstellen van een „basic-Frans” naast het „basic-Engels”; een tweede het maken van „basic” voor verschillende inheemse talen. Blijkens de documentatie in het Maart-nummer van het Franse tijdschrift *De Nieuwe Kritiek*, waaraan wij gegevens ontleen, is in Frankrijk de minister van onderwijs doende deze maatregelen voor de Afrikaanse talen door te voeren. Dat wil zeggen, dat de Stem van Amerika binnenkort over een nieuw wapen beschikt om de koloniale volkeren met zijn oorlogspropaganda te bereiken.

Zoals de nazi's in het begin van de tweede wereldoorlog woordenlijsten in verscheidene talen uitgaven ten behoeve van hun weermacht, stellen thans Hitlers Amerikaanse erfgenamen met medewerking van ambtenaren van het Amerikaanse Ministerie van oorlog weer lijsten op van woorden en uitdrukkingen, die de soldaten in hun ransel naar de verschillende door hen bezette landen kunnen meedragen. In verschillende landen heeft men al uittreksels uit deze boekjes gepubliceerd. De inhoud varieert van: „Halt”, „Kom onmiddellijk hier”, „Ik ben Amerikaan” „Ik betaal jullie ervoor” tot: „Maak dat je wekomt”. Ook voor dit gebruik is het „basic” uiteraard uitstekend geschikt.

Met het bovenstaande is het arsenaal der wereldoverheersers in hope echter niet uitgeput. Zo hebben zij in Frankrijk, onder allerlei doorschijnende leuzen, een beweging op touw gezet om het Engels als verplicht leervak op alle scholen, te beginnen met de lagere school, in te voeren. De initiatief-nemers verhelen hun bedoelingen niet in het minst en verklaren: „Het verplichte onderwijs in het Engels vanaf de lagere school zou het de Europese arbeiders mogelijk maken in contact te komen met de Amerikaanse arbeiders en dat is misschien wel het eenvoudigste middel om aan de werkers uit Europa andere perspectieven te bieden als het Russische communisme.”

HET zou van naïeveteit getuigen te menen, dat de Amerikanen geen overeenkomstige aandacht aan ons land zouden schenken. De aanwezigheid van de Amerikaanse leerkrachten op onze scholen en universiteiten, is op zich zelf reeds genoeg om ons tot waakzaamheid aan te sporen.

Trouwens, in Nederland geven de wilsuitvoerders van de Amerikanen niet minder van minachting voor onze nationale taal, voor onze moedertaal blijkt. Radio en pers, evenals de „digests” in hun verschillende vormen, maken een overdreven gebruik van buitenlandse, voornamelijk Amerikaanse termen, hoewel de Nederlandse woordenschat een gelijkwaardige uitdrukking bezit. Onder die vreemde woorden komen in het bijzonder termen als „integratie” voor, die dienen om een begrip aan te geven, waarvan men de *werkelijke inhoud* zoveel mogelijk in het duister wil laten. Vooral de berichten afkomstig van de grote nieuwsagentschappen als Reuter e.d. bevatten daarnaast talrijke halve vertalingen als „Staatsdepartement” voor het Departement van buitenlandse zaken der Verenigde Staten. De Engels-Amerikaanse termen en eigennamen worden voor de radio uitgesproken met een geaffecteerde zorg, die in scherpe tegenstelling staat tot het stiefmoederlijk behandelde Nederlands. Het lijkt wel of zeer velen kleine Bernard Persons willen zijn. Zodoende ontstaat er langzamerhand een cosmopolitisch veraaljargon, dat onze taal doordringt en dreigt te overwoekeren.

Er is te meer reden om aan dit verschijnsel aandacht te schenken, wijl een zekere geringschatting voor de Nederlandse taal, evenals trouwens voor onze letterkunde, het weerstandsvermogen van ons volk tegen dit gevaar dreigt te ondermijnen.

Hierbij gaat het niet zo zeer om de uiting van cosmopolitisme van de schrijver Simon van het Reve, die zijn novelle uit ballorigheid in het Engels publiceerde, omdat het departement van onderwijs hem een reisbeurs had geweigerd en die hierbij overduidelijk de ongebondenheid van een „taalkunstenaar” aan zijn eigen taalinstrument demonstreerde. Het betreft meer algemene tendenzen.

Als betrekkelijk klein land tussen grote bureu en met een uitgebreide handel over de grenzen is er in Nederland sedert jaar en dag een behoefte gevoeld om andere talen te leren, zodat men de buitenlandse correspondentie in de taal van de klanten kon voeren en zich in den vreemde verstaanbaar kon maken. Vandaar dat er zelfs op de Mulo reeds drie moderne talen onderwezen worden, Frans, Duits en Engels, waaraan op de handelscholen nog vaak het Spaans wordt toegevoegd. Op de scholen voor voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs zit bij het onderwijs in deze talen ook nog de bedoeling voor om de letterkundige werken uit die talen te lezen.

De hierboven geschetste stand van zaken leidt vrij natuurlijk tot een zekere overschatting van de kennis der vreemde talen en tot een dienovereenkomstige onderschatting van het Nederlands. Deze onderschatting is uiteraard koren op de molen van de wereldfederalisten en andere voorstanders van een (Amerikaanse) wereldregering. In tegenstelling met Stalin, die zoals we zagen het waardevolle en onvervangbare van de specifieke nationale bijzonderheden in het licht plaatst, trachten zij de rol

van Nederland en van zijn eigenaardigheden, in het bijzonder van zijn nationale taal, te kleineren.

Bij mensen van wie men overigens de positief-Nederlandse houding niet in twijfel hoeft te trekken, treft men ook bij het onderwijs een andere tendenz aan: de neiging tot onderschatting van de „grammatica”. Onder de op zich zelf niet onjuiste leuze van „strijd tegen verstarring” en „plaats maken voor het creatieve” nadert men het andere uiterste van „alles wat gezegd of geschreven wordt is Nederlands”. Hierdoor wordt in feite de innerlijke wetmatigheid in de taalontwikkeling miskend terwijl men tevens aan het feit voorbij ziet, dat de taal pas door middel van de grammatica in staat is de menselijke gedachten in een materiëel taal-omhulsel te kleden en dat de grammatica, zoals Stalin het uitdrukt, het resultaat is van de langdurige abstraherende arbeid van het menselijk denken. In de betrekkelijk weinige jaren, waarin de mens zijn moedertaal leert spreken, maakt hij zich de geweldige resultaten van het eeuwenlange denken van het voorgeslacht eigen.

Dit slordige, ongrammaticale spraakgebruik komt die geschriften ten goede, waarin de taal niet dient om de gedachten uit te drukken, maar om de gedachten te verhullen en om de feitelijkheid in drogredenen te verdraaien.

Tenslotte is daar de min of meer uitgesproken neiging om in verzorgd Nederlands het privilege van de heersende klasse te zien. De kern van waarheid schuilt hierbij in de omstandigheid, dat de bovenlaag van de heersende klasse, die het volk haat, inderdaad de taal in zijn belang tracht te gebruiken. De taal van deze groep wordt gekenmerkt door een geaffecteerde spraak, door een aantal speciale, vaak gezochte, woorden en uitdrukkingen, door het aan sommige woorden toekennen van een aparte betekenis en bovendien door een groot aantal vreemde woorden. Toch geeft dit ons géén recht om van een klasse-taal te spreken, van een „taal der bourgeoisie”. Immers de overgrote meerderheid der woorden heeft ook deze klasse met de rest van het volk gemeen, terwijl van een klasse-grammatica praktisch in het geheel geen sprake kan zijn. Stalin schrijft hierover in *Het Marxisme in de Taalwetenschap*:

„De taal is niet door deze of gene basis — een oude of een nieuwe — binnen een gegeven maatschappij voortgebracht, maar voor de gehele loop van de geschiedenis der maatschappij en van de geschiedenis van de basissen in het verloop van eeuwen. Hij is voortgebracht, niet door een of andere klasse, maar door de gehele maatschappij, door alle klassen van de maatschappij, door de inspanning van honderden generaties. Hij is voortgebracht voor de bevrediging van de behoeften, niet van één klasse, maar van de hele maatschappij, van al de klassen der maatschappij. *Juist daarom is hij voortgebracht als de gemeenschappelijke taal van het gehele volk, een enkele taal voor de maatschappij, gemeenschappelijk voor alle leden van de maatschappij. . . Dit verklaart, waarom de taal evengoed het oude, stervende stelsel als het nieuwe, opkomende kan dienen; zowel de oude basis als de nieuwe; zowel de uitbuiters als de uitgebuitenen.*”

Bij de strijd voor een nieuw en beter maatschappelijk stelsel in ons land, is deze gemeenschappelijke taal voor het Nederlandse volk een belangrijk hulpmiddel.

Het verzet tegen de minachting, waarmede de Amerikanen onze nationale prestaties en verworvenheden behandelen, breekt zich gelukkig baan.

Wanneer deze of gene inspecteur bij het lager onderwijs in Amsterdam met een zekere instemming een bezoeker uit de Verenigde Staten citeert, die het bestaat om Nederlandse onderwijsmensen als „criminal barbarians”, als misdadige barbaren, te bestempelen (zie Weekblad van de A.V.M.O., no. 16, van 19 December 1951), dan wordt dit in ons land niet meer genomen.

Zo is ook de aanvankelijk neutrale of soms zelfs sympathieke houding, waarmede de Amerikaanse onderwijskrachten ten onzent zijn ontvangen, in het tegendeel omgeslagen. Al wordt naar buiten de schijn min of meer opgehouden, toch hebben docenten en leerlingen even goed als de schoolleidingen zich ervan kunnen overtuigen, dat een Nederlandse bevoegdheid ver boven het diploma van deze of gene universiteit met Eisenhower of andere generaal als rector-magnificus verheven is. De jeugd heeft het karakter van „betaalde propaganda voor het marshallplan” dóór. Talrijk zijn de klassen, waaruit aan rector of directeur het verzoek werd gericht om hun eigen leraren terug te krijgen.

Eveneens roept de veramerikanisering van onze taal protesten op. In het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (no. 27 van 27 October 1951, blz. 3195) schrijft Dr Gans in een brief aan de redactie, waarin hij een aantal amerikanismen uit enige in dat tijdschrift verschenen artikelen aanhaalt, onder het opschrift De Nederlandse Taal: „Wilt U, hooggeachte redactie, eraan meewerken om de taal van onze wetenschap in Nederland Nederlands te doen blijven?”

Wat Dr Gans hier van de wetenschap zegt, geldt voor alle gebieden: *in Nederland moet de taal Nederlands blijven.*

ALS wij zo de eminente waarde van de *eigen* taal onderstrepen, onderschatten wij dan niet de kennis van een of meer vreemde talen en vervallen wij dan niet in een enghartig, nationalistisch chauvinisme?

Het tegendeel is waar. Het kennen van een of meer vreemde talen is een belangrijk hulpmiddel. Friedrich Engels b.v. was in staat om een twintigtal talen te lezen. Maar het aanleren van een vreemde taal is slechts mogelijk op grondslag van het beheersen van de moedertaal, d.w.z. de taal die men, over het algemeen, voor het tiende levensjaar geleerd heeft.

De sowjettaalkundige V. Vinogradow heeft er in dit verband ook op gewezen, dat Marr's foutieve opvatting van de verhouding tussen taal en denken, gevoerd had tot een onjuist inzicht in de verhouding tussen de moedertaal en de bestudeerde vreem-

de talen en tot een geringschatting van de theorie en praktijk van het „vertalen”.

Zo komt b.v. een tekst uit een vreemde taal beter tot zijn recht naarmate de tekst beter is overgezet in grondwoorden-schat en grammatica van de moedertaal.

Evenmin wil deze hoge waardering van de eigen, nationale taal zeggen, dat het marxisme zich neerlegt bij het naast elkaar voortbestaan van de gespletenheid van de menselijke spraak in honderden verschillende nationale talen. Integendeel, het marxisme ziet het perspectief van één taal voor de gehele wereld. Het marxisme ziet dit perspectief echter noch in de utopische vorm van een kunstmatige taal, noch in het opleggen van het Amerikaans (of „basic-Amerikaans”) of van het Russisch, maar als één nieuwe internationale wereldtaal, ontstaan uit de geleidelijke versmelting van de nationale talen, op basis van wederzijdse verrijking tot een taal, die de beste elementen van alle nationale talen in zich zal verenigen.

Het marxisme stelt zich hierbij echter op een realistisch standpunt, in de wetenschap dat deze nieuwe internationale wereldtaal slechts zal kunnen ontstaan in een periode lang na de overwinning van het socialisme op wereldschaal. Eerst zal de mensheid een ander stadium kennen,

„in de loop waarvan de nationale onderdrukking definitief zal worden opgeheven, (en dat) getuige zal zijn van de groei en de bloei van de eertijds onderdrukte naties en nationale talen, van de instelling van de gelijkheid tussen de naties, van het afschaffen van onderling nationaal wantrouwen en van het aanknopen en versterken van de internationale banden tussen de naties.” *)

De bloei en de gemeenschappelijke ontwikkeling van de nationale talen en dus ook van onze Nederlandse taal is derhalve een stap op weg naar de toekomstige gemeenschappelijke, éne taal van de mensheid.

De marxisten, in het bijzonder de grote klassieken van het marxisme, hebben dan ook steeds grote aandacht aan de taal geschonken. Ook een M. I. Kalinin behandelt dit thema herhaaldelijk in zijn redevoeringen en artikelen *) en hij zegt bijvoorbeeld, sprekend tot de middelbare schooljeugd, het volgende over het leren van de moedertaal:

„De studie van je moedertaal is een belangrijk ding. De grootste resultaten van het menselijk denken, de diepzinnigste wijsheden en de vurigste gevoelens zullen onbekend blijven, als ze niet helder en duidelijk in woorden worden weergegeven. De taal is een instrument om gedachten weer te geven. De gedachte wordt pas tot gedachte, wanneer zij uitgesproken is, wanneer zij door middel van de taal uitdrukking heeft gevonden..... Daarom herhaal ik, dat de kennis van je moedertaal de belangrijkste grondslag vormt, die je voor je werk nodig hebt.”

Op de conferentie voor communisten en partijlozen in Decem-

*) J. Stalin, Het nationale vraagstuk en het leninisme, P. & C., Januari 1952, blz. 10.

*) Verzameld in: „Over Communistische opvoeding”, Pegasus, 1951.

ber j.l. kon Harry Verhey wijzen op het juiste taalgebruik van de algemeen-secretaris Paul de Groot, die het verstaat om op een voor elkeen begrijpelijke, eenvoudige en tegelijk geestige wijze, de moeilijkste vraagstukken uit een te zetten. Zo streven de communisten naar een heldere en verzorgde taal. Hierdoor dragen zij ertoe bij om hun woord en geschrift in steeds bredere kringen van ons volk weerklank te doen vinden. Zodoende wordt de Nederlandse taal tot een steeds krachtiger „werktuig van strijd en van ontwikkeling”: van strijd voor de nationale zelfstandigheid en van ontwikkeling in de richting van Socialistisch Nederland.

B. W.

HET BEINVLOEDEN VAN DE OPENBARE MENING

7 Januari 1951 berichtte de New York Times, dat „het departement van Buitenlandse Zaken op 13 September 1950 een circulaire aan de Amerikaanse diplomaten zond, waarin hun het officiële Amerikaanse plan werd medegedeeld..... om het offensief zo snel mogelijk te beginnen, volgens de mening in Washington, ten einde de taak van generaal Eisenhower te vergemakkelijken, die de publieke opinie alleen dan kan overtuigen van de noodzaak van herbewapening, wanneer deze publieke opinie werkelijk bang is. Het is dus zaak, haar zo snel mogelijk bang te maken.....”

In deze circulaire stond onder meer, dat de campagne „in de eerste plaats geleid zal worden door de Amerikaanse diplomatieke vertegenwoordigers. Het werk zal onder andere bestaan uit het cultiveren van de vriendschap van mensen, die goed-geplaatst zijn: de journalisten, schrijvers, eigenaars van dagbladen, toneelspelers, dichters, dramaturgen, radio-sprekers kortom al diegenen, die schriftelijk of mondeling de openbare mening kunnen beïnvloeden”.

Een week later berichtte de N.Y.T. reeds, dat op het departement van Buitenlandse Zaken een conferentie van „specialisten” had plaatsgevonden, om de middelen voor de ideologische penetratie van de „niet-communistische landen” te bestuderen.

HET MIDDEN-OOSTEN IN OPMARS

HET Britse imperialisme, de jongere deelgenoot in het Anglo-Amerikaanse bondgenootschap, komt bij zijn oorlogsvoorbereiding tegenover de toenemende tegenstand van de volken van het Midden-Oosten te staan.

Dit belangrijke economische en strategische gebied is bijna een eeuw lang door Groot-Brittannië overheerst en een deel ervan is zelfs gedurende zeventig jaar door Engeland bezet. De volken die in dat deel van de wereld wonen, van de Soedan in Noord-Oost-Afrika (dat in politiek opzicht een deel van het Midden-Oosten is) tot Perzië in Centraal-Azië, voeren nu een heldhaftige strijd tegen het imperialisme en voor de onafhankelijkheid van hun landen. De nationale vrijheidsbeweging ontwikkelt zich niet overal op dezelfde manier en vertoont in ieder land zijn eigen kenmerken, maar zij hebben dit gemeen dat het volk er niets voor voelt om afgeslacht te worden in een imperialistische oorlog, zoals Nahas Pasja, de vroegere eerste minister van Egypte verklaarde: „Waarom zouden wij aan uw zijde staan, ons laten doodmaken, ons land vernietigen en onze hulpbronnen verliezen?” (Egyptisch Groenboek blz. 13). Deze vaste wil van het volk om tegelijkertijd voor de onafhankelijkheid en voor de vrede te strijden, maakt het onmogelijk om deze van elkaar te scheiden, de vredesbeweging komt tot uitdrukking in de grote vlucht van de nationale vrijheidsbeweging, die zich over het gehele Midden-Oosten verbreidt.

Het is niet verwonderlijk dat het jaaroverzicht van de Times over 1951 zeer somber was; want het imperialisme, „*de politieke toestand in het Midden-Oosten ging in 1951, op een enkele uitzondering of onderbreking na, voortdurend achteruit*”.

De twee eerste maanden van 1952 hebben deze situatie zeker niet verbeterd. Het militaire gezag is in Egypte afgekondigd, het parlement werd door Negoei Bey Pasja, die daar niet politiek vertegenwoordigd was en geen massa achter zich had, naar huis gestuurd maar het volk gaf de strijd niet op. Integendeel, deze strijd verscherpt zich en het laatste woord is aan de massa, ongeacht de Faroeks en andere imperialistische marionetten.

De nationale strijd in Egypte heeft eind Januari zijn tijdelijke hoogtepunt bereikt, en hoewel er toen een zekere achteruitgang kwam, zijn er alweer tekenen die op een hernieuwing van de strijd wijzen. Nadat de Wafd-regering van Nahas Pasja het Anglo-Egyptische Verdrag van 1936 had opgezegd, hebben de meeste arbeiders in de Zone van het Suez-Kanaal geweigerd om voor de Britten te werken. Hoe meer Britse troepen er binnen stroomden, des te onwilliger werden de Egyptische arbeiders om voor

de bezettingstroepen te werken. Iets dergelijks is nog nooit voorgekomen in de geschiedenis van de Britse bezetting van Egypte.

In zijn opgewondenheid kan de Economist wel schrijven dat de Egyptenaren „benden zonder meesters” zijn; de Times kan ze „bandieten” en „landlopers” noemen maar deze arbeiders, van wie de meerderheid waarschijnlijk niet kan lezen of schrijven, hebben een politiek begrip getoond zoals men het zelden in de z.g. meer-ontwikkelde landen in het Westen ziet. Onder bedreiging van hongersnood en langdurige werkloosheid, zijn de arbeiders in de Zone van het Suez-Kanaal niet bereid een hand uit te steken om het imperialisme en de oorlogsvoorbereiding te helpen versterken. Zelfs nu, na de verandering van de regering en het begin van de terreur, terwijl bijna duizend mensen zijn gearresteerd, weigeren de arbeiders nog om aan het werk te gaan. Ali Maher, die door de hofkliek tot Eerste Minister was gemaakt na de gebeurtenissen in Caïro, verklaarde om te beginnen dat zijn doel het „herstellen van de orde” was, waarmee hij bedoelde, dat hij het volk zou dwingen met de imperialisten samen te werken. Na vijf weken gepoogd te hebben „rust en orde te herstellen” begreep Ali Maher dat het Egyptische volk zich met hand en tand tegen een vergelijk met het imperialisme zal verzetten. Hij begreep dat dit tot een opstand en een burgeroorlog zou kunnen leiden, dus weigerde hij het parlement te ontbinden en moest aftreden.

Op 29 Februari, een dag voordat Ali Maher zijn ontslag nam, jammerde de Times dat men in Egypte niet tot overeenstemming

kon komen indien er niet een eind werd gemaakt aan de Wafd, de grootste massa-partij in Egypte. Op het ogenblik vertegenwoordigt de Wafd voor het Britse imperialisme de politieke bewustheid van het gehele Egyptische volk, en dus eindigt de Times zijn overzicht:

„Maar voordat men de Wafd alle mogelijkheid heeft ontnomen om onrust te stoken, hangt de veiligheid in Egypte aan een zijden draad en zullen de vooruitzichten om de verdediging van het Midden-Oosten te organiseren met medewerking van Egypte een droombeeld blijven, vrezen wij.”

Wat een erkenning na zeventig jaar bezetting! Zelfs Ali Maher, al is hij nog zo'n aarts-reactionair, wordt onbetrouwbaar en Negoeb Bey Pasja wordt erbij gehaald om de nieuwe „marionet-dictator” te worden. In December eiste de Economist: „*Wat wij nodig hebben is een dictator; een nieuwe Kemal*” (15 December 1951). Maar het blad begreep meteen de moeilijkheid en schreef in hetzelfde artikel: „*Jammer genoeg is de taak die hij op zich moet nemen, zo reusachtig en moeilijk geworden, dat er niet veel kans is zo'n man te vinden.*” Negoeb zal evengoed als Ali Maher te kort schieten, om de eenvoudige reden dat, zoals de Economist wel moest toegeven: „*de Britse troepen een symbool van vroegere slavernij zijn en gehaat worden*” (23 Februari 1952). De verklaring die zij geven van deze haat is interessant om wat er in toegegeven en om wat er in weggelaten wordt. „*De anti-Britse propaganda van de Wafd viel op een vruchtbare bodem. De leerstellingen van de Linkervleugel hebben in de laatste tijd enorme vorderingen gemaakt.*” Men kan natuurlijk niet verwachten dat de Economist zou erkennen dat zeventig jaar Britse bezetting en een meedogenloze economische uitbuiting diepe sporen hebben achtergelaten in het politieke leven van Egypte, dat de vrees voor een nieuwe oorlog de mensen strijdbaarder heeft gemaakt voor de vrede en dat de roemrijke voorbeelden van de Sowjet-Unie, de Volksdemocratieën en China grote bewondering hebben gewekt bij het Egyptische volk.

Ontbinding van het parlement en het afkondigen van de staat van beleg kan weliswaar een teken zijn van een ziek en stervend stelsel maar ze zullen het Egyptische volk er niet van terughouden het imperialisme te bestrijden totdat Egypte werkelijk onafhankelijk is geworden. De woorden van Nahas Pasja tegen veldmaarschalk Slim zijn nog meer op Negoeb toepasselijk en geven zeer juist de stemming van het Egyptische volk weer:

„Zeg hun dat zelfs Nahas Pasja, al is hij nog zo populair, het volk er niet toe kan overhalen ook maar één buitenlandse soldaat in Egypte te laten blijven” (Het Egyptische Groenboek, blz. 20).

Het Egyptische volk staat niet alleen in zijn strijd. Het volk van de Soedan, dat de Britse regering tegen „de begerige Egyptenaren tracht te beschermen” is aan het betogen en staken om de Britse troepen uit hun land te krijgen en zelfstandig te worden. Op 5 Februari 1952 is er een reusachtige demonstratie in Khar-toem geweest. Daarvoor hadden er al dergelijke demonstraties

plaats gevonden in andere steden. De vredesbeweging, de vakbewegingen en de studentenacties zijn aanzienlijk toegenomen. De pas-gevormde Soedanese vakbondsraad wil zich aansluiten bij het W.V.V.. Het Britse bestuur heeft talrijke progressieve personen gevangen genomen en stond niet toe dat er een delegatie naar de UNO ging om de zaak van de Soedanese onafhankelijkheid te bepleiten.

Zelfs het achtergebleven Jordanië vertoont tekenen van een massa-beweging. Meer dan 22.000 mensen hebben de oproep voor een Vredesverdrag van de Grote Vijf getekend — een ontzaglijk groot aantal voor een volk dat voor het grootste deel uit nomaden bestaat en waar burgerlijke rechten eenvoudig niet bestaan. Kort geleden heeft de Jordaanse marionetten-regering een paar communisten ontdekt en hen tot zeven jaar zware dwangarbeid veroordeeld. Maar de scherpste onderdrukking kan de strijd van het volk voor onafhankelijkheid en vrede niet verstikken, zelfs niet in een land dat als een bolwerk van het Britse imperialisme werd beschouwd.

Imperialistische Britse schrijvers beweren altijd dat Irak een land is dat trouw blijft aan Groot-Brittannië; dat het weinig eisen stelt en altijd snel tot overeenstemming komt.

Hoewel er in Irak maar 21.000 handtekeningen voor het Vredesverdrag verzameld zijn, is dit op zichzelf al een bewijs van grote heldenmoed, want het wordt als een misdaad beschouwd aan de vredesbeweging deel te nemen en vele voorstanders van de vrede zijn gevangen genomen. Onder hen die getekend hebben, zijn de Moefiti van Bagdad, de nationale dichter Jawahiri en de grootste levende dichter van Irak, Baral Alioem, die onlangs in de gevangenis geworpen is omdat hij actief deelnam aan de vredesbeweging. De massabeweging kan niet afgemeten worden aan het aantal handtekeningen omdat er een waar terreur-regiem in het land heerst. Het aantal politieke gevangenen wordt in Irak op 30.000 geschat en er is heel wat moed voor nodig om een petitie voor de vrede te tekenen. Maar de beweging voor neutraliteit wint veld. Het goed-ingelichte Amerikaanse tijdschrift *Middle Eastern Affairs* schreef:

„Een belangrijk deel van de openbare mening dringt aan op een neutrale houding in het wereldconflict. Negentien vroegere eerste-ministers, ministers en afgevaardigden trachtten een groep te vormen die de Arabische neutraliteit tussen de wereld-blokken voorstaat.” (Juli 1951, blz. 243).

Deze groep heeft een program van actie opgesteld, waarin geëist wordt:

- a. het intrekken van het Anglo-Irak Verdrag van 1950;
- b. democratische rechten;
- c. vrije verkiezingen;
- d. landhervorming;
- e. neutraliteit.

In October 1951 schreef *Middle Eastern Affairs* weer: „*In Irak verheffen de neutralisten hun stem.*”

In November was er een eendags-staking uit solidariteit met de strijd in Egypte, in Bagdad en in Basra. Kingsley Martin erkende na zijn bezoek in Irak: „*de krachten die het gehele Midden-Oosten revolutioneren, hebben Irak niet overgeslagen*” (New Statesman, 9 Februari 1952).

Het Britse en Amerikaanse imperialisme is er tot nu toe niet in geslaagd tot een vergelijk te komen in Perzië. De tegenwoordige Perzische regering van dr. Mossadecq kon de Amerikaanse voorwaarden niet aanvaarden. Dit was niet omdat Mossadecq zelf en andere leiders anti-imperialist zijn, maar omdat het Perzische volk vastbesloten is het imperialisme op te ruimen. Meer dan 2 miljoen mensen hebben de oproep voor het Vredesverdrag tussen de Grote Vijf getekend, een geweldig aantal voor een land met een bevolking van 18 miljoen. In de schijnverkiezing, die juist gehouden is, kreeg de kandidaat van de Toedehpartij, die illegaal is, het grootste aantal stemmen. Toch werd de kandidaat van Mossadecq gekozen met minder stemmen. Deze dingen hebben zelfs op reactionairen als Mossadecq en Kasjani indruk gemaakt. De missie van de Amerikaanse Wereldbank moest naar huis zonder olie-contract.

De Times schreef: „*Het onopgeloste olie-probleem is nog altijd de sterkste troef van dr. Mossadecq in de binnenlandse politiek en de verkiezingen zijn nog lang niet afgelopen.*” Dr. Mossadecq treedt als de kampioen voor de nationale belangen van Perzië op en ieder compromis met Amerika of Engeland zou hem in een slecht daglicht stellen bij het volk. De beweging in Perzië is veel te sterk en te goed georganiseerd om een openlijke handel met het imperialisme mogelijk te maken.

Sommige imperialistische journalisten hebben al gevraagd: „*Waarom wordt Israël niet in de verdedigingsplannen van het Midden-Oosten betrokken?*” Deze heren hebben de brutaliteit om te beweren dat Israël in het Midden-Oosten het betrouwbaarste land voor het Westen is. Het is waar, dat de Ben Goerion-regering, die schijnheilige verbinding van rechtervleugel-Labour met de uiterst orthodox-godsdienstige partij, een gehoorzaam werktuig is van Wall Street en Washington en bereid is om de nieuwe kleine Staat tot een voorpost van de Amerikaanse oorlogsvoorbereiding te maken, maar daar is niet alles mee gezegd. Het is een feit, dat 365.000 mensen de oproep voor een Vredesverdrag tussen de Grote Vijf hebben getekend, dat in vele steden reusachtige demonstraties, die door de Communistische Partij tezamen met de linkse Mapam georganiseerd zijn, tegen de Duitse herbewapening zijn gehouden. Stakingen tegen de stijgende prijzen van levensmiddelen komen zowat dagelijks voor en dit leidt snel tot de vorming van een progressief eenheidsfront, waarin de Communistische Partij en de Mapam de leiding hebben. In een land als Israël, waar een wild chauvinisme tegen de Arabieren is aangewakkerd en waar een primitief nationalisme overal te voorschijn komt, heeft het dagelijks bestuur van de

Mapam een resolutie aangenomen van solidariteit met de strijd van het Egyptische volk. Ben Goerion kan hen van verraad beschuldigen, maar de massa komt er meer en meer toe de naburige Arabische volken als hun bondgenoten in de strijd voor vrede en onafhankelijkheid te beschouwen.

De Ben Goerion-regering heeft grote groepen van het volk van zich vervreemd, die in andere opzichten de regering Ben Goerion steunden, door openlijk te verklaren dat zij bereid is met de Adenauer-regering te onderhandelen over de een of andere vorm van schadevergoeding voor het leed dat de Nazi's de Joden berokkend hebben en op die basis in een herbewapening van Duitsland toe te stemmen. Geen wonder dus, dat in de twee laatste maanden de vredescampagne toegenomen is.

De gebeurtenissen in het Midden-Oosten hebben ook een sterke invloed gehad op de nabuurvolken van Noord-Afrika, de Algerijnen en de Tunesiërs, die hun strijd tegen het Franse imperialisme hebben verscherpt. De Fransen hebben een terreur-regiem ingesteld en vele mensen zijn gedood terwijl zij vreedzaam demonstreerden. In een kleine stad heeft de politie acht demonstranten gedood en zes en twintig gewond. In de grotere steden werden veel mensen neergeschoten. In een land als Tunis, waar de godsdienst een grote macht heeft, is een demonstratie die door vrouwen georganiseerd is, van groot belang. Op 15 Februari hebben de vrouwen van Tunis uiting gegeven aan hun woede tegen de Fransen; zoals de Times zegt, „zwaaiden zij met vlaggen en zongen nationale liederen.”

De onafhankelijkheidsbeweging neemt snel toe in het Midden-Oosten, de mensen doen nieuwe politieke ervaringen op en worden gehard in de strijd. Nieuwe factoren van groot belang komen tevoorschijn, namelijk de toenemende invloed van de arbeiders en strijdbare studenten; een linkervleugel ontstaat met Communisten in de leiding, die de meer behoudende partijen de leiding betwisten. Het schrikbeeld van een denkbeeldige Sowjet-aanval, waar het imperialisme mee werkt, maakt geen indruk op de koloniale volken. Toen de Engelse minister voor Egypte, Mr. Chapman-Andrews, Nahas Pasja dit spookbeeld voorhield en tegen hem zei: „*Begrijpt het Egyptische volk wel dat het gevaar van een Russische bezetting veel erger is dan een Britse?*” antwoordde Salah Eddin Bey, de vroegere Egyptische Minister van Buitenlandse Zaken, „*Het is moeilijk de mensen daarvan te overtuigen.*” (Het Egyptische Groenboek, blz. 21).

De volken van het Midden-Oosten hebben de vreedzame bedoelingen van de Sowjet Unie gezien en ondervinden aan den lijve de militaire bezetting van de Engelsen, Amerikanen en Fransen. Men kan hen niet zo gemakkelijk bedriegen. De Sowjet-Nota tegen het voorstel om een Vier Mogendheden-Defensie-commando voor het Midden-Oosten te vormen heeft de vredesbeweging in het Midden-Oosten een grote stoot gegeven. In de demonstraties, die in Januari in Caïro en Alexandria plaats

vonden, gaven de mensen uiting aan hun diepe dankbaarheid voor de Sowjet Unie, die de leiding had genomen in de vredesbeweging; de Times vermeldde verschillende pro-Sowjet leuzen.

De strijd tegen het imperialisme is zwaar. Het imperialisme heeft in het Midden-Oosten enorme legers bijeengebracht. Men schat de troepen van Groot-Brittannië, die hier gestationeerd zijn, op een kwart miljoen soldaten, en machtige reactionaire groeperingen ondersteunen het imperialisme. Maar de volken — en in laatste instantie zijn zij de beslissende factor — voelen er niets voor om hun land in een slagveld te veranderen en voorgoed slaven van het imperialisme te zijn. De volken zijn in opmars en niets kan hun strijd voor onafhankelijkheid en vrede tegenhouden.

C. ALLEN

(Communist Review, April '52)

CHARLES DICKENS

als spiegel van het Victoriaanse Engeland

1.

EEN volledige, nieuwe Nederlandse uitgave van de werken van Charles Dickens (1812—1870) door de Uitgeverij Het Spectrum is een gereede aanleiding, om ons weer eens reken-schap af te leggen van de betekenis der klassieke schrijvers — de makers van de wereldliteratuur. Wij doen dat met een woord van lof voor de onderneming van Het Spectrum, die een reeks Nederlandse letterkundigen als vertalers voor de nieuwe uitgave heeft aangeworven, waardoor de kwaliteit van de bewerking gewaarborgd is, en die deze uitgave bovendien bijzonder goedkoop heeft gemaakt, terwijl elk deel nog geïllustreerd is met de oorspronkelijke, pakkende en bijna onmisbare prenten *).

Dit alles wijst zeer zeker op een grote herleving van de Dickens-verering, ook in ons land; en dat niet voor niets. Terwijl in de wereld van het imperialisme de literatuur met de maatschappij is vervallen tot een door en door ziek cultuurverschijnsel, dat zich zelfs in zijn pessimisme, mensenhaat, in zijn omkering van

alle waarden rechtstreeks tégen de cultuur richt, zoeken ernstige lezers, mensen die van een boek werkelijk genot, levensverdieping en bewustzijnsverruiming verwachten, hun heil zeer terecht weer bij de klassieke schrijvers. Dat geldt in hoge mate voor de grote Russische realisten, wier machtige gezondheid in deze tijd opvallender wordt dan ooit, dat geldt voor genieën als Balzac, als Victor Hugo, voor Cervantes en Heine, dat geldt ook voor Charles Dickens. Zij hebben zeer zeker het tragische, de conflictstof van hun tijd, de ziekten en gebreken der maatschappij niet over 't hoofd gezien of vergoelijkt; zij hebben er ook, als de kinderen van deze tijd, aan geleden; maar hun bijzondere betekenis ligt voor de zoekende, in zoveel opzichten bemoeilijkte mensen, die onder de nachtschaduwen van het imperialisme leven, in het feit, dat de grote schrijvers van het verleden zich niet onder de conflicten van hun tijd hebben gebogen, maar dat zij er mee hebben gevochten; dat zij, bewust of onbewust, in oppositie verkeerden ten aanzien van de neergang van hun tijd. Zij verhieven zich, de een sterker en doelbewuster dan de ander, tegen de vervalselementen, die hun maatschappij lelijk en onaanvaardbaar maakten; en zij deden dat als volledige mensen, voor wie het begrip humaniteit een al-omvattend begrip was, dat inzicht, levenskennis, vertrouwen en uiteindelijk geloof in de mens, in de door de mensheid veroverde waarden in zich sloot. Vandaar, dat de klassieke meesters onze tijd oneindig meer te zeggen hebben dan de moed- en bloedloze kwasi-meesters van de burgerlijk-imperialistische literatuur, die met Nobelprijzen en andere dure onderscheidingen worden gekroond voor hun (on)geestelijk hulpbetoon aan een zieke, hysterische en oorlogszuchtige bourgeoisie, die overal naar het fascisme moet grijpen, in de waan zich door een schrikbewind te kunnen handhaven, waar de maatschappelijke ontwikkeling haar reeds tot de ondergang heeft veroordeeld.

2.

DICKENS leefde en werkte in het Engeland van koningin Victoria, tijdens de aan gevaarlijke consequenties zo zware periode in de geschiedenis, waarin een optimistisch begonnen liberalisme al meer naar een staalhard, meedogenloos imperialisme afzakte. Geboren uit een klein middenstandsgezin bleef Dickens, met meer of minder sentiment, een man, die met „het volk” verbonden was. Het woord klasse was hem vreemd, en zelfs vijandig. Dickens was politiek gesproken een burgerlijke radicaal, d.w.z. een man van de vooruitgang, die in laatste instantie geloofde aan hervormingen van bovenaf, maar die tegelijkertijd, door de kracht van zijn kunstenaarschap en menselijkheid, met een al scherpere blik de tegenstellingen en tekorten van zijn tijd aanschouwde en in het getuigenis van zijn romans vastlegde. Door dit getuigenis tégen de kapitalistische wangeest van zijn dagen bleek hij *als schrijver* een groter realist dan als politiek denker, een algemeen voorkomend verschijnsel in de 19e eeuw, waarin

wetenschappelijk socialisme en strijdbaar proletariaat nog maar in opkomst waren.

Een vaag links-liberalisme dus was de politieke bagage van de jonge schrijver, die in 1934 met flitsende stukjes reportage en kernachtige schetsen voor het eerst optrad. Dickens' optimisme houdt in zijn beginperiode gelijke tred met de overwinning van de liberalen op de conservatieven, welke haar neerslag vond in een hervorming van het Britse kiesstelsel. Hij geloofde, dat daardoor een periode van grotere sociale harmonie, van meer gerechtigheid en menselijke waardigheid zou aanbreken. Daarom vindt men in zijn eerste romans — b.v. de *Pickwickclub*, *Nicolas Nickleby* — een overwegend schertsende, althans opgewekte toon, die vooral in het eerste boek aan het kluchtige en caricaturale grenst. Wel stelt hij ook dan al een aantal misstanden aan de kaak, maar dat zij aan het verwerpelijk klasse-karakter van de Britse staat ontspringen, is hem duister. Van de „eerste arbeiderspartij van de nieuwe tijd”, zoals Friedrich Engels de Chartistenbeweging in Engeland noemde, moest Dickens niets hebben. Revolutionaire strijd was hem vreemd. Voor geweld deinsde hij terug, daar hij de rol van dit geweld in de sociale ontwikkeling niet kon en wilde begrijpen; men kan zijn houding daaromtrent terugvinden in de roman „*Barnaby Rudge*”, een straffe veroordeling van de volksopstand. Dat Dickens echter een diepgaande ontwikkeling doormaakte, en dat hij — zelfs langs zijn persoonlijke, onpolitieke weg — in een latere periode van zijn leven heel wel begreep, dat er historische momenten zijn, waarop het geweld der onderdrukkers slechts kan worden beantwoord door het geweld der verdrukten, toont zijn roman „*Twee Steden*”, die tijdens de Franse Revolutie speelt en een voor Dickens' tijd en karakter objectief beeld geeft van de z.g. *Terreur*. Hier staat Dickens met zijn sympathieën duidelijk aan de kant van het revolutionaire volk. Terwijl hij in zijn politieke verwarring blijft volharden (hetgeen een oorzaak zou worden van een laatste tragische periode van zijn schrijverschap), is hij met zijn gevoel, zijn menselijkheid bij de lijdenden; terwijl hij, vreemd aan de arbeidersbeweging en blind voor de wetten der samenleving, die naar oplossingen streven, geen heil meer ziet voor de grote massa, wankelt zijn geloof in de oorspronkelijke menselijke goedheid, in de mogelijkheden van de enkeling, niet. Men mag dit verschijnsel niet onderschatten in een tijd, die reeds vol was van imperialistische schanddaden en veroveringsoorlogen.

3.

WIJ spraken van Dickens' scherpe kijk op mensen en toestanden, die in tragische tegenstelling stond tot zijn gemis aan inzicht in de structuurwetten van de maatschappij. Dat Dickens met die onbevagen, borende aandacht voor de werkelijkheid in veel opzichten dicht tot het doorzien van die bewegingswetten naderde, kan men bemerken in zijn roman „*Moeilijke Tijden*”,

Lenin - Stalin - Reeks

1952

„Het is niet voldoende, de wereld te verklaren, het gaat er om hem te veranderen”.

Marx.

In de ontwikkeling, welke zich in de wereld voltrekt, is het niet moeilijk grote tegenstellingen vast te stellen.

Enerzijds wordt in de kapitalistische landen onder leiding van het Amerikaanse imperialisme de bewapening tot

het waanzinnige opgevoerd, daalt het levenspeil, neemt de werkloosheid toe.

Anderzijds wordt in de socialistische en volksdemocratische landen onder leiding van de Sowjet-Unie alles gedaan om de volkeren voor een nieuwe wereldoorlog te behoeden, stijgt het welvaartspeil, groeit een nieuw geslacht van mensen op, vrij van onderdrukking en uitbuiting.

Steeds meer mensen vragen zich af door welke inzichten, door welke opvattingen de grondleggers van de nieuwe socialistische maatschappij worden geleid?

Waaruit vloeit voort dat de communisten, niet alleen in ons land, maar in de gehele wereld, weten wat zij willen?

Zij putten hun wetenschap uit de kennis van het Marxisme-Leninisme, de wereldbeschouwing, die hen in staat stelt de bestaande situatie te ontleden en daardoor de mogelijkheden te ontdekken en de wegen te vinden, die leiden naar een betere toekomst.

De beginselen van dit Marxisme-Leninisme zijn te vinden in de geschriften van de scheppers van het wetenschappelijke socialisme: Marx-Engels-Lenin-Stalin.

Maakt daarom gebruik van de gelegenheid welke U thans wordt geboden om tegen zeer voordelige voorwaarden een aantal van deze werken in Uw bezit te krijgen.

Koopt en bestudeert ze! U zult mede daardoor in staat zijn, de maatschappelijke ontwikkeling te verklaren en tot de noodzakelijke verandering van deze maatschappij bij te dragen!

GERBEN WAGENAAR

S.v.p. Gelieve duidelijk op te geven wat gewenst is; Lenin-Stalin-reeks 1952—1951 of alle beide.

Ondergetekende (Naam)

Adres

Woonplaats
tekent in op

a. * **Lenin-Stalin-Reeks 1952** van *f* 4.10 voor *f* 3.50 en wenst de hieronder aangeduide roman gratis te ontvangen

- In Storm geboren
- Een schip voer uit
- Ontdekkingen in Mexico

b. * **Lenin-Stalin-Reeks 1951** van *f* 5.50 voor *f* 2.50

Datum: Handtekening:

Boekenfunctionaris:

* Doorhalen wat niet wordt verlangd.

↑ Dit insturen naar Pegasus

↓ Dit blijft bij de functionaris

- Stalin, keuze II
- Anarch. of Soc.
- Stalin — Over Lenin
- Stalin en de gew. macht
- De interne partijstrijd
- Lenin en Stalin over de staat
- Lenin keuze III
- Linkse stroming
- In storm geboren
- Een schip voer uit
- Ontdekkingen

- C.P.S.U. (b)
- Lenin I
- Lenin II
- Stalin I
- Kalinin

Maak de hokjes zwart van de boeken die moeten worden geleverd.
Haal de titels door als het betreffende boek geleverd is!

Intekenaar	
Naam:
Adres:
Woonplaats:

*V*oor

Progressieve romans

Marxistische werken

Tijdschriften over de S.U.

Woordenboeken

Atlassen

**Wetenschappelijke
werken**

Boeken in de Russische taal

is Pegasus uw boekhandel

★

Boekhandel „PEGASUS”

LEIDSESTRAAT 25 - AMSTERDAM-C.

waarin de verhouding tussen uitbuiters en uitgebuitenen, tussen kapitalisten en proletariërs, in dikwijls krasse beelden en bewoordingen wordt gekenschetst. Hij schildert de stad Coketown, voorbeeld van een der vraatzuchtige industriemonsters, waar een onvermurwbare bourgeoisie, met evangeliewoorden op de lippen en de zweep in de hand, groot en machtig wordt van het massale lijden der fabrieksarbeiders en der arbeiderskinderen. Heel de hondse moraal van de vrijhandels-industrie wordt hier door Dickens aan de kaak gesteld op een wijze, die hem als kunstenaar al weer revolutionnair doet zijn, waar hij in gedachten nog vasthield aan de leerstellingen van een vreedzame evolutie.

Het is duidelijk, dat Dickens in de 50-er jaren der vorige eeuw met het begrip en de werkelijkheid van het kapitalisme heeft geworsteld, en dat zijn aanvankelijk optimisme daarbij een gevoelige knak heeft gekregen. Een bijdrage tot die ommekeer is zeker geleverd door zijn bezoek aan de Verenigde Staten, dat hem walgend van de cynische stofvergoding en de reeds om zich vretende corruptie der dollar-profeten voor de ernstige vraag stelde, of een dergelijke immorele en keiharde „moraal” eigenlijk ook niet in Engeland regeerde. Het is de tijd, waarin Dickens zijn vermaarde Kerstvertellingen gaat schrijven. Geen zoetsappige verhalen, maar stille, dringende aanklachten tegen de geldhonger en zielsafsterving van het kapitalisme, dat honderdduizenden in gebrek laat omkomen. De vrek Scrooge uit het „Kerstlied in proza” is de belichaming van deze schraapzucht en innerlijke verharding.

Meer en meer wordt Dickens gedreven tot critiek, tot strijd, tot aanval, tot veroordeling. Zijn in 't krijt treden voor het kind — juist in een tijd waarin de Britse en niet alleen de Britse kapitalisten zich bezondigden aan een ten hemel schreiende uitbuiting van kleine kinderen in mijnen en fabrieken — is beroemd. Er is bijna geen roman van Dickens, of hij verdedigt de rechten van het kind op vrijheid, geluk, op onbelemmerde levensvreugde en niet in 't minst op een volle maag, m.a.w. op een volledige geestelijke en lichamelijke gezondheid. Dat is heel sterk het geval in „David Copperfield”, in „Olivier Twist”, in „Dombey en Zoon”. Men leest het ook in „Onze Wederzijdse Vriend”, waar Dickens de staatskweekscholen brandmerkt, die eenvoudige jongens uit het volk misvormen tot ambtenaren, die zich willig lenen tot drilmeesters van de volksjeugd en daarmee hun eigen klasse verraden. En zo, al om zich kijkende, gedreven door een aangeboren hongersnaar naar de rechtvaardigheid en een evenzo aangeboren drang tot het weergeven van de werkelijkheid, belandt Dickens in de positie van een grimmig en gekweld mens, voor wie de ontwikkeling van zijn eigen land en samenleving ontgoocheling op ontgoocheling had gebracht. En wat was er niet in dit liberale paradijs van de meest typische aller bourgeoisieën, dat zijn verontwaardiging en bijna zijn wanhoop wekte? De onmenselijkheid van het gevangenisstelsel — „Kleine Dorrit” is er het

antwoord op; de schijnvertoning en huichelarij van het Britse parlementarisme — hij verheft er zijn stem tegen in „Martin Chuzzlewit”; het Zondags-Christendom van de uitbuiters — hij plaatst er de geest van het evangelie tegenover in zijn Kerstverhalen; het onderwijssysteem met zijn grote lichamelijke kastijdingen, de armhuizen en opvoedingsgestichten — wij herinneren ons de treffende scènes uit Copperfield en Olivier Twist; de misvormde, karakterloze en brute mens, die uit het kapitalisme wordt geboren — de lezer vindt ze terug in de figuren van Uria Heep, Pecksniff, Micawber, Murdstone en andere s c h i j n b a r e caricaturen, die juist zo wanstaltig en grotesk moesten uitvallen, omdat zij de belichaming zijn van iedere denkbare sociale monsterachtigheid. Het was dan ook niet dan na een reeks van bittere en zeer reële ervaringen, dat Dickens zijn jeugdig radicaal optimisme overboord gooide en het Engeland der Britse bourgeoisie als volgt karakteriseerde:

„Een land, waarvan men ontdekt, dat het wat zijn oorlogen betreft, in een vreselijke toestand verkeert; met een reusachtige donkere wolk van armoede in iedere stad, diè zich met het uur verder uitbreidt en verdicht; en geen mens op de tweeduizend, die er iets van af weet, of zelfs in het bestaan van die armoede gelooft; met een aristocratie, die niet werkt en een parlement, dat niets zegt; en iedereen duwt en dringt voor zichzelf en niemand doet iets voor anderen; dat is het vooruitzicht, en ik geloof, dat het een zeer droevig vooruitzicht is.”

4.

DAT reeds in 1864 een Internationale-Arbeiders-Associatie was opgericht, waarvan een zekere Duitser, dr. Karl Marx, de levende ziel was, is waarschijnlijk aan Dickens' aandacht ontsnapt; dat er een revolutionnaire Britse arbeidersbeweging had bestaan — het Chartisme —, die in 1848 door een golf van reactie werd teruggedreven, maar haar sporen in het volk achterliet, heeft hij geweten, maar zonder er de betekenis van te doorgronden. Het socialisme als antwoord op de vreselijke sociale vragen, die Dickens zichzelf en zijn duizenden lezers al dringender stelde, bleef hem onbekend. Daarmee was zijn tragiek gegeven. Want Dickens was geen afzijdige, geen „aristocraat”, geen man in een ivoren toren. Hij kende zijn volk en de toestanden, waaronder dat volk leefde. Hij voelde zich belast met de hoge verantwoordelijkheid voor het geluk en de toekomst van dit volk. De sombere, tot aan de wanhoop gedreven stemmingen van zijn laatste levensjaren, zijn zenuwlijden, zijn innerlijke conflicten zijn die van een kunstenaar, die om een verlossend antwoord schreeuwt. De lugubere humor, die de speelse komiek en dolle spot van zijn jeugdgeschriften ging verdringen, de zware ernstige tonen, die al schrijnender in zijn romans gaan doorklinken, moeten wij toeschrijven aan het voor hem onoplosbaar geworden conflict der maatschappelijke toestanden. Zijn figuren krijgen het kenmerk

van zijn persoonlijk lijden, het zijn dikwijls gefolterden, of monsters, of caricaturen. Dat betekent niet, dat zij onwaar zijn. Zij komen tot ons als de beeldengalerij van de Britse werkelijkheid der 19e eeuw in de bijzondere Dickensiaanse vorm, in de gestalte die zij in zijn eigen geplaagde ziel aannamen. Maar wij herkennen ze, zoals wij in de „gewrongen” gestalten van de grote Rus Gogol, de onvervreembare typen der Russische werkelijkheid herkennen, als vleesgeworden eigenschappen van de onverhuld imperialistische klassen-staat.

Daarin ligt de onvervangbare grootheid van Dickens' werk voor deze en komende tijden. Dat maakt hem tevens zo belangrijk voor de arbeidersklasse, die geen belang heeft bij de geromantiseerde leugen, maar bij de onverschrokken waarheid in de literatuur. Daarom staat de waarheid van Dickens, al draagt zij het kleed en de kenmerken van haar tijd, dichterbij ons dan alle met levensonmacht en levenshaat verzadigde „moderneren” der burgerlijke letterkunde. Want het tragische, uitgesproken met de stem van een waarachtig mens, is nooit pessimistisch in de betekenis van het zin- en uitzichtloze. De hedendaagse predikers van het volslagen pessimisme in de literatuur hebben zich echter met het imperialisme v e r e e n z e l v i g d. Hun kunst zal voor 't merendeel worden weggevaagd met het imperialisme zelf. Leven en voortbestaan kan slechts, wat uit een geest van s t r i j d, strijd vóór het menswaardige en tegen de barbaarsheid, is geboren. En als kunstenaar, als beeldvormer van het Engeland tijdens koningin Victoria is Dickens een onwankelbaar strijder geweest. Om die reden zijn wij dan ook uitermate verheugd, dat een nieuwe uitgave van zijn volledig werk thans ter beschikking van Nederlandse lezers, wordt gesteld.

THEUN DE VRIES.

*) *De Werken van Charles Dickens*; nieuwe volledige (geïll.) uitg. met medewerking van Prof. A. G. v. Kranendonk en J. W. F. Werumeus Buning; vert. door J. B. van Amerongen, J. C. Bloem, G. Bomans, Ant. Coolen, H. van Haaren, C. J. Kelk, Clare Lennart, Emmy van Lokhorst, K. Luberti, J. Nieuwenhuis e.a. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht—Antwerpen. Prijs per deeltje f 1.40. Compleet bij vooruitbetaling f 42.50.

HET KLASSE-KARAKTER VAN DE MENS

IN een klassematschappij zijn alle ideeën, uitingen, gedragingen, maatschappelijke stelsels en leerstellingen van de mensen doordrongen van een klassekarakter, dat de bepaalde belangen en eisen van bepaalde klassen vertegenwoordigt. Uit de verschillende eisen, leerstellingen, ideeën, uitingen en gedragingen van de mensen kunnen wij hun klassekarakter opmaken. Bijvoorbeeld: De productiemethode van de natuurlijke landbouweconomie en de handwerkersindustrie is de grondslag van de feodale maatschappij. Bij een dergelijke productie nemen de feodale heren een positie in, die hen in staat stelt de meerarbeid van de boeren uit te buiten. Zij werken zelf niet, maar leven van de opbrengst van pacht en herendiensten. Daarom willen zij steeds meer land hebben en dit blijvend vasthouden. Zij eisen verhoging van de pacht en bijdrage van nog meer onbetaalde herendiensten, en zij beschouwen hun recht om de boeren te onderdrukken en uit te buiten als iets gerechtvaardigd, waardoor hun feodale afgeslotenheid, gulzigheid, spilzucht, wreedheid en standgevoel ontstaan. Dat zijn de eigenschappen van de feodale klasse.

De methode van machinale productie in de moderne industrie is de grondslag van de kapitalistische maatschappij. In deze productie bezit de bourgeoisie de productiemiddelen en alle producten om de meerarbeid van het proletariaat uit te buiten. Hun bestaan hangt af van de meerwaarde, die de arbeiders voortbrengen. In verband hiermee eisen zij de vrijheid om goederen en arbeidskracht te kopen en te verkopen en om te concurreren. Zij gebruiken economische middelen om hun concurrenten te vernietigen en voor zichzelf een economisch en politiek monopolie tot stand te brengen. Zij maken aanspraak op de onschendbaarheid van hun particulier bezit en eisen dat de arbeiders in steeds grotere hoeveelheid (overwerk en sneller werken) en betere kwaliteit (vakbekwaamheid) hun meerarbeid voor minder loon geven. Zij willen ook dat de arbeiders hun recht erkennen om zich te verrijken en de rijkdom van de maatschappij te monopoliseren, waardoor concurrentie-zucht, monopolisatie, overdaad en het gecentraliseerde en mechanische karakter van hun organisatie ontstaan. Dat zijn de eigenschappen van de bourgeoisie.

Neem het geval van de boeren. De boeren zijn lange tijd aan de grond gebonden geweest en zij hebben op een verspreide, onafhankelijke, eenvoudige, zelfgenoegzame wijze geproduceerd, met weinig onderlinge samenwerking. Hun levenswijze is ongecompliceerd en individualistisch en zij gaan gebukt onder de last van pacht en onbetaalde diensten, enz. Daardoor ontstonden

hun lakse manieren, behoudzucht, bekrompenheid, achterlijkheid, hun denkwijze van kleine bezitters, hun opstand tegen de feodale heren en hun eis van politieke gelijkgerechtigdheid, enz. Dat zijn de eigenschappen van de boeren.

Het proletariaat is geconcentreerd in grote industrieën, waar het met behulp van een verdoorgevoerde arbeidsdeling produceert; al zijn acties worden door machines en onderlinge samenwerking beïnvloed; het bestaat uit loonarbeiders, die hun arbeidskracht verkopen en die geen productiemiddelen bezitten; hun bestaan hangt af van hun loon en hun fundamentele belangen botsen niet met de belangen van andere werkers. Daaruit ontstaan hun grote solidariteit, onderlinge samenwerking, gevoel voor organisatie en discipline, hun vooruitstrevende opvattingen en hun eis van het tot openbaar eigendom maken van het bezit, hun opstand tegen alle uitbuiters, hun strijdbaarheid, vasthoudendheid, enz. Dat zijn de eigenschappen van het proletariaat.

Alle uitbuitende klassen bedriegen en onderdrukken de uitgebuite klassen en vechten onder elkaar om de meer-productie of meerwaarde van de uitgebuitenen, waarvan hun bedriegelijkheid, onderdrukking van de mens en wederzijdse uitplundering het gevolg zijn. Talrijke oorlogen in de geschiedenis werden veroorzaakt door de uitbuitende klassen, die onder elkaar vochten om het inbezitnemen en de verdeling van de meer-productie en meerwaarde, die door de uitgebuitenen werden voortgebracht.

Een gemeenschappelijke eigenschap van alle uitbuiters is, dat zij hun geluk ontlenen aan het leed van andere mensen. Het geluk van de hele mensheid of de meerderheid van de mensen opofferen, hen honger, kou en vernedering doen ondergaan terwille van bijzondere voorrechten en bijzondere genietingen van een enkeling of van een kleine groep — dat is de grondslag van het „edele karakter”, de „grootheid”, „eerbiedwaardigheid” en de morele basis van alle uitbuiters.

Voor het proletariaat en de communisten geldt het tegenovergestelde. Zij willen hun geluk bouwen op de grondslag van een gemeenschappelijk geluk met alle anderen. In de strijd voor de verheffing van de brede massa's van het werkende volk en van de hele mensheid, verheffen zij zichzelf en zij schakelen alle bijzondere voorrechten uit van een klein aantal mensen. Dat is de grondslag van het edele karakter, de grootheid, eerbiedwaardigheid en de morele basis van de communisten.

Dit zijn de verschillende klasse-eigenschappen van de mensen in een klassemaatschappij. Deze klasse-eigenschappen worden geleidelijk gevormd, als gevolg van de positie van de mensen die lange tijd in de productie werkzaam zijn, hun productieverhoudingen en levenswijze. Zij worden een tweede natuur van de mens. Deze natuur is gemeenschappelijk van aard.

De partijgeest is de hoogste vorm van kristallisatie van dergelijke klasse-eigenschappen van de mensen. Daarom zijn er ver-

schillende soorten partijgeest: de partijgeest van de feodale klasse, van de bourgeoisie, van het proletariaat, enz.

De partijgeest van een communist is de hoogste vorm van kristallisatie van het klassekarakter, het wezen en de belangen van het proletariaat. Het stalen en ontwikkelen van een communist in de geest van de Partij betekent het omvormen van zijn wezen.

De Communistische Partij moet de vele grote en progressieve eigenschappen van het proletariaat op het hoogste plan brengen. Elke communist moet zichzelf in overeenstemming met deze eigenschappen omvormen en zichzelf met deze uitstekende eigenschappen uitrusten. Dit is de omvorming van zijn wezen. Alle partijleden, die niet uit de rijen van de industrie-arbeiders komen, hebben niet-proletarische eigenschappen en daarom hebben zij deze omvorming nog meer nodig.

Het is niet zo, dat de eigenschappen van het proletariaat onveranderlijk zijn. In de loop van het ontstaan en de groei van het proletariaat werden de proletarische eigenschappen gevormd, kwamen zij tot ontwikkeling en brachten uiteindelijk het marxisme-leninisme voort. Gedurende de periode van de socialistische omvorming in de toekomst en de periode, waarin het socialisme in het communisme overgaat, zal het proletariaat onophoudelijk de maatschappij en het wezen van de mensheid veranderen, en daarmee zijn eigen wezen en eigenschappen. In de communistische maatschappij zullen de klasseverschillen tussen de mensen uitsterven, en tegelijk daarmee de klasse-eigenschappen. Dan zal het gemeenschappelijke karakter van de mensheid, de gemeenschappelijke menselijke natuur, gevormd worden. Dit is de uitdrukking van het gehele omvormingsproces van het wezen van de mensheid.

In de wereldgeschiedenis erkennen echter alleen de communisten en marxisten hun eigen partijgeest en klassekarakter, zowel als die van alle andere mensen en van alle historische en maatschappelijke zaken. Dit is een gevolg van het feit, dat de bijzondere klasse-positie van het proletariaat de communisten in staat stelt, deze waarheid openlijk te stellen en te erkennen. De erkenning van deze waarheid doet het proletariaat geen kwaad, maar het is een zware slag voor de uitbuitende klassen, omdat hun verraad aan de kaak wordt gesteld en het hun meer moeite zal kosten om de belangen van een kleine groep te bevorderen.

Geen van de andere partijen of klassen erkennen hun partijgeest en klassekarakter en zij trachten zichzelf voor te doen als iets „bovenpartijdigs” of „boven de klassen”. Achter deze onzin over „bovenpartijdigheid” en „boven de klassen staan” steken echter in feite evenveel groepsbelangen als er uitbuitende klassen zijn.

LIOE SJAO-TSJI.

(Uit: „Hoe moet men een goede communist, zijn?”, Foreign Languages Press, Peking 1951.)

DE BEETHOVEN VAN ONZE TIJD

Ter gelegenheid van de 125ste sterfday van Beethoven verscheen in het tijdschrift „Sowjetskaja Moesika” een reeks herdenkingsartikelen, waaronder een bijdrage van de bekende Sowjet-schrijver D. Zaslavski, die wij hier in verkorte vorm laten volgen.

In de „Dialectiek van de natuur” zegt Engels over de grote denkers en scheppers op het gebied van de wetenschap en de kunst, die de overwinning van de burgerlijke revolutie over het feodalisme voorbereidden en het materialisme van de 18e eeuw ontwikkelden: „De mannen die de moderne heerschappij van de bourgeoisie grondvestten, waren alles behalve burgerlijk bekrompen.”

Dit geldt ook in elk opzicht voor Beethoven.

Zijn genie werd geboren in de stormachtige dagen van de Franse burgerlijke revolutie. Hijzelf bracht de grootste revolutie in de muziek teweeg, waarbij hij de burcht van de muzikale middeleeuwen bestormde. In zijn stormachtige scheppen drukte hij de bevrijdingsideeën van de nieuwe eeuw, van het nieuwe maatschappelijke stelsel uit. Dit is een algemeen bekende waarheid. Maar het is niet de gehele waarheid.

Hoewel hij een zoon de burgerlijke revolutie was, was Beethoven in geen enkel opzicht een burgerlijk bekrompen scheppende kunstenaar. Zijn muzikale ideeën passen niet in het burgerlijke raam. Dit hebben de 125 jaren, die sinds zijn dood zijn voorbijgegaan, voldoende getoond. En van deze 125 jaren deden dat vooral die jaren van grote betekenis, die na de Grote Socialistische Octoberrevolutie kwamen.

Het is duidelijk, dat de klasse-oorsprongen van het werk van Beethoven niet samenvielen met zijn algemene wereldbeschouwing. Zijn werk stemde even weinig overeen met de burgerlijke maatschappij, als het werk van andere geniale denkers en kunstenaars daarmee overeenstemde. De grote figuren van de mensheid, de grote baanbrekers van de wetenschap en de kunst, doorbreken de maatschappelijke formaties, waarbij zij op hun bovenbouw, op hun hele ideologische en culturele leven inwerken, zonder dat zij echter het uitsluitend eigendom van een van deze formaties zijn. Ook in hun directe scheppende activiteit waren zij het bezit van de toekomst, en deze toekomst is pas het heden geworden in onze tijd, in de historische situatie van de overgang van het socialisme naar het communisme.

In zijn muziek drukte Beethoven de ideeën, gevoelens en gewaarwordingen van de meest linkse vleugel van de Franse burgerlijke revolutie uit, d.w.z. niet alleen die van de Jacobijnen, maar die van de nog verdergaanden, die door de bourgeoisie de „enragés” (woedenden) werden genoemd, die zich niet tevreden stelden met politieke gelijkheid en burgerlijke vrijheden, maar die reeds het vraagstuk aan de orde stelden van de volledige bevrijding van de volken uit economische en maatschappelijke slavernij. Hun opvattingen waren niet bijzonder helder, noch vastomlijnd. Het waren verwarde utopische visioenen van klein-

burgerlijke revolutionairen. De muziek van Beethoven gaat in zijn geweldige kracht, in zijn heldhaftige dramatisch gevoel en tegelijk in zijn helderheid en diepte ver de grenzen te boven van deze, weliswaar edele, maar toch nog geheel in het burgerlijke gevangen pogingen.

Natuurlijk is Beethoven officieel door de burgerlijke maatschappij niet alleen erkend, maar ook gecanoniseerd. De burgerlijke cultuur tracht zich met zijn naam op te sieren. Beethoven wordt in alle Europese landen, onder allerlei politieke regimes gespeeld: men speelt hem zelfs in Amerika, in de USA, waar alles wat vooruitstrevend in de kunst is, geminacht wordt. Maar met concerten is de verhouding van de heersende stromingen in de burgerlijke kunst tot Beethoven geenszins uitgeput.

Belangrijker is de vraag, of deze kunst Beethoven beschouwt als zijn levende tijdgenoot of slechts als iets om te vereren, als een onnavolgbare heilige, voor wie men in het gunstigste geval op de knieën valt, maar tegenover wie men zich op geen enkele wijze verplicht voelt zijn voorbeeld te volgen. Het woord klassiek heeft in het kapitalistische Westen een eigenaardige, huichelachtige, feitelijk beledigende betekenis gekregen. Vertaald in de taal van de burgerlijke begrippen is de klassieke kunst een — kerkhof.

In feite is de hele weg van de burgerlijke kunst de weg van een stelselmatig en consequent verraad van Beethoven, van de meester zelf en van zijn nalatenschap. Dit kon ook niet anders. Het verval, de vervlakking en de ontbinding van de bourgeoisie zijn onmiddellijk na de overwinning van de burgerlijke revolutie begonnen.

En als de nieuwe krachten niet bestonden, die in alle landen uit de grote proletarische revolutionaire beweging zijn geboren, als niet boven de kunst in de wereld het ochtendgloren van het communisme was opgegaan, dan zouden de naam en het werk van Beethoven in onze tijd alleen nog maar het bezit van enkele liefhebbers van de klassieke muziek zijn, 'n museumstuk uit de historische inventaris van de muziek, evenals het clavecimbel en de viola da gamba.

De muziek van Beethoven heeft een diepe ideeën-inhoud. Ze is programmatisch in de beste betekenis van het woord, niet in die zin, dat men aan elk werk een bepaalde tekst kan verbinden, maar wel dat elk werk uit een bepaalde idee is voortgekomen, die duidelijk herkenbaar is aan het gevoel dat erdoor wordt opgeroepen. Elk werk van Beethoven is doordacht. Daarentegen beschouwt de huidige burgerlijke formalistische kunst de gedachte juist als de voornaamste vijand van het scheppen, verheft zij een beginselloos klankspel tot wet, verheerlijkt zij het onbewuste en het onderbewustzijn in de muziek, verandert zij de muziek in een opeenhoping van onsamenhangende tonen.

De muziek van Beethoven is niet alleen rijk aan ideeën, maar zij drukt de diepe filosofische ideeën, van haar tijd uit, die ver boven die tijd zijn uit gegaan. Aan de Duitse filosofie uit het begin van de 19e eeuw ontleende zij haar kostbaarste gedachte — de idee van de ononderbroken ontwikkeling, van de ontwikkeling door de strijd van tegenstellingen. De muziek van Beethoven is dialectisch. Men vindt er geen spoor van reactionaire verzoening met de werkelijkheid in. Zij is doordrongen van de geest van opstand. De strijd is de bron van de hartstocht van Beet-

hoven, van zijn opwindende dramatische uitbarstingen. Uit de burgerlijke muziek, echter, is de hartstocht verdwenen, ze is innerlijk koud en vervangt echte menselijke gevoelens door gekrijs. De muziek van Beethoven is voor die klassen vertrouwd en begrijpelijk, die de revolutionaire strijd voeren voor een nieuwe maatschappij-orde. Voor die klassen is zij vreemd en vijandig, die de ontwikkeling van de geschiedenis trachten tegen te houden en die in hun rijk van uitbuiting en winst de eeuwige rust van het kerkhof willen brengen.

De muziek van Beethoven is nauw verbonden met de materialistische ideeën van de 18e eeuw. Het zou onzinnig zijn, als men de symfonieën en sonaten van Beethoven wilde omzetten in logische begrippen; daar gaat het niet om. Maar de muziek van Beethoven bestormt hand in hand met het revolutionaire materialisme de idealistische stellingen van de middeleeuwen, de mystiek, de godendienst, het bovenzinnelijke, het „onaardse”.

Beethoven geeft de muziek weer aan de aarde, de mensen, de volksmassa's. Zijn werk is atheïstisch. Evenals het materialisme in zijn tijd, stelt ook de muziek van Beethoven de mens in het middelpunt van het maatschappelijk-historisch proces.

Het geluk van de mens, zijn vreugde, zijn vrijheid, dat is het hoge doel van de strijd. En deze strijd is niet alleen niet hopeloos: hij voert ook tot de onmiskenbare, waarachtige overwinning. De Finale van de Negende Symfonie is het hoogtepunt van het hele filosofisch-muzikale werk van Beethoven. De door de mens bezielde instrumenten staan hun plaats af aan de levende menselijke stem, het muzikale middel dat tot de meeste uitdrukking in staat is. Het heldere optimisme van Beethoven dringt in de regel door in de laatste gedeelten van zijn symfonieën, kwartetten, sonaten.

De muziek van Beethoven is werkelijk nationaal. Zij kwam op uit de diepten van het Duitse volksscheppen. Zij heeft de nationale bevrijdingsbewegingen van de 19e eeuw voorspeld en weerspiegeld. De volledige bevrijding van de mens van elke soort slavernij is verbonden met de volledige bevrijding van het volk van het buitenlandse juk.

Terwijl de muziek van Beethoven nationaal van vorm is, is zij internationaal van geest. Zij bezingt de vrijheidsstrijd van alle volken. Zij is doordrongen van de liefde voor het scheppend werk van alle volken. Zij vertoont geen spoor van nationalistische bekrompenheid.

Beethoven putte uit de schatkamer van de volksmelodieën van zijn land, maar hij onderzocht eveneens de nationale bronnen van andere volken. Samen met de Schotse Hooglanders zingt hij hun melodieën en verlevendigt deze met de onovertroffen Beethovense humor. Hij verrijkt zijn kwartetten met prachtige Russische volksliederen. In zijn werken hoort men ook de betoverende zangerigheid van de Italiaanse muziek en de pracht van Franse menuetten.....

De muzikale gedachte van het volk is helder en eenvoudig en daarom melodieuw. De melodie bestaat uit een organische verbinding van tonen, zij is een proeve, een teken en tegelijk ook de ziel van het lied. Zonder melodie valt het muziekwerk uiteen in een reeks tonen, die men niet kan onthouden en door niets kan verbinden. Van Beethoven bestaan er geen

onmelodieuze werken, bij hem is ook het recitatief melodieus. Daarom is Beethoven altijd helder en begrijpelijk. Daarom zijn de in zijn muziek uitgedrukte gevoelens van verdriet en vreugde, van strijd en overwinning, van droefheid en vrolijkheid ontroerend en meeslepend.

Daarentegen verbergt de tegenwoordige burgerlijke muziek haar volledig bankroet op het gebied van de melodie achter het verwerpen van helderheid en eenvoud, begrijpelijkheid en toegankelijkheid, zij verheft het lege klankspel, de opzettelijke disharmonie, die het oor prikkelt met wanklanken, lawaai en rumoer tot „beginsel” en tracht daarmee het muzikale gevoel en elke gedachte af te stempelen en te vernietigen.

Nergens heeft Beethoven zo'n diepe weerklink en brede erkenning gevonden als in Rusland. Hier vond het machtige realisme van zijn werk de grootste weerklink bij het hem geestelijk verwante muziekgenie.

In het werk van Glinka, Moessorgski en Tsjaikowski zijn de ideeën en beginselen neergelegd, die uit de vooruitstrevende en revolutionaire bewegingen van het Russische volk voortkwamen. De Russische muziek heeft in de werken van haar meesters een diepe ideeën-inhoud, zij is waarachtig nationaal en doordrongen van de hoge en edele motieven van de strijd voor de bevrijding van het volk, van de strijd voor de vrije mens.

In de Sowjet-Unie wordt de muziek van Beethoven het diepste gewaardeerd. De overwinning van het socialisme onthult de grootte inhoud van zijn scheppen zo duidelijk, als daarvoor nooit mogelijk was. De mensheid heeft duizenden keren de ode aan de vreugde uit de Finale van de Negende Symfonie gehoord, maar het is pas in onze tijd mogelijk, zich in volkomen reële, volkomen concrete beelden die mensen, die volken voor te stellen, die met een broederlijke handdruk hun jubelende stemmen verenigen, zich die toestand en die tijd aanschouwelijk voor te stellen, waarin de mensen zo'n overstromende blijdschap kennen.

Beethoven is ons vertrouwd en wij begrijpen hem. Zijn realisme en zijn verbondenheid met het volk, de filosofische doordachtetheit van zijn muziek, de optimistische wereldbeschouwing, de revolutionaire hartstocht, de helderheid van zijn uitdrukkingmiddelen, de diepe, alles doordringende welluidendheid — dat alles ligt in dezelfde lijn als de grote klassieke nalatenschap van de geniale Russische componisten. Dit zijn de kristalheldere bronnen, waaruit de voortdurende ontwikkeling van de nieuwe, socialistische muziek wordt gevoed.

De muziek van de toekomst was altijd de muziek van Beethoven en de hem verwante genieën. Zij was de muziek van de verre toekomst in de dagen, waarin Beethoven schiep. Zij is de muziek van de nabije toekomst geworden naarmate de communistische ideeën en de strijd van de arbeidersklasse voor de nieuwe maatschappij zich ontwikkelen. Zij wordt de muziek van het heden in onze dagen, in ons land, in de landen die in ons voetspoor de weg naar het socialisme betreden.

D. ZASLAWSKI

Boekbespreking

Uit de schatkamer van de cultuur

DE klassentegenstellingen en klassenstrijd, waaruit de inhoud van de gehele geschreven geschiedenis bestaat (Engels), zijn een voortzetting van de voorhistorische ontwikkeling van de menselijke samenleving. Deze voorhistorische grondslag, met de vroegste geschreven geschiedenis van de klassenstrijd, behandelt de bekende Engelse archaeoloog en philoloog Gordon Childe in „Van vuursteen tot wereldrijk” *) („What Happened in History”).

Het onderzoek van Childe is materialistisch in die zin, dat hij uit de productie-verhoudingen van elke samenleving de heersende ideeën en instellingen afleidt, hetgeen hem in staat stelt een duidelijk en fascinerend beeld te geven van de eerste moeizame strijd tegen de natuur in de periode van het oer-communisme, de eerste klassendeling, klassenbotsingen en staatsvorming in de Bronstijd, de overgang naar de „democratische republiek” in de IJzertijd en de ineenstorting van het Romeinse rijk als gevolg van inwendige tegenstellingen.

In tegenstelling tot de meeste van zijn burgerlijke collega's is zijn slotconclusie optimistisch: In het zigzag van het omhoogstrevende cultuurverloop zijn „latere inzinkingen ondieper, latere toppen hoger dan de voorafgaande”; terwijl talrijke feiten en conclusies in de loop van het boek de leugenachtigheid van de burgerlijke geschiedschrijving ontmaskeren, zonder dat deze uitdrukkelijk vermeld wordt. Wij denken b.v. aan de reactionaire leerstelling van de bovenpartijdigheid van de staat. Bij elk politiek stelsel wijst Childe op de belangen van de heersende klassen, die dit stelsel gebruiken. Aan de hand van oude decreten, die er z.g. op gericht waren om de mateloze uitbuiting van het gewone volk in de landen van het Midden-Oosten te verzachten, vertelt hij, dat de Egyptische en de Babylonische en Assyrische koningen hierin werden voorgesteld als beschermers van de onderdrukte boeren. Maar tegelijkertijd bericht hij uitvoerig over de enorme ophoping van buit in de vorstelijke schatkamers en de verarming, die hun oorlogen tweewegbrachten. Hij wijst telkens weer op de inwendige tegenstellingen, die een of ander stelsel ten val brachten. De inkrimping van de koopkracht: In de militaire rijken van de Bronstijd (evenals later in Rome) hield het grote aantal slaven de verdere ontwikkeling van techniek en beschaving tegen; de kasten: gedurende de gehele Bronstijd bleef de middelklasse „volkomen onderworpen aan monarchie en priesterschap” (p. 181); de oorlogseconomie: „beroepssoldaten zijn de productie vijandig gezind, aangezien hun vak bestaat uit roof op grote schaal” (p. 180 — De vertaler heeft dit veiligheidshalve in de verleden tijd gezet!)

Childe is echter geen marxist; streng-wetenschappelijke begrippen, zoals revolutie (de overgang van de staatsmacht uit de handen van een klasse in die van andere klasse), bourgeoisie en kapitalisme gebruikt hij niet in hun juiste betekenis. Soms polemiseert hij

*) Uitg. Querido, f 17.50.

naar twee kanten, aan de ene kant egen de idealistische geschiedschrijving, die hij door de feiten zelf ontmaskert, aan de andere kant een enkele maal tegen het marxisme, waarbij hij zichzelf tegenspreekt. Eerst zegt hij:

„Iedere ideologie is op duidelijke wijze het product van sociale omstandigheden”,

en daarna:

„De 'materialistische opvatting van de geschiedenis' verzekert dat de economie de ideologie bepaalt. Het is juister en veiliger om met andere woorden te herhalen wat reeds gezegd werd: op de lange duur kan een ideologie alleen stand houden, wanneer hij het geruisloos en efficiënt werken van de economie vergemakkelijkt. Wanneer hij dat belemmert, dan moet de samenleving en daarmee de ideologie tenslotte ten gronde gaan..... Een verouderde ideologie kan een economie langer remmen en de verandering tegenhouden dan Marxisten erkennen.” (p. 21)

Over langer of korter valt niet te twisten. Maar dat een verouderde ideologie er actief toe bijdraagt om de noodzakelijke veranderingen in de economie tegen te houden, weten wij uit eigen ervaring. Kunnen wij het dus wat de rol van de ideologie betreft volkomen met Childe eens zijn, hij lanceert ook wel eens een verkeerde stelling die in de kaart van de reactie speelt, b.v.:

„De veroveringen zullen geslaagde samenlevingen in het leven hebben geroepen, verdeeld in meesters en slaven, embryo's van de klassenverdeling, zoals die in de oudste historische steden geopenbaard wordt.” (p. 102)

Terwijl het materiaal, dat hij brengt, een voortdurende bevestiging vormt van het standpunt van Engels over de oorsprong en het wezen van de klassen en de staat, verdedigt deze stelling de reactionaire opvatting, dat de klassen het product van uitwendige factoren zijn. Daarentegen heeft Engels zeer duidelijk aangetoond, dat juist klassevorming, die het product van de arbeidsdeling is, tot oorlog leidt, en niet omgekeerd.

In tegenstelling tot de goedkope Engelse „Penguin”-uitgave, is de Nederlandse vertaling op fraai papier gedrukt en met talrijke illustraties verlucht. Helaas is de vertaling zelf niet zonder fouten. Waar Childe b.v. spreekt over „de magische bovenbouw” (bij de Neanderthalers), die niets deed om de voorraden te vergroten, maakt de vertaler, die kennelijk het woord bovenbouw onbegrijpelijk vond, hiervan: „de magie en de maatschappelijk zo hoogstaande tovenaars” (!).

Ondanks de enkele gebreken, die wij opgenoemd hebben, en ondanks de hoge prijs, willen wij toch de lezers van P. & C. opwekken om dit boek te lezen. Omdat het de vroegste geschiedenis van de menselijke beschaving als een doorlopend geheel geeft, en tevens aantoonst, dat elk volk, hoe klein ook, zoals Stalin zegt, zijn bijdrage in de schatkamer van de menselijke cultuur heeft gegeven en zal geven.

S. P.

De rode vlag van Jeannine

door

JARASLAWA KITSJKOWA

HET gebeurde in Odessa in 1919.

De jonge Sowjet-republiek streed voor zijn leven tegen de interventie-legers. Op de hoek van de Arnaut- en de Poesjkinstraat hing een bekendmaking van de Geallieerden:

„...wij zijn op het Russische grondgebied gekomen om de orde te herstellen en Rusland te bevrijden van de macht van usurpatoren... De bolsjewiki en hun handlangers worden buiten de wet gesteld, Burgers, die bolsjewiki een onderdak verlenen, komen voor het standrecht!” Het was ondertekend door de Britse, Franse, Amerikaanse, Japanse, Italiaanse, Belgische, Servische, Griekse — en alle andere afgezanten van het imperialistische leger, dat Churchill had bijeengetrommeld in de oorlog tegen Sowjet-Rusland.

Op de hoek van de Poesjkinstraat een stuk geschut. Op de muur een bekendmaking: „Bevel nr. 3. Elke aanval op de Franse zône zal door het scheepsgeschut worden onderdrukt!” Ondertekend door de Franse consul.

Op zee liggen in slagorde opgesteld de schepen „Mirabeau”, „Justice”, „Jules Michelet”, „Ernest Renan” en de kruiser „Protée”.

Kanonnen en vuurmonden tegen de verdedigers van de jonge Sowjet-republiek. Kanonnen en vuurmonden bediend door Franse soldaten. Geweren en mitrailleurs tegen de verdedigers van de vrijheid in de handen van Fransen — in de handen van de zonen van de communards.

BIJ Tiraspol rebelleren de Franse soldaten!”

„Zij zeggen, dat zij niet tegen de Roden willen vechten. „Breng ons terug naar Frankrijk,” zeggen zij.”

Zwijgend, met opgericht hoofd marcheerden de soldaten van het opstandige 58ste regiment voorbij, geëscorteerd door politieagenten. Zwijgend keken de mannen en vrouwen hen na.

Maar Jeannine kon niet zwijgen, Jeannine kwam niet hier heen om te zwijgen. Naar Odessa, waar de Fransen het rode Sowjet-vaandel in bloed zouden drenken.

Jeanne, de dochter van de communards, kwam naar Odessa om te strijden. En thans, nu de Fransen, die als eerste hadden geweigerd om op het rode vaandel te schieten, voorbijkwamen, kon zij niet zwijgen.

„Houdt je goed, vrienden! Jullie zijn de werkelijke zonen van de communards!”

Dit keer ontsnapte Jeanne Labourb, een Franse communiste, nog aan de klauwen van de politie. „Houd je goed!” — dat is het refrein van het communardenlied.

Jeanne hield zich goed. Altijd. Ook in de tijd, toen zij uit haar geboortestad La Pallice als onderwijzeres in Polen kwam; ook in de tijd, toen zij voor het eerst uit Genève de dunne grijze brochures van het Communistisch Manifest over de grens bracht; ook thans, nu zij in Odessa was aangekomen met de bedoeling om de Franse soldaten en matrozen de waarheid te zeggen over deze oorlog tegen de vrijheid.

IN het kleine café aan de Tsjirkewna houdt zij regelmatig bijeenkomsten met de Franse soldaten en matrozen, die de revolutionnaire groepen vertegenwoordigen. „Vecht niet tegen de Russen!”

Het opperbevel van de interventietroepen wordt zenuwachtig. Spionage, terreur en moord helpen niets. De opperbevelhebber Barthelot zet op verzoek van de Franse consul de troepentransporten naar Odessa stop.

Jeannine wordt op 1 Maart gearresteerd. Vragen en slagen wisselen elkaar af. Jeannine reageert noch op het ene, noch op het andere. 's Nachts wordt zij weggevoerd om gefusilleerd te worden en zij weet: „Ik ben niet alleen. Wij zijn velen!”

„Wij zijn velen!” zei de Franse machinist André van de kruiser „Protée”, toen hij van kameraad Petrowitsj afscheid nam voor zijn afvaart naar Roemenië. „Ik kom gauw terug. En ik zweer je, dat op al onze schepen de rode vlag van Jeannine zal wapperen!”

In de nacht van 19 April deed kameraad André Marty zijn eed gestand. De matrozen op het schip „France” in Sebastopol muitten. Acht dagen later kwamen de Franse matrozen in Odessa in opstand.

Met Jeannines rode vlag in top verlieten de Franse schepen de Sowjetkust.

MENEER Cannon, een honderdprocent-Amerikaan, sprak de voor hem vanzelfsprekende zin uit: „Ik ben ervan overtuigd, dat Frankrijk ons de soldaten zal leveren voor de oorlog tegen de Sowjet-Unie.”

Maar de dienstplichtigen uit het district Saint-Denis namen het besluit: „Wij zullen onze wapens nooit tegen de Sowjet-Unie richten!”

Toen de redacteurs van het blad „L'Avant-Garde” deze resolutie

De strijd voor de vrede van de bevolking van Nice in Februari 1950.

publiceerden en daarvoor wegens „aantasting van de moraal van het leger” voor een Parijse rechtbank stonden, getuigde de burgemeester van Saint-Denis, dat de bevolking van het hele gebied solidair was met de redacteurs.

Toen er soldaten naar de Zuid-Franse havenplaats Cette werden gestuurd, om een staking van de havenarbeiders te breken, moesten zij weer onmiddellijk naar de kazernes worden getransporteerd, omdat zij zich onder het zingen van de Internationale met de havenarbeiders verbroederden.

JEANNINE heeft duizend gezichten en duizend namen. Men kan haar in duizenden plaatsen van Frankrijk vinden. Zij is ieder van de Franse vrouwen en moeders, die de belofte ondertekenden: „Wij Franse moeders zullen onze zoons nooit voor een oorlog tegen de Sowjet-Unie afstaan!”

Jeanne leeft ook in Engeland, in Italië, in Nederland, in België en in Oostenrijk.

TOEN het begon te schemeren liepen reeds de havenarbeiders uit geheel Rouaan naar de kaden. In de haven ligt een schip, dat betekent werk. Bijna duizend man staan op de kade. De eigenaar van het dok komt uit zijn kantoor, zoekt een stuk of tien mannen uit en neemt hen mee. De dokwerkers willen graag weten waaruit de lading van het schip bestaat. De eigenaar zegt het niet, en de matrozen mogen niet aan land komen.

„Wacht even,” zegt Robert Stole tegen zijn kameraden, en samen met zijn vriend René Charon breekt hij een kist open — ze is gevuld met munitie. De havenarbeiders verlaten de aanlegplaatsen, maar zij blijven in de haven. Rondom de haven liggen kazernes. Binnen enkele minuten verschijnen politie en soldaten.

Kogels en traangas tegen de gebalde vuisten van de arbeiders. De arbeiders zijn verbitterd. Zij gooien een politieauto om en steken hem in brand. De politie vlucht.

Dat was in Rouaan.

Maar Rouaan is niet de enige havenstad van Frankrijk.

En schepen met Amerikaanse wapens liggen in alle Franse havens.

De havenarbeiders van La Rochelle weigerden om Amerikaans oorlogsmateriaal te lossen.....

In Toulon demonstreerde de bevolking tegen een nieuwe oorlog...

In de haven van Bordeaux deed de politie een overval op havenarbeiders, die demonstreerden tegen het lossen van wapens...

Frankrijk is niet het enige land in Europa, dat aan zee ligt. Schepen met Amerikaanse wapens worden naar alle West-Europese landen gestuurd.

Ook de havenarbeiders van Antwerpen weigerden, het oorlogsmateriaal te lossen.

De bewoners van Napels protesteren tegen de aankomst van Amerikaanse schepen met oorlogsmateriaal.

In Bremen weigerden de havenarbeiders wapens te lossen, en het schip „Victoria” moet in volle zee zijn lading aan een ander schip overdoen, dat de wapens naar Kaiserhafen brengt, waar ze 's nachts door de Amerikanen zelf worden uitgeladen.

Meneer Cannon, die naar een oorlog verlangt, kijkt somber. André Marty denkt aan Odessa — en zijn gezicht klaart op.

KRONIEK

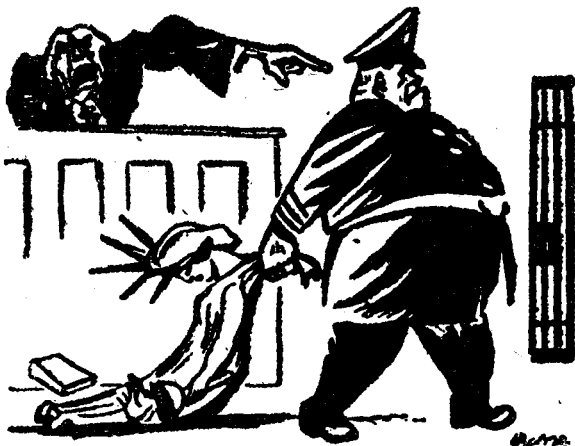
(15 Maart - 15 April)

MAART

- 15 Radio-Peking deelt mede, dat van 6—12 Maart herhaaldelijk door Amerikaanse vliegtuigen in Noordoost-China besmette insecten zijn neergeworpen.
- 20 In de Tweede Kamer wordt de Grondwetswijziging aangenomen met 72 tegen 10 stemmen.
- 27 In de Tweede Kamer wordt de „Schutzhaft-wet” aangenomen, met de stemmen van de communisten en Welter tegen.
- 28 Grote proteststaking in Tunis.
- In Groningen vindt een werklozenconferentie plaats.

APRIL

- 1 In de Sowjet-Unie worden voor de vijfde maal sinds het einde van de oorlog de levensmiddelenprijzen met 10—30% verlaagd.
- 2 Antwoord van Stalin op vragen van een groep Amerikaanse redacteurs.
- 3 Open brief van het Partijbestuur van de CPN aan de besturen van de PvdA, VVD, CHU en KNP.
- Economische conferentie te Moskou geopend.
- 15 Amerikaanse piloten, die bacteriologische bommen hebben neergeworpen, zijn gevangen genomen door het Chinese Volksleger.
- Met één stem tegen spreken de gedelegeerden op de conferentie van de Britse Coöperatieve Partij, die 17 miljoen leden vertegenwoordigen, zich uit voor een Vredesverdrag tussen de Grote Vijf.

Lees no 2-1952 van

Uit de inhoud :

Verschillende afbeeldingen van div. stationshallen der ondergrondse in Moskou. Hier krijgt de lezer een duidelijk beeld van de rijke en verbeeldingskrachtige versieringskunst der Sowjet-bouwers.

Zelfs het strengste winterweer, weerhoudt de Sowjet-werkers en machines niet een zeer hoog ontwikkelde arbeids-capaciteit te ontwikkelen.

Een leuke foto-reportage over het leven van een Sowjet-huisvrouw.

Enkele foto-afbeeldingen over de strijd om het behoud van het Sowjet-land.

Verder de maandelijks sportpagina, kunst, enz.

Jaarabonnement . . .	f 9.—	} bij vooruitbetaling te voldoen.
Halfjaar abonnement . .	f 4.50	
Lose nummers . . .	f 0.75	

BOEKHANDEL PEGASUS

**LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM-C. — TELEF. 30822
GIRO 173127**

Verschenen:

J. W. STALIN

Keuze uit zijn werken deel II

In dit waardevolle boek is een aantal redevoeringen opgenomen, waarin STALIN op de hem eigen grondige en toch zo duidelijke wijze de volgende vraagstukken behandelt:

Bijdragen tot de vraagstukken der agrarische politiek in de U.S.S.R. (1929)

Bijdrage tot het vraagstuk van de politiek der liquidatie van de Koelakken als klasse.

Over enige vraagstukken der geschiedenis van het Bolsjewisme.

De resultaten van het eerste Vijfjarenplan (1933)

Verslag aan het XVIIde partijcongres over het werk van het Centraal Comité van de C.P.S.U. (b).

Verder is opgenomen een onderhoud van STALIN met de Engelse schrijver A. G. WELLS; een rede over het ontwerp van de grondwet van de U.S.S.R.; een redevoering op een verkiezingsvergadering in het Stalin-kiesdistrict te Moskou (1946) een rede aan de maaltijd ter ere van de delegatie der Finse regering (1948) en de begroeting door STALIN aan de Duitse Democratische Republiek.

320 pag. - Prijs f 1.-

Vraagt Uw partij-afdeling of

Boekhandel PEGASUS

LEIDSESTRAAT 25 — AMSTERDAM

POLITIEK EN CULTUUR

De C.P.N. en de intellectuelen
Een Marx-document uit 1848
De grote realist Leonardo da Vinci

7e Jaargang No. 6

Juni 1952

Maandoverzicht	241
Over het bondgenootschap tussen de arbeidersklasse en de intellectuelen, P. de Groot	246
De positie van de boer in de democratische volksstaat, J. Haken	252
Ontwrichting door herbewapening, F. Baruch	257
Over een volksregering voor Duitsland, K. Marx	265

Een breekijzer voor de vrede, C. Geugjes	267
Het tractement van de subalterne officier, F. Schoonenberg	273
Enkele notities over het karakter van de tweede wereldoorlog, W. Mans	276
Leonardo da Vinci, D. Sjarinow	278
Er was eens een schrijver, K. Simonow	284
Een meesterlijke romanserie, C.S.	286
Kroniek	288

Pas verschenen

JIMMY

deel I

het 2e boek uit de Pegasus Roman Reeks 1952. Deze roman geeft op rake wijze het leven weer van een gewone Amerikaan. Het verhaal maakt ons duidelijk, hoe en waarom een deel der Amerikanen er toe komen te leven op een wijze, die hun land regelrecht in de armen van het fascisme voert. De roman laat ons echter tevens zien, hoe door naarstig werken en volhouden de vredesstrijders (met o.a. Paul Robeson) toch successen boeken en hoe enkele van die gewone Amerikanen de Coca-Cola mentaliteit van zich afschudden en zelf gaan denken. In deze reeks verscheen reeds:

A. Makarenko: De weg naar het leven, deel III
Dit jaar zullen nog verschijnen:
G. Goelia, Lente in Saken
P. Courtade, Jimmy, deel II
A. Stil, De eerste botsing
J. v. Tilburg, De vier winden

In linnen band
f 2.75

Boekhandel Pegasus

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Telef. 30822

Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

ER is grote ontevredenheid onder de Nederlandse bevolking over de politiek die de regering in de afgelopen jaren heeft gevoerd. Dat kan ook niet anders. Wat is er b.v. terechtgekomen van de beloften van de leiders van de PvdA? De winsten der grote ondernemingen zijn ontzaglijk toegenomen, terwijl zelfs volgens officiële cijfers het levenspeil van de arbeiders sinds 1948 met 13% is achteruitgegaan. De leiding van de Nederlandse Bank dringt in haar laatste jaarverslag op verdere verlaging aan. De politiek van oorlogsvoorbereiding heeft een toenemende werkloosheid tengevolge. Onze onafhankelijkheid is aan Amerika uitgeleverd. Het is duidelijk, dat de crisisjaren en de daarop volgende tweede wereldoorlog niet zonder meer aan de bevolking zijn voorbijgegaan. In de tegenwoordige heersende politieke situatie is het kenmerkend, dat zoveel mensen aan de dodenherdenking hebben deelgenomen. Hieruit spreekt ontegenzeggelijk een groeiend besef, dat deze slachtoffers niet voor niets gevallen zijn en hierin kwam zeer zeker de ongerustheid tot uitdrukking over de overheersing van Amerika.

Wat de werkloosheid betreft blijkt uit alles, dat de bevolking deze niet wenst te aanvaarden. De acties van de werklozen in nauw contact met de werkenden, de middenstand en andere delen van de bevolking, en de werklozencomité's over het gehele land, samengesteld uit mensen van allerlei politieke richtingen, zijn hiervan een sprekend bewijs. Terwijl eerst door de NVV-leiders de toename van de werkloosheid als een seizoenverschijnsel werd voorgesteld, om zodoende de mensen gerust te stellen, moesten zij zich wel door de acties van de werklozen met het vraagstuk bezig houden en er werd beloofd, als eerste begin, de werkloosheid op 1 Mei terug te brengen tot 100.000. Hoe was echter de toestand op 1 Mei? De werkloosheid bedroeg 136.710, terwijl hierbij de gedeeltelijke wachtgelders niet waren inbegrepen. In werkelijkheid is zij natuurlijk veel groter. Dit wordt nog eens door een onverdachte getuige bevestigd. De Belgische econoom A. Sterck schreef nl. in Economische Statistische Berichten van 9 April 1952, dat het een feit is

„dat moet men de in Nederland geldende regelen toepassen op de werkloosheid in België, het aantal rechthebbers op werklozensteun gevoelig zou verminderen, terwijl, moest men de in België heersende regelen toepassen in Nederland de werkloosheid er een heel ander beeld zou vertonen en de indruk zou geven gevoelig te zijn gestegen.”

De naderende verkiezingen en de druk der werklozen hebben veroorzaakt dat in de Tweede Kamer een wetsontwerp betreffende de uitvoering van de wachtgeld- en werkloosheidsverzekering is behandeld, waardoor de ruim 2½ jaar op uitvoering wachtende werkloosheidswet per 1 Juli ingevoerd zal worden. Hierbij bleek overduidelijk hoe weinig de belangen van de werklozen hun ter harte gaan. De communisten hebben alles in het werk gesteld om de reeds bestaande werklozen in de wet opgenomen te krijgen of ten minste dezelfde bepalingen op hen van toepassing te brengen. Onder verwijzing naar administratieve onmogelijkheid werd dit afgewezen. Het zal ieder duidelijk zijn, dat dit een formele zaak is. (Bovendien is het een onjuist argument, zoals door H. Gortzak in de Tweede Kamer is aangetoond.) Als de wil daartoe aanwezig is kan het altijd. Waar een wil is, is een weg, zegt een goed Nederlands spreekwoord. Door de actie is wel een concessie afgedwongen, n.l. dat degenen, die korter dan 21 weken werkloos zijn op 1 Juli vanaf dien datum overbrugging tot 21 weken zullen ontvangen.

Het is niet mis te verstaan, dat het in de eerste plaats noodzakelijk is, met de politiek van oorlogsvoorbereiding te breken. Van buitengewone betekenis hierbij is het wetsontwerp, dat door de communistische raadsfractie aan het parlement is aangeboden, de wet „Ter bescherming van de vrede”. Geen weldenkend mens zal hier tegen kunnen zijn, want het ontwerp geeft het diepste verlangen van de bevolking naar vrede weer. Het gaat van het inzicht uit, dat oorlogspropaganda een strafwaardig misdrijf is. Ieder die, hoe hij of zij ook over andere vraagstukken moge denken, meer dan met de mond de vrede belijdt, zal de noodzakelijkheid hiervan inzien. De Memorie van Toelichting zegt zeer terecht:

„Het duidelijk oogmerk van hen, die zich aan het bedrijven van oorlogspropaganda schuldig maken en systematisch haat en afkeer zaaien tussen de volkeren onderling, is het ondermijnen van de vrede door de gedachte te doen ingang vinden, dat een gewapend conflict onvermijdelijk en in het licht van de internationaal-politieke verhoudingen zedelijk gerechtvaardigd is.”

De democratische krachten versterken zich. De 1 Mei-demonstraties, de wapenschouw der arbeidersklasse, toonden dit duidelijk aan. Wij wijzen slechts op de machtige demonstraties in Japan en Duitsland, die zich tegen de bezetting der Amerikanen richtten. Over Japan moest Romme in de Volkskrant van 2 Mei schrijven:

„De anti-Amerikaanse leuzen, die op deze eerste Mei werden uitgeschreeuwd, vonden daarom lang niet uitsluitend gehoor bij de communisten; zij raakten ergens het Japanse gemoed.”

We moeten de woorden van Paul de Groot, die hij op de 1 Mei

meeting te Amsterdam sprak, goed tot ons laten doordringen:
„Vandaag viert de arbeidersklasse de eerste Mei reeds als overwinnaar
in wereld-maatstaf.”

Deze woorden zijn een vaststelling en geven tegelijkertijd een groot perspectief. De verwoede pogingen van de reactionnair en om de wereld in een oorlog te storten, kunnen wij dus verhinderen. Het hangt van ons werk af of wij in staat zijn alle krachten aaneen te sluiten, zodat niet alleen de oorlog verhinderd wordt, maar ook een betere wereld kan worden opgebouwd.

Naarmate de positie van het imperialisme zwakker wordt groeit zijn verlangen om zich in oorlogsvonturen te storten. Ieder die de gebeurtenissen in West-Duitsland volgt is het zonder meer duidelijk, dat de overgrote meerderheid der bevolking vóór een vredesverdrag en hereniging van Duitsland door middel van algemene verkiezingen en vóór de vorming van een democratische regering voor geheel Duitsland is, en tegen het oorlogsverdrag (Generaal-verdrag). De Sowjetvoorstellen bieden de mogelijkheid om tot zo'n onafhankelijk Duitsland te komen. Maar Amerika wil de splitsing van Duitsland in stand houden, teneinde een nazi-leger in het leven te roepen en tevens de bezetting van West-Duitsland in stand te houden. Anders zouden de Amerikanen niet in staat zijn hun oorlogsplannen uit te voeren, de oorlog tegen het „Oosten” te ontketenen en de Europese staten hun wil op te leggen. Als de Sowjet-voorstellen immers tot uitvoering komen, betekent dat o.a. dat alle bezettingstroepen uit Duitsland zullen moeten wegtrekken (en als consequentie uit heel West-Europa!), en hiermee wordt aan het agressieve Atlantisch verdrag zijn grondslag ontnomen. Omdat de Sowjet-voorstellen niet zonder meer afgewezen kunnen worden heeft Amerika grote haast om achter de rug van de volken om het „Generalverdrag” en de overeenkomst over het Europese leger te sluiten. Op bevel van Amerika is het verdrag over het Europese leger te Parijs gearafteerd. Drees heeft er dus zijn goedkeuring aan gehecht. Zonder het volk heeft een bijna demissionnaire regering een daad met verstrekkende gevolgen verricht! Wij staan voor de verkiezingen, maar met alle middelen wordt verhinderd, dat het volk kennis neemt van de werkelijke bepalingen en de werkelijke betekenis van dit verdrag. De geheime clausules ontnemen Nederland de laatste resten van zijn zelfstandigheid en maken het tot een speelbal van Amerikaanse en Duitse generaals. Volgens dit verdrag zal dit leger aan een gemeenschappelijke discipline onderworpen zijn, zal het Atlantisch opperbevel de legering en de overplaatsing van de strijdkrachten controleren en zullen de Duitse generaals, d.w.z. de oude nazi's, als commissarissen in het bestuur van dit leger worden opgenomen. Deze ernstige feiten worden ons volk onthouden. De parafering heeft ten doel het groeiende verzet in West-Duitsland en het overige West-Europa te breken en snel tot de ondertekening van het „Generalverdrag” te komen. In West-Duitsland heeft het verzet zulke vormen aangenomen,

dat Adenauer heeft laten weten, dat hij in geen geval een parlementair debat voor de ondertekening wil toelaten. De Duitse Democratische Republiek, die alles doet om de eenheid van een democratisch Duitsland te bewerkstelligen, kan niet toestaan, dat zij het slachtoffer wordt van de oorlogsplannen der Amerikanen. Wilhelm Pieck heeft dan ook in zijn 1 Mei-rede verklaard:

„Als de bevolking van West-Duitsland het oproepen van de jeugd voor huurliogentropen in dienst van het Amerikaanse imperialisme niet verhindert, als het algemene oorlogsverdrag niet verhinderd wordt en als in deze omstandigheden het gevaar van een Amerikaanse oorlog tegen het Oosten toeneemt, spruit daaruit voor de Duitse Democratische Republiek de noodzaak voort, de gewapende verdediging van ons vaderland te organiseren.”

En Walter Ulbricht verklaarde op 12 Mei in een persconferentie:

„Het zal niet nogmaals gebeuren, dat parlamentsleden een Hitler een machtigingswet geven, dat ze zoals in Mei 1933 de buitenlandse politiek van een Hitler goedkeuren, zonder later door het volk gestraft te worden. Aan de gerechte straf zullen zij, die het algemene oorlogsverdrag ondersteunen, die West-Duitsland tot slavernij brengen en tot een militaire basis voor de Amerikaanse oorlogsvoering willen maken, niet ontkomen.”

Deze woorden zijn geen ijdele klanken. Het verdrag is een misdaad tegen de mensheid.

Onder deze omstandigheden is het duidelijk, dat voor de doorvoering van de Amerikaanse plannen een zonder meer en onverhuld afwijzend antwoord op de Sowjet-voorstellen onmogelijk is. Adenauer had reeds op 24 April verklaard, dat een langdurige nota-wisseling noodzakelijk was. En Trumans bijzondere gezant Philip Jessup schreef in een memorandum, dat in principe door Acheson en Harriman werd goedgekeurd en dat behandeld werd door het Bureau voor Psychologische oorlogsvoering in de Verenigde Staten, dat de Westelijke mogendheden al het nodige moesten doen om geen definitief antwoord te geven aan de Sowjet-Unie, vòòr het Generaalverdrag en het verdrag over het Europees leger getekend zijn. En het antwoord, dat de Westelijke mogendheden na vijf weken gegeven hebben is er het bewijs van.

Het rapport van admiraal Fechteler, gepubliceerd door Le Monde, toont de groeiende tegenstellingen tussen de partners van het oorlogsverdrag. Reeds meerdere malen werd door hoge Amerikaanse officieren verklaard, dat de leiding in de Middellandse Zee aan Amerika toekomt. De Middellandse Zee is in de plannen een van de belangrijkste punten, van waaruit de overval op de Sowjet-Unie zal moeten plaats vinden, hetgeen ook in dit rapport tot uiting komt. Vandaar de strijd tussen Amerika en Engeland over het opperbevel in de Middellandse Zee. Vandaar ook het feit dat de zeestrijdkrachten van Turkije en Griekenland buiten dit commando blijven, totdat er een oplossing is gevonden.

De tot politiek bewustzijn ontwaakte volken van de Middellandse Zee spelen dit spel niet mee. Zij wensen hun onafhankelijkheid, en noch een overheersing door Engeland, noch door Frankrijk, noch door Amerika. De imperialisten rekenen buiten de waard.

Op 22 Juni is het 11 jaar geleden, dat de overval van de Hitler-troepen op de Sowjet-Unie plaats vond. De herinnering aan deze datum zij ons in deze tijd een waarschuwing: wij weten dat de tweede wereldoorlog mogelijk was door de politiek die de reactionnaire kringen in Amerika, Engeland en Frankrijk e.a. tegenover Hitler-Duitsland gevoerd hebben. Deze politiek bestond daarin, dat zij Hitler hielpen zich te versterken, teneinde een oorlog tegen de Sowjet-Unie te ontketenen. Zij hielpen hem bij de opbouw van zijn agressie-leger en bevredigden zijn roofzuchtige verlangens in het Oosten. Door de overeenkomst te München werden „de Duitse gebieden van Tsjechoslowakije als koop prijs gegeven voor de verplichting, de oorlog tegen de Sowjet-Unie te beginnen”, zoals Stalin zegt. Van 1933 tot 1939 investeerden de Amerikaanse monopolies meer dan 90 milliard mark in Duitsland, in hoofdzaak in de zware industrie of direct in de oorlogsindustrie; de internationale monopolies hielpen Hitler ook bij het aanleggen van enorme voorraden strategische grondstoffen. Zo werd de oorlog tegen de Sowjet-Unie voorbereid. Maar Hitler-Duitsland besloot de Sowjet-Unie niet direct aan te vallen, omdat het eerst zijn achterland in het Westen wilde verzekeren, de hulpbronnen van de West-Europese landen wilde bemachtigen en een aantal landen in de oorlog tegen de Sowjet-Unie onder zijn leiding wilde betrekken.

De bedoeling van de reactionnaires bleek wel het duidelijkst uit de uitspraak van de toenmalige senator en tegenwoordige president van de Verenigde Staten, Truman, bij de overval op de Sowjet-Unie:

„Wanneer wij zien, dat Duitsland wint, dan moeten wij Rusland helpen, en wanneer Rusland wint moeten wij Duitsland helpen, op die manier zullen een zo groot mogelijk aantal vernietigd worden.”

Hun berekeningen en plannen zijn volkomen foutief gebleken. Het resultaat zou ook nu niet twijfelachtig zijn. Alle voorwaarden zijn echter aanwezig om het niet zover te laten komen. Het is daarom van belang goed in te zien, dat onder gewijzigde omstandigheden de voorbereidingen tot een oorlog, die tot uiting komen in het „Generalverdrag” en het „Europese leger” dezelfde in een andere vorm zijn.

Aan deze voorbereiding wordt door de regering Drees-Romme met volle kracht deelgenomen. Wij wijzen op de „Schutzhaft-wet”, het ambtenarenverbod, de herhalingsoefeningen in Duitsland, de plannen om na de verkiezingen een regering-Romme aan het bewind te brengen enz. We zullen al deze feiten in de lopende verkiezingsactie scherp moeten stellen, zodat er geen Romme-regering komt, die ons volk in een nieuwe oorlog sleept.

15 Mei 1952.

OVER HET BONDGENOOTSCHAP TUSSEN DE ARBEIDERSKLASSE EN DE INTELLECTUELEN

(Slot van de rede van Paul de Groot, algemeen-secretaris van de Communistische Partij Nederland, op een bijeenkomst van kunstenaars en intellectuelen op 7 Mei 1952 in Krasnapolsky te Amsterdam.)

BIJ sommige linkse intellectuelen bestaan vooroordelen tegen de CPN, misvattingen over de politiek, de organisatie en in het bijzonder de discipline van de CPN.

Daarbij stelt men het dan wel eens voor alsof de Nederlandse Communistische Partij ten aanzien van de intellectuelen anders zou staan dan, bijvoorbeeld, de Franse of Italiaanse Communistische Partijen. Dat is onjuist, al is er reden tot zelfcritiek voor de CPN op in haar rijen voorkomend sectarisme ten aanzien van de intellectuelen, wat echter geen specifiek Nederlands verschijnsel is.

Nemen we bijvoorbeeld de Franse Communistische Partij. Zij telde en telt in haar rijen de grootste geleerden en kunstenaars van het hedendaagse Frankrijk — Romain Roland, Anatole France, Langevin, Joliot-Curie, Prenant, Picasso, Aragon, om er maar enkele te noemen. De CPN komt in dit opzicht bescheiden voor de dag. Waar ligt de oorzaak?

De voornaamste oorzaak moeten wij in de ontwikkelingsgang van de partijen zoeken.

De Russische socialistische en proletarische Octoberrevolutie was in de jaren rondom 1917 een gebeurtenis van zulk een diepgaande uitwerking, dat zij gerust als een der grootste keerpunten in de menselijke historie kan worden gekenschetst. Het was een omverwerping van alle heilige huisjes van de tot dusver bestaan-

de theorie en praktijk in de socialistische beweging. Het was een „Umwertung aller Werte” (nieuwe waardebeoordeling van alle waarden). Zij dwong alle denkende mensen om stelling te nemen, vòòr haar of tegen haar.

In alle landen namen de meest vooruitziende arbeiders stelling vòòr haar, en met hen de grote denkers en de fijnstbesnaarde geesten.

In Frankrijk sloten zulke geesten zich zonder voorbehoud bij de Russische Octoberrevolutie aan: Romain Roland, Anatole France, die partijlid werd, Henri Barbusse, die eveneens tot de partij toetrad. Niet alleen sloten zij zich aan, doch zij bleven ook de ideeën van de grote socialistische Octoberrevolutie en de Communistische Partij van Frankrijk trouw, terwijl anderen, zoals Gide, in het moeras van de burgerlijke decadentie terugzakten. Op de door hen gebroken baan zijn een prof. Langevin, een prof. Prenant, een Joliot-Curie naar voren getreden, alsmede een gehele reeks van academici en kunstenaars op elk gebied, die tot de jongere generatie behoren.

Er moet bij gezegd worden dat de trouw en standvastigheid van Frankrijks grootste geesten, door alle stormen van de partijstrijd heen, mede te danken was aan de doordachte en consequente politiek van de mijnwerker Maurice Thorez, de leider van de Franse Communistische Partij.

De gang van zaken in Nederland was helaas anders.

Ook hier sloten zich de grootste geesten waarover ons volk destijds beschikte, naast de meest ontwikkelde arbeiders, bij de ideeën van de Octoberrevolutie aan. Ik noem Herman Gorter en Henriette Roland Holst; daarnaast de sterrekundige prof. Pannekoek e.a. Maar zij bleven de grote, wereldvormende ideeën van de Octoberrevolutie niet trouw en hun verblijf in de communistische partij had voor de partij slechts een verwoestende uitwerking.

Waarom lag dat?

Dat lag allereerst aan de toenmalige SDP, later CPH, zelf. De toenmalige partij, uit de Tribune-groep in de SDAP voortgekomen, was bij de Communistische Internationale aangesloten en betuigde haar adhaesie aan de Octoberrevolutie. Maar in werkelijkheid was haar leidende theorie niet het marxisme-leninisme, doch de theorie van de zg. Hollandse Marxisten, die een vertakking was van een Duitse oppositionele vleugel in de Duitse sociaaldemocratie onder leiding van Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht, Frans Mehring en zijdelings ook van Karl Kautsky, hoewel ze later met hem brak.

Ik kan bij de inhoud en de betekenis van die theorie van de Hollandse Marxistische School thans niet stilstaan. Ik volsta ermee, te zeggen dat zij door en door foutief was, ondanks de grote karaktereigenschappen van haar Duitse en ook Nederlandse aanhangers, en dat zij door de grote scheidsrechters, het Leven en de Tijd, veroordeeld en verworpen werd.

Doordat de partijleiding van een foutief theoretisch uitgangspunt vertrok was zij ook niet in staat zulk een prachtige geest als Herman Gorter van zijn vooroordelen en misvattingen te helpen bevrijden en voor de Nederlandse arbeidersbeweging te behouden.

Om u een denkbeeld te geven van de gedachtenwereld van Gorter, verzoek ik u enkele, lukraak uit zijn verzen genomen citaatjes aan te horen.

Gorter, die een welgesteld man was, was langs de weg van de politieke analyse en de critiek op de burgerlijke maatschappij tot een gezonde houding van de kunstenaar tegenover de arbeidersklasse gekomen. Luistert u maar hoe hij in zijn gedicht „Pan” verhaalt dat hij, de poëet, 's avonds als hij door zijn eenzaamheid overweldigd werd, een bevriend arbeider van de scheepswerf over het Y opzocht en bij hem sterkte zocht. En zijn uitspraak:

*De Arbeid, de moe overwerkte Arbeid
Is de broer der zich moe zwoegende Kunst*

*De Arbeid, de aldoor strijdende Arbeid
Is de broer der schoonheid zoekende Kunst*

*En de Arbeid, de Strijd zijn de Schoonheid
En de Eenheid is de schoonheid van de Schoonheid*

Maar om u een voorbeeld te geven van de fundamentele politieke misvattingen van Gorter, wil ik zijn gedicht aan Lenin citeren:

*Lenin, gij machtigste, dapperste Strjder,
Gij alles durvende en hoge Held,
In diep bezinnen en het verst geweld
Even machtig, — gij werdt de bevrijder*

*Der boeren, en wildet worden ook de leider
Der Russische arbeiders ter vrijheid, redder
Van het gehele wereldproletariaat,
En stichter van den communistischen wereldstaat.*

*Gij stierft. Waardoor? Door 't kapitaal, gij, Held,
Dat voor een nog te hoge taak u steld',
Maar ook door de arbeiders die u verlieten,
Van West-Europa, en Rusland alleen lieten.
Uw liefde stierf. Omdat gij werd verlaten
Door de arbeiders Europa's, die uw liefde haatten.*

Hier zien wij de stellingname van Gorter tegenover de Octoberrevolutie, die hij geheel misverstond als gevolg van de vervalsingen van de trotskisten in Rusland en hun aanhangers in Duitsland.

Daardoor kon hij op de, ons thans absurd voorkomende, idee komen dat de Octoberrevolutie een boeren-revolutie was, die door de arbeiders in de steek werd gelaten, en dat de Sowjet-Unie sterven moest, of al gestorven was, omdat zij niet de steun

van de rechtse sociaaldemocratie uit de imperialistische roofburchten van het Westen verkreeg!

Een afschuwelijk mistekend beeld van de Octoberrevolutie en van het leninisme, een onstellend gebrek aan kennis der feiten stortte Herman Gorter terug in de door hem met zo edele haat verfoeide burgerlijke wereld en in de ondergang.

Met hem sleepte Herman Gorter, in meerdere of mindere mate, op kortere of langere afstand, een gehele generatie van intellectuelen met zich mee, waaronder de voornaamste wel H. Roland Holst was.

Deze kronkel in de ontwikkelingsgang van de CPN, waarbij natuurlijk ook vele objectieve factoren in de ontwikkeling van ons land zelf meespraken, is er de oorzaak van, dat zich slechts na vele jaren intellectuelen en kunstenaars van een jongere generatie bij de partij aansloten of haar in bepaalde acties ondersteunden.

Erger nog is de nawerking die de episode in de partijgeschiedenis, waarin vele intellectuelen hetzij afdwaalden, hetzij tot renegatendom vervielen, op dicht bij het communisme staande intellectuele kringen in de huidige tijd heeft.

Onze eigen tekortkomingen op het gebied van de voorlichting en het persoonlijke contact met die kringen zijn er de oorzaak van, dat op onze partij nog een ongunstig odium rust. Zodoende komt het voor, dat linkse intellectuelen nog steeds de wetenschappelijk waardeloze ideeën van de Hollandse Marxistische School als marxisme beschouwen, dat zij onze partij zien door de bril van renegaten, als een caricatuur van wat zij werkelijk is.

De reactie, in het bijzonder de Amerikaanse imperialisten, is zich terdege bewust van het gevaar dat een toenadering van nieuwe vertegenwoordigers van het intellect tot de CPN, en vooral het doordringen van het marxisme-leninisme in de faculteiten, voor haar misdadige doeleinden inhoudt.

Daarom onderhoudt men zorgvuldig allerlei groepjes van renegaten van het communisme, zowel in de PvdA als in de zg. Vlam-groep, de Soc. Unie en dergelijke kringen. Deze houden zich er enerzijds mee bezig, de kale, door de historie sinds lang op de vaalt geworpen botten van het zg. Hollands-Duitse marxisme als geestelijk voedsel steeds weer af te knagen en deze in het bijzonder in intellectuele kringen als het marxisme, het revolutionaire socialisme voor te stellen.

Hun voornaamste werk is het levend houden van de vooroordelen tegen de ideeën van de Russische Octoberrevolutie en hun triomfantelijke verwezenlijking in de Sowjet Unie, van het opzettelijk vervalste en verdraaide beeld van de Sowjet Unie, van de zg. boerenrevolutie, die tot een dictatuur over het proletariaat van die, inmiddels rijkgeworden boeren en een even rijkgeworden bureaucratie geleid zou hebben — een propaganda-these die omstreeks de twintiger jaren door de chef van de antibolsjewistische afdeling van de British Intelligence Service,

Bruce Lockhart, gecreëerd werd.

Zij gaan voort met het cultiveren van de opzettelijke en perfide laster over Stalin, welke het oeuvre is van een van de sociaaldemocratische meelopers van de Octoberrevolutie, de later als Amerikaans-Britse inlichtingenagent ontmaskerde Trotski.

Hun eigen practijken in de CPN als maatstaf nemend, gaan deze uitwerpsels en voor een groot deel direct door de Amerikaanse en Joegoslavische geheime diensten gecorrumpeerde personen voort, de intellectuelen een schrikbeeld voor ogen te houden over het lot van „automaten” en „nummers”, dat hun als leden van de CPN ten deel zou vallen, waarbij iedere handeling van hen eerst door het Polit Bureau gecontroleerd en voorgeschreven zou worden, en waarbij de geringste oppering van een eigen idee onmiddellijk royement tengevolge zou hebben.

Zij speculeren hierbij op een geestesgesteldheid van veel intellectuelen, die uit hun positie in de kapitalistische maatschappij voortkomt, nl. het individualisme, de tegenzin tegen organisatie en discipline.

Hierdoor komt het voor, dat geleerden die het communisme een goed hart toedragen, onder de invloed van de door renegaten en anti-communisten verbrede legende over het „tuchthuisregiem” in de CPN, zichzelf „partijloze communisten” noemen.

Maar een partijloze communist is en blijft toch maar een halve communist en draagt niet alles bij wat hij tot de strijd voor het socialisme zou kunnen bijdragen. Want een der hoekstenen van de marxistisch-leninistische theorie is de partij en de wetenschap dat het onmogelijk is, het socialisme naar de overwinning te voeren en op te bouwen zonder de partij, zonder de organisatie. En organisatie is niet mogelijk zonder de eenheid van wil en eenheid van daad, zonder bewuste, politieke en zelf-opgelegde discipline in de strijd.

Het is misschien overbodig, maar ik wil het toch nog eens duidelijk uitspreken dat een „kadaver-discipline” in een communistische partij ondenkbaar en ontoelaatbaar is.

In de CPN is de discussie van de leden en in alle bestuursinstanties volkomen vrij en openbaar. De besluitvorming geschiedt volkomen democratisch, door onderschikking van de minderheid aan de meerderheid. Er bestaat niet alleen vrijheid van critiek, doch de voornaamste zorg van de partij is de strijd om de critiek, en tegen de critiekloosheid. Wanneer echter een meerderheidsbesluit genomen is, dan dient dit ook te worden uitgevoerd, zowel door de gewone leden als door de bestuurders.

Er is een uitspraak bekend van de Franse rechtse socialist Léon Blum in zijn mémoires, waarin hij zegt nog nooit een partijbesluit te hebben uitgevoerd, dat hem niet beviel. Bij ons zou Vorrink in zijn mémoires kunnen schrijven dat hij nog nooit een partijbesluit heeft toegelaten, dat hem persoonlijk niet beviel. Zulke „vrijheid van het individu” kan in de CPN niet bestaan,

op straffe van een verraad aan het socialisme als waaraan de rechtse sociaaldemocratie zich heeft schuldig gemaakt.

Ik wil daaraan nog toevoegen, dat in wetenschappelijke vraagstukken, die niet met de practische strijd direct te maken hebben, de CPN onbeperkte vrijheid van discussie als normaal en gewenst beschouwt en er niet aan zou denken geleerden en kunstenaars onder haar leden vrije discussie op hun vakgebied te ontzeggen. Wat niet betekent, dat zij hen niet wil oriënteren op het kompas van het marxisme-leninisme en hen niet van de juistheid daarvan poogt te overtuigen.

Ook inzake de theoretische vraagstukken van onze partij wensen en bevorderen wij de vrije discussie en het kritische onderzoek. Wat echter vooropstelt dat men het over het wezen van onze theorie eens is, nl. dat zij de leer is van de bevrijding van de arbeidersklasse en de vestiging van het socialisme.

Al te vaak wordt onder de schoonklinkende leuze van „vrijheid van mening” de vrijheid verstaan om de mening van onze vijanden of aan de belangen van de strijd voor het socialisme vijandige ideeën in de partij te verbreiden. En daarvoor hebben wij, door het verval van de sociaaldemocratie, een dure les gehad en in de PvdA een afschrikwekkend voorbeeld gekregen.

Het overwinnen van vooroordelen en misvattingen ten aanzien van de CPN bij intellectuelen is daarom in hoofdzaak terug te brengen tot een onverbiddelijke strijd tegen de agenten van het imperialisme, de renegaten van het communisme die als zodanig optreden, de schadelijke nawerkingen van het verleden van de Communistische Partij. En terzelfdertijd door de grondige studie en verbreiding van de marxistisch-leninistische theorie en de kennis van de Sowjet Unie, haar historie, haar staatkundig en economisch stelsel, haar literatuur en bovenal haar mensen, haar leiders, haar werkers, haar wetenschapsmensen, haar jeugd.

In onze partij is daartoe ook noodzakelijk een nooit aflatende strijd tegen het sectarisme ten aanzien van het intellect. „Wij hebben nooit anders dan last gehad van die intellectuelen,” denken sommige leden van de CPN, of in elk geval spoken dergelijke stemmingen in hun onderbewustzijn rond; „wij kunnen alleen vertrouwen stellen in arbeiders.” Dit is een tendens die gewoonlijk „ouvriërisme” (letterlijk vertaald: „arbeiderisme”) genoemd wordt, en die wij ten enenmale verwerpen. Het is geen tendens die voornamelijk bij arbeiders heerst. Het is een uitwas van het „linkse communisme”, dat de tegenstelling „leider—massa; intellectueel—arbeider” construeert. In de geschiedenis van de CPN waren het uitsluitend intellectuelen of pseudo-intellectuelen, kleinburgers, die dit „ouvriërisme” verdedigden.

De CPN streeft van ganser harte naar de vriendschap en de steun van het intellect. Onze partij zal niets nalaten en haar inspanning belangrijk vergroten, om vertegenwoordigers van het intellect te winnen voor het communisme en voor de partij, om nieuwe wegen en methoden te zoeken om haar doelstellingen

en werkzaamheid beter in de kringen van de intellectuelen en kunstenaars bekend te maken.

En ook als het niet mocht gelukken, hen als leden van onze partij in ons midden te verwelkomen, streven wij naar een betere verstandhouding ook met degenen die nog ver van ons staan. Wij verzoeken hen om gehoor voor onze inzichten en om ernstige overweging van onze doelstellingen, en wij zoeken geduldig en volhardend naar hun steun en hun medewerking in onze strijd voor een socialistisch Nederland, gebouwd op de broederlijke gemeenschap van alle werkers met de hand en met de geest.

P. DE GROOT

Toelichting op het Beginselprogramma

DE POSITIE VAN DE BOER IN DE DEMOCRATISCHE VOLKS- STAAT

HET ontwerp-Beginselprogramma is een machtig wapen in handen van onze partij om bondgenoten te winnen onder de middenlagen. Het geeft een antwoord op de vele vragen omtrent onze politiek, die onder deze lagen leven. Dit geldt ook ten opzichte van de werkende boeren.

Sinds het ontstaan van de Sowjet-Unie wordt door de in dienst van het grootkapitaal staande partijleiders dag in dag uit getracht, de gedachte er in te hameren dat het schamel bezit van de werkende boer bij een overwinning van de arbeidersklasse onteigend zal worden en dat zij zelf als dwangarbeiders naar Siberië zullen verhuizen. Dit is een moedwillige verdraaiing van de doelstellingen van onze partij, met behulp waarvan deze propagandisten van Amerika de werkende boeren trachten te verzoenen met hun harde lot onder het juk van het grootkapitaal. Het door onze partij gepubliceerde ontwerp-Beginselprogramma scheurt dit net van leugen en laster aan flarden.

Op de vraag van de werkende boeren of hun bezit gewaarborgd zal zijn bij een overwinning van de democratische krachten in ons land, antwoordt ons Program op pag. 37: De grond van boeren en tuinders zal niet onteigend worden, voorzover zij die zelf met hun gezin bewerken. Ons Program gaat zelfs nog

verder en verzekert de werkende boeren, dat hun bezit, met inbegrip van inventaris enz., door de Staat gewaarborgd zal worden en bij overlijden vrij van successierechten door hun kinderen kan worden geërd, om door dezen zelf bewerkt te worden.

Dit laatste is de leidraad van het agrarisch gedeelte in ons ontwerp-Beginselprogram — Landhervorming op grondslag van het beginsel: de grond aan hen die hem bewerken.

Landhervorming op deze grondslag zal de werkende boeren niet onteigenen, maar integendeel hun bestaansbasis, voorzover deze niet voldoende is om in hun onderhoud te voorzien, uitbreiden.

Welke gevolgen zal deze landhervorming in de concrete verhoudingen in ons land hebben? Wie zullen er door gebaat, en wie door geschaad worden? Wij zullen pogen daarop een antwoord te geven binnen het raam van dit artikel.

VOLGENS het Zakboekje 1951, uitgegeven door het Landbouw Economisch Instituut, waren er in 1948 in ons land in totaal 245.579 landgebruikers, waaronder 197.168 landbouwers. Het verschil tussen het aantal landgebruikers en degenen, die volgens genoemde statistiek als landbouwers worden aangemerkt, bedraagt dus bijna vijftigduizend. Dit zijn in hoofdzaak landarbeiders, van wie het grondbezit te klein is om er van te leven en die hun bedrijfje met behulp van hun vrouw na hun dagtaak bewerken. Zij zijn dus degenen, die direct de vruchten zullen plukken van de in ons Program voorgestelde landhervorming.

Hoe staat het nu met de landgebruikers die in de bewuste statistiek als boer vermeld staan?

Wij hebben gezien dat hun totale aantal nog geen tweehonderdduizend bedraagt. Van dit aantal zijn er 63.907, wier bedrijfje een oppervlakte van 1 tot 5 ha beslaat. (Hierin zijn ook de tuinbouwbedrijven met een bedrijfsoppervlakte van 1—5 ha begrepen, maar deze spelen verhoudingsgewijze geen rol van betekenis.)

Volgens de huidige geldende normen is een boerenbedrijf van minder dan 5 ha economisch niet levensvatbaar. De PvdA-leiders verklaren zelfs in hun z.g. plan „De weg naar vrijheid”, dat deze maar moeten „uitsterven”! (Wij nemen aan dat dit slaat op de bedrijven — of de mensen ook moeten sterven wordt er niet bij gezegd). Bij de door onze partij voorgestelde landbouwhervorming zullen deze bedrijven er dus niet slechter, maar beter aan toe zijn.

Naast deze beide categorieën, die tezamen ruim honderdduizend landgebruikers omvatten, zijn er op het platteland 57.029 boeren met een grondbezit van 5 tot 10 ha, een oppervlakte die in onze verhoudingen, op enkele uitzonderingen na, ruim voldoende is om in het onderhoud van een normaal gezin te voorzien.

Deze drie categorieën vormen tezamen de meerderheid van het totaal aantal landgebruikers op het platteland, n.l. 169.147 van de 245.579.

Laten wij nu eens bekijken waar de te verdelen grond vandaan zou moeten en kunnen komen bij een landhervorming, zoals door onze partij wordt voorgesteld.

Volgens de door ons aangehaalde statistiek is een totale oppervlakte aan cultuurgrond in gebruik bij alle landgebruikers van 2.356.060 ha. De door ons genoemde drie categorieën hebben daarvan in totaal 708.627 ha in gebruik, of 31% van de totale oppervlakte. De overige 76.432 landgebruikers hebben de andere 69% in gebruik, dat wil zeggen een oppervlakte van 1.647.433 ha. Wanneer we uit zouden gaan van het standpunt, dat gemiddeld 5 ha voldoende is voor een bedrijf, dan zouden er dus $1.647.433 - 76.432 \times 5 = 1.265.273$ ha aan het Nationaal Bodemfonds voor verdeling ter beschikking kunnen worden gesteld. Deze oppervlakte zou voldoende zijn om aan $1.265.273 : 5 = 255.054$ boeren elk 5 ha ter beschikking te stellen.

Voegt men daaraan toe, dat volgens dezelfde bron (Het Landbouw Economisch Instituut) de drie nog in cultuur te brengen IJselmeer-polders, te weten de Wester-, Ooster- en Zuiderpolder, gezamenlijk 220.800 ha groot zijn, dan zou daar volgens dezelfde normen voor ruim 48.000 boeren grond ter beschikking zijn. Hierbij zijn de door her- en ontginning in cultuur te brengen z.g. woeste gronden dan nog buiten beschouwing gelaten.

Uit het bovenstaande blijkt duidelijk, dat het theoretisch mogelijk is om in het tekort aan grond, dat volgens de burgerlijke economen in Nederland met zijn dichte bevolking een onoplosbaar probleem is, door landhervorming grotendeels te voorzien. Deze schematische berekening dient slechts om aan te tonen, dat het bodemvraagstuk niet onoplosbaar is en dat er voor de kleine boeren en landarbeiders wel degelijk grond is in Nederland. Het komt er echter op neer, dat de grond in verkeerde handen is en dat hij moet komen in de handen van hen die er recht op hebben, n.l. degenen die hem bewerken.

In een democratische volksstaat zal het dus mogelijk zijn, de droom van vele duizenden landarbeiders om zelf boer te worden, te verwezenlijken. Eveneens zal het mogelijk zijn, de nu steeds aan de rand van de afgrond zwevende tienduizenden kleine boeren een bedrijf te verschaffen, dat hen en hun gezin een welvarend bestaan verzekert. Thans werken zij immers in de eerste plaats voor de broodheer, wanneer zij landarbeider zijn, en wanneer zij pachter zijn voor de verpachter, of dit nu een adellijke grootgrondbezitter of een rijkgeworden industriëel, een hypotheekbank of een levensverzekeringsmaatschappij is.

In een democratische volksstaat zal de vrucht van zijn arbeid aan de werkende boer zelf ten goede komen, daar ons Program uitdrukkelijk vaststelt, dat hij de grond vrij van pacht en grondlasten in vruchtgebruik zal krijgen.

Een kind kan uitrekenen dat daardoor èn de werkende boer een welvarend bestaan èn de arbeiders in de steden goedkoop voedsel kunnen krijgen. Door de hoge pachten en grondrente wordt immers een zware last op de producten van de boeren gelegd. De gemiddelde pachtprijs was in Nederland, met uitzondering van de tuinbouw, in 1949—'50 ruim f 100,— per ha. Bij een oppervlakte van 1 miljoen ha verpachte grond Voor de tuinbouw was ze gemiddeld in hetzelfde jaar f 281,— per ha. Bij een oppervlakte van 1 miljoen ha verpachte grond drukt dus op de Nederlandse landbouwproducten een last van $1.000.000 \times 100 = 100.000.000$ gulden aan pacht. De totale grondlasten in Nederland zijn, vergeleken met Denemarken b.v., buitengewoon hoog. Ook de afschaffing van deze lasten zou de werkende boer een betere beloning en de consument een goedkoper product verschaffen.

Het behoeft geen betoog, dat het kolossale bedrag aan grondrente, dat thans in de zakken van de hypotheekhouders vloeit, door nationalisatie van de grote hypotheekbanken en levensverzekeringsmaatschappijen en onteigening van het grootgrondbezit zou kunnen worden aangewend om het bestaan van de boeren welvarender te maken.

ONGETWIJFELD zal bij vele werkende boeren, die ons ontwerp-Beginselprogram bestuderen, de vraag opkomen: Dit staat er nu wel allemaal heel mooi — maar wie garandeert ons dat het zo doorgevoerd zal worden, als de communisten in Nederland wat te zeggen hebben?

Dezen moeten wij wijzen op de principiële stelling van onze partij, nl. dat de arbeidersklasse zonder bondgenoten niet in staat is de democratische volksstaat te verdedigen en het socialisme op te bouwen; dat de arbeidersklasse bereid is om met haar bondgenoten een eerlijke overeenkomst te sluiten; dat zulk een bondgenootschap een program tot grondslag dient te hebben, dat de werkende boeren de uitweg biedt om zich van het juk van de verpachters en geldschieters te bevrijden.

Tegenwoordig zal niemand meer beweren, dat het voor het menselijk lichaam noodzakelijk is om de beste levenssappen regelmatig af te tappen. Maar wat doen de grootgrondbezitters, die hun grond verpachten, en de hypotheekhouders, die het om de vette rente en niet om het welzijn van de boer te doen is, anders dan de levenssappen van de werkende boeren aftappen? Ons program wil dit parasiteren ten koste van de werkende boeren afschaffen.

Ons doel is de overgang naar een nieuwe bedrijfsvorm in de landbouw, de gemeenschappelijke bebouwing van de grond. Dit is echter een proces, dat niet door geweld, maar alleen door overtuiging tot stand kan komen. Daartoe kan slechts worden overgegaan wanneer de werkende boeren zelf in de practijk, door voorlichting en aanschouwelijke voorbeelden, van de noodzaak van deze productievorm worden overtuigd. Wij kunnen

daarbij wijzen op de practijk in de Sowjet Unie, waar dit proces zich tot heil van de gehele mensheid, maar in het bijzonder van de arbeiders en boeren in de Sowjet Unie, heeft voltrokken; op de practijk in de Volksdemocratische landen, waar eveneens streng de hand wordt gehouden aan het bondgenootschap tussen de arbeidersklasse en de werkende boeren, en waar geen enkele boer gedwongen wordt om tegen zijn wil in een collectief te treden, zoals de Amerikaanse propaganda beweert. Dat grote delen van de boeren in deze landen hiertoe zijn overgegaan is geen gevolg van „dwang”, maar van het feit dat zij er een groot materiëel voordeel in zien.

Vereniging in collectieve bedrijven is een zaak van vrijwilligheid, waaraan ook in ons land, wanneer de democratische volksstaat is gevestigd, streng de hand zal worden gehouden. Deze democratische volksstaat immers zal berusten op de samenwerking tussen de arbeidersklasse en haar bondgenoten, waarvan de brede laag van boeren de belangrijkste factor is.

UIT deze onvolledige toelichting op het agrarische gedeelte van ons ontwerp-Beginselprogram blijkt reeds welke grote perspectieven onze partij de landarbeiders en de brede massa van werkende boeren biedt. Het is noodzakelijk dat hiervan op grote schaal gebruik wordt gemaakt om de verbindingen van onze partij met de massa op het platteland te versterken. Wij moeten vaststellen dat daar nog zeer veel aan mankeert.

Het komt er voornamelijk op aan om te vechten tegen de onderschatting en gemakzucht in onze eigen rijen ten aanzien van het boerenprobleem, dat vaak als een zaak voor landbouwspecialisten wordt afgedaan. Het vraagstuk van de versterking van de verbinding van onze partij met de brede lagen der werkende boeren is een vraagstuk van de gehele partij.

Met ons ontwerp-Beginselprogram als wapen, zijn wij in staat het leugennet van de Amerikaanse propaganda over de doelstellingen van de communisten t.a.v. de boeren te verscheuren. De eerste tot nu toe gehouden vergaderingen van kleine boeren en landarbeiders over ons Program tonen aan dat de belangstelling voor dit onderwerp zeer groot is. Laten wij hiervan gebruik maken om hen van passieve tot actieve bondgenoten te maken in de strijd voor de bevrijding van ons land van het Amerikaanse juk en voor de vestiging van een Democratische Volksstaat in ons land!

J. HAKEN

ONTWRIJCHING DOOR HER- BEWAPENING

SINDS de bewapeningswedloop een aanvang heeft genomen, heeft een propagandaleuze (naast vele andere) opgeld gedaan: De bewapeningsorders brengen werk en welvaart. De communisten hebben deze leuze van de aanvang af als vals bestreden. Maar zolang de sluimerende crisis in ons land slechts haar uitdrukking vond in toenemende financiële en andere moeilijkheden, waarvan de gevolgen voor de massa niet direct zichtbaar waren, waren er bepaalde kringen, die wel bereid waren, aan deze valse leuze gehoor te schenken.

Men kan nu wel zeggen dat door de jongste ontwikkeling in ons land aan deze illusie een gevoelige slag is toegebracht. Zoals in alle dingen in de „Westerse wereld” leidt Amerika ook met betrekking tot de crisis. Het is een tekenende omstandigheid dat in het land, waar het meest voor bewapening wordt uitgegeven, de crisis ook het duidelijkst te voorschijn treedt. (Voor enkele gegevens verwijzen wij naar „Economische notities” in het April-nummer van dit tijdschrift.) *„Het minste wat men zeggen kan, is dat de bewapeningsproductie niet de verwachte stimulans heeft gegeven”,* aldus schreef het New Yorkse blad Business Week onlangs.

Dat is natuurlijk veel te zacht uitgedrukt. De herbewapening, die met het tweeledige doel van de wereldverovering en van de bestrijding van de crisis is begonnen, begint haar wrange vruchten te dragen.

Amerika is in een catastrofale kringloop verzeild geraakt: als gevolg van de oorlogsproductie wordt minder verbruikt, de werkloosheid breidt zich uit en deze versterkt op haar beurt weer de teruggang van het verbruik. De overproductie in Amerika versterkt de druk op de wereldmarkt. De drang naar kapitaal-uitvoer neemt toe. (Van 1946 tot 1951 bedroeg het Amerikaanse overschot aan goederen-uitvoer en diensten, de kapitaal-uitvoer dus, het geweldige bedrag van 40 milliard dollar.)

Het was onvermijdelijk dat de toestand in Amerika de in de rest van de kapitalistische wereld bestaande crisis-tendenzen moest verscherpen. Het wederverschijnen van West-Duitsland en Japan op de wereldmarkt heeft de verschijnselen van overproductie nog slechts versterkt. Terwijl men jarenlang praatte over vrijmaking van de handel — zeker een begerenswaardig doel — gingen de landen een voor een tot invoer-beperkende maatregelen over, en tegelijkertijd werden nieuwe middelen bedacht om de uitvoer ten koste van andere te vergroten.

Ook hierin is Amerika voorgegaan. Het Marshall-plan was o.m. zulk een middel. Het heeft er echter slechts toe geleid, dat het dollar-tekort der overige landen versterkt werd.

Nog in het jongste jaarverslag van de Nederlandse Bank werd dit dollartekort het ernstigste financiële vraagstuk van Nederland genoemd. In het afgelopen jaar bedroeg het Amerikaanse invoer-overschot in ons land 652 miljoen gulden. Van een totale Amerikaanse invoer ten bedrage van 1071 miljoen gulden werden slechts 418 miljoen door uitvoer van Nederlandse goederen en diensten naar Amerika gedekt. Het chronische dollartekort had voor de jaren 1949 tot 1951 het volgende verloop: 574, 430 en 656 miljoen gulden. Het is daarbij tekenend, dat in een jaar, waar Nederland door invoerbepalingen en een tijdelijk verhoogde uitvoer in staat was het totale tekort op de betalingsbalans van 1901 op 252 miljoen gulden terug te brengen, het dollar-tekort met 226 miljoen of ruim 50% steeg! In genoemd jaarverslag wordt er op gewezen dat dit niet een speciaal Nederlands verschijnsel, maar een algemene ontwikkeling is. Er wordt verklaard, dat 1951 bewezen heeft, hoe moeilijk het is op de Amerikaanse markt een afzetgebied te veroveren en volgens de mening van de directie van de Nederlandse Bank is „*geen aarvaardbare oplossing (te) vinden, wanneer Amerika niet bereid is om, naast grondstoffen, ook eindproducten en diensten op ruime schaal in betaling te nemen.*”

Het is echter duidelijk, dat de handelsbarrières die Amerika tot bescherming van zijn eigen binnenlandse afzet opwerpt, hoger zullen worden, naarmate de crisis van overproductie in dat land stijgt. Maar niettegenstaande deze voor de hand liggende gevolgtrekking, blijft de regering in haar jongste export-nota al haar hoop vestigen op de illusie van het verdwijnen van het dollartekort door verhoogde uitvoer van Nederlandse eindproducten naar Amerika.

Het is echter niet alleen dit dollar-tekort, dat de huidige situatie tekent. Het economische leven van Nederland en West-Europa vertoont het beeld van iemand, die afwisselend door hoge temperaturen en ondertemperatuur geteisterd wordt. In begin 1951 stond Nederland om zo te zeggen voor een financieel bankroet. Daarop volgde, wat in de burgerlijke bladen een „wonderbaarlijk herstel” genoemd wordt. Maar dit „wonderbaarlijke herstel” werd begeleid door een hand over hand toenemende werkloosheid. Terwijl deze koortswisseling van 41 tot beneden 36 graden zich in Nederland voltrok, vond in Engeland een omgekeerd proces plaats. Daar steeg de temperatuur boven de 41 en naderde het financiële bankroet met rasse schreden.

Als gevolg van het werk van de Britse heelmeesters, die drukdoende waren het pond sterling „te redden”, kreeg de Nederlandse uitvoer naar Engeland een gevoelige trap.

Gelijksoortige verschijnselen deden zich in de betrekkingen van ons land met Frankrijk en Duitsland voor. Thans is Duitsland bezig, de Nederlandse doorvoerhandel een dodelijke slag toe te brengen, door aan de Duitse exporteurs over 40% van hun uitvoer naar het dolargebied de vrije beschikking te geven.

Hierbij wijzen wij er op, dat de doorvoerhandel sinds eeuwen een hoeksteen van de Nederlandse welvaart was.

In dit algemene licht van de internationale ontwikkeling moet men de huidige toestand in ons land onder ogen zien.

DE algemene ontwikkeling van de industriële productie in Nederland komt in de volgende index-cijfers tot uitdrukking:

Gemiddelde dagproductie (1938 = 100)

	Jan.	Febr.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1950	129	151	131	137	134	135	137	134	151	154	150	153
1951	143	151	157	148	145	142	136	132	148	148	150	149
1952	129	143	146									

Uit deze cijfers blijkt dat de definitieve omslag omstreeks Maart 1951 intrad. De zg. Korea-conjunctuur, die in Juli 1951 begon, blijkt ook in Nederland van korte duur te zijn geweest. Het gehele jaar 1951 werd gekenmerkt door een verlangzaming van de uitbreiding der productie of stilstand. Opmerkelijk zijn ook de cijfers van het eerste kwartaal 1952. De seizoen-uitbreiding was van geringe omvang. Terwijl Maart 1951 een hoogtepunt in de productie was, bleef de productie in Maart 1952 11 punten, of 9,3%, beneden het peil van een jaar geleden.

De algemene productie-cijfers zeggen echter nog betrekkelijk weinig over de stand van zaken. De werkelijke omvang van de crisistoestand leert men slechts uit de detailgegevens.

Hier blijkt, dat zelfs de industrie die voor de herbewapening van de grootste betekenis is, de metaal-industrie, geen uitzonderingspositie inneemt, waarbij wij een reeks bedrijven die in de oorlogs-productie ingeschakeld zijn, buiten beschouwing laten. Het hoogtepunt van de metaalproductie werd in Oct. 1951 met 183% van het vooroorlogse peil bereikt. Sindsdien beweegt de productie zich in een dalende lijn (Dec.: 154, Jan.: 170, Febr.: 168 en Maart: 174% van 1938). Belangwekkend zijn de opmerkingen die in het jaarverslag van de Herstelbank over de chemische industrie worden gemaakt. De bank komt na zorgvuldig onderzoek tot de conclusie, dat hoewel de productie zich in het afgelopen jaar in stijgende lijn bewoog, de „vooruitzichten niet onverdeeld gunstig” zijn. Een van de oorzaken hiervan is de invoerbeperving van West-Duitsland.

Ernstiger echter is de toestand in alle bedrijfstakken die verbruiksgoederen voortbrengen. De leder- en schoenen-industrie zag haar productie van 163 in Febr. 1951 op 136 in Febr. 1952 teruglopen. De herstelbank merkt op, dat de resultaten in het eerste kwartaal van 1951 nog gunstig waren, daarna ging het gestadig bergafwaarts. Een groot aantal kleine bedrijven, die na de oorlog werden opgericht, moesten hun deuren sluiten.

De textielproductie bewoog zich het gehele jaar 1951 op een lager peil dan in 1950. Volgens de Herstelbank traden „ernstige liquiditeitsmoeilijkheden” op. De militaire opdrachten waren van geringe betekenis en de verwachtingen evenzo. In de wol-

industrie liep het aantal gewerkte uren van April tot Augustus v.j. met 20% achteruit. De Herstelbank merkt op, dat de verkoopmoeilijkheden een „internationaal verschijnsel” zijn. Bijzonder ernstig is de toestand in de katoen-industrie, waar de moeilijkheden in de 2e helft van 1951 begonnen. De recente mededelingen over het ongedaan maken van orders ten bedrage van 50 miljoen gulden wijzen er op, dat de crisis in deze bedrijfstak zich in het eerste kwartaal 1952 verscherpt heeft.

Bijzonder moeilijk is de toestand in de confectie-industrie. Deze heeft na de oorlog nimmer het peil van 1938 bereikt. Terwijl het gemiddelde productiepeil in 1950 en 1951 resp. 88 en 79% was, bedroeg het in Dec. 1951 nog slechts 48% van het peil van 1938. De Herstelbank maakt gewag van sluiting van een aantal bedrijven en van toenemende buitenlandse mededinging.

Ook in de productie van duurzame verbruiksgoederen maakt de crisis zich duidelijk merkbaar. De Herstelbank verklaart dat de stagnatie van de afzet in de meubelindustrie niet alleen kleine bedrijven betraf, dat vele handelsbedrijven in ernstige moeilijkheden verkeren, dat de toestand in deze bedrijfstak door ingrijpende invoersbeperkingen in Engeland verergerd werd, en in het bijzonder merkt deze bank op dat de pogingen om in Amerika een afzetgebied te veroveren mislukt zijn.

Voorts blijkt uit het jaarverslag van Philips dat de voorraden van „gerede producten” in het afgelopen jaar sterk zijn gestegen, hetgeen „ten dele” een gevolg is van de verminderde afzetmogelijkheid, zoals de directie beweert. Haar mededelingen omtrent voorgenomen inkrimping van het personeel wijst er eveneens op, dat zelfs deze wereldtrust niet aan de gevolgen van de crisis ontkomt.

Tenslotte vermelden wij in dit verband de stand van de productie in de levensmiddelen-industrie. De productie van voedings- en genotmiddelen, die in Oct. 1950 met 133% van het vooroorlogse peil haar hoogtepunt bereikte, verliep in 1951 als volgt: Jan.: 103, Oct.: 128, Dec.: 106%. In de eerste twee maanden van 1952 bedroeg zij resp. 105 en 96% van het vooroorlogse peil. De totale teruggang sinds haar hoogtepunt in 1950 bedroeg dus 37%. De Herstelbank merkt omtrent de toestand in de groente- en fruit-industrie op, dat hier ernstige moeilijkheden heersen en dat de Britse invoerbeperkingen een „zware slag” voor deze industrie waren.

De hierboven aangehaalde productiecijfers voor de verschillende bedrijfstakken geven inmiddels ook nog geen volledig beeld van de toestand. Door een betere bekendheid met de marktsituatie en hun sterkere financiële posities, zijn de fabrikanten in staat een belangrijk deel van de gevolgen der productiedaling op de middenstand en de verbruikers af te wentelen. Derhalve noemen wij hier enkele omzetcijfers. In Maart j.l. was de omzet van huishoudelijke artikelen 32% lager dan een jaar geleden. De verkoop van meubelen liep in de vergelijkingsperiode met

liefst 45% terug, van rijwielen met 44%, schoeisel 47%, textiel-waren 46% en dranken (alcoholhoudende en alcoholvrije) 27%.

De omzet van kruidenierswaren liep met 6% en die van zuivel-producten met 4% terug, alleen de omzet van aardappelen, groente, brood en vis vertoonde een geringe toename. Hierbij moet echter in het oog worden gehouden dat het de geldomzetten betreft, zodat — gezien de belangrijke prijsstijgingen van April 1951 en daarna — ook voor de voedingsmiddelen tot een scherpe daling geconcludeerd moet worden. De betrekkelijk veel scherpere daling van de omzet in de duurzame verbruiksgoederen, textiel en schoeisel is verklaarbaar, gezien het feit dat het verbruik van voedingsmiddelen reeds voor April 1951 een minimum had bereikt.

Een inzicht in de teruggang van het verbruik van voedingsmiddelen krijgt men uit de gedetailleerde cijfers t.a.v. het slagersbedrijf, berekend door het Economisch Instituut voor de middenstand. Dit instituut heeft berekend, dat de hoeveelheid „ingekocht vlees” (hetgeen ongeveer overeenkomt met de werkelijke omzet) in Maart 1952 10% lager was dan een jaar geleden.

Twee andere punten betreffen het verloop van de spaartegoeden en van de faillissementen. De totale ontsparing bij alle spaarbanken bedroeg in 1950 120 miljoen en in het afgelopen jaar 128,7 miljoen gulden. Voor de beoordeling van dit cijfer moet men in het oog houden dat de spaartegoeden bij de z.g. bank-spaarbanken (van de familieleden der bezitters) in het afgelopen jaar gegroeid zijn. De werkelijke ontsparing bij middenstand en arbeiders was dus groter dan de cijfers uitwijzen.

Het aantal faillissementen bereikte in het afgelopen jaar een na-oorlogs record met 1905 uitgesproken faillissementen (tegen 1721 in 1950). De tendens is sterk stijgende, hetgeen uit de cijfers voor Jan. en Febr. 1952 blijkt. In Januari werden 202 faillissementen uitgesproken, tegenover 141 in Jan. 1951 en in de kortere maand Februari bedroeg het aantal 165, tegenover 145 in Febr. 1951.

Tenslotte moeten wij het belangrijkste punt in het crisisvraagstuk behandelen, de werkloosheid.

De volgende tabel geeft een overzicht over de ontwikkeling van de werkloosheid:

	<i>Jan.</i>	<i>Febr.</i>	<i>April</i>	<i>Mei</i>	<i>Dec.</i>
1951	116 700	104 200	91 000	81 600	155 000
1952	174 900	174 000	152 556	136 710	—

Tengevolge van de seizoenschommelingen moet men voor de beoordeling van de loop der werkloosheid vergelijkingen tussen dezelfde maanden van opeenvolgende jaren maken. Uit de bovenstaande tabel blijkt onmiddellijk, dat het peil der werkloosheid in 1952 belangrijk boven het vorige jaar ligt en wel met een gemiddelde van ruim 50%. Een verdere vergelijking leert, dat het tempo van de toename eveneens stijgt. De werkloosheid in

Jan. van de jaren 1949, 1950, 1951, 1952 was bijv. als volgt: 84 800, 109 400, 116 700, 174 900.

Hierbij moet men verder in het oog houden, dat de officiële cijfers om drie redenen de werkelijkheid onvoldoende weergeven. In de eerste plaats is het aantal jonge mannen onder dienst gestegen; is de tweede plaats heeft er een belangrijke emigratie plaatsgevonden; in de derde plaats zijn in het officiële cijfer verschillende categorieën werklozen niet inbegrepen. Dit laatste betreft werkende pensioengerechtigden, die „gewoon” zijn te werken, d.w.z. uit nood gaan werken, de werkloze jeugd, huisvrouwen en tenslotte aldegene die zich niet hebben laten inschrijven omdat zij hopen binnenkort weer werk te krijgen. Mr. Blaisse, een der leidende ambtenaren van het min. van economische zaken, schatte het aantal niet ingeschrevenen op 30%, en dit is zeker nog te laag gegrepen.

In officiële kringen maakt men gaarne een vergelijking tussen het toegenomen aantal werklozen en de verbeterde buitenlandse betalingsbalans. Men zegt dan dat een belangrijke vermindering van het tekort op de Ned. betalingsbalans door het „onvermijdelijke offer” van vermeerderde werkloosheid is verkregen. Dit is echter een formele verklaring die met de werkelijke oorzaken maar weinig te maken heeft.

Voor de stijging van de werkloosheid zijn twee oorzaken aan te geven. In de eerste plaats heeft de regering bewust op een verhoging aangestuurd. Zij deed dit zowel door de verlaging van de koopkracht der bevolking ten bate van de herbewapening als door een doelbewuste bevordering van een verhoogde uitbuiting.

Volgens de officiële, maar te lage cijfers, bedroeg de productie per arbeider in 1949 87% van 1938, in 1950 93%, in 1951 95%. Aan het eind van het afgelopen jaar was het cijfer echter volgens deze officiële gegevens op 99% gestegen en lag 6% boven het gemiddelde peil van 1950. Om dit te bereiken is de secretaris van de Katholieke Werkgeversbond, Teulings, juist op bevel van Romme in het Kabinet-Drees opgenomen! In de tweede plaats moet de oorzaak van de verhoogde werkloosheid heel eenvoudig in de zich ontwikkelende crisis gezocht worden. De toenemende verschijnselen van overproductie in de verbruiksgoederen- en voedingsindustrie, die wij hierboven hebben aangehaald, zijn hiervoor het bewijs.

In dit verband noemen wij nog een ander verschijnsel. Het tekenende feit doet zich n.l. voor, dat terwijl de stroom van jaarverslagen loskomt, die voor het merendeel recordwinsten uitwijzen, de aandelenkoersen aan de beurs een ongekend laag peil hebben bereikt.

Het algemene indexcijfer voor alle aandelen (1938 = 100) bedroeg volgens een overzicht van de Twentse Bank op 3 Jan. 1949 — 130,6, op 2 Jan. 1950 — 126,4, op 2 Jan. 1951 — 116,1 en op 1 Mei 1952 — 97,2. De koersverliezen waren het minst bij de

banken, het grootst bij de aandelen van Indonesische ondernemingen (het indexcijfer voor deze aandelen bedroeg op 1 Mei j.l. 30,5!). In de dagbladen is er op gewezen, dat de buitengewoon gunstige jaarverslagen van zulke grote ondernemingen als Philips, NDSM, en van vele andere metaalbedrijven niet tot een verhoging van de aandelenkoersen aan de beurs hebben geleid. (Het is bijv. tekenend, dat Philips een recordwinst van 49 miljoen netto aankondigt, maar tegelijk inkrimping van het bedrijf!) De kapitaalbezitters verwachten dus een verdere verscherping van de crisistoestand, en zij stellen kennelijk geen vertrouwen in de verklaringen van de regering, dat de oorlogsopdrachten een „heilzame” invloed op het economische leven zullen hebben.

WELKE gevolgtrekkingen moet men nu uit het bovenstaande maken? Een van de opmerkelijkste verschijnselen van de huidige crisistoestand is de toenemende tegenstelling tussen arm en rijk. Voor gegevens betr. de ontwikkeling tot verleden jaar verwijzen wij naar het artikel over het PvdA-plan (Maartnummer, pag. 109 van dit tijdschrift.) De koopkrachtverlaging ten bate van de herbewapening heeft de armoede van de massa verder vergroot. Maar tegelijkertijd blijkt uit de tot nu toe verschenen jaarverslagen van de Nederlandse banken, de trusts en de grote industriële ondernemingen, dat het jaar 1951 een na-oorlogs record aan winsten heeft gebracht. Dankzij de door Amerika opgelegde oorlogseconomie was een kleine bevoorrechte groep in ons land in staat zich verder op ongekende schaal te verrijken.

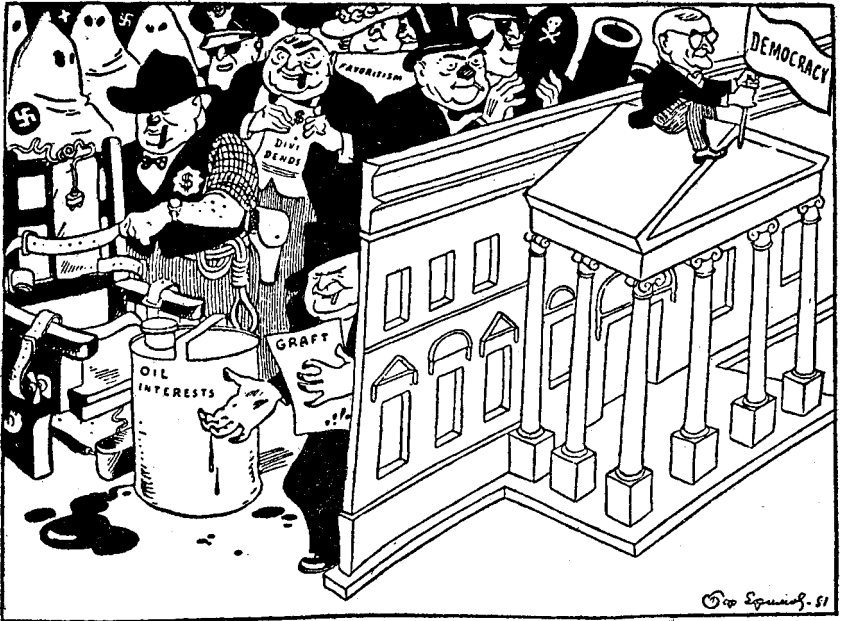
De tweede gevolgtrekking is deze: De koopkrachtverlaging heeft de reeds aanwezige crisis-verschijnselen versterkt en een massale werkloosheid in het leven geroepen.

De derde gevolgtrekking: Gezien de internationale ontwikkeling moet er rekening mee worden gehouden, dat de werkloosheid ondanks beweringen van het tegendeel toeneemt, indien de huidige regeringspolitiek gehandhaafd blijft en vooral indien er een kabinet-Romme aan het bewind zou komen.

Onze voornaamste gevolgtrekking is, dat de politiek van herbewapening de crisis niet overwint, maar versterkt, dat zij armoede, werkloosheid, overproductie en ellende in de middenstand teweeg brengt.

Dit houdt echter ook in, dat de huidige crisis een bijzonder karakter heeft, dat het volk de middelen tot bestrijding in de hand heeft en deze ontwikkeling niet als een soort natuurverschijnsel moet aanvaarden. Min. v. d. Brink heeft in zijn beantwoording van de interpellatie Nederhorst-Stapelkamp over de werkloosheid verklaard dat Nederland over voldoende binnenlandse midelen beschikt om deze met succes te bestrijden.

Dat is juist, hoewel hij er geen gebruik van heeft gemaakt. Maar zij beschikken ook over voldoende middelen op buitenlands politiek gebied, om dit doel te bereiken. In het binnenland zal afstand moeten worden gedaan van de politiek van oorlogsvoor-

Achter de gevel van het Witte Huis

bereiding. Het machtige wapen tot strijd tegen de crisis, dat ons op buitenlands gebied in handen is gegeven, is de uitbreiding van de internationale handel. Voorwaarde hiervoor is echter, dat Nederland zijn handel niet eenzijdig richt op die landen waar de meeste weerstand wordt ondervonden, zoals Amerika, doch op de landen van Oost-Europa en China, die bereid zijn hun grondstoffen en goederen in ruil voor Nederlandse producten en diensten te verkopen.

Het is een veel verbreide legende dat Nederland van Amerika afhankelijk is voor onontbeerlijke grondstoffen. Nederland is voor zijn behoefte aan kolen en hout, tarwe en veevoer niet op Amerika aangewezen. Het is een legende dat Nederland voor andere grondstoffen op Amerika is aangewezen, maar het is juist, dat Amerika sinds jaren de internationale grondstoffenmarkten monopoliseert en de grondstoffen, die in andere landen geproduceerd worden aan ons tracht te onthouden.

Door een einde te maken aan de sabotage van de Oost-West-handel en aan de eenzijdige oriëntering van de Nederlandse handel op het Westen, zal ook geleidelijk een einde komen aan het dollar-tekort, een der ketenen, waaraan Washington de Nederlandse onafhankelijkheid heeft opgehangen.

De aftredende regering-Drees heeft op de valreep nog gauw de buitenlandse handelspolitiek bekend gemaakt, die Romme wenst te voeren, mocht hij leider van de regering worden. Deze politiek, die op een verdere verlaging van het levenspeil, een nieuwe aanval op de lonen ten bate van een dumping-politiek

in het buitenland berust, zal onvermijdelijk tot verscherping van de crisis en van de internationale handelsoorlog leiden.

De buitenlandse handel kan echter, als hij op basis van gelijkheid en wederzijds voordeel wordt gevoerd, een bron van welvaart en verhoging van het levenspeil zijn. Op deze basis zijn de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische landen bereid, met ons handel te drijven. Daar kan Nederland orders verkrijgen voor de meest bedreigde industrieën, zoals de textiel-industrie.

Het is derhalve ook vanuit dit gezichtspunt van het hoogste belang, dat in de verkiezingen de komst van een kabinet-Romme verhinderd wordt, dat de oorlogskoers wil voortzetten, Nederland in een fascistisch land wil veranderen, de afhankelijkheid van Nederland wil versterken en de crisis zal verscherpen.

Het is een levensbelang, de komst van een Romme-kabinet te verhinderen, omdat het ook een kabinet tot verhoging van de werkloosheid zal zijn. De arbeiders, die niet bereid zijn massawerkloosheid te aanvaarden, weten thans dat zij niet „onvermijdelijk” is. De middelen tot opheffing van de werkloosheid liggen voor het grijpen. Hun toepassing moet afgedwongen worden.

F. BARUCH

Een Marx-document uit 1848

Over een volksregering voor Duitsland

DE volken tegen elkaar op te hitsen, het ene volk te gebruiken voor de onderdrukking van het andere en daarmee voor het voortduren van de absolute heersersmacht te zorgen: dat was tot nu toe de kunst en het werk van de machthebbers en hun diplomaten. Duitsland heeft zich in dit opzicht onderscheiden. Het heeft, wanneer wij slechts de laatste 70 jaar in ogenschouw nemen, zijn huursoldaten tegen de voor hun onafhankelijkheid strijdende Noord-Amerikanen voor Engels goud aan de Britten overgeleverd; toen de eerste Franse revolutie uitbrak, waren het weer de Duitsers, die zich als een dolle horde tegen de Fransen lieten ophitsen, die met een brutaal manifest van de hertog van Braunschweig dreigden om heel Parijs tot op de laatste steen te slopen, die samen met de geëmigreerde adellijken samenzweringen op touw zetten tegen de nieuwe orde in Frankrijk en die zich daarvoor door Engeland, onder de naam van subsidies, lieten betalen. Toen de Nederlanders in de loop van de

laatste tweehonderd jaar de enige verstandige gedachte opvatten, om een eind aan het „huishouden van Jan Steen” (tolle Wirtschaft) van het Huis van Oranje en hun land tot een republiek te maken, waren het weer de Duitsers, die als scherprechters tegen de vrijheid optraden. Met behulp van Duitse soldateska werd Polen uitgeplunderd, verdeeld en Krakau neergeslagen. Het zondenregister is nog veel langer, laten wij het sluiten.

De schuld voor de misdaden in andere landen, die met de hulp van Duitsland werden bedreven, komt niet alleen op rekening van de regeringen, maar voor een groot deel op rekening van het Duitse volk zelf. In deze tijd, nu de Duitsers hun eigen juk afwerpen, moet ook hun hele politiek tegenover het buitenland veranderd worden, anders nemen wij in de boeien, waarmee wij andere volken ketenen, onze eigen jonge, nauwelijks besepte vrijheid gevangen. Duitsland maakt zich in dezelfde mate vrij, waarin het zijn buurvolken vrij laat.

Inderdaad wordt het eindelijk lichter. De leugens en verdraaiingen, die door de oude regeringsorganen zo ijverig tegen Polen en Italië werden verbreid, de pogingen, een kunstmatige haat te kweken, de hoogdravende frases, dat het gaat om de Duitse eer en de Duitse macht — de kracht van die toverformules is gebroken. De grote massa van de Duitse middenstand en de arbeidersklasse beseft of voelt, dat de vrijheid van de buurvolken de waarborg is voor hun eigen vrijheid. Maar dit inzicht, noch dit gevoel is voldoende. Als wij willen dat Duitslands bloed en geld niet langer tegen zijn eigen belang wordt verspild voor de onderdrukking van andere volken, dan moeten wij een werkelijke volksregering afdwingen, het oude gebouw moet tot in zijn grondvesten worden afgebroken. Pas dan kan de bloedig-laffe politiek van het oude, van het weer vernieuwde systeem plaatsmaken voor de internationale politiek van de democratie. Hoe wilt u naar buiten democratisch optreden, terwijl de democratie in het binnenland gekneveld is?

KARL MARX

(Uit de „Neue Rheinische Zeitung” van 3 Juli 1848.)

Ja, in alle windrichtingen is er hoop! Laten de moezijk, de fellah, de proletariër, de paria, de negerslaaf, de onderdrukte blanke, laten allen van hoop vervuld zijn; de boeien vormen een keten; ze zijn met elkaar verbonden; als één breekt valt de rest uit elkaar. Vandaar de solidariteit van de despoten; de paus is meer verbonden met de sultan dan hij denkt. Maar ik herhaal, het is uit. Prachtig is de kracht van de dingen! er is iets bovenmenselijks in de bevrijding. De vrijheid trekt aan als een magneet; onweerstaanbaar is de kracht van de revoluties. Vooruitgang is niet anders dan een verschijnsel van de zwaartekracht; wie kan hem tegenhouden?

(Uit een rede van Victor Hugo over Garibaldi, in 1860).

Een breekijzer voor de vrede

DE oude, grijze Lord John Boyd-Orr, Nobel-prijswinnaar en vroegere directeur van de Voedsel- en Landbouw-Organisatie van de U.N.O., zei op de slotzitting van de Internationale Economische Conferentie, die van 3—12 April in Moskou werd gehouden:

„Naar mijn mening hebben wij op deze conferentie veel bereikt. Ik geloof zeker, dat onze conferentie in de toekomst als een historische gebeurtenis beschouwd zal worden.”

Hij heeft daar ongetwijfeld niets te veel mee gezegd. Zelden heeft er een conferentie plaats gevonden, waarover door zovelen in alle landen is geschreven en gesproken en die overal in de wereld zulk een groot enthousiasme heeft gewekt. Nimmer ook was er een conferentie, waaraan door een zo breed gezelschap van zakenlieden, economen, en vakverenigingsfunctionarissen uit 49 landen werd deelgenomen. Het heeft de Internationale Economische Conferentie daarbij niet aan verdachtmakingen ontbroken. Onder leiding van Dean Acheson, de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, heeft de dollarpers de Conferentie beurtelings als een hersenschim, een propagandastunt en een rode val betiteld.

Zelden heeft die pers zich zo geblameerd!

WAT was het doel van deze historische conferentie?

Dat was: het vaststellen van de mogelijkheden ter verbetering van de levensomstandigheden van de volkeren in de gehele wereld door vreedzame samenwerking van de verschillende landen en economische stelsels en door de uitbreiding van de economische betrekkingen tussen alle landen.

Dit doel, dat in het belang is van alle eerlijke mensen, is allerminst een hersenschim.

Niemand zal kunnen ontkennen, dat er naast de landen waar het kapitalistische systeem bestaat, ook landen zijn, met een stelsel waar de kapitalisten niet langer de baas spelen. Er zullen mensen zijn, die dat niet aangenaam vinden, maar het blijft een feit. Evenzeer is het een feit, dat in het dagelijkse leven is gebleken, en nog steeds blijkt, dat deze stelsels met elkander kunnen samenwerken. Dat is b.v. gebleken in de oorlog tegen Hitler. Bovendien: nergens staat geschreven, — ook niet bij de Meden en Perzen — dat deze samenwerking op een kwade dag natuurlijkerwijze, onvermijdelijk, moet afbreken. Integendeel! Die samenwerking is voor beide kanten voordelig en in het bijzonder voor de landen in het Westen noodzakelijk. Het orgaan van de Nederlandse Economische Voorlichtingsdienst schreef b.v. op 17 Februari 1950:

„Van nature zijn Oost- en West-Europa zeer sterk op elkaar aangewezen.”
„Oost-Europa blijft met betrekking tot bepaalde waren Engeland's enige

leverancier," aldus Engeland's oud-Minister van Handel Shawcross op 15 Augustus 1951.

Sloan, de leider van de Amerikaanse delegatie op het Congres van de Internationale Kamer van Koophandel in Lissabon (Juni 1951) gaf toe, dat de verzorging van de Westelijke landen met bepaalde grondstoffen geheel van de invoer uit de Sowjet-Unie en Oost-Europa afhankelijk is.

Hieruit moge blijken, dat niet de samenwerking der verschillende stelsels, maar het afbreken daarvan een tegennatuurlijke zaak is. En dat dus het bevorderen van die samenwerking niet een hersenschim, maar een levenskwestie is.

De slimme dollarpers heeft daarop een antwoord klaar. Zij liegt, dat de Sowjet-Unie geen samenwerking maar oorlog zou willen. En dat de medewerking van de Sowjet-Unie aan de Economische Conferentie slechts een propagandastunt is om de wereld te verblinden.

De feiten zijn echter, dat de Sowjet-Unie vanaf de eerste dag van haar bestaan er naar gestreefd heeft met alle landen in vrede te leven en onophoudelijk voorstellen doet om de wederzijdse betrekkingen te verbeteren. Hier komen een paar van die feiten.

Van Lenin zijn de woorden:

„Mogen de Amerikaanse kapitalisten ons met rust laten. Wij laten hen met rust. Wij zijn zelfs bereid hun voor machines, gereedschap enz., die wij in ons transportwezen en in de productie goed gebruiken kunnen, met goud te betalen. En niet alleen met goud, ook met grondstoffen.”

En verder:

„... Wij rekenen daarbij (bij de mogelijkheid van zakelijke betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en de kapitalistische landen — schr.) op de vredeswil, niet alleen van de arbeiders en boeren van alle (genoemde) landen, maar ook van een zeer groot deel van de verstandige vertegenwoordigers van de bourgeoisie en van regeringen.”

Nog op 31 Maart van dit jaar antwoordde Stalin op vragen van een aantal redacteuren van Amerikaanse kranten:

„Het vreedzaam naast elkaar bestaan van kapitalisme en communisme is heel goed mogelijk, als enerzijds de wens tot samenwerking bestaat, als er bereidheid is, de aangegane verplichtingen na te komen, als het principe van gelijkheid en niet inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van andere staten wordt nagestreefd.”

Op deze aanwijzingen van de stichter van de Sowjet-Unie, Lenin, en van de leider van het Sowjet-volk, Stalin, is de buitenlandse politiek zowel als de handelspolitiek van de Sowjet-Unie gegrondvest. Het Sowjet-volk is van mening, dat de economische wedijver tussen zijn stelsel en dat van de kapitalisten geenszins de samenwerking van beide behoeft uit te sluiten. Het durft en kan bewijzen dat het socialistische stelsel superieur is aan dat van het kapitalisme.

In 1931 deed de Sowjet-Unie in de Europa-Commissie van de Volkenbond het voorstel om een Internationaal Economisch niet-aanvalspact te sluiten. Tot dit pact is het niet gekomen, maar wel is in een speciale commissie een door de Sowjet-Unie voorge-

stelde resolutie aangenomen, waarin o.a. wordt verklaard, dat een vreedzaam naast elkaar bestaan van staten van verschillende economische en sociale structuur mogelijk is.

Reeds in 1921 sloot de Sowjet-Unie handelsovereenkomsten met Engeland, Duitsland, Noorwegen en Italië. Later ook met Frankrijk, Amerika, Tsjechoslowakije, België, Turkije, Polen, China enz. En na de tweede wereldoorlog met de D.D.R., China, Polen, Tsjechoslowakije en de andere Volksdemocratieën, evenals o.m. met Engeland, de Scandinavische landen, Frankrijk, Italië en België.

De Sowjet-Unie helpt op onbaatzuchtige wijze landen, die in grote moeilijkheden verkeren. „De Sowjet-Unie heeft ons van de honger gered,” aldus Gottwald, de president van de Tsjechoslowaakse republiek. Ook India, Frankrijk en Bulgarije, om enkele landen te noemen, zijn zoals bekend, door de Sowjet-Unie in moeilijke ogenblikken geholpen.

Niet alleen in de voor-oorlogse Volkenbond, ook in de U.N.O. deed de Sowjet-Unie vele malen practische voorstellen om de internationale economische samenwerking verder te ontwikkelen. Bovendien: de Sowjet-Unie is een betrouwbare handelspartner. Het is nog niet voorgekomen — en het zal ook nimmer voorkomen — dat de Sowjet-Unie zich niet stipt aan de bepalingen van een gesloten handelsverdrag heeft gehouden, zoals dat tegenwoordig in het Westen schering en inslag is. Wij herinneren in dit verband b.v. aan het feit, dat Engeland de vorige herfst eenzijdig de quota's van invoer van Nederlands fruit nietig verklaarde. De Sowjet-Unie echter komt na, wat zij op zich neemt. Zelfs het conservatieve „Svenska Dagbladet” getuigde dit toen het schreef, dat „de Sowjet-Unie zich als handelspartner het volle vertrouwen heeft verworven.”

VAST staat dus, dat de uitbreiding van de economische betrekkingen tussen het kapitalisme en het socialisme mogelijk is en dat de socialistische Sowjet-Unie, evenals de andere landen waar de arbeidersklasse aan de macht is, er naar streeft deze betrekkingen voortdurend te verbeteren. Toch zijn deze betrekkingen de laatste jaren niet verbeterd, maar integendeel herhaaldelijk verstoord en afgebroken. Bijvoorbeeld: in 1950 was nog geen 4% van de totale invoer van West-Europa import uit Oost-Europa, tegenover 10% in 1937. De uitvoer van West-Europa naar Oost-Europa bedroeg in 1951 slechts 2,4% van zijn totale uitvoer tegenover 5% in 1949. In 1938 voerde West-Europa 4.400.000 ton graan uit Oost-Europa in. In 1950 echter slechts 1.700.000 ton. De import van hout daalde tot 78,6% van het vooroorlogse peil.

Wie zijn daarvan de oorzaak?

Dat zijn de leidende kringen in Amerika, die leven van oorlog en oorlogsvoorbereiding. Wat deden zij om de economische betrekkingen af te breken en daarmee de spanning in de wereld te vergroten?

Amerika heeft de in 1937 tussen de Sowjet-Unie en Amerika gesloten handelsovereenkomst opgezegd, evenals het in 1930 met Roemenië gesloten handelsverdrag. De Amerikaanse regering verbiedt met haar Battle-Bill de gemarshalliseerde landen de uitvoer van wat zij belooft te noemen strategische goederen naar Oost-Europa.

In de tweede helft van 1951 dreigde Amerika Egypte van de z.g. steun uit te sluiten, toen dit land met de Sowjet-Unie de vierde na-oorlogse overeenkomst voor graanlevering wilde tekenen. Het dictatoriale ingrijpen van Amerika in het Rotterdamse geval van Van Uden is bekend.

Niet voor niets schreef de New York Times op 22 Juli j.l.: „De Verenigde Staten zijn nu op het punt om de handel tussen Oost en West als element van de economische oorlog te beschouwen.”

De Amerikaanse oorlogsstokers verdedigen al deze maatregelen, die de spanning in de wereld vergroten, met het argument, dat het in het belang is van de vrede en de landsverdediging. Wat echter het verbod van de invoer van pelzen uit de Sowjet-Unie en Polen daarmee te maken heeft, is nog niemand duidelijk geworden.

Amerika en zijn satellieten willen de Sowjet-Unie, China, de D.D.R. en de Volksdemocratieën blokkeren. Op de Economische Conferentie is echter duidelijk gebleken, dat een blokkade van deze landen door de kapitalistische wereld de socialistische opbouw niet kan verhinderen, maar zich uitsluitend tegen hen keert, die deze blokkade organiseren. De bewapeningswedloop, de blokkade door Amerika en de afbraak van de internationale handel ontwricht de economie in de kapitalistische landen en verlaagt het levenspeil van de daar wonende bevolking. De vertegenwoordigers uit de kapitalistische landen vertelden op de Economische Conferentie van de toenemende werkloosheid in hun landen. Hun redevoeringen waren voor hun respectievelijke landen een bevestiging van datgene wat de Labourman Richard Crossman eens voor Engeland zei, n.l. dat een totale blokkade van de Sowjet-Unie en China zijn land zal ruïneren.

De vertegenwoordigers uit de Sowjet-Unie en de andere niet-kapitalistische staten spraken daarentegen over het gebrek aan arbeidskrachten waarmee zij te kampen hebben, over de groeiende productie en over de stijging van de koopkracht en het levenspeil in hun landen.

Het leven in de kapitalistische landen wordt steeds moeilijker tengevolge van de militarisering van de economie en de afbraak van de handel. Zo is b.v. volgens officiële gegevens het indexcijfer van de kosten van het levensonderhoud in Oostenrijk van Juli 1950 tot December 1951 met 47% gestegen, in Australië met 43%, in Frankrijk met 28%, in Japan met 24%, in Engeland met 13%, in de Verenigde Staten van Amerika met 10%. In Nederland stegen de kosten van het levensonderhoud sinds Januari

1948 met 13%. De werkloosheid neemt steeds meer toe. In Februari van dit jaar waren in de landen van West-Europa 7,6 miljoen werklozen. Dit is 1,4 miljoen meer dan in het vorige jaar.

Aan woningzoekenden is in de kapitalistische landen geen gebrek. In Frankrijk zijn b.v. 5 miljoen woningen tekort. In Nederland zoeken 300.000 gezinnen naar een eigen woning.

HET is de grote verdienste van de Economische Conferentie dat zij tegenover deze neergaande ontwikkeling middelen en wegen heeft aangegeven, waardoor het levenspeil van de volkeren kan worden verhoogd. De voorstellen van de leden der Sowjet-delegatie vormden daartoe, evenals die van de delegaties uit China, de D.D.R. en de Volksdemocratieën, een doorslaggevende bijdrage.

Zoals de Engelse Times constateerde, behelsden de redevoeringen van de vertegenwoordigers van de Sowjet-Unie een positief program. De voorstellen, die door de voorzitter van de Kamer van Koophandel in de Sowjet-Unie, M. W. Nesterow, werden gedaan, betekenen b.v., dat de totale warenomzet tussen de Sowjet-Unie en de landen van West-Europa, Amerika, Zuid-Oost-Azië, het Midden-Oosten, Afrika en Australië, in de komende twee tot drie jaren 30 à 40 milliard roebel kan belopen, terwijl de in 1948 bereikte hoogste omzet na de oorlog ongeveer 5 milliard roebel bedroeg.

De uitvoering van de orders, die de Sowjet-Unie kan plaatsen, geeft de mogelijkheid in de loop van 2 tot 3 jaar minstens 1½ tot 2 miljoen mensen werk te bieden, d.w.z. wanneer we hun gezinnen er bij rekenen, aan ongeveer 6 miljoen mensen bestaanszekerheid te verschaffen. Om precieser te zijn, zou alleen de uitvoering van orders uit de Sowjet-Unie b.v. in Frankrijk jaarlijks meer dan 100.000 werklozen aan het werk kunnen zetten, in Engeland bijna 200.000, in West-Duitsland en Japan elk meer dan 100.000 en in ons eigen land tienduizenden.

Ook voor ons land gelden de woorden van de heer Solheim, directeur van een Noorse scheepswerf, dat de conferentie „voor de houtverwerkende industrie, de scheepsbouw, de industrie voor visserijbenodigdheden, de visvangst en de scheepvaart grote mogelijkheden opent.”

Dat alles slaat dus op de orders die de Sowjet-Unie kan geven. Zou bovendien ook nog de handel met het onmetelijke China, de D.D.R. en de Volksdemocratische landen worden uitgebreid, dan zouden zich ongekende perspectieven openen om de werkloosheid in ons land drastisch te verminderen en de koopkracht te doen stijgen.

Neen, de Internationale Economische Conferentie was allerm minst een val, zoals de dollarpers ons wilde doen geloven. Er zijn bovendien niet alleen voorstellen geformuleerd, er zijn ook concrete zaken gedaan. Zo werden er b.v. overeenkomsten ge-

tekend, die de scheepsbouwarbeiders van Napels drie jaar werk bezorgen.

De Economische Conferentie heeft de weg open gebroken, waardoor het levenspeil van de volkeren kan worden verbeterd en de spanning in de wereld kan verminderen.

De Nederlandse arbeidersklasse, de Nederlandse ondernemers, het gehele Nederlandse volk, is er mee gebaat wanneer de weg van de conferentie ook de weg van Nederland wordt.

Behalve een handjevol oorlogsmaniakken heeft niemand profijt van de huidige Amerikaanse weg van discriminatie en oorlogsvoorbereiding. Het afbreken van de handel, het lamleggen van de vredesindustrieën, betekent voor vele ondernemers het bankroet en voor ontelbare arbeiders werkloosheid en honger.

In hun belang, in het belang van ons gehele volk, dient met kracht de heroriëntatie van de Nederlandse handel aan de orde te worden gesteld. De Engelse textielfabrikanten lopen, zoals de Maasbode dat uitdrukte, storm op de vliegtuigen naar Praag om orders in het Oosten te bemachtigen.

Het wordt tijd, dat ook in Nederland zo'n storm gaat waaien en de kansen, die geboden worden met beide handen worden gegrepen. Het moet ons daarbij duidelijk zijn, dat een ieder, die tegen de Amerikaanse discriminatie-maatregelen ten velde trekt en voor de ontwikkeling van de handel tussen de kapitalistische en niet-kapitalistische landen op de bres staat, wat de reden daarvan ook precies moge zijn en tot welke maatschappelijke klasse hij ook moge behoren, een medestander is in de strijd voor de vrede.

De arbeidersklasse zal met hem loyaal moeten samenwerken en hem moeten beschouwen als een bondgenoot in de strijd tegen de grootste ramp, die de mensheid bedreigt, van welke strijd zij de draagster en de leidster is.

C. GEUGJES

„Men zegt dat kennis, die uit de ervaring is geboren, mechanisch is, maar dat kennis, die wordt geboren en voltooid in de geest, wetenschappelijk is. . . Maar het komt mij voor, dat elke wetenschap, die niet uit de ervaring, de moeder van elke zekerheid, is geboren en die niet door de ervaring is beproefd, ijdel en vol fouten is.”

„Zij, die gesteld zijn op de praktijk zonder de wetenschap, zijn als een piloot die zonder roer of kompas scheep gaat en die geen enkele zekerheid heeft waar hij heen gaat. De praktijk moet altijd gegrond zijn op een stevige kennis van de theorie.”

Leonardo da Vinci (1452—1519).

Het tractement van de subalterne officier

HET verkiezingsprogram 1952 van de CPN bevat een uitgebreide paragraaf, welke betrekking heeft op leger en vloot. Deze paragraaf is ondergebracht in het eerste hoofdstukje van het program, luidende: Voor een vredelievend en zelfstandig Nederland.

Uitgaande van de voornaamste doelstelling van onze politiek: de ontplooiing van de strijd voor een zelfstandig Nederland als voorwaarde voor een succesvolle strijd voor het behoud van de vrede, is ook aandacht gewijd aan de sociale positie van de militairen. In het verkiezingsprogram is de eis opgenomen:

„Verhoging van de soldij en de tractementen voor alle militairen tot aan de rang van kapitein bij de Landmacht en beneden de rang van officier bij de Marine”.

Deze eis is het resultaat van een diepgaande bespreking in verband met de strijd voor een zelfstandig Nederland.

ER is geen gebied te noemen waarop de Amerikaanse imperialisten niet de rol van kolonisator vervullen. Met actieve hulp van de regering-Drees zijn zij het verst gekomen op het militaire terrein. Noemen we het zogenaamde Europese leger, aan de voltooiing waarvan de Amerikaanse krijgsheren koortsachtig werken. Het Nederlandse leger en de Nederlandse marine houden daarbij op te bestaan; zij zijn niet langer een instrument met een taakstelling omschreven door de Nederlandse Grondwet, maar een Amerikaans instrument met een on-Nederlandse taakstelling: de belangen van het agressieve Wallstreet-kapitaal dienen.

De liquidatie van het Nederlandse leger en zijn verandering in een Amerikaans legercorps, de degradatie van de Nederlandse marine tot een paar volgscheepjes in het zog van het Amerikaanse admiraalschip, moesten en zijn ook op tegenstand gestoten onder de beroepskaders.

Welnu, de politiek van de Partij is er op gericht alle krachten te verenigen, die zich bewust worden dat het nationale eigen en de nationale waarden door een vreemde vertrapt worden en die zich door deze bewustwording keren tegen de vreemde, dat is de Amerikaanse overheersing. Het is derhalve onze taak hen, voor wie het patriotisme de bron is voor het verzet tegen de sluipende Amerikaanse bezetting, te helpen verder te gaan op de weg, die voert naar het bondgenootschap met de communisten. Reeds in de zitting van het Partijbestuur in midden September van het vorige jaar, zei Paul de Groot:

„Wij moeten in de strijd tegen Amerika hetzelfde op veel grotere schaal doen, wat wij in de oorlog tegen Hitler deden, ons

aan het hoofd stellen van de gehele natie. De strijd voor de nationale bevrijding van de Amerikaanse overheersing is een strijd die wij met alle Nederlanders willen en moeten voeren in een nationaal front, waarbij wij met als enige vijanden de Amerikaanse imperialisten en hun Nederlandse collaborateurs, allen de hand reiken, die samen met ons, ons land van hun heerschappij willen vrij maken”.

MET alle Nederlanders!

Het is voor iedere communist een bekende zaak, dat de middenstanders, de arme en kleine boeren, de intellectuelen en kunstenaars, onze natuurlijke bondgenoten zijn. Er is geen overwinning mogelijk, geen kleine en geen grote, zonder bondgenoten. Overeenkomstig deze door de ervaring bevestigde regel hebben de communisten altijd de sociale en economische belangen der middenlagen verdedigd en hun eisen in het verkiezings-program opgenomen.

In de periode, dat de grootste imperialistische mogendheid, de Verenigde Staten van Amerika, de kleinere imperialistische mogendheden aan zich onderwerpt en koloniseert, ontstaan nieuwe bondgenoten. Zij zijn te vinden onder de religieuze leiders, onder de ondernemers en onder de beroepskaders van leger en marine. Zij ontstaan daar, waar de Amerikaanse imperialist hen wil wegvagen, aan zijn doeleinden ondergeschikt maken of als huurling laten optreden.

Derhalve heeft de verdediging van de sociale en economische belangen van onze bondgenoten, zowel van de „klassieke” als „nieuwe” bondgenoten, een wijdere, een politieke strekking. Het is niet voldoende, dat de communisten weten, dat zij bondgenoten moeten hebben, het is nog belangrijker dat de bondgenoten dit te weten komen. Om hen die wetenschap bij te brengen moet de Communistische Partij, als hoogste klasse-organisatie, zich aan het hoofd stellen van de strijd van elke groepering afzonderlijk, alsmede van hen allen tesamen, als het politieke hoofd van de natie.

De wet, die voor de arbeiders geldt, dat zij in de strijd bewust worden en de Communistische Partij als hun leidster leren kennen en erkennen, geldt ook voor de bondgenoten buiten de arbeidersklasse.

De beroepskaders van het leger en de marine zijn op harde wijze in aanraking gekomen met het Amerikaanse imperialisme en zijn bezig te ontdekken, dat hier de vijand van een onafhankelijke Nederlandse militaire macht aan de gang is. Het is onafwendbaar dat in deze beroepskaders, in het bijzonder onder de lagere officieren, die het dichtst bij het werkende volk staan, velen het Amerikaanse imperialisme als de voornaamste vijand gaan zien. Het is de Communistische Partij, die hieraan politiek uitdrukking geeft zowel door de organisatie van de strijd voor een vredelievend en zelfstandig Nederland, tegen het zogenaamde Europese leger, tegen de langdurige herhalingsoefeningen in

West-Duitsland, als door op te komen, onder meer in haar verkiezingsprogram, voor de sociale belangen van de militair tot en met de rang van de subalterne officier.

DE communisten weten, dat onder het kapitalisme de krijgsmacht dien — zoals het ontwerp-Beginselprogram „De weg naar socialistisch Nederland” nog eens vaststelt — „door het volk terecht gehate dwang en last” is, en dat „het leger en de vloot imperialistische doeleinden dienen en ingezet worden tegen de voor hun rechten strijdende arbeiders en koloniale volkeren”.

Maar daarom juist „bemoeit” de Communistische Partij zich met het leger en de marine. Daarom strijdt zij voor een leger, dat zich houdt aan de door de Grondwet toegewezen taak: de verdediging van de onafhankelijkheid van het land en zijn grondgebied in plaats van misbruikt te worden voor de imperialistische doeleinden van het Amerikaanse oorlogskapitaal tot schade van de Nederlandse, van de nationale doeleinden. Wanneer de strijd voor nationale zelfstandigheid met resultaat bekroond zal zijn, en dat zál ze, dan is het duidelijk dat ons land deze onafhankelijkheid moet kunnen verdedigen. Dat kan het niet met een leger dat vijandig staat tegenover de levensbelangen van het volk, dat kan het wél wanneer het samen met het volk vecht voor dezelfde belangen.

Daarom ook strijdt de Partij voor de democratisering van het leger, voor het openstellen van alle rangen voor iedereen, die er geschikt voor is, en strijdt zij voor een verhoging van het tractement voor het beroepskader tot aan de rang van kapitein in het leger en van officier bij de marine.

Dit alles is de ondergrond van de in het verkiezingsprogram opgenomen eis van een hoger tractement voor het lagere beroepskader.

De communisten zijn geen aanhangers van de theorieën van geweldloosheid. Zij weten, dat een gewapende macht nog nodig zal zijn als ons volk de macht in handen heeft ter bescherming van de dan gevoerde vredelievende en democratische landspolitiek. Zij weten dat de bestaande legers en vloten eerst dan zullen verdwijnen als het kapitalisme in de wereld zodanig verzwakt en onbetekenend is geworden, dat het gevaar van agressie definitief voorbij is.

Vandaag de dag is onze politiek en strijd er echter op gericht, dat het leger en de vloot niet aan het Amerikaanse imperialisme worden uitgeleverd. In deze strijd is het onze opdracht ook het beroepskader tot onze bondgenoot te maken.

FRED SCHOONENBERG

ENKELE NOTITIES OVER HET KARAKTER VAN DE TWEDE WERELDOORLOG

BIJ de behandeling in de Partijsholing van het door het Partijbestuur der Communistische Partij van Nederland uitgegeven „Leerboek voor de Arbeidersbeweging”, deel III, is een discussie ontstaan over het karakter van de tweede wereldoorlog.

In deze discussie kwam tot uitdrukking, dat een deel der cursisten een onduidelijke of onjuiste opvatting had. Bij de onjuiste opvattingen omtrent dit belangrijke vraagstuk overheerste de opvatting, dat het karakter van de tweede wereldoorlog zich na 22 Juni 1941 (intreden van de Sowjet-Unie in de oorlog door binnentrekken op Russisch grondgebied van Duits-fascistische troepen) wijzigde en van een imperialistische tot een bevrijdingsoorlog werd.

Deze stelling is niet nieuw, vooral als wij zien, dat zij aansluit op de door de vijanden gelanceerde mening, n.l. dat de C.P.N. pas nadat de Sowjet-Unie door de Hitler-fascisten werd aangevallen aan het nationale verzet ging deelnemen. Hiermede was dan „het bewijs” geleverd, dat de C.P.N. geen Nederlandse Partij was, een „bewijs” nodig om hun eigen schandelijke verraad aan de natie toen en nu te camoufleren.

Het is duidelijk, dat zij thans deze „argumentatie” tegen alle vaststaande bewijzen in, trachten te handhaven, om de mobiliserende kracht van de Communistische Partij van Nederland, welke in haar strijd tegen de nieuwe bezetter, het Amerikaanse imperialisme, steeds meer bondgenoten wint, te verzwakken.

Laten wij het karakter van de tweede wereldoorlog en de houding van onze partij, nader bezien.

Over het karakter van de tweede wereldoorlog zei pgt. Stalin op een verkiezingsvergadering in het Stalin-kiesdistrict te Moskou op 9 Februari 1946 het volgende:

„Het gevolg van de eerste crisis van het kapitalistische systeem der wereldhuishouding was de Eerste Wereldoorlog; als gevolg van de tweede crisis brak de Tweede Wereldoorlog uit. Dit betekent natuurlijk niet, dat de Tweede Wereldoorlog een copie van de Eerste was. Integendeel, de Tweede Wereldoorlog verschilde principieel van de Eerste. Men moet bedenken, dat vóór zij de geallieerde landen aanvielen, de voornaamste fascistische landen — Duitsland, Japan en Italië — de laatste sporen der burgerlijk-democratische vrijheden in hun eigen land vernietigd hadden en daar een brutaal terroristisch regiem hadden opgericht, het beginsel van de souvereiniteit en de vrije ontwikkeling der kleine landen hadden vertrapt; het zich meester maken van vreemd grondgebied proclameerden tot hun eigen politiek; zij verklaarden voor ieder die het maar horen wilde, dat zij streefden naar wereld-overheersing en het verbreiden van het fascistische regiem over de gehele wereld.

Door zich meester te maken van Tsjecho-Slowakije en van de centrale gebieden van China, lieten de mogendheden van de As zien, dat zij gereed waren hun dreigement, alle vrijheidlievende mensen tot slaven te maken, uit te voeren.

Met het oog hierop nam de Tweede Wereldoorlog tegen de landen van de As, in tegenstelling met de eerste Wereldoorlog, *vanaf het allereerste begin het karakter aan van een anti-fascistische oorlog, een bevrijdingsoorlog, een oorlog, die ook tot taak had de democratische vrijheden te herstellen. Het deelnemen van de Sowjet-Unie aan de oorlog tegen de As-mogendheden kon slechts het anti-fascistische en bevrijdende karakter van de Tweede Wereldoorlog sterker doen uitkomen en deed dit ook inderdaad.*

Het was op deze grondslag, dat de anti-fascistische coalitie van de Sowjet-Unie, de Verenigde Staten, Groot-Britannië en andere vrijheidlievende landen tot stand kwam, een coalitie, die later een beslissende rol speelde bij het vernietigen van de strijdkrachten der As-mogendheden.

Zo staat het met de oorsprong en het karakter van de Tweede Wereldoorlog." (Zie Stalin, deel II bldz. 299, zojuist verschenen in de Lenin-Stalin-reeks 1952 bij uitgeverij Pegasus).

Beoordeling van het karakter van de tweede wereldoorlog door de illegale partijleiding van de C.P.N.

In October 1940 verscheen de eerste illegale „Waarheid”, die bij de organisatie van het georganiseerde verzet tegen de vreemde indringer zo'n grote rol zou spelen.

Maar reeds voordien waren talrijke illegale pamfletten verschenen, waarin opgewekt werd niet naar Duitsland te gaan, waarin de eerste door *communistiche werkverschaffingsarbeiders* georganiseerde stakingen besproken werden enz.

De illegale „Waarheid” van 7 December 1940 is dan ook een samenvatting van wat in de voorgaande periode is geschied. Zij schrijft:

„Allereerst moeten wij de geestelijke weerstand tegen de vreemde Nazi-invloeden sterker en steeds sterker maken. Geen fascisme in Nederland, geen rassenhaat . . . geen gemeenschap met de bezettingsoverheid. De N.S.B., de N.S.W.G., en de Nederlandse Unie moeten onder de druk der algemene verachting en haat onschadelijk worden gemaakt.”

In het Nieuwjaarsartikel, dat eind December 1940 verscheen, wordt het standpunt der Communistische Partij aldus samengevat:

„Geen capitulatie voor de vreemde overheerser! Geen samenwerking met hen, die met hem heulen! Omringt de N.S.B. en alle Nationaal Socialisten met een muur van gloeiende haat en verachting!”

De activiteit in en om „De Waarheid” vond tenslotte haar bekroning in de bekende gebeurtenissen van de roemrijke Februari-staking 1941, die onuitwisbaar in de harten van ons volk is gegrift.

Dit alles geschiedde onder leiding van de Communistische Partij van Nederland, met aan het hoofd haar algemeen-secretaris Paul de Groot, vóór de voor Hitler en zijn verwanten zo fatale datum van 22 Juni 1941!

De met inzet van alles op eenheid gerichte activiteit der Com-

munistische Partij Nederland tegen de Duitse indringers bewijst, dat het karakter van de Tweede Wereldoorlog door de illegale Partijleiding van het begin af aan, juist is beoordeeld, als zijnde „een anti-fascistische oorlog, een bevrijdingsoorlog” (Stalin).

Deze juiste Stalinistische beoordeling van het karakter der 2e wereldoorlog stelde de Comm. Partij Nederland, als enige Nederlandse Partij in staat, *vanaf het begin*, georganiseerd te strijden tegen de *versnippering*, en te werken aan de *samenbundeling* van *alle* krachten in ons volk, voor *één* alles overheersende taak, nl. de vernietiging van de buitenlandse indringers!

Opnieuw is ons land bezet, nu door de Amerikaanse pseudo-wereldveroveraars. En opnieuw is het de Comm. Partij, die als Nederlandse partij, met een Nederlandse politiek, in staat en geroepen is, de bundeling van alle werkelijke nationale krachten tot stand te brengen.

Het is daarom zaak, iedere andere opvatting omtrent het karakter van de Tweede Wereldoorlog met kracht te bestrijden, als zijnde een aan het marxisme-leninisme vijandige opvatting, als zijnde vijandig aan het totstandkomen van het nationale eenheidsfront tegen de nieuwe bezetter, het Amerikaanse imperialisme.

WIM MANS

LEONARDO DA VINCI

(1452—1519)

L EONARDO DA VINCI was een van de grootste humanisten van zijn tijd. En dat was geen gewone tijd. De periode waarin hij leefde is in de cultuurgeschiedenis bekend geworden als de Renaissance. Het was een tijd van grote ontdekkingen.

„De grenzen van de oude wereld,” schreef Engels over deze periode, „werden doorbroken; pas nu werd de wereld werkelijk ontdekt... Het was de grootste progressieve revolutie die de mensheid tot nu toe had meegemaakt, een tijd die reuzen eiste en reuzen produceerde — reuzen in kracht van gedachte, hartstocht en karakter, in universaliteit en geleerdheid.”

Een van deze reuzen was Leonardo.

In Leonardo's tijd begonnen zich nieuwe, burgerlijke verhoudingen te vormen binnen het aftandse feodale stelsel. Maar de historische betekenis van de renaissance beperkt zich niet tot dit streven van de bourgeoisie naar economische en politieke heerschappij. De renaissance was een periode van grote maatschappelijke

Studies van de hand door Leonardo da Vinci (omstreeks 1475)

De menselijke hand, ons belangrijkste lichaamsdeel voor de directe inwerking op de materiële wereld en de omvorming van de natuur, is in haar bijzondere ontwikkelingsvorm alleen eigen aan de mens en vormt samen met de ontwikkeling van het denkvermogen de grondslag van zijn heerschappij over de natuur. Technisch vermogen, bewegelijkheid, scheppingsdrang, cultuur worden weerspiegeld in een mooie hand, daarom werd deze van oudsher door de beeldende kunstenaars bestudeerd. Leonardo heeft talrijke schetsen en studies van handen voor zijn grote schilderijen gemaakt

bewegingen, waarin een beslissende rol werd gespeeld door de massa's, het gewone volk. Zo werd het begin van de renaissance in Italië gekenmerkt door de heldhaftige poging van Cola di Rienzi om in Rome de volksmacht op te richten.

Het waren niet alleen de belangen van de opkomende bourgeoisie, die er aanspraak op maakte uit naam van de massa's te spreken, die uitgedrukt werden door de grote kunstenaars en denkers van de renaissance. In hun werken weerspiegelden zij de beweging van de massa's zelf — een beweging die niet alleen tegen het oude, feodale regiem was gericht, maar eveneens tegen het toen tevoorschijn komende regiem van kapitalistische uitbuiting en onderdrukking. En doordat zij de beweging van het volk weerspiegelden werden zij humanisten in de beste, ruimste betekenis van dat woord.

De fundamentele inhoud van Leonardo's kunst is de mens, en alles wat tot de mens behoort.

Zijn beroemde „Gioconda” is niet alleen het portret van een zekere Mona Lisa, de vrouw van een rijke Florentijner, Giocondo. Het is het portret van een menselijke wezen, een menselijke ziel, in zijn gecompliceerdste, meest wezenlijke essentie. De Florentijner en zijn vrouw zijn lang geleden gestorven; maar de „Gioconda” blijft door de eeuwen heen leven als een van de wonderbaarlijkste werken van de humanistische kunst, die de wereld ooit gekend heeft.

Leonardo's humanisme was verbonden met een diep realisme. De waarachtige uitbeelding van de werkelijkheid was voor hem de voornaamste, essentiële vereiste voor kunst in elke vorm. Hij wekte de kunstenaars op, het werkelijke leven te bestuderen — „de leraar van de leraren,” zoals hij het noemde; en hij erkende geen andere school voor de kunst dan die van het leven.

„Tegen de schilders,” schreef hij, „zeg ik: laat geen kunstenaar ooit een andere kunstenaar imiteren; want dan zou hij geen zoon, maar een kleinzoon van de Natuur zijn.”

De theoretische werken van Leonardo getuigen van het titanenwerk dat hij volbracht om de werkelijkheid in elke verschijningsvorm, tot op het kleinste detail te bestuderen. Verspreid door zijn notities over de kunst vinden wij talrijke waarnemingen over de lucht-perspectieven, over het weergeven van licht, wolken, bomen, bergen, gebouwen, dieren, regen, stof, enz.

Maar in de eerste plaats bestudeerde Leonardo de mens; hij bestudeerde hem nauwgezet, voortdurend, van de bouw van het geraamte af tot de geringste schakeringen en nuances van de psychologie; hij bestudeerde hem met een verbazingwekkende scherpheid van waarneming.

„Schilder geen huilend gezicht met dezelfde streken als een lachend; want het ene lijkt dikwijls op het andere. In werkelijkheid moeten zij onderscheiden worden, evenals de toestand van huilen onderscheiden moet worden van de toestand van lachen. Verder: bij het huilen zullen de wenkbrauwen en lippen andere vormen aannemen naarmate de oorzaak van het huilen een andere is. Een mens kan huilen van boosheid, een andere door angst, een andere door tederheid en vreugde....”

Leonardo's kunst bootste nooit de realiteit blindelings na; hij keerde zich energiek tegen de slaafse imitatie van de natuur.

„Een schilder die onbedachtzaam copieert, alleen geleid door ervaring van de hand en visuele beoordeling,” verklaarde hij, „is als een spiegel, die alle voorwerpen, die er voor gezet worden, reflecteert, zonder deze te begrijpen.”

Voor Leonardo was de kunst een vorm van kennismaken van de werkelijkheid. Hij liet nooit na, de wetten te onderzoeken, die de werkelijkheid beheersen; terwijl

hij in individuele verschijnselen die elementen zocht en vond, waarvan men kon aannemen dat ze typisch waren, bereikte hij grote hoogten van artistieke veralgemening. Verbonden met zijn buitengewone technische meesterschap, gaf dit zijn werken een graad van volmaaktheid, die men zelden in de kunst tegenkomt. Op Leonardo's werken is zonder voorbehoud de verklaring van Marx toepasselijk, dat „de mens in staat is om te produceren volgens de maat van elke soort, en om in elk afzonderlijk geval op een object de geschikte maat toe te passen; dat is de reden waarom de mens vorm geeft volgens de wetten van de schoonheid”.

Doordat hij zijn kunst wijdde aan de mens, en alles wat tot de mens behoort, wekte Leonardo de regels over thema en compositie, die de voorafgaande generaties hem hadden nagelaten, tot nieuw leven. Het beroemde „Laatste avondmaal” is hier een prachtig voorbeeld van. De compositie van dit schilderij is volkomen traditioneel — zelfs canonic: een vorm die herhaaldelijk uitgewerkt en gebruikt werd door vroegere meesters. Voor Leonardo echter diende deze vorm van compositie, en zelfs het onderwerp van zijn schilderij — een traditioneel godsdienstig thema — uitsluitend als een kader voor het uitbeelden van een aangrijpend psychologisch drama. Zijn apostels — traditionele gestalten die op traditionele wijze zijn opgesteld — zijn uiterst menselijke figuren van zeer uiteenlopende types. Met hoeveel kracht en nauwkeurigheid, met hoeveel psychologische waarachtigheid drukte Leonardo, met behulp van in die tijd ongehoord stoutmoedige middelen, de gevoelstoestand van elke afzonderlijke figuur uit: woede, verbazing, verontwaardiging, verwarring, angst, ingespannen aandacht, verdriet. Het „Laatste avondmaal” is een buitengewoon voorbeeld van het vermogen van Leonardo om de inwendige wereld van de mens aan het licht te brengen.

Dit meesterlijk doordringen in het menselijk karakter en psychologie, dat men in al zijn voornaamste werken vindt, vormt Leonardo's grootste bijdrage tot de kunst in de wereld.

Verder moeten wij zijn ontwikkeling van het probleem van licht en schaduw noemen, als een middel tot fijne modellering, tot het scheppen van diepte én ruimte — een vraagstuk dat nooit tevoren in de West-Europese kunst een dergelijke nauwgezette aandacht had gekregen. Leonardo's werk is drie-dimensionaal. Er wordt veel aandacht geschonken aan het weergeven van lucht en ruimte.

Dit alles bij elkaar maakt zijn schilderijen tot werken van waarachtige realistische kunst.

De realistische en diep-humanistische kunst van Leonardo verkondigt de kracht, de macht, de schoonheid van de mens, van de mensheid. Het was een optimistische kunst, nauw verbonden met de beste idealen van het Italiaanse volk. Het was een kunst, die — zoals Gorki zei — voortkwam uit het onoverwinnelijke verlangen van de mensheid om haar schoonste dromen, verwachtingen en plannen te verwezenlijken.

Het was een kunst die streed voor de hoge idealen van het humanisme, tegen de katholieke opvatting, die de mens als stof beschouwde. En Leonardo voerde deze strijd voortdurend: niet alleen in de kunst, maar ook in de wetenschap.

„Leonardo da Vinci,” schreef Engels, „was niet alleen een groot schilder, maar ook een groot wiskundige, werktuigbouwkundige en ingenieur, aan wie verschillende takken van de natuurwetenschappen dank verschuldigd zijn voor belangrijke ontdekkingen....”

Leonardo's wereldbeschouwing was in wezen materialistisch. Hij ontkende het bestaan van God en van de ziel, als iets dat „in tegenspraak was met de zintuiglijke waarneming”. Tegenover de idealistische, clericale theorie van de „godde-

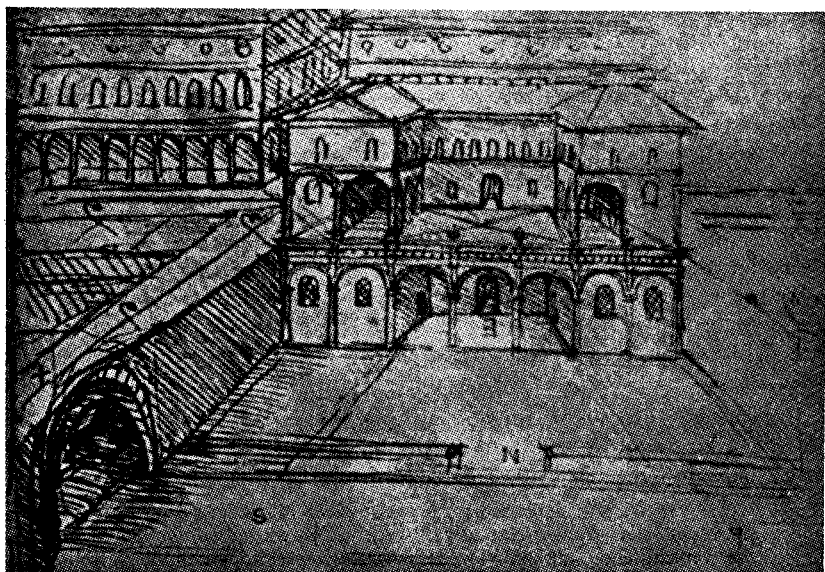
lijke openbaring" stelde hij het principe van een zintuigelijk materialisme: „Al onze kennis begint met de zintuigelijke waarneming”.

Het is waar dat het materialisme van Leonardo metafysisch en mechanistisch was; maar met al zijn gebreken was zijn materialisme het verst ontwikkelde, meest vooruitstrevende gedachtenstelsel in de wetenschap en de filosofie van zijn tijd.

De omvang van Leonardo's wetenschappelijke belangstelling is wonderbaarlijk, zelfs voor zijn encyclopaedische eeuw. Zij strekte zich uit tot wiskunde, mechanica, natuurkunde, sterrekunde, aardrijkskunde, geologie, biologie, anatomie, optica, hydrotechniek en vele andere gebieden. In de wis- en natuurkunde was hij de directe voorloper van Cardano, Tartaglia, Galileo; in de sterrekunde was hij Giordano Bruno vòòr in zijn opvatting over de oneindigheid van het heelal.

Leonardo's wetenschappelijke werk werd gekenmerkt door hetzelfde hoogstaande humanisme als in zijn kunst. Hij streefde er altijd naar om theorie en praktijk te verenigen. Voor hem was de wetenschap een van de middelen, met behulp waarvan de mens zich uit de boeien van de clericale ideologie zou bevrijden en waarmee de natuur in dienst van de mens gesteld zou worden. Leonardo wilde, dat de arbeid van de mens vergemakkelijkt werd, dat de mensen „hun eigen welzijn zouden smeden”. Vandaar zijn uitgesproken belangstelling in de techniek, in de technische vooruitgang.

Hij die een groot kunstenaar en schitterend man van de wetenschap was, werd tegelijkertijd een belangrijke uitvinder. Hij was de ontwerper van tekeningen en plannen voor een mechanisch spinwiel, een baggermachine, een draaibank, een

Leonardo beschouwde de stad als een eenheid, als een levend lichaam in ontwikkeling, dat onderworpen is aan de eisen van collectiviteit en planmatigheid. Het bovenstaande ontwerp behoort tot een van zijn vele projecten voor een moderne stad.

instrument om schroeven te draaien en zagen te maken; de uitvinder van een proportioneel kompas, een mechanisch draaispit, verschillende boorinstrumenten enz.

Na een langdurige studie van de wijze waarop vogels vliegen, werkte Leonardo het ontwerp uit voor een vliegmaschine — een helicopter. Hij was ook de eerste die op het idee van de parachute kwam.

Een belangrijk onderdeel van Leonardo's wetenschappelijke en technische activiteit was zijn werk op het gebied van de hydrotechniek: het aanleggen van kanalen en sluizen, de verbinding van rivieren. In 1494—'98 stond Leonardo aan het hoofd van de constructie van het Martesana Kanaal. Hij stelde een indrukwekkend project op voor een kanaal Florence—Pisa—Livorno, en een ander project voor een scheepvaartkanaal tussen de Saône en de Loire.

Het grootste deel van Leonardo's uitvindingen en ontwerpen werden niet verwezenlijkt. In het Italië van de vijftiende en zestiende eeuw was dat ook niet mogelijk. De zestiende eeuw bracht een nieuwe verscherping van de clericale en feodale reactie. De Spaanse en Franse militaire interventie en de „Heilige Inquisitie” van de katholieke kerk trachtten alles uit te roeien wat de renaissance aan levenskrachtigs, vooruitstrevends en humanistisch had voortgebracht.

Leonardo maakte zelf kennis met de barbaarsheid van de oorlog, toen zijn model voor een ruitersstandbeeld werd vernietigd in Milaan.

„Alle mensen die Leonardo's model in klei hadden gezien,” schreef zijn eerste biograaf, Giorgio Vasari, „verklaarden dat zij nog nooit zijn gelijke in schoonheid en indrukwekkendheid aanschouwden. Het model bleef in Milaan totdat de Fransen kwamen, met hun koning Lodewijk, die het vernietigden. Ook een klein wasmodel van hetzelfde standbeeld, dat met gelijke perfectie was uitgevoerd, werd vernietigd; en tegelijk daarmee een werk over de anatomie van het paard, dat Leonardo had samengesteld als een handleiding voor zijn werk aan het standbeeld.”

Vasari schrijft met ongelooflijke gelijkmoedigheid over dit vandalisme, als iets heel gewoons. Zulke dingen gebeurden telkens. De oorlog ruïneerde het land. Hij bracht dood en vernietiging van de menselijke cultuur.

In 1796 bezetten de troepen van Napoleon Milaan. Het klooster van Santa Maria delle Grazie werd als stal voor de legerpaarden gebruikt. Leonardo's „Laatste Avondmaal”, op de muur van het refectorium, had zoveel te lijden dat het slechts met de grootste moeite gerestoreerd kon worden.

Gedurende de tweede wereldoorlog werd Milaan door Amerikaanse vliegtuigen gebombardeerd. Er waren grote fabrieken in Milaan, waarvan de eigenaars met de hitlerianen hadden samengewerkt. Het scheen, dat de Amerikaanse bommen deze bedrijven niet wisten te vinden. Wat ze wel vonden, telkens opnieuw, waren de arbeiderswijken, die de anti-fascistische partizanentrepen bezet hadden, en de schitterendste werken van de Italiaanse kunst. Een van deze bommen vernietigde het refectorium van Santa Maria delle Grazie. Uitsluitend door een gelukkig toeval bleef een deel van de muren staan, waaronder de muur met Leonardo's meesterwerk. De wandschildering was ernstig beschadigd en moest opnieuw gerestoreerd worden.

Maar als de Amerikaanse imperialisten er in slagen om een nieuwe wereldoorlog te ontketenen, een oorlog met atoomwapens — welk lot wacht dan de werken van Leonardo?

De strijd voor de vrede is een strijd voor het behoud van de menselijke cultuur, waarvan Leonardo da Vinci een van de grootste vertegenwoordigers was.

D. SJMARINOW

Er was eens een schrijver

In het tijdschrift „Neue Welt“ verscheen onder de titel „Ontwerp voor een grafrede op de burgerlijke dood van de vroegere schrijver John B. Priestley“, een uitvoerig artikel van Konstantin Simonow, waarvan wij hier een uittreksel brengen, omdat de houding van Priestley ook kenmerkend is voor die van enige andere Westeuropese en Amerikaanse „linkse“ schrijvers, die aan de verantwoordelijkheid van hun beroep trachten te ontkomen door te vluchten in zelfbedrog en objectivisme. Daarbij nemen zij de schijn van „realisme“ aan, om de weerzinwekkende oppervlakte van de kapitalistische samenleving met zijn verschijnselen van verval weer te geven. Zij vermijden echter zorgvuldig, ook maar een enkele blik onder die oppervlakte te werpen om het verband en de oorzaken van deze verschijnselen in het licht te stellen. Tot dit soort „linksen“ behoren o.a. de Amerikaan Norman Mailer met zijn „Helden zonder glorie“, de Italianen Silone en Malaparte en de in dit artikel onder de loupe genomen Priestley.

ER was eens een Engelse schrijver, die heette John Boynton Priestley. Hij schreef een aantal romans en veel toneelstukken. Van tijd tot tijd legde hij er regeringsgezinde verklaringen over af, dat hij ondanks „uitgesproken linkse neigingen“ toch op een „stevig anti-marxistisch standpunt“ stond.

Juist die „linkse neigingen“ van Priestley verblijdden de harten van de machtigen. Het huis is groot genoeg. Daarin heeft men niet alleen het gebrul van de Ku-Klux-Klan „Ophangen!“ of „Verbranden!“ nodig, maar ook vlotte „linkse“ pennen zoals die van de Priestley's, want het zijn zulke pennen die de indruk van burgerlijke vrijheden wekken. Aan pogingen om het kolos van het kapitalisme omver te werpen denken deze „linksen“ natuurlijk niet. Maar wanneer zij op het lichaam van het kapitalisme de een of andere onbelangrijke wrat ontdekken, maken zij daarover zo'n misbaar, dat men werkelijk zou kunnen menen, dat de vrijheid van het woord in de burgerlijke wereld bestaat en dat zij de apostelen daarvan zijn.

In het voorjaar 1949 nodigden de vredesaanhangers naast andere Engelse schrijvers ook Priestley uit voor hun Congres in Parijs. Hij sloeg deze uitnodiging zonder meer af omdat deze het gevaar met zich meebracht, dat hij gedwongen zou zijn om „Ja“ of „Nee“, of tenminste iets te zeggen, wat daar dichtbij kwam. Priestley wist natuurlijk, dat een „Nee“ voor de in Parijs bijeengekomen vredesstrijders en een verklaring, dat er geen oorlogsgevaar bestaat en dat de vredesbeweging „propaganda van Moskou“ is, hem geen andere onaangenaamheden dan een verachtelijk zwijgen in de zaal zou hebben berokkend. Maar een openlijk „Nee“ was hem toen nog niet toegestaan.

Nog deed hij geen afstand van zijn vijfblad. Voor de eerste keer deed hij er onherroepelijk afstand van, toen zijn handtekening werd gevraagd onder de oproep van Stockholm over het verbod van het atoomwapen. Priestley stond voor het droevige feit, dat uitvluchten niet meer mogelijk waren. Hier kon hij niet meer zeggen, dat hij er in het algemeen

voor, maar in 'dit bijzondere geval tegen was, of iets anders dat even rekbaar was, dat tot niets verplichtte, maar toch de schijn van fatsoen in stand hield.

Hier moest men eenvoudig zijn handtekening onder zetten. Inplaats daarvan verscheen op 11 September 1950 het volgende bericht in de „Daily Herald“:

„Gisteren had mrs. Barbara Wikeham-Barnes en haar vader, de schrijver John B. Priestley, een heugelijke dag. Haar echtgenoot, 1ste luitenant bij de Royal Air Force, Peter Wikeham-Barnes, specialist in nachtvliegtochten, werd zojuist in Tokio met de Amerikaanse zilveren medaille voor luchtaanvallen op Noord-Korea gedecoreerd. „Ik ben erg blij en verschrikkelijk trots, verklaarde zij, „mijn vader ook.“

Men hoeft zich natuurlijk niet over de blijdschap van Priestley te verbazen. Als iemand begint met zich tegen de vredesstrijd te keren, eindigt hij met de oorlog te verheerlijken. Daarmee komen wij tot het artikel van Priestley „Het doek gaat op“, dat verscheen in het Octobernummer van het Amerikaanse tijdschrift „Colliers“, dat van de eerste tot de laatste regel gewijd is aan de beschrijving van de toekomstige oorlog tegen de Sowjet-Unie.

John Boynton Priestley, die eens de Sowjet-schrijvers „het geweten van de wereld“ noemde, barst hier in vervloekingen uit als hij over hen schrijft.

John Boynton Priestley, die eens schreef dat hij „verrast was over de geweldige mogelijkheden, waarover de begaafden in de Sowjet-Unie beschikken“, schrijft hier, dat het „onwetende mensen“ zijn, die men slechts ziende kan maken, als men een atoombom op hen werpt.

John Boynton Priestley, die eens schreef, dat hij „in de Sowjet-Unie het socialisme in actie had gezien en er zich van overtuigd had, dat het goede resultaten opleverde“, roept er thans toe op, dit socialisme met zijn successen te vuur en te zwaard uit te roeien.

Elk eerlijk mens heeft aan deze feiten voldoende, om zich voor eeuwig los te maken van de grote en kleine, oude of nieuwe illusies, die hij over de vroegere schrijver John B. Priestley gekoesterd mocht hebben, en hem van nu af aan dood te verklaren — zoals hij ook verdient.

K. SIMONOW

Het geniale van Marx was, dat hij als eerste de les, die de wereld-geschiedenis met zich meebrengt, aantoonde en op een consequente wijze toepaste. Deze les is de leer van de klassestrijd. De mensen zijn in de politiek altijd geweest, en zullen altijd zijn, de naieve gedupeerden van anderen en van zichzelf zolang zij niet geleerd hebben om achter de morele, religieuze, politieke en sociale frazen, verklaringen en beloften de belangen te ontwaren van de een of andere klasse.

LENIN

Boekbespreking

EEN MEESTERLIJKE ROMANSERIE

MET het verschijnen van het laatste en vierde deel van de romanserie „De Stille Don” in het Nederlands heeft ook het Nederlandse publiek kennis kunnen nemen van het slot van dit meesterwerk van Michail Sjolochow.

De verschillende delen verschenen bij de Wereldbibliotheek onder de volgende titels: *De Stille Don* (f 7,90), *Storm over Rusland* (f 7,90), *De steppen in vuur en vlam* (f 7,90) en *Tussen Wit en Rood* (f 8,90).

De lof over Sjolochows werken is in alle toonaarden bezongen. Ook in vele kringen van ons land heeft men de grootheid van deze kunstenaar niet ontkend.

Sjolochow, zelf afkomstig uit het Dongebied, stelde zich in deze roman tot taak het leven en de strijd van de Donkozakken, vóór, tijdens en na de grote Octoberomwenteling van 1917 te schilderen. Er bestaat geen twijfel over, dat er in romanvorm geen tweede werk over de tijd van de revolutie van 1917—1921 bestaat, dat tegen Sjolochows werk opweegt.

In tegenstelling tot zijn latere werken blijven in dit werk de maatschappelijke gebeurtenissen op de achtergrond. De schrijver stelde zich hier niet tot taak, de diepere betekenis van de omvorming van het oude Rusland, van het ontstaan van de Sowjet-macht of het heldendom van het Rode Leger te beschrijven.

De Kozakken in het algemeen en het leven, de strijd en de ondergang van Grigory Meljchow in het bijzonder zijn het onderwerp van zijn roman.

Het zij hier opgemerkt, dat de Kozakken in het oude Rusland een bijzondere plaats innamen. In het verre verleden is de wortel te vinden van de oudste traditie der Kozakken! De traditie van vrijheidszin, van strijd voor een zelfstandig bestaan tegen de tsaristische onderdrukkers. Namen als Stjenka Rjazin en Poegatsjew, leiders van boerenopstanden e.a. herinneren aan die tijd.

De nieuwe traditie had de oude op de achtergrond gedrongen. Het tsarisme paste ten opzichte van de Kozakken de oude en beproefde verdeel- en heerspolitiek toe. Daardoor werden de Kozakken in de loop van de jaren tot een betrouwbaar steunpunt van de reactie. Omkoping en corruptie waren de middelen, waarmee dit werd bereikt. Een aanwijzing hiervoor geeft het feit, dat de Kozak gemiddeld vijf maal zo veel grond bezat als de boeren in het overige Rusland. Zo was de standengeest, een kaste-traditie ontstaan. Een Kozak voelde zich mijlen ver boven de gewone boeren verheven.

Zo kon het geschieden, dat de Kozakken talloze malen als de beulen en onderdrukkers van arbeidersdemonstraties en arbeidersopstanden werden misbruikt.

De Octoberrevolutie klopte echter ook aan de deuren van de boerenhofsteden in het gebied van de Don, de Koeban en de Terek, de oude Kozakken-gebieden.

De gisting aan het imperialistische front (1916—1917), de soldatenoproeren en het einde van de imperialistische oorlog door de Octoberrevolutie brengen ook de Kozakken weer terug naar hun geboortegronden. Althans degenen, die aan het bloedbad van drie jaar oorlog waren ontkomen. Een kleiner gedeelte schaaft zich direct in de rijen van de Rode troepen, de voorlopers van het latere Rode Leger.

In 1918 begint zich in het Kozakkengebied de grote tragedie te voltrekken. Aangespoord en opgehitst door de hetmannen en de oude conservatieve Kozakken, gaat een groot deel van de meer welgestelde Kozakken tot de opstand tegen de Sowjet-macht over. De armere Kozakken van de meer noordelijk gelegen gebieden nemen bijna zonder aarzelen hun plaats in aan de kant van de revolutie, van de bolsjewiki. Het andere deel trekt in de strijd, z.g. om de „onafhankelijkheid” en de „vrijheid” tegen het nieuwe bewind te verdedigen. In werkelijkheid ver-

dedigen zij de bevoorrechte lagen, de kaste en scharen zich gewild of ongewild, aan de zijde van de vreemde interventen, die eveneens Russisch gebied binnenvallen.

Grigory Meljchow, een zoon van een welgestelde Kozak, wordt wegens zijn dapperheid aan het front tot officier bevorderd. Hij ziet geleidelijk het ongerijmde van de slachting in de imperialistische oorlog in, en door contact met de communisten in het leger schaart hij zich aanvankelijk aan de kant van het Rode Leger. In de strijd tegen de Witten verricht hij opnieuw heldendaden.

Het keerpunt in zijn leven komt, wanneer hij met verlof in zijn dorp terugkeert en weer in de familiekring treedt. Dan krijgen onder de indruk van zijn oude omgeving de Kozakcentradities weer vat op hem, de traditie van de bezitters en bevoorrechten. Als de opstand begint, schaart Grigory zich aan de kant van de opstandelingen. Hij krijgt na verloop van tijd zelfs het bevel over een divisie en laadt door zijn houding een grote schuld op zich.

De in de strijd gevreesde en ervaren Kozakken leveren niet alleen een geducht gevaar voor de Sowjet-macht op, zij dwingen de Sowjet-macht tenslotte met een grote troepenmacht aan de opstand een eind te maken.

De revolutie moest historisch overwinnen, en overwint ook, zelfs bij de Kozakken. Na de nederlaag ziet het gros van de Kozakken het perspectiefloze en het fatale van verder bloedvergieten in en legt zich bij de Sowjet-macht neer. Meesterlijk heeft Sjolochow ons de twijfel van de middenlagen, de werkende boeren getekend. Zij aarzelen, zij verzetten zich aanvankelijk, maar tenslotte komt de grote ommekeer.

Anders gaat het met Grigory. Grigory is de kleinburgerlijke individualist tot het einde toe. De schrijver laat hem zien als de eenling, die zich losmaakt van de massa.

Grigory Meljchow wordt door innerlijke twijfel verscheurd. In zijn diepste binnenste is het standenvooroordeel verborgen, vele malen echter komt zijn betere ik in opstand tegen zijn contra-revolutionnaire handelingen.

Van zijn gevoelens laat de schrijver hem eenmaal tot zijn vrouw zeggen:

„In mijn hoofd ligt alles in de war, Natasja... Ik heb mij met vreemd bloed bezoedeld, zodat ik voor niemand meer medelijden kan hebben.... ik ben bang voor mij zelf... Kijk in mijn hart en je zult er slechts duisternis in zien, als in een donkere bron...”

De schrijver heeft als een waar realist laten zien, dat de weg van Grigory naar de ondergang leidt. Hij pleegt verraad tegen zijn eigen volk, tegen zich zelf. Tot het einde toe wordt hij verteerd door tweespalt en hij eindigt als renegaat, die door ieder met verachting wordt bejegend.

Tot zover ons overzicht. Met volle overtuiging kunnen wij dit werk aan ieder aanbevelen. Het is in een voortreffelijke uitgave verschenen; de Wereldbibliotheek komt dank toe, dat zij besloot tot de heruitgave van de eerste drie delen en de nieuwe uitgave van het laatste, nog niet eerder gepubliceerde deel.

C. S.

Ter gelegenheid van de 100ste sterfdag van Nikolai Gogolj verschenen twee verhalen uit de „Avonden op een Hoeve bij Dikanjka” als Paaspremie voor de leden van de W.B.-Vereniging — „De Jaarmarkt in Sorotsjintsy” en „Kerstaacht”.

De vertaling van Wils Huisman doet volledig recht aan het beeldend vermogen, de spot en de flonkerende fantasie van de grote Russische schrijver.

KRONIEK

(15 April—15 Mei)

APRIL

- 18 Meer dan 1 miljoen Japanse arbeiders staken tegen de voorgenoemen maatregelen van de regering om de vakbeweging aan banden te leggen.
- 25 De Pater-Jezuïet A. Tondi, prof. aan de katholieke universiteit te Rome, is tot de Communistische Partij togetreden.

MEI

- 1 In alle landen vinden grote 1 Mei-demonstraties tegen het herlevend fascisme en voor de vrede plaats. In Tokio demonstreren 300.000 werkers tegen de Amerikaanse bezetters.
- 2 In een uur staking bereikten de classificeerders bij de ADU, de NSDM en op schepen in de haven een belangrijke loonsverhoging.
- 6 Wetsontwerp ter bescherming van de vrede door de communistische Tweede Kamer-fractie ingediend.
- 7 De Eerste Kamer verwerpt 3 van de 6 voorstellen tot wijziging van de Grondwet, nl. de wijziging betreffende Indonesië, de maximum-leeftijd voor de Tweede Kamer en Provinciale Staten en de uitbreiding van het aantal leden van de Eerste Kamer. Aangenomen worden de voorstellen tot uitbreiding van het aantal leden van de Tweede Kamer, handhaving van de minimum-leeftijd voor de Eerste Kamer en de bepaling over de mogelijkheid van een oorlogsverklaring buiten het parlement om.
- 10 Het Europese leger-verdrag te Parijs gearafeerd.
- 14 De regeringen van de USA, Groot Britannië en Frankrijk geven een ontwijkend antwoord op de nota van de Sowjet-Unie van 9 April, waarin werd aangedrongen op een vredesverdrag met een herenigd Duitsland.

LENIN - STALIN - REEKS

„Het is niet voldoende, de wereld te verklaren, het gaat er om hem te veranderen”.

Marx.

In de ontwikkeling, welke zich in de wereld voltrekt, is het niet moeilijk grote tegenstellingen vast te stellen.

Enerzijds wordt in de kapitalistische landen onder leiding van het Amerikaanse imperialisme de bewapening tot

het waanzinnige opgevoerd, daalt het levenspeil, neemt de werkloosheid toe.

Anderzijds wordt in de socialistische en volksdemocratische landen onder leiding van de Sowjet-Unie alles gedaan om de volkeren voor een nieuwe wereldoorlog te behoeden, stijgt het welvaartspeil, groeit een nieuw geslacht van mensen op, vrij van onderdrukking en uitbuiting.

Steeds meer mensen vragen zich af door welke inzichten, door welke opvattingen de grondleggers van de nieuwe socialistische maatschappij worden geleid?

Waaruit vloeit voort dat de communisten, niet alleen in ons land, maar in de gehele wereld, weten wat zij willen?

Zij putten hun wetenschap uit de kennis van het Marxisme-Leninisme, de wereldbeschouwing, die hen in staat stelt de bestaande situatie te ontleden en daardoor de mogelijkheden te ontdekken en de wegen te vinden, die leiden naar een betere toekomst.

De beginselen van dit Marxisme-Leninisme zijn te vinden in de geschriften van de scheppers van het wetenschappelijke socialisme: Marx-Engels-Lenin-Stalin.

Maakt daarom gebruik van de gelegenheid welke U thans wordt geboden om tegen zeer voordelige voorwaarden een aantal van deze werken in Uw bezit te krijgen.

Koopt en bestudeert ze! U zult mede daardoor in staat zijn, de maatschappelijke ontwikkeling te verklaren en tot de noodzakelijke verandering van deze maatschappij bij te dragen!

GERBEN WAGENAAR

Intekenaren op de Lenin-Stalin-Reeks 1951 ontvangen

Geschiedenis der Communistische Partij der S.U.	f 1.—
Lenin, Keuze uit zijn werken, deel I	f 1.—
Lenin, Keuze uit zijn werken, deel II	f 1.—
Stalin, Keuze uit zijn werken, deel I	f 1.—
Kalinin, Over Communistische Opvoeding	f 1.50

Samen f 5.50

VOOR SLECHTS f 2.50

Eveneens te betalen met f 0.25 per week.

Dit ontvangt U bij intekening op de Lenin-Stalin-Reeks 1952

S zeer belangrijke politieke werken totaal 1288 pagina's,
samen van f 4.10 voor slechts f 3.50.

Bovendien ontvangt iedere intekenaar naar keuze en gratis één van de drie hieronder genoemde romans.

N. Ostrowski, „In Storm geboren”

Een spannende roman uit de revolutiejaren in de Sowjet-Unie.

273 blz., gebonden f 2.25

John Beecher, „Een schip voer uit”

De avonturen van een libertyschip en zijn bemanning tijdens de laatste oorlog.

240 blz., geb. f 2.25

Egon Erwin Kisch, „Ontdekkingen in Mexico”

Een prachtige en humoristische reisbeschrijving van de „razende reporter”.

286 blz., geb. f 2.25

*U betaalt voor deze negen boeken slechts
f 3.50 en wel met f 0.25 per week*

De boeken

W. I. Lenin - De linkse stroming

Voor degenen, die de 3e aflevering van het Leerboek voor de Arbeidersbeweging hebben bestudeerd, zal de onmisbaarheid van dit boekje van Lenin zonder meer duidelijk zijn. Lenin toont aan de hand van praktische voorbeelden aan, waaruit het „linkse communisme” voortkomt, dat het zich steeds weer in andere vormen en gedaanten voordoet en dat een voortdurende strijd hiertegen geboden is.

116 blz. f 0.35

J. W. Stalin - Anarchisme of Socialisme

Dit jeugdwerk van Stalin verschijnt voor het eerst in de Nederlandse taal. Op de hem eigen duidelijke wijze zet Stalin het verschil tussen het anarchisme als stroming en het socialisme uiteen. Duidelijk leren we hieruit dat alleen het marxisme-leninisme ons in staat stelt de wereld van uitbuiting, ellende en oorlog te verlossen.

72 blz. f 0.30

Stalin - Keuze uit zijn werken deel II

Uit de rijke en leerzame inhoud van dit deel noemen we o.a.: De strijd voor de opbouw van de industrie, de collectivisatie van de landbouw, de vijfjarenplannen. De ontledingen van de internationale situaties verdiepen ons inzicht. Buitengewoon actueel is ook de rede, welke Stalin voor zijn kiezers in 1946 heeft gehouden, waarin het karakter van de Tweede Wereldoorlog wordt uiteengezet en de vredestaken van het Sowjet-volk aangewezen worden.

320 blz. f 1.—

Lioe Sjao-tsjji - De interne partijstrijd

Lioe Sjao-tsjji zet uiteen waarom de interne partijstrijd voor de eenheid van wil en handelen van de partij noodzakelijk is. Verdoezeling van geschillen verzwakt de partij. Tegelijkertijd toont hij aan, dat deze strijd niet om de strijd zelf gestreden mag worden, maar ter versterking der ideologische aaneengeslotenheid van de partij, om de doeleinden, die het proletariaat zich stelt, te verwezenlijken.

80 blz. f 0.30

Stalin - Over Lenin

Wie zou beter over Lenin kunnen schrijven, dan Stalin, de geniale voortzetter van zijn werk? Stalin geeft hier in verschillende artikelen een beschrijving van Lenin als mens, politicus en organisator. Maar bovenal als leider met een onverwoestbaar geloof in de scheppende kracht van de massa.

128 blz. f 0.40

Worosjilow - Stalin en de gewapende macht

Stalin is niet alleen de strateeg van de klassenstrijd, van de revolutie in het algemeen en van de opbouw in het bijzonder. Hij is tegelijkertijd de strateeg van de gewapende strijd. In die functie zien we hem aan het werk in de eerste jaren van de Sowjetmacht en als opperbevelhebber in de Tweede Wereldoorlog.

88 blz. f 0.30

Wysjinski - Lenin en Stalin over de staat

De vraagstukken van de proletarische revolutie, de proletarische dictatuur en de democratie worden door Wysjinski zowel aan de hand van de theoretische geschriften van Stalin als aan voorbeelden uit de practijk belicht. Het nationale vraagstuk, de buitenlandse politiek van de Sowjet-staat en de betekenis daarvan in de internationale situatie na de oorlog worden eveneens behandeld.

136 blz. f 0.45

Lenin - Keuze uit zijn werken deel III

In dit deel zijn de voornaamste werken, welke Lenin over de Staat heeft geschreven, verzameld. We noemen o.a. „Staat en Revolutie”, „De proletarische revolutie en de renegaat Kautsky”, het artikel „Bijdrage tot de geschiedenis van de dictatuur”. Van actueel belang is ook het werkje „Over „linkse” kinderachtigheid en over kleinburgerlijkheid.”

348 blz. f 1.—

Ondergetekende (Naam)

Adres

Woonplaats

tekent in op

a. * **Lenin-Stalin-Reeks 1952** van f 4.10 voor f 3.50 en wenst de hieronder aangeduide roman gratis te ontvangen

- In Storm geboren
- Een schip voer uit
- Ontdekkingen in Mexico

b. * **Lenin-Stalin-Reeks 1951** van f 5.50 voor f 2.50

Datum:

Handtekening:

Boekenfunctionaris:

* Doorhalen wat niet wordt verlangd.

↑ Dit insturen naar Pegasus

↓ Dit blijft bij de functionaris

- Stalin, keuze II
- Anarch. of Soc.
- Stalin — Over Lenin
- Stalin en de gew. macht
- De interne partijstrijd
- Lenin en Stalin over de staat
- Lenin keuze III
- Linkse stroming
- In Storm geboren
- Een schip voer uit
- Ontdekkingen

- C.P.S.U. (b)
- Lenin I
- Lenin II
- Stalin I
- Kalinin

Maak de hokjes zwart van de boeken die moeten worden geleverd. Haal de titels door als het betreffende boek geleverd is!

Intekenaar	
Naam:
Adres:
Woonplaats:

Lees no 3-1952 van

Dit prachtige tijdschrift, dat 1 x per maand verschijnt, geeft U, door schitterende foto-reproducties, beter als lange uiteenzettingen dit kunnen doen, een duidelijk beeld van het leven en werken der Sowjet-Mens.

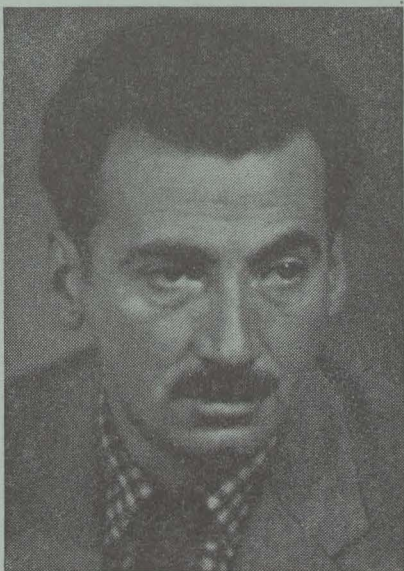
Jaarabonnement f 9.—	} bij vooruitbetaling te voldoen.
Halfjaar abonnement . . f 4.50	
Lose nummers f 0.75	

BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Telef. 30822

Giro 173127

JORGE AMADO schreef . . .

de roman over het leven van

Luis Carlos Prestes

door het volk van Brazilië „Ridder der Hope” genoemd.

. . . Brazilië. Het land van de koffie, van oerwouden en pampa's. Dat is wat we er op school van leerden. Maar Brazilië is ook het land waar 3 miljoen mensen de eis stelden van een vredespact tussen de grote vijf. Het land, waar tienduizenden dagelijks strijden voor nationale zelfstandigheid, tegen Amerikaanse overheersing. Maar bovenal het land van Prestes, die deze strijd leidt.

424 pag. in linnen band; prijs f 6.90

Dit boek verschijnt ook als premie op de Pegasus Roman Reeks 1952. Teken in op deze reeks (zes mooie romans) en U ontvangt het boek voor f 3.90.

Boekhandel PEGASUS

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Telef. 30822
Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR

**Betekenis van de verkiezingsuitslag
Duitsland, het centrale vraagstuk van Europa
De taak van de afdelingssecretaris**

7e Jaargang No. 7

Juli 1952

Maandoverzicht	289
Slag tegen Romme-fascisme en Amerika, J. Schalker	293
Het centrale vraagstuk van Europa, F. Baruch	296
Voorspel van presidentsverkiezingen in de U.S.A., W. Foster	305
Enige gegevens over de voedselvoor- zieningspolitiek van Mansholt, J. Haken	308
Over de rol van de afdelingssecretaris,	310
De rol van partij en vakbeweging in de strijd voor verhoging van het levenspeil, Fr. Reuter	315
Victor Hugo tegen de rassenhaat,	320
Samenzwering tegen de cultuur, M. Bakker	323
Bourgogne opgeofferd aan coca-cola, J. Schuurhof	327
Amsterdam, Theun de Vries	330
Het allerbelangrijkste, Leonid Lentsj .	331
Het leven van een gewone Amerikaan, E. Tn.	334
Kroniek,	336

Economische conferentie te Moskou

VIER BELANGRIJKE BROCHURES:

Alexandrow: Die internationalen Wirtschaftsverbindungen und das Problem der Verbesserung der Lebenstrahlung in den Ländern des Westens.

Ossipow: Über die Wiederaufnahme und den Ausbau des internationalen Wirtschaftsverkehrs.

Fituni: Die Sowjetunion und die internationale Wirtschaftszusammenarbeit.

Smirnow: Die Normalisierung der internationalen Wirtschaftsbeziehungen und das Währungsproblem.

Ook verkrijgbaar in het Engels en het Frans.
Prijs van deze vier deeltjes tezamen: 20 cent

Verwacht binnenkort: het verslag van de economische conferentie (alleen in het Engels) 45 cent.

Bestellingen te richten aan:

Boekhandel Pegasus

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Telef. 30822

Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

HET linkse blok, communisten, Nenni-socialisten en vooruitstrevende democraten, heeft bij de provinciale en gemeenteraadsverkiezingen, die hoofdzakelijk in Zuid-Italië werden gehouden, een grote overwinning behaald. Dit is de vrucht van de werkelijke massa-politiek die de Communistische Partij van Italië heeft gevoerd, die haar tal van bondgenoten uit het sociaal-democratische en liberale kamp heeft bezorgd. Een half miljoen stemmen werden gewonnen. Deze uitslag spreekt te meer omdat de grote industrieën hoofdzakelijk in Noord-Italië liggen. Deze uitslag weerspiegelt de groeiende eenheid waarmee de bevolking zich, ondanks de anti-communistische hetz-acties, rondom deze werkelijke nationale partijen schaart. Het volk doorziet de Amerikaanse politiek van De Gasperi, Saragat e.a., die het in toenemende ellende brengt.

Het generaal-verdrag met de Bonn-regering en de overeenkomst betreffende het Europees leger, waarin de Hitler-generaals de scepter zullen zwaaien is getekend. Amerika denkt hiermee de oorlog een grote stap naderbij te hebben gebracht. Maar het toenemende verzet in geheel West-Europa dreigt een lelijke streep door zijn rekening te halen.

Stalin zei reeds op het 15e congres van de Russische Communistische partij op 3 December 1927:

„Om een oorlog te voeren is het opvoeren van de bewapening, is het organiseren van nieuwe coalities niet voldoende. Daarvoor is ook de versterking van het achterland van de kapitalistische landen nodig. Geen enkel kapitalistisch land kan een werkelijke oorlog voeren, zonder vooraf zijn eigen achterland versterkt, „zijn eigen” arbeiders getemd, zonder „zijn eigen” kolonies getemd te hebben. Vandaar de steeds toenemende fascisering van de politiek van de burgerlijke regeringen”.

Daarom worden in de kapitalistische landen onder leiding van Amerika de democratische vrijheden en rechten afgebroken. In ons land is Romme de voornaamste gangmaker voor deze afbraak. De Amerikaanse reactie tracht de weg voor een fascistisch Romme-bewind te effenen, een bewind dat zich ook zou richten tegen degenen die hieraan hebben meegeholpen. Wat dit zou betekenen heeft de terreur van zijn volgelingen in Venlo

wel duidelijk gemaakt. Voeg hierbij de uitlating van Romme in Bolsward, dat de „calvinistische grondtoon zijn tijd heeft gehad”, dan is het duidelijk dat een Romme-dictatuur een ernstig gevaar betekent, dat de belangen van alle lagen van de bevolking bedreigt.

Het is goed, hier ook de woorden van Dimitroff aan te halen, welke hij op het 7de wereldcongres van de Communistische Internationale sprak:

„...dit alles verzwakt echter niet de betekenis van het feit, dat de burgerlijke regeringen voor het oprichten van de fascistische dictatuur gewoonlijk een reeks van voorbereidende maatregelen ten uitvoer brengen, die het aan de macht komen van het fascisme rechtstreeks bevorderen. Wie in deze voorbereidende etappes niet tegen de reactionnaire maatregelen van de bourgeoisie en tegen het aanwassende fascisme strijdt, is niet in staat om de overwinning van het fascisme te verhinderen, maar vergemakkelijkt die.”

Bij het invoeren van deze fascistische maatregelen moet eerst de kracht van de arbeidersklasse, van het volk verdeeld worden, van elkaar geïsoleerd worden, om zodoende groep voor groep aan te grijpen en onschadelijk te maken. Het eerst moet de voornaamste kracht, de leidende kracht van de Communistische Partij worden gebroken. Hierbij maakt de reactie van twee methoden gebruik. Ten eerste doet men het voorkomen of dergelijke wetten of maatregelen alleen tegen de Communistische Partij zijn gericht, terwijl ze tegen iedereen gebruikt kunnen worden, zoals in feite ook met de door ons genoemde wetten in ons land geschiedt. Ten tweede maakt men daarbij gebruik van de provocatie. We herinneren ons Duitsland in 1933, n.l. de rijksdagbrand, het voorspel van de tweede wereldoorlog.

Hetzelfde speelt zich in gewijzigde vorm in Frankrijk af. André Stil werd gearresteerd omdat hij in een artikel in de Humanité het Franse volk opgeroepen had, in een vreedzame demonstratie te protesteren bij de aankomst van de bacillengeneraal Ridgway, die het oorlogsverdrag in de praktijk moet omzetten. Bladen werden in beslag genomen. Op de 28ste Mei vonden er ondanks alle politiematregelen grote demonstraties plaats, waarin het volk zijn protest tot uitdrukking bracht. Op die dag werd Jacques Duclos in strijd met de wet op de onschendbaarheid van volksvertegenwoordigers gearresteerd. De regering beweerde dat hij op heterdaad betrapt was. Behalve de kwesties van de duiven en de radio, die reeds dadelijk onzinnig aandeden, beweerde de regering, dat er documenten in beslag genomen waren, waaruit zou blijken, dat de „binnenlandse veiligheid” van de staat werd bedreigd. Er werd echter geen gehoor gegeven aan de eis van Duclos om het procesverbaal te verzegelen. Immers er waren geen documenten. Eventuele vervalste zouden er later aan toegevoegd kunnen worden. Onderwijl gingen de arrestaties en huiszoekingen door om, nu in wezen de gehele absurditeit van de aanklacht bleek, nieuwe documenten over spionage-activiteiten te vinden om de aanklacht eventueel om te zetten in „buitenlandse bedreiging van de veiligheid van de

staat". Deze documenten werden dan ook in Toulon gevonden. Intussen hebben semi-officiële verklaringen alweer moeten toegeven dat geen van de tot nu onderzochte documenten plannen bevatten van installaties of geheime uitrustingen.

Het is een bekend procédé een „communistisch complot" te ontdekken en de samenzwering van „buitenlandse agenten" te breken. Het zelfde spel heeft Amerika immers in Griekenland gespeeld.

„Estia, de krant van Pagados, onthult met verbazingwekkend cynisme het mecaniek van de door Peurifoy, de ambassadeur van de Verenigde Staten tot in de details uitgedachte provocatie. „Al heel wat jaren", schrijft deze krant, hebben de verschillende regeringen van de veiligheidspolitie het advies gekregen, dat (vreemde) agenten moeten worden berecht gedurende de tien maanden, dat de U.N.O. op reces is en dat er anderzijds op moet worden gelet, dat deze terecht staan wegens spionage, zelfs in het geval, dat een dergelijke beschuldiging niet zou kunnen voortvloeien uit de aanwijzingen in het bezit van de bevoegde instantie, die de vervolging instelt." (Geciteerd uit „Moord in Athene" — uitg. Pegasus.)

Op deze manier wil Amerika en zijn helpers de Communistische Partij van de massa isoleren, tegen haar optreden om later de andere democratische machten te treffen. Uit de stakingen en demonstraties blijkt echter, dat de Franse Communistische Partij niet van de massa geïsoleerd is. De beweringen van de pers, dat de stakingen mislukt zouden zijn en dat de invloed der communisten in Frankrijk aan het verminderen zou zijn wordt volkomen gelogenstraft door de feiten. Immers de gestegen stemmencijfers bij de kernverkiezingen en tussentijdse locale verkiezingen en het toenemend aantal aanmeldingen om lid van de partij te worden spreken een andere taal. Zij is niet van de massa geïsoleerd en zal dit ook niet worden. Hiervoor staat de zelfcritische rede van Fajon voor het partijbestuur der Franse Communistische Partij borg. Na gewezen te hebben op de positieve resultaten der massa-acties tegen het fascisme en voor de bevrijding van Duclos, Stil en de andere democraten, worden openlijk de fouten van de partij onder de loupe genomen, waardoor de band met de massa en ook het politieke bewustzijn versterkt wordt.

Het feit, dat Amerika voor een dergelijke politiek Frankrijk heeft uitgekozen bewijst dat wij in een beslissende periode van de oorlogsvoorbereiding zijn gekomen.

IN Korea saboteren de Amerikanen nog steeds de vredesonderhandelingen. Zij houden vast aan hun eis inzake de uitwisseling van de gevangenen, waarbij zij beweren dat een groot deel van de krijgsgevangenen niet naar hun land zouden willen terugkeren en dat hun dus de keus moet worden gelaten. De ongerijmdheid van deze bewering is wel duidelijk tot uitdrukking gekomen door de gebeurtenissen op het eiland Koje. Maar tevens is hierdoor aan het licht gekomen op welke beestachtige manier de gevangenen worden behandeld. De feiten kent men.

Nadat de gevangenen door de gevangenneming van generaal Dodd een betere behandeling hadden afgedwongen, werden generaal Dodd en Colson gedegradeerd en ontslagen. Strijdkrachten werden samengetrokken, waaronder ook een Nederlands troependeel. Een wraakoefening werd nu tegen het kamp uitgevoerd, waarbij verschillende gewond en gedood werden. Voor dit onmenselijk optreden is dus ook de Nederlandse regering verantwoordelijk. De Canadese regering heeft bij Amerika geprotesteerd dat hiervoor ook Canadese soldaten gebruikt werden, maar onze regering liet geen woord van protest horen.

De onrust bij de aanhangers van Syngman Rhee stijgt ook. Hij heeft een aantal parlamentsleden van de Zuidkoreaanse nationale vergadering laten arresteren, omdat zij verkapte aanhangers van Noord-Korea zouden zijn. Zij worden nu achter gesloten deuren berecht.

Hoe komt het toch, zo vraagt de Haagse Post zich in een artikel van 7 Juni af, dat overal van binnen uit in alle landen het verzet zo sterk groeit? Zijn dit allemaal communisten? Neen, zegt de schrijver, het is de bewapeningslast, die door de volken niet meer te dragen is.

Over Zuid-Korea zegt de schrijver:

„Het was ditmaal geen list van de vijand, doch de logica, die er in ligt, wanneer men zegt, dat een kind niet een gewicht van duizend kilo kan tillen.”

Hij gaat dan over naar West-Europa en zegt:

„Dit geval nu doet zich ook in West-Europa voor, West-Europa zucht onder een bewapening en onder een potentiële bedreiging van een afzet-crisis. . . . Het kan de zware lasten niet dragen die men, opnieuw, luttele jaren na de oorlog, op dit deel der wereld legt. . . . Men heeft er genoeg van; men wil niet meer, en, soms kan men niet meer. Bij dat alles komt nog de druk van een vaak onverstandig gevoerd sociaal-economisch beleid. Wie oren heeft om te horen kan ook in ons land dergelijke feiten constateren. Hoeveel te meer in Frankrijk! En in Duitsland! En in Engeland zelfs!”

Duidelijker vaststelling kon wel niet gegeven worden. Het toont tevens dat de politiek van de Communistische partijen voor een groot front tegen oorlog en bewapening en de herbe-wapening van Duitsland en voor een Democratische en vrede-lievende regering volkomen juist is en met de verlangens van de volksmassa overeenstemt.

20 Juni 1952.

SLAG TEGEN HET ROMME- FASCISME EN AMERIKA

„Om die reden wenst ons Partijbestuur een beroep op Uŕ partijen te doen om in de a.s. verkiezingsstrijd ons volk voor een regering van oorlog, fascisme en armoede, in de gedaante van een kabinet-Romme, te waarschuwen.”

*(Brief C.P.N. aan besturen
P.v.d.A., V.V.D., C.H.U., K.N.P.)*

BIJ het ter perse gaan van dit nummer kunnen wij nog juist een voorlopige beschouwing over de verkiezingsuitslag geven.

Deze uitslag is voor Nederland van groot belang en zal in Washington geen aanleiding tot juichen geven. Immers, degeen die na de verkiezingen de macht moest grijpen, Romme, heeft een zware nederlaag geleden en ook de partner voor een Romme-regering, de A.R., ging achteruit.

Daarentegen bleef de positie van de Communisten ongeschokt en vertoont een tendens naar vooruitgang in haast alle gebieden behalve de drie grote steden.

De partijen op wie de C.P.N. vóór de verkiezingen in een open brief een beroep deed om hun krachten in te spannen voor het verhinderen van een kabinet-Romme, gingen in deze verkiezingen vooruit of bleven gelijk.

De centrale leuze en opgaaf van onze partij in deze verkiezingen, het verhinderen van een kabinet-Romme, een leuze die in de verkiezingsactie door de kaders van de P.v.d.A. werd overgenomen, is dus door de arbeiders begrepen. Want de winst van de P.v.d.A. mogen we niet uitleggen als een bewijs van vertrouwen in de P.v.d.A.-leiding. Honderdduizenden kiezers zagen dit als de enige mogelijkheid om hun anti-Romme-stem tot uitdrukking te brengen, zoals voor tienduizenden katholieken de stem voor Welter een uitdrukking is van hun anti-Amerikaanse en anti-Rommiaanse stemming.

Wij mogen niet vergeten dat intimidatie, leugens, fascistische hetze, het ambtenarenverbod, de concentratiekampen-wet, de leugens over spionage en geld uit Moskou velen nog ervan hebben afgehouden hun stem uit te brengen op de lijst van Communisten en partijlozen.

Doch tegelijkertijd werd hierbij de vinger gelegd op een der tekortkomingen in ons werk, vooral in de grote steden: het huisbezoek. Immers, het gesprek van man tot man, waarbij we de bezwaren horen en ontzenuwen kunnen, zou duizenden over hun aarzeling heen gebracht hebben, die thans, ondanks hun bezwaren tegen de politiek van de PvdA-leiding, toch op de PvdA hebben gestemd. En dit geldt ook voor het half miljoen nieuwe kiezers, de jongeren, die we door middel van het huisbezoek onder ons gehoor zouden gekregen hebben en die wij hadden kunnen helpen hun stem te bepalen.

Deze jongeren werden nu vaak alleen maar via radio en pers door de andere partijen bereikt.

Maar de uitslag houdt nog een belangrijke les in. Daar waar de laatste tijd acties waren, zoals in Friesland, Groningen, Drente en Brabant, ging de partij niet onbelangrijk vooruit, n.l. met 6.200 stemmen, en het percentage vergeleken met 1950 steeg ook. Daar waren de werklozenacties, de acties voor waterleiding etc. Ook in Twente, waar de werkloosheid in de textiel groeit en de partij en vakbeweging acties daartegen organiseerden, steeg het stemmenaantal.

In deze strijd werden de verbindingen gemaakt met de arbeiders van de PvdA en het NVV en de christelijke arbeiders. In die streken, waar de oorlogspolitiek zich het ergst deed gevoelen en de partij op een juiste wijze werkte, zijn de resultaten dan ook zichtbaar.

Doch deze vooruitgang werd teniet gedaan door de verliezen in Amsterdam en Rotterdam van ruim 8100 stemmen. Dit wijst op zwakte van onze partij in de twee grootste steden van ons land. Het wijst erop, dat onze verbindingen met de massa zich niet verbreed hebben, de partij sectarisch gewerkt heeft. En dat is niet nodig. De slotmeetings in deze steden, en vooral die in Amsterdam, toonden ons dat onze aanhang strijdvaardig en vastberaden is, en dat dit verlies, indien de partij haar werk op de juiste wijze zou hebben gedaan, zeker niet nodig zou zijn geweest. Tevens laat dit ons zien dat propaganda alleen, hoe noodzakelijk en nuttig ook, ons niet vooruit brengt. Vooruitgaan doen we pas, indien we opkomen voor de dagelijkse belangen, indien we verankerd zijn in de bedrijven, indien we onvermoeid werken aan de versterking van de vakbeweging en de krant indien we steeds zoeken naar nieuwe bondgenoten in de strijd. Dat leert ons het platteland.

Daarbij leert Friesland ons nog iets. In Friesland werd vooruitgang geboekt mede dank zij de felle bestrijding in de acties en in de propaganda van de titoïst Roorda c.s. In Friesland leden zij een verpletterende nederlaag. Dat is van zeer groot gewicht. Daardoor zal Friesland er in kunnen slagen snel de partij vooruit te brengen. Maar in het Westen werd dit gevaar van de titoïsten onderschat. Daar gingen zij vooruit. Ruim 17.000 stemmen gingen daardoor voor een belangrijk deel voor ons verloren en kwamen ten goede aan Romme.

Wanneer we verder de actie voor de krant vergelijken met de resultaten van de verkiezing, dan zien we bevestigd, waar we stelselmatig op gewezen hebben, dat daar waar voor de krant gewerkt is en winst geboekt werd, ook winst in de verkiezingen werd behaald. Hetzelfde geldt in even grote mate voor het huisbezoek, dat in provincies als Groningen, Friesland en Drente krachtig ter hand is genomen.

De voorlopige balans laat ons dus zien, dat we in 11 kieskringen met 10.083 stemmen vooruit gingen en in 7 kieskringen met 10.801 stemmen achteruit, waarbij dan Rotterdam en Am-

sterdam 8.189 stemmen voor hun rekening krijgen. Er is dus een belangrijke tendens van vooruitgang te constateren, die groter is dan in 1950 het geval was.

Onze partij verschaftte zich vele belangrijke *nieuwe* posities, vooral op het platteland. Vooral de winst in Brabant is belangrijk en zal Romme meer pijn doen dan de winst van Welter.

De verschuiving in ons land is begonnen. Zij is groter en ernstiger dan de reactie verwacht had. Romme b.v. kwam een dag voor de verkiezingen het Circus in Scheveningen binnen onder de roep: „Zij die overwinnen gaan groeten U!” Zo zeker waren ze van hun zaak.

Ons eerste doel in deze verkiezingsactie is een belangrijke stap dichterbij gekomen, de kans om een kabinet-Romme te verhinderen is bewezen. Onze brief, in de verkiezingsactie gericht aan PvdA, CHU, VVD en KNP heeft zijn betekenis niet verloren. Hierin lezen wij:

„Ons inziens zal het van zulk een houding van Uw partijen afhangen of na de verkiezingen een regering tot stand zal kunnen komen op de basis van een politiek van vrede en nationaal zelfrespect, welke zich uitsluitend op het Nederlandse belang oriënteert en bijdraagt tot vermindering van de spanning tussen „West en Oost”. (Brief C.P.N. aan besturen P.v.d.A., V.V.D., C.H.U., K.N.P.)

Door de uitspraak van het Nederlandse volk zijn de kansen om tot een anti-Romme kabinet te komen gestegen.

En dat is het, wat ook de arbeiders die op de PvdA gestemd hebben uitdrukkelijk verlangen: een anti-Romme politiek, een politiek gericht op de beloften die gedaan zijn, n.l. bestrijding van de werkloosheid en de woningnood, verhoging van het levenspeil.

Dat kan echter alleen, zoals ook in onze brief staat, indien de bewapeningsuitgaven verminderen, ons land zich losmaakt van de Amerikaanse overheersing, een vredespolitiek voert, uitgaande van de Nederlandse belangen, en de herbewapening van West-Duitsland afwijst. En daartoe zijn Drees en Vorrink niet bereid. Dat hebben zij in het verleden bewezen. Zij zullen doorgaan op de oude lijn, indien ze niet gedwongen worden die te verlaten. En die oude lijn betekent dat de toestand in ons land nog slechter zal worden.

Daarom is het van zo'n groot gewicht, dat onze partij ongeschokt uit de verkiezingen is gekomen. Wanneer we de lessen trekken, ons werk snel verbeteren en ons van nu af aan gaan richten op het verwezenlijken van de eenheid tussen socialisten en communisten in de strijd tegen de verslechtingen die dreigen, tegen de bewapening en de Amerikaanse overheersing, dan zal de verschuiving die op de 25ste Juni begonnen is, zich snel doorzetten in de richting van een verdere achteruitgang van het kamp van oorlog en fascisme en snelle vooruitgang van het kamp van vrede en welvaart.

JAN SCHALKER

HET CENTRALE VRAAGSTUK VAN EUROPA

HET centrale vraagstuk in de Europese situatie is Duitsland. Dat dit zo is, is te danken aan het feit, dat de Westelijke mogendheden stelselmatig vanaf het ogenblik, dat het Verdrag van Potsdam in 1945 was getekend, de uitvoering er van hebben gesaboteerd en hardnekkig en stelselmatig hebben vastgehouden aan hun plan, om Duitsland opnieuw als voorhoede en centrale gevechtsgroep in een agressief avontuur te gebruiken.

In feite kon men de plannen, die voorlopig culmineerden in het tekenen van het Generaal-Verdrag en het verdrag inzake het Europese leger, reeds tijdens de tweede wereldoorlog herkennen. Aan de ene kant was het de politiek van Churchill, die zich met grote ijver verzet heeft tegen het oprichten van een tweede front in West-Europa en de hoofdkrachten van de Amerikaans-Britse legers tegen „het zachte onderlijf” van Europa, Griekenland en wat men toen de Balkan noemde, wilde concentreren. Het doel er van was, deze gebieden voor het imperialistische stelsel te behouden en zijdelings hulp te verlenen aan Hitler.

Men herkent deze plannen ook in de wijze waarop de Westelijke Geallieerden de luchtoorlog gevoerd hebben: aan de ene kant zinloze vernietiging van hele steden zoals Dresden, toen de Sowjet-legers reeds voor de poorten van deze stad stonden, aan de andere kant het stelselmatig vernietigen van de arbeiderswijken in West-Duitsland en het zorgvuldig sparen van de bedrijven, die voor de oorlogsvoering van Hitler van het hoogste belang waren.

Het idee tot inschakeling van West-Duitsland in het Amerikaanse oorlogsplan kwam in de eerste jaren na de nederlaag van het Hitlerfascisme op een wijze tot uitdrukking, die ongetwijfeld voor grote groepen van het publiek moeilijk te begrijpen was. De eerste openlijke stap in deze richting was ongetwijfeld de „economische” samensmelting van de toenmalige Britse en Amerikaanse bezettingszones, waartoe in December 1946 besloten werd. De Sowjet-regering protesteerde tegen deze stap, omdat deze samensmelting in strijd was met de afspraken van Potsdam, waar overeengekomen was, dat geen verandering in de status der bezettingszones mocht plaatsvinden, zonder overleg en overeenstemming tussen de vier bezettende mogendheden. Reeds toen waarschuwde de Sowjet-regering, dat deze maatregel er op gericht was om de verdeling van Duitsland te bestendigen als eerste stap tot inschakeling van West-Duitsland in de Amerikaanse plannen.

Nog op de minister-conferentie te Moskou in 1947 verzekerden

de Westelijke mogendheden, dat er geen politieke fusie zou volgen op de economische samensmelting van de twee zones en dat hun „onveranderlijk doel” het herstel van de eenheid van Duitsland was.

Maar op de minister-conferentie die vervolgens in Londen plaatsvond, verwierpen zij het Sowjet-voorstel om een verklaring goed te keuren, waarin de vier bezettende mogendheden alle plannen tot het opzetten van afzonderlijke regeringen veroordeelden!

Waarom verwierpen zij dit redelijke voorstel, hoewel zij even tevoren de wereld hadden wijsgemaakt, dat op de economische samensmelting van de Brits-Amerikaanse zones geen „politieke fusie” zou volgen?

Omdat de oprichting van een afzonderlijke West-Duitse staat voor de Amerikanen reeds vaststond, toen de economische fusie plaatshad! In dit licht moet men de latere schijnheilige verklaringen zien, die daaruit bestonden, dat de Westelijke mogendheden wel „gedwongen” waren tot deze stap, omdat de Sowjet-regering een vredesverdrag met geheel Duitsland „saboteerde”!

NADAT het Sowjet-voorstel op de Londense minister-conferentie verworpen was, werd prompt daarop (April 1948) een conferentie bijeengeroepen van Amerika, Engeland, Frankrijk en de Benelux-landen, waar in het geheim de oprichting van de Bonn-republiek werd geregeld. In dit verband moet er ook op gewezen worden, dat kort tevoren de voorloper van het Atlantisch oorlogspact, de z.g. „West-Europese Unie” was opgericht.

Strategisch-ideologisch werd de instelling van de Bonn-republiek door een hele reeks maatregelen voorbereid. Wij noemen hier slechts twee punten: aan de ene kant werd aan de anti-communistische campagne kunstmatig nieuw leven ingeblazen. De West-Duitsers (en de rest van de wereld) werden met een ware golf van gruwelverhalen bestormd, waarvan het toenmalige hoogtepunt ongetwijfeld het uit Britse koker stammende „Plan-M” was, dat in Januari 1948 werd gepubliceerd en in April 1948 door de New York Times als een vervalsing erkend moest worden. (In het „document” stond te lezen, dat de West-Duitse communisten de „opdracht” hadden door het organiseren van stakingen en sabotage de „machtsgreep” voor te bereiden).

Het tweede, ongetwijfeld belangrijker punt was de afzonderlijke geldhervorming in West-Duitsland. Zulk een maatregel was, met het oog op de onvermijdelijke ontwrichting in de andere zone, bij het verdrag van Potsdam uitdrukkelijk verboden. Overeengekomen was, dergelijke financiële en economische maatregelen in gemeenschappelijk overleg vast te stellen. Het eerste gevolg van deze maatregel was een dreigend financieel en economisch anarchisme in Berlijn; maar ook de gehele toenmalige Oostelijke zone werd bedreigd. Om daaraan (na vergeefse protesten van de zijde der Sowjet-autoriteiten) het hoofd

te bieden, werd de demarcatielijn gesloten en werden bijzondere beschermingsmaatregelen voor Berlijn genomen, hetgeen voor de Westelijken op hun beurt weer aanleiding was, om de samenwerking in het gemeenschappelijk bestuur in Berlijn zelf onmogelijk te maken. Om de betekenis van de maatregel te begrijpen, moet men zich voorstellen, dat de geldzuivering in ons eigen land van het jaar 1946 alleen in een helft van het land had plaatsgevonden. Amsterdam zou „goed geld”, Groningen „slecht geld” gehad hebben....!

Na herhaalde conferenties, waarbij de Engels-Amerikanen zelfs besluiten achteraf negeerden, die tijdens deze conferenties genomen waren, kwamen zij tenslotte met hun grote bluff: de luchtbrug. Met de groots opgezette pers-campagne rondom de luchtbrug trachtten zij het „geestelijke klimaat” te scheppen voor hun eigenlijk doel: de oprichting van de afzonderlijke West-Duitse staat. Deze vond plaats in September 1949. Tussen haakjes willen wij hier meteen opmerken, dat West-Duitsland eigenlijk tweemaal tot „sovereine staat” is verklaard, toen en bij het tekenen van het generaal-verdrag nu. Maar het moet volstrekt niet toevallig genoemd worden, dat zich in de overeenkomst een soortgelijke clause als in het generaal-verdrag bevond, waarbij bepaald wordt, dat de Westelijke mogendheden het recht hebben een „uitzonderingstoestand” te verklaren, op grond waarvan zij het recht hebben het bestuur weer aan zich te trekken. In het verdrag inzake de oprichting van de Bonn-republiek luidde clause 3: „De Westelijke mogendheden behouden zich het recht voor, geheel of gedeeltelijk de uitoefening van hun volledige autoriteit te hervatten.”

Het noodzakelijke gevolg van de uitroeping der Bonn-Republiek was de instelling van de Duitse Democratische Republiek in October 1949. Wij herinneren er aan, dat Stalin ter gelegenheid hiervan aan Grotewohl zijn beroemde telegram stuurde, waarin hij verklaarde:

„Er kan geen twijfel aan bestaan, dat het bestaan van een vredelievend Duitsland tezamen met het bestaan van een vredelievende Sowjet-Unie, de mogelijkheid van nieuwe oorlogen in Europa uitsluit, een eind maakt aan het bloedvergieten in Europa en het in slavernij brengen van Europese landen door de wereldimperialisten onmogelijk maakt.”

Met deze woorden onderstreepte Stalin het buitengewone belang van het totstandbrengen van een verenigd en vredelievend Duitsland voor het verdere lot van Europa, en hij verklaarde er tevens mee waarom het totstandbrengen van zulk een Duitsland het centrale vraagstuk van Europa is.

De Anglo-Amerikanen hadden inmiddels reeds laten blijken, dat zij de onwettige oprichting van de Bonn-republiek slechts als een nieuwe etappe in hun oorlogspolitiek beschouwden. Aan de ene kant werd dit duidelijk onderstreept door de keuze van

de eerste minister. Adenauer, door familiebanden aan de hoogste Amerikaanse financierskringen verbonden ¹⁾, gaf in zijn persoon uitdrukking aan de positie, die het maakwerk behoorde in te nemen: een vazalstaat van Amerika. Deze katholieke politicus kon ook beschouwd worden als een garantie voor de „goede uitvoering” van de oorlogsplannen. Hij immers belichaamde de meest agressieve ideeën van de Pruisische jonkers en de Roer-magnaten, die de politiek gemaakt hebben zowel van het keizerlijke Duitsland als van het fascistische Duitsland. Zijn geloofsbelijdenis heeft hij lang geleden reeds, in 1927 in „Europäische Gespräche” neergelegd, toen hij schreef:

„Het Duitse Rijk moet ten koste van alles er naar streven, kolonies te verwerven. Het Rijk is te klein voor zijn grote bevolking. We hebben meer ruimte nodig voor ons volk en moeten derhalve kolonies hebben.”

Waar willen zij echter hun „kolonies” hebben? Niet in de oerwouden van Afrika, maar in het Oosten.

HET middel voor de verwezenlijking van deze politiek is, als van ouds, de Rijksweer. In feite werden van de kant van de Duitse militaristen de voorbereidingen voor een nieuw leger reeds ter hand genomen, toen hun duidelijk werd dat zij de tweede wereldoorlog verloren hadden. Reeds gedurende het eindstadium van de tweede wereldoorlog ontwierp de generale staf van Hitler een plan tot behoud van de voornaamste kaders. De grondgedachte van dit plan was de overtuiging van de Hitler-generaals dat het mogelijk zou zijn met de Anglo-Amerikanen tot overeenstemming te komen. Via Zwitserland en andere kanalen werden toen reeds de nodige contacten gelegd. De vlucht van een groot deel der Oostelijke legers naar het Westen, naar de Amerikaanse „bevrijders”, behoorde tot dit plan. Het overbrengen van de militaire Academie van de nazi's op 5 Mei 1945 naar Beieren, waar zij als een „gevestigde zaak” aan generaal Patton werd overgedragen, behoorde er toe. De generale staf van het verslagen nazi-leger begon onmiddellijk zijn nieuwe „taken”, en wel in Neustadt in de Amerikaanse zone, waar hij als een centrum voor de bestudering van de militaire geschiedenis van de tweede wereldoorlog werd gecamoufleerd. De meest vooraanstaande militaire leiders onder Hitler werden hieraan verbonden. Zij deden precies, wat ook in 1918 gebeurde. Ook toen kroop de verslagen generale staf een korte tijd weg in het Instituut voor militaire geschiedenis. Toen, evenals nu, bestudeerden zij de „fouten” van hun veldtochten en werkten zij een nieuwe strategie uit. Dat de naarstige studie van de tijd na 1918 hen niets heeft geholpen, heeft overigens de uitkomst van 1940-'45 bewezen.

Naast het uitwerken van militaire plannen voor de toekomst, was hun eerste onmiddellijke zorg het behoeden en bijeenhou-

¹⁾ Adenauer is de zwager van McCloy, de Hoge Commissaris van de Amerikaanse zône.

den van de kaders. Hierbij werden zij op grootscheepse wijze door de Engelsen en Amerikanen geholpen. De Engelsen gingen b.v. direct in 1945 over tot het oprichten van de zogenaamde dienst-groepen. De Sowjet-autoriteiten hebben herhaaldelijk tegen deze para-militaire organisaties geprotesteerd, omdat zij in strijd zijn met de in het Verdrag van Potsdam neergelegde verplichting tot demilitarisatie. In 1947 zagen de Westelijken zich onder de druk van deze protesten en de groeiende anti-oorlogsstemming in West-Duitsland tot een manoeuvre gedwongen. Zij „ontbonden” de dienstgroepen, d.w.z. zij reorganiseerden ze op een nieuwe, verbeterde militaire leest.

Parallel met deze eerste Westelijke stappen tot hermiliterisatie van West-Duitsland door de Westelijke mogendheden liepen de werkzaamheden van de Hitler-generaals zelf. Het organisatie-centrum van de kaders voor een nieuw leger werd de beruchte militair-fascistische „Bruderschaft”. De leiders van deze organisatie, zoals generaal von Manteuffel, generaal Guderian, generaal Halder (een van de beruchte massa-moordenaars van Sowjet-krijgsgevangenen), die thans als bevelhebbers van het „Europese leger” genoemd worden, kregen de opdracht om de plannen voor de mobilisatie en de toekomstige strategie uit te werken. Reeds in 1949 legde generaal von Manteuffel een project voor een West-Duits leger van 30 divisies voor, dat merkwaardige overeenstemming toont met de plannen, die de huidige minister van oorlog, Blank, begin Juni in Bonn ontwikkeld heeft.

Reeds voordien waren de plannen uitgelekt. Zo publiceerde E. Kogon in de herfst van 1948 een opzienbarend artikel in de „Frankfurter Hefte”, waarin hij een tip van de sluier rondom de militaire plannen oplichtte. Kort daarna — in November 1948 — verklaarde hij dat hij informatie had over het herstel van leger-formaties in West-Duitsland, maar dat „hij gedwongen was voorlopig over het onderwerp te zwijgen”!

Even later, in April 1949, publiceerde het Weense „Instituut voor Sociaal en Economisch Onderzoek” in zijn blad „Berichte und Informationen” het resultaat van een zogenaamde enquête bij de nazi-generaals, „wier namen in de laatste oorlog in de hele wereld bekend zijn geworden”, zoals de aankondiging luidde. De antwoorden kwamen op het volgende neer: Als eerste voorwaarde voor een met succes bekroond herstel van het Duitse militarisme beschouwen zij het herstel van Duitslands grenzen van 1937, d.w.z. herovering van de vroeger reeds geroofde en thans weer Poolse gebieden. Voorts eisten zij:

„Morele en politieke gelijkheid van West-Duitsland, d.i. zijn feitelijke opnemng op voet van gelijkheid in een Europese Unie en in verdragen en militaire overeenkomsten, verbonden met en voortkomend uit zulk een Unie.”

Wat betekende dit plan anders dan het thans van kracht geworden Schuman-plan en het thans ondertekende verdrag inzake het „Europese leger?”

Verder verklaarden de nazi-generaals toen:

„Een politie-leger is geen leger en het is voor oorlogs-doeleinden een nutteloze halve maatregel.”

„Vrijwillige dienst zou als een tijdelijke maatregel kunnen dienen, omdat de eerste taak het scheppen van een kader-leger is. Later zal dienstplicht nodig zijn.”

„De Duitse militaire eenheden beperken is een absoluut kinderachtig idee..... een leger kan niet uit infanteristen bestaan.”

„Revisie van de vonnissen van Neurenberg tegen de generaals, niet zo zeer in het belang van de betrokkenen als om de principes van gehoorzaamheid, trouw aan de eed en discipline te herstellen.”

„Opperste Amerikaanse leiding zou aanvaardbaar en zelfs wenselijk zijn, maar later zou het noodzakelijk zijn, om de beschikking te hebben over een Duits Oppercommando om de Duitse troepen bevelen te geven, alsmede Duitse troepen-commandeurs.”

Al deze eisen zijn thans, althans op papier, ingewilligd door het tekenen van het verdrag inzake het Europese leger.

DE ontwikkeling naar de huidige stand van zaken werd door de Westelijke mogendheden stelselmatig voorbereid.

Want onmiddellijk na het uitroepen van de Bonn-republiek in September 1949 begonnen de Amerikanen te spreken over „integratie” van West-Duitsland in de „Europese gemeenschap”. Zoals reeds opgemerkt, was de eerste stap in deze richting de aanvaarding van het Schuman-plan inzake de oprichting van een West-Europees kolen- en staalkartel. Dit verdrag was niet slechts de zoveelste schending van het Verdrag van Potsdam, omdat in strijd met de bepalingen daarvan de Roer-kolen en staalindustrie uit het Duitse geheel werden losgescheurd, de verdeling van Duitsland werd verdiept en tot de ruggegraat van de West-Europese oorlogsindustrie werd verheven.

Wat de zuiver militaire kant van de zaak betreft, begon in 1950 de uitvoering van de hierboven aangehaalde plannen der Hitler-generaals, die vanzelf op aanstichten en in overleg met de Amerikanen waren opgesteld.

Het gepraat over een „Europees leger” begon; gelijktijdig kondigden de Hoge Commissarissen van de Westelijke mogendheden op 12 September 1950 officieel aan, dat de demilitarisatie van West-Duitsland niet voortgezet zou worden. Alsof men er ooit aan begonnen was!

Maar hier moeten wij op een andere bladzijde van de jongste geschiedenis wijzen. Uit de bovenstaande opsomming van feiten moet men niet de conclusie trekken, alsof de Westelijke mogendheden hun oorlogsmaatregelen „volgens plan” konden uitvoeren. De hele geschiedenis van het betrekken van West-Duitsland in het Amerikaanse oorlogsblok is een geschiedenis van felle strijd der volkeren, van vertragingen en manoeuvres, waartoe Washington zijn toevlucht moest nemen, om de volkeren te misleiden, te bedriegen en langs omwegen, door chantage en dwang zijn doeleinden te bereiken. Een duidelijk voorbeeld hiervoor is de geschiedenis van de wederoprichting van het nazi-leger. De correspondent van de New York Herald Tribune

schreef b.v. op 22 Augustus 1950, toen de eerste plannen voor het „Europese leger” bekend waren geworden:

„Hoge Geallieerde en Duitse autoriteiten geloven dat men veel overtuigingskracht nodig zal hebben, om het huidige Duitsland ertoe te bewegen, zich bij een leger aan te sluiten dat voorbereid is tegen Rusland te strijden..... De strijd-ervaringen van Duitse soldaten tegen de Russen, de nederlaag en grootscheepse vernielingen zijn levende herinneringen en een machtig hinderpaal, zelfs in het huidige tijdperk.”

De correspondent bevestigde aldus, dat het werkelijke doel van de West-Duitse herbewapening de agressie tegen de Sowjet-Unie is.

Maar tegelijkertijd onderstreepte hij het woord van Stalin, dat de herinnering aan de offers van de tweede wereldoorlog levendig in het geheugen van de Europese volken is gegrift en een machtig wapen is in de strijd voor het behoud van de vrede.

Nog treffender werd de waarheid van Stalin's woord bevestigd door de steeds in kracht toenemende strijd tegen de inschakeling van West-Duitsland in het oorlogsblok en voor het totstandbrengen van een verenigd, vredelievend en democratisch Duitsland.

Aan deze strijd werd richting gegeven door het vastberaden verzet van de Sowjet-regering tegen de successievelijke oorlogsmaatregelen en in het bijzonder door constructieve voorstellen tot regeling van het Duitse vraagstuk.

Ongetwijfeld heeft het jongste voorstel van 10 Maart j.l. inzake het bijeenroepen van een viermogendheden-conferentie voor het opstellen van een vredesverdrag een bijzonder diepe indruk op de volkeren van West-Europa, op Frankrijk, en in het bijzonder op West-Duitsland gemaakt. De reacties daarop hebben bewezen, dat het mogelijk is, de breedste kringen uit alle lagen van de bevolking, uit de arbeidersklasse, de middenstand, de boeren, de intellectuelen, de kringen van de vooruitstrevende militairen en zakenlieden in een groot front voor het behoud van de vrede te verenigen. Wat West-Duitsland zelf betreft, is het voornaamste obstakel het ontbreken van eenheid in de arbeidersbeweging. Maar juist de jongste stakingsbeweging en de talloze verklaringen van West-Duitse vakverbonden en sociaal-democraten tegen het generaal-verdrag laten zien, dat op de weg naar herstel van de eenheid en de likwidatie van de verderfelijke invloed van de rechtse sociaal-democratische leiders grote vooruitgang is geboekt.

TERWIJL Adenauer zich nog slechts door de aanwezigheid van de Amerikaanse bezettingstroepen kan handhaven, door het saboteren van verkiezingen, door het chanteren van het parlement, neemt gelijktijdig het gezag van de Duitse Democratische Republiek en haar regering met de dag toe.

In het Oosten van Duitsland heeft immers vanaf 1945 een geheel andere ontwikkeling plaatsgehad. Daar kwam een vredelievend, democratisch bestuur tot stand, in overeenstemming

met de bepalingen van Potsdam en de wil van het volk. Daar werden de resten van militarisme en Pruisisch jonkerdom, van het fascisme en van het oorlogskapitaal uitgeroeid en vernietigd, in overeenstemming met de volkswil en de bepalingen van Potsdam. Daar kregen de oorlogsmisdadigers hun straf, daar werden de voormalige gewone leden van de nazi-partij en van de andere massa-organisaties van het fascisme heropgevoed tot de democratie, de verdediging van de vrede en de volkenvriendschap. Daar werden grootscheepse sociale hervormingen ten voordele van de werkers in stad en land doorgevoerd. Daar werden de goede tradities van het Duitse volk versterkt. Daar werd het woord van Stalin levende werkelijkheid: „De Hitlers komen en gaan, de volken blijven.” Daar is de eenheid van het werkende volk totstandgebracht. Van de Duitse Democratische Republiek, hecht verankerd in het volk, gaat een voortdurende inspiratie uit voor de bevolking van West-Duitsland tot versterking van de actie tot opheffing van het wankele Adenauer-regime, van het herstel van de eenheid en het losscheuren van West-Duitsland uit het oorlogsverbond.

Het is juist het bestaan van deze onder leiding van de SED staande georganiseerde kracht van het Duitse volk, in West-Duitsland aangevoerd door de KPD, die een garantie is voor de overwinning van de eenheidsgedachte en van het vredesverlangen. Niets maakt het verschil in de krachtsverhoudingen duidelijker dan een vergelijking tussen de toestand van de Duitse arbeidersbeweging in de tijd van 1918 en nu. Toen stond deze geheel onder invloed van de verraderlijke rechtse sociaal-democratische leiders en beschikte slechts over een kleine groep strijders, en thans kan de Duitse arbeidersbeweging steunen op de georganiseerde kracht van de SED, die bereid is alles te geven voor de hereniging van Duitsland onder een vredelievende en democratische regering.

Het beeld van de massale beweging tegen het generaal-verdrag en het „Europese leger” geeft het absolute vertrouwen, dat het nooit meer zal gelukken, het Duitse volk opnieuw voor de agressieve en wereld-veroveringsplannen van een kleine groep imperialisten te misbruiken. Bovendien moet men de strijd in Duitsland in verband zien met de massale actie in de overige West-Europese landen. Wij verwijzen in het bijzonder naar de ongekende massa-acties die naar aanleiding van de arrestatie van Duclos in Frankrijk ontstonden, wier meest directe doel de bevrijding van Duclos is, maar die in wezen een slag tegen het plan voor een „Europees leger” onder leiding van de Hitler-generaals zijn. Deze slag staat nog in zijn beginstadium. Maar reeds hebben de acties in West-Duitsland, in Frankrijk, in Italië, en vooral de jongste voorstellen van de Sowjet-Unie nieuwe verwarring in het kamp van de oorlogstokers aangericht. De werkelijke verlangens van het West-Duitse volk beginnen steeds duidelijker in de dagbladen tot uitdrukking te komen, hoewel het merendeel van de pers door Amerika is gekocht. Eenzelfde

ontwikkeling is in Frankrijk merkbaar, waar invloedrijke burgerlijke bladen aan de in het volk levende opvattingen uitdrukking gaven.

En in Nederland? In alle bladen kon men lezen, dat de ondertekening van de twee oorlogsverdragen „zonder enthousiasme” is ontvangen. De N.R.C. gaf aan haar overtuiging uitdrukking, dat het generaalverdrag op duurzame verdeling van Duitsland berekend is. De Nieuwe Haagse Courant verklaarde dat men van de Nederlanders niet verwachten kan, dat zij zich over het tekenen van het generaalverdrag kunnen verheugen en in dezelfde termen drukten De Maasbode en andere bladen zich uit.

Deze uitingen moet men aan de ene kant zien als terugverlangen naar de zogenaamde „onzijdigheidspolitiek” van vóór München, die eens in 1918 door prof. Van Hamel gedefinieerd werd als „het stelselmatig streven om ons niet te binden en niet in combinaties te geraken.” Zij weerspiegelen de ervaringen, die het Nederlandse volk heeft opgedaan met de Münchenpolitiek, waarvan het „Europese leger”-verdrag slechts een moderne versie is.

Maar juist deze ervaringen, die diep in het Nederlandse volk verankerd zijn, alsmede het diep in het bewustzijn van ons volk verankerde streven naar onafhankelijkheid en soevereiniteit, scheppen de voorwaarden voor een doelbewust, op alle kringen van ons volk gerichte massale actie tegen de herbewapening van West-Duitsland, en voor het afsluiten van een vredesverdrag, dat de vrede in Europa voor de komende generaties en voor altijd verzekeren kan, voor een nieuwe koers in Nederland, gericht op het tot standbrengen van een vredelievende en onafhankelijke, niet aan Amerika onderworpen regering, gegrondvest op de hechte basis van de eenheid der arbeidersklasse en nationale eenheid.

F. BARUCH

Voorspel van presidentsverkiezingen in de USA

DE groot-kapitalisten, die de USA beheersen, zijn op het ogenblik bezig een nieuwe president voor de USA uit te kiezen. Dit wordt met veel spektakel binnen het raam van het twee-partijen-stelsel doorgevoerd. Kapitalistische sprekers verkondigen overal dat de scheldpartijen en wederzijdse zwartmakerijen, die thans tussen de verschillende kandidaten voor de microfoon, in de pers enz. op de agenda staan, bewijzen dat in dit land een echte democratie bestaat.

Maar zulke beweringen dienen slechts om de bevolking zand in de ogen te strooien. Er is geen sprake van werkelijke democratie bij de verkiezingen van een Amerikaanse

president.

De kandidaten uit de twee grote partijen moeten b.v. onvermijdelijk uit een zeer kleine laag van de bevolking komen, daar de grote massa van de bevolking er geen aanspraak op kan maken als kandidaat voor de presidentsverkiezingen benoemd te worden. Daarom zijn er onder de huidige groep van kandidaten geen arbeiders, geen werkende boeren, geen Negers, geen vrouwen, geen jeugd, geen katholieken, geen Joden, geen personen van buitenlandse afkomst.

Hoewel de leiders van de georganiseerde arbeiders, boeren, Negers en andere werkers het politieke lot van hun leden in de handen van de beide grote partijen hebben gelegd, is er geen sprake van dat een van deze partijen een kandidaat zal benoemen, die werkelijk de belangen van de bevolking vertegenwoordigt. Zo worden degenen die als kandidaten in aanmerking komen, automatisch gekozen uit een uiterst beperkte laag van de bevolking.

Voor het twee-partijen-stelsel is kenmerkend dat het als kandidaten voor het presidentschap een half dozijn functionarissen van kartels, ondernemers en generaals heeft opgeleverd. Voor de monopolisten maakt het niet veel uit of Eisenhower, Taft, Truman, Kefauver, Stassen, McArthur, Barkley of Kerr op de

hoogste politieke post komt. Ieder van hen zou als President de aanwijzingen van Wallstreet uitvoeren. De monopolie-kapitalisten hebben de beide partijen zo vast in handen, dat geen van hen er op kan rekenen door de ene of de andere partij te worden voorgetrokken, wanneer hij niet eerst bewezen heeft, dat hij de belangen van de monopolisten bij het bevorderen van de binnenlandse reactie en de wereld-veroveringsplannen verdedigt.

Achter de candidatuur van generaal Eisenhower b.v. staan machtige monopolie-belangen. De generaal is een ideale candidaat voor de georganiseerde kapitalistische reactie. Hij stemt volkomen in met het imperialistische program tot wereldoverheersing van Wallstreet. Zijn kiesagenten hebben reeds meegedeeld, dat de hoog verheven militaire stadhouder uit Europa zich niet zal verwaardigen, met het volk werkelijk over de problemen van de dag te spreken.

De candidatuur van senator Taft stelt Eisenhower echter enige hindernissen in de weg. De strijd tussen deze beide figuren weerspiegelt de strijd tussen de voornaamste groepen van kapitalisten om de contrôle over de regering. Achter Eisenhower staan voornamelijk aanzienlijke krachten in het Oosten van het land, en wel diegenen met belangrijke investeringen in Europa, die geneigd zijn om met Groot-Brittannië als kleinere vennoot samen te werken. Achter Taft daarentegen staan de monopolistische krachten uit het Midden-Westen, die er de voorkeur aan geven, hun imperialistische belangen op Latijns Amerika en het Verre Oosten te concentreren.

In de nominatie-campagne in 1948 trachtten de monopolies van het Midden-Westen hun opgeblazen stadhouder in het Verre Oosten, generaal McArthur, als hun candidaat naar voren te schuiven, maar reeds bij de voorverkiezingen in zijn geboortestaat Wisconsin leed hij zo'n nederlaag, dat hij zich terug moest trekken. Nu blijft het te bezien of de grote kapitalistengroepen van het Oosten meer succes met hun generaal Eisenhower zullen hebben.

De candidatuur van Eisenhower is lastig voor de politici van de Democratische Partij, omdat hij grotendeels dezelfde grootkapitalistische groepen vertegenwoordigt, die de Democraten hun belangrijkste financiële ondersteuning hebben gegeven. Zij zijn bang deze steun te verliezen als Eisenhower candidaat-President wordt. Dit verklaart de onwil van de Democraten bij de gedachte aan Eisenhower als Republikeins candidaat.

Al hun problemen zouden opgelost geweest zijn als Eisenhower de benoeming tot Democratisch candidaat had aanvaard, die hem feitelijk op een presenteerblaadje werd aangeboden. Zij hopen nu, dat Taft de Republikeinse candidatuur zal veroveren, hetgeen de Democraten een goede kans op het presidentschap zou geven.

Eisenhower is geen vriend van de georganiseerde arbeiders, zoals blijkt uit zijn cynische houding tegenover de sociale ver-

zekeringen, de Taft-Hartley-wet en andere belangrijke sociale kwesties. Maar met zijn valse reputatie van ruimdenkend, sociaal-voelend mens bedreigt hij de doeltreffendheid van het bondgenootschap tussen de vakverbondsbureaucraten en de Democratische Partij. Dit is een gevolg van het feit, dat deze misleiders door hun actieve ondersteuning van het Amerikaanse imperialisme de massa van hun leden rijp hebben gemaakt voor de demagogie van Eisenhower. Bovendien zijn veel van deze leiders zelf min of meer pro-Eisenhower. In 1948 was Philip Murray een van de vakbondsleiders die Eisenhower krachtig steunden.

Generaal Eisenhower is ook geen vriend van de Negers. In het leger heeft hij niets gedaan voor het afschaffen van de georganiseerde rassenscheiding; na de oorlog heeft hij nooit de strijd voor burgerrechten voor het Negervolk ondersteund.

Tot zover de „liberaal” Eisenhower.

Eisenhowers candidatuur is een bedreiging voor de zaak van de vrede en de democratie. Maar de andere kandidaten, die op grondslag van het twee-partijen-stelsel gekozen kunnen worden, zijn niet beter; onder de dekmantel van hun eigen demagogie betekenen zij een even groot gevaar voor het welzijn van het Amerikaanse volk en van de wereld.

Het politieke spektakel, dat door de burgerlijke politici bij hun nominatie-campagne wordt gemaakt, betekent in geen enkel opzicht een democratische discussie over de werkelijke problemen, waarvoor het Amerikaanse volk wordt gesteld. Het is integendeel een politieke touwtrekkerij onder verschillende groepen van politieke bureaucraten om de contrôle over de rijke Amerikaanse regering, die een buitengewoon grote macht uitoefent en die in de loop van het volgende belasting-jaar zal beschikken over meer dan 30 milliard dollar.

De discussies die over de buiten- en binnenlandse politiek worden gevoerd, zijn twistappels van ondergeschikte betekenis, voornamelijk over tactische en niet strategische vraagstukken binnen het kader van het algemene program van Wallstreet voor de versterking van de reactie in de USA en het nastreven van de wereldheerschappij. Het voornaamste verschil tussen de twee partijen ligt in hun verschillende soorten demagogie om de massa's te misleiden.

Het resultaat van het gehele twee-partijen-stelsel zal zijn, dat de bevolking bij de verkiezingen in November kan stemmen voor de ene of voor de andere reactionnair, die stuk voor stuk het oorlogsprogram van Wallstreet ondersteunen. Geen van hen zal de belangen van de bevolking vertegenwoordigen en geen van hen zal een kleiner kwaad zijn dan de andere.

In deze verkiezingscampagne zullen de beide kandidaten van de twee partijen trachten om elkaar te overtreffen in demagogische beloften. Maar dat zijn slechts lege woorden en verder niets.

Het twee-partijen-stelsel, waaraan de vakbonden sinds meer

dan twintig jaar door hun leidende functionarissen zijn geketend, is een val en misleiding. Pas wanneer de arbeiders en hun bondgenoten, die de overgrote meerderheid van de bevolking uitmaken, zelf een machtige, onafhankelijke, politieke massabeweging opbouwen, zullen zij in politiek opzicht meetellen. Pas dan zullen zij in de gelegenheid zijn, met succes een politieke strijd voor hun eigen belangen te voeren — voor welvaart, voor de rechten van de Negerbevolking en tegen fascisme en oorlog.

W. Z. FOSTER

(Voorzitter van de Comm. Partij van de USA).

Enige gegevens over de voedsel-politiek van Mansholt

VAN de zijde van de P.v.d.A.-leiders wordt voortdurend beweerd, dat de voedselvoorziening, dank zij een „socialistische” minister van landbouw, de „boer” Mansholt, zo prachtig is verzorgd. Het lijkt ons nuttig daarover enkele opmerkingen te maken, vooral omdat velen die niet ingewijd zijn, zich door deze propaganda op sleeptouw laten nemen.

We willen daarom een vergelijking maken tussen het verbruik per hoofd van de bevolking in het jaar 1933 en het jaar 1950.

Vooropgesteld mag dan worden, dat daarbij zeker niet de voor de politiek van Mansholt ongunstige jaren zijn genomen. Het is immers bekend, dat sinds 1950, door de afschaffing van de subsidie, het verbruik nog aanzienlijk verder is teruggelopen. De gegevens over 1951 en 1952 staan ons echter nog niet ter beschikking, zodat we ons tot 1950 moeten beperken. Alle gegevens die wij gebruiken zijn van het Landbouw Economisch Instituut en van „Het verslag over de Landbouw in Nederland over 1950”, uitgave Ministerie van Landbouw.

Volgens de gegevens van dit Instituut was het verbruik van roomboter in 1933 per hoofd van de bevolking in ons land 7.3 kg. Het verbruik van margarine was in datzelfde jaar 5.1 kg per hoofd van de bevolking.

In het jaar 1950 is deze verhouding totaal veranderd. Het verbruik van roomboter is thans 2.7 kg per hoofd van de bevolking; dat van margarine is gestegen tot 17 kg per hoofd van de bevolking. Een ontwikkeling, waarover de Unilever, als grootste, men mag wel zeggen overheersende margarineproducent in Nederland, zeker niet ontevreden zal zijn. (De netto-winst van de Nederlandse Unilever over 1950 was 87.6 miljoen gulden.)

Bij vele lezers zal ongetwijfeld de vraag rijzen, waar gaat dan onze goede

roomboter naar toe? Wel lezer, die verdwijnt in de edele magen van de Engelse land- en industrie lords, en die krijgen daarvoor jaarlijks een douceurtje van ongeveer 17 miljoen gulden uit het Landbouw Egalisatiefonds, dat is de subsidie die in 1951 gegeven is op 13 miljoen kg boter die naar Engeland is geëxporteerd. Omgerekend betekent dit, dat in Engeland *f* 1.— per kg boter minder wordt betaald dan in ons land.

Hoe staat het met de ontwikkeling van het vleesverbruik in Nederland? Laten we de cijfers weer laten spreken.

In 1933 was het verbruik van rund- en kalfsvlees 21 kg per hoofd van de bevolking; in 1950 is het verbruik 13.7 kg.

Het verbruik van varkensvlees en spek is gedaald van 23.8 kg per hoofd van de bevolking in 1933 tot 18.7 kg in 1950. Zoals hierboven reeds werd gezegd, zijn die ongetwijfeld gunstige cijfers. Het feit, dat de slagersbonden zich juist dezer dagen met een telegram tot Mansholt hebben gewend met het verzoek om de prijzen op de binnenlandse markt te verlagen, omdat hun afzet nog steeds vermindert, is hiervan wel een duidelijke bevestiging.

Hoe staat het met het verbruik van zulke voor de voedselvoorziening zo belangrijke producten als kaas, melk en eieren?

Volgens dezelfde door ons aangehaalde bron is het verbruik van kaas gedaald van 7.2 kg per hoofd van de bevolking in 1933 op 5 kg in 1950.

Het eierenverbruik is teruggelopen van 144.5 kg in 1936—1938 tot op 63.2 kg per hoofd van de bevolking in 1950. (Deze laatste gegevens zijn niet van het L.E.I., doch van het verslag over de Landbouw in 1950, uitgave Ministerie van Landbouw en Voedselvoorziening).

Het verbruik van consumptiemelk is gestegen van 144 kg in 1933 op 194 kg in 1950. Hierbij moet echter in aanmerking genomen worden, dat dit nog steeds geen volle melk is, daar het vetgehalte slechts 2.5% is, tegen 3.5% voor de oorlog.

Ook het verbruik van groenten vertoont een achteruitgang, al is het dan nog slechts weinig, n.l. van 67 kg in 1936—1938 op 65.7 kg in 1950.

Het product, waarvan het verbruik belangrijk is gestegen, is de aardappel. Het verbruik van dit product is gestegen van 109.8 kg in 1936—1938 tot 130.2 kg per hoofd van de bevolking in 1950.

Wanneer de leiding van de P.v.d.A. in haar verkiezingsbrochure zegt, dat de koeien- en varkensstapel zo enorm is toegenomen onder het bewind van de „socialist” Mansholt, dan is dat juist. Even juist is echter, dat er ondanks deze toename nog nooit zo weinig vlees en zuivelproducten op de tafel van de Nederlandse werkers zijn geweest als onder het bewind van deze „socialist”.

Het Nederlandse volk is een volk van margarine- en aardappeleters geworden, terwijl er een overvloed van vlees en zuivelproducten in ons land geproduceerd wordt. Deze landbouw- en voedselvoorzieningspolitiek heeft met „socialistisch” evenveel gemeen als water met wijn. Het is een politiek gericht op de belangen van de rijke boeren, uit wier rijen Mansholt zelf afkomstig is, en van de Unilever, waarvan talrijke vooraanstaande P.v.d.A.-leiders, zoals Patijn, v. d. Bergh en anderen aandeelhouders zijn.

J. HAKEN.

Over de rol van de afdelingssecretaris

(Uit het maandblad van de Socialistische Eenheidspartij van Duitsland).

HET groeiende politieke bewustzijn van de partijleden, onze veelomvattende en gecompliceerde taken en de voorbereiding van de IIe Partij-conferentie stellen het werk van de secretaris van een partij-organisatie steeds meer op de voorgrond. Duizenden nieuwe kaderleden worden tegenwoordig voor het eerst in de afdelingsbesturen en als secretaris gekozen en daarmee voor de grote taak gesteld, een partij-organisatie te leiden. De mensen zullen van hen aanmoediging, hulp en leiding verwachten. Van hen hangt in de eerste plaats af het uitvoeren van de partijbesluiten, de mobilisatie van de werkers voor de vervulling van de politieke, maatschappelijke en economische taken, het prestige en autoriteit der Partij onder de massa's en de opvoeding van de partijleden en kandidaten.

Kameraad Stalin leert: „De overwinning komt nooit vanzelf, meestal kost hij moeite en strijd.” Dat betekent, dat de partijsecretaris het politieke succes van het werk van de partij-organisatie door hardnekkig en taai mobilisatie- en organisatie-werk moet verkrijgen en verzekeren. De grondslagen daarvoor zijn de besluiten en opdrachten van de Partij. Zij bevatten de noodzakelijke en algemeengeldige maatregelen en aanwijzingen voor de uitvoering van het partijwerk op elk gebied, die beantwoorden aan de algemene lijn van de Partij.

De partijsecretaris moet de opdrachten en besluiten van de Partij zorgvuldig bestuderen en in staat zijn, in de collectieve bespreking met de leiding, die taken er uit te halen, die voor zijn bedrijf of woonwijk concreet moeten worden gesteld. De voorwaarde daartoe is echter, dat hij de toestand in het bedrijf resp. woonwijk, zijn structuur, de graad van het bewustzijn van de mensen nauwkeurig kent. Zonder deze kennis van zaken, zonder de kennis van de positieve en negatieve factoren, zal de taakstelling niet beantwoorden aan de werkelijke toestand en het succes niet verzekeren. Het principe van elke partijleiding moet zijn, de partijleden vertrouwd te maken met de besluiten van de Partij, deze aan de hand van de voorwaarden en verschijnselen in het eigen gebied te verduidelijken en zo te verklaren, dat de partijleden begrijpen waarom het gaat en hoe de besluiten verwezenlijkt kunnen worden.

Het partijwerk duldt geen bureaucratische en mechanische werkmethoden, geen formalisme en schematisme, het is levend en scheppend werk. De partijsecretaris moet leren om aan de hand van een zorgvuldig opgesteld werkplan de besluiten van

de Partij uit te voeren. Hierbij moet hij niet schroomvallig op aanwijzingen wachten. Hij moet in staat zijn, onmiddellijk te reageren op politieke gebeurtenissen en dagelijkse verschijnselen in zijn werkgebied, ook wanneer hij daarbij de een of andere fout zou kunnen maken. Alleen diegene maakt geen fouten, die niets doet. In zijn werk „De linkse stroming, een kinderziekte van het communisme” leert Lenin ons:

„Men moet zelf zijn hersens kunnen gebruiken, om in elk afzonderlijk geval zijn weg te kunnen vinden. De betekenis van de partij-organisatie en de partijleiders, die deze naam waard zijn, is o.a. juist hierin gelegen, dat men door het langdurige, onvermoeide, veelsoortige en alzijdige werk van alle denkende vertegenwoordigers van de gegeven klasse de noodzakelijke kennis, de noodzakelijke ervaring, het naast kennis en ervaring noodzakelijke politieke instinct verwerft, om voor ingewikkelde politieke vraagstukken een snelle en juiste oplossing te vinden.”*)

De partijsecretaris moet er zijn best voor doen, alle vraagstukken, waarvoor hij gesteld wordt, zorgvuldig en grondig te bestuderen en zich de kennis van zaken eigen te maken die hij nodig heeft om de juiste lijn voor het werk uit te stippelen. Het leven bevestigt dagelijks, dat men alleen door een nauwkeurige kennis van zaken, alleen door alzijdige studie van de vraagstukken, die uit het werk ontstaan, het noodzakelijke succes kan bereiken. En omgekeerd, dat elke poging om de vraagstukken in het voorbijgaan, oppervlakkig op te lossen, steeds slechte resultaten zal hebben.

De partijsecretaris mag zich niet laten overbelasten door de dagelijkse dingen, die zich aan hem opdringen. Hij moet in staat zijn, altijd de voornaamste taken te zien. Op de kaderbijeenkomst van de Moskouse organisatie van de CPSU (b) op 13 April 1928 verklaarde Stalin:

„Aan het stuur zitten en om zich heen kijken, om toch niets te zien, tot de omstandigheden ons wat niet in de haak is onder de neus brengen — dat betekent nog niet leidinggeven. Het bolsjewisme heeft een andere opvatting van leiding. Om leiding te geven moet men vooruit kunnen zien.”

Het is niet voldoende, de besluiten van de Partij te verklaren en het werk te verdelen. Het is noodzakelijk, de uitvoering van de besluiten te controleren, de partijleden, die opdrachten krijgen voor de verwezenlijking van de aanwijzingen van de Partij, leiding en steun te geven, zodat zij de moeilijkheden kunnen overwinnen en hun taken op de juiste wijze kunnen oplossen. De partijsecretaris moet weten welke verschijnselen zich voordoen bij de uitvoering van de besluiten. Dit zal hem in staat stellen, nieuwe taken te stellen die met de situatie in overeenstemming zijn. Hij moet hardnekkig en vasthoudend strijden voor de juiste uitvoering van de besluiten. De partijsecretaris moet het collectieve werk van de leiding organiseren. Hij moet zich voortdurend inspannen om het werk van de leiding zo te richten, dat zij gemeenschappelijk over haar taken beraad-

*) „De linkse stroming, een kinderziekte van het communisme”, Pegasus 1950, pag. 55.

slaagt en gemeenschappelijk maatregelen treft om deze taken uit te voeren.

Wie zijn werk zodanig ontwikkelt zal de algemene lijn van de Partij op de juiste wijze uitvoeren en successen behalen.

In zijn werk „Vraagstukken van het leninisme” schreef Stalin:

„Leidinggeven betekent... de massa's overtuigen van de juistheid van de politiek van de Partij, het betekent zodanige leuzen opstellen en uitvoeren, die de massa's dichter bij de posities van de Partij brengen en het hun vergemakkelijken, aan de hand van hun eigen ervaring de juistheid van de politiek van de Partij in te zien...”

Daarom staat in het middelpunt van het partijwerk de politieke opvoeding van de mensen, de mobilisatie en organisatie van de massa's voor de verwezenlijking van de taken die ons gesteld worden door de strijd voor de vrede, voor de democratische eenheid van Duitsland, voor de versterking en consolidatie van de Duitse Democratische Republiek in het gehele land, in het district, in de stad, in het bedrijf of in het dorp. Vanuit dit gezichtspunt moet de secretaris het werk van de partijorganisatie en van haar leiding voorbereiden, voortdurend controleren hoe de partijleden en kandidaten hun massawerk uitvoeren, controleren welke uitwerking de politieke leuzen van de partij op de bedrijfsarbeiders resp. op de bevolking hebben, of ze begrepen en opgevolgd worden of niet. Hij moet zich voortdurend op de hoogte stellen van de stemmingen en opvattingen in het bedrijf resp. woonwijk, hij moet onderzoeken uit welke oorzaken de een of andere opvatting voortspuit, om vast te stellen hoe hierop moeten worden geantwoord. Hij moet echter niet alleen vertrouwen op de berichten die hij krijgt. Alleen wanneer hij zelf verbinding met de massa's heeft, met hen discussieert, hun wensen, zorgen en twijfel leert kennen, kan hij zich een juist beeld vormen van de stemming en meningen. Daarom moet de secretaris zich laten leiden door de ervaring van de partij van Lenin en Stalin, die leert dat men gehoor moet schenken aan de stem van de massa's, dat men niet alleen aan de massa's maar ook van de massa's moet leren. Elke secretaris zou daarom een actief van partijleden en partijlozen moeten scheppen, waarmee hij belangrijke vraagstukken kan bespreken en waarin hij in elk afzonderlijk geval mensen kan betrekken, die iets afweten van de taak die besproken wordt.

De partijsecretaris zal een juiste houding tegenover de massa's hebben wanneer hij begrijpt dat wij de mensen niet mogen commanderen, maar door overtuiging moeten winnen. De methode van overtuiging is de fundamentele methode van leidinggeven en de voornaamste taak bij elk partijwerk.

Tot het organiseren en mobiliseren van de massa's behoort het leidinggeven aan de kameraden, die in de verschillende massa-organisaties werken. Deze organisaties omvatten miljoenen partijloze mensen, waarvan de activering voor onze verdere ontwikkeling van de grootste betekenis is. Nooit mag een partijleiding het werk in de massa-organisaties onderschat-

ten of zelfs verwaarlozen. Daarom moet elke partijleiding regelmatig besprekingen houden met de kameraden, die daar werken om het werk in de massa-organisatie te verbeteren.

De taak van de partijsecretaris bestaat daaruit, te werken aan de politieke opvoeding en organisatie, aan de ontwikkeling van de massa's, hen geestdriftig te maken voor de nationale en economische taken en hen tegelijk op te voeden in de geest van de leer van Marx-Engels-Lenin-Stalin. Daarom moet de secretaris zich het vermogen eigenmaken, het nieuwe te zien, het met alle kracht te ondersteunen en te bevorderen, zodat het tot wasdom komt. Lenin leert ons dat met de volgende woorden:

„Wij moeten de kiemen van het nieuwe zorgvuldig onderzoeken, deze de grootste aandacht schenken, met alle middelen hun groei bevorderen en deze zwakke kiemen „koesteren en verzorgen“.... Waar het op aankomt is het ondersteunen van elke kiem van het nieuwe, onder welke het leven de levenskrachtigste zal uitkiezen.”

Elk succes hangt in de eerste plaats af van de juiste keuze van het kader, van de geduldige opvoeding daarvan. Daarom is het van grote betekenis, goede organisatoren uit te kiezen, die in staat zijn, de partij-opdrachten te begrijpen en met volharding uit te voeren. Dat zal niet altijd gemakkelijk zijn. Het komt er op aan, elke partijgenoot zulk werk te geven, dat overeenkomt met zijn kennis en capaciteiten en dat hij kan uitvoeren. De secretaris moet het kader dagelijks instrueren en het de juiste weg voor de uitvoering van de een of andere taak wijzen. Hij moet hen ondersteunen, als zij hulp nodig hebben. Hij moet hen aanmoedigen wanneer zij de eerste resultaten behalen en hij mag geen moeite sparen om hen te scholen, om zich geduldig met hen bezig te houden en hun ontwikkeling te bespoedigen. Dat eist van elke partijsecretaris kennis, geduld, aanvoelingsvermogen en een zorgzame en aandachtige houding ten opzichte van het kader.

De secretaris moet niet alleen schriftelijk omgaan met het kader, de partijleden en de mensen in zijn gebied. Het is beter om persoonlijke gesprekken te voeren en een verhouding van vertrouwen tot stand te brengen, die de voorwaarde is voor elk succesrijk werk. De secretaris moet niet denken, dat hij alles alleen moet doen en dat de anderen niet in staat zouden zijn om mee te werken. Hij zal alleen dan alle taken op de juiste wijze kunnen uitvoeren als hij in staat is, de partijleiding op te voeden tot collectief werk, als hij zijn aandacht geeft aan elk lid van de leiding om zijn ontwikkeling te bevorderen.

Als de secretaris alle partijleden in het werk betreft, als hij hun verantwoordelijke taken geeft en hun uitlegt hoe deze uitgevoerd moeten worden, als hij hun werk controleert en hen helpt hindernissen te overwinnen, als hij bijdraagt tot hun verdere ontwikkeling en zijn rijkere ervaring aan hen meedeelt, dan is dat een waarachtig kaderwerk, dat politieke successen tot gevolg zal hebben.

Om een dergelijke leider van de partij-organisatie en een wer-

kelijke aanvoerder van de massa's te zijn, moet de secretaris voortdurend zorgen voor zijn eigen verdere ontwikkeling. Hij moet gebruik maken van de door de Partij geboden mogelijkheden voor uitbreiding van zijn marxistisch-leninistische kennis, om de kennis te verwerven die noodzakelijk is voor de oplossing van de partij-taken. Door levendige toepassing van de verworven kennis in het praktische werk zal hij zich de eigenschappen van een leider eigenmaken. Alleen zo bereikt hij een hoge graad van beginselvastheid in de fundamentele vraagstukken en een grote bewegelijkheid in de scheppende toepassing van de richtlijnen van de Partij.

De partijsecretaris moet onverzoenlijk strijden tegen alle gebreken. Hij moet in staat zijn, een onverschrokken en fundamentele critiek te ontplooien, die erop gericht is het peil van het partij-werk omhoog te brengen. Hij moet de partijleden en kandidaten steeds opvoeden in de richting van een kritische en zelfcritische beoordeling van hun eigen werk en dat van de partij-organisatie in haar geheel. Alleen waar critiek en zelfcritiek in het dagelijks leven worden toegepast, zal de Partij groeien, wordt haar peil omhooggebracht en zullen de taken grondiger en zorgvuldiger uitgevoerd worden.

De secretaris moet steeds zorgen voor de ontwikkeling van de democratie binnen de Partij en hij moet elke poging om dit organisatiebeginsel van een Partij van het nieuwe type te schenden, onverzoenlijk bestrijden. Een eigenmachtige secretaris die tracht om in de partij-organisatie verwerpelijke en ondemocratische methoden in te voeren, kan niet rekenen op het vertrouwen en het respect van de leden en hij zal het partij-werk remmen. De secretaris moet dus in het collectief werken en daardoor de opdrachten op de juiste wijze verdelen.

De partijsecretaris moet in het politieke en persoonlijke leven een voorbeeld voor de partijleden en voor de massa's zijn.

Uit de ervaringen van de Geschiedenis van de CPSU (b) leren wij, dat een bolsjewistische leider zijn betekent: vooruitzien, met perspectieven werken, weten wat er in het district, in de bedrijven, in de gemeenten gebeurt, gebreken tijdig erkennen en overwinnen. Partijsecretarissen, die zonder kennis van zaken, zonder een serieuze studie van de werkelijke toestand op hun gebied trachten leiding te geven, worden door tegenslagen verrast en laten ernstige tekorten toe.

Bolsjewistisch leidinggeven betekent een operatieve, levendige leiding, die berust op grondige kennis van zaken. Zij laat geen beambte-stijl, geen bureaucratie, geen schablonen, geen oppervlakkig aanpakken van een vraagstuk toe.

Om uit onze partijsecretarissen zulke bolsjewistische leiders te ontwikkelen, moeten de districts- en onderdistrictsbesturen zich voortdurend met hen bezighouden, hen door scholingscursussen, door uitwisseling van ervaring in hun werk ondersteunen, hen helpen hun eigen kennis te verdiepen, moeilijkheden

te overwinnen en een scheppend, succesrijk werk te ontplooiën. Dan zullen onze partij-organisaties tot wetenschappelijke werkmethoden kunnen overgaan en in staat zijn om overal de leidende rol van de Partij te verwezenlijken.

(„Einheit”, Mei 1952.)

DE ROL VAN PARTIJ EN VAKBEWEGING IN DE STRIJD VOOR VERHOOGING VAN HET LEVEN SPEIL

DAT de Partij en de vakbeweging een zeer belangrijke en verantwoordelijke taak hebben bij het tot stand brengen van actieve strijd voor verbetering van de levensomstandigheden der arbeiders, zal wel niemand meer ontkennen.

De opvatting dat de Partij een organisatie is die alleen maar door middel van propaganda de arbeiders moet overtuigen van de noodzaak, dat veranderingen in het maatschappelijk bestel tot stand moeten komen, is althans in theorie overwonnen.

Toch zien we steeds opnieuw dat de partij daar waar de arbeiders in beweging komen, achterblijft en zich niet aan het hoofd stelt van het verzet, maar rustig door gaat met haar organisatorische werkzaamheden. Dit heeft tot gevolg dat ook de vakbeweging niet die organiserende, stimulerende en leidinggevende rol vervult, die noodzakelijk is om de arbeiders die in beweging komen of reeds in beweging zijn aan een overwinning te helpen.

De arbeiders worden daardoor overgelaten aan linkse en rechtse demagogen, die niet de strijd en de resultaten van die strijd van belang vinden, maar die slechts één doel voor ogen hebben: hoe houden we het rustig in Nederland, en hoe bevorderen we door die rust een politiek van *oorlogsvoorbereiding en hoge winsten!*

Dat juist nu, terwijl de politiek van oorlogsvoorbereiding voor de groot-kapitalistische kringen in ons land vruchten draagt in de vorm van fantastisch hoge winsten, de methode van de linkse en rechtse reformisten, bijgestaan door de misdadige rol van een aantal trotskisten, een andere vorm aanneemt dan een jaar geleden b.v. is enerzijds een bewijs van de angst die zij hebben om de winsten door acties van de zijde van de arbeiders in gevaar te laten brengen, anderzijds van het feit, dat zij de arbeiders nieuwe knollen voor citroenen moeten voorzetten, om de eenvoudige reden dat de arbeiders de oude knollen niet meer lusten.

Is de partij, is de vakbeweging er op ingesteld de nieuwe demagogie van deze „heren” niet alleen te ontmaskeren, maar

door concrete opklaring, dwz. door concrete parolen, de funeste uitwerking van deze demagogie teniet te doen en te zorgen dat de strijdwil die bij de arbeiders aanwezig is, omgezet wordt in actief handelen, ook al kronkelen de rechtse reformisten zich in nog zo veel bochten om de strijd te ontgaan?

Enige ervaringen van de afgelopen tijd maken het noodzakelijk, nauwkeurig de tekortkomingen in ons werk en de foutieve opvattingen in enige vraagstukken na te gaan.

De vissersstaking.

Hoe hebben de Partij en de vakbeweging gewerkt in de actie van de vissers? Reeds lang, zeer lang bestond er een sterke ontevredenheid onder de vissers aan de Noordzee-kust. Deze ontevredenheid had er reeds vorig jaar toe geleid dat op enkele schepen een staking uitbrak. De grondslag voor deze ontevredenheid waren en zijn de middeleeuwse verhoudingen waaronder de vissers moeten werken.

In de eerste plaats geldt dit voor de lonen. Deze worden voor een belangrijk deel bepaald door de opbrengst van de vangst. De vissers dragen daardoor mede risico. Een slechte vangst, door wat voor oorzaken dan ook, of een slechte prijs brengen direct armoede in het gezin van de visser. Het aandeel in de besomming is echter zo uitgekend dat het loon ook bij goede vangsten of behoorlijke prijzen, nauwelijks toereikend is.

De omstandigheden waaronder gewerkt moet worden, zijn ongelofelijk slecht. Als er gevist wordt is een werktijd van 20 uur per dag normaal, een werkweek van 100 uur is regel. Dagen lang moeten de mannen in een klein hok doorbrengen, zonder gelegenheid om zich te wassen, met nauwelijks enige slaappleatsen. Weer en gevaar moeten zij trotseren.

Dat een garantie-loon van f 41,— per week voor de vissers onaannemelijk was en dat daarvoor niet meer gevaren zou worden, stond als een paal boven water.

Zodra het seizoen in December werd gesloten, gingen er stemmen over op dat de nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst belangrijke verbeteringen moesten bevatten.

De E.V.C. was de eerste vakbond die zijn eisen formuleerde. Daarna kwam de Centrale Bond van Transportarbeiders met zijn eisen, die neerkwamen op een maandloon van f 175,— en 1.1% van de besomming van de grote en 1.25% van de kleine schepen.

De O.V.B., die dank zij zijn scheuringspolitiek een aantal leden heeft onder de Scheveningse vissers, kwam ook met zijn eisen op de proppen: een garantieloon van f 55,— per week en per reis afrekenen.

Om de eenheid een stap vooruit te brengen sloot de EVC zich aan bij de eisen van de CBT, zowel omdat deze eisen een belangrijke verbetering zouden betekenen als om het feit dat zij in gemeenschappelijke strijd waren te verwezenlijken. Dat deze eisen bij de reders op verzet zouden stuiten en dat alleen een

volhardende strijd de overwinning mogelijk zou maken wist men vanaf het begin.

De handlangersrol van het O.V.B. begon reeds direct duidelijk te worden, toen het een actie-comité van de vissers, dat op een vergadering was gevormd, voor zijn doeleinden ging misbruiken. Koning, de vrijgestelde van het OVB, stelde op zo'n comité-vergadering maar even vast dat staken toch niet zou helpen. Het OVB had een betere tactiek. Rustig monstereën, rustig gaan varen en dan op zee actie ontketenen. Actie in de vorm van het in bezit nemen van de radio om dan de radio te gebruiken om de protesten van de vissers tegen de slechte arbeidsvoorwaarden de wereld in te slingeren.

Door deze tactiek probeerde het OVB de gedachte aan staking de nek om te draaien, in de hoop dat de arbeiders toch voldoende verstand zouden hebben dat zij af zouden zien van onzinnige avonturen als het in bezit nemen van de radio. Het eventuele verzet zou anders wel worden gebroken doordat van de zijde van de regering met geweld tegen de muiters, want dat zouden zij dan in de ogen van de regering zijn, zou worden opgetreden. Geen enkele bonafide arbeider is voor een dergelijke avonturiers-tactiek te vinden en de meest strijdbare arbeiders traden dan ook uit het actie-comité.

De EVC, die met kracht de eis van f 175,— per maand had gepropageerd, kreeg steeds meer invloed op de vissers. Zijn ledenaantal nam toe, zijn vergaderingen werden goed bezocht.

De Unie-bestuurders hadden de onderhandelingen met de reders geopend en zonden berichten de wereld in, dat deze onderhandelingen niet wilden vlotten. De leiders van de CBT evenwel lieten zeer radicale geluiden horen, zij zagen z.g. niet op tegen een conflict, en zij lieten door hun partijbladen de geruchten verspreiden dat een staking in de visserij voor de deur stond.

Ondertussen probeerden zij enige keren op de vergaderingen van de leden toestemming te verkrijgen om van de gestelde eisen af te wijken. Dit stuitte op scherp verzet. Tot drie keer toe leden de bestuurders van de CBT een nederlaag en bleven de vissers bij de gestelde eisen.

Ook de bestuurders van de Christelijke Bond probeerden hun leden om te praten. Na enige pogingen gelukte hun dat ook, al was het maar door Onze Lieve Heer als spook te gebruiken. De volgende avond herstelden de Christelijke vissers dit evenwel, door opnieuw in hun ledenvergadering het besluit te nemen, aan de gestelde eisen vast te houden en het zelfde te doen als hun makkers die georganiseerd zijn in de CBT. Het verraad kondigde zich openlijk aan toen de Unie-bestuurders bekend maakten dat zij het „geschil” aan een beslissing van de Stichting van de Arbeid wilden onderwerpen.

Daarmede begonnen zij de wil van de leden — en de vissers zijn in overgrote meerderheid in de Unie-bonden georganiseerd — uit te schakelen.

De leiders van de CBT leden ondanks al hun pogingen op twee

centraal georganiseerde ledenvergaderingen in de Dierentuin te Den Haag een nederlaag, en de vissers wezen elke capitulatie voor de reders af. Onomstotelijk stond dus vast dat de vissers over een sterke strijdwil beschikten en dat zij bereid waren voor hun rechten en belangen te vechten.

Wat is de oorzaak dat de vissers toch op 23 Mei gingen monstereen op voorwaarden die door het College van Rijksbemiddelaars waren opgelegd en die in de verste verte niet voldeden aan de eisen die waren gesteld?

Strijd zonder organisatie is onmogelijk, en een organisatie zonder leiding is als een lichaam zonder hoofd. Dit nu hebben de communisten en vakbondsfunctionarissen in het vissersconflict te weinig begrepen.

Door het feit dat er geen strijdleiding bestond die niet alleen bereid maar ook in staat was om de parolen van het verraad der Unie-bestuurders om te zetten in parolen van strijd, kon het gebeuren dat de vissers, ondanks het feit dat de CBT-bestuurders nederlagen leden in de vergaderingen, zonder leiding stonden, en niet wisten hoe zij moesten handelen.

Het niet tot stand brengen van een leiding van de meest strijdwillende arbeiders vond zijn oorzaak in het feit dat de nieuwe demagogie van de rechtse reformisten in het N.V.V. niet voldoende voorzien wordt. Zij gebruiken tegenwoordig immers radicale taal. Zij doen het voorkomen alsof zij de strijd niet schuwen en wekken de indruk dat zij bereid zijn de strijd met de ondernemers aan te binden. Voor een deel is dit gewoon bedrog en voor de rest zijn het schijnmanoeuvres, die zij in zekere mate kunnen doordrijven om de radicalisatie van hun leden op te vangen en daardoor meester van het terrein te blijven.

Vertrouwen stellen in de radicale praatjes van de rechtse NVV-bestuurders betekent de arbeiders willoos uitleveren aan het reformisme.

Het zwakke en beslist onvoldoende contact met de strijdwillende leden in de Unie-organisaties is er mede de oorzaak van dat er geen strijdleiding is gevormd. Was dit contact in voldoende mate aanwezig geweest dan zou ook zijn gebleken dat onder de leden van de Unie-organisaties arbeiders waren, die èn het vertrouwen van hun medeleden in grote mate bezaten èn over voldoende strijdwil beschikten om het verraad van de C.B.T.-bestuurders te beantwoorden met de scherpste wapens.

Het feit, dat de districtsleiding van de Partij zich practisch niets gelegen heeft laten liggen aan dit conflict, geen voorlichting aan de arbeiders, maar ook geen leiding heeft gegeven aan de partijgenoten die bij dit conflict waren betrokken, heeft zijn invloed laten gelden. Daardoor kon er een mening ontstaan, dat vissers een ander slag arbeiders waren dan b.v. bouwvakarbeiders en dat het bij de vissers onmogelijk zou zijn een actieleiding tot stand te brengen.

Bovenstaande mening horen wij meer, en daarachter verbergt zich het wantrouwen, of tenminste het gebrek aan vertrouwen,

in de arbeiders.

Welke verschillen er ook bestaan in ontwikkeling en mentaliteit, het feit dat succesrijke acties niet zonder leiding gevoerd kunnen worden, geldt voor alle groeperingen arbeiders.

Het zich niet bezig houden van de districtsleiding met een conflict van arbeiders, leidt er toe, zoals in het geval van de vissers is bewezen, dat ten eerste allerlei onjuiste opvattingen kunnen ontstaan, die schadelijk zijn voor de actie, en ten tweede dat de arbeiders overgelaten worden aan de rechtse reformisten, met alle gevolgen van dien.

De staking bij Vredestein.

Waar wij bij de staking van Vredestein de nadruk op willen leggen, is het feit dat de ernstigste fout, naast de fouten die bij het vormen van een stakingsleiding zijn gemaakt, daaruit bestond dat de meest bewuste arbeiders uit de stakingsleiding, de vakbondsfunctionarissen en partijfunctionarissen zich hebben neergelegd bij een meer dan „liberale” opvatting. Deze opvatting was, dat er vrijheid van arbeid zou moeten bestaan, en dat deze vrijheid in de eerste plaats zou moeten gelden voor hen die bereid zijn om bij een eventueel arbeidsconflict de rol van werkwilligen te spelen.

Vroeger hebben de vijanden van de arbeidersbeweging altijd geprobeerd door middel van zogenaamde politiebescherming de onderkruipers het misdadig werk te laten doen. Tegenwoordig prediken zowel de ondernemers als de rechtse reformisten en hun confessionele broeders, dat er recht op staken bestaat en dat er dan ook recht op werken moet bestaan. Met deze stelling proberen zij de arbeiders er vanaf te houden om hun strijd te beschermen tegen diegenen, die bereid zijn de arbeiders in de rug aan te vallen. Het behoort echter tot de meest elementaire rechten van de arbeiders om een staking te verdedigen tegen een ieder die de overwinning in gevaar brengt.

Van dit recht gebruikmaken is de plicht van ieder die het met de strijd van de arbeiders goed meent. Dit nalaten, zoals in Enschede gebeurde, leidt er toe dat arbeiders wel door ondernemers, door dominé's en pastoors geprest worden om aan het werk te gaan, terwijl de arbeiders in „actie” met gekruiste armen staan toe te kijken.

Tegenover de druk van de vijanden van de staking moet de druk staan van de georganiseerde stakers. Ieder moet weten dat hij, die de staking verraadt, ook als verrader gebrandmerkt en behandeld zal worden. Dat heeft niets met terreur, maar alles met het verdedigen van de gerechtvaardigde strijd te maken.

Daar waar de schadelijke opvatting zich voordoet, zal de partij en de vakbeweging de arbeiders moeten overtuigen dat men de klassestrijd niet kan voeren, als men niet bereid is, de strijd met alle krachten te verdedigen.

En daaraan ontbrak het in Enschede.

FR. REUTER.

VICTOR HUGO TEGEN DE RASSENHAAT

„Ik haat de onderdrukking met een diepe haat”, schreef Victor Hugo (1802—1885) in zijn dichtbundel „*Feuilles d'Automne*” (Herfstbladeren). Hij heeft tientallen jaren gestreden tegen alle vormen van onderdrukking, vooral tegen de onderdrukking van de Negers en de koloniale volken. Voor Hugo betekent de strijd tegen de rassenhaat de strijd tegen de slavernij. Na de moord op Willy Mac Gee e.a., en in een tijd dat het Amerikaanse imperialisme de grootste misdaad tegen de mensheid pleegt, is de onderstaande brief van de dichter, waarin hij de Amerikaanse Staten oproept, gratie te verlenen aan de vrijheidsstrijder John Brown (die desondanks 2 weken later ter dood gebracht werd), een waarschuwing, die nog altijd van kracht blijft.

Aan de Verenigde Staten van Amerika.

Wanneer men aan de Verenigde Staten van Amerika denkt, ziet men in gedachten een vorstelijke gestalte oprijzen, Washington.

Op dit ogenblik echter vindt in het land van Washington het volgende plaats:

Er zijn slaven in de zuidelijke Staten, en dit ondervindt het logische en zuivere geweten van de noordelijke Staten als iets schandelijks en monsterachtigs. Deze slaven, deze negers heeft een blanke, een vrije man, John Brown, getracht te bevrijden, dit heilzame werk wilde hij beginnen door de bevrijding van de slaven van Virginië. Een puritein, godsdienstig, vroom, gedachtig aan het Evangelie, *Christus nos liberavit* *), riep hij deze mensen, deze broeders op om zich te bevrijden. De slaven, ontmand door de knechtschap, hebben zijn roep niet beantwoord. De slavernij brengt doofheid van de ziel voort. John Brown, die alleen stond, heeft gestreden; met een handvol heldhaftige mensen heeft hij gestreden; hij werd met kogels doorzeefd, zijn twee jonge zoons zijn als heilige martelaren aan zijn zijde gevallen, hij werd gevangen genomen. Dat was wat men de gebeurtenis van Harper's Ferry noemt.

John Brown, in de gevangenis, is onlangs veroordeeld, met vier van de zijnen, Stephens, Copp, Green en Coplands.

Hoe was dit proces? Laten wij het in een paar woorden schetsen.

John Brown op een strozak, met zes nog niet genezen wonden, een schot in de arm, een in de lendenen, twee in de borst, twee in het hoofd, terwijl hij nauwelijks kon horen, hevig bloedde, met de schimmen van zijn dode zoons vlak bij hem; naast hem zijn vier gewonde medebeklaagden, Stephens met vier sabelhouwen; het „recht” gehaast en terloops: een openbare aanklager Hunter, die voort wil maken, een rechter Parker, die het toelaat;

*) Christus heeft ons bevrijd.

verminkte verklaringen, weigering van uitstel, valse of bewerkte bewijsstukken, weigering om getuigen à décharge te horen, tegenwerking van de verdediging, twee geladen kanonnen voor de ingang van het gerechtsgebouw, bewakers die het bevel kregen om de aangeklaagden neer te schieten wanneer men een poging doet om hen weg te halen; veertig minuten delibereren, drie doodvonnissen. Op mijn erewoord: dit gebeurde niet in Turkije, maar in Amerika.

Zulke dingen doet men niet ongestraft binnen de gezichtskring van de beschaafde wereld. Het wereldgeweten is een open oog. Laten de rechters van Charlestown, laten Hunter en Parker, laten de juryleden-slavenbezitters, en de gehele bevolking van Virginië bedenken dat men hen ziet. Dat men er is.

De blik van Europa is in dit ogenblik op Amerika gericht.

De veroordeelde John Brown zou 2 December (vandaag) gehangen worden.

Zoëven kwam het bericht, dat uitstel is verleend. Hij zal nu de 16e sterven.

De tijd is kort. Is er genoeg speling dat een kreet van genade voor die datum tot uiting komt?

Dat doet niet ter zake! Men heeft de plicht om zijn stem te verheffen.

Misschien zal een tweede uitstel na het eerste komen. Amerika is een nobel land. Het menselijk geweten ontwaakt snel in een vrij land. Wij hopen dat Brown gered zal worden.

Als dit niet gebeurt, als John Brown 16 December gehangen wordt, zou dit iets verschrikkelijks zijn!

De beul van Brown — laten wij dit met nadruk verklaren (want de koningen gaan en de volken komen, men moet de volken de waarheid zeggen) — de beul van Brown zou niet de openbare aanklager Hunter, noch de rechter Parker, noch de gouverneur Wyse, noch de kleine Staat Virginië zijn; men huivert ervoor om het te denken en te zeggen, maar de beul zou de grote Amerikaanse republiek in haar geheel zijn.

Tegenover een dergelijke catastrofe wordt het hart des te meer beklemd, naarmate men van deze republiek houdt, haar vereert en bewondert. Een enkele Staat zou niet in staat mogen zijn om alle andere te onteren, en hier is een federaal ingrijpen klaarblijkelijk op zijn plaats. Als dit niet gebeurt wordt de unie, met het oog op een misdaad die begaan wordt en die men kan verhinderen, medeplichtig. Hoe groot de verontwaardiging van de vrijheidslievende noordelijke staten ook is, toch verbinden de zuidelijke staten hen aan de schanddaad van een dergelijke moord; wij allen, wie wij ook zijn, die het symbool van democratie als ons gemeenschappelijk vaderland hebben, wij voelen ons er bij betrokken en in zekere zin gecompromitteerd; als op 16 December de galg zou worden opgericht, zou de verheven federatie van de nieuwe wereld in het vervolg aan al haar heilige banden van solidariteit een bloedige solidariteit toevoegen; en de stralende

schoof van deze schitterende republiek zou tezamen gebonden zijn met de strop van het galgekoord van John Brown.

Een dergelijke band doodt.

Wanneer men er aan denkt wat Brown, deze vrijheidsstrijder, deze strijder voor Christus, heeft gepoogd, en er aan denkt dat hij zal sterven, dat hij zal sterven vermoord door de Amerikaanse republiek, neemt deze aanslag de proporties aan van de natie die hem pleegt; en wanneer men gelooft dat deze natie een roemrijke verworvenheid van de mensheid is, dat zij, evenals Frankrijk, Engeland en Duitsland een van de organen van de beschaving is, dat zij Europa zelfs dikwijls voorbijstreeft in sommige sublieme onverschrokkenheden van de vooruitgang, dat zij het hoogtepunt van een gehele wereld is, dat zij op haar voorhoofd de vrije, ontzaglijke lichtglans draagt, dan zegt men dat John Brown niet zal sterven, want men schrikt huiverend terug voor de gedachte, dat zo'n grote misdaad door zo'n groot volk gepleegd zou worden!

Uit een politiek oogpunt zou de moord op Brown een onherstelbare fout zijn. Hij zou een barst in de Unie brengen die haar tenslotte zou ondermijnen. Het is mogelijk dat het ter dood brengen van Brown de slavernij in Virginië zou consolideren, maar het is zeker dat dit de gehele Amerikaanse democratie aan het wankelen zou brengen. Gij redt uw schande, maar gij doodt uw roem.

Uit een zedelijk oogpunt zou het zijn alsof een gedeelte van het menselijke licht geëclipseerd werd, dat zelfs het begrip van recht en onrecht werd verduisterd, op de dag dat men er getuige van zou zijn dat de Vrijheid op de Bevrijding een aanslag pleegt.

Wat mij betreft, die slechts een atoom ben, maar die zoals alle mensen het gehele menselijke geweten in mij heb, ik kniel onder tranen voor de grote besterde vlag van de nieuwe wereld, en ik smeeke deze illustere Amerikaanse republiek, met gevouwen handen en diepe en toegewijde eerbied, om de algemeengeldige wet van de moraal te handhaven, om John Brown te redden, om de dreigende galg van 16 December omver te werpen, en om niet toe te laten dat onder haar ogen, en, ik voeg er huiverend aan toe: bijna door haar schuld, de eerste broedermoord nog wordt overtroffen.

Ja, laat Amerika dit weten en het overwegen, er is nog iets verschrikkelijkers dan Caïn die Abel doodt, dat is Washington die Spartacus doodt.

VICTOR HUGO

2 December 1859

SAMENZWERING TEGEN DE CULTUUR

HET artikel van B. W. in het Mei-nummer van Politiek en Cultuur heeft de aandacht gevestigd op een vraagstuk dat deze aandacht ten volle waard is: de aanslag van de Amerikaanse wereldoveraars in spe, op het nationale Nederlandse cultuurbezit.

De Amerikaanse plannen tot oorlog en tot overheersing van de wereld staan en vallen met het succes van hun politieke, militaire en economische ingrijpen in de zaken van andere volkeren, maar daarbij, en niet in het minst, met dat van hun ideologische beïnvloeding. En naarmate het optreden van de agressoren en plundersaars meer in strijd komt met de nationale belangen der onderworpenen, worden hun pogingen om het nationale geluid van die volkeren te smoren, heftiger en hardnekkiger. Daarom zien wij ook op cultureel gebied een steeds brutaler aantasten van de natie.

Dit aantasten heeft twee verschijningsvormen. De ene, die het meeste directe succes waarborgt, is de ondermijning van het culturele leven door middel van de bewapening. Op het onlangs te Amsterdam gehouden congres tegen de afbraak van de cultuur is, zoals trouwens reeds tevoren overal waar eerlijke kunstenaars en intellectuelen bijeenkwamen, hierover een serie ontstellende feiten naar voren gebracht.

De beeldende kunstenaars, zo is bijvoorbeeld bij een onderzoek gebleken, moeten voor het grootste deel werken en leven van minder dan 40 in de week!

Een onzer belangrijkste balletgroepen, het „Ballet der Lage Landen”, zal binnenkort gehalveerd worden, en dreigt daarmee binnen niet al te lange tijd te verdwijnen.

Er was een hardnekkig streven waar te nemen om enkele der belangrijkste bevolkingscentra te beroven van een hunner meest waardevolle bezitten, de stedelijke orkesten.

En het wetenschappelijk onderzoek dreigt geheel te verdwijnen van de plaatsen waar het in de eerste plaats thuis hoort, de universiteiten, naar de laboratoria der grote trusts waar het, naar ieder weet, niet voor het welzijn van het volk, doch ten bate van de portefeuilles van enkele grootkapitalisten wordt aangewend.

Deze voorbeelden vormen een vrij willekeurige greep uit een duizelingwekkende hoeveelheid. Men kan ze op het gebied van het onderwijs, van het universiteitswezen en van alle takken van wetenschap (behalve van die welke zich met de oorlogs-industrie bezig houden) en van de kunst met een onbeperkt aantal aanvullen en toelichten.

Het doel van dit artikel is echter om vooral te wijzen op een

ander aspect van de Amerikaanse overheersing: de culturele gelijkenschakeling.

Wat toch is het geval? Alleen maar afbraak dient de Amerikaanse heersers niet in voldoende mate. Met de beroving en het in slavernij brengen van het volk groeit de verzetsgeest, en in dit verzet vinden volk en kunst elkaar, herstelt zich de band die door de eeuwenlange kapitalistische maatschappijvorm steeds lossler is gemaakt. Arbeider, kunstenaar, middenstander en wetenschappelijk werker vinden dezelfde vijand tegenover zich, en de nood brengt hen in hetzelfde kamp. Hieruit ontvangt de cultuur nieuw leven, nieuwe stuwmg.

En dus zien de vreemde overheersers zich gedwongen de cultuur niet slechts af te breken van buitenaf, maar haar ook uit te hollen van binnen uit. En daaruit spruut een directe poging voort om de cultuurdragers regelrecht, ideologisch te beïnvloeden met de Amerikaanse levenswijze.

Dit laatste gebeurt op alle terreinen van het culturele leven, zonder enige uitzondering. En als wij dan ook vragen wat de voornaamste maatschappelijke en culturele taak is van kunstenaars en intellectuelen op dit ogenblik, dan is er maar één antwoord: in hun eigen werk, zowel als in hun optreden naar buiten, hiertegen de strijd aan te binden. Kunst en wetenschap vragen thans in de eerste plaats om één daad: **verzet!**

LATEN wij, ter illustratie, enkele van deze vormen van beïnvloeding de revue doen passeren.

Een van de belangrijkste, misschien wel de belangrijkste, is dan ongetwijfeld die door middel van de literatuur.

Vinden wij het Amerikanisme in de in Nederland gelezen literatuur? Zonder enige twijfel. En wel in de eerste plaats door de directe import.

Haakon Stotijn heeft hier destijds in zijn belangwekkende rede voor het Vredescongres van 1951 verhelderende gegevens over verstrekt. Zo deelde hij o.a. mede, dat per jaar in Nederland zo'n kleine 400 boeken uit het Engels vertaald worden. Dat dit in de belangrijkste mate Amerikaanse boeken zijn, behoeft geen betoog. Maar wat zijn dit voor Amerikaanse werken? Het zijn die van Koestler, Krawtsjenko en Truman Capote en andere anti-Sowjet schotschriften of ondergangspredikingen. Het zijn de verhalen van Caldwell en Peter Cheyney, die ofwel de morele bandeloosheid als hoogste wijsheid en ideaal stellen, of de Amerikaanse G-man, de regeringsspion, de Amerikaanse B.V.D.'er, als de nieuwe übermensch aan het licht voeren. Bij deze stortvloed van Amerikaanse levenswijze (hoe groot zijn niet de oplagen van sommige, vooral de giftigste, dezer werken; men vergelijkte dat eens met de oplage van een behoorlijk Nederlands boek!) is er de steeds aanhoudende stroom van de goedkoopste boeken die in ons land te vinden zijn, de pocket-books, die langzamerhand tot het bedenkelijkste allooi zijn afgedaald. Pocket-books, die bij tienduizenden hun weg vinden onder de

Engels-sprekende, en dus in elk geval enigszins geletterde Nederlanders, en die het gif van de Amerikaanse jungle-moraal verder doen doorsijpelen.

Dat deze beïnvloeding van buiten af ook, zij het meestal op een geforceerde wijze, doorwerkte in de Nederlandse literatuur, is onvermijdelijk. Het laatste en meest tekenende voorbeeld is wel dat de boekenweek-commissie van dit jaar het nodig heeft gevonden een verachtelijke copie van Koestlers „Nacht in de middag”, geschreven door de „bekeerde” Emmanuel van Loggem, als bekroonde premie aan te wijzen.

Maar ook in meer verfijnde vorm moet deze invloed doorringen. Dat is nu eenmaal te verwachten; en toch wrijft men zich wel even de ogen uit als men de terecht zeer hoog geschatte dichter Nijhoff hoort verklaren bij de 70e verjaardag van Willem Elsschot, dat voor hem, Nijhoff, en voor het Nederlandse volk het wereldbeeld van Elsschot gemakkelijk aanvaardbaar is. Wat is dit wereldbeeld? Dat de mens listig moet zijn, zwak moet lijken om als het roofdier de vos in het uiterlijk van een onopvallende hond de boerderij te naderen en de kippen te stelen. „Ziehier de juiste taktiek,” zegt Nijhoff. Ziehier de Amerikaanse levenswijze, zeggen wij.

Op het gebied van de muziek ligt de zaak niet zo heel veel anders. Ook hier is de import het grote bederf. De gehele amusementsmuziek is of Amerikaans, of is doortrokken van de Amerikaanse „stijl”, en onder jonge kunstenaars gaat steeds sterker de roep op om een eigen, gezonde amusementsmuziek.

Maar ook op het gebied van de muziek „met een grote M” is er deze import. Een van de meest krasse staaltjes is wel de uitzending geweest die onlangs gegeven werd van een opera van de veramerikaanste Italiaan Menotti, ten gehore gebracht door het omroeporkest onder leiding van Eduard Flipse. Hier werd een aantal van onze meest verdienstelijke musici en vocalisten misbruikt om het leed te bezingen van een Amerikaanse spion, die achter het „ijzeren gordijn” aan zijn trekken kwam!

Ook nog op andere wijze poogt men de muziekwereld te veramerikaniseren. Bij een onzer meest bekende orkesten heeft men kort geleden een poging gedaan om onder de verlokking van een reeds lang gewettigde salarisverhoging, een aantal sociale maatregelen van beslissende betekenis ongedaan te maken. Daarbij kwam de bepaling dat de musici (volgens de Amerikaanse methode, zoals men erbij zeide) ieder jaar gedwongen zouden worden tot proefspelen voor de verlenging van het contract.

Het zal voor niemand nodig zijn uit te leggen dat hierdoor ook de musici tot Nijhoffs „vossen in de wildernis” zouden gaan behoren, die er nog slechts op uit zouden zijn zichzelf ten koste van de anderen op de voorgrond te werken, en dat daardoor iedere werkelijke harmonie in het orkest verbroken zou worden.

Over de film kunnen wij kort zijn. Een ieder weet dat er in

het verleden films gemaakt zijn in Nederland die, bij al hun zwakheden, toch vele door en door Nederlandse trekken hadden. Een ieder weet ook van de voortreffelijke documentaires die de laatste jaren door onze cineasten zijn vervaardigd. Maar in de bioscopen draait Hollywood; een eigen filmindustrie is taboe.

Een enkel woord nog over de beeldende kunsten. In de beeldhouwkunst van ons land zien wij de stelling bevestigd, dat gezamenlijke nood en gezamenlijke strijd volk en kunstenaar bij elkaar brengen. In de na-oorlogse jaren heeft een groot aantal beeldhouwwerken het licht gezien, die de herinnering bewaren aan het vele leed en de succesvolle strijd tijdens de bezetting. De vorming van een school van eigen Nederlandse beeldhouwkunst is hierdoor zeer bevorderd. Bovendien is de vorming van krachtige kunstenaarsorganisaties een gevolg geweest van deze strijd in de bezettingstijd.

Hoezeer dit onze bezetters van thans verdriet, blijkt wel uit het feit dat zij niet alleen via hun Unesco en een nieuw op te richten internationale organisatie een splitsing teweeg willen brengen in de gelederen van de beeldende kunstenaars, maar dat zij voor deze splitsingspogingen ook hun kapitalistische spitsbroeders in Nederland te hulp roepen. Deze trachten, door erbarmelijke premies via een stichting „Kunst en Bedrijf” (erbarmelijk, want zij doen node afstand van hun geld voor zulke zaken, onze Cultuurbeschermers!) om de beeldende kunstenaars uit hun organisaties te wrikken, en ze zo van hun voornaamste verdedigingskracht te ontdoen. Door de koppeling van bedrijf en kunst trachten de kapitalisten, naar Amerikaans voorbeeld, de berooide kunstenaars te verlokken tot een slaafse dienstbaarheid aan het grootkapitaal.

Dit artikel beoogt niet meer dan het aangeven van enkele grote lijnen van het plan, waarop de Amerikaanse aanval op onze Nederlandse cultuur zich voltrekt. En de plaatsruimte laat niet toe om in te gaan op een ander, zeer belangrijk aspect van de zaak, dat ook door B. W. reeds gedeeltelijk is behandeld, het ingrijpen in wetenschappelijk werk en wetenschappelijk denken. Daarvoor is een zorgvuldige behandeling van veel materiaal nodig, hoewel een aantal zeer sprekende feiten reeds voor de hand liggen (het optreden van prof. Slijper, de waardevolle artikelen in het blad „De Nieuwe Stem” van prof. Wertheim over de z.g. eugenetica, prof. Sirks' ageren tegen de theorie van Lyssenko, Millers artikel „What drove me crazy in Europe”, e.a.)

Speciale behandeling verdient ook het optreden van de P.v.d.A. en zijn pers in deze kwesties, waarbij wederom blijkt, zowel in „De weg naar vrijheid” als in Het Vrije Volk, dat de rechtse sociaal-democraten zich tot de meest slaafse dienaren van de Amerikaanse plannen hebben vernederd, natuurlijk onder de meest bedriegelijke leuzen.

Moge de bovenstaande korte beschouwing mede aanleiding zijn voor de vooruitstrevende kunstenaars en wetenschapsmensen om zich op deze vraagstukken zeer grondig te bezinnen, en dat zij dan uit deze bezinning de enig mogelijke conclusie trekken: dat felle strijd tegen het Amerikanisme, de grootste vijand van de cultuur van vandaag, bitter noodzakelijk is.

M. BAKKER

Filmkroniek

BOURGOGNE OPGEOFFERD AAN COCA-COLA

DE luxe badplaats Cannes aan de Zuidfranse kust en het voor de oorlog even weelderige Kurort Karlovy Vary (toen Karlsbad) in Tsjechoslowakije, organiseren ieder jaar een filmfestival. Maar verder houdt elke gelijkenis op.

In Karlovy Vary komen jaarlijks honderden filmmensen en -critici bijeen om in ernstige, kameraadschappelijke sfeer de beste filmproducten uit vele landen (ook de kapitalistische) te zien en hun waardering, respectievelijk critiek daarover uit te spreken. De geest, waarin dit geschiedt, wordt het beste gekenmerkt door de leuze, die tijdens het festival het stadje beheerst: „Voor de vrede, voor een nieuwe mens, voor een betere wereld.”

En in Cannes? „Elke gelijkenis met een waardig filmfestival is louter toeval,” zou men met een variatie op een bekende filmaankondiging kunnen zeggen. „Champagne galore” (champagne in overvloed) schreef de filmmedewerker van Het Parool het vorig jaar. En de filmcriticus van De Volkskrant, B. J. Bertina, die men allerminst als een communistenvriend kan beschouwen, schreef bitter neer:

„Het behoeft geen betoog, dat de in Cannes vakantie houdende Russen geen moment ongebruikt laten om lelijke dingen te zeggen over de filmproductie der Westelijke landen. Zij noemen deze vervallen, immoreel en ondermijnend voor de volksgezondheid. Ongelukkig genoeg zijn er altijd een rijtje films aan te wijzen, die hun gelijk geven.”

De vice-minister voor de film van de Sowjet-Unie Semelow verklaarde over hetzelfde festival:

„Ik heb me geschaamd over de mens, zoals ik hem daar in films afgebeeld zag.”

Dit jaar heeft Bertina in zijn blad (10 Mei 1952) een andere zijde van het filmfestival te Cannes belicht. Al is zijn onthulling dan ook weinig opzienbarend voor hen, die het imperialistische karakter van Amerika reeds lang hebben

doorzien, toch is het opmerkelijk dat een burgerlijke criticus tot deze onverbloemde conclusie komt:

„Want het festival in Cannes is in feite één grote maskerade, waarin de gebruikelijke parade der filmsterren, vele officiële, half-officiële en alleen-maar-feestelijke banketten de aandacht moeten afleiden van de grimmige en zorglijke gezichten, waarmee de financiële kopstukken der Westeuropese filmproductie eveneens naar Cannes zijn ontboden. In een laatst be-raad hebben zij onder de feestelijkheden door getracht te redden wat bijna niet meer te redden is. Onder het heffen van de glazen champagne ver-wierven zij de zekerheid der naderende catastrofe.

Men hoeft slechts de koude nonchalance op te merken, waarmee de Amerikanen in Cannes rondlopen, blijkbaar alleen gekomen om er hun minachting ten toon te spreiden, om te weten wie in feite heer en meester zijn op het filmfeest in Cannes.”

En verder:

„De eerste doelstelling van een filmfestival om internationaal de beste prestatie op het gebied der filmkunst in één programma te verenigen is allang in het gedrang geraakt, in zoverre men ooit ernstig naar verwezenlijking van dit cultureel doel heeft gestreefd. In de film-oorlog, welke zich nu heeft ontketend, spelen cultuurwaarden nauwelijks meer een rol. De strijd om de film is voor alles een kwestie van internationale economie, van machinaties geworden, waarin de machten van het geld zowel men-sen als cultuurwaarden met lompe voeten vertreden.”
(Gespatieerd door ons, schr.)

EN de slachtoffers van deze plumpe vertrapping? In 1946 verkocht de toenmalige premier, de „socialist” Leon Blum, tijdens zijn bezoek aan Amerika, voor een schotel linzen het bestaansrecht van de Franse filmindustrie. De Amerikaanse filmgewelddigen stelden genadiglijk het percentage te vertonen Franse films in Frankrijk vast op 39. Ziehier het trieste resultaat van dit verraad: begin 1952 is 55% van de Franse filmstudio's gesloten. 92% (zegge en schrijve tweeënnegentig procent) van het technische personeel is werkloos. Om een beeldspraak van de grote filmacteur Louis Jouvet te gebruiken: „De Bourgogne was opgeofferd aan de Coca-Cola...”

Een vloedgolf van minderwaardige Hollywood-films overspoelt Europa, voorafgegaan door een even bombastische als peperdure reclame. Een waardeloze kleurenfilm als „De Zwarte Roos” van de Twentieth Century Fox werd in Frankrijk door een tonnenverslindende reclamecampagne voorafgegaan. Op alle straathoeken en van alle autobussen gilden de bonte affiches hun superlatieven uit en de grote burgerlijke bladen kregen een advertentie, die een volle pagina besloeg.

En Frankrijk is geen uitzondering. Om in ons eigen land te blijven: blijkens het jaarverslag 1951 van de Nederlandse Bioscoopbond waren in 1950 van elke 100 in Nederland vertoonde films meer dan 62 van Amerikaanse oorsprong.

In West-Duitsland is de volledige ineenstorting reeds begonnen. Adenauer heeft welwillend toegestaan dat in 1952, behalve 40 films van eigen bodem, evenveel Amerikaanse films de opnamenhallen zullen verlaten. Dat was het begin. De Real-productie te Hamburg heeft zijn poorten reeds gesloten en vele andere maatschappijen staan aan de rand van de dollar-afgrond. In Engeland is de toestand weinig rooskleuriger, evenals in Italië, dat het langst weerstand heeft geboden.

ER zijn mensen, die het doordringen van Amerika op het front van de film helemaal niet alarmerend vinden. Veertien dagen na het artikel van Bertina verleende De Volkskrant, blijkbaar achteraf geschrokken van eigen durf, een opvallend grote plaats aan de heer J. L. van Leeuwen, wien blijkbaar de taak was toebedeeld de opgewonden gemoederen te kalmeren. De heer van Leeuwen is een van de naaste medewerkers geweest van de onlangs overleden Nederlandse filmgeweldige F. Strengholt.

Kom, kom, zo redeneert hij ongeveer, zo'n vaart zal het met die Amerikaanse penetratie niet lopen! De Europese filmindustrie en de Amerikaanse filmindustrie kunnen vreedzaam naast elkaar leven zonder elkaar te bijten. Ja, hij wil zelfs aannemen, dat de activiteit van de een bevruchtend kan werken op de ander. En dan komt hij tot een uitspraak, die uit de mond van een ingewijde op zijn zachtst uitgedrukt ietwat naïef klinkt:

„De kunstenaar heeft het filmmiddel leren hanteren. Hij zal het in Amerika weten te hanteren en dan ondanks alles heenbreken door de problemen, die een georganiseerde industrie hem stelt.” (Gespat. door ons, J. Sch.)

Het staat er: „ondanks alles”. De schrijver heeft nimmer gehoord van de rij begaafde cineasten uit Europa, die reeds voor de oorlog naar Amerika trokken en daar sindsdien slechts zelden tot opmerkelijke prestaties kwamen. Of zou het misschien liggen aan het „klimaat”, dat in de Hollywood-studio's heerst?

„Ondanks alles.” Alsof er geen Comité voor on-Amerikaanse activiteit bestaat, dat als een geperfectioneerde Inquisitie vooruitstrevende regisseurs en scenarioschrijvers in de ban doet! De heer Van Leeuwen neemt zelfs aan, dat er artistiek voordeel te behalen zou zijn met een overheersing van de Amerikanen in Europa, want hij schrijft:

„Zelfs indien het Hollywoodse film-imperialisme bestaat dan nog rijst de vraag of men niet de bedoeling heeft op vreemde bodem te realiseren — met die sectie uit het internationale mengelmoe van talent, welke uit het desbetreffende land afkomstig is — wat in de sfeer van de eigen studio's niet lukken wil.. Zo er uit die samenwerking of co-productie een goede film resulteert, past het ons verder niet daartegen bezwaren te hebben of daaruit de ondergang ener Westeuropese filmproductie te concluderen.”

De laatste zin houdt zich met speculaties bezig: „Als er een goede film uitkomt.” Gezien de producten die in de eigen Californische kassen gekweekt worden, zijn wij niet benieuwd naar de variëteiten, die op Europese bodem worden getrokken.

We kennen de inhoud van de films, die door de heer Van Leeuwen als voorbeeld worden gesteld ter illustratie van de stelling dat Hollywood op elke Europese uitdaging het antwoord heeft gegeven. Zowel „Naked City” als „Sunset Boulevard” en „Big Carnival” geven antwoord op de vraag, waarvoor het imperialistische Amerika onze belangstelling vraagt: voor de misdaad in elke vorm, voor het maatschappelijk verval dat aan „het individu” wordt toegeschreven, voor de dollar-sensatie, die desnoods over lijken gaat. Als het moet over het lijk van Europa zelf....

JAN SCHUURHOF

AMSTERDAM

De wolken dalen over Amsterdam,
wolken van Holland, traag en overmachtig;
maar al het avondlicht stijgt in één vlam
en kleurt hun diepte en dreiging ros en prachtig.

De dagen stormen over Amsterdam
en waaien door het labyrinth van straten
— vol weemlend volk, als bijen in de raten —
stalen muziek van vliegtuig, kraan en tram.

De regens suizen over Amsterdam
— een slepend lied van logge pierementen; —
smokig en vaal vervaagt de vroege lente
en alle ramen staren triest en klam.

En somtijds straalt de sneeuw op Amsterdam,
en in het koele blauw der winternachten
huivert de maan zo eenzaam op de grachten,
alsof zelfs hier de tijd tot stilstand kwam.

Dit blijft de stad van Holland: Amsterdam,
de watertuin, waaruit de torens steigeren,
stad onzer liefde — wát men ons ook nam, —
liefde, die niet verminderen kan of weigeren.

Want loens boosaardig loert op Amsterdam
een vijand, die naar buitenlandse wetten
zijn brandmerk op de vrijheid wenst te zetten
en 't hakenkruis te hijsen op de Dam.

Alarm, o werkend hart van Amsterdam!
Rijp, onder sneeuw en storm en voorjaarsregen,
eenheid der duizenden, de toekomst tegen:
breek wat u scheidde en u de kracht benam —

In naam der vrijheid, die niet sterven kan:
Aan ons de wolken, winden en getijden,
aan ons, leven en arbeid te bevrijden,
aan ons dit land, aan ons — dit Amsterdam!

THEUN DE VRIES

(1937)

HET ALLERBELANGRIJKSTE

Het was in April... We zoeken juist de kalveren uit, om ze naar het „sanatorium” te sturen, zoals we onze zomerweide noemen. Plotseling komt mijn dochter Tamara aanhollen, een en al opwinding.

„Mama, je moet gauw in de dorpsowjet komen! Je gaat op reis!”

„Waar naar toe?”

„Tante Natasja zegt: naar Europa!”

„Wat vertel je daar, Tamara? Wat voor Europa?”

„Wat voor Europa? Europa...”

Persoonlijk heb ik in Europa heel wat bekenden. Wie was er niet allemaal bij ons in de kolchos te gast! Polen hebben ons bezocht, Roemenen en Bulgaren. Allemaal goede, verstandige mensen... Ik kan toch niet op reis, denk ik, terwijl er in de kolchos juist zo veel te doen is! Maar ik nam toch maar mijn schort, droogde mijn handen en ging naar de dorpsowjet. Daar zie ik, dat al onze leiders bij elkaar gekomen zijn en dat zelfs de voorzitter van het districtsbestuur er is. Het komt er dus op neer, dat ik heus naar Europa ga, naar Hongarije, naar onze vrienden op een landbouwcongres. Het spreekt vanzelf, dat je moet gaan, als je door een Volksdemocratie wordt uitgenodigd! Ik nam de reispapieren in ontvangst en ging naar huis om mij klaar te maken.

Ik pak mijn koffer, en Iwan Wassiliwitsj of Wanja, zoals wij mijn man noemen, fronst zijn wenkbrauwen:

„Pelagaja, zeg liever dat je niet gaat!”

„Waarom dan?”

„Je speelt het niet klaar. Zoiets is toch altijd een diplomatieke aangelegenheid. Op zo'n congres komen allerlei burgerlijke journalisten. Ze zullen jou naar een persconferentie slepen en je met vragen overstelpen. Misschien kan je niet goed antwoorden en dan blameer je onze kolchos in de ogen van heel Europa!”

„Maak je niet ongerust, Wanja,” zei ik, „ik zal me niet blameren en de kolchos ook niet. Natuurlijk zal mijn antwoord niet zoals de antwoorden van kameraad Wysjinski of kameraad Gromykov zijn. Maar wat onze kolchos betreft, voel ik me net zo op mijn gemak als een vis in het water.”

Toen zei mijn Iwan Wassiliwitsj niets meer. Maar zijn gezicht werd zo rood als een papaver.

Zijn politiek is namelijk heel eenvoudig: Hij houdt er nu eenmaal niet van om alleen thuis te blijven en voor zichzelf te zorgen.

Als huisvrouw gaf ik hem nog een paar goede raadgevingen voor het huishouden en als bestuurslid van de kolchos een paar raadgevingen op maatschappelijk gebied. Daarna stopte ik mijn notitieboekje met de cijfers over ons landbouwbedrijf in mijn actetas, naast het schrift waarin mijn lezing stond over de „groene lopende band” *) (die heb ik op een vergadering van het district gehouden) en de biografieën van onze record-koeien, en ik ging op weg. Tot aan het station liep bijna de hele kolchos met mij mee.

Onze delegatie kwam in Boedapest aan. De Hongaren begroetten ons hartelijk

*) Systeem voor de wisselbouw van verschillende landbouwproducten voor veevoer, zodat een ononderbroken voederproductie gewaarborgd is.

met een heleboel bloemen. Men liet ons de stad zien. Een mooie stad, ze beviel me.

Het congres werd nog dezelfde dag geopend. Veel mensen hielden een toespraak. Ik ook. Ik zei wat nodig was en ging naar mijn plaats terug. Daar pakte mij ineens iemand vast en gaf mij een zoen. Ik keek op — ach, dat is toch die Poolse vrouw die indertijd op bezoek in onze kolchos was! Een prachtvrouw. Wij zijn toen bevriend geraakt. Haar voornaam is heel eenvoudig: Wanda! Maar haar achternaam heel moeilijk: Ik geloof dat er zes medeklinkers achter elkaar in staan. Nou, jullie kunnen je wel voorstellen dat wij heel wat af te praten hadden! Na elke tien Poolse woorden zei zij een Russisch woord: „charasjo”, en ik zei na elke tien Russische woorden een Pools woord: „dobzje”. Zo kon je telkens „charasjo”—„dobzje” en „dobzje”—„charasjo” horen. Maar dat hinderde niet! Wij hebben dobzje (goed) met elkaar gepraat en elkaar charasjo (goed) begrepen!

Het belangrijkste kwam later. De derde dag, toen het congres gesloten was, reden wij met de auto naar de Hongaarse dorpen; coöperaties noemen zij hun verenigingen. Wij reden door de bergen en door bossen, een prachtig landschap. Zo kwamen wij eindelijk in een groot dorp.

De auto's stonden stil — ik zie dat een reusachtige menigte ons tegemoet komt met vlaggen, spandoeken en bloemen.

De tolk zei tegen me:

„Het hele dorp wil u begroeten, we zullen ze tegemoet gaan!”

Wij stappen uit en gaan naar ze toe. De Hongaren, die bij mij zijn, blijven met opzet een beetje achter. Zo loop ik helemaal alleen voorop. Een hele tuin komt mij tegemoet: bloemen en nog eens bloemen. Eerlijk gezegd, ben ik

erg opgewonden. Ik voel mijn hart kloppen, mijn voeten willen niet verder, ik krijg zelfs tranen in mijn ogen. Ik dacht:

Ach, Moskou, Moskou, jij hoofdstad! Wat heb je in de wereld aangericht! Kijk eens hoe men mij, een gewone Russische boerin, ontvangt.

De Hongaren stonden om mij heen, spraken in hun taal, lachten, gaven mij een hand en de vrouwen kusten mij. Ik wist helemaal niet waar ik al de bloemen moest laten.

Daarna bracht men ons naar het dorp voor het middagmaal. Er was wijn, zo'n lichte, goudkleurige. Hij maakte het hart blij en het hoofd niet troebel. Na de maaltijd gingen wij het bedrijf bekijken.

Ik vertelde hun over onze kolchos, over onze successen. Toen wij naar de akkers gingen zag ik daar onze sowjet-combine Stalinets-6 en onze tractor STS NATI. Ik kan niet zeggen hoe blij ik was. Het is toch iets moois om onze sowjet-productie, en nog wel zo'n goede, in het buitenland te zien!

Ik ging naar de machines en streeelde ze. De Hongaren stonden erbij en lachten. Zij begrepen wat ik voelde.

De tolk zei tegen me:

„Dat is fijn als je een landgenoot ontmoet, nietwaar?”

Ik antwoordde hem:

„Ja, dat is waar!”

Alles was even mooi. Maar het belangrijkste kwam 's avonds. Op een stuk land naast de kerk werd gedanst. De maan scheen, de violen speelden en de jeugd danste. Je kan werkelijk zeggen, dat ze daar niet zuinig op hun zolen zijn. Wij gingen er naar toe om te kijken. Plotseling komt zo'n zwarte Hongaar op mij toegesnel, slaat zijn hakken tegen elkaar en nodigt mij uit voor een polka.

Niemand zal beweren, dat ik in de leeftijd ben, die dol op dansen is. Maar ik denk, weigeren kan niet, dat zou een belediging zijn. Dus ga ik in de kring, stamp met mijn hakken, dat het zand opvliegt. Ook de Hongaar wil iets bijzonders laten zien. Ik ga sneller en hij gaat nog sneller. Er ontstaat een echte Russisch-Hongaarse volksdans. Aan het eind waren hij en ik zo nat als uit het water opgeviste muizen, en mijn hart klopte verschrikkelijk. Ik ben nog helemaal buiten adem als de tolk bij mij komt en zegt:

„Een buitenlandse journalist zou graag met u spreken!”

Hij zei ook waar hij vandaan kwam, maar ik verstond het niet. Ik bekeek die journalist eens. Op het eerste gezicht beviel hij mij niet: Zo'n klein mannetje met een spitse neus en een bril. Toen herinnerde ik mij wat ik bij het afscheid tegen Wanja had gezegd over de burgerlijke journalisten, en ik ging naar hem toe — met tegenzin. Ik dacht, zo meteen zal hij mij met zijn vragen overstelpen.

Tegen de tolk zei ik:

„Ik ben klaar. Laat hij maar vragen.”

De journalist zegt:

„Vertelt u alstublieft iets over uw leven in het collectieve bedrijf!”

Ik begin te vertellen. Ik vertel alles zoals het is, over onze recordbieten, over het nieuwe clubgebouw, over onze mensen. Ik vertel maar door.... maar ondertussen denk ik:

Daar schrijf je toch niets over, en als je er iets over schrijft, zul je het verdraaien en er behoorlijk bij liegen.

Zijn potlood vliegt over zijn blocnoot en zijn hele gezicht straalt. Ik word

woedend, maar hij vraagt door middel van de tolk:

„Zou ik madame morgenochtend voor onze krant mogen fotograferen?”

Ik zeg tegen de tolk:

„Zegt u hem, dat madame er geen behoefte aan heeft om voor zijn krant gefotografeerd te worden!”

„Maar hij is toch van de ‚Humanité’ uit Parijs! Hij is communist, lid van de Franse Communistische Partij!”

De journalist schijnt iets van ons gesprek begrepen te hebben. Hij haalt zijn perskaart uit zijn zak, laat hem mij zien en lacht. En weet je, hij is mij direct goed bevallen! Zo’n kleine energieke man, met een spitse neus en een flonkerende bril!

Een hele tijd bleef ik bij hem zitten. Hij vertelde dat hij twee kinderen had — een jongen, Jean, dus bij ons Wanja, en een meisje, Therese, twaalf jaar oud, net als mijn Tamara. Wij praatten zo druk, dat de tolk ons niet meer volgen kon. Als de mensen voor een goede zaak opkomen verstaan zij elkaar, zonder dat zij elkaars taal spreken. Wie wil die afschuwelijke oorlog? Wij in elk geval niet! Want wij leven en werken toch voor het geluk van onze kinderen, wij willen niet dat onze kinderen iets slechts overkomt en wij zullen niet toelaten, dat de oorlogsbrandstichters hun verdriet doen!

Ja, dat is volgens mij het allerbelangrijkste!

LEONID LENTSJ

Boekbespreking

HET LEVEN VAN EEN GEWONE AMERIKAAN

MET de uitgave van „Jimmy” van Pierre Courtade in de romanreeks van 1952 heeft Pegasus een goede keus gedaan.

Een goede keus, want nu het ware karakter van het Marshall-plan en het Atlantisch Pact tot alle lagen van de bevolking is doorgedrongen, nu meer en meer de Amerikaanse inmenging ook in Nederland gevoeld wordt als een bezetting, en het verzet hiertegen met de dag groeit, is het verschijnen van een boek, dat ons het huidige Amerika, het volk en ook zijn regering, leert kennen, van grote betekenis.

Daarnaast is het een eerste kennismaking voor het Nederlandse volk met de nieuwe school van schrijvers, die onder leiding van de Communistische Partij

in het na-oorlogse Frankrijk is ontstaan, en wier werken er stuk voor stuk van getuigen welk een bezielende invloed voor de kunstenaar uitgaat van de verbondenheid met het volk en zijn strijd voor vrede en welvaart.

Jimmy is een gewone Amerikaan, die zich ogenschijnlijk goed aanpast aan de Amerikaanse levenswijze. Hij heeft een auto, een comfortabele woning, een goede positie, een ongestoord gezinsleven. Wat ontbreekt er nog aan zijn geluk? Toch dringt op een gegeven moment de zinloosheid van dit leven tot hem door: „Misschien voor het eerst had hij de reusachtige reclames, die hun licht-watervallen over de rivieroever lieten uitstromen, niet slechts gezien, maar ook gelezen.” Hij voelt dat hij tot nu toe geleefd heeft in een sfeer van schijn-geluk, waarin hij dreigde te verstikken, en hij komt hiertegen in opstand. De ontwikkeling die Jimmy doormaakt, zijn eerste schreden op de weg naar het verzet, beschrijft Courtade op ongeëvenaarde wijze. Het Amerikaanse leven wordt ons in zijn talloze facetten en tegenstellingen getoond, zonder idealisering, maar met een open oog voor alles wat positief is. In spanning volgen we Jimmy, nu eens moedig, dan weer aarzelend of zelfs laf, op zijn ontdekkingsstocht door het leven, door de maatschappij. En op de achtergrond ziet men de steeds sterker wordende fascisering van het Amerikaanse imperialisme, de moeilijkheden waaraan het tracht weerstand te bieden. De grote verdienste van Courtade is, dat hij de macht van het kleine groepje milliardairs over zovele miljoenen mensen, van een vaag begrip tot tastbare werkelijkheid heeft weten te maken.

Voor de een is het een briefje van de Ku-Klux-Klan 's avonds in de bus, dat hem elke aarzeling doet overwinnen. De toevallige deelname aan het concert van Paul Robeson in Rockfield brengt Jimmy tot de beslissende stap. De bezieling van Robeson, de vrije ongedwongen sfeer onder de toehoorders, de moed en de koelbloedigheid van de communisten en hun vrienden, wanneer door de medeplichtigheid van de autoriteiten de fascist en de Klan de gelegenheid krijgen hun misdadige terreur uit te oefenen, dit alles werkt samen om hem voorgoed los te maken uit de greep van de geweldige reclame-machine. Hij besluit gebruik te maken van een beurs om er enige maanden tussen uit te trekken en naar Parijs te gaan. Hier maakt hij kennis met een volk, dat zich verzet tegen de armoedepolitiek van zijn regering, ondanks de risico's die hieraan verbonden zijn; waar de mensen van huis tot huis gaan om handtekeningen te verzamelen voor het verbod van de atoombom. En daarnaast het kleine maatschappijtje van Amerikaanse bezetters, die naar middelen zoeken om hun invloed op het Franse volk te vergroten en hun oorlogsplannen te verwezenlijken, „dat kleine New York, dat nog absurder is dan het andere,” waarin hij steeds dreigt te worden opgezogen.

Nadat hij getuige is geweest van het brute optreden van de politie bij een demonstratie tegen de artikelen van de SS'er Skorzeny in de Figaro, durft hij niet voor de tweede keer te weigeren de oproep van Stockholm te onderteekenen, en opgelucht is hij door het idee terug te keren als „een Amerikaans burger”. „Geen Amerloc, zoals ze hier zeggen, geen type die op andermans voeten loopt en die stukjes cathedralen en ideeën, voor het gebruik gereed, koopt, nee, een Amerikaans burger. Een van die typen, waarvan men de bronzen standbeelden in Washington ziet en die in hun handen boeken en onafhankelijkheidsverklaringen houden en perkamenten waarop zij verklaarden van nu af aan geen onrechtvaardige wetten meer te zullen accepteren, omdat dat in strijd met hun geweten was.” Hij brengt de moed op om te getuigen tegen een agent, hoewel hij weet dat dit hem zijn beurs zal kosten. Terug in New York wordt hij op de zwarte lijst gezet en moet hij verschijnen voor een commissie van onderzoek. Hij voelt zich dan sterk en weet, dat voor hem een heel nieuw leven begint. „Hij wist echter niet hoeveel van hem geëist zou worden, noch hoë moeilijk het zou zijn om het kleine vlammetje dat hij had ontstoken door de stormen heen brandend te houden.”

Bij het lezen van Jimmy ontdekken we het Amerikaanse volk, maar tegelijk de machten waartegen het strijdt. Al lijken de vredeskrachten op het moment nog gering in aantal, aan één ding kunnen wij niet twijfelen: dat het Amerikaanse volk in de strijd voor de vrede een bondgenoot is, die met de dag sterker wordt, en die wij de helpende hand kunnen toesteken door steeds luider ons „Go home” te laten weerklinken.

Wat naast dit alles het boek zo buitengewoon boeiend maakt, is de levendige, sterk genuanceerde stijl, die in volle harmonie met de inhoud hieraan grote suggestieve kracht geeft. Wij twijfelen er niet aan, dat Jimmy een warm onthaal bij het Nederlandse volk zal vinden en een belangrijke bijdrage kan vormen ter versterking van het eenheidsfront voor vrede en nationale onafhankelijkheid.

E. Th.

KRONIEK

(15 Mei—15 Juni)

MEI

- 15 CNV-bestuur aanvaardt nieuwe huurverhoging.
- 22 Moordaanslag op Indonesisch attaché.
- 24 Visserijstaking beëindigd, met slechts kleine verbeteringen, door de houding van de CBT-bestuurders.
- Werklozencongres in Den Haag.
- 25 Nieuwe Sowjet-nota aan Westelijke Drie overhandigd, waarin directe besprekingen over een vredesverdrag met een herenigd Duitsland worden voorgesteld.
- Grote verkiezingsoverwinning bij gemeente- en provinciale verkiezingen in Italië. Het Linkse Blok kreeg 1.200.000 stemmen (700.000 in 1948).
- 26 André Stil gearresteerd.
- 28 Massale demonstraties in Parijs tegen de komst van Ridgway. Jacques Duclos gearresteerd.
- Golf van stakingen en demonstraties in Frankrijk voor vrijlating van Duclos.
- 30 Staalarbeidersstaking in Amerika.

JUNI

- 2 Pinksterfestival van de Jeugd.
- 14 De staking van Indonesische zeelieden met overwinning geëindigd.
- 15 Défilé van drie uur voorbij de urn uit Auschwitz.

Over de rechtzaak en de terechtstelling van Beloyannis, de onsterfelijk geworden Griekse vredesstrijder en zijn kameraden is een prachtig verslag gedaan door
PIERRE COURTADE en **CLAUDE ROY**
in de brochure

Moord in Athene

Dit aangrijpend relaas toont ons het Amerikaanse fascisme in al zijn valsheid, maar ook de onoverwinnelijke kracht van de strijders voor vrede en vrijheid.
Prijs f 0.25 — Luxe exemplaren f 0.75
Bestellingen richten aan: Uw Afdeling der C.P.N.
of aan

Boekhandel PEGASUS

LEIDSESTRAAT 25, AMSTERDAM-C

Telefoon 30822 — Giro 173127

De Nieuwe Tijd

is werkelijkheid

In deze reeks verschijnen regelmatig korte verhalen over het leven van gewone mensen in het land van het socialisme.

Pas verschenen is: Mijn ontdekking van Amerika, van de hand van de grote Russische dichter MAJAKOWSKI. — Prijs f 0.30

Reeds eerder verschenen:

De geschiedenis van een Stachanow-arbeider	f 0.30
De Witte Plek	f 0.15
Weer thuis	f 0.30

Bestel bij Uw afdeling der C.P.N. of bij

PEGASUS — LEIDSESTRAAT 25, AMSTERDAM

Tel. 30822 — Postgiro 173127 — Gem. Giro P 1527

POLITIEK EN CULTUUR

Een misdadig verdrag
De weg naar een democratische volksstaat
Gorki en Dostojewski

7e Jaargang No. 8

Augustus 1952

Nieuwe Nazi-Wehrmacht bedreiging voor elk land in Europa, J. Haken . . .	337
De werving voor de krant en de verkiezingsuitslag, J. de Louw . . .	342
De Nederlandse weg, C. Geugjes . . .	347
Lenin over het Amerikaanse imperialisme, G. Tichomirnow . . .	351
Hoe wordt het geld van de vakverenigingen in de S.U. besteed? Iwan Koesnetsow . . .	356

Wat is staatsmonopolistisch kapitalisme?	360
Gorki en Dostojewski, B. Byalik . . .	365
De geschiedenisles, S.O.K.	372
Aan het Wolga-Don-kanaal, W. Belitsjko	374
De laatste bak, I. Goedjakow	376
De trouwdag, Ma Feng	378
Verhaaltjes in plaats van geschiedenis, G.v.P.	383

bibliotheek en archief
SUN

„Jimmy”

*„Een gewone Amerikaan
op zoek naar geluk”*

Roman door Pierre Courtade
in twee delen, samen f 5.50

Boekhandel PEGASUS

LEIDSESTRAAT 25, AMSTERDAM-C

Telefoon 30822 — Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme

Hoofdredacteur: J. Schalker

NIEUWE NAZI-WEHRMACHT BEDREIGING VOOR ELK LAND IN EUROPA

9 April stuurde de Sowjet-Unie aan de Ver. Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk een nota die met de volgende woorden eindigde: „In de huidige tijd wordt de vraag beslist, of Duitsland als een verenigde, onafhankelijke, vredelievende, tot de familie van de vredelievende volken van Europa behorende staat zal worden, of dat de verdeeldheid van Duitsland en het daarmee verbonden gevaar van een oorlog blijft bestaan.”

Deze woorden geven precies weer wat op dit moment de situatie in Duitsland is. De Amerikaanse imperialisten en hun bondgenoten laten er geen twijfel over bestaan wat zij willen. Zij hebben openlijk gekozen voor een verdeeld Duitsland met alle voor de volken van Europa daaraan verbonden consequenties, d.w.z. voor een vergroting van het oorlogsgevaar in Europa. Door de ondertekening van het Generaalverdrag met de Syngman Rhee van West-Duitsland, Adenauer, hebben zij het masker laten vallen en aan de gehele wereld getoond dat het hun bedoeling is, aan te sturen op een Koreaanse situatie in Duitsland.

In plaats van een oplossing van het Duitse vraagstuk op vredelievende wijze, zoals de Sowjet-Unie voorstelde, willen zij dit vraagstuk met geweld, door middel van een Koreaanse tactiek oplossen. Want wat houdt de overeenkomst tussen de Westelijke Drie en Adenauer in? De kern van de zaak is, dat in West-Duitsland in alle openlijkheid een nieuw nazi-leger zal worden opgericht, met de oude „beproefde” Hitler-generaals, voorzover zij de strop ontlopen zijn, aan het hoofd.

Voorlopig zal dit leger bestaan uit ongeveer een half miljoen man, uitgerust met 2500 moderne tanks, 1500 vliegtuigen en atoom- en bacteriologische wapens van allerlei aard.

Met uitzondering van de atoom- en bacteriologische wapens zou men kunnen zeggen: Dit is niets nieuws; het is immers bekend dat in West-Duitsland reeds jarenlang gecamoufleerde nazi-eenheden bestaan, in de vorm van dienstgroepen, politie-

bataillons e.d. Dat is juist. Ook is het bekend dat het de tactiek van de Hitlergeneraals was om zoveel mogelijk kader te redden toen zij zagen dat de oorlog voor Hitler verloren was, en dat dit slechts mogelijk was met de volledige medewerking en ondersteuning van de Amerikaanse en Engelse bezettingsautoriteiten.

Vooraf de Amerikaanse imperialisten hebben deze ontwikkeling, die volledig in strijd was met het verdrag van Potsdam, met alle middelen gestimuleerd, niet alleen op het gebied van het instandhouden van de militaire kaders van Hitler, maar ook met betrekking tot de economische kaders, de groot-industriëlen, bankiers e.d., die de nazi-oorlog economisch hebben mogelijk gemaakt.

Deze laatste categorie is in West-Duitsland weer volledig in ere hersteld. Met behulp van hun Amerikaanse vrienden zijn zij al lang uit de gevangenis ontslagen en thans zitten zij weer vast in het zadel. Net als na 1918 delen Krupp, Flick e.a. concernheren in West-Duitsland weer de lakens uit, met alleen dit verschil, dat de Amerikaanse hulp en de invloed van de Amerikaanse banken en monopolies in de West-Duitse industrie nog groter zijn geworden.

Waar het thans om gaat is, dat de nazi-generaals en de West-Duitse imperialisten, door de ondertekening van deze overeenkomst openlijk de beschikking krijgen over legers, die uitgerust zijn met alle militaire middelen. De kern van het z.g. generaalverdrag is n.l., dat de algemene dienstplicht in West-Duitsland zal worden ingevoerd, niet in een verre toekomst maar nu. De als aspirantminister van oorlog in de Adenauer-regering optredende Theodor Blank heeft reeds bekend gemaakt, dat dit in de komende herfst zal gebeuren.

De gedachte dat het niet zo'n vaart zal lopen, die bij velen, ook in Nederland, aanwezig is, is gevaarlijk en betekent een onderschatting van de ernst van de situatie. Men mag niet vergeten dat de Amerikaanse imperialisten in hun politiek van oorlogsvoorbereiding alles gezet hebben op de West-Duitse kaart. Zij weten drommels goed dat de volken van Europa er niets voor voelen om in een aanvalsoorlog tegen de Sowjet Unie betrokken te worden. De ontvangst die de beul van het Koreaanse volk, generaal Ridgway, in Frankrijk en Italië ten deel is gevallen, heeft dit duidelijk bevestigd. Hun hoop is gevestigd op West-Duitsland. Daar is het grootste mensen- en materiaalreservoir, in de vorm van al diegenen die geen ander handwerk hebben geleerd dan het soldatenhandwerk, en daar is ook het Roergebied als wapensmidse.

In West-Duitsland zitten ook de meeste elementen, die ontvankelijk zijn voor de verlokking van een „bevrijdingsoorlog” gericht naar het Oosten. Dit slaat niet op het West-Duitse volk en in het bijzonder niet op de West-Duitse arbeidersklasse — die een hardnekkige strijd voert tegen het generaalverdrag en voor de vereniging van een vredelievend Duitsland — maar op al diegenen die uit de landen van Oost-Europa zijn gevlucht

omdat zij gecollaboreerd hadden met de Duitse bezetters van hun land; op de gevluchte oorlogsmisdadigers en grootgrondbezitters, die popelen van ongeduld bij de gedachte aan een revanche-oorlog; op de West-Duitse imperialisten tenslotte, de hyena's van het Roergebied, de wapenfabrikanten, staal- en kolenbaronnen, die met behulp van hun Amerikaanse bondgenoten thans opnieuw „Lebensraum” trachten te verkrijgen.

Als West-Duitsland weer de beschikking over een leger heeft, hopen deze elementen hun positie weer te kunnen versterken. Dit blijkt o.a. uit de woorden van de tegenwoordig als staatssecretaris van Buitenlandse Zaken in de Adenauer-regering fungerende Hallstein, die in het Bonnse parlement verklaarde: „Als wij maar eerst weer divisies hebben, zullen wij de Fransen hun grote mond wel snoeren”, en uit een vroegere uitspraak van hetzelfde heerschap: „De vereniging van Europa moet gaan tot aan de Oeral”.

Met behulp van het half miljoen beproefde nazi's, dat volgens het generaalverdrag in eerste instantie bewapend zal worden, zal als kern van het z.g. Europese leger een compleet West-Duits leger worden gevormd, met als hoofddoel om Oost-Europa van het „bolsjewisme te bevrijden”, zoals Frans Goedhart in het Parool schreef. De eerste stap daartoe is de oprichting van een nazi-wehrmacht; de volgende zal ongetwijfeld zijn, te proberen met geweld de D.D.R. bij West-Duitsland in te lijven. Dit is de Koreaanse tactiek, aangewend in Duitsland. De benoeming van Ridgway tot opperbevelhebber van het z.g. Europese leger is eveneens een aanwijzing in deze richting.

Het is iedereen duidelijk wat een Korea in Duitsland voor de volken van Europa zou betekenen. Ook Nederland zou meegezogen worden in een nieuwe wereldoorlog. Als het generaalverdrag in Duitsland en de deelnemende landen is geratificeerd, beslist niet meer het Nederlandse parlement of er Nederlandse troepen zullen worden ingezet bij een conflict in Duitsland, daarover beslist de commandant van het Europese leger, Ridgway. Dit is de reden waarom de regering-Drees een grondwetswijziging wil doorvoeren, waardoor het recht tot oorlogsverklaring niet meer bij de Volksvertegenwoordiging, maar bij de regering zal berusten.

Hieruit blijkt tevens welk een verstrekkende en gevaarlijke gevolgen de ondertekening door de regering-Drees van het verdrag over het Europees leger kan hebben. Niet voor niets heeft het vorige parlement het verzoek afgewezen van onze algemeen-secretaris P. de Groot om over deze hoogst belangrijke zaak een debat te houden in de Volksvertegenwoordiging, voordat het verdrag werd ondertekend. Men vreesde dat het Nederlandse volk vóór de verkiezingen een inzicht zou krijgen in de gevaren die uit de ondertekening van dit verdrag voortvloeien.

Na de verkiezingen hoopt men dit misdadige verdrag met een gewillige Kamermeerderheid zonder veel opzien aangenomen te krijgen. Verwerping van het verdrag over het Europese leger

en van het voorstel om het recht tot oorlogsverklaring uit handen van de Volksvertegenwoordiging te nemen, is echter niet alleen een zaak van het Parlement, maar een levensbelang voor ons gehele volk.

Naast het grote gevaar dat ons land in een oorlog tegen de Sowjet Unie betrokken zal worden, is er immers het even grote gevaar van een nieuwe bezetting door nazi-troepen.

Voordat Hitler zijn misdadige aanval op de Sowjet Unie begon zorgde hij eerst voor rugdekking in het Westen door overweldiging van de Europese volken. Ook de Amerikaanse imperialisten willen zich rugdekking verschaffen voor hun aanval op het Oosten. Daarom is een van de bepalingen van het generaalverdrag dat de te vormen strijdkrachten overal waar de commandant van het leger dit nodig acht kunnen worden ingezet, ook op het grondgebied van de verdragspartners in Europa. Wie zou Ridgway het onderdrukken van de vredeskrachten in Europa beter kunnen toevertrouwen dan de SS-troepen, die in '40-'45 ook zo goed „Ruhe" en „Ordnung" wisten te handhaven?

Uit het bovenstaande blijkt duidelijk dat het generaalverdrag en het daarmee samenhangende verdrag over het Europese leger in elk opzicht een bedreiging vormen voor het Nederlandse volk, enerzijds door het gevaar, als gevolg van deze verdragen in een nieuwe wereldoorlog betrokken te worden, anderzijds door het gevaar van een nieuwe nazi-bezetting als voorloper van die oorlog.

DE grootscheepse herdenking van de Februari-staking en de massale deelname aan de bijzetting van de urn van Auschwitz getuigen van de grote onrust en ontevredenheid die in ons land heerst ten opzichte van de hernazificatie van Duitsland. Het is echter niet voldoende, slechts bij zulke gelegenheden als de Februari-herdenking van onze afschuw van het fascisme en de pogingen om een wereldoorlog te ontketenen te getuigen. In overeenstemming met de toestand is het noodzakelijk, iedere dag en uur te werken aan de vereniging van alle krachten tegen dit nieuwe, alles beheersende gevaar. Niet voor niets heeft de grote staatsman Stalin gezegd, dat een verenigd, vredelievend Duitsland een oorlog in Europa onmogelijk maakt.

Dat weten ook de Amerikaanse imperialisten, die door het aanwakkeren van de revanche-ideeën in Duitsland het klimaat trachten te scheppen voor een derde wereldoorlog. Een verenigd, vredelievend en onafhankelijk Duitsland zou hun deze troef uit handen slaan. Daarom verzetten zij en hun West-Europese bondgenoten zich met alle middelen, vanaf de grofste methoden tot aan de geraffineerdste manoeuvres, tegen het tot stand komen van een zodanig Duitsland.

De Amerikaanse imperialisten weten heel goed dat een verenigd, vredelievend Duitsland niet het Duitsland van de Krupps, de I.G. Farben-bezitters en Pruisische landjonkers zal zijn. Het ontstaan van de Duitse Democratische Republiek, waar de macht

van het industrie- en bankkapitaal, alsmede van de grote landheren, definitief is uitgeschakeld, heeft dit onmogelijk gemaakt. Een nieuw Duitsland kan slechts een Duitsland zijn, waar deze krachten voor goed aan banden zijn gelegd.

Wellicht is dit niet in overeenstemming met de wensen van de grote concerns, zoals de Unilever, Philips, AKU e.a. in ons land, het is echter wel in overeenstemming met de fundamentele belangen van de overgrote meerderheid van ons volk.

Daarom is de ondersteuning van het Duitse volk, dat tegen het Amerikaanse imperialisme strijd — in het Westen door massale volksbewegingen die alle bevolkingslagen omvatten, in het Oosten door de vorming van een democratische staat, waarin de arbeidersklasse de leiding heeft en die de beschikking zal krijgen over een volksleger — de plicht van iedere vredelievende Nederlander.

J. HAKEN

DE WERVING VAN DE KRANT EN DE VERKIEZINGSUITSLAG

De pers is het sterkste wapen, met behulp waarvan de partij iedere dag, ieder uur de arbeidersklasse toespreekt in haar eigen taal, in de taal die zij nodig heeft. Een ander middel tot het aanknopen van geestelijke banden tussen de partij en de klasse, een ander even buigzaam apparaat bestaat er niet" (Stalin).

DE verkiezingsuitslag is een spiegel van het werk van de "Partij" verklaarde onze algemeen-secretaris Paul de Groot op de Partijbestuurszitting van 3 Juli j.l. De Groot bedoelde hiermede dat niet het vele werk verricht in het kader van de verkiezingscampagne beslissend was voor de stembusuitslag, dan wel de wijze waarop onze Partij in de afgelopen jaren er in geslaagd is de massa's te overtuigen van de juistheid van onze partijpolitiek en deze via de acties, de massabeweging in de praktijk door te voeren. Beslissend is dus of onze partij, tussen twee verkiezingen in, haar verbindingen met de massa's heeft versterkt.

We willen hier onderzoeken welk verband er bestaat tussen ons werk voor de pers en de uitslagen der diverse kiesdistricten.

In dit tijdschrift, alsmede in artikelen in De Waarheid, op Kaderbijeenkomsten e.d. is in de afgelopen jaren herhaaldelijk uiteengezet dat onze resultaten in het werk voor de versterking van onze pers bewijzen in hoeverre wij er daadwerkelijk in geslaagd zijn onze gestegen invloed onder de massa's, organisatorisch vast te leggen.

De achter ons liggende verkiezingen hebben dit volkomen bevestigd. Zoals bekend leden onze grootste districten Amsterdam en Rotterdam samen een verlies van ruim 8.000 stemmen. In de overige 15 districten, waarvan er 4 terugliepen, wonnen we in totaal bijna een zelfde aantal.

De colportage

Hoe is nu de ontwikkeling van de colportage, het begin van ons werk met de krant, in de laatste tijd geweest? De verkiezingsconferentie van December j.l. besloot in de loop van de verkiezingscampagne onze wekelijkse colportage-omzet op te voeren van \pm 17.000 tot 30.000 exemplaren per week.

Welnu, rond de verkiezingen hadden én Amsterdam én Rotterdam een omzetverhoging bereikt van bijna 20%, waarmee ze beneden hun taak bleven.

De rest van het land daarentegen had zijn oplaag opgevoerd van ongeveer 11.000 in December tot ruim 18.000 in Juni. Een stijging dus met ruim 60%, waarmee de hun gestelde taak met 12% werd overschreden.

Welk een grote betekenis deze wekelijkse colportage — en vooral die van huis aan huis — heeft, moge blijken uit de uitslag in de Kieskring Haarlem dat met ons district Kennemerland overeenkomt.

Van de 5 grote Westelijke districten was Kennemerland het enige dat stemmenwinst boekte, terwijl Haarlem, Beverwijk en IJmuiden de enige 3 steden van betekenis waren in het Westen van het land waar onze lijst vergeleken met 1950 in stemmen-aantal vooruitging. En wel bijna 900 stemmen in deze 3 plaatsen.

In deze 3 steden is sinds 1950 de colportage, die toen naar verhouding op dezelfde hoogte lag als in de rest van het land, zeer sterk opgevoerd. In Haarlem thans vier maal zoveel, in Beverwijk tien keer zó hoog en in IJmuiden het drievoudige van die in 1950.

De werving

Een soortgelijk beeld geeft de abonné-werving. In de werfcampagne die liep van 24 Maart tot 1 Juli j.l. overschreden vijf districten hun taak. Dit waren: Brabant met 128.3%; Drente — 108%; Kennemerland — 106.3% (als enig district in het Westen) Gelderland — 104.8% en Twente — 104.3%. Alle 5 gingen zij in deze campagne in abonné-aantal vooruit. Deze 5 districten boekten elk aanzienlijke stemmenwinst.

Kenmerkend is ook dat in die hoofdsteden der diverse provincies waar in bovengenoemde werfcampagnes netto-abonnéwinst werd geboekt ook stemmenwinst werd behaald, zoals in: Haarlem, Leeuwarden, Assen, den Bosch, Utrecht e.a., terwijl die hoofdsteden die abonné-verlies hadden ook in stemmenaantal teruggingen, zoals: den Haag, Groningen en Middelburg. Ook Amsterdam en Rotterdam behoorden tot deze tweede categorie.

Welk nauw verband er bestaat tussen colportage-omzet en abonné-aantal enerzijds en stemmenaantal anderzijds bewijzen de uitslagen van bepaalde plaatsen in de bovenvermelde 5 districten. Terwijl het district als geheel abonné-winst had en in totaal stemmenwinst boekte hadden afzonderlijke plaatsen die bij de werving achterbleven en abonné's verloren, stemmenverlies te incasseren, zoals b.v. Hengelo in Twente en Wageningen in Gelderland, om er slechts twee te noemen.

In Amsterdam zagen we een zelfde verschijnsel. Van de 6 onderdistricten die Amsterdam telt is er een geweest, die in stemmenaantal vooruitging. Dat was Noord. Dit is ook het onderdistrict waar in de afgelopen 2 jaar het best voor de krant is gewerkt, het abonné-verlies in deze periode procentueel veruit het geringste was en waar in de jongste werfcampagne zelfs 3 van de 7 afdelingen netto-abonnéwinst boekten.

Wij menen dat met bovenstaande gegevens voldoende is aangetoond dat uitbreiding van colportage en abonné-aantal één der beslissende voorwaarden is tot het verkrijgen van stemmenwinst.

Onze taken voor de komende tijd

Tot slot willen wij enkele opmerkingen maken over de verdere verbetering van ons werk met en voor De Waarheid. Wij kunnen dit in 3 punten samenvatten.

1. *Verbetering van de inhoud door versterking van het arcor-apparaat.*

Kameraad De Groot heeft herhaaldelijk gewezen op de door-slaggevende betekenis van acties voor de verwezenlijking van onze partijpolitiek voor vrede, vrijheid, democratie en welvaart. In ons Februari-nummer van dit jaar is uiteengezet (blz. 78) welke rol onze krant hierbij heeft te vervullen en hoe wij, als partij, er voor dienen te zorgen dat onze krant inderdaad deze rol vervullen kan. Nodig hiervoor is — en dat wordt iedere dag duidelijker door de practijk bewezen — dat wij onze hoofd- en streekredacties doorlopend op de hoogte houden van alle misstanden en grieven die in bedrijf, buurt of dorp bestaan. Eerst dan kunnen onze redacteuren in nauwe samenwerking met partijafdelingen, partijgenoten en/of onze partijloze vrienden er voor zorgen, dat in de krant de kleinste en grootste belangen der massa's op de juiste wijze worden behartigd. Dan ook kunnen wij via de krant ons aandeel leveren in het tot stand komen en leiden van de acties der werkers. De acties der DUW-arbeiders en werklozen in Friesland en Drente (waar stemmenwinst werd behaald) die via onze krant voorbereid en mede geleid werden, tonen dit aan.

Een uit de vele sprekende voorbeelden willen we hierbij nog aanhalen. Bij de laatste verkiezingen liep onze partij in Hilversum 107 stemmen terug. In één stembureau echter werd winst geboekt, en wel enige tientallen stemmen. Dit bureau lag in een wijk waar de bewoners via onze krant in actie waren gebracht — en met succes — tegen bepaalde woningtoestanden.

Daarom zal het eerste punt ter versterking van ons werk voor de pers moeten zijn, de verbetering van de inhoud door versterking van onze verbindingen met de massa. Het middel daartoe is de uitbreiding van onze berichtgeving uit de bedrijven en de buurtcorrespondenties. Vooral voor het district Amsterdam is dit zeer noodzakelijk.

Eerst dan zal onze krant zijn rol kunnen vervullen, die reeds in 1902 door Lenin in „Wat te doen?” werd aangegeven, namelijk te zijn „een onderdeel van een reusachtige blaasbalg die elke vonk van de strijd en van de verontwaardiging van het volk aanblaast.”

2. *Colportage en nog eens colportage!*

De verkiezingsuitslag gaf een ruk naar links te zien. Dit houdt zeer grote perspectieven in voor onze strijd voor de herovering van onze nationale zelfstandigheid, de sleutel tot alle verdere vooruitgang in ons land, die zal leiden tot een democratische volksstaat. Maar we moeten, zoals kameraad De Groot op de P.B.-zitting stelde, de massa's doordringen, overtuigen van de

inhoud van deze democratische volksstaat en van de mogelijkheid en het hoe van de verwezenlijking ervan. In de komende tijd zal onze krant, die dit de afgelopen maanden te weinig heeft gedaan, hieraan ongetwijfeld meer aandacht gaan besteden en in het kader daarvan ons Ontwerp Beginselprogram verder toelichten.

Juist daarom is het zó belangrijk dat onze colportage-omzet voortdurend verder wordt opgevoerd en in het bijzonder onze huis- aan huiscolportage. Hierdoor verkrijgen we immers de nieuwe contacten die we kunnen benutten voor de werving.

Een andere zeer belangrijke reden is, dat

„de methode van het huisbezoek van nu af aan tot één van de voornaamste middelen voor het massawerk van onze partij moet worden, een blijvende methode, die op steeds grotere schaal moet worden toegepast.” (Paul de Groot op de P.B.-zitting van 3 Juli j.l.).

Uitbreiding van de colportage zal niet alleen het aantal colporteurs doen groeien, d.w.z. het aantal van hen die aan het huisbezoek kunnen deelnemen, doch ons ook een reservoir van adressen verschaffen, waar na de colportage verder huisbezoek kan worden afgelegd.

Willen we ernstig de abonné-werving verbeteren dan zullen we moeten beginnen bij het begin, namelijk de organisatie en uitbreiding der huis-aan-huiscolportage. Deze toch vormt het voorportaal der werving.

Het was daarom een onjuist besluit van de laatstgehouden Amsterdamse districtsconferentie de werving te verbeteren door alle krachten te concentreren op de organisatie van zogenaamde werfgroepen. Niet alleen werd hierdoor de huis-aan-huiscolportage volkomen verwaarloosd, wilde men dus gaan oogsten zonder eerst gezaaid te hebben, bovendien werd hier de sectarische fout gemaakt de verantwoordelijkheid voor de versterking van onze pers te leggen op de schouders van enkele „specialisten” en niet op de gehele partij. Ongetwijfeld is dit de voornaamste reden waardoor het district Amsterdam bij de colportage en werving is achtergebleven. De strijd tegen de bovenvermelde foutieve opvatting zal de voorwaarde scheppen voor de verbetering van het werk voor de pers.

3. *De werving permanent doorvoeren!*

De jongste werfcampagne heeft positieve resultaten opgeleverd doordat een groot aantal districten netto-abonnéwinst boekte. Er is echter hier en daar een verkeerde opvatting geweest. Zoals in district Groningen. Onze kameraden in dit district hebben goed werk geleverd op verschillende gebieden van het massawerk. Bv. onder de werklozen.

Aan het werk voor de pers is echter niet voortdurend die aandacht geschonken die nodig is. Er heerste bij het districtsbestuur de volgende opvatting: In April besteden we veel aandacht aan dit partijwerk; in Mei aan iets anders en in Juni zullen we dan alle kracht gooien op de werving. Het is begrijpelijk dat een

dergelijk omspringen met de krant geen goede vruchten kon afwerpen. In plaats van meer werden er steeds minder abonné's gewonnen, omdat een dergelijk „werkschema" door onverwachte dingen in de war gegooid wordt. In district Groningen werden in April gemiddeld 16 abonné's per week, in Mei 14 en in Juni slechts 12 gewonnen. Het gevolg was dat Groningen zijn taak niet vervulde en in de werfcampagne in abonné-aantal terugliep, wat ook gebeurde bij de verkiezingen.

Opvattingen als die in Groningen, die ook elders voorkomen, wijzen op een onjuist begrip van de werving en de betekenis van een werfcampagne.

Deze worden niet gehouden om zo nu en dan eens een paar maanden abonné's te winnen voor onze krant en tijdens de rest van het jaar de pers de pers te laten.

Integendeel. Het doel van een werfcampagne is juist het permanente werk voor de pers in zo'n werfactie nog intensiever op te voeren. In de actie méér abonné's te winnen dan normaal en vooral de organisatie van colportage en werving tijdens de campagne te verbeteren. Een werfcampagne die goed gevoerd wordt zal dan ook als resultaat meer en grotere abonné-winst opleveren en een versterkte organisatie. Daarmee komt dan na afloop der campagne ons werk voor de pers op een hoger politiek en organisatorisch peil dan voor de actie.

Het is dan ook noodzakelijk, deze bovengenoemde verkeerde opvatting te bestrijden, aangezien daardoor de verdere ont-plooiing van de werving wordt belemmerd.

Nu de verkiezingsuitslag opnieuw heeft aangetoond welk een belangrijke rol de verspreiding van onze krant speelt bij het winnen of verliezen van kiezers, is het nodig op de komende ledenvergaderingen het werk voor de pers aan een grondig en kritisch onderzoek te onderwerpen.

Ook op dit terrein van ons partijwerk zullen wij de aanwijzing van kameraad De Groot ter harte moeten nemen, en die kameraden die zijn behept met defeatisme („bij ons is het zó moeilijk, je kunt hier geen abonné's winnen" e.d.) en daardoor geen resultaten kunnen bereiken, moeten vervangen door frisse, jonge krachten.

Anderzijds willen wij waarschuwen tegen de helaas al te vaak hier en daar gebruikelijke methode persfunctionarissen die in hun werk successen beginnen te bereiken, snel met ander partijwerk te belasten. Herhaaldelijk heeft dit een teruglopen van de werving tot gevolg gehad, terwijl door onervarenheid ook het overige partijwerk niet in die mate verbeterde als verwacht werd. Ook op dit gebied zullen we moeten leren een juiste kaderpolitiek te voeren.

In zijn beschouwing over de uitslag der verkiezingen zei Paul de Groot op de Partijbestuurszitting van 3 Juli j.l.:

„Binnen- en buitenlandse gebeurtenissen hebben een zekere invloed, maar de doorslaggevende invloed op de uitslag heeft alleen en uitsluitend de actie door onze Partij in de afgelopen tijd gevoerd en de

door onze Partij in die periode geleide massabeweging."

Het werk voor de versterking van onze pers verbeteren zal er toe bijdragen, dat wij in de komende periode er in zullen slagen deze door de Partij geleide acties en die massabeweging tot stand te brengen.

JACK DE LOUW

Toelichting op het Beginselprogramma

DE NEDERLANDSE WEG

EEN derde deel van de mensheid leeft in landen, waar de wereldveroveraars, de oorlogsstokers en uitbuiters de macht uit handen is geslagen, waar het volk zelf regeert en waar de strijd voor welvaart en vrede met alle landen het leven beheerst. Deze miljoenen mensen bewijzen met de dag, dat de manier waarop zij hun zaken regelen, verre superieur is aan de chaos in het kapitalistische deel van de wereld.

De overwinningen, die zij boeken, dwingen steeds groter bewondering af en aan de spits van deze overwinningen staan die van de mannen en vrouwen in de Sowjet Unie, die voor de eerste maal in de geschiedenis bezig zijn de voorwaarden te verwezenlijken, waardoor zij in hun land het communisme zullen opbouwen, dat gegrondvest is op het beginsel „Ieder werkt naar zijn vermogen en ontvangt naar zijn behoeften”.

Het andere deel van de mensheid gaat gebukt onder de dictatuur van de Amerikaanse wereldveroveraars, die willen proberen, wat Hitler is mislukt. De nationale weerstand in de aan Amerika onderworpen landen groeit met het uur. De afgedwongen invrijheidsstelling van Jacques Duclos in Frankrijk, de verkiezingsoverwinning van de democratische lijst in Italië, de levering van een tanker aan de Sowjet Unie door Denemarken tegen het uitdrukkelijke bevel van Uncle Sam in, de opstand in Engeland tegen het Amerikaanse bombardement van de Jaloe-centrales, de politieke massa-staking in West-Duitsland, de verkiezingsnederlaag van Amerika's voornaamste pion in Nederland, Romme, zijn daarvoor enkele bewijzen.

De successen van de volken, die onderdrukkers en oorlogsstokers van zich hebben afgeschud, en de successen die andere volken boeken in hun strijd tegen onderdrukking en oorlogsvoorbereiding, zijn een bron van moed, vertrouwen en strijdlust voor alle eerlijke en vredelievende mensen, zijn tegelijkertijd de oorzaak van de hysterische angst van de Amerikaanse Hitlers en Quislings, die de bodem van hun misdadig bedrijf zien wankelen.

Zij grijpen daarom in toenemende mate — behalve naar de

wapens der barbaren (napalmbommen en pest-bacillen) — naar het wapen van de lafaards en de zwakken, naar het wapen van de laster.

Die laster richten zij tegen de communisten, de communisten, die in de niet-kapitalistische landen de aanvoorders in het tot stand brengen van steeds grotere welvaart, en in de aan Amerika onderworpen landen de inspirators en leiders van het nationale verzet zijn.

Hoe ziet die Amerikaanse laster in Nederland er uit?

Zij, die ons nationaal gevoel proberen te vertrappen, de aandrangers van onze nationale zelfstandigheid, de moordenaars van onze nationale cultuur, de onderdrukkers van onze natie, zij beweren, dat de Communistische Partij Nederland geen Nederlandse partij zou zijn. Zij liegen, dat de C.P.N. in Nederland het Sowjet-stelsel wil vestigen en het parlement vernietigen. Zij suggereren, dat de C.P.N. de weg der bolsjewistische partij der Sowjet-Unie wil kopiëren, zonder rekening te houden met Nederlandse toestanden en tradities. Zij maken daarbij zowel de strijd der Russische als die der Nederlandse communisten verdacht.

In Rusland heeft de arbeidersklasse het socialisme langs de weg van het Sowjet-stelsel verwezenlijkt. Die weg was juist, omdat hij werd voorgeschreven door de toenmalige speciale historische omstandigheden in Rusland, door het bestaan van het tsarisme en door het feit, dat de Russische arbeidersklasse als eerste in de wereld zich bevrijdde.

Het genie van Lenin en Stalin, de leiding door de bolsjewistische partij, stelde de Russische arbeidersklasse in staat om de binnen- en buitenlandse omstandigheden tijdens en na de 1e wereldoorlog volledig te benutten. Zij verwezenlijkte een nieuw type staat, een vorm van de dictatuur van het proletariaat, de Sowjet-staat, welke gegrondvest is op het bondgenootschap van arbeiders en boeren en voor het eerst in de geschiedenis van Rusland aan de uitgebuite meerderheid de macht over de uitgebuitende minderheid verzekerde.

Het voorbeeld van de communistische partij van de Sowjet Unie is ons grote voorbeeld. Wij moeten van haar leren, maar niet op de manier zoals de Amerikanen en hun scribenten ons volk proberen wijs te maken. Want de grootste les, die de partij van Lenin en Stalin aan alle communisten in de wereld heeft gegeven is, dat de omstandigheden veranderen en dat de strijd aan die veranderde en steeds veranderende omstandigheden moet worden aangepast.

„De theoretische opvattingen van de Communisten berusten geenszins op denkbeelden en beginselen, die door deze of gene wereldhervormer zijn uitgevonden of ontdekt.

Zij zijn slechts de algemene uitdrukking van de werkelijke omstandigheden van een bestaande klassenstrijd, van een historische beweging, die zich onder onze ogen voltrekt.”

(Communistisch Manifest).

„Wij geloven, dat het in het bijzonder voor de Russische socialisten noodzakelijk is de theorie van Marx op een onafhankelijke wijze te ontwikkelen, want deze theorie geeft slechts de algemene richtlijnen, die

toegepast worden in elk bijzonder geval, in Engeland anders dan in Frankrijk, in Frankrijk anders dan in Duitsland, in Duitsland anders dan in Rusland." (Lenin).

En ook in Nederland anders dan in Rusland, voegen de Nederlandse communisten er aan toe.

Reeds in 1918 werd de Sowjet-macht door Lenin beschouwd als „één der vormen van de proletarische democratie" en hij schreef:

„Het is duidelijk, dat de overgang van het kapitalisme naar het communisme niet anders kan plaats vinden dan gepaard met een grote overvloed en verscheidenheid van politieke vormen."

En ten slotte:

„Alle volken zullen het socialisme bereiken, dat is onafwendbaar, maar zij zullen er niet langs precies dezelfde weg komen..."

Deze aanwijzingen van de grote leiders der arbeidersklasse vernietigen de „theorieën," als zou de C.P.N. in Nederland het socialisme willen brengen door de invoering van het Sowjetstelsel en door de afschaffing van het parlement. Deze laster heeft de dollarpers slechts tot „theorie" verheven, omdat dit in de kraam van hun Amerikaanse meesters te pas komt.

Maar er is meer! Er zijn de ervaringen van de laatste jaren! Er zijn b.v. de ervaringen in de landen van Oost- en Zuid-Oost Europa, die aantonen, dat zonder het Sowjetstelsel de arbeidersklasse haar leidende rol kan vervullen en het socialisme kan verwezenlijken.

De nieuwe weg werd mogelijk door de nieuwe omstandigheden.

„Tengevolge van de tweede wereldoorlog en op grond van een heftige verscherping van de algemene crisis van het kapitalisme, tengevolge van de vernietiging van het fascistische en imperialistische Duitsland door de Sowjet Unie en de algemene verzwakking van het imperialistische front, in omstandigheden van de ongeëvenaarde groei van de Sowjet-macht, is een *nieuwe mogelijkheid, ontstaan om zonder het Sowjet-stelsel tot het socialisme te komen, door de macht van de volksdemocratie...*"

(Beginselverklaring van de Verenigde Arbeiderspartij van Polen).

De leidende rol van de arbeidersklasse, de dictatuur van het proletariaat, voltrekt zich in de Volksdemocratieën onder nieuwe vormen. Het is bekend, dat de Volksdemocratieën geen burgeroorlogen hebben gekend, dat er naast de communistische en arbeiderspartijen ook andere politieke partijen werkzaam zijn en dat b.v. het actieve en passieve kiesrecht voor de kapitalisten (behalve dan de Musserts) niet werd beperkt.

Dat is het antwoord van de geschiedenis op de leugens van de anti-communistische hetze.

Hoe zal nu in Nederland de arbeidersklasse haar leidende rol — haar dictatuur, het essentiële in de overgang van het kapitalisme naar het socialisme — vervullen?

De reden, waarom de Volksdemocratieën konden ontstaan, ligt in de verscherping van de algemene crisis van het kapitalisme, ligt in de enorm gegroeide kracht en invloed van de Sowjet Unie. Deze ontwikkeling zet zich nu steeds verder door. Naast de

Sowjet Unie staan thans de onmetelijke Volksrepubliek China, de Duitse Democratische Republiek en de Volksdemocratieën in Oost- en Zuid-Oost Europa zelf.

Dat is de reden, waarom ook in ons land de arbeidersklasse haar leidende rol in de democratische volksstaat zal vervullen, dat ook in ons land het socialisme niet gaat langs de weg van het Sowjetstelsel maar door de democratische volksstaat, waarin het parlement, dat zal zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende partijen, door de actie van het volk een werkelijke democratische inhoud heeft gekregen.

Het zou echter een illusie zijn te veronderstellen, dat op een goede dag deze democratische volksstaat uit de lucht zal komen vallen. Deze democratische volksstaat kan slechts het resultaat zijn van de eensgezinde strijd voor vrede, democratie en nationale zelfstandigheid. Een strijd onder de actieve leiding van de arbeidersklasse, waaraan alle Nederlanders deelnemen, de boeren, middenstanders, intellectuelen, geestelijken, officieren, ondernemers. Allen — behalve de onvaderlandse collaborateurs van de Amerikaanse indringers — verenigd in een nationaal eenheidsfront.

„Wanneer het nationale eenheidsfront de ondersteuning en sympathie van de grote meerderheid van de bevolking gewonnen zal hebben, zal het in staat zijn een meerderheid in de Tweede Kamer te veroveren, waarop een coalitie-regering kan steunen, die bereid is ons land uit de greep van Amerika te bevrijden en een vredelievende politiek te voeren.” (Ontwerp-Beginselprogramma).

Zo zal door massa-actie het parlement tot een waarlijk democratisch instrument in handen van het volk worden, zo zal door massa-actie de democratische volksregering geboren worden, zo zal door massa-actie een werkelijke volksdemocratie tot stand komen, die de sabotage van de vijanden van het volk zal breken.

De democratische volksstaat zal verwezenlijkt worden via de verenigde actie van alle vaderlanders, van alle democraten in ons land en veroverd worden op de onvaderlandse Amerikaanse knechten en hun meesters.

IN de laatste partijbestuurszitting hekelde Paul de Groot het feit, dat in onze partij de strijd voor vrede en nationale zelfstandigheid met die voor het socialisme wordt verward. Om onze taken te volbrengen is het noodzakelijk, deze op de juiste wijze te stellen. Dat deden ook de Russische Bolsjewiki.

In 1903 stelde Lenin het naastbijliggende doel van de partij. Hij verklaarde, dat het verwezenlijken van het socialisme in Rusland niet mogelijk zou zijn zonder de daaraan voorafgaande omverwerping van het tsarisme. De voornaamste taak van de partij bestond daarom hierin, zei hij, om de arbeidersklasse, het gehele volk te verheffen tot de strijd tegen het tsarisme, een revolutionaire volksbeweging te ontplooien en het tsarisme als de eerste en ernstigste hinderpaal op de weg naar het socialisme ten val te brengen.

Wie twijfelt er aan, dat in ons land de Amerikaanse overheersing de voornaamste hinderpaal is om ons einddoel, een socialistisch Nederland, te bereiken?

Ons naastbijliggend doel, onze voornaamste taak, is daarom thans alle krachten te concentreren tegen de hoofdvijand, tegen de Amerikaanse oorlogsdrijvers en onderdrukkers. De zaak van de vrede, en het verwijderen van de Amerikaanse overheersers uit ons land is onze communistische plicht.

Wij moeten en wij kunnen die taak vervullen door de gehele arbeidersklasse, ons gehele volk, tot de strijd voor de vrede en nationale zelfstandigheid te verheffen!

C. GEUGJES

LENIN OVER HET AMERIKAANSE IMPERIALISME

In zijn geniale werk „Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme” gaf Lenin een klassieke ontleding van het nieuwe stadium in de ontwikkeling van het kapitalisme, hij toonde de voornaamste kenmerken van het imperialisme aan en bewees de onvermijdelijkheid van zijn ondergang aan de hand van de overwinning van de socialistische revolutie. Lenin karakteriseerde het imperialisme als monopolistisch kapitalisme, als overleefd en stervend kapitalisme. Op politiek gebied, leerde Lenin, is de overgang tot politieke reactie over de gehele linie voor het imperialisme karakteristiek.

Al de voornaamste kentekenen van het imperialisme, die door Lenin werden aangetoond, kwamen het volledigst tot uiting in het roofzuchtige Amerikaanse imperialisme.

Het Amerikaanse imperialisme, leerde Lenin, is

„... het reactionairste, onverzoenlijkste, dat alle kleine en zwakke volken onderdrukt en de reactie in de gehele wereld herstelt...”

Lenin onderstreepte dat de macht van het kapitaal, de macht van een handvol milliardairs over de gehele maatschappij nergens zo grof, zo openlijk aan de dag treedt als in Amerika. Juist in de USA „kwamen de parasitaire trekken van het jongste Amerikaanse kapitalisme bijzonder kras tevoorschijn” — schreef Lenin.

De Leninse karakteristiek van het Amerikaanse imperialisme ontbloot de wortels van de misdadige politiek van oorlogsbrand-

stichting tot verovering van de wereldheerschappij die de Amerikaanse milliardairs en millionairs voeren.

Kameraad Stalin toonde aan dat het centrum van de financiële macht in de kapitalistische wereld na de eerste wereldoorlog, het centrum van de financiële uitbuiting van de gehele wereld, uit Europa naar Amerika werd verlegd. Na twee wereldoorlogen, waarin het Amerikaanse imperialisme geweldige goudreserves in zijn handen heeft geconcentreerd, zuigt het als een enorme parasiet de levenssappen van de andere kapitalistische landen uit.

De Verenigde Staten van Amerika worden door een handvol kapitaalmagnaten geregeerd: de Morgans, Rockefellers, Mellons, Duponts en andere geldzakken van Wallstreet. Uit het voorbeeld van het Amerikaanse imperialisme blijkt bijzonder duidelijk de verbinding van de monopolies met het staatsapparaat.

Lenin trok de balans van de eerste wereldoorlog en schreef in zijn brief „Aan de Amerikaanse arbeiders”:

„De Amerikaanse milliardairs waren misschien de rijkste van allemaal en zij bevonden zich in de veiligste aardrijkskundige hoek. Zij hadden alle, zelfs de rijkste landen schatplichtig gemaakt. Zij hadden honderden milliardden dollars opgestreken.”

Aan elke dollar, schreef Lenin, kleeft bloed — uit die zee van bloed, die 10 miljoen doden en 20 miljoen verminkten in de imperialistische oorlog 1914—1918 hebben vergoten.

Sinds die tijd heeft de mensheid een tweede wereldoorlog beleefd, waarin nog meer miljoenen mensen zijn omgekomen, terwijl de Amerikaanse monopolies 85 milliard dollar winst opstrekten. Terecht schrijft de voorzitter van de Communistische Partij van de USA, William Z. Foster, in zijn boek „Ondergang van het wereldkapitalisme”, dat het Amerikaanse kapitalistische stelsel in de laatste 25 jaar zich met mensenbloed voedde. De Amerikaanse milliardairs beschouwen de oorlog als de beste „business”, als redmiddel uit de economische crisis en bron voor verdere mateloze verrijking.

DE raddraaiers van het Amerikaanse kapitaal begrepen wat de Grote Socialistische Octoberrevolutie aan de wereld bracht, welke bedreiging voor hun roofzuchtige politiek van volkenknechting de oprichting van de Sowjet-Republiek van arbeiders en boeren betekende.

De Amerikaanse troepen landden in 1918 in het Noorden van Sowjet-Rusland en drongen Siberië binnen, zij pleegden geweld-daden tegen de bevolking en plunderden het land uit. Lenin onthulde het dierlijke gezicht van de interventen en schreef:

„Ten opzichte van de Verenigde Staten en Japan streven wij vooral naar het politieke doel, hun onbeschaamde, misdadige, roofzuchtige, slechts de verrijking van hun kapitalisten dienende invasie in Rusland terug te slaan. Beide staten hebben wij herhaaldelijk en plechtig de vrede aangeboden, zij hebben ons zelfs niet geantwoord en zetten de oorlog tegen ons voort, helpen Denikin en Koltsjak, plunderen Moermansk en Archangelsk uit, verwoesten en beroven vooral Oost-Siberië, waar de Russische boeren zich

heldhaftig verzetten tegen de kapitalistische rovers van Japan en de Verenigde Staten van Noord-Amerika."

Het Sowjet-volk, geleid door de partij van Lenin en Stalin, bracht de interventen vernietigende slagen toe en wierp ze uit het socialistische vaderland. De Amerikaanse imperialisten gaven echter hun waanzinnige plannen voor onderwerping van Sowjet-Rusland niet op. De gehele buitenlandse politiek van de USA na de eerste wereldoorlog was er op gericht, het Duitse militarisme op de been te helpen en het op de Sowjet-Unie los te laten.

De miljarden dollars, die door de transatlantische monopolies in de wapeningsindustrie van Hitler-Duitsland waren geïnvesteerd, richtten opnieuw het Duitse oorlogspotentieel op en schonken het Hitler-regime de wapens die het nodig had om zijn agressie te verwezenlijken. De Amerikaanse, Engelse en Franse imperialisten smeedden vergaande plannen om de volken van de Sowjet-Unie met behulp van de Duitse fascistten te onderwerpen.

De provocatorische politiek van deze monopolisten mislukte. Het fascistische Duitsland, dat van zijn kant naar de wereldheerschappij streefde, viel eerst de staten van het Westen aan, die het fascisme hadden opgekweekt.

Gedurende de tweede wereldoorlog saboteerden de heersende kringen van deze landen op allerlei manieren de opening van het tweede front. Zij rekenden erop dat de Sowjet-Unie, die de gehele last van de oorlog tegen de Hitler-horden moest dragen, verzwakt en daardoor gedwongen zou zijn afhankelijk van de Verenigde Staten te worden.

In de oorlog verleenden de Amerikaanse monopolisten de met hen verbonden Duitse monopolisten hulp en bijstand en sloten verraderlijke separaat-verdragen met hen. Maar ook ditmaal waren de berekeningen van de Amerikaanse imperialisten verkeerd. In de grote vaderlandse oorlog verpletterde het Sowjet-volk onder leiding van kameraad Stalin de horden van de fascistten en redde het de volken van de wereld van fascistische knechtschap. De Sowjet-Unie trad uit de zware inspannende oorlog machtiger dan ooit naar voren.

HET roofzuchtige karakter van het Amerikaanse imperialisme en zijn streven naar wereldheerschappij, waarover Lenin zo dikwijls heeft gesproken, kwamen na de oorlog nog duidelijker aan het licht. De gehele economie van de USA en van de gemarshalliseerde landen is in een oorlogseconomie omgezet. Weer bevruchten Amerikaanse dollars de industrie in West-Duitsland en gebruiken deze voor oorlogsdoeleinden.

De veroveringskoers van de USA-politici is gericht tegen de Sowjet Unie en de Volksdemocratieën, tegen de arbeidersbeweging en de nationale bevrijdingsbeweging in alle landen, tegen het kamp van de vrede en de democratie. In onze dagen vertoont zich het bandietengezicht van het Amerikaanse impe-

rialisme, dat de steden en dorpen van Korea met bommen bestrooit, in al zijn afzichtelijkheid. Lenin voorzag reeds in 1920, dat de USA pogingen zouden doen om hun agressie tot de landen van Azië uit te breiden, toen hij zei:

„Wanneer men twee imperialistische landen neemt: Japan en Amerika — zij willen oorlogvoeren om de voorrang in de wereld, om het recht om te roven. Japan zal oorlog voeren om Korea verder te kunnen uitplunderen, welk land het uitbuit met een ongehoorde wreedheid, die de nieuwste uitvindingen van de techniek en zuiver Aziatische kwellingen in zich verenigt... Maar deze Koreaanse lekkernij willen de Amerikanen voor zichzelf opeisen.”

De volken van alle landen zien opnieuw aan de hand van de verschrikkelijke gruweldaden in Korea, wat de Amerikaanse milliardairs voorstaan, die volgens de woorden van Lenin, „een buitengewoon tragische bladzijde in de bloedige geschiedenis van het bloedige imperialisme hebben geschreven....”

Dertig jaar geleden schreef Lenin reeds, dat de veelgeroemde „Amerikaanse democratie”, die de rechtse „socialisten” zo op-hemelen,

„op zich zelf niets anders betekent dan de vrijheid om datgene te verkondigen wat voordeliger is voor de bourgeoisie. Voor haar is echter het verkondigen van de reactionnairste ideeën, godsdienst, obscurantisme, verdediging van de uitbuiters enz. voordelig.”

Amerikaanse „democratie” betekent: volledige vrijheid voor de kapitalisten en volledige vernietiging van de democratische rechten voor de werkers. Het betekent fascistische wetten tegen de arbeidersklasse, prikkeling van de laagste instincten, rassendiscriminatie en mensenhaat, lynchen van Negers. Amerikaanse „democratie” — dat zijn honderdduizenden vrouwen en kinderen, die door Amerikaanse troepen werden gedood. Elke dag voegt nieuwe schandelijke bladzijden aan de geschiedenis van de Verenigde Staten toe.

Het streven om de ongedeelde wereldheerschappij uit te oefenen is de kern van de imperialistische politiek van de USA geworden.

„De wereldheerschappij,” schreef Lenin, „... is, kort gezegd, de inhoud van de imperialistische politiek, waarvan de imperialistische oorlog de voortzetting is.”

Kameraad Stalin wijst erop, dat de reactionnaire politici van de USA en Engeland de voorbereiding en ontketening van een nieuwe oorlog beginnen met de rassentheorie, waarmee zij de voetstappen van Hitler volgen. Zij verklaren, dat de Engels-sprekende naties, als de enige volwaardige, geroepen zijn de wereld te regeren. Fascisten zoals Vogt, Huxley en anderen verkondigen, „dat de natuur de oorlog en andere meedogenloze vormen van conflict tussen de mensen eist”, dat de bevolkingstoename in Europa, China en Indië te groot is en dat men deze moet tegengaan door oorlogen, honger, epidemieën, lynchjustitie, massamoord e.d. De kannibaal Wallace verklaarde, dat „de moord ons middel ter verbetering van het ras is. Dat is het Amerikaanse systeem en daarom het beste”.

IN de strijd voor de vrede hebben zich honderden millioenen mensen uit alle landen, met verschillende beroepen en overtuigingen, arbeiders en boeren, mannen van de wetenschap en ambtenaren, verenigd. Ondanks de stromen leugens, waarmee de oorlogsstokers de volksmassa's in verwarring willen brengen, zien de gewone mensen met de dag beter in, wat het Amerikaanse imperialisme de mensen brengt.

Het aan zijn vreedzame opbouw werkende Sowjet-volk vergeet geen ogenblik de intriges van de Amerikaanse imperialisten, de vijanden van de vrede en de vrijheid van de volken.

„Natuurlijk,” zegt kameraad Stalin, „willen de agressors dat de Sowjet Unie weerloos is wanneer zij wordt overvallen. Maar het Sowjet-volk is het daarmee niet eens en vindt dat men de agressor goed bewapend moet ontvangen.”

In zijn artikel „Liever minder, maar beter” schreef Lenin:

„De afloop van de oorlog hangt in laatste instantie daarvan af, dat Rusland, Indië, China, enz. de reusachtige meerderheid van de wereldbevolking vertegenwoordigen. En juist deze meerderheid van de bevolking wordt de laatste jaren met ongewone snelheid in de strijd voor de bevrijding betrokken, zo dat er in dit opzicht geen zweem van twijfel over kan bestaan, bij wie de uiteindelijke beslissing van de wereldstrijd zal liggen. In dit opzicht is de uiteindelijke overwinning van het socialisme volledig verzekerd.”

Nadat deze profetische woorden werden geschreven zijn de krachten van het kamp van vrede en democratie enorm vergroot. Het kamp van het socialisme won meer dan 600 miljoen mensen, terwijl het kamp van het imperialisme dezen verloor.

De krachten van het kamp van socialisme en democratie tellen thans meer dan 800 miljoen mensen, zij werden gestaald en versterkt in de veldslagen tegen de Duitse en Japanse imperialisten. Deze krachten, die de nieuwe wereld bouwen, zijn onoverwinnelijk. Zij worden bezielde door de alles overwinnende ideeën van het leninisme, zij worden aaneengesloten en geleid door de Communistische en Arbeiderspartijen van alle landen, waarvoor de partij van Lenin en Stalin het voorbeeld geeft.

Het machtige kamp van vrede, democratie en socialisme bezielt de geniale voortzetter van de zaak van Lenin, de gids van de vooruitstrevende mensheid, kameraad Stalin.

G. TICHOMIRNOW

Alle imperialisten verbinden de koortsachtige voorbereiding van de oorlog met een uiterste verscherping van de uitbuiting en de onderdrukking van de werkers in hun land. De ondersteuning van de bourgeoisie in zulk een oorlog betekent verraad aan de belangen van het land en aan de internationale arbeidersklasse.

PAUL ROBESON

Hoe wordt het geld van de vakverenigingen in de S.U. besteed?

DE Sowjet-vakverenigingen, waarin zich bijna alle arbeiders en employé's vrijwillig verenigen, steunen bij hun veelzijdig werk op de middelen, die uit de maandelijke contributie binnenkomen.

Deze contributies bedragen 1% van het loon. Dank zij het feit, dat het aantal Sowjet-arbeiders en -employé's gestadig toeneemt en ook het loonfonds dienovereenkomstig voortdurend groeit, stijgt van jaar tot jaar ook het totaalbedrag van de contributies.

Voor welke doeleinden worden de gelden der vakbonden besteed? Wij zullen als voorbeeld de vakverenigingsorganisatie van de Eerste Kogellagerfabriek te Moskou onder de loupe nemen.

HET fabriekscomité van de vakvereniging heeft een groot deel van de gelden, die het in 1951 ontving, aan het culturele massa-werk uitgegeven.

In het cultuurpaleis van de fabriek en in de in de werkhallen en afdelingen zelf opgerichte filialen werden allerlei amateurgroepen op verschillende gebieden van de kunst georganiseerd, zoals toneel, dans, zang en beeldende kunsten.

Meer dan 500 arbeiders en employé's nemen aan deze groepen deel.

In 1951 hebben deze amateurgroepen in het cultuurpaleis, in de werkhallen en afdelingen, alsmede in de gemeenschaps-woningen en in het vakantie-oord van de fabriek 175 concerten en bonte avonden gegeven.

De amateurgroepen staan onder leiding van bekende beroeps-artisten, musici, beeldhouwers en schilders.

Voor het honoreren van hun optreden, het aanschaffen van costuums en het vervaardigen van décors werd door de vakvereniging van de fabriek circa 133.000 roebel uitgegeven.

Aanzienlijke bedragen van de begroting der vakvereniging worden voor de verzorging van de uitleenbibliotheek en de leeszaal van de fabriek gebruikt, die hier op de fabriek in goed ingerichte ruimten zijn ondergebracht.

De bibliotheek telt meer dan 50.000 boeken, waarbij nog allerlei tijdschriften komen. Het is er nooit stil; hier komen gemiddeld per dag meer dan 500 personen en in de leeszaal vertoeven dagelijks ca. 250 mensen. De bibliotheek leent aan de arbeiders en employé's meer dan 200.000 boeken per jaar uit; bovendien wordt een aanzienlijke hoeveelheid politieke, belletristische, wetenschappelijke en technische literatuur via de rondgaande bibliotheken in de werkhallen van de fabriek zelf uitgegeven.

Door het vakverenigingscomité wordt de boekenvoorraad van de bibliotheek voortdurend met nieuwe uitgaven aangevuld. Verleden jaar werden er b.v. 5.000 nieuwe boeken aangeschaft.

Voor de aankoop van deze boeken en voor abonnementen op kranten en tijdschriften werd 60.000 roebel uitgetrokken.

In het cultuurpaleis van de fabriek en in de filialen hiervan worden voor de arbeiders en employé's door vooraanstaande geleerden, schrijvers en Stachanow-werkers interessante lezingen gehouden over allerlei onderwerpen, maatschappelijke, politieke, natuurwetenschappelijke, geschiedkundige, literaire, bedrijfstechnische, enz. Zo hield b.v. het Corresponderende Lid van de Academie voor Architectuur der USSR, Belinski, een lezing over de bouw van wolkenkrabbers in Moskou en Pinegin, doctor in de technische wetenschappen, vertelde over de nieuwste uitvindingen van de techniek. De toneelspeler Dikoe, de bekende kunstenaar Finogenow, de componist Toelikow, de filmregisseur Bobrow en vele anderen traden voor de arbeiders van de fabriek op.

Verleden jaar zijn er in de fabriek in totaal 837 lezingen en referaten gehouden, die door 120.000 arbeiders en employé's werden bijgewoond. Voor het houden van deze lezingen had het vakverenigingscomité van het bedrijf 60.000 roebel op de begroting van de vakvereniging uitgetrokken.

Ook de excursies en uitstapjes in de omgeving worden uit de geldmiddelen van de vakvereniging betaald.

In 1951 werden 230 van dergelijke excursies gemaakt, waaraan meer dan 15.000 arbeiders en employé's deelnamen.

Aan een boottocht op comfortabele stoomschepen door het Moskou-kanaal namen 600 personen deel; de in musea veranderde landhuizen van de vroegere landheren in Ostankino en Koeskowo werden door 1500 personen bezocht.

Duizenden arbeiders en employé's vertoefden in het Lenin-Museum, in het Museum van de Revolutie, bezichtigden de tentoonstelling van de aan Stalin gegeven geschenken en de grootse schatkamer van de kunst, de Tretjakow-galerij.

Sportclubs van de fabriek

Talrijke arbeiders doen aan sport. De fabriek heeft diverse sport-afdelingen voor gymnastiek, basket-ball, tennis en zwemmen, en verder dam- en schaakclubs.

Alle clubs staan onder leiding van bekwame trainers en ervaren leerkrachten.

De sportclubs van de fabriek beschikken over een eigen ski-basis, een ijsbaan, een turnzaal en diverse sportterreinen.

In 1951 heeft het vakverenigingscomité meer dan 117.000 roebel voor het organiseren van sportwedstrijden, wandeltochten en voor het onderhoud van sportinrichtingen uitgegeven.

Tentoonstellingen en cursussen

Aanzienlijke bedragen van de vakvereniging dienen voor het inrichten van verscheidene tentoonstellingen en vitrines, het uitgeven van wandkranten en de gedrukte bedrijfskrant, die

2 maal per week in een grote oplaat verschijnt.

Een groot deel van de vakverenigingscontributies vloeit in de vorm van materiële ondersteuning naar de leden terug.

Verleden jaar heeft het vakverenigingscomité van de fabriek aan talrijke gezinnen van de in de tweede wereldoorlog gevallen strijders materiële hulp verstrekt.

Voor deze doeleinden werden honderdduizend roebel uitgegeven.

Het werk van de Sowjet-vakverenigingsorganisaties berust op het initiatief en de activiteit van de leden zelf. Bijna 1/3 van de vakverenigingsleden is met de een of andere maatschappelijke taak belast.

Daarnaast is er in het vakverenigingscomité van de fabriek een klein apparaat van bezoldigde werkers, n.l. de voorzitter van het vakverenigingscomité van de fabriek, zijn plaatsvervanger, enige bibliothecarissen en de leider van het cultuurpaleis. Voor het loon van deze functionarissen wordt minder dan 20% van het totaalbedrag der leden-contributies uitgegeven.

Het vakverenigingscomité besteedt voortdurend aandacht aan het verhogen van de kennis der activisten op het gebied van het vakverenigingswerk. Hiervoor worden speciale cursussen georganiseerd. Hier bestuderen de werkers van de vakvereniging vraagstukken die met hun werkzaamheden op maatschappelijk gebied in verband staan.

De leden van de commissie van het vakverenigingscomité der fabriek, die met de zorg der woongelegenheid en het levenspeil zijn belast, bestuderen de woningwetten, de voorschriften betreffende het uitvoeren van grote reparaties en lopende onderhoudswerken aan de woningen, en plegen overleg over de meest doeltreffende doorvoering van de controle bij het bouwen van woningen.

De leden van de commissie voor arbeidsinspectie bestuderen de arbeidswetgeving, luisteren naar lezingen over veiligheidsvoorschriften, beveiligings-apparatuur enz. enz.

Iedere groep actieve werkers wordt volgens een speciaal program onderwezen.

Het onderwijs in de cursussen wordt door ingenieurs, technici, juristen en specialisten op 't gebied van de bescherming van de arbeid en de veiligheidstechniek gegeven.

De scholing van de actieve vakverenigingsleden vindt op de Eerste Kogellagerfabriek te Moskou op zeer grote schaal plaats.

Verleden jaar werden de cursussen door 3200 vakverenigingsorganisatoren, gedelegeerden van de sociale verzekering, leden van de diverse commissies en voorzitters van de vakverenigingscomité's van de werkhallen bezocht. Voor de salariëring van de leerkrachten werd op de begroting van de vakvereniging meer dan 30.000 roebel uitgetrokken.

Verantwoording aan de leden

Over de begroting van de vakvereniging beslissen de leden

zelf. Aan het begin van ieder jaar bespreken de arbeiders en employé's op een personeelsvergadering de begroting van het vakverenigingscomité van de fabriek en stellen deze vast.

Verder moet het vakverenigingscomité om de 3 maanden aan de arbeiders en employé's rekening en verantwoording afleggen, over de uitvoering van het vakverenigingsbudget en het gebruik van de gelden der vakvereniging.

Het afleggen van de financiële rekening en verantwoording van het vakverenigingscomité voor alle leden, is een bewijs van de hoge mate van democratie, die in de Sowjet-organisaties heerst.

Behalve het vakverenigingsbudget, heeft ieder vakverenigingscomité van elk bedrijf en iedere instelling nog de beschikking over middelen uit de sociale verzekering van de staat.

In de USSR wordt het fonds van de sociale verzekering uit speciale bijdragen van de staats-bedrijven en -instellingen gevormd, terwijl de arbeiders en employé's aan dit fonds geen kopeke bijdragen. Toch heeft de Sowjet-staat het beheer van het gehele sociale verzekeringswezen in handen van de vakbonden gelegd.

Voor 1952 heeft de Sowjet-staat voor de sociale verzekering van de arbeiders en employé's de enorme som van 21.412.000 roebel ter beschikking gesteld. Deze gelden zijn voor de uitbetalingen van ondersteuning bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid bestemd, voorts voor de uitbetaling van pensioenen aan pensioengerechtigden, die in het bedrijf blijven doorwerken, voor het organiseren van de vakantie-oorden en de medische behandeling van de werkers en hun kinderen in een badplaats.

Dit jaar b.v. zal het vakverenigingscomité van de Eerste Kogellagerfabriek te Moskou uit het fonds van de sociale verzekering 678.000 roebel gebruiken voor het verkrijgen van plaatsbewijzen voor de arbeiders en employé's in sanatoria en vakantie-oorden en uit hetzelfde fonds zal voor de organisatie van de vakantie-kolonies voor kinderen ongeveer 1 miljoen roebel worden uitgegeven.

IWAN KOEZNETSOW

Heeft de geschiedenis van elk land niet aangetoond dat juist degenen die haat zaaiden tegen de Sowjet-Unie, de werkelijke verraders van hun land bleken te zijn? Was het niet zo, dat degenen die vriendschap met de Sowjet-Unie voorstonden en propageerden juist de werkelijke patriotten bleken te zijn?

DIMITROW

WAT IS STAATSMONOPOLISTISCH KAPITALISME?

DE ontwikkeling tot een staatsmonopolistisch kapitalisme hangt nauw samen met de overgang van het vóór-monopolistisch kapitalisme tot het imperialisme. Toen aan het eind van de 19e eeuw productie en kapitaal zich concentreerden, voltrok zich tegelijkertijd de samensmelting van industrie- en bankkapitaal tot geldkapitaal. In de loop van dit proces werden in de verschillende kapitalistische landen reusachtige trusts en bedrijven gevormd en tevens een kleine laag industrie- en bankkapitalisten, die deze reuzen in hun macht hadden. In de handen van deze kleine groep groot-kapitalisten, die Lenin als geld-oligarchie aanduidde, is een geweldige macht geconcentreerd. Zij beheersen zowel de belangrijkste takken van de industrie als de banken, d.w.z. zij hebben eigenlijk het gehele bedrijfsleven van hun land in handen.

De kolossale macht, die de geld-oligarchie bezit, stelt haar in staat niet alleen het economische leven van haar land te beheersen, maar ook de binnen- en buitenlandse politiek van iedere regering volkomen te bepalen. Dat betekent, dat zij door deze economische macht de staat in handen heeft en hem alleen gebruikt voor haar belangen, de belangen van de geld-oligarchie. De verandering van een monopolistisch in een staatsmonopolistisch kapitalisme, die vooral door de beide wereldoorlogen tot stand is gekomen, komt tot uiting in een vèrgaande persoonlijke verbinding tussen de geld-oligarchie en de machthebbers in de staat, waarbij dan niet de staat de monopolies, maar de monopolies de staat beheersen en besturen.

„Staatsmonopolistisch kapitalisme betekent, dat de geld-oligarchie een zo geweldige economische en politieke macht heeft gekregen, dat zij onmiddellijk van de staatsmacht gebruik kan maken. De staat is — afgezien van de grote klassenproblemen — niet meer het orgaan van de gehele kapitalistische klasse, maar een machtsinstrument van de kleine laag geldmagnaten. Zij zetten hun mensen op de belangrijke posten, zij zorgen voor persoonlijke banden tussen hen en de leidende staatslieden en zonder enige gewetenswroeging maken zij gebruik van het gehele staatsapparaat, de belastingen, de justitie of militair geweld voor hun financiële kapitalistische belangen. Dat is staatsmonopolistisch kapitalisme.” (Neue Welt, No. 28, 1950).

In zijn bekende werk „De dreigende catastrofe en hoe men deze bestrijden moet” beschrijft Lenin, hoe de geld-oligarchie het staatsapparaat gebruikt. Hij schrijft:

„ . . . zij regelen het economische leven zó, dat het voor de arbeiders (en gedeeltelijk voor de boeren) een militair tuchthuis, maar voor de bankiers en kapitalisten een paradijs wordt.”

De ontwikkeling tot staatsmonopolistisch kapitalisme heeft in alle kapitalistische landen al een zeer hoge trap bereikt. Zij komt voornamelijk tot uiting in de persoonlijke band tussen geld-oligarchie en leidende staatsambtenaren, in het steeds groter wordende gebruik dat de geld-oligarchie van het staatsapparaat maakt in de strijd tegen de werkers, in de eerste plaats tegen de arbeidersklasse, in het oprichten van staatsbedrijven en het nationaliseren van bedrijven als dit in het belang van de geld-oligarchie noodzakelijk wordt en in het „geteiden” van de economie ten behoeve van de geld-oligarchie, ten koste van de arbeiders en de overige kapitalisten.

Terwijl het monopolistische kapitalisme in een staatsmonopolistisch kapitalisme werd omgezet, namen de financiële kapitalisten meteen de sleutelposities van het staatsapparaat over. Zo waren er onder Hitler 12 van de 17 leden van de „Algemene Raad voor de Duitse Industrie”, die tegelijk de opperste commandopost van de fascistische staat was, vertegenwoordigers van de groot-industrie, van de grote banken en van de groóthandel. Toen er na de eerste nederlagen van het fascistische leger in de Sowjet-Unie een „Rijksbewapeningsraad” werd opgericht, zaten daar behalve een paar generaals de monopolisten Wilhelm Zangen, Albert Vögler, Hermann Röchling, Ernst Poensgen, Paul Pleiger en Hermann Bücher in, die openlijk de leiding van de staat en het bedrijfsleven in handen namen.

De in de herfst van het vorige jaar gevormde conservatieve regering van Engeland bestaat praktisch uitsluitend uit monopolisten. De Minister van Buitenlandse Zaken, Eden, is tevens directeur van de Westminster Bank en van de Verzekeringsmaatschappij „Phoenix Assurance Co”. De minister van Financiën, Bütler, is directeur van de kunstzijde-trust „Courtaulds Ltd”, de Minister van Koloniën, Lyttleton, heeft de leiding van het Electricische grootbedrijf „Associated Electrical Industries” enz. enz.

In de Verenigde Staten is dit overnemen van de gewichtigste functies in de staat door de geld-oligarchie het verst gevorderd. Hoe zij deze posten bezet hebben, kan uit de volgende voorbeelden blijken. In 1947 werd als gevolg van de versterkte oorlogsvoorbereidingen het Amerikaanse kabinet hervormd, er kwam o.a. een „Ministerie voor de bevordering van de veiligheid van het land”, dat in de eerste plaats over bestellingen van wapens moest beslissen! Over de personen die in dit Ministerie benoemd werden schreef het „Journal of Commerce”:

„Alle leden van de commissie behoren tot de hoogste leiding van de toonaangevende maatschappijen in de door hen vertegenwoordigde industrieën.”

De eerste voorzitter van deze dienst was b.v. Arthur M. Hill, president van de „Atlantic Greyhound Corporation” en directeur van de „International Telephone and Telegraph Corporation”. Ook het militaire apparaat wordt door de geld-oligarchie beheerst. Zo is Generaal Clay, de vroegere Amerikaanse gouverneur in Duitsland, nu directeur van de „Marine Midland Trust Co.”, generaal Marshall, de vroegere minister van Buitenlandse Zaken in de Verenigde Staten, is directeur van de „Pan American Airways”, generaal-majoor P. Echols, die in de tweede wereldoorlog chef was van de Luchtmachtmateriaal-dienst en die tegenwoordig weer een adviseur met beslissende stem voor de uitbreiding van de Amerikaanse luchtmacht is, is tegelijk president van de Bond van Vliegtuigbedrijven enz.

Het overnemen van de sleutelposities in de staat is een waarborg voor de monopolie-heren, dat het staatsapparaat hun zo groot mogelijke winsten zal bezorgen, hun agressieve plannen zal helpen uitvoeren en ook de arbeidersklasse meedogenloos onderdrukken zal. In de Verenigde Staten zijn b.v. de afkondiging en de toepassing van de Taft-Hartley wet, die zeer vijandig tegenover de arbeiders staat, het gevangen zetten van de leiders der Communistische Partij en de vervolging van alle andere progressieve krachten, een bewijs van de macht over en het misbruik van de Staat door de Amerikaanse monopolisten. Ook in West-Duitsland zijn er meer dan genoeg voorbeelden van het gewetenloze mis-

bruik, dat de monopolisten van de Staat maken tegenover de arbeidersklasse en alle andere vredelievende krachten, zoals b.v. het verbod van het volksreferendum, ruwe terreur tegen de vredesstrijders, de eis van het verbieden van de KPD, 'de voorbereiding van een wet op de bedrijven enz. Hoe de geld-oligarchie de staat gebruikt om delen van de bourgeoisie te onderdrukken, bewijzen de représaillemaatregelen in tal van kapitalistische landen tegen de kooplieden en industriëlen, die aan de Economische Wereld Conferentie in Moskou hebben deelgenomen of wilden deelnemen.

De oprichting van staatsbedrijven of de overname van bepaalde bedrijven in het bezit van de monopolistisch-kapitalistische staat, zodra het in het belang van de monopolies is, is een van de wijzen waarop de staat door de monopolies wordt gebruikt, d.w.z. een verschijnsel van het staatsmonopolistische kapitalisme. Toen in de grote economische wereldcrisis van 1920 tot 1933 in Duitsland enige monopolies en banken op het punt stonden bankroet te gaan, voerde de Duitse regering onder Brüning een grootscheepse saneringsactie in op kosten van de belastingbetalers, waardoor b.v. het Flickconcern en de Dresdener Bank een aanzienlijke financiële hulp kregen.

In Groot-Brittannië werden na het einde van de tweede wereldoorlog grote delen van het bedrijfsleven genationaliseerd, zoals b.v. de spoorwegen, alle kolenmijnen en de banken. Omdat deze nationalisatie plaatsvond in de regeringsperiode van de Labour-partij, deden vooral de rechtse sociaal-democraten hun best het als een socialistische maatregel voor te stellen. De feiten wezen echter uit, dat de nationalisaties van de Engelse regering in het belang van de Engelse geldmagnaten waren. Want zij kregen een volledige, groots opgezette schadevergoeding in de vorm van staatsobligaties, die met de belastingpenningen van de Engelse arbeiders regelmatig werden afgelost, zodat de monopolieheren geen enkel risico meer hadden en zeker waren van hun winsten. De Engelse eigenaars van kolenmijnen hebben daarbij het voordeel, dat hun verouderde mijninstallaties op kosten van de staat worden gemoderniseerd en ten slotte worden hun rechten ook nog beschermd, doordat de vroegere bezitters de verschillende genationaliseerde takken van bedrijf zelf beheren.

Dergelijke nationalisaties in het belang van de monopolisten hebben in de meeste kapitalistische landen, b.v. in Frankrijk en Italië, na de tweede wereldoorlog plaatsgevonden.

Voor de geld-oligarchie van de USA zijn ook de grote sommen, die de Amerikaanse regering, vooral tijdens de tweede wereldoorlog, in de verschillende takken van bedrijf op kosten van de belastingbetalers heeft belegd, van groot belang. De staaltrusts kregen op deze manier alleen al 1 milliard dollar. Bij elkaar werd in de tweede wereldoorlog ruim 15 milliard dollar door de staat uitgegeven voor het oprichten van nieuwe staatsbedrijven. Deze bedrijven werden aan de grote trusts in beheer gegeven en versterken daardoor de macht van deze monopolies. Zo produceerde b.v. de Amerikaanse aluminium-trust Alcoa na het oprichten van grote staatsbedrijven in de aluminium-industrie zelf nog maar 50% van het Amerikaanse aluminium, maar omdat de Alcoa ook de staatsbedrijven beheert, bezit zij praktisch een volledig monopolie in de aluminium-productie van de U.S.A., d.w.z. dat haar macht geweldig versterkt is. De Amerikaanse geldmagnaten konden, behalve door deze kapitaalbeleggingen van de staat, ook nog winst maken doordat de Amerikaanse regering na het einde van de tweede wereldoorlog tal van bedrijven voor weinig geld aan de monopolies overdeed. Al

deze voorbeelden zijn een bewijs, dat het oprichten van staatsbedrijven de macht van de monopolies niet verzwakt, maar deze juist versterkt.

Hoe groot de macht van de monopolies over de kapitalistische staten is, blijkt ook hieruit, dat in de algemene crisis van het kapitalisme de export van kapitaal, die de afzetmogelijkheden voor de monopolies vergroot en hun invloedssfeer uitbreidt, hoe langer hoe meer door de staat, met het belastinggeld van de bevolking, geleid wordt. Terwijl b.v. in 1929 het percentage kapitaalexport door de staat 43 van de totale kapitaalexport van Amerika bedroeg, was dit percentage in 1949 tot 80 gestegen. Het Marshallplan en de huidige bewapeningsprogramma's van de West-Europese landen, die gedeeltelijk door de USA worden gefinancierd en vooral de Amerikaanse monopolies grote opdrachten en hoge winsten bezorgen, spelen in dit verband een belangrijke rol. Daardoor worden de winsten en de invloed van de Amerikaanse monopolies aanmerkelijk groter zonder dat zij zelf kapitaal verschaffen en risico's moeten lijden voor de beleggingen.

Een beslissende betekenis voor de toenemende omzetting van het monopolistische kapitalisme in een staatsmonopolistisch kapitalisme, is de steeds omvangrijker reglementering van het bedrijfsleven, die de regeringen van de kapitalistische landen in opdracht van de monopolies invoeren. Deze maatregelen betreffen in de eerste plaats het vaststellen van lonen en prijzen, subsidies, grondstoffenverdeling, muntvoet-manipulaties, verdeling van regeringsopdrachten enz. Al deze maatregelen worden natuurlijk niet in het belang van de arbeiders, zelfs niet in het belang van de gehele bourgeoisie genomen, maar uitsluitend in dat van de geld-oligarchie, die daardoor meer macht en grotere winsten krijgt. Het nemen van zulke maatregelen is zeer eenvoudig omdat alle posten in de staat, die hiervoor verantwoordelijk zijn, door vertegenwoordigers van de geld-oligarchie zijn bezet.

Zij gebruiken al hun invloed om de uitgaven van de regering voor bewapeningsproductie, voor kapitaalexport van staatswege zo hoog mogelijk op te voeren en zorgen er dan voor, dat de nodige orders aan hun monopolies worden gegeven. In de tweede wereldoorlog ontvingen b.v. in Amerika in de eerste tien maanden na de overschakeling op oorlogsproductie zes nauw-met-elkaar verbonden monopolies 45% van alle wapenopdrachten en 62 maatschappijen, die in een paar concerns verenigd waren, kregen 80% van de gezamenlijke orders.

In het budgetjaar 1951/52 werden de militaire uitgaven van de USA tot 81.8 milliard dolar verhoogd, d.w.z. 76 maal zoveel als in 1939. Daarvan konden de wapenindustrieën alleen in de laatste anderhalf jaar 53 milliard dollars aan orders voor bewapening in de wacht slepen, zodat de winsten van de Amerikaanse maatschappijen in 1951 tot meer dan 50 milliard dollar opliepen. Tot April 1951 werden in het kader van de versnelde oorlogsvoorbereiding in de belangrijkste kapitalistische landen speciale organen ingesteld voor de verdeling van grondstoffen en deze waren in handen van de vertegenwoordigers van de grote monopolies van de wapenindustrie. Zij gebruikten hun positie om de toewijzingen voor de consumptiegoederen-industrie te beperken en die voor de wapenindustrie voortdurend te verhogen. In de USA werd b.v. in het eerste halfjaar van 1951, vergeleken met dezelfde periode in het vorige jaar, voor de civiele productie 25% koper, 35% aluminium, 85% nikkel afgenomen en wolfram en molybdeen totaal verboden.

Uit al deze feiten blijkt dat in de belangrijkste kapitalistische landen de staat volledig in handen van de grote monopolies is, die van de staat gebruik maken

om hun heerschappij te bevestigen en hun winsten te verhogen.

DE monopolie-heren hopen dat de versnelde omschakeling van het monopolistische in het staatsmonopolistische kapitalisme de tegenstellingen in het kapitalisme zal opheffen. In werkelijkheid worden deze tegenstellingen er geweldig door verscherpt. De ontwikkeling van het staatsmonopolistische kapitalisme verhoogt vooral het maatschappelijke karakter van de productie; de belangrijkste tegenstelling in het kapitalisme, de tegenstelling tussen het maatschappelijke karakter van de productie en de kapitalistische vorm van de toeëigening, wordt op de spits gedreven en de algemene crisis van het kapitalisme wordt aanmerkelijk verscherpt. Deze tegenstelling van het kapitalisme ziet men in de periodiek optredende economische crises en in het feit dat de monopolisten niet meer in staat zijn de productiekrachten verder te ontwikkelen behalve als het om een oorlog, dus om vernietiging, gaat. De steeds toenemende verarming, de onderdrukking en ontrecting van de arbeidersklasse in het bijzonder leidt echter niet tot een verzwakking van de klassenstrijd zoals de monopolie-heren het wensen, maar tot een geweldige verscherping en ondermijning van hun machtsposities.

Om de arbeiders in de war te brengen noemen de monopolisten en hun verdedigers de staatsmonopolistische reglementering van de industrie, die tot gevolg heeft hun winsten te verhogen, een planmatige economie. Maar juist de dreigende economische crisis in de kapitalistische landen, die reeds gehele takken van de industrie, vooral van de consumptiegoederenbedrijven, omvat, de toenemende werkloosheid, de geldswaardechaos en tal van andere moeilijkheden en tegenstellingen, bewijzen duidelijk dat er onder kapitalistische verhoudingen geen sprake kan zijn van een planmatige economie. Door het verbreiden van dergelijke leugenachtige beweringen willen de monopolisten alleen de aandacht afleiden van het feit, dat zij de regeringen in handen hebben en dat zij deze gebruiken om hun belangen, vooral hun agressieve bedoelingen, tegen de wil van de overgrote meerderheid van het volk, te verwezenlijken.

(Einheit, Juni '52)

O. R.

De beschaving en het recht van de bourgeois-orde tonen elke keer als de slaven en onderdrukten van deze orde in opstand komen hun ware gelaat. Dan treden deze beschaving en dit recht voor de dag als barbaarsheid zonder masker en wraak zonder wet. . .

Het koor van laster, dat de partij van de orde in zijn bloedorgiën nimmer nalaat tegen zijn slachtoffers aan te heffen, bewijst slechts, dat de bourgeois van onze dagen zich beschouwt als de opvolger van de baron van vroeger, die in zijn eigen hand elk wapen tegen de plebejer geoorloofd vond, terwijl elk wapen in de handen van de plebejer als een misdad werd beschouwd.

(Burgeroorlog in Frankrijk)

MARX

GORKI EN DOSTOJEWSKI

GORKI'S houding tegenover Dostojewski komt duidelijk tot uitdrukking in verschillende van zijn artikelen en opstellen. In *Over de kleinburgers*, geschreven in 1905, critiseerde Gorki Dostojewski's „sociale paedagogie”, zijn opvatting over „nederigheid”, en hij toonde aan dat „de literatuur van de kleinburgers niets anders kan zijn, zelfs wanneer de kleinburger een geniale kunstenaar is”. In 1913 schreef Gorki:

„Men kan niet ontkennen of betwisten dat Dostojewski een genie was. Hij voelde en begreep met verbazende diepgang — en genoot ervan om ze uit te beelden — twee ziekten... de sadistische wreedheid van de volkomen ontgoochelde nihilist en — zijn tegendeel — het masochisme van een vertrap en gekoejeneerd schepsel. Deze laatste is in staat om van zijn ellende te genieten, hem kwaadaardig aan alle anderen en zichzelf te tonen... Dostojewski, die een grote zelfkweller en een man met een ziek geweten was — hield ervan om deze duistere, verwarde, afstotende ziel uit te beelden.”

Gorki drukte dezelfde gedachte veel later, in 1934, in een andere vorm uit, op het eerste congres van Sowjet-schrijvers. In zijn rede op dat congres zei hij:

Dostojewski's genie is onbetwistbaar; de kracht van zijn artistieke uitbeelding kan misschien alleen gelijkgesteld worden met die van Shakespeare. Maar als persoon, als een 'rechter over de wereld en de mensen', kan men hem zich gemakkelijk voorstellen in de rol van een middeleeuwse inquisiteur.”

Gorki's houding tegenover Dostojewski bleef in wezen onveranderd in de loop van de jaren. Zij kan als volgt worden samengevat: Gorki ontkende niet dat Dostojewski een buitengewoon beeldend vermogen bezat, en hij zag de bron van dit vermogen in het feit dat Dostojewski in sommige aspecten van zijn werken de pijn en het leed uitdrukte van „de vernederden en gekrenkten”. Tegelijkertijd legde Gorki altijd de nadruk op de reactionnaire aard van de grondideeën van Dostojewski en hij toonde aan dat deze de oorzaak was van zijn zwakke kanten als kunstenaar. Gorki was zich bewust van de sociaal-schadelijke invloed van Dostojewski en hij wilde deze invloed verzwakken en tenietdoen.

Dat Gorki deze taak belangrijk vond, blijkt wel duidelijk uit het feit dat hij de reactionnaire ideeën van Dostojewski niet alleen in zijn artikelen aan de kaak stelde, maar ook in sommige van zijn literaire werken. — Vanaf *De koetsier* (1895), een kort verhaal dat opzettelijk de intrige van *Schuld en Boete* herhaalde, tot de tweede uitgave van *Wassa Zjlesnowa* (1935), waarin de naam Dostojewski wordt genoemd op een kritiek ogenblik, wanneer de tegenstrijdige psychologie van de heldin aan het licht komt.

Het doel van dit artikel is om Gorki's „polemieek” met Dostojewski, zoals deze in zijn literaire werken tot uiting kwam, na te gaan. Maar om Gorki's controverser met Dostojewski te begrijpen, moeten wij iets van de historische processen afweten, die Dostojewski weerspiegelde, en zien uit welk standpunt hij deze beschouwde. Dan wordt het duidelijk waarom zijn werken in de jaren 1880 zo in de mode waren, waarom zij dit nog meer werden na het neerslaan van de revolutie van 1905, en waarom zij nu in de kapitalistische landen in zo'n grote oplage verschijnen. Dan begrijpen wij ook beter de werkelijke redenen waarom Gorki een voortdurende, hartsstochtelijke strijd geleverd heeft tegen Dostojewski.

WIJ moeten teruggaan naar het belangrijke proces, dat zich begon te ontwikkelen in het economische en maatschappelijke leven van Rusland voor de jaren 1860 en dat in de tijd na de hervorming zijn hoogste ontwikkeling bereikte. Dat proces was de groei van nieuwe, kapitalistische verhoudingen in de schoot van het feodale stelsel. Hoewel het historisch progressief was, was het buitengewoon pijnlijk en bracht het verschrikkelijk leed voor miljoenen mensen met zich mee.

Degenen die er het meest van te lijden hadden waren de boeren en grote delen van de stedelijke kleinburgerij. Veel boeren werden gedwongen om van de dorpen naar de steden te trekken. Voor hen betekende dit het afbreken van een eeuwenoude traditionele levenswijze, zwerftochten op zoek naar verdienste, pauperisme. Voor een groot gedeelte van de stedelijke kleinburgerij betekende het een soortgelijke breuk met vroegere gewoonten en soortgelijke rampspoed.

In miljoenen mensen veroorzaakte dit tijdperk van pijnlijke verandering een vloed van gevoelens, waaronder het gevoel van protest en van wanhoop de sterkste waren. Het gevoel van protest moest wel steeds intenser worden met de vooruitgang van het kapitalisme, dat miljoenen bedreigde met armoede, morele afstomping en hongêr. Het was alsof de woede en de haat, die zich in de eeuwen van onderdrukking hadden opgehoopt, naar boven kwamen om te protesteren. Dit was het gevoel waaruit alle actieve verlangens van de stedelijke kleinburgerij voortkwamen.

Tegelijkertijd moest de stedelijke kleinburgerij wel haar lijden zien als een voortvloeisel uit de vernietiging van de vroegere, patriarchale verhoudingen. Dit gaf voedsel aan het verlangen om een eind te maken aan de vernietiging van het oude, om het uiteenvallen daarvan tegen te houden; vandaar een groot aantal reactionaire utopia's.

Dit was het proces dat ten grondslag lag aan het verschijnen van een schrijver zoals Dostojevski, die uitdrukking gaf aan de gedachten en gevoelens van grote delen van de middenlagen. Misschien is er geen andere schrijver die zo beantwoordt aan de volgende beschrijving van Marx:

„In een ontwikkelde maatschappij is de kleinburger noodzakelijk door zijn positie zelf aan de ene kant een socialist en een economist aan de andere; dat wil zeggen: hij is verblind door de rijkdom van de grote bourgeoisie en zijn sympathie voor de ellende van het volk... Een kleinburger van dit type verbeert tegenstrijdigheid omdat tegenstrijdigheid de grondslag van zijn bestaan is. Hij is zelf niet anders dan maatschappelijke tegenstrijdigheid in actie. Hij moet in de theorie rechtvaardigen wat hij in de praktijk is...”

Deze woorden zijn volkomen van toepassing op de werken van Dostojevski. Door al deze werken loopt de droom van „een miljoen te bezitten”, het idee fixe van veel van zijn figuren — het idee dat een macht zoals die van de Rothschild de enige werkelijke garantie is voor de „vrijheid van de persoonlijkheid”. Tegelijkertijd is er ook Dostojevski's uitgesproken en oprechte sympathie voor het leed van het „arme volk”, „de vernederden en gekrenkten”.

Tenslotte is er ook, als een belangrijk kenmerk van alle werken van Dostojevski, het geloof in de onvermijdelijkheid en onherroepelijkheid van een innerlijke tweespalt in de mens, het geloof dat zich in de mens een eeuwige strijd voltrekt tussen het goddelijke en het duivelachtige, tussen goed en kwaad, het menselijke en het dierlijke. Volgens Dostojevski zou niets dat conflict in de mens kunnen opheffen, want hij geloofde dat het kwaad in de aard zelf van de mens lag en niet in de manier waarop de maatschappij is georganiseerd. Daarom ont-

kende hij elke klassenstrijd, wees hij alle revolutionnaire middelen om de wereld te veranderen af, en preekte hij godsdienstige nederigheid.

De werken van Dostojewski weerspiegelde de gevoelens van de stedelijke middenlagen, die bang waren voor het idee van revolutie. De diepgaande crisis in het gehele bestaan van deze maatschappelijke laag steld Dostojewski bij tijd en wijlen in staat, in zijn critiek op de werkelijkheid van het leven een zodanige kracht te bereiken, als zelden door andere kleinburgerlijke ideologen werd bereikt. Men kan zelfs zeggen, dat er vòòr hem, noch na hem, ooit een schrijver verscheen uit dezelfde maatschappelijke klasse als Dostojewski, die als kunstenaar met hem op één hoogte stond.

Maar dezelfde kenmerken van die historische periode — de periode van het opbreken van de patriarchale levenswijze en het rijpen van een volksrevolutie — maakten Dostojewski tot een onverzoenlijke vijand van de revolutionnair-democratische krachten. In de jaren 1860 en 1870 verstikte de angst voor een revolutionnaire omwenteling alle andere gevoelens en emoties. En zo werd zelfs datgene, wat het beste was in zijn werken — de uitdrukking van warme sympathie voor het „arme volk” — veranderd in zijn tegendeel, in een poging om de knechtschap van het volk, hun bereidzijn om het kruis te dragen, te verfraaien, op te hemelen en daardoor te rechtvaardigen. Dit bracht hem tot zijn slotsom over de noodzaak van nederigheid, de voornaamste slotsom van zijn werken, die in de practijk volledige onderwerping betekende aan de reactie.

Dat is de reden waarom Gorki, de zanger van de zuiverende storm van de revolutie, het van zo groot belang achtte om de filosofische en artistieke beginselen van Dostojewski te bestrijden. „... De huidige terugkeer tot individualisme en nihilisme wordt gevoed door zijn 'filosofie'”, schreef hij in de jaren van de reactie; „tot deze 'filosofie' nemen alle 'inwendige vijanden' van de democratie hun toevlucht. De tijd is gekomen om de strijd tegen het dostojewskyïsme op alle punten op te nemen.”

VOLGENS Gorki's eigen woorden bepaalde hij definitief zijn houding tegenover Dostojewski gedurende zijn verblijf op Capri, in de jaren van reactie, toen hij alle werken van Dostojewski herlas. Maar de eerste kennismaking van Gorki met de boeken van Dostojewski valt in een veel vroegere periode. Het is waar, dat Gorki in die periode van zijn literaire werkzaamheid niet het werk van Dostojewski in zijn geheel aanviel. Toen richtte hij zich voornamelijk tegen enkele punten in de filosofie van Dostojewski. Maar dit waren heel belangrijke punten. Karakteristiek in dit opzicht is Gorki's „elegie”, *De klok*, die in 1896 werd gepubliceerd.

Dit proza-gedicht, dat naar vorm en inhoud sterk doet denken aan Gorki's latere gedicht *De mens*, richtte zich tegen de filosofie die het volledigst en het krachtigst door Dostojewski was uiteengezet — de filosofie van de heilzame en genezende kracht van het lijden. „Leed zuivert alles,” zegt Natasja Ichmenewa in *De vernederden en gekrenkten*. „Er is een idee in het lijden,” lezen wij in *Schuld en boete*. „Ik wil lijden en door het lijden zal ik gezuiverd worden,” roept Dmitri Karamazow, in wiens ziel „afgronden” van misdaad en deugd verenigd zijn. „Lijden is leven,” zegt de Duivel tegen Iwan Karamazow.

Deze en vele andere uitspraken van Dostojewski's helden komen in onze herinnering als wij in Gorki's „elegie” lezen: „Lijden is verleidelijk; het is een gevaarlijk voorrecht; als wij het hebben zoeken wij gewoonlijk niet naar een ander, hoger

recht om Mens genoemd te worden... Het leven is het rijkst en het interessantst wanneer de mens vecht tegen iets wat zijn leven in de weg staat." Het polemisch karakter van de „elegie" blijkt duidelijk uit de volgende passage:

„Klaag niet over onmacht. Klaag nergens over. Alles wat je klachten je kunnen brengen is mededogen, die fooi voor de armen van geest. Alle mensen zijn ongelukkig, maar het ongelukkigst zijn degenen die zich met hun ongeluk tooien. Dat zijn ook degenen die het meest naar aandacht verlangen en deze het minst verdienen. Vooruit-streven — dat is het doel van het leven."

Jaren gingen voorbij, maar Gorki ging door er op te hameren dat het de taak van de revolutionnaire schrijver is om de „beroepsklagers" en hun „troosters" aan de kaak te stellen. Kort voor zijn dood schreef hij woorden, die nog krachtiger uitdrukten wat hij veertig jaar geleden gezegd had: „Leed is 's werelds schande: men moet het haten om het te vernietigen".

In zijn vroege werken ruimde Gorki betrekkelijk weinig plaats in aan zijn „polemie" met Dostojewski. Dat geldt echter niet voor zijn werken aan het eind van de 1890's en het begin van 1900. Zijn roman *De Drie* is in dit opzicht vooral interessant. Hier is het verhaal zelf een polemie tegen Schuld en boete.

Het hoogste doel van een van de figuren uit de roman, Ilja Loenew, is om veel geld te verdienen, waardoor hij de gelegenheid zou krijgen om een onafhankelijk, „schoon leven" te leiden. Hij bereikt zijn doel, wordt een „baas", de eigenaar van een kleine winkel. Maar tegelijk voert dit hem tot mislukking, in een blind slop, want het „schoone leven" van de eigenaar blijkt een leven van vuil en bedrog te zijn. De tonelen van de moord op de woekeraar en de biecht van Loenew maken de lezer de onhoudbaarheid duidelijk van de wijze waarop het vraagstuk van „misdaad" en „straf" door Dostojewski wordt behandeld.

Gorki veroordeelt Ilja Loenew voor zijn zuiver anarchistische daad, die lijkt op die van Dostojewski's Raskolnikow. Tegelijk toont hij aan dat de weg van godsdienstige deemoed — die door Jakow Filimonow, een andere figuur uit het verhaal, wordt gekozen — doodloopt. Gorki zag en toonde slechts èèn uitweg uit het slop, waarin Ilja Loenew zich bevond — de weg van de revolutionnaire strijd, die Pawel Gratsjow koos, de derde hoofdpersoon van het verhaal.

HET polemische karakter van *De drie* blijkt ook wanneer men Chaplin's scenario *Mijn heer Verdoux* leest. Weliswaar is Verdoux, de moderne Raskolnikow, niet tevreden met het vermoorden van èèn oude vrouw; hij vermoordt tientallen vrouwen, niet als een psychologisch experiment maar om het geld. Toch is hij geen gewone moordenaar. Hij is de drager van een bepaalde moraal, die er van uitgaat dat „er geen goed zonder kwaad kan zijn" en dat „het kwaad de schaduw is, die de zon werpt".

Chaplin stelde zichzelf tot doel om de onmenselijkheid van het huidige bourgeois-regiem aan de kaak te stellen. Zijn Verdoux, een fatsoenlijke burgerman, komt zonder werk in de crisis-jaren, en besluit dat hij terwille van het welzijn van zijn gezin het recht heeft tientallen mensen te doden, aangezien anderen miljoenen in de dood sturen terwille van winst. Maar *Mijn heer Verdoux* bereikt zijn doel niet. Integendeel, dit werk, of de auteur het gewild heeft of niet, geeft de indruk dat het leven een volslagen hopeloze zaak is.

Chaplin's boodschap is niet strijd, maar deemoed en medelijden. De scène van het proces werd geschreven alsof hij de woorden van Dostojewski wilde onderstrepen: „Gij mens, houdt moed en weest trots! Niet gij zijt schuldig!" Chaplin

trekt niet de conclusie: „Gij mens, houdt moed en weest trots — strijd tegen de schuldigen!”

Evenals Ilja Loenew slingert Verdoux de waarheid in het gezicht van de „heersers over het leven” en loopt met zijn hoofd tegen een stenen muur. Hij had ook het voorbeeld van de nederige Jakow Filimonow kunnen volgen. Want hij zegt ook: „Ik leef in vrede met God, mijn twist is met de mens”. Maar in het scenario is geen spoor van de weg, die Pawel Gratsjow nam, de revolutionnair in Gorki's roman. Daarom is Chaplin's comédie zo hopeloos pessimistisch.

„Wees nederig, trotse mens!” verkondigde Dostoewski. Gorki's krachtigste en doeltreffendste antwoord hierop is te vinden in *Uit de diepten*, in de gedenkwaardige woorden van Satin, die als een revolutionnaire uitdaging klonken: „De mens — dat is iets prachtigs... wat klinkt dat trots!”

Of hij zich er van bewust was of niet, polemiseerde Eugene O'Neill, de Amerikaanse toneelschrijver, in *De ijsman komt* tegen Gorki's *Uit de diepten*. Gorki verwierp Loeka's „troostende” filosofie en zei: „leugen is de godsdienst van slaven en meesters. Waarheid is de god van de vrije mens.” Daarentegen verkondigt O'Neill dat de mensen het niet zonder de leugen kunnen stellen, omdat zij te zwak en gebrekkig zijn om de last van de waarheid te dragen.

Gorki zei: „De mens... wat klinkt dat trots!” O'Neill verkondigt dat de mens een mengsel van „vuil en drek” is. En hij trekt de conclusie dat het belachelijk is om te dromen van „marmere paleizen van vrijheid”, aangezien de mensen zo bezoedeld en verachtelijk zijn. Zijn hele redenering stamt uit Dostoewski's *Memoires uit het souterrain*. O'Neill veranderde alleen het bijvoegelijk naamwoord „kristallen” in „marmere”. Wat hij verkondigt is sociaal cynisme, renegatendom. Wat je ook doet, leert hij, het helpt toch allemaal niets, want „de ijsman”, d.w.z. de dood, klopt al bij je aan.

DE eerste oproep van Gorki om de strijd tegen Dostoewski's reactionnaire ideeën aan te binden vond zijn aanleiding in het feit, dat in die tijd iedereen die de revolutionnaire strijd verwierp en het volk verried deze ideeën begon op te hemelen. Gorki's eerste onderneming tegen Dostoewski's filosofie was *Het leven van een nietsnut*, geschreven in 1908. (De oorspronkelijke titel, *De verklikker*, moest voor de tsaristische censuur veranderd worden.)

De hoofdpersoon, Jewsej Klimkow, is bang voor het leven en de mensen; hij tracht in zijn schulp te kruipen, zich te verbergen; zelfs droomt hij ervan om onzichtbaar te worden. In zijn houding ten opzichte van het leven is hij passief en het onrecht, dat hij door de anderen ondergaat, geeft hem een zekere soort bittere genoegdoening — hij gelooft dat men hem slecht behandelt omdat hij anders is.

En naarmate zijn banden met de mensen losser worden, verdwijnen eveneens zijn sociale instincten en al zijn zedelijke opvattingen van goed en kwaad. Scepticisme, decadentie, renegatendom, verraad, het bespionneren van anderen, zijn de opeenvolgende stadia in het proces van zijn uiteenvallen als persoon, die uitlopen in zelfmoord, de hevigste uiting van angst voor het leven, die de beslissende factor was in de psychologie van Jewsej Klimkow.

Zo vinden we in deze roman veel van de sleutel-opvattingen van Dostoewski polemisch vertegenwoordigd. Er is het verlangen om ergens een „hoekje” voor zichzelf te vinden, om zich terug te trekken in de „eenzaamheid”, dat veel van zijn hoofdpersonen typeert. En er is ook het zwelgen in eigen leed.

Gorki zette zijn strijd tegen Dostoewski's ideeën voort in zijn volgende boek,

De stad Okoerow. In de figuur Boermistrow stelt Gorki het ware karakter van de „opstand” van Iwan Karamazow en zijn leven aan de kaak.

Dostojewski werd in de jaren van reactie door de burgerlijke intellectuelen opgehemeld omdat zij in zijn ideeën een rechtvaardiging vonden voor hun rene-gatendom. Daarom bestreed Gorki hem in die tijd. Maar later, in de jaren van de opkomende vloed van de revolutie, verslapte zijn strijd tegen Dostojewski niet, in tegendeel. Want Dostojewski's reactionnaire ideeën waren een ernstige hindernis voor de „bewustwording”, voor de ontwikkeling van het historische optimisme dat de mensen moed geeft in de strijd, dat hen de dood doet verachten terwille van de overwinning.

In 1913 protesteerde Gorki tegen het opvoeren van Dostojewski's toneelstukken. „Weer verzamelen zich wolken boven Rusland, die wijzen op grote stormen en onweer,” schreef hij. „Een kritieke tijd is in het zicht, die eensgezindheid en verbondenheid vereist en de uiterste inspanning van alle gezonde krachten van ons land — dit is zeker geen tijd om ons te verdiepen in zijn mismaktheden! Die zijn aanstekelijk, zij brengen walging voor het leven, voor de mens. . .” Hij wees er op dat Dostojewski de mens afschilderde „als een wild vals dier.” „Maar,” schreef hij verder, „de mens is niet zo, dat weet ik. . . Een dergelijke opvatting is schadelijk uit sociaal oogpunt.”

VAN 1913—1915 voerde Gorki zijn „polemiëk” tegen Dostojewski hoofdzakelijk in zijn toneelstukken. In die periode was zijn krachtigste aanval het toneelstuk *De Oude Man*, dat in 1915 werd geschreven.

Mastakow, de hoofdpersoon, die veroordeeld werd voor iets wat hij niet gedaan had en daarna uit een strafdperk vluchtte, leeft onder een aangenomen naam. Hij is rijk geworden en bouwt een school op eigen kosten. Een mededwangerbeider, die de Oude Man genoemd wordt, vindt Mastakow en begint hem te chanteren. Tenslotte wordt de toestand ondragelijk en Mastakow pleegt zelfmoord.

Maar de Oude Man is geen gewone chanteur; hij houdt er een bepaalde filosofie op na. In het voorwoord voor de Amerikaanse uitgave van het stuk noemde Gorki het zelf een polemiëk tegen Dostojewski en zijn „theorie over de heilzame invloed van leed op de ziel”. Dit is de theorie die verkondigd wordt door de Oude Man, die het nutteloos vindt om op de vraag in te gaan wie schuldig en wie onschuldig is — „ieder is schuldig voor de ander,” iedereen is een zondaar en ieder moet met zijn lijden boeten.

Voor de Oude Man komt het er niet op aan of Mastakow de misdaad heeft gepleegd, waarvoor hij veroordeeld werd. Voor hem is het belangrijkste dat Mastakow het waagde, „tegen de wet in te gaan” door te vluchten, dat hij weigerde om zijn kruis te dragen. Het feit dat Mastakow nu zoveel goed doet voor de mensen zegt hem niets. Dit alles verliest zijn betekenis tegenover het feit dat Mastakow „zijn lijden niet voldragen heeft”.

Daarom vindt de Oude Man dat hij het recht heeft om Mastakow aan te klagen, om als zijn „rechtmatige, onverzoenlijke rechter” op te treden. Dat Mastakow practisch werk doet, een school bouwt, doet de wraakzucht van de Oude Man slechts toenemen. Hij scheidt een kwaadaardig genoegen in de omstandigheid dat hij alles wat Mastakow heeft gebouwd gemakkelijk kan vernietigen — want levert dat niet het bewijs dat alles wat de mens doet ijdel en het „wereldse” tegenover het „hemelse” van geen betekenis is?

De Oude Man wordt aan de kaak gesteld door zijn strijd tegen Mastakow,

die oprecht streeft naar opbouw, naar een nieuw leven, naar „het goede” in de praktijk. Wij zien hier de botsing van twee opvattingen over de mens: die van de Oude Man, die geen andere namen voor mensen heeft dan „honden”, „ongedierte”, „wormstekig afval” enz., en die van Mastakow, die de mensen waardeert als werkers, als scheppers.

De Oude Man bereikt zijn „wraak” niet; hij kan Mastakow niet aan zich onderwerpen, hem niet dwingen om af te zien van zijn actieve levenshouding. Mastakow pleegt zelfmoord, doorkruist de bedoelingen van zijn achtervolger en geeft hem geen gelegenheid om zich te verheugen over zijn lijden.

Maar dat is niet het voornaamste. Gorki stelt de zelfmoord van Mastakow niet voor als iets heldhaftigs, als een overwinning op de Oude Man. Het is eerder een daad van zwakte dan van kracht. Wij weten dat de Oude Man in de grond een lafaard is, dat hij lang voor de tragische ontknoping gevluht zou zijn, dat er in feite helemaal geen tragedie geweest zou zijn als hij niet een Mastakow, maar b.v. de machinist Nil uit Gorki's toneelstuk *De filistijnen* voor zich had gehad.

Gorki toonde niet alleen het door en door verachtelijke in de opvatting van de Oude Man over de mensen aan; hij maakte hem belachelijk en liet zien dat zijn „grenzenloze en onbegrijpelijke macht” niets dan een legende was.

GORKI stelde Dostojewski's reactionnaire ideeën aan de kaak als een typische uiting van een maatschappij die op de onderdrukking van de massa berust, als een poging om de mensen die opstaan om een nieuw leven te bouwen te intimideren en te imponeren. En het is helemaal niet vreemd dat het stuk *De Oude Man*, met zijn diepe filosofie, dertig jaar later nog zo doeltreffend en actueel blijkt te zijn.

Want zijn wij vandaag niet getuige van de botsing tussen de dragers van twee tegenovergestelde richtingen in de wereld — het streven naar een nieuw leven en het streven om alle pogingen tot vernieuwing teniet te doen? Zien wij niet tegenover elkaar degenen in wie de geest van vrijheid en strijd nooit sterft en degenen die de oud-verzetstrijders toeroepen: „Wees nederig, trotse mens!”? En waar zij ook optreden, hetzij in Washington, hetzij in Londen, overal zijn die sprekers dezelfde Oude Mannen — chanteurs die slechts degenen die niet door het volk gesteund worden schrik kunnen aanjagen.

In het begin van de strijd tussen Dostojewski's reactionnaire ideeën stelde Gorki slechts zijn opvatting van „de geestdrift van de dapperen” tegenover de „theorie van de heilzame invloed van het leed op de ziel”. Later kreeg het vraagstuk een concrete politieke kant — het ging nu om de verdediging van revolutionaire vormen van de strijd. De revolutionaire storm was op handen, en Gorki nam de strijd op tegen de theorieën en leerstellingen, die de noodzaak van strijd ontkenden, die de trotse mens, de strijder, aan minachting prijsgaven.

Gorki toonde consequent het klasse-karakter van Dostojewski's filosofie aan. Hij ontrafelde het stelsel van ideeën dat onder renegaten in de mode kwam als een vorm van zelfrechtvaardiging. Gorki verwierp krachtig Dostojewski's opvatting over de mens, een opvatting die ongelooft in de mogelijkheid van de overwinning op de krachten van de reactie in de hand werkte.

Na de overwinning van het volk in de Grote Socialistische Octoberrevolutie sprak Gorki zich herhaaldelijk uit tegen de reactionnaire ideologie van Dostojewski. In zijn werk *Het leven van Klim Samgin* in het bijzonder schilderde hij een hele verzameling dragers van deze ideologie.

Het was Gorki's onverwoestbaar vertrouwen in de mens, in het volk, in de toekomst, zijn historisch optimisme, die hem een hardnekkige tegenstander maakte van Dostojewski's reactionnaire ideeën. En het is het pessimistische, decadente en reactionnaire karakter van deze ideeën, uitgewerkt in de strijd tegen de revolutionaire democratie, dat aantrekkingskracht uitoefent op hen die bang zijn voor het groeiende klassebewustzijn van de arbeidersklasse.

Het is tekenend, dat daar waar reactie heerst, begeleid door gevoelens van neerslachtigheid en pessimisme, een toenemende belangstelling voor Dostojewski aan de dag treedt, terwijl het ontwakken van het bewustzijn van de brede volksmassa's een toenemende belangstelling voor Gorki met zich meebrengt.

B. BYALIK

De geschiedenisles

„Dupont, doe het raam eens dicht. Het wordt koud.”

„Ja meneer.” Dupont deed het raam dicht. Nu kon men het geroep van de demonstranten niet meer horen in de klas.

„Ga maar door, Prettière. Wat is er gebeurd na de eerste bestorming van de Bastille?”

„Toen was het afgelopen.”

„Wacht even, Prettière. Je moet het een beetje nauwkeuriger zeggen. Met de bestorming van de Bastille kwam er in Frankrijk een eind aan de heerschappij . . .”

„Van een familie.”

„Juist. En daarna . . .”

„Daarna hebben er in Frankrijk altijd een paar families de macht gehad!”

„Kom nou, Prettière, dat is nu weer een beetje . . . hm . . . ál te nauwkeurig. Sindsdien . . . Ja, wat is er, Paliéry?”

„Meneer, waarom heet de Bastille nou Ritz-Hotel?”

„Waar heb je het over? De Bastille bestaat toch niet meer. En wat heeft de bestorming van de Bastille met het Ritz-Hotel te maken?”

Tien, twaalf jongenshanden gaan de lucht in.

„Dat is toch het hotel waar geen Fransen in mogen, alleen maar Amerikanen!”

„Nou, nou! Waar halen jullie dat vandaan?”

„Toen we gisteren met de bus naar huis gingen, zeiden de mensen in de bus, dat het verschrikkelijk is dat de Fransen om de vijftig jaar een Bastille moeten bestormen en de conducteur zei, dat we het Ritz-Hotel helemaal omver moesten halen, dan hoefden de mensen die na ons komen, geen reparaties te doen en toen knipte hij alle kaartjes tegelijk.”

„Kinderen, ik voel daar niets voor. Toen ik zo oud was als jullie, zou ik het niet in mijn hoofd gekregen hebben om met de bus van school naar huis te gaan. Het zou veel beter zijn als jullie gingen lopen, dat is gezonder, ja in ieder opzicht gezonder. Komaan, Prettière, ga maar verder. Wat was de leuze van de revolutie?”

„Vrijheid, gelijkheid en broederschap.”

„Juist. Vrijheid, gelijkheid en broederschap. Sindsdien zijn alle Fransen vrij en hebben gelijke rechten. Wat is er, Paliéry? Heb je nog iets in de bus gehoord?”

„Nee, meneer, thuis. Toen ik dat gisteren zat te leren, over die leuze van onze

roemrijke revolutie, vond mijn vader het erg gek en hij zei, dat ik u vriendelijk vragen moest of deze leuze ook voor de Fransen geldt."

„Wat? Ja, natuurlijk!"

„Dat heb ik ook gezegd, maar mijn vader zei dat er iets niet klopte. Omdat generaal Ridgway in het paleis in Fontainebleau ondergebracht werd toen hij in Parijs kwam en het kamerlid Duclos hebben ze in de gevangenis van Fresnes gestopt. Vader zegt, dat Ridgway, die een Amerikaan is, veel beter onder dak gebracht is als Duclos, die toch een Fransman is."

„Die dingen hebben niets met elkaar te maken, Paliéry. Duclos werd gearresteerd omdat hij duiven in zijn auto vervoerde."

„Is dat verboden?"

„Natuur . . . eigenlijk niet. Hoor eens, Paliéry, zeg jij eens tegen je vader dat . . ."

„Meneer, is het volgens de wet verboden om bacillendrager te zijn?"

„Nee, als iemand bacillendrager is, komt hij in het ziekenhuis."

„Of in het paleis van Fontainebleau."

„Paliéry, heeft je vader dat ook gezegd?"

„Nee, dat heb ik Zondag gehoord in het stadion bij een voetbalmatch."

„Wat is je vader, Paliéry?"

„Monteur. Op de Renault-fabriek."

„Zo! Op de Renault-fabriek. Heb ik je al gezegd wat je tegen je vader zeggen moet?"

„Nee, nog niet, meneer."

„Goed, zeg dan tegen hem dat ik hem morgen kom opzoeken in de fabriek. Ik stel veel belang in het maken van auto's."

„Maar in de fabriek waar mijn vader werkt maken ze geen auto's meer. Die worden nou door Ford gemaakt. Mijn vader werkt aan tanks."

„Dat hindert niet. Dat is ook interessant."

„Maar er worden nou ook geen tanks gemaakt, want ze staken."

„Goed, dan kom ik later eens als mijnheer Duclos weer vrijgelaten is. Ga jij nu maar weer door, Prettière. Hoe was de toestand in Europa toen onze roemrijke revolutie overwonnen had?"

„Na de overwinning van onze roemrijke revolutie hebben verscheidene Europese koninkrijken en keizerrijken een bondgenootschap gesloten tegen ons met onze ervvijand Engeland aan het hoofd."

„Kom, nou, Prettière, je bent werkelijk erg slordig vandaag. Het is waar, dat de Engelsen ook tegen onze revolutie gestreden hebben. Maar waarom noem je ze „onze ervvijand"? De Engelsen zijn toch onze bondgenoten!"

„Ja meneer, maar ik herinner me wat we het vorige jaar en het jaar daarvoor in de geschiedenisles hebben geleerd, dat de Engelsen onze jonkvrouw van Orleans verbrand hebben, dat ze ons Amerika, Canada en andere kolonies afgepakt hebben, dat ze onze vloot tot zinken hebben gebracht, dat we een honderdjarige oorlog met hen gevoerd hebben, als je dat allemaal optelt, betekent het . . ."

„Prettière, we zijn nu aan geschiedenis bezig, niet aan rekensommetjes. In de geschiedenisles wordt niet opgeteld. In de geschiedenisles moeten we alleen maar op de feiten letten . . ."

„Maar meneer, mijn vader zei, dat we helemaal niet op de geschiedenis gelet hebben, anders zou het nou niet zo'n rotzooi zijn bij ons."

„Prettière! Begin jij ook al? Wat is jouw vader?"

„Hij heeft een werkplaats gehad."

„Dat vraag ik niet. Ik wil weten wat hij nu doet."

„Hij is werkloos. Al een jaar lang. Wat hij vroeger in zijn werkplaats maakte, komt nu uit Amerika."

„Zo. Dan gaan we maar weer verder. We hadden het over onze vijanden . . . wie kan me vertellen wie de erfvijand van Frankrijk is? Jij, Bouillon? Zeg het maar.”

„Onze erfvijanden waren de Duitse militaristen.”

„Heel goed. Kom maar eens bij het bord. Ga jij maar weer zitten, Prettière. Zo, Bouillon. Waarom zeg je, dat de Duitse militaristen onze erfvijanden waren?”

„Omdat mijn vader Zondagmiddag, toen hij de krant gelezen had, zei dat ik maar goed Duits moest leren, omdat ik die taal nodig zou hebben als ik in het Europese leger kwam. De Duitse generaals zijn erg knap en ze zijn nu onze bondgenoten, maar ze kennen geen Frans.”

„Dupont”, zei de onderwijzer, terwijl hij zijn bril op tafel legde. „Dupont, doe alsjeblieft het raam open, Het is erg warm. Is 't niet kinderen, vinden jullie het ook niet erg warm en benauwd hier?”

„Ja”, riepen dertig Franse kinderen tegelijk en Dupont deed het raam open, zodat de frisse vochtige lucht van de Parijse buitenwijk de klas binnenstroomde.

S. O. K.

AAN HET WOLGA- DON-KANAAL

HET is volbracht!

Een eeuwenlange droom van het Russische volk is in vervulling gegaan! De grootse gedachte van Stalin werd tot werkelijkheid: Wolga en Don zijn met elkaar verbonden, hun wateren vloeien ineen!

Van nu af aan zal de helden-prestatie van het Sowjet-volk in de eeuwen voortleven, een volk geïnspireerd door de Partij van Leniën en Stalin, het volk van bouwers, de omvormers van de natuur, de strijders voor de vrede.

Het water van de Don, dat zich 44 meter boven de bedding van het kanaal verheft, passeert de waterscheiding tussen de beide rivieren en vloeit dan 88 meter stroomafwaarts.

Heden, 31 Mei 1952, om 1 uur Moskouse tijd, zijn de wateren van de Don met die van de Wolga samengevloeid.

De bouwers van het Wolga-Don-kanaal hebben hun woord, dat zij aan de grote leider, kameraad Stalin, hebben gegeven, gestand gedaan en hebben met ere de taak, door het vaderland gesteld, vervuld.

Enige uren voor de vereniging van Wolga en Don hadden zich massa's mensen bij de tweede sluis en aan de oevers van het kanaal tussen de eerste en de tweede sluis verzameld.

De gezichten zijn opgewonden, vrolijk; vrolijke liederen weerklinken. Intussen stroomt het water van de Don in onstuimige vaart de Wolga tegemoet, passeert de vierde, daarna de derde sluis . . .

En steeds meer mensen stellen zich op rondom de tweede sluis. Zij bezetten de aanlegsteigers.

Aan de Wolga-zijde van het kanaal ziet men een schitterend panorama: een

triumfboog, de monumentale gevaarten van de eerste en tweede sluis, de stenen bedding van het kanaal, de doorzichtige ijzerconstructie van de spoorbruggen — dit alles geeft de natuur een nieuwe en veranderde aanblik.

Tot ver in de omtrek is het uit brons gegoten standbeeld zichtbaar van de leider der volkeren, Jozef Wissarionowitsj Stalin.

De toegang naar het kanaal van de Wolga-zijde wordt omkranst door bloemen, door het groen der jonge bomen en granieten blokken.

. . . 12 uur 40 minuten. Het water van de Don is tot de hoogste sluisdeur van de tweede sluis gestegen. De sluis is nog dicht.

De minuten tot aan het ogenblik waarop zich de beide machtige stromen verenigen zullen, zijn nu te tellen.

Hoe spannend, maar ook hoe heerlijk opwindend zijn deze minuten!

Daar openen zich dan de hoge sluisdeuren van de tweede sluis en op hetzelfde ogenblik wordt bij de eerste sluis de kistdam weggenomen, die de druk moet weerstaan van het Wolga-water, dat het Don-water onstuimig tegemoet wil snellen.

Nu gaan de sluisdeuren open en het water van beide rivieren stroomt elkaar tegemoet.

Muziek schalt, van de oevers van het kanaal weerklinken uitroepen van bewondering.

De wateren van de Don en de Wolga stromen elkaar tegemoet.

En aan weerskanten, gelijk op met het water, beweegt zich de levende menselawine en stroomt langs de glooiingen bij het kanaal.

Het gedeelte van het kanaal waar het water nog niet is doorgedrongen, is nu nog maar heel klein, dat is het punt, waar op het talud vol warmte de woorden zijn aangebracht: „Roem aan de grote Stalin”.

En het is alsof het water naar deze woorden wordt gedreven, alsof het deze woorden wil bereiken . . .

Bij het woord „Stalin” zijn de stromen, de Wolga en de Don, met elkaar verenigd!

De kinderen begeleiden de beide stromen aan weerskanten, terwijl ze met hun armen zwaaien. En zodra de beide rivieren elkaar hebben gevonden, roepen de kinderen „hoera”.

En deze luide uitroep van de kinderen was de verkondiging van de grote overwinning van het Sowjet-volk, van het grote gebeuren.

De tonen van de Nationale Hymne van de Sowjet-Unie zweven feestelijk over de zoëven verenigde wateren van Wolga en Don.

En dan ontstaat uit deze tonen het plechtige, jubelende en zich als een machtige golf verheffende:

„Leve Stalin!” „Roem aan Stalin!”

De bouwers feliciteren elkaar.

Op hetzelfde ogenblik heeft er in het kanaal, dat intussen reeds voldoende volgelopen is, een nieuwe en zelfs onverwachte beweging plaats!

Het water van de Wolga gaat terug naar de Wolga, alsof het het water van de Don gastvrij bij zich uitnodigt.

Het schuimende water van de Wolga is duidelijk van het water van de Don te onderscheiden.

Het water van de Don, dat de Wolga tegemoet stroomt en zich ermee verenigt, vormt niet alleen een waterweg, maar bracht iets stormachtigs, aangrijpends en communistisch nieuws — n.l. dat in de woestijnachtige en verdroogde steppen uitgebreide stuwmeren zijn ontstaan, nederzettingen met scholen, clubs en gasfalteerde straten, jonge parken en plantsoenen.

De Sowjet-mens heeft gezegevierd, in zijn hart klopt de vreugde van de scheppende mens . . .

De kinderen baden en spelen uitgelaten in het kanaal.

Het water kabbelt verder, kortgeleden nog stormachtig, nu rustig en liefelijk.

Stalingrad, 31 Mei.

W. BELITSJKO.

DE LAATSTE BAK

HET collectief van bouwers van het scheepvaartkanaal tussen Wolga en Don beleeft opwindende dagen.

De Don is met de Wolga verbonden!

De laatste 4 maanden, te beginnen met 1 Februari, toen de pompen van de centrale te Karpowsk het water begonnen over te pompen, hebben de bouwers met vreugde gezien, hoe het water van de Don zich in de richting van de Wolga beweegt.

Op de bouwwerken werd het naderen van het water als een groot feest beschouwd. Wij bouwers zijn trots op de resultaten van ons werk.

Samen met een groep bestuurders van de excavator kwam ik uit het Verre Oosten bij het Wolga-Don-kanaal.

Daar hadden wij met vele soorten machines te maken gehad. Maar zulke werktuig-machines als hier waren, had niemand van ons nog ooit gezien.

Het rayon van de Don, waarheen ik werd gedirigeerd, ontving op dat ogenblik nieuwe schredegang-excavators.

Ik werd tot brigadier benoemd. Er werd een jonge en eendrachtige bemanning samengesteld.

Onder leiding van een ingenieur van het bedrijf van Nowo-Kramatorsk, kameraad Pasjenko, kozen wij zelf de excavator uit.

Op deze machine, op het traject bekend onder de naam van No. 10, heeft mijn brigade de eerste kubieke meters grond uitgegraven in de omgeving van het waterknooppunt Karpowsk, niet ver van de Don.

Wij werkten in de richting van de baggermachines, die het kanaal van de kant van de rivier uitdiepten.

In de afgelopen twee jaar hebben wij uit de bedding van het kanaal meer dan een miljoen kubieke meter grond gegraven, waarmee wij onze taak anderhalf maal hebben overtroffen.

De jeugdige Komsomol-bezetting van onze machines heeft als eerste op de bouw de geraamde capaciteit van de excavator „E.SCH-I” overtroffen, bij gebruikmaking van een bak van 3.4 kubieke meter.

Vaak was onze dagtaak 3200 kubieke meter groot bij een norm van 960.

Mijn brigade viel de eer ten deel de weg vrij te maken voor het Don-water naar het pompstation van Karpowsk.

In de ochtend van de eerste Februari ruimden wij de eerste kistdam op de weg van de Don naar de Wolga op.

Toen het eerste en grootste stuwmeer van het traject, het stuwmeer van Karpowsk, begon vol te lopen, werd onze brigade overgebracht naar de waterscheiding, waar koortsachtige bedrijvigheid heerste.

De machine werd opgesteld bij het diepst gelegen punt bij de negende sluis. Deze sluis was de eerste aan de Wolga-zijde.

Van het feit of deze sluis in gereedheid was gebracht, hing af of dit gedeelte van het kanaal gevuld werd met het water van de Wolga.

Behalve onze machine waren hier nog enige schredegang-excavators aan de gang. Dit was het meest verantwoordelijke gedeelte op het gehele traject van het kanaal.

De belangrijkheid van het tijdig klaarkomen met de grondwerkzaamheden, begrepen wij allen en er werd dan ook met de grootste energie aangepakt.

Op 25 Mei steeg het water tot het hoogste punt bij de negende sluis. Het klopte aan de poort, alsof het verlangde, dat men deze voor het water zou openen.

In die tijd werd aan de linkerzijde van de kanaalbedding het uitgraven van de grond gestaakt. De doorgang voor het water was opengelegd.

Onder de emmers van de excavator kwam water te staan, waardoor met de grond ook water werd meegeschept. Er bleven nu nog maar enkele duizenden kubieke meter grond over.

De Don naderde nu de Wolga, de ene sluis na de andere werd gepasseerd.

Ziet, de zevende, de zesde, de vijfde sluis is al genomen. Toen het water van de Don de Wolga op zeer korte afstand was genaderde schepten wij uit de bedding van het kanaal de laatste kubieke meters grond.

Nog eenmaal schepte de bak grond omhoog. De machine werd nu gedraaid.

Nog eenmaal kiepte de arm de emmer om, deze ging toen omhoog en kwam tot rust. Hier was verder niets te doen.

Het Wolga-Don-kanaal is een prachtige school voor het beheersen van de techniek.

Wij hebben ons hier een ingewikkelde techniek eigen gemaakt, wij hebben geleerd de techniek te beheersen en er alles uit gehaald, wat er in zat.

Wij zijn nu bereid iedere willekeurige opdracht van ons land te aanvaarden.

Waar de bouwers van het Wolga-Don-kanaal ook heen mogen gaan, overal zullen zij werken met kennis van zaken; zij zullen niet van opgeven weten, zij zullen zo werken als het de bouwers van de eerste bouwwerken van het communisme betaamt.

De Sowjet-mensen, die geïnspireerd worden door de grote Stalin, scheppen wonderbaarlijke dingen.

Zij veranderen de natuur, verbinden zeeën en rivieren, brengen de grootste elektrische centrales en kanalen ter wereld tot stand.

Wij zijn er trots op in een dergelijke heerlijke tijd te leven.

I. GOEDJAKOW.

Brigadier van de schredegang-
excavator No. 10.

Scheepvaartkanaal Wolga-Don

In een hogere faze van de communistische maatschappij, nadat de knechtende onderdrukking van de individuen onder de verdeling van de arbeid, en daarmee ook de tegenstelling tussen geestelijke en lichamelijke arbeid is verdwenen; nadat de arbeid niet slechts bestaansmiddel, maar zelf de eerste levensbehoefte is geworden; nadat met de alzijdige ontwikkeling van de individuen ook de productiekrachten zijn toegenomen en alle bronnen van de gemeenschappelijke rijkdom rijker vloeien — pas dan kan de enge burgerlijke rechtshorizon doorbroken worden en kan de maatschappij op haar vaandel schrijven: Van ieder volgens zijn bekwamheden, aan ieder volgens zijn behoeften!

K. MARX

(Randglossen zum Programm der Deutschen Arbeiterpartei).

De trouwdag

TJEN Tsjoen-sjeng is de vastberaden secretaris van de Helder Water dorpsafdeling van de Jeugdbond, maar hij werd die nacht zeker vier keer wakker: s morgens zou hij naar het districts-bureau gaan om zijn trouwboekje te halen. Lang voordat de dag aanbrak stond hij op, ontbeet, deed het gewone werk, trok nieuwe kleren aan en ging haastig op weg, alsof hij zich had verlaat. Toen hij buiten het dorp kwam keek de zon juist boven de heuvels uit.

Tjen Tsjoen-sjeng's verloofde was Jang Sjiao-tsjing, twintig jaar oud en drie jaar jonger dan

hij, de dochter van Jang Wang-joe, de held van de arbeid van het Wilgenbosdorp. De beide dorpen lagen twintig „li“ uitelkaar, en daardoor kwam het dat Tsjoen-sjeng en Sjiao-tsjing elkaar voor het eerst zagen op de vorige Nieuwjaarsdag, toen zij beiden aanwezig waren op de Districts-Toneel-Olympiade en onmiddellijk verliefd op elkaar werden. Na die tijd hadden zij geregeld gecorrespondeerd, en hun liefde nam met de dag toe.

Hun ouders waren in hun schik, toen zij het nieuws hoorden. De vader van Tsjoen-sjeng kende toevallig de oude Jang. Een jaar of zeven geleden, toen zij hun pacht niet konden betalen, waren zij alle twee door hun respectievelijke landheren met touwen vastgebonden en in de districtsgevangenis geworpen. Daar brachten zij samen een halve maand door. Zij waren nooit op de gedachte gekomen, dat zij in de nieuwe maatschappij door een gelukkig huwelijk familie van elkaar zouden worden. Daarom drong elk van beiden er voortdurend bij de ander op aan om het huwelijk zo snel mogelijk te voltrekken. Maar niertegenstaande al hun pogingen in het laatste jaar, waren hun kinderen nog niet getrouwd.

Eerst werd er besloten om het huwelijk vlak na de oogst te houden, en dus begon de Tjen-familie druk voorbereidingen te maken. Zij repareerden de woning, naaiden nieuwe lakens, gewatteerde dekens en zo voort. Alles was klaar en de datum stond vast, toen Sjiao-tsjing plotseling een brief stuurde met het verzoek om het huwelijk uit te stellen.

Tsjoen-sjeng haastte zich naar haar toe om de reden te horen. Sjiao-tsjing zei tegen hem: „Het Hsien-bestuur heeft een cursus voor moeder- en kinderverzorging ingesteld, en zowel het dorps- als het districtsbestuur zijn er voor, dat ik daaraan deelneem. Wat vind je ervan?“

Tsjoen-sjeng trachtte niet, haar ervan af te brengen, maar zei glimlachend: „Aangezien je iets gaat leren, waarmee je het volk zo'n grote dienst kan bewijzen, wil ik je niet in je loopbaan tegenhouden. Je hebt gelijk.“

Zo werd het huwelijk uitgesteld en de twee oude mannen moesten hun teleurstelling verbergen.

Toen Sjiao-tsjing terugkwam van de trainingscursus in de stad, was het al winter, en de oude Tjen en zijn vrouw drongen er weer bij hun zoon op aan om de gelegenheid aan te grijpen en spoedig te trouwen. Toen Tsjoen-sjeng dit met Sjiao-tsjing ging bespreken, zei zij tegen hem: „Wat heb je een haast! Ik

ben net van de trainingscursus teruggekomen en wij hebben nog zo goed als niets gedaan om het werk voor moeder- en kindverzorg in het dorp aan de gang te krijgen. Als wij het zo druk hebben met onze persoonlijke belangen zouden wij een slecht voorbeeld geven aan de massa's. Ik geloof dat we dit beter nog eens na het maan-nieuwjaar kunnen bespreken...."

Tsjoen-sjeng liet haar niet uitspreken. Hij verontschuldigde zich: „Ik ben te individualistisch! Ik ben het helemaal met je eens!”

Maar zodra het maan-nieuwjaar voorbij was, begonnen de voorbereidingen voor het voorjaarsploegen. Het nieuwe jaar zou het jaar van de grote productiebeweging worden, en het was de voornaamste taak van de Jeugdbond om de jonge mensen hierbij te leiden. Als afdelings-secretaris van de Jeugdbond en ook als leider van een onderlinge-hulpbrigade, mobiliseerde Tsjoen-sjeng de massa's om het zaad te selecteren, nieuwe landbouwwerktuigen te kopen, waterputten te graven en bomen te planten. Van de ochtend tot de avond, had hij zoveel dingen te doen, dat hij geen tijd had om aan zijn eigen huwelijk te denken. Alleen zijn moeder mopperde wel eens: „Je kan het toch niet eeuwig uitstellen, domme jongen!”

Toen het voorjaarswerk gedaan was en de tarwe-oogst over twee à drie weken zou beginnen, werden zijn ouders weer ongeduldig en daarom ging Tsjoen-sjeng naar Wilgenbosdorp om ernstig met Sjiao-tsjing te praten. Zij spraken er een halve dag over.

„Zou het niet beter zijn om een paar maanden te wachten, tot de oogst binnen is?” zei Sjiao-tsjing eerst. „Waarom heb je zo'n haast?” Maar tenslotte gaf zij zich gewonnen en zei glimlachend: „Je bent zo heetgebakerd!... Vooruit dan maar!” Zo werden zij het eens en zij spraken af om elkaar de volgende dag op het districtsbureau te ontmoeten, wat voor weer het ook was.

Buiten het dorp nam Tjen Tsjoen-sjeng de grote weg. Aan weerskanten stonden rechte rijen jonge bomen. Op de dag van het lentefeest had hij zelf de jonge mensen geleid bij het planten daarvan. Over tien jaar zullen ze flink gegroeid zijn, dacht hij.

Bij een bocht van de weg zag hij dat een van de pasgeplante wilgenboompjes op het punt stond om te vallen. Waarschijnlijk was er een wagen tegen aangereden. Hij liep er op een draf naar toe, zette het rechtop en stampte de aarde er omheen vast aan. Het gezicht van deze jonge boompjes verwarmde zijn hart, want hij had ze zelf uit Wilgenbosdorp hierheen gebracht. Toen had Sjiao-tsjing glimlachend tegen hem gezegd: „Jij moet garanderen dat ze goed zullen groeien!” En hij had vrolijk geantwoord: „Deze takken zijn van jullie bomen gesneden. Ik weet zeker dat ze goed in mijn dorp zullen aarden!” Sjiao-tsjing bloosde ervan en begon te lachen.

Sjiao-tsjing lachte graag en veel. Het geluid van haar lach klonk zo helder als klokjes. Tsjoen-sjeng had haar nooit uit haar humeur gezien, zij scheen altijd het geluk in persoon, zonder een schaduw of verdriet in haar hart. In haar ronde, roze gezicht stonden een paar grote, glanzende ogen. Altijd als Tsjoen-sjeng deze ogen zag moest hij denken aan de lampen van een auto, die nooit nalieten om je op te vrolijken als het donker was op de weg.

Sjiao-tsjing is nu waarschijnlijk op weg naar het districtsbureau, dacht Tsjoen-sjeng, terwijl hij verder liep. Voor de middag zou hij haar ontmoeten en dan zouden zij alle twee hun duimstempels drukken op het trouwbewijs. Terwijl hij aan het geluk dacht, dat hem te wachten stond, kon hij niet laten om te glimlachen.

Op dat ogenblik hoorde hij de werkgroep „ai-joe-hoe!” Hij keek op. In een modderkuil stak een wagen met rubberbanden om de wielen, volgeladen met kisten en volle juten zakken, die hoog opgestapeld waren als een kleine berg. De koetsier zwaaide wanhopig met zijn zweep en schreeuwde, maar al deden de dampende muilieren nog zo hun best en al snoeven ze als blaasbalgen, toch

kwam de wagen niet vooruit. Tsjoen-sjeng ging er naar toe en hielp de man een poos lang trekken en duwen, maar zonder succes. Tenslotte ging het ene muil-dier, in plaats van zijn best te doen, in de modder liggen. De koetsier wierp zijn zweep weg en hurkte somber neer aan de wegkant.

„Waar moeten die dingen naar toe?” vroeg Tsjoen-sjeng, terwijl hij zijn handen afveegde.

„Het zijn geschenken van het district voor het leger,” antwoordde de koetsier bezorgd, terwijl hij zijn voorhoofd met zijn mouw afveegde. „Elk district moet ze vandaag afleveren, zodat ze vanmiddag mee kunnen op de trein naar Korea, en het station is nog tachtig li hier vandaan! Wat een ramp!”

Toen Tsjoen-sjeng hoorde dat deze stapel goederen geschenken waren van de massa's voor de vrijwilligers in Korea, wist hij dat uitstel ontoelaatbaar was. Bij die dingen waren de geschenken van zijn familie en een brief van hemzelf en ook twee geborduurde rugzakken, die Sjiao-tsjing had gemaakt. Daarom ging hij naar de wagen, bekeek hem aan alle kanten en zei: „Het heeft eergisteren de hele dag gestortregend. De wielen zitten vast en de wagen is zwaar. Ik geef u dat we hem eerst moeten afladen en dan de wagen er uit trekken en hem weer opladen. Kom, ik zal je helpen!”

„Ja, dat zal de enige manier zijn.” De koetsier keek naar Tsjoeng-sjeng en zei toen bezorgd: „Maar als we geen andere hulp hebben, duurt dat nog een hele tijd. Heb je iets belangrijks te doen?”

Tsjoen-sjeng dacht aan zijn afspraak met Sjiao-tsjing, maar hij zei: „Dat hindert niet; maak maar gauw de touwen los, anders kom je te laat,” en hij klom op de wagen en laadde de kisten en zakken af, terwijl hij dacht, dat deze geschenken belangrijker waren dan zijn huwelijk, omdat zij de liefde vertegenwoordigden van driehonderdduizend mensen van zijn district. Ze mochten de trein niet missen.

Op dit ogenblik kwamen twee jonge vrouwen voorbij. „Hallo daar! Kom alsjeblieft een handje helpen!” riep Tsjoen-sjeng tegen hen. „Dit zijn geschenken die wij aan de vrijwilligers sturen!”

Daar zij zagen hoe het er voor stond en omdat zij wisten dat hun eigen cadeaux er ook bij waren, paktten de vrouwen meteen mee aan... Verscheidene andere mensen kwamen voorbij en Tsjoen-sjeng riep dezen ook om te helpen. Met zijn allen laadden zij alles af en trokken toen met grote moeite de wagen uit de kuil. Toen hielpen zij weer opladen en bonden alles stevig vast. Het was bijna middag tegen die tijd, en de koetsier zei met een zucht van verlichting: „Zonder jullie had ik zeker niet mijn belangrijke opdracht kunnen uitvoeren!” Tegen Tsjoen-sjeng zei hij: „Uit welk dorp kom je? Heel veel dank voor je hulp!”

„Praat er niet over,” zei Tsjoen-sjeng, terwijl hij het zweet van zijn voorhoofd afveegde. „Anders kom je nog te laat!”

De koetsier klapte met zijn zweep en de wagen reed naar het noorden. Tsjoen-sjeng vervolgde zijn weg naar het districts-bureau. Het was nog vijftien „li” tot de Stad van de Volksvergadering, waar het districts-bureau was, en hij liep met grote stappen verder. Diep in zijn hart was hij ernstig ongerust. Het leek wel of de zon sneller liep dan anders. Sjiao-tsjing wachtte nu zeker al een hele tijd op het districts-bureau, dacht hij. Waarschijnlijk vroeg zij zich af waarom hij zo laat was en nam zij het hem kwalijk. Had hij maar vleugels om naar haar toe te vliegen!

Hij draafde als een paard. De zon goot zijn warme stralen over hem uit en maakte het vuur in zijn hart nog heter. Al gauw kwam hij bij de Weldoende rivier. Zijn bedding was pas het vorige jaar uitgediept en zijn gele dijk leek op een lage muur. Tsjoen-sjeng wist dat hij nu twintig „li” gelopen had. Als hij op de brug stond zou hij de stad in de verte kunnen zien. Hij liep nog sneller dan eerst. In de helft van de tijd, die nodig is om een staaf wierook te ver-

In het nieuwe China wordt alles gedaan om de kinderen een gelukkige toekomst te waarborgen. (Op de banieren, die de kinderen met zich meedragen, staat: viert de stichting van de Chinese Volksrepubliek.)

branden, dacht hij, zou hij Sjiao-tsjing zien en zou hij het glanzende rode trouwbewijs in zijn handen houden.

Toen hij boven op de dijk was en de brug naderde, kwam plotseling een man uit de tegenovergestelde richting hard aanlopen, met twee andere achter hem aan, die schreeuwden: „Houdt hem! Een Kwomingtang-verrader! Een geheime agent!”

Tsjoen-sjeng schrok, sprong naar voren met zijn armen uitgespreid om de weg over de brug te versperren. De man zag dat hij er niet door kon, draaide zich om en holde over de dijk naar het zuiden. Tsjoen-sjeng ging er achter aan.

Het was de tijd van het middageten en alle boeren, die op de akkers werkten, waren naar huis gegaan. De vijandelijke agent holde verder en er was geen mens om hem tegen te houden. Tsjoen-sjeng volgde hem met inspanning van al zijn krachten. Toen de schobbejak zich omdraaide en iets naar hem toegooide en riep: „Pas op voor die handgranaat!” nam Tsjoen-sjeng er geen notitie van, maar zette zijn achtervolging voort. Het zweet liep in zijn ogen, maar hij veegde het met zijn mouw af en bleef doorlopen. Na vijf of zes li hijgde hij, maar het zag er naar uit dat hij de agent inhaalde. Eerst was hij nog tien passen achter hem, toen vijf of zes, hij kwam dichterbij, dichterbij... Maar ineens gleed hij uit, viel en verloor een van zijn schoenen. Hij gunde zich niet de tijd om hem weer aan te trekken, sprong op en zette de achtervolging voort, terwijl hij ieder ogenblik als hij genoeg adem had, schreeuwde: „Houdt hem vast! Een geheim agent! Pak de geheim agent!”

Op een afstand waren een paar landarbeiders achter gebleven, die nu met hun schoffels in hun hand aan de achtervolging deelnamen. Een ogenblik later kwam een herder van de tegenovergestelde richting aanhollen, die met een schop zwaaide. Aan drie kanten ingesloten klom de geheime agent hoger op de dijk en toen Tsjoen-sjeng achter hem aan kwam was hij al in de rivier gesprongen. Het water kwam maar tot zijn middel. Terwijl hij erdoor waadde, met zijn armen zwaaide en hijgde van inspanning, riep hij achterom over zijn schouder: „Wij waren vroeger geen vijanden. Jij hebt niets tegen mij... En toch wil je... Wat gaat het je aan, broeder?”

Tsjoen-sjeng keek om en zag dat de andere boeren nog ver weg waren. De geheime agent was al in het midden van de rivier. Er was geen tijd te verliezen. Zonder zich te bedenken sprong hij in het water. Met een paar slagen haalde hij de renegaat in en pakte hem beet. De geheime agent beet in Tsjoen-sjeng's oor en trok hem onder water. Tsjoen-sjeng kreeg heel wat water binnen en het was alsof de pijn zijn hersens doorboorde. Maar hij slaagde erin om de hand van de agent te pakken en hij hield hem vast alsof zijn leven er mee gemoeid was. Op dat ogenblik klommen de andere mannen op de dijk en zagen wat er aan de hand was. Zij sprongen in het water en de geheime agent werd gegrepen.

Toen Tsjoen-sjeng op de oever kwam zag hij er uit als een verdronken kip. Een paar minuten lang kon hij niets anders doen dan op de grond zitten en diep ademen. Hij was gewond aan zijn oor en bloed en water dropen in zijn nek. Op de witte blouse, die hij voor de trouwdag had aangetrokken, was een bloedvlek, die elk ogenblik groter werd. Zijn blote linkervoet was op verschillende plaatsen opengehaald. Zijn kleren zaten vol met modder en waren verromfaaid door het water. Toen de agent was vastgebonden vroegen de anderen of hij erg gewond was. „Niets bijzonders,” antwoordde Tsjoen-sjeng. Hij vroeg waar zij woonden en hoe het kwam dat de agent gevluht was. De twee, die met de achtervolging waren begonnen, vertelden hem dat zij uit Helder Water-dorp kwamen; dat zij net klaar waren met het bevoeien van hun land toen zij zagen dat de agent de telefoondraden doorsneed, en dat zij daarom achter hem aan gingen.

Terwijl de anderen beraadslaagden over het wegbrengen van hun gevangene naar het districts-bureau, begon Tsjoen-sjeng aan zijn eigen zaken te denken. Hij

voelde berouw omdat hij Sjiao-tsjing zo lang had laten wachten, maar wat had hij anders kunnen doen? „Goed, leveren jullie die zoon van een schildpad maar af. Ik heb iets anders te doen,” zei hij verstrooid, stond plotseling op en verdween toen zonder verder iets te zeggen, terwijl de anderen hem verbaasd nakeken.

Toen hij zijn schoen gevonden had liep hij zo hard als hij kon naar de Stad van de Volksvergadering. Hij kwam buiten adem aan, zijn kleren waren droog en het bloeden was opgehouden. Op het districts-bureau was zijn eerste vraag: „Is Jang Sjiao-tsjing, een meisje uit Wilgenbosdorp, hier geweest?”

„Jang Sjiao-tsjing?” zei de man in het kantoor verbaasd. „Die is hier niet geweest! Maar wat is er met jou gebeurd, dat je er zo uitziet?”

Toen hij dit hoorde werd Tsjoen-sjeng kwaad. Hij draaide zich om en liep weg. Hij had er vast op gerekend, dat Sjiao-tsjing daar was en ongeduldig op hem wachtte. Was er misschien weer iets gebeurd, waardoor zij niet konden trouwen? Maar buiten de deur kwam hij Sjiao-tsjing tegen, met haar gezicht rood van de warmte en de haast, waarmee zij gelopen had.

„Je was natuurlijk erg ongeduldig,” zei zij glimlachend. „Ik was vanochtend heel vroeg opgestaan, maar juist toen ik op het punt stond om weg te gaan, begon een vrouw een baby te krijgen en ik moest blijven om voor haar te zorgen. Ik was bang dat je ongeduldig zou worden en daarom liep ik zo hard als ik kon. Maar wat zie je er uit! Wat heb je gedaan?... Aia, je bloedt!...”

Tsjoen-sjeng's wrok smolt als sneeuw in de zon toen hij hoorde, dat zij opgehouden was door dienst aan het volk, en hij haastte zich om te erkennen, dat hij ook juist was aangekomen. Toen vertelde hij hoe hij op weg hier naar toe de geheime agent had gevangen. Het personeel van het districts-bureau, die naar buiten waren gekomen, stonden om hen heen en luisterden aandachtig.

Op dat ogenblik werd de geheime agent zelf op het bureau gebracht. De mannen, die meekwamen, begonnen te begrijpen waarom Tsjoen-sjeng zo snel was weggelopen, toen zij zagen hoe hij daar samen met het meisje stond. Sjiao-tsjing kon haar liefde niet verbergen, zij stond vlak bij hem en hield zijn hand vast. Een paar minuten kon zij geen woord uitbrengen, maar haar grote ogen zeiden duidelijk: „Wat een prachtkerel ben je!”

MA FENG

Boekbespreking

VERHAALTJES IN PLAATS VAN GESCHIEDENIS

Er is op zichzelf niets tegen het uitgeven van een historische encyclopaedie en het is begrijpelijk, dat de uitgever van de serie, die voor ons ligt*) daarbij een beroep doet op de belangstelling voor de geschiedenis, die reeds

op school gewekt is, vooral wanneer de „meester” goed kon vertellen. Juist onder degenen, die pas de school hebben verlaten, zal belangstelling bestaan voor een dergelijke uitgave.

De bedoeling is, dat elke veertien

dagen — behalve in Augustus — een artikel verschijnt in een boekje van acht bladzijden. Later kunnen de afzonderlijke deeltjes alfabetisch gerangschikt worden ingebonden. Ieder half jaar verschijnt een alfabetisch register, papier, druk en illustraties zijn uitstekend.

Maar de inhoud is belangrijker, en daarop hebben wij ernstige critiek.

Veertien dagen na de capitulatie van Nederland in 1940, zo vermeldt de prospectus voor deze uitgave, riep prof. dr. G. W. Kernkamp de geschiedenisdocenten toe, dat het een heilige plicht was, door verbreding van de kennis der vaderlandse geschiedenis het besef van Nederlander te zijn bij ons volk wakker te houden. Verder wordt in de prospectus gezegd, dat er bij het Nederlandse volk een ernstig tekort is aan historische kennis, hetgeen meebrengt een verslapping van het nationaal gevoel, van nationaal besef en nationale waardigheid. Nu raadt ge nooit, lezer, wat de redacteur S. Prengers doet om dit gebrek op te heffen!

Als nummer 1 van de serie komt uit de levensgeschiedenis van... John D. Rockefeller! Eerst zou men dus een Amerikaanse grootkapitalist moeten bewonderen, voordat men aan „nationaal besef” toekomt!

Nummer 2 van de serie heet „De

moord van Serajewo”. Daarvan luidt het slot als volgt:

„De laatste woorden van Frans Ferdinand waren: Sophie, Sophie, ga niet dood! Leef voort in onze kinderen! Binnen twee minuten gaf hij de geest.

Twee maanden later stond Europa in vuur en vlam.”

Uit dit citaat blijkt reeds, dat de manier waarop hier verteld wordt, moet dienen om de werkelijke achtergronden te verbergen.

De volgende nummers, van de 12 die wij ontvingen (waarbij „Het ontstaan van de Verenigde Staten van Amerika” niet ontbreekt), zijn navenant, verhaaltjes die geen of een verkeerd inzicht geven.

Wij hebben dan ook het sterke vermoeden, dat men door deze populaire uitgave probeert, het tot nu toe nog min of meer neutrale geschiedenisonderwijs op onze openbare scholen te veramerikaniseren, ten eerste door een misleidende kijk op de gebeurtenissen, ten tweede door oppervlakkige verhaaltjes die kant noch wal raken.

G. v. P.

*) Historische Encyclopaedie, Kon. Ned. Boekdrukkerij H. A. M. Roelants, f 3.30 per halfjaar.

Het marxisme ontkent geenszins de rol die de bijzondere persoonlijkheden spelen, of het feit, dat de geschiedenis door mensen wordt gemaakt. Maar wij weten dat de mensen niet geschiedenis maken volgens fantastische ideeën, die in hun hoofd opkomen. Elke generatie verkeert in bepaalde omstandigheden, die reeds bestonden, die aanwezig waren toen de generatie werd geboren. Grote figuren betekenen slechts iets in zoverre zij deze omstandigheden weten te wijzigen. . . Het zijn wel de grote figuren, die de geschiedenis maken, maar zij doen dit slechts naar de mate, waarin zij de bestaande omstandigheden begrijpen en deze weten te wijzigen.

STALIN

Progressieve romans in de Duitse taal

Willi Bredel:

„Verwandte und Bekannte” 394 blz. f 2.25

Willi Bredel:

„Die Väter” 452 „ „6.75

Adam Scharrer:

„Maulwürfe” 370 „ „5.50

Lion Feuchtwanger:

„Erfolg” 777 „ „7.50

Scholochow:

„Der Stille Don” I 755 „ „3.30

Scholochow:

„Der Stille Don” II 745 „ „3.30

„Des Friedens Gewähr” . . 610 „ „2.—

Fedin:

„Frühe Freuden”

„Ein ungewöhnlicher Sommer”

Roman in drei Teilen . . . 2100 „ „8.—

Ashajew:

„Fern von Moskau” I . . 487 „ „1.50

„Fern von Moskau” II . . 480 „ „1.50

Al deze boeken zijn onmiddellijk te leveren door:

BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Postgiro 173127

Onweerlegbare bewijzen

brengt het prachtige, in kleurendruk uitgevoerde blad

„SOWJET-UNION”

Wallstreet mag miljoenen dollars uitgeven om leugens over de Sowjet-Unie ingang te doen vinden, haar filiaal in Nederland, de stichting „Vrede en Vrijheid” mag zich te buiten gaan in haar anti-Sowjethetze, de waarheid over de stormachtige ontwikkeling in de Sowjet-Unie is daarmede niet tegen te houden.

No. 5 van „SOWJET-UNION” geeft U daarvan een schat van bewijzen. Een Amerikaanse delegatie van vakverenigingsmensen, waaronder ook de bekende dominé Edward Gibbs, vertellen in eigen woorden over hun bevindingen, opgedaan op hun reis door het Sowjetland.

Deze oprechte Amerikaanse burgers rekenen af met de leugens als geloofsvervolging, slavenkampen, slavenarbeid, enz. Vrienden van de Sowjet-Unie, dit blad is onmisbaar voor Uw discussie. Maar ook zij die nog twijfelen en de waarheid zoeken, laten zij eens kennis maken met het blad „Sowjet-Union”. In No. 5 vindt U buiten het bovenstaande, de 1-Mei viering in Moskou; Industrie en woningbouw; Antwoord aan de Belgische metaalarbeiders; Oudheidskundig onderzoek (o.a. werd een schedel van 200 miljoen jaar oud gevonden); Kunst en Cultuur; Vraagstukken van Jeugd; Sport enz. vinden.

De abonnementsprijs is uiterst laag, n.l.: f 9.— per jaar (12 nrs.) f 4.50 per ½ jaar (6 nrs.) Verschijnt in Frans, Duits, Engels en Russisch (m. korte Ned. vertaling) Losse nrs. f 0.75 en f 0.18 porto. Bestel heden een abonnement. Vul onderstaande strook in.

BESTELBILJET

Naam:

Adres:

Plaats:

wenst zich te abonneren op het maandblad „Sowjet-Union”

* (Duits — Engels — Frans of Russisch)
voor jaar/half jaar
en heeft heden f 9.—/f 4.50
overgemaakt.

* Doorhalen wat niet gewenst wordt.

Handtekening:

BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Postgiro 173127

POLITIEK EN CULTUUR

De strijd tegen de werkloosheid

Het leven van Maxim Gorki

Sport en lichaamscultuur in de Sowjet Unie

Jaargang No. 9

September 1952

Samenvatting	385
Overbreker en waarborg voor het leven van eigen streven G. Geelhoed	391
Enkele aantekeningen over de werk- loosheid en de nieuwe werkloos- heidswet, W. van het Schip	397
Landbouwwetenschap en oorlogs- voorbereiding, C. Borst	401

De eerste Nederlandse levensbe- schrijving van Maxim Gorki, Theun de Vries	406
De zonen van Cecco, Maxim Gorki	415
Lichamelijke opvoeding in de Sowjet Unie, F. Müller	420
De natie en de Nieuwe Stem, J. Wolff	425
Boekbespreking	428
Kroniek	432

Binnenkort verschijnt:

Over de Interne Partijstrijd

Een voordracht gehouden op 2 Juli 1941
op de Partijschool voor Midden-China,
door de huidige vice-president van de
Chinese volksrepubliek Lioe Sjao-sji.

74 pag.

Prijs f 0.30

Boekhandel PEGASUS

LEIDSESTRAAT 25, AMSTERDAM-C

Telefoon 30822 — Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent. Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalcker

Maandoverzicht

DE gebeurtenissen, die de laatste tijd in de wereld plaatsvinden, tonen aan dat de volken meer en meer actief optreden en de plannen van de oorlogsstokers de voet dwars zetten. Hierdoor worden de tegenstellingen tussen de imperialisten nog vergroot. Daarom nemen zij hun toevlucht tot allerlei manoeuvres, provocaties en experimenten. Alleen de actieve strijd van de volksmassa's is in staat hun pogingen een volledig bankroet te bereiden.

Laten wij de gebeurtenissen eens wat nader bekijken. Wat is de achtergrond van hetgeen in Iran heeft plaats gevonden?

Petroleum is er het voornaamste product. De ellendige toestand waarin de bevolking zich bevindt, mede door de verregaande uitbuiting van het land door de Britse imperialisten door middel van de Anglo-Iraanse oliemaatschappij, heeft een grote volksbeweging in het leven geroepen, die tot onteigening van deze maatschappij door de regering van Mossadeq heeft geleid. De Amerikanen hebben van dit geschil tussen Engeland en Iran willen profiteren om invloed te verkrijgen. Olie is een van die grondstoffen, waarover tussen de imperialisten en in het bijzonder tussen Amerika en Groot Brittannië een felle strijd gevoerd wordt. In 1951 had het Amerikaanse kapitaal door sterke expansie na de tweede wereldoorlog, 55% van het totaal der kapitalistische productie (buiten Amerika) onder zijn contrôle, terwijl dit vlak voor de tweede wereldoorlog 36% bedroeg. Het aandeel van de Britse monopolies zonk van 51% in 1937 tot 35% in 1951. Beide, zowel Amerika als Groot Brittannië, willen de volksbeweging neerslaan. Amerika heeft daarom Groot Brittannië zijn hulp in het oliegeschil aangeboden, waardoor de Britten niet direct geheel uitgeschakeld zouden worden, maar de macht met de Amerikanen zouden moeten delen. Zowel de voorstellen van Harriman als die van de delegatie van de wereldbank werden afgewezen. Dat Amerika op deze wijze Engeland „steunt” bleek ook uit het optreden van de Amerikaanse vertegenwoordiger in het Internationale Hof van Justitie te Den Haag. De meerderheid van de rechters verklaarde het gerechtshof niet

competent om deze kwestie te behandelen, de Amerikaan stemde echter ten gunste van Engeland.

Amerika achtte nu de tijd rijp om Mossadeq door een andere figuur te vervangen, die een gewilliger instrument in de handen van Amerika zou zijn. In November 1951 had de in Washington verschijnende krant Star reeds geschreven, dat Mossadeq door Ghavam zou worden afgelost. De blokkade van Amerika en Engeland van de Iraanse olie had de economische en financiële moeilijkheden van Iran buitengewoon vergroot en de toestand van het volk nog slechter gemaakt. De Amerikanen rekenden erop, dat hierdoor de strijdwil van het volk aanzienlijk verminderd zou zijn. Daarom werd Ghavam benoemd om een nieuw kabinet samen te stellen. Reeds dadelijk schreef de New York Times dat Iran met Ghavam "een krachtiger en vooruitziende regering" zou krijgen. Direct na zijn benoeming ontving Ghavam nog zonder zijn regering gevormd te hebben, de Amerikaanse gezant in Teheran, Henderson. Daarna sprak hij zich openlijk tegen de onteigening uit. Hij verklaarde dat hij „een nieuwe politieke koers zou inslaan” en beloofde de oliekwestie op te lossen op een manier waarbij in „de goede betrekkingen” tussen de U.S.A. en Engeland enerzijds en Iran anderzijds „geen breuk zou ontstaan”.

De rekening der imperialisten viel verkeerd uit. Het volk had zijn strijdwil niet verloren en doorzag de plannen. Op 19 Juli kwam het tot protest-demonstraties. Politie en militairen (die werden bijgestaan door Amerikaanse adviseurs) werden tegen de demonstranten ingezet. Op 2 Juli begon een algemene staking. Alle beschikbare strijdkrachten werden gebruikt, maar op verschillende plaatsen kwam het tot verbroedering tussen burgers, soldaten en politie. Hiermee was het lot van Ghavam beslist en kwam Mossadeq na vier dagen weer aan de macht. Het was een geduchte klap voor de Amerikaanse imperialisten. Russel, de correspondent van de New York Tribune stelde vast, dat de oogmerken van Amerika niet bereikt waren en dat „de plannen ter ondersteuning” van Ghavam, die uitgewerkt waren in de hoop dat „het gelukken zou hem te handhaven zolang de onderhandelingen welke hij met Londen wilde voeren aan de gang waren” niet slaagden. De reacties van het volk, zo zegt hij verder, waren „te verrassend en te stormachtig, zodat alle plannen van Washington weer in de dossiers gelegd moesten worden en de officiële persoonlijkheden in Washington opnieuw met diepe bezorgdheid vervuld zijn”.

Uit deze feiten blijkt duidelijk het spel van de Amerikanen en de grote kracht van de volksbeweging. Mossadeq, zelf een grootgrondbezitter, is geen consequente anti-imperialist. Om zijn positie te versterken heeft hij een „grootse landhervorming” aangekondigd. De boeren eisen grond en zij gaan er toe over om de grond van de groot-grondbezitters te verdelen. De grondhervorming komt in de praktijk hierop neer, dat enkele boeren een stukje grond van de Sjah ontvangen en daarvoor de eed van

trouw moeten afleggen. Deze manoeuvre zal geen verdeeldheid in de strijd van de volksmassa kunnen brengen.

Ook in Egypte, zoals in alle andere staten van het Midden Oosten, heeft de volksbeweging na de tweede wereldoorlog steeds grotere vormen aangenomen. In de tweede wereldoorlog was de nationale industriële ontwikkeling in Egypte in verband met de voorziening van de legers in het Oosten toegenomen. Het was voornamelijk de lichte industrie voor consumptiegoederen. De stroom van Amerikaanse en Engelse waren na de oorlog maakte, dat deze nationale industrie steeds zwaarder getroffen werd. Vele bedrijven zijn de laatste jaren dan ook stilgelegd of moesten korter werktijden gaan invoeren. De werkloosheid is derhalve snel gestegen en bedraagt nu ruim een miljoen. Tegelijkertijd worden echter in het kader van de oorlogsvoorbereiding door de imperialisten fabrieken opgericht, b.v. in 1950 een bedrijf van de Ford automobielfabrieken. Ook werden er chemische fabrieken, een wapenfabriek en een aluminiumfabriek gebouwd.

Het grootste gedeelte van de bevolking bestaat uit arme boeren en landarbeiders, bij een overheersend grootgrondbezit. De ellende van deze boeren en landarbeiders is zo groot, dat het in de laatste tijd meermalen gebeurde, dat zij het land van de grootgrondbezitters in beslag namen en verdeelden. Wreed werden deze pogingen onderdrukt. Deze bewegingen van arbeiders en boeren richtten zich tegelijkertijd tegen de Britse overheersing. In Juni 1951 eisten de olie- en transportarbeiders de nationalisatie van de buitenlandse olie- en transportmaatschappijen. Terwijl in Caïro het strijdcomité voor de nationalisatie van het Suezkanaal ontstond. Door de volksbeweging gedwongen nam het Egyptische parlement de wet aan ter annulering van het Brits-Egyptische verdrag van 1936 en dit over de Soedan van 1899.

Hierbij wordt door Amerika dezelfde rol gespeeld als in Iran. Behalve als bron van grondstoffen heeft Amerika aan het Midden Oosten een belangrijke rol toebedeeld als opmarsgebied in de oorlog tegen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische landen. Van de verzwakte positie van Groot Brittannië maakt het gebruik om „hulp” aan te bieden en de opperheerschappij in deze gebieden te verkrijgen. Samen met Engeland deed Amerika het voorstel voor het „Midden Oosten Commando”, dat neerkwam op een Amerikaans-Britse bezetting, in plaats van een uitsluitend Britse. Dit voorstel werd ook door het Egyptische parlement afgewezen. Tegelijkertijd trachtten de Amerikanen zowel als de Engelsen een voor hen gunstiger figuur aan het bewind te krijgen. Daaruit zijn de voortdurende kabinetswisselingen in Egypte te verklaren. Evenals in Iran heeft Amerika in Egypte een beslissende stap willen doen, zowel om de groeiende volksbeweging de kop in te drukken, alsook om in gunstiger positie tegenover Engeland te komen. In de nacht van 13 Juli voerde generaal Naguib met behulp van voormalige Nazi-officieren, zoals het Amerikaanse weekblad Newsweek aan het

daglicht bracht, een staatsgreep uit. Nazi-officieren, die op uitnodiging van de pro-Amerikaanse Naher Pasja en „met toestemming”, waarschijnlijk dus op aanstichten van de Amerikanen in Februari naar Egypte waren vertrokken. Nadat Naguib Maher Pasja weer als minister-president had hersteld en een aantal adviseurs van koning Faroek waren ontslagen, werd Faroek zelf tot troonsafstand gedwongen. Uit alle feiten blijkt dat Amerika aan de wieg van deze staatsgreep staat. Nog waren nergens anders de gebeurtenissen bekend, toen 's morgens 23 Juli de New York Times berichtte, dat koning Faroek een omwenteling verwachtte. De eerste waarmee Naguib zich in verbinding stelde was de Amerikaanse gezant Caffery. En ook de eerste secretaris van het Amerikaanse gezantschap, Simpson, werd door hem ontvangen. Het doel is duidelijk. De correspondent van United Press meldde, dat officiële persoonlijkheden in Washington de gedachte opperden, dat de „jonge leiders van het Egyptische leger mogelijkserwijs meer dan hun voorgangers bij het plan van het Midden Oosten Commando geïnteresseerd zijn.”

Naguib tracht verdeeldheid in de sterke volksbeweging te zaaien. Hij doet het voorkomen alsof hij een eind aan de corruptie wil maken, die in de heersende kringen bestaat. Ook hij heeft een „landhervorming” aangekondigd. Het grondbezit boven de 80 hectare zal aan de staat komen. De arme Egyptische boeren moeten deze gronden kopen en in 30 jaar afbetalen, waarna pas de grond hun eigendom zou worden. De grootgrondbezitters zullen een ruime vergoeding voor deze grond krijgen, af te betalen in 30 jaar met 3½% rente. Soortgelijke maatregelen zijn in de geschiedenis wel meer voorgekomen. De uitbuiting van de boeren zal niet verminderen; het is slechts een schamele poging om de boerenbeweging in te dammen, verdeeldheid tussen boeren en arbeiders te brengen en op deze wijze de volksbeweging gemakkelijker neer te slaan. Het optreden bij de nadien uitgebroken staking in een grote textiel fabriek bevestigt dit. Hierbij is ook weer het wapen van de provocatie aangewend door het in brand steken van een fabriek. De troepen openden toen het vuur op de stakers. Generaal Naguib heeft een militaire recht-bank samengesteld, die 50 van de gearresteerde arbeiders zal berechten, waarna het vonnis binnen drie dagen ter plaatse zal worden uitgevoerd. Opmerkelijk is het feit, dat de attaché voor arbeidszaken van de Amerikaanse ambassade in Cairo met toestemming van de generaal naar de plaats van de staking, Kafr el Dawar, is vertrokken.

De anti-imperialistische stemming is echter zo diep verankerd dat ook de militaire dictatuur niet in staat zal zijn om de plannen der imperialisten uit te voeren.

In Frankrijk is het door Amerika geïnspireerde anti-communistische complot door de grote kracht van de acties van de arbeiders en de andere delen van het volk als een kaartenhuis ineengestort. Jacques Duclos, André Stil en de andere communistische leiders heeft de regering-Pinay moeten vrijlaten. De be-

schuldiging, op grond waarvan André Stil werd gearresteerd, is onthullend voor de bedoeling van de Petain-aanhanger Pinay. Daarvoor werd de volgende zin uit een artikel van Stil gebruikt:

„Daarom zijn de duizenden en honderdduizenden Franse werkers van alle richtingen in hun recht, die zich verenigen om de vorming van een nieuwe regering, waarachtig Franse regering te eisen, die een politiek van van vrede zal voeren: daarom zijn al diegenen in hun recht, die deze eis door talrijke petitities, delegaties, onderbrekingen van de arbeid en demonstraties in het gehele land tot uitdrukking brengen. Niemand zal werkeloos blijven! Iedere actie is van betekenis.”

De beschuldiging, dat de communisten „de republiek omver willen werpen” blijkt niet anders te zijn dan een poging om de werkers van hun democratische rechten te beroven, de rechten waardoor het volk kan verhinderen dat Frankrijk zijn onafhankelijkheid nog verder verliest en in bloedige oorlog betrokken zal worden. En omdat de communisten de leiders zijn van het volk in zijn strijd, moeten deze eerst onschadelijk worden gemaakt. Het mislukken van dit plan is een slag voor de oorlogspolitiek van Amerika. Het is kenmerkend, dat men nu opnieuw probeert een „spionnageproces” in Toulon te fabriceren. Elf gijzelaars worden daarvoor gevangen gehouden, die zij door een militair tribunaal achter gesloten deuren willen laten veroordelen. Het toont aan hoe de Franse reactie met goedkeuring van hun Amerikaanse meesters naar de dolste middelen zoekt om het verzet tegen de oorlogsvoorbereiding te breken. Maar opnieuw ontwikkelt zich een campagne om deze gevangenen vrij te laten.

In België heeft het plan van de regering om de dienstplichtigen 24 maanden onder de wapenen te houden aanleiding gegeven tot een machtige actie van het volk. De feiten zijn bekend. Nadat eerst verschillende acties in de kazernes waren geweest braken er stakingen uit. De stemming onder de bevolking werd zodanig, dat het Belgisch vakverbond genoodzaakt was een 24-uur staking uit te roepen. Deze werd tot een machtige demonstratie, hoewel de leiding van het vakverbond op het laatste moment voor enige vakbonden, zoals van het spoorwegpersoneel, de staking afgelaste. Er was ook een beroep gedaan op de vakbonden van de andere landen om deze actie te ondersteunen. Het N.V.V. deed echter niets, hoewel ook in ons land grote ontevredenheid bestaat en de regering in overeenstemming met de besluiten te Lissabon ook een diensttijd van 24 maanden zou willen invoeren. De zesmogendheden-conferentie, op initiatief van de Belgische regering bijeengeroepen om deze diensttijd van 24 maanden in al deze landen van de Europese-Defensie-Gemeenschap door te voeren, ging zonder overeenstemming uiteen, ondanks de verklaring van Ridgway op de persconferentie aan de vooravond van deze bespreking, dat deze diensttijd beslist noodzakelijk was. De kracht van de volksbeweging verhinderde deze poging. En in België werd de diensttijd tot 21 maanden teruggebracht.

Hieruit zien wij hoe de plannen der oorlogsstokers verhinderd kunnen worden. Het eensgezinde optreden van de volksmassa vrezet zij. Zij willen hun plannen buiten de volksmassa om bekostigen. Daarom schrijft Romme in de Volkskrant van 5 Augustus 1952:

„Als deze socialisten hun strijd enkel op politiek terrein, dus in de parlementen zouden uitvechten, zou hun houding niet minder onbegrijpelijk, maar nog aanvaardbaar zijn. De parlementen zijn er om deze meningsverschillen uit te dragen. Er gebeurt echter iets anders... België geeft in deze dagen een voorbeeld. De vakbonden kondigen stakingen aan — en er zijn er reeds geweest — tegen de verlenging van de dienstitijd tot vierentwintig maanden, waartoe door de Europese landen is besloten.”

De activiteit van de volksmassa breidt zich in alle landen uit, ook in ons land. Het volk zal van zijn democratische rechten, dat de beslissingen over hem, niet zonder hem worden genomen, gebruik maken.

Bij de uitvoering van het oorlogsplan verscherpen zich ook de tegenstellingen tussen de West-Europese landen en Amerika. Hierbij gaat het o.m. om de winsten van de wapenindustrie. Frankrijk weigert het in Lissabon overeengekomen aantal divisies, omdat het geen voldoende orders van Amerika voor wapens krijgt. Om dezelfde reden heeft de Churchill-regering in Engeland het bedrag voor de oorlogsplannen verminderd. Ook het Schuman-plan speelt bij deze tegenstellingen een grote rol.

De Nederlandse kiezers hebben gestemd tegen de Romme-koers en voor een progressieve regering. Zij moeten nu, volgens de opvattingen van Romme en Drees maar afwachten wat op grond van de onderhandelingen over de kabinetsformatie uit de bus komt. Gedurende de kabinetsformatie wordt gepoogd de kiezers er buiten te houden, zodat zij dan niet hun gewicht in de schaal kunnen leggen. Op het moment, dat we dit schrijven is er nog steeds geen resultaat bereikt.

De arbeiders en de andere vooruitstrevenden zullen een felle strijd moeten voeren om er voor te zorgen dat aan de voornaamste eisen, die zowel het N.V.V. als de P.v.d.A. gesteld hebben — de directe en krachtige bestrijding van de werkloosheid en de bouw van minstens 55.000 woningen per jaar — voldaan wordt. Een strijd die onverbreekelijk verbonden is met de strijd voor de vrede en de nationale onafhankelijkheid.

16 Augustus 1952.

Een juiste politiek hoeft niet altijd tot de onmiddellijke overwinning op de tegenstander te voeren. De onmiddellijke overwinning op de tegenstander wordt niet alleen bepaald door de juiste politiek, maar ook vooral en overwegend door de krachtsverhouding tussen de klassen, door het krachtsoverwicht aan de kant van de revolutie, door het verval in het kamp van de tegenstander, door een gunstige internationale situatie.

J. W. STALIN

(„Opmerkingen over actuele onderwerpen”, Verz. Werken deel 9, Russ. uitgave.)

Rondom het

Ontwerp-Beginselprogramma

**Baanbreekster en waarborg
voor het succes van eigen streven**

I

VANAF November 1917 reeds brengen de verdedigers van het grootkapitaal (de rechtse leiders der sociaal-democratie vóór) hun tijd door met het verzinnen en publiceren van leugens over het land van de Sowjets, teneinde de prachtige resultaten van de arbeiders- en boerenmacht verborgen te houden voor de ogen der uitgebuite werkers van hun eigen landen.

Deze resultaten zijn immers zó overtuigend, ze bewijzen zo indringend wat in ons ontwerp-beginselprogram staat, namelijk „dat de Sowjet-Unie de wereld voor het eerst het voorbeeld toont van een land, dat door arbeiders en boeren bestuurd wordt en beter bestuurd wordt dan door kapitalisten”, dat de vijanden van het volk het dóórdringen van de grote waarheid vrezen als een besmettelijke ziekte in hun eigen familie.

Wij hebben in Juli j.l. met trots en vreugde de berichten gehoord over de opening van het Lenin-scheepvaartkanaal, dat de beide grote Russische rivieren de Wolga en de Don verbindt. Het was de voltooiing van het eerste bouwwerk van het communisme, zoals de Stalin-projecten, die thans worden uitgevoerd, in de U.S.S.R. worden genoemd.

Opnieuw sprak de superioriteit van de socialistische productiewijze, waarvan het ontwerp-beginselprogram terecht melding maakt. En derhalve hoopt het voorlichtingsapparaat van het grootkapitaal een nieuwe berg leugens op, verschenen in de Vlam en in de Linie, in Het Vrije Volk en Elseviërs-weekblad berichten over „slavenarbeid” in de Sowjet-Unie, over „tienduizenden slachtoffers”, die de bouw van zulke kanalen met hun leven betalen, en publiceerde de New-York Times en de Joego-Slavische (Tito) „Borba” op dezelfde dag het „opzienbarende” nieuwtje dat uitzonderlijk speciale correspondenten met hun bloed-eigen ogen hadden vastgesteld, dat het Lenin-scheepvaartkanaal met behulp van de blote handen van „slaven” was gebouwd.

Het is derhalve begrijpelijk dat eerlijke mensen door deze lawine van dwaas en kwaadaardig gestook van de wijs worden gebracht. De vijand, die niet langer in staat is de resultaten van de Stalinse vijf-jarenplannen te negeren geeft thans die resultaten wel toe, maar stelt het zo voor alsof dit alles slechts bereikt

kan worden ten koste van afzichtelijke offers. Citeren wij Elseviers weekblad van 9 Augustus j.l.:

„Hebben wij het recht om (dat wat thans leeft, te offeren voor het levensgeluk van hen, die nog niet geboren zijn? Want dat geschiedt thans in Rusland — ten koste van het bloed der huidige generatie bouwt men voor de generatie die nog niet geboren is”.

Laten wij, teneinde een openhartig antwoord op de ten gevolge van deze en soortgelijke schrijverij opgeworpen vragen te geven, de feiten onderzoeken.

II.

HET was op 31 Augustus j.l. twee jaar geleden, dat de Sowjet-regering in een reeks van historische besluiten de plannen vastlegde, waarvan het eerste reeds in 1951 gereed kwam en waarvan het laatste uiterlijk in 1957 zal zijn verwezenlijkt.

Het gaat o.m. om de volgende projecten:

1. De bouw van twee enorme waterkrachtcentrales aan de Wolga, bij Koeibisjew en bij Stalingrad, elk met een productie van 10 milliard K.W.U. per jaar. (De jaarlijkse productie van heel Nederland bedraagt 7,3 milliard K.W.U.) De stuwdammen die daartoe in de Wolga worden gebouwd zullen bovendien een ingewikkeld systeem van irrigatiekanalen voeden en zullen tevens de Wolga beter geschikt maken voor de scheepvaart.
2. Het graven van het Toerkmeense hoofdkanaal, 1100 km lang, dwars door de Karakoem-woestijn, van de rivier de Amoe Darja tot aan de Kaspische Zee. Hierbij behoren de bouw van drie waterkrachtcentrales en het graven van 1200 km bevoeiingskanalen. Tengevolge van dit alles zal een woestijn worden omgevormd in uiterst vruchtbaar land.
3. Het graven van een 550 km lang kanaal van de beneden Dnjepr door de Noordelijke Krim en de bouw van een waterkrachtcentrale aan de beneden Dnjepr.
4. De thans voltooide aanleg van het Lenin scheepvaartkanaal tussen Wolga en Don met de bouw van een (inmiddels reeds gedeeltelijk werkende) waterkrachtcentrale aan de Don bij Tsimlanskaja (met een productie van 450 miljoen K.W.U. per jaar).
5. Het vergroten van het geïrrigeerde grondoppervlak van de gehele Sowjet-Unie door de uitvoering van een sterk verbeterd irrigatiesysteem.

Vergelijken we hierbij slechts het feit, dat in Nederland in 1918 tot de drooglegging van de Zuiderzee besloten werd en dat deze werken, ondanks de grote kennis en ontwikkeling op dit gebied van de bouwers, en de inspanningen en vakbekwaamheid der arbeiders, nog steeds niet voltooid zijn.

Maar daarbij komen nog veel meer projecten, die reeds in een vergevorderd stadium van uitvoering verkeren. De bebossings-

plannen, het aanplanten van beschermende boomgordels, die tezamen met de bevoeiingsprojecten het vormen van enorme, door de mens op stapel gezette binnenzeeën, zoals aan de Wolga, de Don en de Dnjepr, het klimaat van grote delen van de Sowjet-Unie zullen wijzigen, de woestijnwinden zullen opvangen, ja, de Sowjetmens zal deze zelfs in hun kweekplaatsen (zoals bv. de Karakoemwoestijn!) opsporen om ze aldus in de kiem te verstikken.

Voorts zijn er nog tal van grote bouwwerken in uitvoering, die — omdat ze van wat geringer afmetingen zijn dan de hierboven opgesomde — niet zulk een openbaarheid genieten. Aan de middenloop van de Wolga wordt bij de stad Gorki een grote stuwdam met bijbehorende waterkrachtcentrale gebouwd. Verder een stuwdam aan de Irtitsj en nog honderden kleinere en grotere projecten. De Wolga zal niet alleen met de Don zijn verbonden maar vanaf Stalingrad zal — in Oostelijke richting — het Stalingradhoofdkanaal de grote Russische rivier verbinden met de Oeralrivier (een afstand van 600 k.m.).

Daarenboven is er het plan Dawydow om de stroomloop van de grote Siberische rivieren Ob en Irtitsj om te wenden, van de Noordelijke IJszee naar de Kaspische zee.

Deze plannen hebben tot doel de productiekracht van het land te vergroten, die in hoge mate berusten op zijn graad van electricificatie. De grote Sowjetbouwwerken zijn daarom gericht op het leveren van een overvloed van elektrische energie aan bestaande en nieuwe bedrijven, aan de landbouw en voor het transport. Daarnaast beïnvloeden de bevoeiingswerken, die ermee zijn verbonden, de landbouwproductie in uiterst gunstige zin, worden nieuwe transportwegen geschapen, worden de klimatologische omstandigheden verbeterd en komt op basis van dit alles het welstandspeil van de bevolking snel omhoog, stijgt het culturele niveau van de massa's en wordt, tenslotte, de overvloed geschapen waaruit ieder — na gewerkt te hebben naar vermogen — kan putten naar behoefte.

Dat betekent dus dat door de uitvoering van deze werken de basis wordt gelegd voor de communistische maatschappij.

III.

OM een begrip te hebben van de gigantische afmetingen dezer projecten is het misschien wel interessant te bedenken, dat bijvoorbeeld het reusachtige Wolga-bekken (dus van zijn oorsprong tot de zee) Groot-Brittannië, Frankrijk, Spanje, Nederland, België en Luxemburg zou kunnen bevatten. Het is wellicht goed er nog eens op te wijzen, dat om het 166 km. lange Suezkanaal te bouwen tienduizenden arbeiders 11 jaar gewerkt hebben, dat tienduizenden anderen onder nog slechtere omstandig-

heden 30 jaar gewerkt hebben aan het 81 km. lange Panama-kanaal. Om nog maar te zwijgen van de financiële en morele schandalen, die de bouw van deze kunstwerken vergezelden. De bouwwerken van het communisme zullen niet meer dan ten hoogste zeven jaar tijd nemen, terwijl de totaallengte (der hoofdkanalen) 4500 k.m. bedraagt, afgezien van de talrijke stuw-dammen, de verplaatsing van steden en dorpen enz. enz. Jawel, zeggen de lasteraars van de Sowjet-Unie, „met slaven kun je altijd pyramiden bouwen”.

De Franse sociaal-democratische leider Leon Blum, heeft vóór de laatste wereldoorlog deze stelling het eerst betrokken. Het was na de tijd, waarin de vijfjarenplannen als „onzin” werden voorgesteld en de noodzaak was ontstaan nieuwe argumenten aan te dragen voor de verwoede bestrijders van de Sowjetstaat.

Ons ontwerp-beginselprogram zegt, dat „de Sowjet-Unie het bewijs levert, dat de socialistische productiewijze superieur is aan de kapitalistische productiewijze en dat de socialistische arbeid de voortbrenging verzekert van alles wat voor een leven in welvaart nodig is en die aan het gehele volk ten goede komt en niet aan een minderheid van winstmakers”.

„Leven in welvaart...” smalen de lasteraars — „leven in slavenkampen zul je bedoelen”.

De bouwwerken van het communisme geven zelf antwoord.

Laten we in de eerste plaats naar hun bestemming kijken. Pyramiden, Egyptische koningsgraven, zijn monumenten voor de dood. Een uitstekend symbool voor het kapitalisme, waar de arbeiders produceren voor de winsten van de grote monster-ondernemingen en óók voor de *rechtstreekse* dood: voor de oorlog.

Maar wie heeft voordeel van de bouwwerken van het communisme? Dat zijn toch de 200 miljoen vrouwen en mannen, die de Sowjet-Unie bevolken, die t h a n s leven en hun nakomelingschap. Want het is niet waar, dat slechts de komende geslachten zullen profiteren van de bouwwerken van het communisme. Zeker — zij zullen ervan profiteren en men zou Elsevier kunnen vragen of er misschien een verhevener, een nobeler drijfveer bestaat dan de gedachte aan de gelukkige toekomst van het komend geslacht. Maar niet alléén dat k o m e n d e geslacht zal voordeel hebben van de reuzenconstructies uit Stalin's tijd, de huidige bewoners van het land zullen onmiddellijk de gunstige invloed van dit alles op hun eigen leven kunnen bespeuren en het communisme is dan ook geen zaak van de *verre* maar (zich geleidelijk ontwikkelend) van de *nabije* toekomst.

En d a n : de „slaven”, de „dwangarbeid”.

De bouwwerken van het communisme geven op deze provocatie een uiterst duidelijk antwoord.

Immers, de gecompliceerde technische hulpmiddelen die nodig zijn voor hun uitvoering in zulk een korte tijd, sluiten in feite reeds „dwangarbeid” en „slaven” uit. Worden er gecompliceerde

technische hulpmiddelen gebruikt? Dat kan geen sterveling meer ontkennen. Elsevier's weekblad van 9 Aug. j.l. staat vol met foto's van Sowjet-graafmachines, -baggermachines enzovoorts. Er zijn automatisch werkende betonfabrieken in gebruik, die door een handvol mensen vanuit een centraal punt worden bediend. Er zijn reuzengraafmachines in gebruik, die het werk verrichten van duizenden arbeiders. Hoe zou zo'n kanaal als het Lenin-scheepvaartkanaal tussen Wolga en Don in zulk een fantastisch korte tijd gegraven kunnen worden (waarbij grote hoogteverschillen te overwinnen waren, getuige o.a. het aantal van 13 sluizen dat in het kanaal is opgenomen) zònder technische hulpmiddelen, de bouwtijd in aanmerking genomen bijvoorbeeld van het Suezkanaal, dat werkelijk met slavenarbeid werd gebouwd en waar werkelijk duizenden ten gronde gingen!

Welnu, het kenmerk van „slavenarbeid” is zijn lage productiviteit, gekwalificeerde vakarbeid is vrijwel uitgesloten en mensen, die tot werken g e d w o n g e n worden beperken hun rendement tot een minimum. Laat ons slechts denken aan de Duitse tijd toen, ondanks de zeer scherpe dwang, bijvoorbeeld de gevangenen uit zulk een kamp als Buchenwald (en dat geldt voor alle andere kampen en eveneens voor de naar Duitsland gesleepte arbeiders die niet in kampen terechtkwamen) nooit meer dan een fractie van hun arbeidskrachten hebben aangewend als ze al in een fabriek terechtkwamen!

De mensen echter, die de gecompliceerde technische hulpmiddelen bedienen, waarmee de bouw van de reuzenprojecten mogelijk wordt, ontplooiën blijkens de ongelofelijk korte bouwtijd een zeer grote productiviteit. De arbeiders, die zulke machines bedienen zijn zelf reeds halve ingenieurs. De duizenden ingenieurs, geologen, architecten, en hun hulpkrachten, die zulk een bouwwerk leiden en voorbereiden, worden blijkbaar door dezelfde gedachten gedreven. Hun werk is van hoge kwaliteit. Nog nooit is zulk een bouwwerk in de Sowjet-Unie van inferieure kwaliteit geweest, hetgeen niet gezegd kan worden van soortgelijke bouwwerken in de kapitalistische wereld. Alleen al in Amerika werden in de afgelopen 30 jaar de volgende dammen door het water vernield: De Saint Francis-Dam, 60 k.m. van Los Angeles, de Austin Dam (Pennsylvania), de Stoney River Dam, de Gem Lake Dam, de Austin Dam (Texas), de Danville Dam, de Ashley Dam, Lake Metal Dam, South Fork Dam, de English Sierra Dam (Californië), de Lower Otay Dam enzovoort.

Het is, geloven wij, vrij duidelijk, dat alleen mensen, die technisch hoog ontwikkeld zijn de bouw van dergelijke werken kunnen leiden en uitvoeren en dat het snelle tempo en de uitstekende kwaliteit van het opgeleverde werk bewijzen, dat zowel de leiding als de uitvoerders van de bouw bezielde zijn door een grote liefde voor hun werk, zich ervan bewust zijn w a a r v o o r ze werken en dat ze derhalve uitsluitend gedreven door hun eigen vrije overtuiging naar de bouwwerken van het communisme zijn gekomen. Waar overigens uitstekend voor hun voe-

ding, hun ligging, hun kleding en hun medische behoeften wordt gezorgd.

Ja, de uitvinders van de „slaven”-theorie moeten ons maar eens duidelijk maken hoe ze de 1000 kubieke meter gewapend beton per uur met hun blote handen willen produceren, die nodig zijn bij de bouw van het grote waterkrachtwerk van Koeibisjew, zonder de hulp van de meest moderne techniek.

IV.

DAGELIJKS worden aan de hierboven gepubliceerde feiten tientallen nieuwe toegevoegd.

Het is een der gewichtigste taken van de communisten en van alle vooruitstrevende mensen in Nederland daaraan grote bekendheid te geven en er daarbij voortdurend op te wijzen, dat deze projecten vredeswerken zijn, gericht op de verheffing van de mens en niet op zijn vernietiging. Steeds weer opnieuw zullen we daarbij denken aan het antwoord dat Prawda indertijd gaf aan de voormalige Engelse minister van buitenlandse zaken, Morrison, namelijk dat de vrijheid van uitbuiting van het volk, het vrij zijn van economische crises, van werkloosheid en armoede de grondslag vormen voor alle andere vrijheden van de mens. En juist omdat de Sowjet-Unie daarvan het levende, dagelijks in overtuigingskracht toenemend bewijs vormt „achten de communisten het vanzelfsprekend, dat zij en alle progressief denkende mensen zich op de Sowjet-Unie oriënteren als hun aanvoerster en hun lichtbaken naar een nieuwe maatschappij.” (Ontwerp Beginselprogram).

Het ontwerp-beginselprogram stelt vast, dat geen doeltreffende strijd tegen het kapitaal, voor vrede, voor vooruitgang en sociale rechtvaardigheid mogelijk is, „die niet berust op de hechtst mogelijke solidariteit met de Sowjet-Unie en met Stalin, de grootste maatschappij-hervormer, geleerde en staatsman, die ooit aan het hoofd der opwaarts strevende mensheid heeft gestaan”.

Wie een ogenblik denkt aan de betekenis van de Sowjet-Unie als waakster voor de vrede, wie zich realiseert welk een zegenrijke invloed de bouwwerken van het communisme hebben en zullen hebben, wie daartegenover de machinaties der Amerikaanse machthebbers en hun dienstvaardige kliken gadeslaat, zal met deze zinsnede van harte instemmen. En hij zal met des te meer ijver zijn krachten geven aan de strijd voor vrede en vrijheid in ons eigen land, in onze eigen verhoudingen, langs onze eigen weg „onder de voorwaarden van (onze) eigen nationale, politieke en economische ontwikkeling”.

G. GEELHOED

Enkele aantekeningen over de werkloosheid en de nieuwe werkloosheidswet

IN de afgelopen winter, toen het aantal werklozen steeg tot meer dan 175.000, nam de Tweede Kamer het besluit om de werkloosheidswet, die reeds in 1949 werd aangenomen, met ingang van 1 Juli van dit jaar in werking te stellen.

Dit besluit was duidelijk een tegemoetkoming aan de werkloze arbeiders, die allerwege in beweging kwamen tégen hun werkloos-zijn, en vóór verbetering van hun positie als werklozen.

Het was tevens een tegemoetkoming aan de wil van brede lagen van de bevolking, die de werklozen in hun strijd steunden, omdat zij ernstig verontrust werden door de gevolgen van deze zo snel om zich heen grijpende werkloosheid, die in die maanden een omvang aannam als na 1945 nog niet was gekend.

Velen uit ons volk en vooral zij, die direct bij het vraagstuk waren betrokken, ondervonden en leerden dat het de regeringspolitiek van Drees was, die deze werkloosheid veroorzaakte en die ook een beletsel vormde voor de bestrijding van de werkloosheid en de verbetering van de werklozen-zorg.

Daarom waren ook de N.V.V.-hoofdbestuurders gedwongen om aan de regering bepaalde eisen kenbaar te maken, zowel op het gebied van de werklozenzorg als de bestrijding van de werkloosheid. Het besluit tot invoering van de Werkloosheidswet en de daarop volgende verklaringen over maatregelen ter bestrijding van de werkloosheid, waren daarom enerzijds: *concessies aan de strijdwil van de werkloze arbeiders en de ontevredenheid en ongerustheid onder de andere lagen van de bevolking*, anderzijds: *bleef de regeringspartijen en de hoofdbestuurders van het N.V.V. en de confessionele organisatie toen zij tot deze concessies gedwongen waren, niets anders over, dan de schijn te wekken, dat het hen heilige ernst was met de bestrijding van de werkloosheid en de verbetering van de werklozen-zorg.*

De regeringspartijen gingen voort met het doen van geruststellende verklaringen, alsof zij werkelijk hun best deden.

De leiders van het N.V.V. hieven een hoera-geroep aan over de „verkregen” resultaten. Een en ander met het duidelijke doel om olie te storten op de golven van de toenemende strijdwil en ontevredenheid (waarbij de toen op handen zijnde verkiezingen een hartig woordje meespraken).

Gelijktijdig met het doen van deze concessies werden er echter maatregelen beraamd om de uitwerking ervan ongedaan te maken. Hoe het daarbij is gegaan met de bestrijding van de werkloosheid blijkt het duidelijkst uit de cijfers.

De regering deed de belofte, dat het aantal werklozen per 1 Mei

j.l. zou zijn teruggebracht op 100.000. In tegenstelling hiermede waren er op 31 Juli 117.157 *geregistreeerde werklozen*, dat is 5.052 méér als eind Juni en 49.257 méér als in Juli 1951.

Nog duidelijker spreken de cijfers wanneer wij b.v. de bouwvakken onder de loupe nemen.

Eind Juli stonden er 18.480 bouwvakarbeiders werkloos aan de stempelokalen. Dat is 10% van het totaal, in een maand, dat normaal in de bouwvakken onder „hoogconjunctuur” wordt gewerkt. Dit cijfer geeft *een stijging* aan van 1200 vergeleken met Juni van dit jaar en van 11.080 vergeleken met Juli 1951.

De voosheid van de regeringsbeloften op het gebied van de werkloosheidsbestrijding wordt met deze cijfers wel duidelijk aangetoond. Zij wordt nog duidelijker, als wij hierbij vermelden, dat het woningtekort nog dagelijks stijgt en de 300.000 verre overtreft.

OP het gebied van de werklozenzorg is het niet anders. Een eerste poging om de uitwerking van de gedane concessies ongedaan te maken, was het Wetsontwerp 2459, hetgeen door de regering bij de Tweede Kamer werd ingediend.

Volgens dit wetsontwerp zouden alle arbeiders die op 1 Juli reeds werkloos waren, uitgesloten worden van de rechten die de werkloosheidswet bieden.

De actie tegen dit wetsontwerp werd gevoerd door de communistische fractie *in*, en door de werklozen *buiten* de Tweede Kamer. De actie slaagde er niet in de regering te dwingen het wetsontwerp terug te nemen, daarvoor was zij niet krachtig genoeg. De actie was echter wel zo krachtig dat de regering gedwongen werd belangrijke verbeteringen tot stand te brengen in de oude O.B.-en S.B.-regelingen en hiervoor in de plaats te stellen een nieuwe „Sociale voorzieningsregeling”, die eveneens per 1 Juli j.l. in werking is getreden.

En de Werkloosheidswet?

In zijn oorspronkelijke opzet en vorm brengt deze aanzienlijke verbeteringen in de werklozenzorg. Maar daar is in de eerste plaats nog altijd het vraagstuk van de premiebetaling. Deze is thans voor rekening van de regering, de werkgever en de werknemer, waarbij de arbeider een loonbijslag dient te ontvangen evenredig aan het te betalen deel van de premie.

De praktijk hiervan is, dat zowel het deel van de premie, dat de werkgever moet betalen als het deel waarvoor hij de arbeider een evenredige loonsverhoging moet geven, in de kostprijs van het product wordt doorberekend, dus ten laste komt van de consument, waarvan de arbeidersklasse verreweg het grootste deel uitmaakt.

Dit is de werkgevers nog niet genoeg. Reeds vóór de verkiezingen gingen er uit hun kringen stemmen op om de arbeiders hun deel van de premie volledig te laten betalen door voor dat deel geen loonbijslag te geven, en de premie zonder meer van het loon af te houden.

In de tweede plaats komt het er nu vooral op aan hoe de wet wordt uitgevoerd. Alvorens hierop in te gaan, is het van belang te weten, dat de uitvoering van de wet in handen is gelegd van 26 bedrijfsverenigingen en dat in de besturen van deze verenigingen, NVV- en confessionele hoofdbestuurders 50% van de functies bezetten.

Elk besluit, dat door deze besturen genomen wordt, wordt dus met goedkeuring van de NVV- en confessionele hoofdbestuurders genomen.

In de enkele weken praktijk van deze wet ervaren we elke dag dat de regering haar streven om de eenmaal gedane concessies ongedaan te maken voortzet. De mazen van de werkloosheidswet zijn daarvoor ruim genoeg gehouden.

De strijd voor de juiste uitvoering van de wet is in volle gang maar hij speelt zich tot dusver nog veel te veel binnenskamers af. Eén van de belangrijkste oorzaken daarvan is het feit, dat de arbeiders zich tot nu toe niet op de hoogte konden stellen van de mogelijkheden die de wet biedt. Dit wordt in de hand gewerkt, doordat enerzijds de bedrijfsverenigingen de arbeiders aan het lijntje proberen te houden door beslissingen over uitkering of hoogte van de uitkering uit te stellen (de meeste bedrijfsverenigingen werken met voorschotten), anderzijds een behoorlijke voorlichting in de dagbladen, behalve in de Waarheid, ontbreekt.

Er liggen reeksen van voetangels en klemmen voor de arbeiders verborgen, die een gedegen, maar eenvoudige voorlichting noodzakelijk maken. Een voorlichting die gegeven moet en kan worden in de eerste plaats door de E.V.C. en daarnaast door werklozen-comité's.

De ervaring leert, dat de advieskantoren van de E.V.C. en werklozencomité's overstroomd worden door arbeiders, die juist over deze wet voorlichting vragen en vaak met ernstige moeilijkheden zitten.

Een uitstekend initiatief werd op dit terrein door de Landelijke Contactcommissie van Werklozen en DUW-arbeiders genomen, die tot uitgave van een voorlichtingsbrochure over de werkloosheidswet e.d. overging. Een eerste oplage van 12.500 exemplaren werd vlot aan de man gebracht. Een tweede druk was noodzakelijk. Wel een bewijs welk een grote behoefte er bestaat aan voorlichting over dit onderwerp.

Het is de taak van de partijgenoten in de E.V.C. en in de werklozencomité's mee te helpen, een zodanig advies en voorlichting te geven, waaraan thans meer dan ooit dringende behoefte bestaat.

Voorlichting en advies betekent echter in het algemeen slechts hulp in individuele gevallen en kan daarom ook maar tot beperkte resultaten leiden.

DE strijd voor de juiste uitvoering van de wet zal, zo hij tot resultaat wil leiden, in hoofdzaak gevoerd moeten worden

langs de weg der acties. De invoering van de Werkloosheidswet heeft terecht verwachtingen wakker geroepen in de harten van de arbeiders. Verwachtingen, die niet vervuld zullen worden wanneer de arbeiders lijdzaam blijven toezien.

De arbeidersklasse, en met haar vele andere groepen en lagen uit de bevolking, zijn bereid *tegen* de werkloosheid en *vóór* een goede werklozenzorg te strijden. Het bewijs hiervoor is geleverd door de succesvolle acties van werkloze arbeiders in de afgelopen winter en zomer, en eens temeer enkele weken geleden in Wieringen.

Het bewijs is boven alles geleverd in de afgelopen verkiezingen.

De winst van de P.v.d.A. werd *niet* verkregen op grond van haar regeringsbeleid maar op grond van haar verkiezingsprogramma. Onder druk van de wil van het Nederlandse volk waren de leiders van de P.v.d.A. gedwongen om de leuzen Werk en Woningen in hun verkiezingsvaandel te schrijven. Thans zullen zij gedwongen moeten worden om voor deze leuzen te vechten of hun ware aard bloot te geven.

De praktijk met de werkloosheidswet is in tegenspraak met de geest van de wet, met de verkiezingsbeloften van de P.v.d.A. en de beloften van de N.V.V.-hoofdbestuurders.

Wekenlang moeten werkloze arbeiders op uitkering wachten en zij verkrijgen vaak pas voorschotten hierop door harde strijd;

de meest ongunstige uitleg wordt gegeven aan het begrip dagloon, waardoor de uitkeringen vaak uiterst laag worden;

wachtdagen worden ingesteld;

reeds thans worden arbeiders, die wachtgeld ontvangen, naar de D.U.W. gezonden;

reactionnaire contrôlemaatregelen worden ingevoerd.

Hiertegen, d.w.z. *vóór* de juiste uitvoering van de wet, moet de strijd worden georganiseerd.

Juiste voorlichting en advies zal ons dichter brengen bij de massa der arbeiders, zal ons in kennis brengen met de noden en grieven die onder hen leven, zal ons in staat stellen met de arbeiders de juiste eisen en leuzen op te stellen en tezamen met hen voor de inwilliging van de eisen de strijd te organiseren. Want deze strijd dient voorbereid te worden, onder de arbeiders, in de vakorganisaties.

In de afgelopen winter werden de NVV- en andere Uniebestuurders gedwongen radicale woorden te spreken en „eisen” te formuleren. Door de tekortkomingen, de slechte uitvoering van de werkloosheidswet in de vakorganisaties aan de orde te stellen, zullen de Uniebestuurders gedwongen worden om eveneens de strijd voor een juiste uitleg van de Werkloosheidswet aan te gaan.

Samen met de arbeiders opkomen voor de kleine en aller-kleinste belangen, individueel en in massale actie, daarin komt de eenheid van de arbeiders tot stand, zal de vakbeweging

geactiveerd worden, en zullen de leiders van de P.v.d.A. gedwongen worden hun verkiezingsbeloften na te komen of zich zelf te ontmaskeren.

Samen met de arbeiders en andere bevolkingsgroepen vechten voor een zo goed mogelijke werklozenzorg betekent de voorwaard-scheppen voor een hecht verbond van communisten en socialisten, van communisten en andersdenkenden, in de strijd tegen de gevolgen van de werkloosheid, maar ook tegen de oorzaken van de werkloosheid.

Dat betekent een hecht bondgenootschap vormen tegen elke regering die het belang van ons volk verkoopt aan de Amerikaanse oorlogsmaniakken.

W. VAN HET SCHIP

LANDBOUWWETENSCHAP EN OORLOGSVORBEREIDING

DE meest prominente en voor de Nederlandse regering bruikbare figuren uit de kringen van de landbouwwetenschap, zoals professoren, landbouwconsulenten en ingenieurs, ambtenaren van het ministerie van landbouw, studenten en oud-studenten van de landbouw-hogescholen zijn in Juli in Wageningen bijeen geweest om in de 17de Nederlandse landbouwweek te luisteren naar verschillende inleidingen over landbouw-vraagstukken, die nationaal en internationaal gezien ter tafel waren gebracht.

Uit de strekking der inleidingen en de direct hiermede in verband staande vraagstukken is duidelijk gebleken wat in hoofdzaak de bedoeling van deze „landbouwweek” is geweest, n.l. om de landbouwpolitiek van de regering onder leiding van Mansholt, die afgestemd is op een Amerikaanse economische oorlogsvorbereiding, door de Nederlandse landbouwwetenschap te laten ondersteunen en te propageren.

Enkele inleidingen zijn voor de aanwezige, objectieve luisteraars een bevestiging geweest van datgene wat we in een artikel van het Aprilnummer van P. en C., „De boeren en de oorlogsvorbereiding”, hebben vastgesteld.

In genoemd artikel hebben we er op gewezen, hoe de Nederlandse regering slaafs de bevelen van Amerika opvolgt en haar landbouwbeleid instelt op een productieverhoging en voedselvoorraadvorming in West-Europa, niet voor een betere voeding van het werkende volk, maar om mee te helpen aan het Ameri-

kaanse doel, nl. voedselreserves te vormen voor oorlogsvoorbereiding tegen de volken van Oost-Europa.

In dit verband is er dan ook voor de Amerikaanse oorlogsdrijvers, naast het militaire bewapeningsvraagstuk, nog een ander, voor hen minstens even belangrijk vraagstuk, nl. hoe verkrijgen we in W.-Europa een hogere landbouwproductie, aangepast aan de behoeften van de generaals. Voor de imperialistische landen, met Amerika aan de kop is er maar één wet, die het gehele economische leven moet beheersen n.l. deze, dat Amerika niet alleen de koude, maar ook een „warme” oorlog tegen de Oost-Europese volkeren moet winnen.

In het eerder genoemde artikel van P. en C. hebben we met cijfers en feiten aangetoond hoe Amerika zich, mede met behulp van de Nederlandse landbouw, op een oorlog in het Europese continent tracht voor te bereiden. Steeds meer voorbeelden wijzen hierop.

Zo lezen we kortgeleden in het wekelijks verschijnend vakblad „De vee- en vleeshandel”, dat in West-Duitsland de koelhuizen boordevol met vleeswaren liggen, die o.a. geïmporteerd zijn uit Nederland. De export van eieren uit ons land naar West-Duitsland is groter dan ooit tevoren. Komen deze eieren op de tafels van de arbeidersgezinnen in West-Duitsland? Geen sprake van, en wel om de eenvoudige reden, dat eieren zowel als vlees voor het werkende volk, evenals in ons land, onbetaalbaar zijn geworden. Maar eieren kunnen in de vorm van eierpoeder geconserveerd worden en in deze vormen als voorraadvorming voor de soldaten gebruikt worden. We denken daarbij aan de bezettingsjaren toen de Duitse bezetters zich tegoed deden aan het kostbaarste voedsel, dat in West-Europa lag opgeslagen en Hitler in staat stelde zijn misdadig spel te spelen.

En zo speelt de voeding voor een Europees leger in dienst van Amerika een zeer belangrijke rol in zijn oorlogsplannen. Om deze reden is het begrijpelijk, dat de Nederlandse landbouw, voornamelijk de veehouderij, de varkensfokkerij en het pluimvee in de aandacht geplaatst worden van de Amerikaanse machthebbers. Naast de wapenindustrie in het Roergebied moet ook een agrarische voorraadschuur gevuld worden.

In dit raam gezien is het verklaarbaar, dat de 17e Nederlandse landbouwweek in Wageningen voor een zeer groot gedeelte is benut voor het vraagstuk van de veevoederpositie, nationaal en internationaal gezien. Zo zagen we op de eerste dag van genoemde week op het podium verschijnen de heer Boerma, de directeur van de Europese afdeling van de F.A.O. (Food and Agricultural Organisation — Wereldlandbouw- en voedselorganisatie van de UNO) en de heer Visser als voorzitter van de hoofdafdeling veehouderij van de Stichting van de Landbouw.

Uit de inleiding van ir. Boerma bleek, dat deze er weliswaar stond als afgevaardigde van de FAO, maar dat zijn toespraak geheel was afgestemd op het beleid van Mansholt, die de bevelen van Washington prompt nakomt. Bevelen die hierop neerkomen,

dat de veeboeren, de pluimveehouders en de varkensfokkers er rekening mee moeten houden, dat de productie opgevoerd moet worden, hoewel het er met de internationale veevoedervoorziening niet zo gunstig uitziet, dat de boeren daarom zelf meer veevoeder moeten gaan verbouwen en dat hier grasland voor gescheurd moet worden. Hierbij moeten zij niet rekenen op veevoeder uit de Oost-Europese landen, want het Sowjet-blok zou door verschillende factoren geen rol van betekenis kunnen spelen op de wereldmarkt. Welke deze factoren zijn, daar ging Boerma wijselijk niet op in!

Was dit wel het geval geweest, dan zou hieruit gebleken zijn dat hij de feiten bewust verdraaide. Want ook Boerma kan weten dat de veevoederpositie in ons land en in meer West-Europese landen veel gunstiger zou kunnen zijn als de regeringen zich los maakten van de inmenging van Amerika en gebruikmaakte van de mogelijkheid tot het importeren van voedergraan uit de Oost-Europese landen, waar bovendien geen dollars voor nodig zijn.

De S.U. kan voedergranen in grote hoeveelheden leveren, is hiertoe bereid en levert reeds bepaalde hoeveelheden aan verschillende Europese staten. Het staat dus vast dat het tekort aan veevoeder een kunstmatig geschapen tekort is, ontstaan door de inmenging van Amerika in Europese aangelegenheden.

Ir. Boerma maakte zich er in Wageningen mee af door op te merken, dat het hem wel bekend was dat er gezegd werd, dat de export uit het Sowjetblok vergroot kon worden, maar dat we maar af moeten wachten wat hiervan waar is!

Waarom afwachten, vragen we ons af?

De laatstgehouden economische conferentie in Moskou heeft hierop al een antwoord gegeven en bevestigd dat er vele mogelijkheden liggen om de ruilhandel met de Oost-Europese landen uit te breiden in het belang van de volken van Oost en West.

De heer v. Appeldoorn, de bekende oud-radiocommentator van de AVRO die met vele andere handeldsmensen en economen deze conferentie in Moskou heeft bezocht, zei het bij zijn terugkomst zo kernachtig:

„De beweging voor internationaal handelsverkeer, in het belang van de verstandhouding tussen de volkeren en de wereldvrede, die in Moskou is begonnen, zal niet tegen te houden zijn niettegenstaande alle pogingen daartoe.” Deze uitspraak is door de feiten bevestigd.

Een voorbeeld, dat aantoont dat de ontwikkeling in deze richting gaat en moet gaan, is o.a. reeds door Denemarken gegeven. De handel tussen dit land en de S.U. ontwikkelde zich in de geest van wederzijdse belangen. Denemarken bouwde schepen voor de S.U., en dit land leverde o.a. voedergranen, wat voor de Deense veehouderij, die evenals in Nederland groot gebrek heeft aan krachtvoer, van het allergrootste belang is.

Bovendien levert Denemarken boter aan de S.U. voor een lonende prijs, boter die ze — evenals Nederland — aan Engeland

slechts met verlies kwijt kan. Amerika mengde zich in deze vredige ontwikkeling op handelsgebied en wilde Denemarken de aflevering van een tankschip, wat reeds in 1948 contractueel was vastgelegd, verbieden op straffe van inhouden van de zgn. dollarsteun.

De Deense arbeiders protesteerden terecht tegen dit Amerikaanse dreigement, omdat anders het spook der werkloosheid nog meer slachtoffers zou maken. De regering liet hierop Amerika weten, dat ze niet alleen genoemd schip zou afleveren maar ook een tweede tankschip zou gaan bouwen, dat eveneens in 1948 was besteld. Van deze duidelijke taal zijn de Amerikaanse machthebbers geschrokken; ze moesten hun bedreiging terugtrekken.

Nadien is Amerika hetzelfde spel begonnen met ons land, dat een nieuwe order van de S.U. kan krijgen voor de bouw van twee vrachtschepen ter waarde van 50 miljoen gulden. Dergelijke orders betekenen niet alleen het opheffen van de werkloosheid, maar tevens mogelijkheden om in Oost-Europa graan en hout te kopen, dat elders alleen maar voor dollars te krijgen is.

Amerika kwam echter met de brutale eis om deze bestelling af te wijzen. Amerika stuurt bewust in West-Europa op chaos en armoede aan, om de jonge werklozen mobiel te maken voor een Europees leger, terwijl, zoals v. Appeldoorn zo overtuigend zei: „de economische conferentie in Moskou kennelijk belegd is om naast de wederzijdse handelsbetrekkingen de onderlinge vredeswil te versterken.”

In tegenstelling met deze gedachte komt ir. Boerma in Wageningen vertellen, dat:

„De meest karakteristieke punten van de tegenwoordige wereldvoedergranensituatie zijn enerzijds een nog steeds aanzienlijke vraag, niettegenstaande vrijwel alle importlanden streven naar een zo hoog mogelijk peil van zelfvoorziening en anderzijds een onzeker aanbod, grotendeels beperkt tot één bepaald gedeelte van de wereld en daar alleen verkrijgbaar tegen dollars. Dit laatste schept nog additionele moeilijkheden voor vele landen met lage dollar-reserves.”

Zulk een uitspraak moet men zien in verband met de hierboven aangestipte eis tot het opvoeren van de binnenlandse productie van veevoeder en het scheuren van grasland.

Deze politiek is rechtstreeks gericht tegen het door de bodemgesteldheid, de klimatologische omstandigheden, de wetenschappelijke en technische begkwaamheid van ons volk alsmede door de marktomstandigheden in het omringende buitenland gedurende vele tientallen jaren opgebouwde land- en tuinbouwstelsel. Het meest sprekende kenmerk van dit stelsel is de veredelingslandbouw in de ruimste zin van het woord en de daaraan verbonden intensieve bewerking van de grond.

Dit stelsel berust o.m. ook op de invoer van grote hoeveelheden veevoer. Dit is geen invoer, die Nederland financieel in een scheve positie brengt, want de daardoor mogelijk gemaakte omvangrijke agrarische uitvoer levert deviezen en winst op, waarmee een groot gedeelte van de anderszins nodige invoer betaald kan worden.

Het opvoeren van de productie van veevoer in eigen land is op zichzelf geen verwerpelijke eis. Het wordt echter een verwerpelijke eis, wanneer daardoor het door de historie gegroeide stelsel, dat aan een groot deel der bevolking werk verschaft, wordt aangetast. En dat is het geval met de huidige Amerikaanse eisen, die met quasi-wetenschappelijke argumenten in Wageningen verdedigd werden. Het scheuren van grasland b.v. betekent de teruggang van de intensieve naar de extensieve landbouw, daar waar intensieve landbouw het aangewezen stelsel is. Het betekent aantasting van de bestaansmogelijkheid van belangrijke groepen kleine en middelboeren.

Het dollartekort is door ir. Boerma slechts als een doorzichtig excuus aangegrepen, om de inschakeling van de Nederlandse landbouw in de Amerikaanse oorlogsvoorbereiding, ten koste van de boerenbevolking aan te bevelen. Want, zoals gezegd, er is veevoeder te krijgen, ook zonder dollars. Het voordeel hiervan is bovendien, dat de producenten van dit veevoeder bereid zijn Nederlandse producten als betaling te aanvaarden. Het betreft hier bovendien niet alleen schepen, zoals in het besproken geval met de Sowjet-Unie. Want de landen van Oost-Europa zijn zelfs ook bereid bepaalde soorten veredelingsproducten van de Nederlandse landbouw in ruil voor veevoeder af te nemen.

Het dollartekort is echter juist ontstaan door dat de opeenvolgende Nederlandse regeringen toegestaan hebben, dat Nederland eenzijdig van Amerikaanse leveranties afhankelijk werd gemaakt, terwijl aan de andere kant Amerika weigert Nederlandse producten (men denke aan de kaas-affaire) te kopen; terwijl Amerika voorts aan Nederland de weg voor een voordelige en stabiele, niet door crises gestoorde afzet in het Oosten tracht te versperren.

We hebben getracht in dit artikeltje aan te tonen, hoe deze moeilijkheden ontstaan, hoe we ze tot een oplossing kunnen brengen en hoe de weg voor het werkende volk open ligt voor vrede en welvaart.

C. BORST

Naarmate de uitbuiting van het ene individu door het andere wordt opgeheven, wordt ook de uitbuiting van de ene natie door de andere opgeheven. Tegelijk met de tegenstelling der klassen binnen het raam van de natie, vervalt de vijandige houding der naties tegen elkaar. (Communistisch Manifest, 1848.)

De eerste Nederlandse levensbeschrijving van Maxim Gorki

I

ERKENNEN wij het eerlijk: de grote schrijver en mensenvriend Maxim Gorki (1868—1936) is in Nederland voor zeer velen, ook uit de arbeidersklasse, niet veel meer dan een naam. Men zegt: De Moeder, Nachtasyl, Zomer, de 3-delige autobiografie, en dit alles, aangeduid met de schemerige voorstelling, dat Gorki iets met de Sowjetliteratuur te maken heeft, „rondt” dan het gemiddelde Gorki-beeld „af”. Een ietwat beschamende tegenstelling tot landen als China, de jonge Volks-democratieën, India, waar Gorki, voor lezers en schrijvers, tot de grote socialis-tische opvoeders in de breedste zin behoort.

In een kapitalistisch land als het onze ligt een verklaring voor Gorki's betrekkelijke onbekendheid voor de hand. Wie over Gorki schrijft en zijn werk analyseert, analyseert tevens het kapitalisme, dat deze Rus als mens en schrijver heeft gehaat en gekastijd. Men moet zich verdiepen in „pijnlijke” zaken. Terwijl in ons land reeds enkele geslachten van Slawisten werkzaam zijn, is er van geen hoogleraar, kandidaat of doctorandus ooit een studie of proefschrift over Gorki verschenen. Men bewondert hem en zwijgt hem dood. Zijn bizondere betekenis voor de Russische en daarmee voor de wereldliteratuur ontging vroegere generaties van socialisten en marxisten. Het heeft, kortom, van alle zijden aan elke diepgaande voorlichting omtrent deze no-bele en geniale figuur ontbroken.

Om deze redenen alleen al juicht men het verschijnen van de eerste Nederlandse levensbeschrijving van Gorki *) van harte toe. Zij is van de hand van de onvermoeibare Dr. K. F. Proost, die ook over Ibsen, Nietzsche, Strindberg en Brandes schreef. Het is, kan men zeggen, niet meer dan een daad van eenvoudige rechtvaardigheid, maar de daad is er niet geringer om. Dr. Proost heeft dit werk geschreven met toewijding en liefde, twee eigenschappen, onmisbaar voor elke biograaf van Gorki. Het relaas van Dr. Proost is onopgesmukt, voor ieder verstaanbaar; hij heeft de feiten opgespoord en in hun volgorde gerangschikt, en die feiten zelf in volle omvang laten spreken. Dit verschaft de lezer, die enigermate gewapend is, bijna alle gewenste materiaal, om zich een beeld van Gorki's levensloop en de ontwikkeling van zijn denkbeelden te vormen. We zeggen zeer bewust

*) Dr. K. F. Proost: Maxim Gorki; zijn leven en werken. Van Loghum Slaterus, Arnhem, 1952. (Bevat uitgebreide literatuur-opgave.) Prijs f 7.50.

bijna, en raken hier meteen het zwakke punt van het werk. Dr. Proost is geen marxist. Hij benadert Gorki en de tijdsproblemen geheel uit de figuur van Gorki zelf en niet, zoals de dialectisch-materialist dat zou doen, vanuit het historische milieu en de daarin plaats grijpende omwentelingen. Een scherp omlinjende achtergrond van Gorki's schrijversleven — ruw genomen de periode 1895 tot 1935 —, die feitelijk als begin-hoofdstuk in Proost's boek had moeten staan, wordt door de socialist van vandaag smartelijk gemist. En het is dan b.v. ook nodig, dat de critische lezer bij de lectuur van dit Gorki-boek doorlopend de Geschiedenis van de Comm. Partij der Sowjet-Unie (b) naast zich heeft liggen, om zich er van te vergewissen, wat zich op het grote toneel, waarop ook Gorki een der spelers was, heeft voltrokken.

Zonder zich te realiseren, dat Gorki's levenswerk de schildering is van het leven van het Russische volk in bovenvermelde critieke en alles ómvormende periode, kan men Gorki's deugden en enkele van zijn tekortkomingen niet op hun juiste waarde schatten. Men moet er zich steeds van bewust blijven, dat Gorki's levenswerk aanvangt, wanneer het industriële kapitalisme in Rusland binnendringt, de invloed van de narodniki, de „boeren-utopisten" met hun illusies en individuele acties, wegslijt en Lenin's invloed op de voorhoede van het Petrograder fabrieksproletariaat begint, d.w.z. wanneer het marxisme in Rusland zich meester gaat maken van de massa. Men dient er zich voorts van bewust te blijven, dat de revolutie van 1905 (de „mislukte") voor het eerst de kwestie van het bondgenootschap tussen uitgebuite stad en uitgebuit platteland aan de orde stelde; dat na deze generale repetitie voor 1917 een periode van afschuwelijke reactie en geestelijk duister volgde, die ook niet onopgemerkt langs Gorki is heengegaan; dat het bondgenootschap van arbeiders en boeren, door Lenin en Stalin begrepen en verwezenlijkt als het beweegpunt, waaromheen de socialistische omwenteling van October 1917 kon zegevieren, door velen — onder wie tijdelijk ook Maxim Gorki — niet is begrepen en hen voor verwarrende omstandigheden plaatste.... Men moet ten slotte duidelijk voor ogen hebben, dat de overwinning van de Octoberrevolutie op alle terreinen van het leven en de opbouw van het socialisme in één land — dank zij Stalin's 5-jarenplannen en de collectivisatie van de landbouw — de grondslag werden voor Gorki's edel en diepzinnig socialistisch humanisme — zelfs in zulk een mate, dat de binnen- en buitenlandse vijanden der Sowjet-Unie (als in zovele gevallen „broederlijk" samenwerkende) Gorki haatten als de pest, en dat zijn dood een van de uitvloeisels is van deze haat: het waren de handlangers van Trotzki-Boecharin, die Gorki in 1936 vermoordden.

Deze achtergrond scherp en principiëel te stellen, is tevens het antwoord geven op een aantal problemen, die er in verband

met Gorki's leven rijzen. Dr. Proost heeft deze historische en politieke achtergrond niet kunnen verwaarlozen, maar ze is bij hem bijna bijkomstig; de kwestie van Gorki's dood wordt b.v. in een voetnoot afgedaan! Voor de dialectisch-materialist echter is het duidelijk en onvermijdelijk, dat de levensgang van een kunstenaar (en niet slechts de zijne) wordt bepaald door de lotgevallen van zijn volk in de meest critieke en beslissende momenten, en voor een kunstenaar en denker als Gorki, die in en met en uit het volk leefde, gaat dit in nog sterkere mate op.

Hiermee is dus het kwetsbare punt van deze biografie aange- raakt. Het is duidelijk, dat de *methode* van Dr. Proost niet de onze zou zijn geweest. Een methode is altijd meer dan een hulp- middel; het is de uitdrukking van een levenshouding. Maar wij willen hieraan direct toevoegen, dat de methode van Dr. Proost — het eenvoudig samenbrengen van de levensfeiten van Gorki in een min of meer rechtlijnige opstelling — althans het voor- deel heeft van een ouderwetse, burgerlijk-degelijke eerlijkheid, die men zelden of niet meer aantreft; dat hij niets heeft gedaan, om een bevooroordeeld beeld op te hangen, en dat het hem (men leze b.v. de blz. 160—170) zeer wel bewust is, dat de samenhang tussen Gorki en de Russische revolutie, voor en na 1917, een onverbreekelijke is.

II

GORKI is de grote kroniekschrijver van het tijdvak 1895—1935 in Rusland; met de nadruk op de vóór-revolutionnaire pe- riode. Van de zwervers en barveoeters uit de eerste novellen tot aan de komst van het nieuwe, bolsjewistische type heeft Gor- ki heel de Russische samenleving van zijn tijd geschilderd. Het was de schildering van een maatschappij (de tsaristisch-kapita- listische) *in ondergang*. Ook vóór hem hadden grote Russische schrijvers die ondergang geschilderd. Leo Tolstoj had de wereld van het instortende grootgrondbezit beschreven, en was met een grimmige haat tegen de werkelijkheid in de religie ge- vlucht; Anton Tsjechow had de ondergang getekend van de burgerlijke en intellectuele (liberale) milieu's en zich zwaar- moedig afgevraagd, vanwaar en wanneer de verlossing zou komen. Gorki's beeld van de tsaristisch- kapitalistische verwor- ding van het oude Rusland laat, hoewel het misschien tragischer en vreselijker is dan bij de twee genoemden, geen hopeloze in- druk na. Het was Georg Lukács, die opmerkte, dat de ondergang bij Gorki geen einde is, *maar het begin betekent van het geluk der mensheid*. Dat verklaart ook — aldus Lukács — de brede rust, de kracht, het ondoofbare geloof in de mens, die Gorki's boeken uitstralen. In Gorki's werk gaat het oude, dat afsterft, nooit onvergezd van het nieuwe, dat bevrijdend ontkiemt.

Onwrikbaar is bij Gorki het vertrouwen in de scheppende be-

zieling, die van het volk uitgaat. In zijn autobiografie, waarin hij zijn jeugdjaren beschrijft, „vol loodzware afschuwelijkheden”, en waarin domheid, wreedheid en hebzucht zonder einde lijken te heersen, stijgt als een symbool van licht de gestalte van de grootmoeder op; *zij is het volk*. Zij hoort als Siegfried, Don Quichote, Hamlet en Faust tot de onsterfelijke gestalten van de wereldliteratuur. Terwijl reeds bij de grote meesters van het Russische realisme der XIXe eeuw de vrouwengestalten een vaak bewonderenswaardige zielskracht en heldhaftigheid vertonen, krijgen deze bij Gorki nieuwe trekken; de grootmoeder uit „Mijn jeugd” en de oude Nilowna, „De Moeder”, die de gevallen rode vlag opraapt en verder draagt, zijn *heldinnen van het proletariaat*. Met Gorki trad het volk als nieuw element in de literatuur. De revolutie kondigt zich bij hem profetisch aan. In het „Lied van de Valk” (1895) verheerlijkt hij nog de dappere, strijdbare enkeling, die zich niet neerlegt bij de heerschappij van het lage; in „Het Lied van de Stormvogel” (1901) verkondigt hij reeds, dat de overwinning is weggelegd voor de ontwakende *massa*.

Sinds 1900 is Gorki steeds dichtter bij Lenin en de bolsjewiki komen te staan. Na de mislukking van 1905 gaat hij naar Ameri-

ka, om er geld in te zamelen voor de vervolgde revolutionnaires. De Ver. Staten worden voor hem de grote, moderne verschrikking van het kapitalisme in zijn ergste vorm: een roofohol van de gele duivel, de dollar. (Men zie zijn schetsen: „Amerika, het land van de gele duivel”, Pegasus, 1950). De gedachte aan de internationale broederschap der geplaagden en gejaagden wint voor hem vaste vorm. Hoe het proletariaat in de strijd voor zijn rechten groeit, en hoe de Partij daarbij als opvoedster optreedt, die de mensen ideologisch en naar het karakter staalt, schilderde Gorki in 1907 in zijn roman „De Moeder”, die Lenin van superieure betekenis voor de bewustwording der Russische arbeiders achtte. En hoe, in de periode van duistere reactie, de periode van de Russische eerste-minister Stolypin en zijn schrikbewind, het kapitalisme ook in Rusland lafaards en fraseurs maakte van z.g. linkse intellectuelen, is de inhoud van Gorki's laatste, 4-delige roman „Klim Samgin”, die Gorki tussen 1927 en 1936 schreef. Het vraagstuk van de verhouding tussen arbeidersklasse en intellectuelen heeft Gorki levenslang geplaagd, omdat de werkelijkheid hem op dit punt van de ene ontgoocheling in de andere stortte. De oorzaken van die ontgoocheling heeft hij in „Klim Samgin” tot op de vezel opgespoord en uitgerafeld. Het is geen wonder, dat Gorki zijn armzalige held Samgin laat sterven op het moment, waarop Lenin in April 1917 te Petrograd arriveert. Voor Rusland brak er op dat ogenblik een nieuwe periode aan, maar de actualiteit der Samgin-figuur blijft: het soort is tot op de huidige dag buiten de Sowjet-Unie niet gestorven.

Gorki is vaak de Balzac van het voor-revolutionnaire Rusland genoemd. Hij heeft de „stilstaande poel van het provincialisme”, zoals Plechanow, een der eerste Russische marxisten, het noemde, uitgebeeld in de 2-delige „Matwej Kosjemjakin”. Het leven van de kapitalisten, de stormachtige ontplooiing van kapitaalsmacht aan de Wolga en in het binnenland, tekende hij in zijn romans „Foma Gordejew” (1899) en nog eens in „Het werk der Artamonows” (Nederlands: De Onderneming) (1925). Beide machtige romans verschenen lang geleden in het Nederlands, maar zijn blijkbaar even lang vergeten. Gorki tekende de sluwe durf, de roekeloosheid, morele en menselijke verwildering, die met deze opkomst van het kapitalisme gepaard gaat. Men zou ze geweldige illustraties kunnen noemen van Lenin's klassieke jeugd-studie over de opkomst van het kapitalisme in Rusland (1907). Altijd en overal ziet men Gorki in fel verweer tegen hetgeen leven en menszijn aantast, en dat hij van sociale oorsprong weet te zijn. Altijd en overal staat hij op de bres voor de onbelemmerde ontplooiing van de persoonlijkheid. Hij herkent die mogelijkheid in haar volste vorm, als hij — door zijn t.b.c. jarenlang naar Italië gedreven — in 1929 naar de Sowjet-Unie terugkeert en ziet, wat daar voor nieuwe, socialistische vrijheid wordt geschapen. Tot aan zijn dood toe heeft hij die ontwikkeling gespannen, vurig, in zijn brieven aan ar-

beiders, zijn openbare correspondentie met buitenlandse intellectuelen, zijn artikelen in de pers gevolgd. Ware hij niet het slachtoffer geworden van het complot der troztkisten, hij zou in een aantal romans, die hij nog wilde schrijven, ongetwijfeld de ontwikkelingslijn van de revolutie tot in de tijd van de 5-jarenplannen hebben doorgetrokken, en daarmee de kroniek van zijn tijd en volk hebben voltooid, waarvan wij nu het kostbaarste en gelukkig grootste deel bezitten.

Als kunstenaar heeft Gorki nooit krampachtig naar uiterlijke vernieuwingen gestreefd. Hij was even wars van extreme burgerlijke stijl-experimenten als van de kale en eenzijdige notie, dat er een speciale proletarische kunst zou bestaan, die voor eens en altijd met de traditie der grote realisten uit het verleden zou moeten breken, en slechts een soort literair commentaar vormen op het dagbladbericht en het fabrieksrapport. Kunst was en bleef voor hem de beeldende uitdrukking van het leven in al zijn diepten en hoogten, zoals het gestuwd wordt door de revolutionaire ontwikkeling. *Door alle vragen en antwoorden in dit revolutionair begrepen leven verankerd te weten*, kon Gorki de veelzijdige realist worden, van wie de socialistische realisten in het huidige Sowjetland geestelijk afstammen. Dat is de geweldige betekenis van Gorki, die begon te schrijven, toen Tolstoj nog leefde en naast wie jonge meesters als Fadejew, Sjolochow en Fedin opgroeiden. Hij is de bezielende verbindingsman geworden tussen het klassieke en het socialistische realisme, die in zijn grote rede op het Schrijverscongres te Moskou in 1934 de overwinning van dit realisme in de Sowjetliteratuur tot stand hielp brengen.

III

VAN deze ontwikkeling vindt men in de biografie van Dr. Proost het uitvoerig relaas terug. De grote verdienste is daarbij (we zeiden het al) de uitstalling der feiten (hun verklaring is niet steeds even gelukkig) en niet minder de samenvatting en weergave van vrijwel alles, wat Gorki heeft geschreven — romans, artikelen, toneelstukken, beschouwingen. Men treft daardoor b.v. goede analyses aan van de vertellingen, die Gorki in Italië heeft geschreven, en die ook in ons land vrijwel nog onbekend zijn („Sprookjes uit het werkelijke leven”). Het gevaar van deze methode, waarin niets wordt overgeslagen, is echter, dat feiten en verschijnselen *naast elkaar* worden gezet, als zouden zij in Gorki's leven en ten aanzien van zijn publiek en tijd alle even beslissend zijn geweest. Juist hier bespeurt men, dat alleen de samenhang met de wijdere historische feiten en hun dialectische verklaring bij Proost ontbreken. Dat Gorki in de periode van de Stolypin-reactie onder invloed heeft gestaan van „godzoekers” als Loenatsjarski (men leze hierover de Gesch.

van de Comm. Partij der U.S.S.R., het begin van het IVE hoofdstuk) en ten aanzien van de „Leninistische lijn” merkwaardige wankelingen heeft vertoond, is een feit — maar het is, *dank zij Gorki's innige verbondenheid met het volk*, niet van enige doorslaggevende betekenis gebleken op zijn betekenis als schrijver voor het strijdbare proletariaat. Lenin, die Gorki persoonlijk te Capri opzocht en critiseerde, was tegelijk degene, die dit laatste in /woord en geschrift steeds weer deed uitkomen. Het valt te betreuren, dat Dr. Proost geen gebruik heeft gemaakt van de briefwisseling tussen Lenin en Gorki, waarin deze feiten in een veel rustiger en „normaler” licht komen te staan.

Het valt evenmin te ontkennen, dat Gorki in de eerste jaren na de revolutie meningsverschillen heeft gehad met de bolsjewistische leiders, Lenin voorop, wat bij Dr. Proost wordt voorgesteld als een soort dramatische „afwending van de revolutie”. Tegen zulke voorstellingen moet men zich ten scherpste keren, omdat het duidelijk is, dat Gorki en Lenin niet verschilden over de vraag betreffende de *doeleinden* der revolutie, maar wel ten aanzien van de *middelen*. Het conflict krijgt een voor Gorki tragisch aanzicht, als men bedenkt, dat de lieden, voor wie hij na 1917 herhaaldelijk bij Lenin en zijn medestanders op clementie aandrong, van hetzelfde verraderlijke sluipmoordenaarsalooi waren, aan wie Gorki zelf in 1936 ten offer viel. Lenin heeft beter dan Gorki begrepen, wie en waar de vijanden waren, en *zijn* hardheid was een reddende.

Critiek moet men ook oefenen op Gorki's opvattingen aangaande het platteland, waarover hij in zijn boekje *Over de Russische boer* (1922) met een voor zijn doen ongewone bitterheid en onrechtvaardigheid oordeelde, daar hij de boeren toentertijd niet in staat achtte, de snelle ommekeer der revolutie mee te maken. De zaak is hier evenmin, dat Lenin bij de verwezenlijking van de revolutie „op de boeren wilde bouwen”, zoals Proost zegt (blz. 133), maar *op het bondgenootschap tussen alle geëxploiteerde klassen, die van stad en platteland*, en dat Gorki hier — althans een tijdlang — absoluut blind is geweest voor de dynamiek van de klassentegenstellingen, óók en vooral in het dorp. Bij dr. Proost krijgt dit alles te veel de bijmaak, als zou Gorki in opstand hebben verkeerd tegen de socialistische revolutie, wat historisch misleidend is, en waaruit oncritische lezers de slotsom zouden kunnen trekken, dat de wegen van Gorki en de bolsjewiki na 1917 uiteen zijn gegaan. Vandaar, dat Dr. Proost op blz. 157 van zijn boek moet spreken van een „verzoening” tussen Gorki en het Sowjetregime, hetgeen een op de spits gedreven voorstelling van zaken is. Wat Gorki wél deed, was een zelfkritische herziening van zijn opvattingen aangaande het verloop van de revolutie, zodra bleek, dat zijn *weifelingen* door de schitterende practijk van de bolsjewistische opbouw in stad en land werden *gelogenstraf*t, en zich aan de hand van de feiten kon ontdoen van ettelijke misvattingen inzake de ontwik-

kelingsmogelijkheden der klassen in de revolutie. Het pleit alleen maar voor Gorki's grootheid als mens, dat hij deze zelfkritiek wist toe te passen, terwijl bovendien uit alle door Dr. Proost met zorg bijeengebrachte feiten blijkt (men zie o.m. blz. 149), dat Gorki's vriendschap voor de grote partijleiders nooit is bezweken. Feit is n.l. dit, dat „het regime” op bepaalde punten verder heeft gezien dan Gorki, terwijl de „verzoening met het regime” niet meer is dan een constructie, die Dr. Proost blijkbaar heeft overgenomen van lieden, die maar al te graag hadden gewild, dat Gorki na 1917 in het kielzog van witte emigranten en staatsvijanden was gaan varen.

IV

DR. Proost is overigens wijs genoeg, om zich in laatste instantie niet in de war te laten brengen door wat geen feit, maar slechts de bedrogen illusie van socialistenvreters genoemd moet worden. Het slot van zijn boek is een krachtige bevestiging van het feit, dat Gorki zich snel van zijn zwakten heeft hersteld, en de ontwikkeling in de Sowjet-Unie met de onblusbare geestdrift van een groot kunstenaar en patriot heeft bewonderd en verdedigd, juist, omdat hij zijn geloof in de mens door de practijk van het communisme verwezenlijkt zag. Of, om het in de sympathieke karakteristiek van Dr. Proost zelf te zeggen:

„Hij heeft leren begrijpen, dat hardheid en rauwheid, onderdrukking en ellende de mens, het menszijn doen verkommeren en omlaag zinken, maar dat dat niet wezenlijk is.... Mens, dat klinkt trots. Van dit humanistisch geloof is al zijn werk doortrokken. Hij weet, dat de weg naar omhoog niet makkelijk is.... Hij weet ook, dat het gemakkelijker is, daden in woorden om te zetten dan woorden in daden, hij weet het allemaal, en hij kan de wereld op de bitterste wijze aanvallen en toch blijft hij zijn geloof bewaren. Het goede zal triumpferen over hebzucht en baatzucht, over uitbuiting en onderdrukking, over volkerenhaat en rassenwaan, de vrije mensheid, die dit alles te boven zal komen, zal geboren worden en in die vrije mensheid zal ook de mens vrij zijn.

....Gorki heeft een onverwoestbaar geloof in het vermogen van de mens, de dingen die tot zijn voorspoed en zijn heil zijn uit te vinden en te ontdekken. Deze uitvindingen en ontdekkingen zullen het leven op hoger peil brengen, de welvaart verhogen, maar ook het geestelijke leven verheffen.... Nog worden zovele van deze uitvindingen en ontdekkingen tot verwoesting en vernietiging aangewend; hoe zou de wereld kunnen bloeien als ze werden aangewend om de wereld op te bouwen. Tot de strijd hiertoe heeft Gorki opgewekt in al zijn werk, een gelukkiger mensheid heeft hem altijd voor ogen gezweefd, bij alles waarvoor hij zich heeft ingezet.”

Tot zover Dr. Proost. Wij weten uit Gorki's geschriften van de laatste jaren, waar Gorki deze gelukkige mensheid en deze

meesters van de weldoende en zegenende uitvindingen heeft gezien. De grote constructiewerken van het communisme, die thans in de Sowjet-Unie verrijzen, de vreedzaam toegepaste atoomwetenschap, de medische vindingen ter verlenging en versterking van het leven, de ommekeer die daarginds in het bestaan van millioenen is ingetreden, zouden hem tot verrukking hebben gebracht. De strijd voor de vrede zou de zijne zijn; hij heeft steeds tot de hartstochtelijkste anti-imperialisten behoord.

De biografie van Dr. Proost doet er als geheel niet aan twijfelen, welke weg Gorki heeft bewandeld, en dat is haar voornaamste verdienste, zelfs waar men af en toe uitglijdt over details, wier gebrekkige verklaring voor 't merendeel te wijten is aan de rechtljnige, niet-dialectische, werkwijze van de biograaf. Er blijven nog een aantal kleine, min of meer storende fouten die in een herdruk zouden kunnen worden verbeterd. De omschrijvingen voor de Russische begrippen *mir* en *artel* zijn oppervlakkig. Op blz. 28 wordt de naam *Nietzsche* als Nietzsche gespeld. Op blz. 38 staat het Duitse woord „berustigend” voor „kalmerend”. Het Russisch voor Zoon des Vaderlands is niet Syn Otetsjestwa, maar *Otetsjestwa* (blz. 86). Gorki's anti-imperialisme in de oorlog 1914—'18 bestempeld te zien als „défaitisme”, is het overnemen van een tsaristische kwalificatie (blz. 126), die wonderlijk aandoet. Het Schrijverscongres en de stichting van de Sowjetschrijversvereniging vallen niet in 1932, maar in 1934. In 1917 is er geen regering van Smolny, maar in *het* Smolny (een voormalig Petersburgs instituut voor adellijke juffers) (blz. 135). De naam Kirom op blz. 176 moet *Kirow* zijn, enz. Het is niet onze bedoeling, zout te leggen op iedere slak, waar wij de verschijning van dit werk (dat ook fraai is uitgevoerd en enkele interessante foto's bevat) in zijn hoofdtrekken kunnen beschouwen als een eerste poging, om het Nederlandse volk nader te brengen tot Gorki.

Aan het verlangen van de arbeidersklasse naar een werkelijk historisch-socialistische levensbeschrijving van Gorki is met dit boek niet voldaan, maar dat er hier een ernstige bewonderaar van Gorki, de schrijver en de mens, aan het woord is, moge voor de Nederlandse arbeiders een aanleiding zijn, zich kritisch in deze biografie te verdiepen, en vooral van daaruit hun leven met de lectuur van Gorki's eigen werken te verrijken, die ook werden geschreven *voor hen*.

THEUN DE VRIES

DE ZONEN VAN CECCO

door

MAXIM GORKI

IN heilige kalmte gaat de zon op en uit de rotsen van het eiland stijgt een grijsblauwe nevel omhoog, verzadigd met de zoete wierook van de goudgeel bloeiende brem.

Uitgestrekt temidden van een donkere, sluimerende water-vlakte lijkt het eiland onder de blauwe koepel van de lucht op een offer-altaar van de zonnegod.

Zojuist zijn de sterren gedooft, maar nog straalt de fel fonkelende Venus, eenzaam in koele hoogten, verdwijnend achter een doorzichtige vlucht van lichte wolkjes. De rooskleurig door-gloeide wolkjes vlammen op in het vuur van de eerste zonne-straal, en in de kalme schoot van de zee weerkaatsen zij als pa-relmoer, dat uit de blauwe diepten is opgedoken.

De vogels zijn wakker geworden; zij fladderen en zingen in het loof van de olijfbomen, maar van beneden af stijgen de diepe zuchten van de zee, die onder de omarming van de zonneschijn ontwaakt is.

En met dat al is het stil rondom: de mensen slapen nog, en in de ziltheid van de ochtend is de geur van de bloesems en gras-sen merkbaarder dan klanken en geruis.

Uit de deur van een met wijnblad omloverd wit huisje, dat als een sloep uit groene baren zichtbaar wordt, stapt Ettore Cecco naar buiten. Hij is een kluizenaar met lange aapachtige armen, de naakte schedel van een wijsgeer en een gezicht vol rimpels en groefjes. Hij stapt in de zonnige morgen.

Langzaam brengt hij de bruine, behaarde hand naar het voor-hoofd, kijkt lange tijd naar de hemel, die zich rozig kleurt en vervolgens naar links en naar rechts. Het donker gezicht van de oude man trilt in een goedaardige glimlach; hij knikt voldaan met het ronde, zware hoofd.

Hij staat daar, alsof hij een grote last op de rug torst; zijn bovenlichaam is ietwat gebukt, zijn benen staan breed uiteen. Maar om hem heen kondigt zich de jonge dag al luidruchtiger en blijer aan; helder glimt het groen van de wijnbergen, luider twit-teren de vinken en merels, in de braamstruiken, de clematis en de wolfsmelk beginnen kwartels te slaan, ergens fluit een sijsje, elegant en zorgeloos als een Napolitaan. De oude man Cecco rekt de lange, vermoeide armen hoog boven het hoofd en maakt zich lang, als wilde hij naar beneden vliegen, naar de zee, die voor hem ligt als wijn in een bokaal. Daarna gaat hij op een steen voor zijn deur zitten, haalt een prentbriefkaart uit de zak, houdt die op verre afstand van zijn ogen, knijpt de ogen dicht en bekijkt wat er op geschreven staat, waarbij hij de lippen geluidloos be-

weegt. Op zijn groot, sinds lang niet geschoren, als met zilver bedekt gezicht rust nu een nieuwe glimlach, waarin liefde, droefenis en trots zonderling gemend zijn.

Op het stukje karton voor hem staan twee breedgeschouderde jonge kerels in blauwe kleur afgebeeld. Zij zitten schouder aan schouder naast elkaar en glimlachen welgemutst, allebei met krulhaar en grote hoofden net als de oude Cecco. Daarboven staat met grote, duidelijke drukletters:

„Arturo en Enrico Cecco, twee edele voorvechters voor de belangen van hun klasse. Zij organiseerden 2.500 textielarbeiders, wier weekloon zes dollar bedroeg, en werden daarvoor in de gevangenis gegoooid. Lang leve de strijders voor sociale gerechtigheid!”

De oude Cecco is de kunst van het lezen niet machtig, ook is het opschrift in een vreemde taal gesteld. Maar hij raadt de inhoud, ieder woord komt hem bekend voor en klinkt als met een echo in zijn gehoor.

Deze blauwe prentbriefkaart heeft de oude man veel onrust en zorgen gebaard. Hij kreeg die ongeveer twee maanden geleden en ried meteen als bij instinct, dat er iets niet in orde was. De foto's van arme mensen komen immers alleen in omloop, als zij iets tegen de wet hebben gedaan.

Cecco stak de kaart bij zich, maar ze woog als een steen op zijn ziel en bedrukte hem iedere dag meer. Al herhaalde malen had hij aanvechting, om de kaart aan de priester te laten zien, maar de ervaring van zijn lange leven had hem al overtuigd van de juistheid van de uitspraak:

„Misschien vertelt de pastoor God wel de waarheid aangaande de mensen, maar tegen de mensen zelf zegt hij die nooit.”

De eerste, bij wie hij informeerde naar de raadselachtige betekenis van de kaart, was een blonde kunstenaar, een buitenlander, lang en mager, die dikwijls bij Cecco's huisje kwam, daar zijn ezel opzette of er ging liggen slapen, het hoofd beschaduwd door de vierkante schaduw van het pas begonnen doek.

„Mijnheer,” vroeg hij de kunstenaar, „wat hebben deze mensen gedaan?”

De kunstenaar bekeek de opgewekte gezichten van de jonge kerels en zei:

„Waarschijnlijk hebben ze een grap uitgehaald...”

„Wat staat er dan boven gedrukt?”

„Dat is Engels. Behalve de Engelsen kennen alleen God en mijn vrouw die taal, als zij in dat geval tenminste de waarheid spreekt. In alle andere gevallen doet zij het namelijk niet. . .”

De kunstenaar was zo babbelziek als een ekster en kon blijkbaar niet in ernst over iets spreken. De oude man ging somber bij hem vandaan en verscheen de volgende dag bij de vrouw van de schilder, een dikke dame, die, gehuld in een doorschijnend, wijd, wit gewaad in de tuin in een hangmat lag, daar van hitte smolt en met haar blauwe ogen woedend naar de hemel opkeek.

„Deze lui zijn in de gevangenis gezet”, verklaarde zij hem in gebroken Italiaans.

De oude man voelde zijn benen trillen, alsof het hele eiland onder een plotselinge aardschok beefde. Toch vond hij de kracht, een nieuwe vraag te stellen:

„Hebben ze dan gestolen of een moord begaan?”

„Nee, het een noch het ander. Het zijn gewone socialisten.”

„Wat zijn dat — socialisten?”

„Dat heeft iets met politiek te maken”, zei de dame met wegwijnende stem en sloot de ogen.

Cecco wist, dat buitenlanders meestal domme mensen zijn, dommer dan de lui uit Calabrië, maar hij wenste de waarheid omtrent zijn kinderen te vernemen en wachtte daarom lijdzaam, tot de signora haar grote, slaperige ogen weer opsloeg. In dat ogenblik wees hij met de vinger op de prentbriefkaart en vroeg:

„Is het iets eerlijks?”

„Weet ik niet”, antwoordde ze vol ergenis. „Ik zei je toch al, dat het politiek is, snap je het nu?”

Nee, hij snapte er niets van. Politiek werd gemaakt door de ministers en door de rijke heren in Rome, die de belastingen van de arme mensen wilden verhogen. Maar zijn jongens waren arbeiders, prachtkerels, die in Amerika woonden — wat hadden die nu met politiek te maken? De hele nacht zat hij bij het maanlicht en met het portret in de hand, dat nu wel zwart leek en dat hem nog misnoegder gedachten bezorgde. De volgende morgen nam hij het besluit er de geestelijke naar te vragen.

De zwarte man in de soutane antwoordde hem kortaf en streng:

„De socialisten zijn lui, die Gods wil ontkennen. Dit is voor jou voldoende.”

En op nog strengere toon riep hij de zich verwijderende oude man na:

„Je moest je schamen dat je je op jouw leeftijd op houdt met dat soort dingen!”

„Maar goed, dat ik hem de foto niet heb laten zien”, dacht Cecco. Na een dag of drie begaf hij zich naar de barbier, een fat en een windbuil. Van deze snuiter, die zo sterk was als een muilnier, ging het praatje, dat hij zijn liefde voor geld aan oude Amerikaanse dames verkocht, die hier zogenaamd naar toe kwamen, om de schoonheid van de zee te genieten, maar het in werkelijkheid hadden voorzien op avontuurtjes met arme boerenpummels.

„Almachtige God!” riep deze verdorven kerel uit, zodra hij de prentbriefkaart zag, en zijn wangen werden vuurrood. „Dat zijn Arturo en Enrico, mijn kameraden! Ah, ik wens u van ganser harte geluk, vader Ettore. Ik feliciteer u en mezelf! Nu heb ik al weer twee beroemde landgenoten; zou ik daar niet trots op zijn?”

„Klets geen onzin”, waarschuwde de oude man. Maar de kap-

per schreeuwde, terwijl hij de handen door de lucht liet fladderen:

„Dat is schitterend!”

„Wat staat er op de kaart gedrukt?”

„Ik kan het niet lezen, maar ik ben er van overtuigd, dat het de waarheid is. Arme kerels moeten grote helden zijn, als men eindelijk de waarheid over hen vertelt!”

„Houdt alsjeblieft je mond!” riep Cecco en liep weg, waarbij hij woedend met zijn houten toffels over het plaveisel kleperde. Hij ging naar een Russische signor, waarvan men vertelde, dat het een goeie, eerlijke man was. Hij ging naar binnen, ging bij het ziekbed zitten, waarop het leven van de Rus langzaam aan de tering wegwijnde, en vroeg:

„Wat staat hier gedrukt over deze personen?”

De Rus kneep zijn door de ziekte kleurloos geworden, trieste ogen bijeen, las met zwakke stem het opschrift van de kaart, en keerde zich met een goedmoedig glimlachje naar de oude man, die smeekte:

„Signor, zie eens hier, ik ben heel oud, en zal binnenkort door mijn Maker ontboden worden.

Als de Madonna mij vraagt, wat ik met mijn kinderen heb gedaan, zal ik haar alles precies en uitvoerig moeten vertellen. Dit zijn mijn zonen, die hier op de kaart staan afgebeeld, maar ik begrijp niet, wat ze hebben gedaan en waarom ze in de gevangenis zijn opgesloten.”

Daarop zei de Rus ernstig en eenvoudig:

„Zeg tegen de Madonna: Mijn kinderen hebben het voornaamste gebod van uw zoon vervuld: ze houden van hun naasten in werkelijke liefde.” Een leugen kan niet simpel worden uitgesproken; die eist frazen en tierlantijnen. Daarom geloofde de oude man de Rus en drukte krachtig diens kleine hand, welke de arbeid niet had gekend.

„Dus het is geen schande voor hen, dat ze in de nor zitten?”

„Nee”, zei de Rus. „U weet toch wel, de rijke mensen komen alleen dan in de gevangenis, als ze te veel kwaad hebben bedreven en niet zo slim zijn geweest, het te verbergen. Maar de armen komen in de kerker, als ze ook maar een beetje goed willen doen. U bent een gelukkige vader, dat zeg ik u.”

En nog lange tijd sprak hij met zijn zwakke stem tegen Cecco; hij vertelde hem hoe de eerlijke mensen vechten, om de armoede, de domheid en alle boze verschrikkingen baas te worden, die door domheid en armoede in de wereld zijn gebracht....

De zon brandt aan de hemel als een bloem van vuur en strooit stofgoud over de grijze rotsen, uit wier kieren smaragdgroene grassen en hemelsblauwe bloemen naar de zon toegroeien. De gouden lichtvonken vlammen en doven in de volle druppels van de kristaldauw. De oude man kijkt aandachtig toe, hoe de vogels nijver rond zwieren, hun nesten bouwen en zingen. Hij denkt aan zijn zonen, die aan de overzijde van de Oceaan in de gevan-

genis van de grote stad zitten. Dat is slecht voor hun gezondheid, heel slecht.... Maar ze zitten daar, omdat het eerlijke kerels zijn, juist als hun vader dat levenslang is geweest. Dat is goed voor hen en voor hem.

En het bruine gezicht van de oude man verzacht in een fiere glimlach.

„De aarde is rijk, de mens arm, de zon goed, de mens boos. Mijn leven lang dacht ik daar aan, maar ik sprak er niet over, en zij rieden de gedachten van hun vader. Zes dollar per week, dat zijn veertig lire — oho! Maar zij vonden, dat het te weinig is, en vijftienghonderd van net zulke jongens als zij waren het daarmøe eens: dat is te weinig voor een mens, die fatsoenlijk leven wil....”

De oude man is er van overtuigd, dat zijn verborgen gedachten rijp geworden zijn in de harten van zijn zonen. Hij is er trots op, maar daar hij weet, hoe weinig geloof de mensen schenken aan sprookjes, die zij zelf dagelijks scheppen, spreekt hij er niet over.

Slechts bij tijd en wijle, als zijn oud hart boordevol is met gedachten aangaande de toekomst van zijn kinderen, staat de oude Cecco op, strekt zijn rug, die op is van het werken, verzamelt zijn laatste krachten en roept met schorre stem in de verte, aan zijn kinderen, die aan de overkant van de zee zijn:

„Valio — o!”

De zon glimlacht, zij klimt steeds hoger boven het beweeglijke zachte water van de zee, en de mensen in de wijnbergen geven de oude man antwoord:

„Oi — i!”

VAN GORKI VERSCHENEN IN DE NEDERLANDSE TAAL:

Vertellingen:

Een natuurkind en De vagebond, 1901. — *Jemeljan Piljai*, 1902. — *Malva*, 1903. — *In de steppen*, 1904. — *Barrevoeters*, 1905. — *Filip Wassiljewitsj*, 1906. — *Wania*, 1924. — *De kluizenaar*, 1924. — *Gevallenen*, 1929. — *Landlopers*, 1935. — *Het lied van de valk e.a. vertellingen*, 1947. — *Amerika, het land van de gele duivel*, 1950. — *Afzonderlijke verhalen in: Tien schrijvers van het nieuwe Rusland*, 1935. — *Meesters der Russische vertelkunst*, 1948.

Romans:

Thomas Gcrdeieff, 1902. — *Slaven*, 1902; 2e dr. 1935. — *Een biecht*, 1911. — *De politieespion*, 1912; 2e dr. 1917. — *De moeder*, 1921; laatste dr. 1948. — *De onderneming (De Artamonows)*, 1927, 2e dr. 1930. — *Drie mensen*, 1929. — *Een zomer*, 1929; 2e dr. 1950. — *Matweij Koschemakin*, 1929.—'30, 2e dln. — *Klim Samgin's opstandige jeugd*, 1935. — *Het leven van een nutteloos mens*, 1937. — *Kinderjaren; Onder vreemden; De jonge stormvogel*, 1949—'50; 3 dln.

Toneelstukken:

De slaapstee (Nachtasyl), 1903, 2e dr. 1905. — *Zonnekinderen*, 1907. — *De moeder; toneelbewerking*, 1932.

N.B. De vroegste uitgaven van Gorki's werk zijn vaak niet direct uit het Russisch vertaald en vaak verminkt en bekort.

LICHAMELIJKE OPVOEDING IN DE SOWJET-UNIE

BIJ de internationale wedstrijden van de laatste jaren hebben de Sowjet-sportmensen getoond waartoe zij in staat zijn. In verschillende takken van sport konden zij de bestaande wereldrecords verbeteren, b.v. in gewichtsheffen, atletiek voor vrouwen en schaatsenrijden. In bijna alle takken van sport bereiken de Sowjet-sportmensen prestaties, die hen in de beste wereldklasse brengen, zoals bij turnen, gymnastiek, boksen, worstelen, voetbal, volleybal, basketbal, skiën, ijs-hockey en schaken.

De voorwaarden voor een dergelijke ontplooiing van de lichamelijke opvoeding en de sport onder de werkers van de Sowjet-Unie werden geschapen door de overwinning van de arbeidersklasse in de grote Octoberrevolutie, door de op-richting van de Sowjet-macht.

De zorg voor de werkende mens, voor zijn levensomstandigheden en zijn lichamelijke en geestelijke ontwikkeling, staat in het middelpunt van het maatschappelijke leven. Kameraad Stalin leert ons,

„dat de mensen, het kader, het kostbaarste en meest beslissende kapitaal ter wereld zijn.” (J. W. Stalin, Vraagstukken van het leninisme.)

Daarom wijdt de Communistische Partij van de Sowjet-Unie en de Sowjet-regering de grootste aandacht aan de opvoeding van de jeugd. De voornaamste factoren, die leiden tot een alzijdige ontwikkeling van de jonge mens, werden door W. I. Lenin als volgt omschreven:

„De jeugd heeft in hoge mate behoefte aan levensvreugde en frisse, gezonde sport — turnen, zwemmen, trekken, lichamelijke oefeningen van elk soort, veelzijdige geestelijke belangstelling, studie, besprekingen, wetenschappelijk onderzoek — en dit alles zo mogelijk gemeenschappelijk.”

Hier wijst Lenin op de grote betekenis, die de sport heeft voor de opvoeding van de jeugd. Tegelijk volgt uit deze aanwijzing van Lenin, dat de sport geen doel op zichzelf is, maar een onderdeel van de alzijdige opvoeding van de mens, van de ontplooiing van zijn geestelijke en lichamelijke capaciteit. De leidende Sowjet-sportmensen zijn geen eenzijdig ontwikkelde krachtmensen, maar burgers van de socialistische staat, die ook op andere gebieden van het maatschappelijk leven tot goede prestaties in staat zijn. In de regel horen zij tot de beste arbeiders van hun bedrijf. De eerste sportdelegatie van de Duitse Democratische Republiek heeft in verschillende bedrijven met bekende sportmensen gesproken. Michail Ljokoemowil in het bedrijf Linotype te Leningrad bv. is Meester van de Sport van de Sowjet-Unie in atletiek, volleybal en schaken. Hij is zo'n goede arbeider aan de boormachine, dat hij zelf de kwaliteitscontrole uitvoeren en het kwaliteits-teken op zijn werkstukken plaatsen mag. Bovendien studeert hij in het 8ste semester van de schriftelijke cursus aan het Lesgafte *)-Instituut voor lichamelijke opvoeding en sport in Leningrad.

Reeds in de jaren van de economische opbouw — toen het er om ging de zware wonden te genezen, die de oorlog en de interventie het land hadden toegebracht — begon de Sowjet-Unie planmatig een massale sportbeweging te ontwikkelen. In 1923 ontstonden reeds de raden voor lichamelijke opvoeding. In 1925 hield het

*) Russische geleerde die bekend werd op het gebied van de toepassing van paedagogische principes in de sport.

Centrale Comité van de Bolsjewistische Partij zich bezig met de stand van de massasport en het stelde in een resolutie het volgende vast:

„De ontwikkeling van de beweging voor lichamelijke opvoeding, die steeds meer de brede massa's omvat, en de grote betekenis die zij thans verkrijgt, eist grote aandacht van de Partij en versterking van de leiding op dit gebied.

De lichamelijke opvoeding dient niet alleen uit het gezichtspunt van lichamelijke oefening en gezondheid te worden gezien...., maar ook als een van de methoden voor massa-opvoeding. De lichamelijke opvoeding moet een onverbreekelijk bestanddeel van de maatschappelijke en culturele opvoeding en gezondheidszorg van de massa's zijn en zij moet opgenomen worden in het algemene werkplan van de betreffende maatschappelijke en staatsorganisaties en besturen.”

Met de hulp van de partij en de regering, kwam een massale sportbeweging tot stand in de bedrijven van de Sowjet-Unie. Hiervan zijn de vakbonden de dragers. De Sowjet-werkers hebben behalve de mooie sportterreinen van de bedrijven ook de prachtig ingerichte sportclubs van de verenigingen tot hun beschikking. Reeds in de eerste jaren van de Sowjetmacht werd de wetenschappelijke studie van de sport opgenomen aan de instituten voor lichamelijke opvoeding, waaronder het beroemde Lesgaft-Instituut, de smidse van het Sowjet-sportkader. Het aantal actieve sportmensen is zeer groot, zoals de sportparaden, die jaarlijks in de Sowjet-steden worden gehouden, aantonen. De belangstelling van de gehele bevolking gaat uit van de sport, daarom werden grote stadions, zoals het Leningradse Kirow-stadion, dat plaatsbiedt aan 120.000 toeschouwers, gebouwd.

Het planmatige, wetenschappelijk gefundeerde betrekken van de opgroeiende Sowjetburger in de sport begint reeds op school. In de resolutie van het XIE Komsomolcongres „Over het schoolwerk van de komsomol” staat:

„De lichamelijke opvoeding is een belangrijk middel voor de communistische opvoeding, voor de bevordering van de gezondheid van de opgroeiende generatie, haar voorbereiding tot werk en de verdediging van het socialistische vaderland.”

De socialistische maatschappij heeft alzijdig ontwikkelde mensen nodig, die al hun capaciteiten ontplooiën. Het maatschappelijk eigendom van de productiemiddelen schept tegelijkertijd de voorwaarden, waaronder zulke mensen zich kunnen ontwikkelen.

In de kapitalistische maatschappij hebben de heersende klassen er geen belang bij, dat in de onderdrukte klassen dappere, vastbesloten, hardnekkige en zelfstandig denkende mensen tot ontwikkeling komen. De kapitalisten zijn weliswaar gedwongen om het onderwijs op een hoger peil dan onder het feodalisme te brengen, omdat de techniek een bepaalde kennis verlangt, maar deze „opvoeding” blijft altijd eenzijdig en strekt zich niet verder uit dan noodzakelijk is voor de productie of voor de rol van kanonnenvlees. Dezelfde motieven bepalen de houding van de kapitalistische heersende klasse tegenover de sport. Bepaalde sporten zijn een voorrecht van de hogere lagen van de maatschappij, andere moeten als massasport slechts de ontwikkeling van de spieren dienen. Ten koste van een harmonische, alzijdige ontwikkeling van de mensen en dikwijls ten koste van hun gezondheid wordt het streven naar records aangemoedigd — als middel om winst te maken en als een voorwendsel om de massa's af te leiden. Tegenover de amateursport staat de op winst beluste beroepssport, die voortdurend de beste vertegenwoordigers van de amateursport door verleidelijke financiële aanbiedingen weglokt, hen verandert in kapitalistische uitbuitingsobjecten, hen tot de uiter-

ste inspanningen dwingt, om hen dan, als zij voorbij het hoogtepunt zijn, aan nood en ellende prijs te geven. Steeds merkbaarder worden de invloeden van het Amerikanisme, de jacht op records en sensatie. Dit leidt tot zulke decadente verschijnselen als modderworstelen, worstel- en bokswedstrijden tussen vrouwen en andere weerzinwekkende vertoningen. Geldzucht, omkoperij en toto-zwandel voeren tot onderling krakeel. Bij „sport“-gebeurtenissen in de kapitalistische wereld komen geregeld gevechten voor. Zo komen de maatschappelijke verhoudingen ook in de sport tot uitdrukking.

De Sowjet-paedagogen leren ons de betekenis van de wederzijdse beïnvloeding der lichamelijke en geestelijke ontwikkeling en zij tonen aan, dat de gezonde, normale lichamelijke ontwikkeling van een kind de noodzakelijke voorwaarde is voor een succesrijke communistische opvoeding. Verder leren de Sowjet-paedagogen ons, dat lichamelijke zwakte en onzekerheid in de regel lafheid met zich meebrengen, en dat een juiste lichamelijke opvoeding de ontwikkeling van zulke eigenschappen zoals plichtsgevoel, dapperheid, onverschrokkenheid, vastbeslotenheid, zelfbeheersing, gedisciplineerdheid, volharding, enz., bevordert.

De grondslagen voor het bereiken van deze opvoedingsdoeleinden, die tegelijkertijd de grondslagen vormen van hoge prestaties op sportgebied, zijn daardoor gegeven, dat de gehele sportieve training in de Sowjet-Unie berust op wetenschappelijke basis. Dat geldt zowel voor de sport op school als voor het werk van de vrije sportverenigingen en de wijdverbreide sportbeoefening in de afdelingen van de Pioniers.

Het levenswerk van de grote Sowjet-geleerde I. P. Pawlow is ook voor de sport heel belangrijk. Zijn werken over de rol van de hersenschors, zijn experimentele onderzoek over de reflexen, zijn leer over het hogere zenuwstelsel van de mens en van het dier versterkten opnieuw het marxistische inzicht in de eenheid van het organisme en de eenheid, die het organisme met zijn omgeving vormt. Deze kennis verschaft belangrijke grondslagen voor de juiste samenstelling van de oefeningen, de trainingsplannen, voor het tempo van het opvoeren van de prestatie en de toepassing van aanvullende sport.

Hiervan een voorbeeld: In een onderzoek over de start-toestand van de sporter in het licht van Pawlows leer over het hogere zenuwstelsel, toont W. W. Wasiljewa aan, welke fysieke veranderingen bij de sporters plaatsvinden door de start-toestand. Hierbij doen zich o.a. voor: versnelde bloedsomloop, veranderingen in de samenstelling van het bloed en de ademhaling, verhoging van de lichaamstemperatuur, enz. Deze verschijnselen in de starttoestand zijn in zekere zin een voorbereiding op de verwachte hogere lichamelijke inspanning gedurende de sportprestatie. Als de bekende „start-koorts“ te hoog is, kan deze echter in zijn tegendeel omslaan en tot remmingen voeren, die de prestatie nadelig beïnvloeden. Daarom is het van belang om het verband te onderzoeken, dat hierbij bestaat tussen de psychische en fysieke verschijnselen. Zo kan de start-toestand van de sporter geleid en geregeld worden, waarbij vele factoren een grote rol spelen, waaronder het bewustzijn een belangrijke plaats inneemt.

Van 27 Juni tot 2 Juli 1950 vond in Moskou een gemeenschappelijke zitting plaats van de Academie van Wetenschappen en de Academie van Medische Wetenschappen over de problemen van de physiologische leer van I. P. Pawlow en de taken van de wetenschap op het gebied van de lichamelijke opvoeding en de sport. De conclusies van dit congres zijn heel belangrijk voor de ontwikkeling van de Sowjet-theorie van lichamelijke opvoeding.

Vooral prof. A. N. Krestownikow heeft de uitwerking van de physiologische problemen van de sport op grondslag van de leer van Pawlow voortgezet. Uitgaande van de eenheid en wederzijdse bepaaldheid van de primitiefste psychische en fysieke processen ontwikkelt Krestownikow op dit gebied de leer van Pawlow verder en trekt de conclusie:

„De lichamelijke opvoeding van het Sowjet-volk is een onderdeel van de communistische opvoeding, die de alzijdige ontwikkeling van de mensen garandeert, zoals b.v. de geestelijke, fysieke, karaktervormende en esthetische. De fysieke opvoeding behoort tot de methoden van de communistische opvoeding; behalve dat zij bijdraagt tot de verbetering van de gezondheid, de lichamelijke ontwikkeling, het tot stand komen van vitale eigenschappen, voedt zij de Sowjetmens op tot patriotisme, tot het vermogen om zijn activiteit ondergeschikt te maken aan de behoeften en belangen van het collectief, van de staat.

De lichamelijke opvoeding is bij ons gericht op de voorbereiding van de Sowjetmens tot arbeid en verdediging van het socialistische vaderland.”

Daarmee is tegelijkertijd de inhoud en doelstelling van de gehele Sowjet-sport gegeven.

De ontwikkeling van de Sowjet-sporter geschiedt planmatig en systematisch en vormt, te beginnen bij de kindersport, tot aan het behalen van de hoge titel „meester van de sport” een organisch geheel. De gehele training voltrekt zich op de grondslag van de aanwijzingen van de GTO *).

De normen van classificatie zijn organisch verbonden met de eisen van de GTO. Wie in een tak van sport bijzondere prestaties bereikt, die nauwkeurig zijn vastgelegd, kan hiervoor verschillende onderscheidingen ontvangen. De hoogste sport-onderscheiding is de titel „meester van de sport”, waarvan de dragers tot de topklasse van de Sowjet-Unie behoren. Hij wordt slechts voor de duur van twee jaar uitgereikt. Blijvend is de titel „verdiende meester van de sport”, die wordt uitgereikt aan trainers, geleerden, sportfunctionarissen en sportmeesters, die grote verdienste verwierven bij de ontwikkeling van de sport, vooral wat de ontwikkeling van de volgende generatie betreft.

Het spreekt vanzelf dat dit systeem van de GTO en de sportclassificatie geleid heeft tot een planmatige ontwikkeling van een brede topklasse.

De Sowjet-massasport ontwikkelde zich op grondslag van de bedrijven. Hij is een belangrijk onderdeel van het culturele leven. Naast de aanvullingsport, die op vakgebied noodzakelijk is, wordt grote aandacht geschonken aan prestatiesport. Sportwedstrijden tussen afzonderlijke afdelingen en bedrijven komen geregeld voor. In grote spartakiaden tonen de sportverenigingen hun beste kunnen. Door de vakbonden, door de Komsomol, worden grote sportfeesten georganiseerd.

De Sowjet-staat besteedt vooral veel zorg aan de nieuwe generatie. In de afdelingen van de Pioniers wordt reeds veel aan sport gedaan. Bij de jeugdsport wordt vooral gelet op de ontwikkeling van een bijzondere aanleg, naast de zorgvuldige alzijdige lichamelijke opvoeding.

De training van de Sowjet-sportkampioenen is serieus en hard en vereist een grote aanleg, discipline en sportiviteit. Maar deze legt ook de beste grondslag voor succes. De Sowjetsporters trainen volgens jaar-trainingsplannen, die aan de hand van de ervaring in perioden worden ingedeeld. Direct na het einde van het wed-

*) GTO is de afkorting van de woorden Gotow k Troedoe i Oborone (Tot arbeid en verdediging bereid).

strijdseizoen — bij de atleten ongeveer half October — komt de sporter in de overgangperiode, die voor de atletiek ongeveer 1½ maand duurt. Deze bestaat uit een „actieve ontspanning” door het beoefenen van aanvullingssporten, zoals volleybal, korfbal, zwemmen, enz. De overgangperiode wordt gevolgd door de voorbereidingsperiode, de langste en voor de atleet belangrijkste periode. Zij duurt ongeveer zes maanden en eist van de sporter een regelmatige, stage, intensieve arbeid, als hij zijn prestaties het volgende jaar wil verbeteren. De successen, die de atleet in het wedstrijdseizoen van het volgende jaar bereikt, zijn in beslissende mate afhankelijk van zijn werk in de voorbereidingsperiode.

Deze periodisering van de training betekende een aanzienlijke verbetering op het gebied van de hele training in alle takken van de sport. De uitslagen van de wedstrijden in de Democratische Sportbeweging tonen aan, dat het niet voldoende is, voor elk seizoen volgens het geijkte schema te trainen, maar dat het er op aankomt, zich de Sowjet-trainingservaringen eigen te maken.

Een bijzonder kenmerk van de Sowjet-training is, dat in alle takken van sport in grote mate rekening wordt gehouden met de alzijdige ontwikkeling.

Door zijn methodische opbouw bevordert de Sowjet-training ook de ontwikkeling van kostbare eigenschappen zoals collectieve geest en discipline. De Sowjet-trainer werkt bij de opvoeding van zijn sporter in het collectief. Hij is niet alleen degeen die de sport-technische kundigheden bijbrengt, maar ook een paedagoog en politieke aanvoerder. Juist door deze verbinding tussen theorie en practijk ontwikkelt hij het bewustzijn en de activiteit van de sporter. In het collectief zijn er onder elkaar geen geheimen; alle positieve eigenschappen, die ten bate van het collectief ontwikkeld worden, zijn ook in het belang van de enkeling. Soms worden aan het gehele collectief voor een bepaalde tijd taken gesteld.

Deze beginselen komen ook tot uiting in de methode van het trainingswerk. Het trainingsuur wordt b.v. niet, zoals vroeger gebruikelijk was, eenvoudig met tien minuten gymnastiek ingeleid. Het begint met een korte inleiding, die het doel van de oefening uitlegt, en met enkele minuten collectieve oefeningen van de hele groep. Daardoor wordt de discipline van de sporters versterkt, hun aandacht verscherpt, en zo worden geest en lichaam in de actieve toestand gebracht, die noodzakelijk is voor de training. Een deel van de verdere oefeningen dienen om de kundigheden, die de vorige keer werden verworven, vast te leggen, een ander deel om nieuwe vooruitgang te behalen. Tot slot worden de successen en tekortkomingen van het afgelopen uur vastgesteld. Bij het voorbereiden van het volgende uur worden de lessen hieruit getrokken. Het uur eindigt meestal met een gemeenschappelijk gezongen lied.

Bij de Sowjet-sporter heerst het beginsel van de socialistische wedijver: „Kameraadschappelijke hulp aan de achtergeblevenen, om een algemene vooruitgang te bereiken.” Daarom zei Alexandra Tsjoedina, vijfmaal meesteres van de sport, op het Wereldjeugdfestival in Berlijn: „Voor vrienden hebben wij geen geheimen!” Daarom gaf het Sowjet-Comité voor Lichamelijke Opvoeding en Sport onze Duitse Democratische Sportbeweging de gelegenheid om in de Sowjet-Unie te bestuderen hoe de Sowjet-sporters hun hoge prestaties bereiken.

Intussen is gebleken dat het uitwerken van de Sowjet-ervaringen, het bestuderen van het wetenschappelijke Sowjet-onderzoek, het toepassen van de planmatige Sowjet-trainingsmethoden van buitengewone betekenis voor onze sportbeweging zijn. De werken van I. P. Pawlow, die gegrond zijn op het dialectisch materialisme, vormen een belangrijke grondslag voor ons jonge sport-wetenschappelijke

werk. De toepassing van de grondslagen van de Sowjet-lichamelijke opvoeding, vooral de doelbewuste, methodisch doordachte opbouw van de training, zal tot gemeenschappelijk bezit van al onze sportgemeenschappen worden.

F. MÜLLER

(Uit een artikel in „Einheit“.)

De natie en de Nieuwe Stem

DE Tijd der Naties, begonnen, heel ruw gesproken in 1500, staat in 1950, even ruw gesproken, voor zijn eind." Deze zin uit een studie van Mr. J. den Tex in een nummer van De Nieuwe Stem (April 1952) zou dienst kunnen doen als reclame-leuze in de campagne, die de laatste jaren in toenemende mate tegen de nationale gevoelens der volken wordt gevoerd. Deze gevoelens toch zijn de Amerikaanse pretendentes naar de wereldheerschappij, die de andere landen willen maken tot een vormeloze melkweg onder hun 48 sterren, een doorn in het oog. Zij bemoeilijken immers hun streven om de staten onder te brengen in hun pacten, federaties, gemeenschappen en andere „supra-nationale" organisaties, zoals dode vlinders opgeprikt worden in sierkastjes.

Maar terwijl zelfs Prikkebeene vlinders kon vangen, is het heel wat moeilijker om de volken hun nationale gevoelens te ontnemen en het besef te verstikken, dat hun landen zelfstandig en onafhankelijk moeten zijn.

Vandaar de aanvallen, die uit allerlei richting, op velerlei wijze en op alle groepen van de bevolking worden ondernomen. Mr den Tex, die zich tijdens de oorlog als militaire censor in Cairo verdienstelijk maakte voor de Anglo-Amerikaanse oorlogsmachine, tracht in De Nieuwe Stem een wetenschappelijke bijdrage tot deze aanval te leveren. Hoewel de studie zich bij voorbaat verzekert tegen critiek door de verklaring, dat de onmogelijkheid der verwezenlijking van de nationale onafhankelijkheid „door de massa, die langzaam denkt, nog niet begrepen (kan) worden", is het toch van belang om dit artikel nader te bezien, vooral omdat de gebezigde redeneringen vaker voorkomen.

HET is kenmerkend, zoals voor de meeste pennevruichten op het gebied der anti-nationale reclame, dat elke poging om uit te gaan van een concrete analyse van de inhoud van de nationale kwestie in de huidige wereld vermeden wordt. Indien dit geschiedde, zou men toch tot de vaststelling komen, dat het thans in wezen „een kwestie is van de uitbuiting en onderdrukking of de poging hiertoe, van de naties van de wereld door het Amerikaanse imperialisme en van de strijd van de naties van de wereld tegen de onderdrukking en uitbuiting door het Amerikaanse imperialisme om de nationale bevrijding te bereiken of de nationale onafhankelijkheid te verwezenlijken" (Lioe Sjao-tsjji, Internationalisme en Nationalisme).

Doch dit dient juist vermeden te worden en daarom wordt uitgegaan van een definitie, die zo opgesteld is, dat daarmee rustig bewezen kan worden wat men bewijzen wilde. Mr den Tex begint met een omschrijving, die de strijd voor de „ware" en de „vermeende" belangen van de natie op één lijn stelt; de strijd voor de eenheid en vrijheid der naties wordt op hetzelfde plan gebracht als de

verovering en onderdrukking van het grondgebied van een ander land; de burgerlijk-nationalistische opvattingen worden niet gescheiden van de proletarisch-internationalistische opvattingen van de natie. Dit maakt het mogelijk om hen, die tegenstanders zijn van chauvinisme en veroveringszucht, ook te verklaren tot tegenstanders van de patriottische eisen voor eenheid en onafhankelijkheid. Deze valsmunterij met woorden komt neer op het gelijkstellen van moordenaar en vermoorde, onder de gemeenschappelijke betiteling: betrokkenen bij een moord.

VEELAL worden militaire argumenten gebruikt om het verkwanselen van de nationale onafhankelijkheid te verdedigen en te propageren. Mr den Tex maakt geen uitzondering op deze regel. Hij gaat alleen, zoals het de man der wetenschap betaamt, diep in het verleden terug om te bewijzen, dat militaire verschijnselen bepalend zijn geweest voor het ontstaan der naties en dus ook bepalend moeten zijn voor het verdwijnen der naties. Om in de stijl te blijven van het Atlantisch pact omschrijft hij dit als verschil in grootte en functie van de „verdedigingseenheid”, bepaald door de ontwikkeling van de wapens, de omvang der legers en de duur van de oorlogen.

Het ontstaan van de naties hangt dan samen met de uitvinding van het buskruit en thans moeten de naties verdwijnen, als ware de atoombom reeds op hen gevallen!

Vastgesteld kan evenwel worden, dat de naties ontstonden in het proces van de opkomst van het kapitalisme, dat zegevierde over de feodale heerschappij met zijn verbroekeling. De afzet van de waren der nog in gildebanden geslagen nijverheid op een nationale markt was daarbij het belangrijkste element. Met haar geld ondermijnde de jonge bourgeoisie de ridderburchten. Het buskruit was daarbij slechts, zoals Engels zei, „de voltrekker van het gerecht in dienst van het geld.” *)

De vooruitgang van handel en productie, die dreven tot de vorming van naties, ging zelfs samen met verzet tegen de eeuwige oorlogen onder het feodalisme. Engels beschrijft dit met de volgende woorden: „Overall hadden zich — in de stad zowel als op het platteland — de elementen van de bevolking versterkt, die voor alles verlangden, dat het eeuwige zinneloze oorlogvoeren zou ophouden, deze veten van de feodale heren, die de binnenlandse oorlog permanent maakten, zelfs als de vreemde vijand in het land was, die toestand van ononderbroken, doelloze verwoesting, die de gehele middeleeuwen lang geduurd had.” **)

De bewering, dat de naties thans verdwijnen omdat zij militair onmachtig zouden zijn, is even onjuist. In de eerste plaats betekent zij een te veroordelen wegcijfering van de bijdrage, waarmee elke natie, hoe klein ook, de wereldbeschaving verrijkt, ten bate van een optelsom van kanonnenvlees en granaten. En in de tweede plaats bewijzen de heldhaftige oorlogen van de volken van Viet-Nam en Korea, dat de bewering ook feitelijk niet houdbaar is, zoals trouwens ook de verzetsstrijd in de tijdens de tweede wereldoorlog bezette landen heeft bewezen.

HET laatste punt, dat Mr den Tex aansnijdt, is de verhouding van het socialisme tot het nationale vraagstuk. Hij herhaalt hier de reeds vele malen herhaalde poging om Marx en Lenin als „boekenwurmen” te stellen tegenover

*) „Over het verval van het feodalisme en het opkomen der bourgeoisie”, uit de nagelaten papieren van Fr. Engels.

**) Idem.

Stalin, de „practicus”. Het zou beter zijn geweest, als Mr den Tex de moeite had gedaan sommige boeken door te wurmen. Dat zou tenminste gemaakt hebben, dat hij wist waarover hij schreef.

Enkele aanhalingen mogen voldoende zijn om de onjuistheid aan te tonen van de bewering, dat Marx en Lenin de nationale kwestie (dit dan in tegenstelling tot Stalin) zouden hebben onderschat.

Mr den Tex schijnt niet op de hoogte te zijn van de strijd, die Marx in de Eerste Internationale gevoerd heeft tegen de Proudhonisten, die de nationale kwestie „ontkenden”. Op 19 Juni 1866 trad Marx in de Centrale Raad van de Internationale op tegen Lafargue, toen deze het Proudhonistische standpunt verdedigde. De volgende dag schreef hij aan Engels, dat op deze zitting „de tegenwoordigers van het „jonge Frankrijk” (*geen arbeiders*) begonnen te verklaren, dat iedere nationaliteit en de naties zelf *allemaal verouderde vooroordelen zijn*.” (onderstrepingen van Marx.) Hij deelt mee, dat hij Lafargue antwoordde, „dat hij, volkomen onbewust, onder negatie der nationaliteiten hun opgeslokt worden door de Franse model-natie schijnt te verstaan.” Bij de moderne navolgers van Proudhon komt het er, meestal minder onbewust, op neer, dat zij het opgeslokt worden door de Amerikaanse model-natie voorstaan:

Bekend is ook Marx' steun aan de Ierse nationale beweging, niet alleen uit sympathie met de Ieren, maar ook in het belang van het proletariaat van de onderdrukkende natie, die zelf niet vrij kan zijn zolang zij een andere natie onderdrukt. Marx was van mening, dat als de Engelse arbeidersklasse de Ieren niet steunde „het Engelse volk aan de leiband zal blijven lopen van de heersende klassen, omdat het met deze samen tegen Ierland zal moeten optreden.” (Brief van Marx aan Kugelmann, 29 November 1869).

Lenin hechtte bij zijn analyse van het imperialisme grote betekenis aan de nationale kwestie. Hij schreef: „Het imperialisme betekent, dat het kapitaal te groot wordt voor het kader van de nationale staten, — het betekent de uitbreiding en verscherping van de nationale onderdrukking op een nieuwe historische grondslag. Daaruit vloeit voort...., dat wij juist de revolutionaire strijd voor het socialisme met het revolutionaire program inzake het nationale vraagstuk moeten verbinden.”

Stalin heeft deze gedachten van Marx en Lenin op scheppende wijze verder ontwikkeld. Als bouwmeester van de socialistische Sowjet-Unie **toonde hij**, dat de tijd der naties in het geheel niet voorbij is, maar dat zij als socialistische naties een nieuw bloeitijdperk tegemoet gaan. Onder zijn leiding werd de Sowjet-Unie daarom tot de grote verdedigster van de nationale zelfbeschikking der volken.

Met de steun van haar solidariteit en die van het gehele wereldkamp van de vrede is ook voor ons land de verovering van de vrede en de nationale zelfstandigheid mogelijk en noodzakelijk.

Daarom zijn artikelen zoals het bovengenoemde in de „humanistische” Nieuwe Stem schadelijk voor de strijd van de vooruitstrevende krachten tegen de Amerikaanse overheersing. Als onderdeel van het Amerikaanse ideologische offensief moeten ze scherp gecritiseerd worden.

JAAP WOLFF.

Boekbespreking

LUIS CARLOS PRESTES

JORGE Amado, de schrijver van „Luis Carlos Prestes“*), die vorig jaar de Stalinprijs voor de Vrede ontving, was ons reeds bekend door zijn eveneens door Pegasus uitgegeven „De Woeste Wereld“, waarin hij de opkomst der cacao-plantages in zijn vaderland Brazilië beschreef.

Door dat werk had hij zich al doen kennen als een schrijver met een prachtige bloemrijke taal, die op buitengewoon scherpe wijze deze met bloed en tranen gevulde geschiedenis der cacao wist te schilderen.

Het boek dat wij hier bespreken is de biografie van de leider van het Braziliaanse werkende volk, Luis Carlos Prestes, de algemeen-secretaris van de

Communistische Partij van Brazilië. Amado heeft deze levensbeschrijving geschreven, zoals een biografie geschreven moet worden, namelijk niet door uitsluitend de feiten uit het persoonlijke leven van Prestes weer te geven, doch door dit te schilderen verbonden en verweven met de geschiedenis van het Braziliaanse volk in de laatste 50 jaar. Terecht kon Amado aan het begin van zijn boek schrijven: „De Held wordt geboren uit het volk”. Want uit dit volk, dat hij in en door de Grote Tocht tot ontwaken bracht, en dat hem de eretitel „Ridder der Hope” gaf is deze grootste figuur van Zuid-Amerika voortgekomen. Hij is het op wie thans de tientallen millioenen onderdrukte, uitgebuide Brazilianen, die zuchten onder de dictatuur van Dutra, al hun hoop op bevrijding en een menswaardig bestaan hebben gevestigd.

DE geschiedenis van Brazilië is rijk aan opstanden tegen de onderdrukking door een handvol corrupte machthebbers. Vaak gaven jonge officieren van het leger de stoot hiertoe. Hun doel was meestal het doorvoeren van een revolutie, zonder echter te weten wat er, als de opstand zou slagen, verder moest gebeuren.

Zó ook in October 1924. Toen braken opnieuw opstanden uit. Ook Prestes neemt hieraan deel. Hij is kapitein in het leger. Zijn voornaamste drijfveer is een eind maken aan het moeilijke leven der soldaten en aan het corrupte bewind der machthebbers.

Als 26-jarige neemt hij aan het hoofd van een colonne van ongeveer 1.000 man aan de opstand deel. En dan begint het wonder van de Grote Tocht, die hij als generaal beëindigt. Ontelbaar zijn de overwinningen die onder zijn leiding behaald worden op de in aantal vele malen sterker en wat bewapening betreft veel beter uitgeruste regeringstroepen, die geleid worden door de bewakzaamste Braziliaanse generaals.

Ontzettend groot zijn de moeilijkheden waar tegenover de soldaten en officieren van de colonne zich geplaatst zien. Ontzettend is ook de uitbuiting waaronder ze het Braziliaanse volk op hun tocht door de binnenlanden gebukt vinden.

Dit epos van de Grote Tocht, die eerst in Februari 1927 eindigt en waarbij 26.000 km werden afgelegd, neemt een zeer groot deel in van dit boek. Terecht. Want uit deze tocht is de marxist Prestes voortgekomen. Tijdens deze tocht kwam hij in aanraking met de werkelijke toestand waarin het Braziliaanse volk gedwongen was te leven. Hij leerde hun ware onderdrukkers en de methode van uitbuiting kennen. Maar hij vond er ook de oplossing van hun bevrijding. Reeds tijdens, maar vooral na de tocht bestudeert hij, in Argentinië, waarheen hij is uitgeweken, de klassieken van het marxisme-leninisme, de ervaringen van de Sowjet-Unie. In 1930 treedt hij toe tot de Communistische Partij, een door praktijk en theorie geschoold man. Sindsdien staat hij, na enkele jaren als ingenieur in de Sowjet-Unie te hebben meegewerkt aan de socialistische opbouw, sinds 1935 onafgebroken aan het hoofd der strijdende Braziliaanse werkers. Tien jaar daarvan, tot 1946, brengt hij door onder allerlei folteringen, in diverse gevangnissen. Na de nederlaag van het fascisme in de 2e wereldoorlog kennen hij en de Partij enkele jaren van legaliteit, waarin hij o.a. in en buiten het Braziliaanse Parlement reeds van 1946 de felste strijd voert tegen de Amerikaanse overheersers en hun handlangers.

Onder zijn leiding groeide de Partij snel uit van enkele duizenden tot een krachtige massa-partij van honderdduizenden leden. Thans opnieuw in de illegaliteit voert hij, aan het hoofd van de Partij, het Braziliaanse volk aan in de strijd voor een democratisch front voor de nationale bevrijding en een volksdemocratische regering. Hij leidt ook de strijd voor de vrede, waaraan het o.a. te danken is dat

door het verzet der volkeren, uit geen enkel Zuid-Amerikaans land troepen zijn gezonden naar Korea.

ER gaat een geweldige kracht uit van dit boek, omdat het handelt over de strijd der werkers.. Omdat er tientallen figuren in beschreven worden, die onvergetelijk in je geheugen gegrift blijven.

Het is bovendien leerzaam op velerlei gebied, zoals bv. over de rol van de Sowjet-Unie; de betekenis der internationale solidariteit; het optreden van werkelijke volksleiders en nog veel meer.

Het bevat ontroerende gedeelten, zoals bv. de strijd, die de moeder van Prestes met succes voert, ter bestrijding van Prestes' dochter uit de handen der Nazi-beulen, die zijn vrouw, met haar in de gevangenis geboren kind opgesloten hielden.

Deze biografie van Prestes bevat tevens de beschrijving van tientallen andere helden, zoals de Duitser Berger en zijn echtgenote; de mannen en vrouwen van de Colonne. Het is het volk, dat Amado beschrijft, in al zijn ellende, maar ook in zijn strijd, zijn overwinning, zijn geluk.

Vol verachting schrijft hij ook over de renegaten die overlopen naar de fascist; over de corrupte regeerders en hun „schrijvers” en „dichters” die voor een appel en een ei te koop zijn.

Ongelooflijk is het meesterschap, dat Amado bezit over de taal. Zelden lezen we een boek waarvan de taal zó bloemrijk was. Juist omdat ieder gewild pathos vermeden is, omdat alleen de werkelijkheid beschreven is, daarom is het zó mooi, zó boeiend en meeslepend geworden. Amado heeft met dit werk een plaats verdiend in de rij der grote onsterfelijken der wereldliteratuur.

Wij kunnen U niet genoeg aanraden dit boek aan te schaffen. Het zal U vergaan als ons. Vele malen zult U het opnieuw ter hand nemen om te genieten van dit prachtige proza, waarin dit werkelijke leven van het Braziliaanse volk en zijn „Ridder der Hope”, Carlos Luis Prestes, is beschreven.

De vertaling van Mathilde Visser heeft dit alles uitstekend weten weer te geven en het lezen tot een genot gemaakt. Een prestatie op zichzelf.

LW.

*) Uitg. Pegasus, f 6.90.

NIET DE FEITEN, MAAR DE FORMULES?

Inleiding tot het denken van A. Einstein,
door prof. dr. H. Freudenthal *)

ALBERT Einstein is stellig een van de meest geniale geleerden uit de beginperiode van deze eeuw. Talloze grote ontdekkingen staan op zijn naam; in het bijzonder zijn bij het grote publiek bekend het „speciale relativiteits-principe” in 1905, op 26-jarige leeftijd gepubliceerd, en de algemene relativiteitstheorie, gepubliceerd in 1917.

Het is merkwaardig te zien, dat de nog jonge en veelbelovende Einstein in de

*) Uitg. Born 1952, f 1.45.

jaren na 1920 weliswaar fraai werk heeft geleverd, maar niet datgene heeft gedaan, wat men op grond van het reeds gepubliceerde zou verwachten. Zijn relativiteitstheorie zou het begin moeten zijn van een stormachtige ontwikkeling van de kosmologie, maar inplaats daarvan lijkt ze eerder het sluitstuk van een periode, ingeluid door Galileï, Kepler en Isaac Newton. Noch Einstein, noch de vele anderen, die zich in de laatste jaren op dit terrein bewogen hebben (Milne, Lemaitre, Eddington, Jordan, Hoyle), lijken hier nog iets fundamenteels aan te hebben toegevoegd.

Het is niet moeilijk te ontdekken, waaraan dit falen toegeschreven moet worden. Einsteins jeugdwerk is revolutionnair van karakter en het is het product van een materialistische geest, die ook het wapen van de dialectiek lijkt te kunnen hanteren. Einstein's theorieën ontstonden als gevolg van het onbegrepen blijven van sommige experimenten en waarnemingen en waren erop gericht eenheid te brengen tussen theorie en waarneming:

Sedert Huygens meende men dat licht een golfverschijnsel was, dat zich voortplantte door een onzichtbare, hypothetische middenstof, de wereldaether. Dit golfkarakter was met talloze proeven aangetoond, hoewel er een aantal feiten waren, die hiermee niet te verklaren waren. Deze moeilijkheden verdwenen pas, toen Einstein op stoutmoedige maar geniale en volkomen verantwoorde wijze aantoonde, dat het licht zich onder bepaalde omstandigheden als deeltjes gedraagt.

Zijn relativiteitstheorie gaat uit van het negatieve resultaat van een aantal proeven, die tot doel hadden het bestaan van de wereldaether aan te tonen. Door dit waarnemingsfeit als gegeven en als grondslag van zijn verder werk te gebruiken komt hij op logische en konsekvente wijze tot de speciale relativiteitstheorie, waaruit later de algemene relativiteitstheorie is opgebouwd, theorieën, die voor een aantal, tot dusverre onbegrepen verschijnselen ineens de oplossing geven en die zelfs een nog niet waargenomen effect voorspellen (de afbuiging van lichtstralen langs de zonsrand) welk effect later ook wordt waargenomen.

De anti-fascist Einstein echter is nooit een marxist geweest en vooral in zijn later werk ziet men een idealistisch karakter meer en meer overheersen. Zijn onderzoekingen over de relativiteitstheorie hadden succes, omdat hij, aanknopend aan de waarnemingen, met fantastische scherpzinnigheid het hulpmiddel van de wiskunde wist te gebruiken, zowel als uitdrukkingmethode voor de natuurkunde als ook heuristisch *), voor het vinden van nieuwe wetten. Later gaat hij echter in zijn formules een doel op zichzelf zien, hij wendt zich af van het experiment en zoekt naar een „bouwplan van de wereld dat bestaat als een eenheid van mathematische formules en dat zich uit als een schoonheidsbeleving” (pag. 53). Een fout, die onmiddellijk moest leiden, en ook geleid heeft tot een vruchteloos goochelen met formules, los van de bevruchtende werking van de waarnemingen. De wetenschap staat stil indien zij zich niet voortdurend voortworstelt in de stugge strijd tussen waarneming en theorie.

Ook de schrijver, Prof. Freudenthal, wiskundige, is in zekere zin een aanhanger, blijkbaar, van dit verkeerde idealisme, iets wat o.a. blijkt uit zijn uitlatingen: „Tijd is... niets anders dan een grootheid, die ingevuld in de vergelijkingen der mechanica, deze bevestigt”. „Uit de vergelijkingen ***) volgt hoe de maan zich

*) Van heuristisch — de wetenschap die langs methodische weg tot ontdekkingen of uitvindingen leert komen.

**) Cursivering van ons.

moet bewegen, en als daar iets niet klopt, zoek ik de oorzaak elders..."; met Hegel: kloppen de feiten niet met de theorie, dan des te erger voor de feiten!

De relativiteit bestáát, daar zal niemand aan twifelen, maar dit betekent voor Prof. Freudenthal een aanvaarden van het relativisme; het betekent een loslaten van de waarneming als het hechte fundament van het physische onderzoek en een afglijden naar het verkondigen van meningen zoals deze, dat het voor een waarnemer, zich bevindend op de draaiende aarde, niet mogelijk is te beslissen of de aarde om zijn as draait of dat het hele heelal om de stilstaande aarde draait... (pag. 35). Wij zouden hier tegenover willen opmerken dat het van weinig belang is op welke wijzen men de draaiing van de aarde zoal zou kunnen interpreteren, maar wel, welke de juiste interpretatie is.

Het is daarom dat ik dit boekje niet kan aanbevelen: het geeft geen duidelijk, en in sommige opzichten een onjuist beeld van de persoon Albert Einstein en van de betekenis van diens werk voor onze maatschappij en onze wetenschap.

J. BERG

KRONIEK

(15 Juli—15 Augustus)

JULI

- 22 Het Perzische volk dwingt Ghavam af te treden; Mossadeq wordt herkozen als premier.
- 23 Drees geeft de opdracht tot kabinetsformatie terug.
- 24 Staatsgreep in Egypte, onder leiding van generaal Naguib Mohammed. Koning Faroek wordt gedwongen om af te treden.
Wil van Kempen en Niek de Pater weer in vrijheid.
- 27 Lenin-kanaal tussen de Wolga en de Don geopend.
- 28 Belgische soldaten in verzet tegen 24 maanden dienstplicht.
- 30 Groot-Brittannië verlaagt de oorlogsuitgaven met 700 miljoen gulden.

AUGUSTUS

- 2 Massale staking in België tegen 24 maanden dienstplicht.
- 5 Beel geeft opdracht tot kabinetsformatie terug.
- 7 Algemene staking Italiaanse spoor mannen.
- 12 De dienstitijd in België wordt tot 21 maanden teruggebracht. De conferentie van de zes landen in Parijs komt niet tot overeenstemming over de voorgenomen dienstitijd van 24 maanden.

Van de hand van de Canadese schrijver
DYSON CARTER verscheen:

„Spionnage geval Alan Baird”

De jonge ingenieur Alan Baird heeft een uitvinding op het gebied van de reumatiekbestrijding gedaan. Voor deze uitvinding bestaat in de USA geen belangstelling en hij probeert dan zijn uitvinding langs legale weg naar de Sowjet-Unie te sturen. Hiervoor treedt hij in contact met enkele personen o.a. ook met de arbeidersleider Kirby. Juist deze laatste moet, om loonsverlaging mogelijk te maken, geëlimineerd worden. Dus zorgt de politie, geholpen door spionnen en provocateurs, voor een van de vele heksen-processen zoals deze de laatste tijd in Amerika voorkomen. Dyson Carter schreef hiermee een psychologische detective-roman, maar nu niet een van de goede eerlijke politie tegen misdadigers, maar een van de kapitaal-beschermers en wetsverkrachters tegen het werkende volk. Een boek dat men in een adem uitleest.

330 Pag. Prijs f 1.90.

BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Postgiro 173127

De Nieuwe Tijd Reeks

De Nieuwe Tijd

is werkelijkheid

In deze reeks verschijnen regelmatig korte verhalen over het leven van gewone mensen in het land van het socialisme.

Pas verschenen is: Aantekeningen van een Hoofd-
onderwijzer f 0,25

Reeds eerder verschenen:

De geschiedenis van een Stachanowarbeider f 0,30
De Witte Plek f 0,15
Weer Thuis f 0,30
Mijn ontdekking van Amerika f 0,30
Notities van een Volksrechter f 0,30

Bestel bij Uw afdeling der C.P.N. of bij

PEGASUS — LEIDSESTRAAT 25, AMSTERDAM
Tel. 30822 — Postgiro 173127 — Gem. Giro P 1527

POLITIEK EN CULTUUR

Het aanstaande Partijcongres De weg naar een nationaal eenheidsfront Troonrede en socialistisch perspectief

De Jaargang No. 10

October 1952

Maandoverzicht	433	Het Volkerencongres voor de Vrede, S. Geugjes,	458
Het aanstaande partijcongres, Bakker	439	De Troonrede, F. Baruch	462
Strijd voor de belangen van de arbeidersklasse is de voorwaarde om te komen tot een nationaal eenheidsfront, Fr. Reuter	447	Lajos Kossuth en de nationale zelf- standigheid van Hongarije, Th. d. Vries	470
Wegen huurverhoging en voor ophef- ving van consumptiebeperking, Blokzijl	453	De drukpers, G. Versluis	475
		Boekbespreking	479
		Kroniek	480

Aan de lezers,

Tot aan het Congres van de Communistische Partij Nederland, dat op 22 en 23 November a.s. zal worden gehouden, wordt over het gehele land een abonneerwercampagne gehouden voor „Politiek en Cultuur”. Het November-nummer, dat reeds in October zal verschijnen, zal speciaal aan het Congres gewijd zijn. U als geregeld lezer van „Politiek en Cultuur” zult beseffen van welke grote betekenis het is voor de Nederlandse Arbeidersklasse, als ons maandblad een zo groot mogelijke verspreiding krijgt.

Wij doen daarom een beroep op U ons te helpen bij de abonneerwerving. Laat het blad aan vrienden en kennissen lezen — geef adressen door aan de bezorgers van „Politiek en Cultuur” van mensen waarvan U meent dat zij belangstelling hebben voor ons blad — probeer zelf abonneer's te winnen.

Voor degeen die de meeste abonneer's aanbrengt, stellen wij een boekenbon ter beschikking ter waarde van f 25.—, voor op één na de beste prestatie een boekenbon ter waarde van f 10.—.

Help mede ons blad te versterken. U steunt dan metterdaad de strijd voor vrede en nationale zelfstandigheid.

Uitgeverij Pegasus.

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalker

Maandoverzicht

IEDERE dag brengt nieuwe feiten, waardoor het voor de volkeren steeds duidelijker wordt wie de oorlog en wie de vrede wil.

Eisenhower heeft zonder omwegen verklaard, dat het communisme teruggedrongen moet worden, dus dat hij Europa met wapengeweld onder de heerschappij van Amerika en zijn satellieten wenst te brengen. Hij zei dit voor de fascistische organisatie van oud-strijders, die een zeer grote invloed in Amerika heeft. Dat er ondanks alles toch een sterk vredesverlangen bij de bevolking leeft, wordt wel aangetoond door het feit dat door A. Stevenson, de kandidaat van de Democratische partij, wa achter Wall Street zich eveneens verbergt en die ook de oorlog wil, van deze uitlating van Eisenhower gebruik maakt om zijn positie te versterken. In latere redevoeringen heeft Eisenhower daarom niet meer zo openlijk gesproken.

De reactionnaire Franse krant Le Monde schreef:

„De rede van generaal Eisenhower bekrachtigde de vrees van vele Europeanen. . . , en roept grote ontsteltenis op.”

Terwijl de Manchester Guardian zich beklaagde:

„Eisenhower versterkt de overtuiging van de vredesstrijders, dat de Westelijke mogendheden zich op een agressie-oorlog voorbereiden.”

Maar de inkt was nog niet droog of een aantal andere voor-
aanstaande personen bevestigden de plannen van de Amerikaanse imperialisten. Zo zei Foster Dulles, dat „de enige manier om het sowjet-communisme tegen te houden een verschrikkelijk tegen elkaar botsen is”.

Alfred Grünther, in zijn interview met het Gaullistisch blad Carrefour, zei dat de Oost-Europese volksdemocratische landen „niet bevrijd kunnen worden zonder oorlog”. En in de New York Herald Tribune schrijft Shields, vice-president van de „Bank van Manhattan”:

„Wat er ook in de naaste toekomst gebeuren zal, onze toestand blijft gevaarlijk, als er niet een algemene oorlog uitbreekt.”

En deze verklaringen worden volkomen door de handelingen van Amerika gedekt. Steeds groter wordt de druk van de Verenigde Staten op de Europese landen inzake de bewapening. Buiten alle andere middelen, die voor deze druk gebruikt wor-

Een schim beheerst het Schumanplan.

den, speelt ook voor de bourgeoisie van de Europese landen, die een aandeel in de grote winsten willen hebben, het toekennen van orders voor wapentuig een grote rol. De New York Times onthulde enkele van de voorwaarden, die Amerika ons land wil opleggen voor het plaatsen van oorlogsopdrachten. Reeds maanden wordt hierover in het geheim in Den Haag onderhandeld. Soortgelijke onderhandelingen vinden ook met de regeringen van de andere Europese landen plaats. Zoals men heeft kunnen lezen, is het de bedoeling van die voorwaarden om de industrie in handen te krijgen en het verzet der werkers door fascistische maatregelen tegen te gaan.

In het kader van deze oorlogshandelingen stuurt Amerika vooral op de wedergeboorte van het Duitse fascistische militarisme aan om hiermee de eenheid van een vredelievend Duitsland te voorkomen. De zogenaamde „Europese Verdedigingsgemeenschap” en het zojuist in werking getreden Schumanplan

zijn de onderdelen, waardoor de Amerikaanse imperialisten de Duitse fascistie weer oppermachtig in Europa maken. De Amerikaanse imperialisten hebben haast. Zij vrezen de steeds groeiende economische macht van de Sowjet-Unie, de toenemende sterkte en het daardoor versterkte verzet van de georganiseerde vredesbeweging, als ook haar eigen economische moeilijkheden en de daaruit voortvloeiende tegenstellingen. En daarom, hoewel de „Europese Verdedigingsgemeenschap” nog niet geratificeerd is, heeft de Assemblée van de Schuman-plan-organisatie besloten om een „Europees Statuut” uit te werken. Hiermee wil men de parlementen voor voldongen feiten plaatsen en de ratificatie versnellen. Het Duitse fascisme is het middelpunt van de oorlogvoorbereiding. Het is immers bekend, dat een verenigd vredelievend Duitsland een oorlog in Europa onmogelijk maakt.

De Brit Sir John Harding verklaarde, dat

„de Duitse militaire denktrant ontzaglijk veel zal bijdragen tot de Westerse defensie. Per slot van rekening waren de Duitsers de enigen, die in de jongste oorlog de Russen in hun eigen land bevochten.”

En de Amerikaanse correspondent Drew Middleton schreef:

„De enige strategie, die de Duitsers begrijpen, is die van het offensief.”

De feiten spreken een onweerlegbare taal. Amerika en zijn satellieten willen de oorlog.

Stel daartegenover de handelingen van de Sowjet-Unie. Nemen we eerst de nota-wisseling tussen de Sowjet-Unie en de drie Westelijke mogendheden wat betreft Duitsland. Op de concrete voorstellen van de Sowjet-Unie hebben de drie mogendheden op 10 Juli voorgesteld een viermogendhedenconferentie te beleggen om alleen het vraagstuk van de samenstelling, de taken en de volmachten van een commissie van onderzoek naar de voorwaarden voor het houden van vrije verkiezingen in Duitsland te bespreken. Met dit voorstel worden de belangrijkste vraagstukken van een vredesverdrag met en de eenheid van Duitsland ontweken. Het is toch duidelijk, dat het vraagstuk van de verkiezingen niet tot oplossing gebracht kan worden zonder dat er over deze punten overeenstemming bereikt is. Dit voorstel heeft dan ook geen ander doel om de vraagstukken ten aanzien van Duitsland op de lange baan te schuiven, ten einde de tijd te hebben West-Duitsland tot één legerplaats te maken en de splitsing tussen de delen van Duitsland te verdiepen. Daaruit is ook de haast van de Amerikanen te verklaren, omdat de stemmen voor een viermogendhedenconferentie steeds aanzwellen. Op al deze dingen wijst de Sowjet-Unie in haar nota van 23 Augustus. Zij verklaart zich echter bereid, toe te stemmen in de bespreking van een commissie zoals door de drie mogendheden bedoeld, hoewel de meest objectieve commissie, die commissie zou zijn, zoals voorgesteld door de Sowjet-Unie, n.l. een commissie door de Duitsers zelf gevormd, bijvoorbeeld uit de vertegenwoordigers van de Volkskamer van de Duitse Democratische republiek en de Bondsdag van West-Duitsland. Zo'n commissie zou, zo zegt de nota, zonder de Duit-

sers te beledigen, tevens de eerste stap naar de hereniging van Duitsland zijn. Om de vrede te dienen gaat zij met de bespreking over een andere commissie accoord, als eerst op deze conferentie de voorbereiding voor een vredesverdrag met Duitsland en de vorming van een regering van geheel Duitsland wordt besproken.

In begin October zal het congres van de Communistische partij van de Sowjet-Unie worden gehouden, waarop een verandering van de partijstatuten en het 5de Vijffjarenplan zullen worden besproken. De verandering van de partijstatuten legt de verdere groei in de economie in de geesten van de mensen vast en opent de mogelijkheid voor de versnelde ontwikkeling naar de communistische maatschappij. Niemand ter wereld kan de grote betekenis van dit vijfjarenplan ontkennen. De tijd is voorbij, dat men deze plannen belachelijk kon maken en over de onmogelijkheid van het volvoeren daarvan kon spreken. Men weet nu maar al te goed dat deze plannen uitgevoerd worden. De industriële productie zal met 70% toenemen en het reële loon der werkers met 35%. Welk een schrille tegenstelling met de toestanden in de kapitalistische landen! Is er een sterker bewijs mogelijk voor de vredespolitiek van de Sowjet-Unie?

Het reële loon wordt in de kapitalistische landen steeds lager. Hoe komt dit? Het antwoord gaf Stalin in Februari 1951, in verband met de lasterlijke opmerkingen van de toenmalige Britse minister-president Attlee:

„Wanneer de eerste minister Attlee op het gebied van de financiële en economische wetenschappen werkelijk goed thuis zou zijn, dan zou hij zonder moeite begrijpen, dat geen enkele staat, dus ook de Sowjet-Unie niet, in volle omvang de vredesindustrie ontwikkelen kan, grote bouwwerken, zoals de waterkracht-werken aan de Wolga, aan de Dnjepr en aan de Amoe Darja, die milliarden aan uitgaven van de staat vereisen, beginnen kan, de politiek van systematische prijsverlaging van verbruiksartikelen voor de massa, die eveneens milliarden vereisen, voortzetten kan, honderden milliarden voor de wederopbouw van de door Duitse occupanten vernietigde volkseconomie aanwenden en buitendien tegelijkertijd zijn strijdkrachten vergroten en zijn oorlogsindustrie ontwikkelen kan. Het is niet moeilijk te begrijpen, dat zulk een onverstandige politiek tot een staatsbankroet zou leiden.”

De feiten bewijzen, dat de Sowjet-Unie de vrede wil.

Hoewel er steeds meer mensen zien, dat de politiek van de Verenigde Staten een oorlogspolitiek is, en de vredeswil groeit, blijken er nog steeds overwegingen te bestaan, waardoor zij zich van de vredesbeweging afzijdig houden. Het Volkencongres voor de Vrede, dat in December gehouden zal worden, opent de mogelijkheid in een vrije discussie de weg te vinden tot een grotere samenwerking met het ene doel: het behoud van de vrede. De Nederlandse Vredesraad heeft zich hier volkomen achter geplaatst en zal er met alle kracht aan medewerken dat zo veel mogelijk mensen van ons land, hoe zij verder ook denken, er aan zullen deelnemen.

Want de onrust onder de Nederlandse bevolking over de be-

wapening, en wat daaruit voortvloeit, stijgt snel. Vooral ook door de slachtoffers, die de oorlogsvoorbereiding nu reeds eist. De fascistische geest, de geest van verwildering, die bij grote delen van de legerleiding gaat heersen, maakt dat men het leven van de soldaat niet meer telt. Dit getuigen de gebeurtenissen, die zich afspeelen ten opzichte van Ali Möllering e.a.

Het Britse vakverenigingscongres, dat in begin September gehouden is, toonde eveneens de groeiende wil voor de vrede aan. Tegen de wil van de leiding in, nam het congres de volgende resoluties aan:

1. Over het verbod van bacteriologische wapens; 2. over de handhaving en de uitbreiding van genationaliseerde bedrijven; 3. over de uitbreiding van de handel met de Sowjet-Unie, China en de Volksdemocratische landen.

Een resolutie over algemene loonsverhoging kon door het optreden van de leiding omgebogen worden in een resolutie voor „gematigde” loonsverhoging, hoewel de leiding loonsverhogingen geheel wilde tegengaan. Met veel moeite gelukte het de leiding twee resoluties te doen verwerpen, en wel die tegen de bewapening en voor een vijfmogendheden conferentie. Dit kon omdat op het congres op een anti-democratische wijze met mandaten werd gestemd.

De voorzitter van het congres Deakin had reeds te voren verklaard: Wat mijn invloed aangaat, deze zal ik er voor gebruiken, om alle maatregelen van de loonstop te verdedigen. Op het congres eiste hij dan ook, dat in het belang van de wapeningspolitiek van Churchill geen stakingen zouden plaatsvinden en in het algemeen iedere actie van de vakbonden voor loonsverhoging nagelaten zou worden. De Observer, een weekblad van de conservatieven, schreef, dat de vakverenigingen op grond van de uitlatingen van Deakin „een niet weg te denken deel van alle Britse regeringen zijn”, dus ook van de Churchill-regering.

Hiermee wordt dus tevens gezegd, dat de Amerikaanse oorlogspolitiek slechts doorgevoerd kan worden met behulp van de rechtse vakverenigingsleiders.

Zoals wij boven reeds vermeldden, heeft de Assemblée van het Schumanplan, een voorstel aangenomen om een „Europees statuut” of wel een soort grondwet voor de Europese Defensie Gemeenschap, op te stellen. Zij heeft zich daartoe met een aantal leden uitgebreid en is nu een Assemblée voor de E.D.G. geworden. Dit alles, terwijl deze overeenkomst van de E.D.G. nog niet geratificeerd is. De suggesties, dat er door de verwarving van de verschillende organen voorlopig toch niets van zal komen, zijn gevaarlijk en dienen er toe, ons in slaap te sussen. Soortgelijke verklaringen zijn er ook bij het Schumanplan zelf geweest. Wallstreet heeft haast, zeiden we. En daarom worden de parlementen, en dus zoveel te meer het volk, uitgeschakeld.

Immers, de vertegenwoordigers van ons land in de Assemblée zijn door een Koninklijk Besluit benoemd, buiten het parlement om. Over de belangen van ons volk wordt zonder het volk beslist.

Tussen de Sowjet-Unie en China is volkomen overeenstemming. De Tsjangtsjoen-spoorweg zal voor het einde van het jaar met alle daartoe behorende bezittingen Chinees eigendom worden. In verband met de weigering van Japan om een veelzijdig vredesverdrag te sluiten, en na het sluiten van een afzonderlijk vredesverdrag met de Verenigde Staten en enkele andere landen, zijn er voorwaarden geschapen, die gevaarlijk zijn voor de zaak van de vrede en gunstig voor herhaling van de Japanse agressie. Daarom verzocht de Chinese Volksrepubliek de Sowjet-Unie haar troepen tot aan het sluiten van een vredesverdrag niet uit Port-Arthur terug te trekken. De Sowjet-Unie heeft dit verzoek aanvaard. Hieruit blijkt de hechte band, die tussen beide mogendheden bestaat. Hoewel de hoop van de imperialisten op tegenstellingen tussen beide landen de laatste tijd reeds gedaald was, veronderstelden zij toch niet dat de band zo stevig zou zijn. Zij begrijpen de betekenis hiervan maar al te goed, n.l. dat niemand de Volksrepubliek China kan aanvallen zonder in conflict met de Sowjet-Unie te geraken.

Het jaarlijkse Waarheidszomerfeest, dat dit jaar op 31 Augustus werd gehouden, is een grootse demonstratie van de verbondenheid en trouw van de massa aan partij en pers geworden. De nieuwe taken, welke de partijvoorzitter voorlegde en die voor het partijcongres uitgevoerd moeten zijn, werden met groot enthousiasme ontvangen. Deze taken behelzen de verkoop van 80.000 exemplaren van het ontwerp-Beginselprogram, ledenwerfcampagne en het bijeenbrengen van f 30.000 voor de kosten van het congres en de uitvoering van de congresbesluiten betreffende de propaganda voor Vrede, Vrijheid, Werk en Woningen. Het is de eerste maal dat de partij het besluit nam om geld voor de partijwerkzaamheden in een grote actie bijeen te brengen. Wij twijfelen er niet aan of deze taak zal met succes uitgevoerd worden, gezien de belangrijke zaken, waarvoor het geld bijeengebracht wordt.

15 September 1952.

HET AANSTAANDE PARTIJCONGRES

CONGRESSEN van de Communistische Partij zijn uitermate belangrijke gebeurtenissen.

De statuten van de C.P.N. schrijven voor dat het Partijcongres eenmaal in de twee jaar moet plaats vinden. Deze bepaling is ingesteld, niet alleen omdat de partijdemocratie eist dat op gezette tijden de gehele activiteit van de partij en van zijn leiding aan een diepgaand onderzoek wordt onderworpen, en opdat de partij een nieuw partijbestuur kan kiezen. Dat zijn belangrijke redenen. De belangrijkste reden is echter dat de tijd niet ophoudt veranderingen in de maatschappij aan te brengen, en dat een echte politieke partij voortdurend gedwongen wordt om zich te beraden op zijn voornaamste taken in elke situatie.

Daarom zijn congressen van de partij geen formele zaken die, zoals de congressen der rechtse sociaal-democratie, met een minimum aan politieke voorbereiding en een maximum aan papieren rompslomp in elkaar worden gezet. Congressen van de Communistische Partij zijn hoogtepunten in een politieke discussie die reeds geruime tijd daarvoor in de partij wordt ontwikkeld.

Dat is ook het geval met het aanstaande partijcongres. Reeds in Januari van dit jaar is het belangrijkste document voor dit congres gepubliceerd, namelijk het ontwerp-beginselprogram.

Het beginselprogram is tien maanden lang ter discussie gesteld, in de partij en onder het gehele volk. Het zal het voornaamste punt van bespreking uitmaken op het komende congres. Daarnaast is reeds in de rede van onze algemeen-secretaris, pg. Paul de Groot op de zitting van het Partijbestuur in Juli j.l. een analyse gegeven van het werk en vooral van de tekortkomingen van de partij, die een grondslag biedt voor de directe congresvoorbereidingen die eind September in de afdelingen begonnen zijn met discussies over het congresmateriaal.

WELKE zijn nu de belangrijkste vraagstukken die op het partijcongres ter sprake zullen komen?

In de eerste plaats is daar het partijprogram zelf. Men kan zeggen dat dit het middelpunt van het congres zal vormen. In de hoofdinleiding zal er over gesproken worden, terwijl een gedeelte van de congres tijd gewijd zal zijn aan een aparte discussie over vorm en inhoud ervan.

Wat is dan wel de bijzondere waarde van dit partijprogram, dat het reeds tien maanden voor het congres in ontwerp is verschenen, dat het tot discussiepunt is gemaakt in de verschillende persorganen van de partij, dat het uitvoerig is behandeld in

de ledenvergaderingen, en dat de verkoop ervan op zo'n grote schaal is ter hand genomen? Dat, tenslotte, het Partijbestuur het in het middelpunt van de congresbesprekingen heeft geplaatst?

Reeds eerder is er op gewezen dat het ontwerp-program als het ware een dubbele functie heeft.

Zijn ene functie is deze: Het program geeft volkomen opening van zaken over de doelstellingen van de communistische partij, voor nu en voor de toekomst. Het weerlegt op een klare, doeltreffende wijze de vele leugens die over de oogmerken der communisten in omloop worden gebracht. Daardoor zal het program een machtige hulp zijn voor de bewustmaking van ons volk, het zal het helpen zijn vrienden te onderscheiden van zijn vijanden.

Gelijk-op hiermee gaat een andere betekenis die ons program heeft voor het Nederlandse volk. Meer dan ooit zal thans het gezegde gelden: vertrouwen hebben in de communisten, dat is: vertrouwen hebben in de toekomst.

De Communistische Partij heeft in het program zonder omwegen zijn doelstellingen uiteengezet. Maar tegelijkertijd heeft hij aangetoond, waartoe die doelstellingen leiden. Hoe de vrede en de welvaart voor ons volk tot werkelijkheid te maken zijn.

Het program biedt een prachtig toekomstbeeld aan allen die de leiding van de Communistische Partij aanvaarden, en in zijn rijen of naast hem de strijd voor vrede en welvaart voeren. Zij hebben daarbij de zekerheid dat zij bouwen aan een nieuwe wereld die voor iedere werker het door vele geslachten gedroomde geluk en de door velen zo vurig begeerde rechtvaardigheid zal brengen. Ontmaskering van de leugens omtrent de doelstellingen van de Communistische Partij, vertrouwen scheppen in de communisten en geloof brengen in de toekomst van het Nederlandse volk — dat is de ene functie van het nieuwe partijprogram.

Het heeft nog een tweede functie. Een die weliswaar zeer nauw met de eerste is verbonden, maar die toch afzonderlijk onze aandacht verdient, en die juist op het congres duidelijk naar voren gebracht zal worden. Dat is, dat het program niet alleen over morgen spreekt, maar ook over vandaag. Over datgene wat vandaag gedaan moet worden, om de uitvoering van het program voor morgen mogelijk te maken.

De wezenlijk centrale gedachte erin is de vorming van een nationaal eenheidsfront in het eigen land, en de nauwe verbinding van de strijd in Nederland met die in Duitsland en Indonesië.

Er zijn wellicht kameraden die het nogmaals nadrukkelijk onderstrepen van deze betekenis van het beginselprogram beschouwen als het intrappen van open deuren. Mogelijk zijn er onder hen, die op de scholing en in de ledenvergaderingen, of tijdens het gesprek met andersdenkenden, dit woord reeds meermalen over hun lippen laten rollen, en met het denkbeeld

rondlopen „het nu wel te weten”.

Anderen hebben mogelijk bij lezing van het program of van onze krant het begrip „nationaal eenheidsfront” geproefd, en voorlopig nog te zwaar op de maag bevonden. Zij menen zich liever bij het „dagelijks werk” te moeten houden en achten de vorming van een „eenheidsfront” meer de zaak van de partij-leiding dan van de „gewone leden”.

En nog weer andere kameraden hebben het gelezen, wellicht in de scholing besproken, en zijn daarna zonder meer overgegaan tot de orde van de dag.

En daar ligt het kernpunt van ons aanstaande congres, want daar ligt het kernpunt van onze gehele partijpolitiek.

Wat zegt het program hierover?

„De communisten stellen zich het handhaven en versterken van de vrede en de nationale bevrijding van Nederland als naastbijliggend doel.

Om dit doel te verwezenlijken zien zij *de vorming van een nationaal eenheidsfront als hun eerste taak.*

Dit nationale eenheidsfront bestaat in zijn eerste ontwikkelings-stadium uit de massa-actie in de meest verschillende vormen tegen de Amerikaanse overheersing en agressie.

De communisten streven ernaar alle Nederlanders in die actie te verenigen en samenwerking tot stand te brengen met alle politieke partijen, vakverenigingen en andere groeperingen en personen, voor een vrij Nederland.”

Zoals gezegd, hier ligt het kernpunt voor onze gehele partijpolitiek. De hoofdgedachte is: In het parlement ligt de scheiding tussen de Communistische Partij aan de ene kant, en de overige partijen aan de andere kant; onder het volk echter ligt de scheiding tussen de massa's, die zich beginnen te verzetten tegen de Amerikaanse druk, aan de ene kant, en de Amerikanen met hun collaborateurs en directe agenten aan de andere kant.

De eerste fase van het eenheidsfront, zegt het programma, ligt in massa-actie van verscheidene vormen tegen de Amerikaanse overheersing.

Men kan zeggen dat deze eerste fase in wording is.

De tweede fase van het nationale eenheidsfront zal zijn de samenbinding van deze verschillende vormen van actie, en het smeden van de eenheid van het gehele volk in zijn verzet tegen de Amerikaanse bezettingsmacht en zijn trawanten.

Het is op deze ontwikkeling dat de communisten zich hebben te richten.

Zij zien dit *als hun eerste taak*, zegt het program.

Met andere woorden: De Communisten hebben als hoofddoel om de bestaande politieke verhoudingen om te zetten in verhoudingen die in werkelijke overeenstemming zijn met de belangen en verlangens van het volk.

De bestaande verhoudingen wijzigen — dat betekent dat er overeenstemming, eenheid van optreden moet komen van communisten en die groepen van de bevolking die zich het scherpst bewust zijn van de draagwijdte van de Amerikaanse onderdrukking, in wie het verzet tegen de Amerikanen en hun oorlogspolitiek en tegen de aan Amerika onderhorige politiek van de

Nederlandse bewindhebbers het krachtigst leeft.

De gehele werkzaamheid van de partij moet er op gericht zijn om het anti-communistische front te doorbreken, en om te zetten in datgene wat met de werkelijke verhoudingen correspondeert: het anti-Amerikaanse, het anti-oorlogsfront. En daartoe moet de gehele aandacht van de partij gericht worden op het bereiken van eenheid van verzet, in de allereerste plaats met de leden van het N.V.V. en met die van de P.v.d.A. Eenheid met hen is de beslissende voorwaarde om te komen tot eenheid tussen arbeiders, middenstanders en intellectuelen, is tevens de beslissende voorwaarde om de gelovige werkers in de gezamenlijke strijd voor vrijheid en vrede te betrekken.

De massa van kiezers van de P.v.d.A., van leden van N.V.V. en leden van P.v.d.A., zij zijn degenen onder het Nederlandse volk die het dichtst bij de communisten staan, zij zijn degenen die door hun verzet het regeren van de reactie en van de Amerikanen in Nederland in de eerste plaats onmogelijk kunnen helpen maken.

En zij zijn degenen onder wie het verzet tegen de Amerikaanse politiek, en tegen de veramerikanisering der Nederlandse politiek, de grootste omvang heeft aangenomen. Daarop wijst de brede sympathie in P.v.d.A.-kringen voor de anti-nazi-beweging „Dat Nooit Weer” in Rotterdam. Daarop wijst het deelnemen van een aantal vooraanstaande leden van de Partij van de Arbeid tegen onofficiële, of zelfs directe druk van het partijbestuur in, aan de bijzetting van de urn uit Auschwitz of aan de beweging De Derde Weg, in hun grote verschillendheid beide uitingen van een streven tegen Amerika en voor de vrede.

Dat bewijst verder ook bijvoorbeeld het feit dat op het N.V.V.-congres door officiële woordvoerders van bonden de eis werd gesteld van verhoging der lonen, een eis waarvan de stellers en ieder ander weet dat die tegen de Amerikaanse politiek van Drees ingaat.

Ook in andere kringen van de bevolking, buiten de arbeidersklasse en de dicht bij haar staande groepen is dit verzet waar te nemen.

Er is hier reeds eerder in dit tijdschrift geschreven over de symptomen van verzet tegen de Amerikaanse druk, die zijn waar te nemen in kringen van de handelsbourgeoisie, en van de ondernemers in de productie van verbruiksgoederen, die hevig van belemmeringen in het handelsverkeer en van de daling van het levenspeil te lijden hebben.

Het streven naar de vorming van een nationaal eenheidsfront met democratische doelstellingen moet ook tot deze kringen gericht zijn.

Beslissend voor ieder succes echter, ook in deze richting, is de mate waarin eenheid van actie tussen socialisten en communisten wordt verwezenlijkt.

Wat betekent dus praktisch het aanvaarden door de partij van het program? Het betekent dat de partij zijn hoofdkracht zal

richten op het tot stand komen van de eenheid van socialist en communisten in de strijd tegen de Amerikanen en hun handlangers, dat zij geen enkele moeite zal sparen, tot in haar kleinste onderafdelingen, om deze eenheid te bevorderen. Eenheid voor de zelfstandigheid van het land, voor democratie, verdediging van het levenspeil en voor vrede.

Dat alles betekent de bespreking van het partijprogramma op het congres.

Het is duidelijk dat deze bespreking geen abstract karakter zal hebben. De partijpolitiek van een breed nationaal front zal haar bevestiging moeten vinden op een aantal concrete terreinen van het partijwerk. En de belangrijkste terreinen zijn daarbij zonder twijfel: de ondersteuning door de communisten van de beweging voor de vrede, het werk van de partijgenoten in de vakbeweging, en de voorbereiding van de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen. Op alle drie van deze terreinen staat echter de eenheid van socialist en communisten voorop als voornaamste taak.

In de vredesbeweging: Door in de voorbereiding van het grote volkerencongres in Wenen in de eerste plaats het gesprek tot stand te brengen van de aanhangers van de beweging met de vele P.v.d.A.-aanhangers die daarvan tot nu toe afzijdig staan, en het stimuleren van de deelneming door deze P.v.d.A.-aanhangers aan het congres.

Wat de vakbeweging betreft: het kritisch beschouwen van het werk van de communisten om de eenheid in de vakbeweging, in de eerste plaats die tussen E.V.C. en N.V.V., tot stand te brengen.

En wat de voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen betreft: het vormen van zo breed mogelijke belangengroeperingen in de bevolking die zich tot doel stellen in de gemeenteraden een sterke, zo mogelijk beslissende stem te laten horen voor voorziening in de meest dringende noden van de bevolking der diverse gemeenten. En ook hierbij zal gestreefd moeten worden naar gezamenlijke lijsten, in de eerste plaats van sociaal-democraten en communisten.

Zo ziet het vraagstuk van het nationale eenheidsfront er uit van de praktische zijde, en het congres zal in deze zaken een zeer beslist geluid laten horen, dat richtinggevend zal zijn voor al het partijwerk in de tijd die voor ons ligt.

HET tweede vraagstuk dat op ons partijcongres de aandacht zal opeisen is het vraagstuk van de organisatie. Op dit gebied is er in ons werk zeer veel te verbeteren, en een ieder kent zeker de bekende woorden van kameraad Stalin, dat als de politieke lijn eenmaal is vastgesteld, alles aankomt op de organisatie. De politieke lijn van onze partij is door de voorgaande congressen en door het partijbestuur zeer duidelijk vastgesteld, en zal op dit congres in de bovenbeschreven zin verdiept worden. Het komt nu dus in de eerste plaats aan op de organisatie.

Aanvaardt de partij de politiek van de vorming van een nationaal eenheidsfront als de politiek van de toekomst, dan zal daarop dus ook het gehele organisatiewerk moeten worden ingesteld.

Is dat nu reeds het geval? Men overdrijft niet wanneer men zegt dat dat nog bij lange na niet het geval is.

Men kan hier waarschijnlijk het beste met voorbeelden komen.

Nemen wij een grote industriestad. Wat zal hier tot de belangrijkste taken van de partij behoren? Het tot stand brengen van de eenheid van de vakbeweging, in de eerste plaats dus van de eenheid van strijd. Waar is deze eenheid van strijd op natuurlijke wijze te organiseren? Daar, waar de arbeiders bijeen zijn, in de bedrijven.

Het is dus duidelijk dat in de districten en onderdistricten met een grote arbeidersbevolking de eerste taak zal zijn van de partij om de partijgroepen op de bedrijven te vormen, en met deze de noodzaak van deze politiek te behandelen.

Wat zagen wij echter tot voor kort in een van de gewichtigste centra van de partij? Dat daar langzaam maar onheilspellend zeker de bedrijfsgroepen van de partij aan het verdwijnen waren. Waarom verdwenen ze? Wensten de partijgenoten op deze bedrijven hun werk niet te doen? Niets is minder waar dan dat. De partijgenoten keken verlangend uit naar duidelijke, uitvoerbare richtlijnen voor hun partijwerk.

Toch lag het werk stil. Waarom dan wel? Omdat er in de districtsleiding een meningsverschil was over de vraag welke instantie de leiding van het bedrijfswerk ter hand zou moeten nemen. Een zuiver bureaucratische instelling dus, die het gehele werk remde.

Hoe scherp staat daar tegenover het voorbeeld van een ander, deels agrarisch, deels industrieel district, waar onze partij een veel zwakkere positie inneemt dan in het eerstgenoemde voorbeeld.

In dit district zette gedurende deze winter, door de bijzondere geaardheid van de industrie aldaar, een grote werkloosheid in. Onmiddellijk hebben onze kameraden begrepen dat voor de verdediging van het levenspeil der werklozen, en voor het verder liggende doel van eenheid in de arbeidersbeweging, de ondersteuning van een beginnende beweging tot organisatie der werklozen in comité's, de voornaamste opdracht van de partij was. Het organisatiewerk van de partij is hier geheel op ingesteld geweest, en andere taken in het partijwerk zijn afhankelijk gemaakt van de successen in deze richting. En wat zien we? Dat door deze doeltreffende werkwijze niet alleen de organisatie van de werklozen een grote omvang heeft aangenomen, maar dat ook ander partijwerk belangrijke vorderingen maakte, en dat met name bij de verkiezingen successen werden geboekt; dat aan Romme, de voornaamste drager van de Ameri-

kaanse oorlogs- en ellendepolitiek, in dit district de zwaarste slagen zijn toegebracht.

Dergelijke voorbeelden zijn er ook op andere gebieden te brengen. In de stad Rotterdam bijvoorbeeld is een belangrijke beweging tegen de herbewapening der nazi's tot stand gekomen, een beweging die in het algemeen gesproken de volle steun van de partij geniet, en waaraan ook verschillende partijgenoten hun aandeel hebben bijgedragen, al is het alleen maar doordat zij, waar zij zitting hebben in vredescomité's, deze comité's gestimuleerd hebben tot steun aan de beweging. Maar wanneer men anderzijds verneemt dat de secretaris in een onderdistrict in die stad niet eens op de hoogte is welke partijleden een leidend aandeel hebben in het werk van deze comité's, dan moet men daaruit een zeer ernstige organisatorische zwakheid afleiden. Dat betekent dat de organisatie van de partij, die toch in de eerste plaats hulp en ondersteuning van deze kameraden vraagt en aan deze zo belangrijke zaak in het algemeen moet geven, in feite faalt. Het betekent dat de leiding van de partij op zo'n onderdeel zich bezig houdt met duizend, ongetwijfeld voor een groot deel belangrijke vraagstukken, maar dat zij het belangrijkste vraagstuk, dat van de politiek van een nationaal eenheidsfront, uit het oog heeft verloren.

DE besprekingen van de politieke en organisatorische opgaven voor de partij moeten onmiddellijk leiden tot de behandeling van een derde vraagstuk, dat met deze beide punten even nauw samenhangt als het tweede met het eerste. Dat is het vraagstuk van de kaders.

Op een partijbestuursvergadering, die eerder in het jaar is gehouden, is dit vraagstuk in zijn volle betekenis gesteld door pg. de Groot, echter zonder dat hieruit overal de volledige gevolgtrekkingen zijn gemaakt.

Het niet voldoende doorvoeren van de politieke richtlijnen van het partijbestuur, en de organisatorische tekortkomingen bij veel partijwerk, zijn veelal terug te brengen op het werk van leidende partijgenoten, zowel in het Partijbestuur, in de districts- als in de afdelingsbesturen. Er is bij verschillende kaderleden een soort verslapping merkbaar, een verminderd vermogen of verminderde geneigdheid om uit een bepaalde routine in het werk te treden, ja men kan bijna zeggen een zekere onverschilligheid tegenover de partij, dat wil zeggen tegenover het lot van de arbeidersklasse en van het gehele Nederlandse volk.

Hoe uit zich deze onverschilligheid? Het meest schrijnende voorbeeld is natuurlijk dat van een lid van de dagelijkse leiding van een belangrijk district, die op een gegeven ogenblik, als hij op zijn werk wordt gecontroleerd, mededeelt dat hij eigenlijk niets meer voelt voor het uitoefenen van zijn functie.

Maar er zijn meer voorbeelden, die minder in het oog lopen, maar daarom niet minder ernstig zijn. Ook partijgenoten die

bijvoorbeeld een leidende functie bezetten in vakverenigingswerk, en die dagelijks spreken over de noodzaak van eensgezinde strijd van N.V.V.-ers en E.V.C.-ers, maar die in de praktijk geen enkel concreet resultaat blijken te boeken bij het vervullen van deze taak, die bij het ontstaan van acties onder de arbeiders achter de feiten aanhollen en onbekwaam blijken deze acties tot een goed resultaat te leiden, ook zij geven blijk van een dergelijke verslapping.

„Opfrissing van de kaders” was de leuze die op de bovenbedoelde partijbestuursvergadering werd opgesteld. Opfrissing van de kaders. Wat betekent dat? Dat betekent dat bij de bezetting van iedere functie in de partij gelet zal moeten worden op de resultaten van de kameraden die deze functie zullen bezetten, en niet in de eerste plaats op hun bedrevenheid in het spreken.

Er zijn in de districten en in de afdelingen vele kameraden die bewezen hebben op een voortreffelijke wijze te begrijpen welke eisen er vandaag den dag gesteld worden aan de werkzaamheid van een communist. En ongetwijfeld zijn er velen onder hen die nog niet op de post staan die hun, gezien hun bekwaamheden en hun successen bij het werk toekomt.

Er zijn, zoals gezegd, andere kameraden die wel, aan de basis of in de top, een leidende positie innemen maar die in hun functie reeds sinds jaar en dag de partij en de bevolking van hun rayon geen stap verder hebben gebracht.

Het partijcongres zal het vaste besluit moeten nemen om in de komende tijd in deze zin een opfrissing van de kaders tot stand te brengen, dat de kameraden die in het jonge verleden de beste resultaten hebben geboekt, die zich hebben laten kennen als trouwe, toegewijde communisten, en die, al vertonen zij wellicht nog vele zwakheden bij hun werk, daarin de mogelijkheden laten zien van een ontwikkeling tot goede partijleiders, op de belangrijkste posten worden geplaatst.

Beziet men deze taken voor het aanstaande congres van onze partij, dan behoeft het geen betoog meer van hoe verstrekkende betekenis dit zal worden voor al ons verdere werk. En daarmee is tegelijkertijd getekend van hoe groot belang een goede, een grondige voorbereiding van het congres van onder tot boven is. De discussies op ledenvergaderingen en districtsconferenties zullen zich in deze vraagstukken moeten verdiepen, om aan het congres zijn juiste waarde te geven.

Door deze discussies en door het congres zelf zal onze partij, de enige partij die het Nederlandse volk een toekomst zal bieden, beter en krachtiger zijn werk kunnen doen.

MARCUS BAKKER

Strijd voor de belangen van de arbeidersklasse is de voorwaarde om te komen tot een nationaal eenheidsfront

HET samenbundelen van alle krachten in het Nederlandse volk ter bevrijding van de Amerikaanse slavernij, is het onmiddellijke doel van de communisten. Nederland zal in vrijheid en zonder oorlogsdreiging moeten kunnen beslissen, welke wegen het zal gaan om te komen tot sociale zekerheid, economische vooruitgang en de grootst mogelijke politieke vrijheid.

Door de Amerikaanse overheersing worden onder alle lagen van de bevolking slachtoffers gemaakt, is er van sociale zekerheid geen sprake, wordt Nederland economisch geruïneerd en worden de politieke rechten steeds meer tot een aanfluiting. De arbeiders en de kleine bezitters betalen het gelag. Achteruitgang o.a. in de voeding van de arbeiders, faillissementen bij kleine zakenlieden en middenstanders.

Voor de Amerikaanse overheersing geldt hetzelfde wat Stalin in 1901 schreef over het Russische absolutisme *):

„Maar zij, die door het Russische absolutisme onderdrukt en vervolgd worden, zijn niet te tellen. Het zijn er zoveel, dat het Russische despotisme geen dag langer zou bestaan, wanneer zij allen zouden begrijpen wie hun gemeenschappelijke vijand is.”

Zo is het ook heden ten dage met het Amerikaanse absolutisme gesteld. Maar deze vaststelling is niet voldoende.

In het tot stand brengen van een gemeenschappelijk front tegen de gemeenschappelijke vijand, heeft de arbeidersklasse de grootste verantwoordelijkheid.

De burgerlijke en kleinburgerlijke groeperingen in ons land, ook al ondervinden zij de gevolgen van de Amerikaanse kolonisatie, missen nu eenmaal, zonder de ruggesteun van de arbeidersklasse, de hardheid en daadkracht om de strijd tot het einde toe vol te houden.

Binnen deze groeperingen zijn er altijd die neigen tot compromis of capitulatie.

Onder deze lagen van de bevolking tracht men door het Amerikaanse corruptie-systeem de strijdgeest te verzwakken door omkoping en bevoordeling, door groepen of individuen ontrouw te laten worden aan het gemeenschappelijk doel: de bevrijding van Nederland van Amerikaanse overheersing.

De arbeidersklasse heeft de taak telkens weer de hinderpalen op te ruimen, die de Amerikaanse overheersers en hun collaborateurs opwerpen, en daardoor tot de kern van het nationaal

*) J. W. Stalin, De Russische Sociaaldemocratische partij en haar eerstkomende taken, Politiek en Cultuur, Maart 1951.

verzet te worden en de voorhoede daarvan te vormen.

Dit front kan alleen tot stand komen indien de arbeiders niet afzien van actie, geen afstand doen van hun strijd voor hun dagelijkse belangen.

Dit is wel bewezen door het feit dat in verschillende bedrijven, o.a. in Amsterdam in de confectie-industrie door de actie van de arbeiders tegen ontslagen, ook de werkgever stelling nam tegen de Amerikaanse verordening van handelsbelemmeringen.

Het nalaten van het organiseren van actie door de arbeiders, remt het totstandkomen van verbindingen met brede lagen van ons volk.

Een voorbeeld hiervan zijn de gebeurtenissen rondom de opdrachten aan de scheepsbouwindustrie van een 6-tal Sowjetschepen. Het verbieden van deze bouw door Amerikaanse inmenging berooft de arbeiders van zeer veel werk. Maar ook honderden technische krachten, vanaf constructie-tekenaars tot ingenieurs, administratief en leidinggevend personeel worden hierdoor getroffen. Een krachtige en overtuigende actie van de scheepsbouwarbeiders zou in staat zijn om hen aan de zijde te brengen van degenen die tegen Amerikaanse inmenging en voor vrije handel met de Sowjet-Unie zijn.

Zo is de ontplooiing van een massabeweging voor de vrede in staat om de banden met alle lagen van de bevolking te versterken en hen in de strijd voor de vrede te betrekken.

De arbeiders zullen echter daarom niet afzien van de strijd voor hun belangen. Op een zitting van het Centraal Comité van de Franse Communistische Partij heeft Auguste Lecoœur o.a. dit gezegd:

„De werkgever die voor de vrede is, zal echter niet tot zijn arbeiders zeggen: Ik zal jullie niet meer uitbuiten. De voor de vrede strijdende arbeider zal niet tot zijn baas zeggen: Wij houden op met onze strijd tegen de oorzaak van onze ellende en van de oorlog: het kapitalisme.”

Bij alles wat wij doen moeten wij dan ook de vraag stellen of dit in overeenstemming is met het doel wat wij ons gesteld hebben en of wij dit doel daarmee een stap naderbij hebben gebracht. In dit licht willen wij ook de strijd voor de directe belangen van de arbeidersklasse zien.

De betekenis van de vakbeweging in deze strijd

In de strijd tegen de oorzaken van oorlog en ellende zijn de vakorganisaties onmisbare instrumenten. In het verdedigen van de directe belangen van de arbeiders is het noodzakelijk om over hechte en sterke vakorganisaties te beschikken. Een vakbeweging die in staat is de arbeiders mobiel te maken bij het verdedigen van de dagelijkse belangen, bij het verdedigen en omhoogbrengen van het levenspeil der arbeiders, kan een voorname rol spelen in het tot stand brengen van een verenigd Nationaal Front.

Het ontkennen dat de vakbeweging een van de belangrijkste instrumenten is bij het tot stand brengen van de strijd voor de directe en dagelijkse belangen, en als „school voor het communisme”, zou leiden tot het door Lenin zo zeer gecritiseerde standpunt van de „linkse” communisten. Deze „linksen” waren niet alleen tegen het werken in de reactionnaire vakorganisaties, maar demonstreerden hun minachting voor de massa, door het

„verzinnen van een splinternieuwe, zuivere „Arbeiders-Unie”, die vrij is van burgerlijke-democratische vooroordelen en van de zonden der gilden- en vakbekrompenheid — een „Arbeiders-Unie”, die naar het heet een massa-organisatie zal zijn (zall!) en die als voorwaarde voor het lidmaatschap slechts (slechts!) „de erkenning van het radenstelsel en de dictatuur” eist.”

Zo strafte Lenin de „linksen” af en veroordeelde ten scherpste het niet werken van communisten in de vakbeweging en het streven om aan de moeilijkheden daarvan te ontkomen, door allerlei wilde fantasieën bot te vieren.

Lenin leerde dat de vakorganisaties de beste verbindingen met de massa vormen en dat daarom de communisten hardnekkig en volhardend aan het vakverenigingswerk moeten deelnemen.

In Nederland beschikken we zowel over reactionnaire vakorganisaties, als over een progressieve vakbeweging, de Eenheids Vak Centrale. Dit mag echter geen aanleiding zijn om het werken in de reactionnaire vakorganisaties na te laten. Er moet juist naar gestreefd worden om ook de eenheid van vakbeweging in Nederland te herstellen, en dat kan niet zonder dat de communisten, die in de reactionnaire vakorganisaties georganiseerd zijn, alles trachten te doen om de arbeiders onder de invloed van de agenten van het Amerikaanse oorlogskapitaal vandaan te halen. Zij moeten hen overtuigen van de noodzaak van een strijdgemeenschap met de E.V.C., om de arbeiders niet over te laten aan de Amerikaanse kwartiermakers in de vakbeweging.

Ook de communisten die in de E.V.C. zijn georganiseerd, moeten aan het vakverenigingswerk deelnemen. En waarom?

Het is niet voldoende dat er in de E.V.C. functionarissen zijn, die het werk opknappen. Het is onmogelijk dat zij dit werk met voldoende resultaat kunnen doen, indien niet een zo groot mogelijk aantal leden aan de uitvoering van dit werk deelnemen. Want de taak van de E.V.C. is het verdedigen van de belangen van de arbeiders; daartoe moeten de acties worden georganiseerd, worden voorbereid, en de verbindingen met de in de reactionnaire vakbeweging georganiseerde arbeiders tot stand worden gebracht.

Alleen goed doordachte en goed voorbereide acties kunnen succes opleveren.

Goed doordenken mag natuurlijk niet leiden tot blijven nadenken. Doorgaan met filosoferen, waar handelen vereist is, leidt tot passiviteit. Besluiten nemen en tot uitvoering brengen, zal echter alleen tot resultaat leiden, indien de besluiten niet

gedachteloos genomen zijn als voortzetting van traditie of gewoonte.

Het tot stand brengen van de grootst mogelijke eenheid rondom een of meer rechtvaardige eisen is de voorwaarde om tot actieve strijd te kunnen overgaan.

Deze eenheid van actie komt niet vanzelf (spontaan) tot stand. Zij komt tot stand naarmate wij er in slagen de arbeiders duidelijker te laten zien welke rol de Uniebondsleiders spelen, op welke wijze zij niet de belangen van de arbeiders, maar de belangen van de ondernemers en regering verdedigen.

Daarbij is het uitermate schadelijk, arbeiders die nog gevangen zitten in de gedachtengangen van het reformisme of geloofsovertuigingen, te lijf te gaan met allerlei „radicalisme”.

Auguste Lecoœur heeft op de reeds genoemde zitting van de C.P.F., in antwoord op André Stil, hoofdredacteur van L'Humanité, die van mening was dat de „opgewonden” stijl van zekere artikelen de middengroepen afschrikte, maar wel het best geschikt was om de arbeidersklasse in beweging te brengen, o.a. gezegd dat „niets foutiever” was en verder:

„Wij hebben veel te winnen als wij ons ontdoen van deze wildheid in woorden en gebaren. Het is juist de opgewonden toon die leidt tot deze vernauwing, ook binnen de arbeidersklasse zelf.”

Niet de opgewonden toon, maar het steeds opnieuw aan de orde stellen van de elementaire eisen van de arbeiders, en het werken daarvoor, zal de mogelijkheid van eenheid van actie scheppen.

Hoe beter het werk van de E.V.C. wordt uitgevoerd, des te eerder zullen wij erin slagen het masker van de Unie-leiders af te rukken en de eenheid tot stand brengen.

Daarom is het een plicht van de communisten, zowel in de E.V.C. als in de Unie-bonden aan het vakverenigingswerk deel te nemen.

„Grote energie wordt alleen opgebracht voor een groot doel”

Het bovenstaande is in duidelijke tegenstelling met de ook in onze rijen voorkomende opvattingen van spontaniteit.

Deze opvattingen van spontaniteit komen vanzelfsprekend het meest voor bij hen die de arbeiders moeten organiseren in de strijd voor hun belangen. De moeilijkheden, die daarbij ondervonden worden, doen de neiging ontstaan om het werk van de vakbeweging te negeren; doen theorieën ontstaan, die neerkomen op het zich neerleggen bij de bestaande toestanden en alleen hopen op de ontwikkeling van spontane bewegingen, die vanzelf zouden moeten ontstaan.

Dan zien wij theorieën opgeld doen, zoals: „het moest eerst nog maar slechter worden”; het zich neerleggen bij de opvatting: „het zal nog wel slechter worden”; het gemakkelijk neerschrijven van de woorden: „de arbeiders zullen in verzet komen”, zonder de organisatie van dit verzet ter hand te nemen.

Dit alles zijn verschijnselen die wij bij ons zelf en in onze beweging nog maar al te vaak tegenkomen.

Daarom is het noodzakelijk zich altijd weer te bezinnen op datgene wat de grootste theoreticus van onze beweging heeft geleerd. Stalin schrijft over de spontaniteit, in „Grondslagen van het Leninisme” (Pegasus, 1938):

„De theorie van de spontaniteit is de theorie van de onderschatting van de rol van het bewuste element in de beweging en de ideologie van het „chwoostisme” (staart-politiek, achter de beweging aanlopen), is de logische grondslag van ieder soort opportunisme.” (pag. 25).

En verder:

„De partij kan geen werkelijke partij zijn, als zij zich beperkt tot het registreren van hetgeen de massa van de arbeidersklasse beleeft en denkt, als zij achter de spontane beweging aansukkeelt, indien zij niet in staat is, de traagheid en de politieke onverschilligheid van de spontane beweging te overwinnen, indien zij niet in staat is, zich boven de ogenblikkelijke belangen van het proletariaat te verheffen en de massa's tot het peil van de klasse-belangen van het proletariaat op te heffen.

De partij moet de arbeidersklasse vooruit zijn, zij moet verder dan de arbeidersklasse zien, zij moet aan het proletariaat leiding geven en niet achter de spontane beweging aanlopen.” (pag. 95)

Vooruitzien — dit wordt maar al te dikwijls vergeten.

Zo zien wij in de strijd voor de directe belangen dikwijls sterke tendenzen, om deze strijd alleen maar te zien, als een strijd voor een centje meer. De strijd voor de belangen, ook voor de kleinste, mag geen doel op zichzelf zijn. Het kan en moet het middel zijn om de massa's het nodige zelfvertrouwen te geven in de mogelijkheid van de strijd en hen opheffen tot het peil van klassebewustheid.

In het reeds eerder aangehaalde artikel van Stalin uit 1901 (Pol. en Cultuur, Maart '51) staat:

„De strijd voor de verkorting van de arbeidsdag, voor opheffing van de boeten, voor verhoging van het arbeidsloon enz., begon.

De sociaal-democratie wist heel goed, dat de ontwikkeling van de arbeidersbeweging zich niet tot deze geringe eisen zou beperken, dat het doel van de beweging niet deze eisen waren, maar dat dit slechts een middel was om het doel te bereiken. Mogen deze eisen gering zijn, mogen de arbeiders zelf in verschillende steden en streken vandaag nog geïsoleerd strijden, deze strijd zal de arbeiders leren, dat de volledige overwinning alleen dan behaald zal worden, als de gehele arbeidersklasse, als een eensgezinde, sterke, georganiseerde kracht, tot de stormaanval op zijn vijand overgaat.”

Dat men de arbeidersklasse niet alleen het perspectief moet stellen van de strijd voor een centje meer, leerde Stalin ons in hetzelfde artikel aan de hand van de strijd in Rusland.

Hoewel tussen 1901 en 1952, tussen Rusland van toen en Nederland thans, zeer grote verschillen bestaan, is hetgeen wat Stalin toen reeds schreef ook voor ons een elementaire waarheid:

„Aangezien de arbeiders met de ontwikkeling van de beweging de hoge doelstellingen en de inhoud van de strijd niet in hun volle omvang konden begrijpen, daar het vaandel, waaronder de Russische arbeider moest strijden, de oude, verschoten lap bleef met het kopeke-(centje) devies van de economische strijd, brachten de arbeiders noodgedwongen minder energie,

minder geestdrift en minder revolutionnaire inspanning in deze strijd op, want grote energie wordt alleen opgebracht voor een groot deel."

De strijd voor de belangen van de arbeidersklasse moet dan ook verbonden zijn met de strijd die het Nederlandse volk voert voor zijn onafhankelijkheid, voor zijn nationale zelfstandigheid en zelfbeschikkingsrecht, tegen de Amerikaanse dictatuur.

Daarvoor behoeven niet in ieder stukje strijd dat gevoerd wordt, leuzen uitgegeven te worden, waarin dit tot uitdrukking wordt gebracht. Maar wel moeten in ieder stuk strijd de arbeiders vaster aaneengesmeed worden en geleerd, dat zonder strijd voor onze onafhankelijkheid, zonder strijd voor een nationaal eenheidsfront, geen blijvende verbeteringen tot stand kunnen komen. Alleen als Nederland vrij kan beslissen over de weg die het in de toekomst gaan zal en de arbeidersklasse haar eenheid heeft tot stand gebracht, zal ook Nederland in de rij van volkeren marcheren, die sociale zekerheid, economische vooruitgang en de grootst mogelijke politieke vrijheid kennen.

Daaraan werken, daaraan organiseren is de taak voor vandaag.

FR. REUTER

Het reformisme, dat de arbeidersbeweging scheurt, ongelooft in haar krachten en haar overwinning, dat haar beweging ondergeschikt maakt aan de belangen van de uitbuitende klassen, gaf daardoor aan de bourgeoisie in de periode van geweldige revolutionnaire schokken de mogelijkheid, zich te redden, het bestaan van het stelsel van de kapitalistische slavernij te rekken en tegenover de werkers tot het offensief over te gaan. Het reformisme bracht de arbeidersklasse en de volken van een reeks landen onder het juk van het fascistische regiem van barbaarsheid en bandietendom.

Het bolsjewisme, dat de krachten van de arbeidersklasse verenigt, dat hen tot de onverzoenlijke strijd tegen de uitbuitende klassen mobiliseert en aanvoert, leidde tot de triomf van de grote Octoberrevolutie, tot de stichting van de dictatuur van de arbeidersklasse, tot de overwinning van het socialisme in de Sowjet-Unie.

G. DIMITROF

Tegen huurverhoging en voor opheffing van consumptiebeperving

VAN 2—6 September werd in Scheveningen het 20ste N.V.V.-Congres gehouden, een congres dat in alle stilte was voorbereid.

Aan de vooravond ervan kwamen de leden niet in vergadering bijeen, teneinde de sociale problemen van de arbeidersklasse te bespreken, de toestand van hun organisatie te onderzoeken en congresafgevaardigden te kiezen. De congresafgevaardigden werden door de Hoofdbesturen van de N.V.V.-bonden aangewezen. Wanneer dan ook in een dergelijke met uiterste zorg samengestelde bijeenkomst een bestuurder van de land- en transportarbeidersbond een motie indient om de in Maart 1951 opgelegde „5% consumptie-beperving weer ongedaan te maken”, dus met andere woorden: voor verhoging van het reële loon, dan moet hieraan een grote betekenis worden toegekend. Het betekent, dat de massa van de N.V.V.-leden en lagere kaders niet bereid zijn om nieuwe verslechteringen, zoals huurverhoging e.d. te aanvaarden. Dit moet het uitgangspunt zijn voor gemeenschappelijke besprekingen en acties van georganiseerden en ongeorganiseerden, van E.V.C.-ers en N.V.V.-ers. Elke eis tot verbetering van de levensvoorwaarden van de arbeidersklasse schept de mogelijkheid om tot eenheid van actie te komen.

Zo hebben kortgeleden 12 afdelingen van de Moderne Bouwvakarbeidersbond aan hun Hoofdbestuur voorgesteld om een actie te beginnen voor het aanmerkelijk verminderen van het aantal gemeenteklassen, of voor de afschaffing van de gemeenteklasse-indeling. Zulks om het loonpeil van de plattelandsgemeenten te verhogen.

Omstreeks dezelfde tijd ontwikkelde zich in de Uniebonden van bakkersgezellen een krachtig streven naar loonsverhoging, hetgeen de Hoofdbesturen van deze organisaties noopte om voorstellen tot het verhogen van de lonen met 10% bij de werkgevers aanhangig te maken.

De Scheveningse vissers, die voor de overgrote meerderheid in de Centrale Bond van Transportarbeiders zijn georganiseerd, lieten zich in de voorzomer door hun leiders niet afhouden van actie voor een drastische loonsverhoging en braken die strijd eerst af, toen deze leiders overgingen tot een listig opgezet veraad.

Zowel afdelingen van de Moderne Textielarbeidersbond als afdelingen van de Centrale bond van transportarbeiders — waaronder de afdeling Rotterdam — richtten zich tot hun bondscongressen met verzoeken om stappen te ondernemen „teneinde tot opheffing van de consumptiebeperving te komen.”

In de lente van dit jaar hebben de Hoofdbesturen van de Moderne en Confessionele Landarbeidersbonden bij de werkgeversorganisaties voorstellen ingediend tot verhoging van het loon met 5 cent per uur, omdat dergelijke voorstellen „ons praktisch dagelijks bereiken”, schreef het vakblad van de Katholieke Landarbeidersbond.

Dat Ad. Vermeulen op het 20ste N.V.V.-Congres met veel omhaal van woorden iedere verdere uiting van het streven naar verbetering van de levensvoorwaarden der arbeidersklasse de kop poogde in te drukken en maar alvast bekend maakte, dat de N.V.V.-leiding voorstander is van een nieuwe huurverhoging, kan niets veranderen aan het feit, dat de leden en lagere kaders van het N.V.V. bezig zijn met kracht stelling te nemen tegen de huidige gang van zaken in ons land.

Op de communistische vakverenigingsleden en kaders, op alle vooruitstrevende arbeiders en in het bijzonder op de E.V.C., rust onder deze omstandigheden een grote verantwoordelijkheid. Van hun optreden en activiteit zal het afhangen of de groeiende ontevredenheid van de N.V.V.-leden en lagere kaders tegen de politiek van versnelde oorlogsvoorbereiding, toenemende werkloosheid en verdergaande verslechtingen van het levenspeil, zich zal ontwikkelen tot doelbewuste massa-acties voor loonsverhoging, tegen nieuwe verslechtingen en werkloosheid; ja of nee! Voor het organiseren van zodanige acties is het noodzakelijk, dat zij zich dagelijks en zonder enig voorbehoud tot de leden van het N.V.V. richten om deze te overtuigen, dat massa-acties voor de levensbelangen van de arbeiders noodzakelijk zijn. Aan de leden van het N.V.V. moet telkens weer, zonder ooit het geduld te verliezen, verklaard worden, dat de politiek van hun leiders onnoemelijke schade berokkent aan de arbeidersbelangen. Neem als voorbeeld de hoofdleuze van deze leiders, n.l.: „Meer, beter en goedkoper produceren”, een leuze, die ongetwijfeld het kernstuk vormt van hun hedendaagse politiek.

Zij proberen de arbeiders in de waan te brengen, dat het verwezenlijken van deze leuze het levenspeil zou verhogen en volledige werkgelegenheid scheppen. Zo op het eerste gezicht dus een zeer begerenswaardig vooruitzicht. Maar er klopt „iets” niet. Over de jaren 1948, 1949, 1950 en 1951 steeg de productie met ongeveer 28%. Indien de sociaal-economische toestand zich in deze periode dus ook maar enigszins ontwikkeld had overeenkomstig de huidige stellingname van het N.V.V.-bestuur dan zou het levenspeil van de arbeiders niet *gedaald*, maar *gestegen* zijn; dan zou het aantal werklozen niet hand over hand zijn *toegenomen*, maar steeds *kleiner* zijn geworden; dan zouden talrijke sociale voorzieningen niet zijn *ingekrompen*, maar *witgebreed*; dan zou de woningnood zich niet als een kwellende ziekte hebben voortgesleept, maar tienduizenden volkswoningen *meer* zijn gebouwd dan thans het geval is. Dit alles is niet gebeurd. Integendeel, de verhoging van de productie ging hand

in hand met verslechtingen van de arbeidersklasse, met een stelselmatige beperking van het verbruik. De productieverhoging kwam in de eerste plaats ten goede aan de oorlogsvoorbereiding. De uitgaven voor de bewapening over de genoemde periode stegen tot het buitensporige officiële bedrag van 1.500.000.000 gulden per jaar, niet inbegrepen de verborgen militaire uitgaven, die op andere begrotingsposten zijn ondergebracht.

Een andere profiteur van de productieverhoging was de bezittende klasse. De winsten van de grote ondernemers stegen in de afgelopen jaren tot fabelachtige hoogten. Dit stelde hen in staat milliarden guldens extra te investeren en enorme reserves te kweken voor de mogelijke „magere” jaren. Deze feiten moeten de leden en lagere kaders van het N.V.V. en alle andere arbeiders dagelijks onder de ogen worden gebracht, feiten die ook hen overtuigen, dat de arbeiders maar langs één weg het noodzakelijke deel van de productie — of deze productie nu hoog of laag is, stijgt of daalt — voor eigen levensonderhoud kunnen veroveren, n.l. langs de weg van de massa-actie. Zij zullen leren, dat in een kapitalistische maatschappij het verhogen van de productie nimmer vanzelf op enigerlei gebied tot verbeteringen in de positie van de arbeiders leidt, maar dat integendeel onder alle omstandigheden iedere verbetering door strijd afgedwongen moet worden. Bovendien, zo vragen wij onze mede-arbeiders van het N.V.V., hoe wil men in ons land een verhoging van de productie tot stand brengen, als er geen afzetmogelijkheden zijn?

Door de regelmatige koopkrachtverlaging van de arbeiders en aanverwante bevolkingsgroepen, daalden over de periode Juni 1951 tot Juni 1952 de geldomzetten van de middenstand van maand tot maand. Deze daling van de geldomzetten bedroeg b.v. voor textiel 23%, voor meubelen 19%, huishoudelijke artikelen 15%, voor de slaggers 10%, de kruideniers 7% enz. Vanzelfsprekend is het verbruik van goederen en levensmiddelen door de arbeidersgezinnen als gevolg van de koopkrachtverlaging veel meer gedaald, als deze cijfers weergeven, omdat de prijzen zijn gestegen. Aangezien uit de jongste millioenennota blijkt, dat de regering ieder streven naar verhoging van de koopkracht van de hand wijst en nieuwe verslechtingen voor de arbeiders in het vooruitzicht stelt, wordt de afzet op de binnenlandse markt nog meer belemmerd dan eerst.

Zo staat het ook ten aanzien van de afzet van Nederlandse goederen op de buitenlandse markt. Het is voor niemand een geheim meer dat Amerika door hoge tolmuren en andere maatregelen in toenemende mate zijn binnenlandse markten afsluit voor goederen uit andere landen, landen zoals Engeland en Frankrijk gaan steeds meer over tot beperking van hun invoer, terwijl Nederland bovendien een toenemende concurrentie ontmoet van West-Duitsland en Japan.

Hieruit volgt, dat ook de afzetmogelijkheden op de buiten-

landse markt inkrimpen. Een en ander heeft in het afgelopen jaar reeds tot een stagnatie en daling van de productie geleid en vormt een voorname oorzaak van de massa-werkloosheid. De leuze van het N.V.V.-Hoofdbestuur kan dan ook niets uitstaande hebben met verhoging van de productie in het algemeen, maar heeft uitsluitend betrekking op een streven naar verhoging van de productie per arbeider. En wat dit streven voor de arbeiders tot gevolg heeft, ondervinden zij elke dag aan den lijve.

De methoden om het arbeidstempo op te jagen, „wetenschappelijk” uitgedokterd door het bureau Berenschot en dergelijke instellingen, die veelal met daartoe in Amerika opgeleide krachten zijn voorzien, komen neer op een verlagen van de tarieven, zodat de arbeiders gedwongen worden nog grotere prestaties te leveren om hetzelfde te kunnen blijven verdienen.

En aangezien de afzet van goederen steeds meer stagneert, heeft een dergelijke „productie-verhoging” ook niets te maken met het scheppen van nieuwe werkgelegenheid, zoals het N.V.V.-Hoofdbestuur op zijn jongste congres verkondigde. Integendeel, dit zal juist een vergroting van de werkloosheid in de hand werken, omdat de werkgevers in staat gesteld worden om met *minder* arbeiders een zelfde productie te krijgen.

Als voorbeeld vermelden wij de volgende gebeurtenis, één uit vele. Onlangs werd door de firma ter Kuile-Cromhof in Enschede met toestemming van het G.A.B. en de Uniebestuurders ontslag verleend aan 13 van de 60 wevers. Bediende één wever aanvankelijk 6 getouwen, ná het ontslag van de 13 arbeiders moesten de overgeblevenen ieder 8 getouwen bedienen. Zo voltrekt zich dan tevens de leuze „goedkoper” produceren. In dit licht moet ook de mededeling van de regering in de Troonrede gezien worden, dat het scheppen van werkgelegenheid voor alles een zaak van het bedrijfsleven is. Terecht herinnerde Paul de Groot er op 16 September aan, dat het bedrijfsleven, wat immers zeggen wil: het kapitalisme, juist werkloosheid veroorzaakt en dat ook in de toekomst zal blijven doen. Aan de leden en lagere kaders van het N.V.V. moet iedere dag weer met de feiten in de hand voorgehouden worden, dat het „meer, beter en goedkoper” produceren geen ander doel heeft dan een verscherpte uitbuiting van de arbeidersklasse, teneinde nieuwe middelen vrij te maken voor het nog sneller laten draaien van de Amerikaanse oorlogsmachinerie in ons land en het verder verhogen van de ondernemerswinsten.

Op grond hiervan is het onze voornaamste taak, de strijd voor de onmiddellijke eisen van de arbeidersklasse te organiseren, de eisen die in de rijen van het N.V.V. zijn ontstaan en op grondslag waarvan het mogelijk en noodzakelijk is de eenheid van actie tot stand te brengen — in de eerste plaats van communisten en sociaal-democraten. Deze eisen zijn: opheffing van de consumptiebeperking door loonsverhoging, en tegen huurverhoging.

Het afdwingen van koopkrachtverhoging is tevens een enorme bijdrage tot het scheppen van nieuwe werkgelegenheid, omdat door koopkrachtverhoging de goederenafzet op de binnenlandse markt stijgt. Aan de andere kant is het noodzakelijk om met toenemende kracht te ijveren voor het afsluiten van grote handelsverdragen met de Sowjet-Unie, de Chinese Volksrepubliek en de Oosteuropese volksdemocratieën op grondslag van wederzijds voordeel. Dit zal de export-industrieën uit hun benarde positie bevrijden en eveneens een ongekende bijdrage tot het scheppen van nieuwe werkgelegenheid leveren. Dergelijke handelsbetrekkingen, die van het allergrootste belang zijn voor het Nederlandse volk, zullen bovendien de spanning in de wereld en het acute oorlogsgevaar verminderen.

Het N.V.V.-Hoofdbestuur zal ongetwijfeld geen middel ongeproefd laten om een gemeenschappelijk optreden van hun leden en kaders met de E.V.C., van sociaal-democraten en communisten, voor de directe eisen van de arbeidersklasse, tegen te gaan. Vooral de gebeurtenissen op het Britse vakverenigingscongres leren ons echter, dat het N.V.V.-Hoofdbestuur hierin niet zal slagen. Op dat congres leed de politiek van de rechtse sociaal-democratische vakverenigingsleiders op nagenoeg alle gewichtige punten een gevoelige nederlaag. Zij moesten zich neerleggen bij een voorgestelde motie voor het op grote schaal sluiten van handelsbetrekkingen met de Sowjet-Unie. Ondanks hun hardnekkige pogingen om het Congres ervan te overtuigen, dat er slechts nieuwe loonsverhogingen doorgevoerd mochten worden als eerst de productie verhoogd werd, besloot het congres de looneisen van de arbeiders te steunen, in verband met de hoge kosten van het levensonderhoud.

Als de communisten, de E.V.C. en alle vooruitstrevende en klassebewuste vakverenigingsleden dagelijks ijveren voor een gemeenschappelijk optreden van alle arbeiders, en wanneer de communisten als de meest onbaatzuchtige en standvastige strijders voor de dagelijkse belangen van de arbeidersklasse bij de bestaande eisen aanknopen en de strijd hiervoor opnemen, dan zal de invloed van Ad. Vermeulen en zijn vrienden op hun eigen aanhang snel afbrokkelen, een proces, dat reeds volop aan de gang is, hetgeen zelfs op hun eigen congres niet verborgen kon blijven. Dan zullen echter ook niet de duistere doeleinden van Drees-Luns verwezenlijkt worden.

B. BLOKZIJL

De ervaring van na de oorlog toont aan, dat de politiek van verdelen der arbeidersklasse een voorname plaats inneemt onder de middelen en tactische methoden, die de imperialisten gebruiken om een nieuwe oorlog te ontketenen, om de krachten van de democratie en van het socialisme te vernietigen en om het levenspeil van de volksmassa's onbarmhartig te verlagen. (Resolutie Informatiebureau Communistische Partijen, Nov. 1949.)

HET VOLKERENCONGRES VOOR DE VREDE

OP 5 December zal te Wenen het grootse Volkencongres voor de Vrede plaatsvinden. Hiertoe is door de Wereldvrede Raad, die begin Juli te Berlijn bijeenkwam, opgeroepen.

Vandaag beheerst de voorbereiding van dit Congres de gedachten en het handelen van miljoenen gewone mensen over de gehele wereld. Overal ontwikkelt zich een brede activiteit, om het Volkencongres voor de Vrede tot een nieuwe ongeken- de demonstratie te maken van de wil van de gehele vredelie- vende mensheid.

Vanwaar komt die activiteit van miljoenen gewone mensen, die zich elke dag en elk uur inspannen om de vrede te ver- dedigen en het leger van de vredesstrijders te versterken?

Het is hun waakzaamheid, hun inzicht in de ernst van de toestand, die hen tot zulk een activiteit drijft!

De toestand is ernstig.

De rede van Eisenhower, gesproken tot het „American Le- gion”, legde de bedoelingen van de Amerikaanse wapenkonin- gen in hun gehele afzichtelijkheid bloot.

Zij willen de oorlog, liever vandaag dan morgen.

Het drijven der oorlogsstokers om de Europese Defensie Ge- meenschap door de West-Europese parlementen bekrachtigd te krijgen, is één van de gevaarlijkste ondernemingen in hun koortsachtige oorlogsvorbereiding.

Zonder zelfs de ratificatie van de E.D.G. af te wachten, zijn oorlogsmisdadigers als von Manteuffel, Speidel en hoe al deze beulen van ons volk en van andere volkeren meer mogen heten, bezig vérgaande voorbereidingen te treffen voor de de- finitieve vorming van een nieuw West-Duits nazi-leger.

Soortgelijke plannen koesteren Eisenhower en zijn trawanten met de Japanse fascistten.

Zij streven naar uitbreiding van de oorlogshaard in Azië en ondernemen wanhopige pogingen om door middel van in dui- velse laboratoria uitgedachte vernietigingswapenen, het dap- pere, zwaar geteisterde Koreaanse volk onder de voet te lopen.

In ons eigen land heeft het nieuwe kabinet — dat door regelrecht ingrijpen van de Amerikaanse regering tot stand is gekomen — de voor ons land en ons volk noodlottige weg van verscherping der oorlogsvorbereiding ingeslagen.

Deze feiten — en nog veel meer — leren ons dat de toestand inderdaad ernstig is.

Nog nimmer, zo verklaarde Prof. Joliot-Curie in zijn toe- spraak tot de Wereldvrede Raad, waren de risico's van een derde wereldoorlog zó talrijk en zó groot.

Prof. Joliot-Curie verklaarde echter ook, dat wij nog nooit

eerder zoveel reden hadden om optimistisch te zijn wat betreft de mogelijkheid om de race tussen oorlog en vrede te winnen, mits we kans zien, tijdig het geweten van het volk te wekken om er een onoverwinnelijke kracht van te maken.

Waarom ontlenen de vredesstrijders dit optimisme, deze zekerheid? Zij putten deze zekerheid uit de successen, die de vredesbeweging reeds behaalde.

De campagne voor het verbod van de atoombom, verhinderde het gebruik van dit vernietigingswapen.

De machtige actie voor een vredespact tussen de Grote Vijf mobiliseerde de massa's en bracht de oorlogsstokers tot razernij, omdat deze actie hen nederlaag op nederlaag bracht.

Is hiervan niet de indrukwekkende eensgezinde actie van arbeiders, soldaten en officieren in België, die de plannen van Ridway tot verlenging van de dienstplicht van de baan veegden, het beste bewijs?

Zij putten deze zekerheid bovenal uit de stormachtige successen van de volkeren der Sowjet-Unie — het bolwerk van de vrede — op hun weg naar het Communisme.

De voltooiing van de eerste bouwwerken van het Communisme en de nieuwe gigantische taken, die het Sowjet-volk onder leiding van kameraad Stalin zich heeft gesteld, leggen opnieuw getuigenis af van de vredeswil van de Sowjet-Unie.

DE verscherping van de toestand, het openlijke brutale optreden der oorlogsstokers, doet in de harten van steeds grotere aantallen mensen ernstige bezorgdheid en felle verontwaardiging ontstaan.

Zien wij hiervan in ons eigen land niet voldoende tastbare bewijzen?

We noemen het optreden tegen de herbewapening van West-Duitsland van het Rotterdamse actiecomité „Dat Nooit Weer”, dat een groot aantal vooraanstaande Nederlanders omvat, die uit verschillende, uiteenlopende richtingen komen.

Wij noemen ook de middenstanders en arbeiders in de Jordaan, in Nieuwendam en de Czaar Peterbuurt te Amsterdam, die zich met honderdtallen uitspraken tegen de ratificatie van de E.D.G.

Er is bovenal de toenemende onrust in het N.V.V. en onder de leden en functionarissen van de P.v.d.A., over de koers die de regering ons land wil doen gaan, zoals blijkt uit het optreden van bestuurders van belangrijke bonden op het congres van het N.V.V. vóór loonsverhoging en opheffing van de consumptiebeperking. Hetzelfde kan gezegd worden van het optreden van vele N.V.V.-ers — werkzaam op Amsterdamse bedrijven — die zich tijdens de kabinetsformatie tot Drees richtten en hem verzekerden dat zij op het standpunt staan dat zijn verkiezingsbeloften onvoorwaardelijk dienen te worden uitgevoerd.

De toenemende verontwaardiging tegen de oorlogspolitiek in de rijen van de P.v.d.A. kwam o.a. tot uiting op het moment,

dat de samenstelling van het nieuwe kabinet bekend werd. Deze verontwaardiging is — zoals de Waarheid van 13 Sept. j.l. bekend maakte — vooral in de Amsterdamse federatie van de P.v.d.A. algemeen.

Een uitspraak, die duidelijk de stemming onder grote aantallen leden en functionarissen van de P.v.d.A. weergeeft, verscheen in „De Nieuwe Stem”, van de hand van H. Daudt, die, naar wij menen te weten, geen onbekende in de leidende kringen der P.v.d.A. is. Hij schreef naar aanleiding van het Plan van de P.v.d.A. het volgende:

„Het is niet in de eerste plaats een appèl op de kiezers, maar een poging de apathie van vele partijleden te doorbreken. Maar ondanks alle radio-praatjes en vergaderingen zal het (nl. het „Plan” — red. P. en C.) niet in staat zijn de lusteloosheid van die leden te doen verdwijnen. Want die lusteloosheid wordt veroorzaakt door de onzekerheid over vrede en vrijheid en door de zeer uiteenlopende opvattingen in de Partij van de Arbeid over het punt, dat in de actuele politiek bepalend is: de bewapening en zijn gevolgen”.

En even verder schrijft hij:

„Bij het opstellen van het Plan heeft men kennelijk het gevaar van een breuk willen vermijden”.

Dit alles — en vooral de beweging die zich ontwikkelt binnen het N.V.V. en de Partij van de Arbeid — toont aan, dat steeds nieuwe en grotere groepen van de bevolking positief stelling gaan nemen *tegen* de oorlog, *voor* het behoud van de vrede.

Dit alles toont aan, dat steeds nieuwe en grotere groepen van ons volk positief stelling nemen *tegen* de oorlog, *voor* het behoud van de vrede!

Het is niet te ontkennen, dat elke dag meer mensen, die *gisteren* nog buiten de rijen van de vredesstrijders stonden, onverschillig bleven ten opzichte van de vraag „Oorlog of Vrede”, of die nog misleid werden door de golf van laster en intimidatie tegen de strijders voor de vrede, *vandaag* zeggen: „Dit gaat te ver. Het is hoog tijd, dat er gesproken wordt.”

Deze vertegenwoordigers van nieuwe groepen mensen scharen zich aan de zijde van hen, die „de geest van onderhandelen wensen te doen zegevieren over de geest van het toevlucht nemen tot geweld”, zoals Joliot-Curie het uitdrukte in zijn brief aan de Nationale Vredescomité's.

De betekenis van het Volken-Congres voor de Vrede wordt bepaald door de vraag of de vredesstrijders over de gehele wereld erin zullen slagen, in de voorbereiding van het Congres, deze nieuwe lagen van de mensheid, die het gesprek inplaats van wapengeweld voorstaan, tot deelname aan het Congres te bewegen.

Op haar zitting van 6 en 7 September j.l. nam de Nederlandse Vredesraad daarom het besluit, om in het gehele land de discussie op ongekend brede schaal te ontplooiën, met al diegenen, die de vrede willen.

Een net van Wenen-comité's zal uit deze discussies ontstaan,

met het doel het gesprek met steeds bredere lagen van de bevolking tot stand te brengen en de afvaardiging op de breedst mogelijke schaal te organiseren.

In deze discussies moeten wij ons laten leiden door hetgeen Joliot-Curie in zijn brief aan de Nationale Vredescomité's zegt:

„Maar laten wij ook luisteren naar de suggesties van diegenen, waarmee we zullen spreken en 'zonder wie onze inspanning vergeefs zou zijn.

Laten we met hen de beste manier bespreken om tot algemene ontwapening te komen, om de veiligheid en nationale onafhankelijkheid van ieder volk te waarborgen, om ieder de gelegenheid te geven vrijelijk zijn eigen levenswijze te kiezen en om een echte internationale ontspanning te bereiken.

Vrienden, laten wij, wanneer wij de oproep van de Wereldvredesraad in woord en geschrift bekend maken, dit op zulk een wijze doen, dat iedereen, zowel de bewoners der ver afgelegen dorpen als de bewoners der grote steden, weet dat het Vredescongres der Volken zal worden gehouden.

Laten wij de activiteit voor het behoud van de vrede nauw verweven met de belangen der volken in ieder land. Laten wij de mannen en vrouwen in iedere stad en in ieder dorp aantonen, dat de moeilijkheden van hun dagelijkse leven en de hindernissen die in de weg staan aan de ontplooiing van een gelukkiger en vrijer leven voor allen, het gevolg zijn van de politiek van oorlogsvoorbereiding, die hen wordt opgedrongen. Op deze wijze zal ieder beter in staat zijn te begrijpen, dat actie noodzakelijk is om het oorlogsgevaar te weren.”

EEN dergelijke voorbereiding van het Volkencongres voor de Vrede leidt zonder twijfel tot een enorme versterking van de vredeskrachten. Hierdoor zal het mogelijk worden, de ondertekening van het vredespact tussen de Grote Vijf af te dwingen, hetgeen een beslissende voorwaarde voor het behoud van de vrede is.

Zulk een voorbereiding vereist een verdubbelde krachtsinspanning van elke strijder voor de vrede, in de eerste plaats van de communisten.

De rol van de communisten blijkt uit de volgende woorden, die kam. P. de Groot sprak op de zitting van het Partijbestuur van 3 Juli j.l.:

„De Partij is er verantwoordelijk voor, dat er weinig brede vredescomité's zijn, waarin de gewone mensen van verschillende richtingen met elkaar verbonden worden.”

De communisten dragen de grootste verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van de massa-actie voor het behoud van de vrede, voor het ontplooiën van een brede discussie met nieuwe lagen van de vredelievende Nederlandse bevolking.

Dit houdt in, dat elke leiding van onze Partij, in bedrijven zowel als buurten, grondig nagaat hoe en met welke mensen in de eerste plaats de discussie zal worden geopend. De hierboven vermelde beweging in de rijen van het N.V.V. en de P.v.d.A. maakt het duidelijk, dat wij ons — en dit geldt voor elke vredesstrijder —, daarbij in de eerste plaats moeten laten leiden door de vraag, hoe we N.V.V.-ers en leden van de P.v.d.A. in zulk een discussie kunnen betrekken.

De communisten zullen de beste werkers voor de voorbereiding van het Volken-Congres voor de Vrede zijn en zich onder de massa begeven om de oproep van de Wereldvredesraad bekend te maken en hun gehele overtuigingskracht aan te wenden om de massa's tot de strijd voor de vrede te mobiliseren.

Het Volken-Congres voor de Vrede vindt plaats onder omstandigheden, die zich kenmerken door een verscherping van de situatie, maar ook door het snel in kracht toenemen van het kamp, dat pal staat voor de vrede.

Het Congres en zijn voorbereiding zal het tastbare bewijs leveren van de enorme kracht van het vredeskamp, dat in staat is, de oorlogstokers een definitieve nederlaag te bezorgen.

S. GEUGJES

DE TROONREDE

P. DE GROOT heeft naar aanleiding van de Troonrede een belangwekkende opmerking gemaakt. Hij vergeleek deze Troonrede namelijk met het onlangs gepubliceerde vijfde Vijfjarenplan en liet in het kort zien, wat de in het oog springende verschillen tussen de twee „regeringsverklaringen” zijn.

Het is nuttig deze vergelijking verder uit te werken, hoewel wij ons bij het onderstaande wegens de omvangrijkheid van het Sowjet-document tot een keuze moeten beperken.

In de aanhef van de Troonrede kan men lezen, dat de „voortgezette opbouw van de Atlantische strijdkrachten” wordt toegejuicht, dat een „voortschrijdende integratie van Europa” wordt aanbevolen en dat de regering spoedig het verdrag inzake het Europese leger ter ratificatie bij de Tweede Kamer zal aanbieden. Voorts wordt in de Troonrede een „toenemende krachtsinspanning voor de verdediging” aangekondigd.

Dit alles is een aankondiging tot een versterking van de oorlogskoers.

Hoe staat het echter met het Vijfjarenplan? Na bestudering van dit plan kwam het Britse conservatieve weekblad *Observer* tot de conclusie, dat het „duidelijk geen oorlogsplan” is, de *New Statesman and Nation* verklaarde naar aanleiding van het plan, dat de Sowjet-Unie „absoluut tegen oorlog” is en *De Tijd* onderstreepte het vreedzame karakter van het plan door er op te wijzen, dat het „meer nog dan vorige op interne behoeftebevrediging en verhoging van het levenspeil der bevolking” is gericht.

Trouwens, in het plan zelf lezen wij zulk een bevestiging van de vredespolitiek van de Sowjet-Unie. „Het (plan) zal tot verdere versterking en verbreding van de economische samenwerking van de Sowjet-Unie met de volksdemocratische landen alsmede tot ontwikkeling van de economische betrekkingen met *alle* landen bijdragen, die de handel op de grondslagen van de gelijkgerechtigdheid en het wederzijds voordeel willen ontwikkelen.”

Deze verklaring berust aan de ene kant op de geweldige uitbreiding van de mogelijkheden tot ruilhandel met de Sowjet-Unie, als gevolg van de verhoging van de productie, de toenemende welvaart en dus toenemende behoefte van het Sowjetvolk. Zij berust aan de andere kant op de oude ervaring dat ruilhandel op voet van gelijkgerechtigdheid tot vriendschap en versterking van de vrede leidt.

In de Troonrede daarentegen is van een dergelijke politiek niets te bespeuren. Nog afgezien van de openlijke aankondiging van een verscherpte oorlogskoers, verkondigt de regering in de Troonrede dat zij „met name” de uitvoer naar Amerika wil opvoeren, hetzelfde land dat deze uitvoer steeds grotere moeilijkheden in de weg legt en Nederland door zijn oorlogspolitiek een steeds stijgende dollarschuld heeft opgedrongen.

In de Troonrede wordt ietwat bezijden de werkelijkheid verklaard „dat de productie reeds geruime tijd gelijk is gebleven”. De werkelijkheid is immers, zoals men in de Millioenen-nota lezen kan, dat de productie in het eerste halfjaar van 1952 met 2½ procent achteruit is gegaan, dat deze ontwikkeling zich versneld heeft voortgezet, hetgeen tot uiting komt in de teruggang van de gemiddelde dagproductie in Juli met ca. 8%. In de Sowjet-Unie daarentegen vindt een onafgebroken stijging van de productie plaats. Vorig jaar was zij 16% hoger dan het voorafgaande en bedroeg zij het dubbele van voor de oorlog. In ons land daarentegen bedraagt zij thans ongeveer 140% van 1939, of, rekening houdende met de bevolkingsaanwas, ongeveer evenveel als in 1929.

Welk vooruitzicht heeft de regering ons echter nu op dit gebied te bieden? Haar hele program is samengevat in de volgende woorden: „Primair is de ontwikkeling van het normale bedrijfsleven.” Onder onze kapitalistische verhoudingen betekent dit niets anders, dan dat de winsten der ondernemers voorop staan. Het is immers een van de innerlijke tegenstellingen van het stelsel dat verhoging van de productie niet tot verhoging van de welvaart der massa, maar tot crisis en werkloosheid leidt. Er wordt niet geproduceerd voor de bevrediging van de behoeften van de massa maar voor de winst, en in onze tijd zeer speciaal voor de oorlogsvoorbereiding!

Maar afgezien hiervan vestigen wij de aandacht op enkele andere uitlatingen in de Troonrede. Daar staat, dat „de internationale economische toestand vol onzekerheden” is; daar staat verder dat „de bereidheid bij het bedrijfsleven om tot

nieuwe investeringen over te gaan... uiteraard in belangrijke mate afhankelijk (is) van de verwachtingen omtrent de afzet der producten". Welnu, die verwachtingen zijn bij „het bedrijfsleven" ronduit slecht, in verband met „onzekerheden" op internationaal economisch gebied.

En toch verklaart de regering dat deze investeringen in het bedrijfsleven door haar als belangrijkste strijdmiddel tegen de verwachte toename van de werkloosheid worden beschouwd!

Tegenover deze politiek van laat-maar-waaien en afwezigheid van elk plan stellen wij het nieuwe vijfjarenplan.

Daar vindt men geen vaagheden, geen uitvluchten, geen verontschuldigingen als een lamlendig beroep op de „internationale economische onzekerheden"!

Zoals bekend, zal de industriële productie tot 1955 opnieuw met 70% in totaal worden uitgebreid. Dit plan is tot in details uitgewerkt, het is alzijdig bekeken, en nauwkeurig worden de middelen en wegen voor het bereiken van het doel opgesomd. Als voorbeeld nemen wij de elektrische energie, die met 80% zal worden opgevoerd. In het plan worden de installaties beschreven, die deze verhoging mogelijk zullen maken. Daaronder bevindt zich de in aanbouw zijnde hydro-electrische centrale van Koeibysjew, de grootste ter wereld. Zij zal een capaciteit van 2,1 miljoen kW hebben. De betekenis van het cijfer begrijpt men, wanneer men weet dat de totale capaciteit van alle Nederlandse elektrische centrales bij elkaar ca. 1,5 miljoen kW is. De capaciteit van de Koeibysjew-centrale zal dus ca. 150% van de totale Nederlandse productie bedragen.

Dit zijn doelstellingen, waarvoor men de massa in beweging kan brengen!

In de Troonrede wordt gezegd, dat „gestreefd" zal worden naar „een versnelde uitvoering van de plannen voor de ontwikkelingsgebieden". Bedoeld zijn hier de „achtergebleven gebieden" in Nederland. Het is op zichzelf al tekenend, dat Nederland nog zulke gebieden heeft en men kan er uit afleiden welke waarde men moet hechten aan de andere regeringsbelofte tot „ontwikkeling" van het achtergebleven gebied Nieuw-Guinea (West-Irian)!

De plannen, die hier bedoeld worden, zijn bekend. Zij betreffen de vestiging van industrieën in provincies als Drente, het gereed maken van industrie-terreinen, het aanleggen van verbindingen enz. Zij zijn klein van omvang en er zijn betrekkelijk geringe bedragen mee gemoeid. Maar zelfs op dit punt doet de regering geen bindende toezegging.

Laten we nu het Vijfjarenplan bekijken. Ook de Sowjet-Unie heeft „achtergebleven" gebieden. Het betreft hier twee soorten: de ene soort zijn woestijnen, de uitgestrekte gebieden binnen de poolcirkel, steppen enz., die dankzij de moderne techniek ontgonnen kunnen worden. De andere soort betreft Litauen, Estland en Letland, de jongste Sowjet-republieken, die het laatst aan kapitalisme en fascisme ontrukkt zijn.

In het Vijfjarenplan lezen wij het volgende: Er worden hydro-electrische centrales gebouwd aan de Kama in het hoge Noorden, aan de Mingetsjaur in het Zuiden, aan de Angara in Siberië, evenals aan de Irtitsj. De centrale aan de Angara zal de basis worden voor een nieuwe aluminium-industrie, voor erts-winning en chemische bedrijven. In Litauen, Estland en Letland zal de productie van elektrische energie met het 2- en 2½-voudige worden opgevoerd, in plaats van het landelijke gemiddelde van 80%. Er zijn plannen voor de uitbreiding van productie van gas uit aardhars, de aanleg van pijpleidingen in Estland, voor de bouw van scheepswerven, fabrieken voor turbinebouw en werktuigmachines in Litauen, Estland en Letland, voor de bouw van superfosfaatfabrieken in Estland, voor de vermenigvuldiging van de visvangst in deze republieken, de bouw van nieuwe visverwerkende fabrieken. Er zijn bijzondere maatregelen voorzien voor de modernisering van de landbouw in deze republieken. In feite heeft men hier met een alzijdig en zorgvuldig ontwikkelingsplan te maken, met het doel om de achterstand in te halen, die door het kapitalisme was ontstaan. Het omvat niet alleen de industrie en de landbouw, maar ook de medische verzorging van de bevolking, de scholen en universiteiten, waarvoor bijzonder hoge doelen worden gesteld.

Zo is het gesteld met de plannen voor de „ontwikkelingsgebieden” in de Sowjet-Unie, waarbij wij nog niet eens gesproken hebben over de grote bouwwerken van het Communisme, die in dit tijdschrift reeds uitvoerig behandeld zijn.

In de Troonrede komt een enigszins duistere passage betreffende de landbouw voor, die goedgelezen de „sanering” volgens de methode-Mansholt aankondigt. Het betreft het verdrijven van boeren wegens „onrendabiliteit” van hun boerderij.

Zulke plannen vindt men in het Vijfjarenplan niet. Wel lezen wij er, dat de Sowjet-Unie zich ten doel stelt tot 1955 het ploegen, zaaïen van graan, technische en voedselgewassen voor 90—95% te mechaniseren, de oogst er van voor 80—90%, het oogsten van suikerbieten voor 90—95%, enz. enz. Overigens is het vervangen van zware arbeid door mechanische middelen, d.w.z. het bereiken van een hogere trap van de techniek en het beperken van de menselijke arbeid tot het vervullen van hogere technische functies, de verheffing van de mens, een der voornaamste doelstellingen van het plan. Het gehele bouwbedrijf zal volledig gemechaniseerd worden, hetzelfde doel is gesteld voor de mijnen, de grootste aandacht is geschonken aan de alzijdige ontwikkeling van transportmiddelen, hijs-installaties enz. binnen en buiten de bedrijven.

Onder het kapitalisme betekent voortschrijdende mechanisatie en productiviteitsverhoging verhoogde uitbuiting van de arbeiders en werkloosheid. De vraag wat de gevolgen van de voortschrijdende mechanisatie van de arbeidsprocessen, de toepassing van de modernste middelen der wetenschap en techniek

voor de Sowjet-werkers zullen betekenen, leidt ons naar het volgende en belangrijkste punt.

In de Troonrede lezen wij, dat „handhaving en zo mogelijk verhoging van de koopkracht der bevolking” als een middel tot bestrijding van de werkloosheid wordt beschouwd. Maar denkt de regering aan verhoging van de koopkracht? Neen, in de millioenennota zegt zij dat zij de politiek van koopkrachtverlaging wil voortzetten. Zij kondigt verder uitbreiding van de emigratie aan, een goedkoop middel om „overbodige” mensen kwijt te raken en tenslotte kondigt zij huurverhoging aan, wat in elk geval verlaging van de koopkracht der massa betekent. Hieruit, en uit de reeds vermelde economische vooruitzichten, blijkt dat de regering geen enkel werkelijk plan tot bestrijding van de werkloosheid heeft, maar dat zij op verdere verarming als gevolg van de verhoogde oorlogsuitgaven aanstuurt.

Het Vijfjarenplan geeft een ander beeld te zien. In de eerste plaats zal — niettegenstaande de algehele toepassing van moderne technische methodes en de vervanging van menselijke arbeid door machines — het aantal werkers in de industrie met 15% toenemen. Het gaat hier om enkele miljoenen mensen.

In de tweede plaats zal het nationale inkomen met 60% stijgen, d.w.z. ruim 10% per jaar. (De Nederlandse regering voorziet voor het lopende jaar een stijging voor ons land van 2½%, hetgeen bovendien nog een fictieve stijging zal blijken te zijn, wegens de voorspelde prijsstijging).

In de derde plaats zal de koopkracht van de werkers in de industrie met 35% stijgen, van de boeren der collectieve bedrijven met ca. 40%. Ten einde tegemoet te kunnen komen aan de verhoogde vraag als gevolg van deze stijgende koopkracht zal de productie van vlees met 90%, van boter met 70%, van kaas met 100%, van suiker, conserven, thee eveneens met 100% stijgen. De productie van zulke goederen als wollen en zijden stoffen, linnen en katoen zal met 70% verhoogd worden, van schoenen met 80%, van meubelen met 300%, van radio- en televisie-toestellen met 100%, koelkasten, wasmachines, stofzuigers enz. met verscheidene 100%. Er zullen nieuwe koel- en pakhuizen gebouwd worden. Het aantal gespecialiseerde winkels voor levensmiddelen, textiel, schoenen, meubels enz. zal belangrijk stijgen.

Bij deze gelegenheid merken wij op, dat de regering Drees-Luns in haar troonrede een „consekvente voortzetting van het vestigings- en credietbeleid” belooft ten behoeve van de middenstand. Het woord „voortzetting” moet in dit verband blijkbaar als een sarcasme opgevat worden. Want de onderzoekingen van het Middenstands-Instituut wijzen uit, dat het aantal winkelbedrijven in ons land (niettegenstaande de bevolkingstoename) terugloopt, dat dus de „sanering” in volle gang is!

De regering Drees-Luns spreekt in haar Troonrede verder over de „noodzaak tot behoud en versterking van de geestelijke

waarden" en in dit verband maakt zij enkele vage opmerkingen over „vernieuwing van het onderwijs". Welke waarde moet men hieraan echter hechten, gezien het feit, dat slechts 57 miljoen gulden voor scholenbouw is uitgetrokken en dat het ministerie van onderwijs, kunsten en wetenschappen in handen van een reactionnaire katholiek is? Geen enkele.

Hoe zeer staat een (overigens tot niets verplichtende) verklaring over de „noodzaak tot behoud en versteviging van de geestelijke waarden" in contrast tot de verbijsterende afbraak van ons universitaire onderwijs, dat bij de rectoraatsoverdracht o.m. door prof. Bregstein in Amsterdam met schrikwekkende cijfers werd toegelicht.

Prof. Bregstein wees behalve op de toenemende materiële nood onder de studenten (die door de noodzaak tot bijverdiens- te in hun studie geremd worden) op de teruggang van het aantal studerenden. Er is immers geen voldoende emploti meer voor mensen van de wetenschap.

In het Vijfjarenplan echter lezen wij b.v. dat het aantal studenten aan de paedagogische hogescholen met 45% zal worden uitgebreid, in de republieken Litauen, Estland en Letland zelfs met 60 tot 220%.

Wij lezen er dat de universiteiten en technische hogescholen in 1955 twee keer zoveel wetenschappelijk geschoolde specialisten zullen afleveren als in 1950.

De regering Drees-Luns spreekt over het behoud van de „geestelijke waarden". Maar verder zwijgt zij. Stellen wij daartegenover zulk een treffend feit, dat de openbare bibliotheken in de Sowjet-Unie met 30% zullen worden uitgebreid, of dat grootse maatregelen getroffen worden tot uitbreiding van avondhogescholen en middelbare scholen voor ouderen. En als wij over „behoud en versteviging van de geestelijke waarden" spreken, dan kunnen wij natuurlijk niet aan de opvoeding van de jeugd voorbijgaan. Hoe is het daarmee gesteld?

In het nieuwe Vijfjarenplan is een zaak van buitengewone betekenis aan de orde gesteld: de overgang naar het verplichte middelbare onderwijs. Hoe staat het daarmee in de beide landen?

In het jaar 1950 bedroeg het aantal leerlingen op scholen met lager onderwijs in ons land 1.240.000 kinderen. Op de U.L.O.-scholen waren toen 127.000 en op de middelbare scholen (gymnasia, lycea en H.B.S.'en) 83.000 kinderen, waarbij opgemerkt moet worden, dat er ten aanzien van deze laatste een tendentie tot teruggang bemerkbaar is.

Afgaande op deze cijfers kan men constateren, dat slechts ca. 10% van de jeugd in het genot van U.L.O.-onderwijs en slechts 6,7% van middelbaar onderwijs komt.

In het licht van deze Nederlandse cijfers moet men het Vijfjarenplan beoordelen, dat zich ten doel stelt het verplichte middelbaar onderwijs voor alle kinderen in alle enigszins belangrijke steden in te voeren, terwijl de invoering er van in

1960 voor het gehele land, met inbegrip van de dorpsbevolking voltooid moet zijn!

Zo staat het in de Sowjet-Unie met het behoud en de versteviging van de geestelijke waarden.

Vanzelfsprekend zijn er nog vele mogelijkheden tot vergelijking. We willen nog slechts op één punt de aandacht vestigen. De oorspronkelijke millioenennota van vorig jaar sloot met een tekort van 262 miljoen gulden. Later werd echter als gevolg van de Amerikaanse eisen een soort tweede millioenennota ingediend en het tekort werd toen op 611 miljoen gulden becijferd.

In de millioenennota voor 1953, die opgesteld werd zonder rekening te houden met het door Amerika opgelegde program van de regering Drees-Luns, is het tekort reeds op 492 miljoen gulden berekend.

Op grond van deze cijfers en op grond van een vergelijking der staats-uitgaven met het nationale inkomen kwam het Financieel Dagblad op een te verwachten werkelijk tekort van 1100 miljoen gulden voor het komende jaar.

Het zou het hoogste tekort worden, ooit in de geschiedenis van Nederland bekend. Het staatsbudget van de Sowjet-Unie daarentegen vertoont sinds lang van jaar tot jaar een volkomen evenwicht tussen inkomsten en uitgaven. Zelfs bleek het mogelijk, telken jare een overschot te kweken. Voor het lopende jaar bedraagt dit overschot 31.9 milliard roebel op een totale begroting van 508.8 milliard roebel.

„Herziene” of „aanvullende” begrotingen zoals wij ze kennen, komen daar niet voor. Deze betekenen in feite de erkenning, dat de regering geen twaalf maanden, zelfs geen maanden vooruit weet, wat zij uit zal geven. De oorzaak hiervan is de afhankelijkheid van Amerika. En de hoofdoorzaak zijn de eisen ten aanzien van de bewapening, die door Amerika steeds hoger worden opgeschroefd.

De uitgaven voor de bewapening vertonen sinds 1949 — het eerste begrotingsjaar na het in werking treden van het Marshall-plan — een steeds stijgende lijn.

Zij bedroegen in de jaren 1949 tot 1952 resp. 767 miljoen gulden, 926, 1109 en 1544 miljoen gulden. Voor het jaar 1953 zijn zij (voorlopig) op 1500 miljoen gulden vastgesteld. Reeds is echter bekend, dat de Amerikanen voor de bouw van straaljagers alleen al een extra-verhoging van 150 miljoen gulden eisen, op straffe van inhouding van oorlogscredieten. Verdere eisen zijn te verwachten.

Het is deze toestand, waarop de regering Drees-Luns zinspeelt, wanneer zij in haar Troonrede zegt, dat „het steeds moeilijker wordt het geheel te blijven overzien”. Dit bevestigt het standpunt van het Dagelijks Bestuur van de C.P.N., dat in zijn beoordeling van deze nieuwe regering verklaard heeft, dat de greep van Amerika op ons land versterkt is en dat zij in de

katholieke minister Luns, een directe vertegenwoordiger op het departement van buitenlandse zaken heeft gezet.

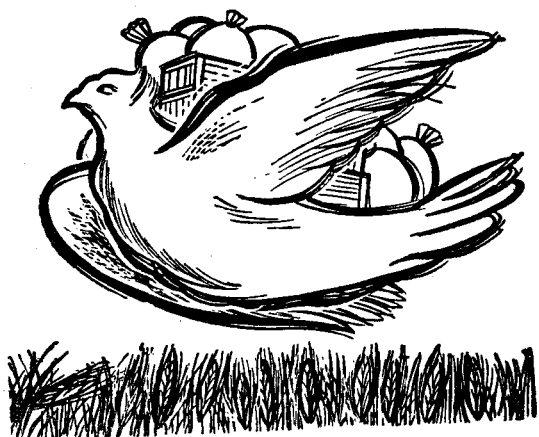
Het is deze toestand van versterkte afhankelijkheid van Washington, het volksvijandige karakter van de regering, die haar er toe brengt, haar program geheim te houden.

Thans komt het er op aan, het karakter van dit kabinet voor de massa duidelijk te maken. In de kringen van de P.v.d.A.-leden en van het N.V.V. heerst grote ontevredenheid over dit kabinet. Ook daar is niet verborgen gebleven, dat twee ministers uit Amerika gezonden werden, dat Staf zijn laatste instructies bij Ridgway haalde. Daar heerst verbittering over het kabinet waarvan de samenstelling in strijd is met de verkiezingsuitslag, die een nederlaag van Romme bracht. Zij, die ten onrechte vertrouwen in Drees stelden, zien dit vertrouwen opnieuw bedrogen. De tekenen van stijgende onrust nemen toe. Wij verwijzen in dit verband naar het N.V.V.-congres, waarover men in dit nummer elders meer leest.

„Eenheid van actie van alle vredelievende en democratische Nederlanders, welk ook hun principiële uitgangspunt is, kan en moet dit rampzalige kabinet verhinderen de Amerikaanse opdrachten uit te voeren en het tenslotte ten val brengen”, aldus wordt in de verklaring van het Dagelijks Bestuur van de C.P.N. over het kabinet Drees-Luns gezegd. In het bijzonder geldt dit voor de linksen in de P.v.d.A.

Meer dan ooit is het noodzakelijk, tegen dit kabinet Drees-Luns alle goede Nederlanders in het geweer te brengen, tegen de ratificatie van het verdrag inzake het Europese leger, voor betere levensvoorwaarden, voor werk en woningen. Meer dan ooit is het nodig, al onze krachten in te spannen voor het totstandbrengen van een nationaal eenheidsfront voor de verovering van de onafhankelijkheid van Nederland en het behoud van de vrede.

F. BARUCH

LAJOS KOSSUTH

en de nationale zelfstandigheid van Hongarije

IN de pas verstreken Septembermaand heeft het Hongaarse volk met het organiseren van gedenkfeesten en lezingen, met het oprichten van monumenten en het noemen van straten en pleinen, met boek en met beeld de nagedachtenis geëerd van een der grootste Hongaarse patriotten — de „achtenveertiger” Lajos Kossuth, die op 19 September 1802 is geboren en de leider werd van de Hongaarse revolutie van 1848-'49. Want het is immers de Hongaarse volksdemocratie van thans, die de directe en wettige erfgename is van de strijd om nationale zelfstandigheid en nationale verheffing, waardoor Kossuths beste, werkzaamste jaren werden gekenmerkt.

De eenheid van het volk

Het jaar 1848 is een keerpunt in de geschiedenis van Europa. De oude reactionnaire machten wankelden op hun tronen. Een jonge bourgeoisie verhief zich, met op haar hielen een modern proletariaat. Marx en Engels schreven hun Communistisch Manifest; voor het eerst trad de „vierde stand” als macht in de historie. In Parijs en Wenen, in Berlijn en Praag, in de door Oostenrijk onderdrukte gedeelten van Italië vocht het volk in zijn grote lagen — van arbeider tot burgergardist — op de barricaden. Er scheen een ware „volkerenlente” aan te breken: de democratie, waar men sinds de Franse Revolutie om had geroepen, stond op verwezenlijken.

Hongarije zat niet slechts gekneld in het verroeste kuras van de feodaliteit; het had niet alleen te stellen met zijn eigen landheren, het werd bovendien nog eens onderdrukt door de Oostenrijkse, Habsburgse, monarchie, die zich van de Hongaarse kroon had meester gemaakt. Tsjechen en Slowaken, Serven en Roemenen bevonden zich onder het Habsburgse juk. Alles drong naar nationale en tegelijk naar maatschappelijke bevrijding. In de Hongaarse revolutie van 1848 was Lajos Kossuth een der begaafdste en eerlijkste democraten. Hij zag zeer scherp, dat de Hongaarse bevrijding vergezeld diende te gaan van een strijd om de rechten van het volk: einde van de lijfeigenschap, vrije bodem voor de boeren, een eigen volksvertegenwoordiging. En al bleef hij in zijn beschouwingswijze een burgerlijk democraat — hij wilde b.v. het kies- en stemrecht afhankelijk maken van een zekere vermogenspositie —, in vergelijking met het middeleeuwse adelssysteem betekenden de „31 punten”, die hij indiende, een hervorming en een stap voorwaarts naar de democratie.

De strijd om Hongarije's onafhankelijkheid dreef deze strijdersnatuur intussen vele malen consequent verder dan zijn klasse-standpunt hem dat voorschreef. Kossuths doel en leidraad was het beginsel van de nationale eenheid tegen de buitenlandse verdrukker, en op dat beginsel kon hij alle democratische klassen van dat ogenblik om zich verenigen.

Het hof te Wenen bespeurde zeer wel, dat deze Hongaarse eenheid een dodelijk gevaar borg voor de feodale monarchie. Het deed alles wat het kon, om de verwezenlijking van de in het voorjaar van 1848 afgekondigde Hongaarse zelfstandigheid te dwarsbomen. Zoals wij weten, is het de Habsburgers gelukt om eerst door militaire overmacht — nog wel met geleende troepen — de Hongaarse revolutie ten val te brengen. Maar ook daarna werkte de monarchie van Wenen koortsachtig aan het splitsen en verdelen van de Hongaarse natie. Habsburg kwam tot een vergelijk met adel en grote bourgeoisie in 1867, die de nationale eer en onafhankelijkheid eenvoudig aan de

Oostenrijkse keizer verkochten, en daarmee de Hongaarse ontwikkeling voor tientallen jaren stopzetten. Toen de Oostenrijkse monarchie in 1918 ineenstortte en „admiraal” Horthy, de belichaming der nieuwe reactie, de korstondige Radenrepubliek in bloed had gesmoord, bleef het Hongaarse grootgrondbezit volksvijandig als voorheen; het was bereid, mee te gaan met de meestbiedende buitenlander, mits deze met zijn bajonetten het Hongaarse volk maar onder de knie hield. Horthy verbond zich met Krupp en Hitler. De afloop van het vreselijk dubbelspel met de vrede en vrijheid van het Hongaarse volk kennen wij. Toen de Sowjetlegers in 1945 de Duitsers uit Hongarije verjoegen, bevrijdden zij het Hongaarse volk niet alleen van buitenlandse inmenging en overheersing, maar ook van landjonkers en grote kapitalisten. De Sowjet-Unie hergaf de Hongaren het recht, opnieuw een vrije natie te zijn en in onafhankelijkheid hun democratie op te bouwen. Zo werd na een eeuw het levensdoel en de inhoud van de strijd, die Kossuth in 1848-'49 voerde, tot werkelijkheid!

Vrijheid vergt strijd

Toen Kossuth en zijn medestanders — waaronder de sterke linkervleugel met de dichter Petöfi en de boerenleider Tansicz — een onbloedige omwenteling hadden ingevoerd, wachtte de reactie in Wenen slechts op het „geëigende tijdstip”, om deze vrijheidsbeweging neer te slaan. Dit ogenblik kwam, toen de beruchte generaal Radetzky de gelijktijdige opstanden in Praag, Wenen en Italië met wapengeweld had onderdrukt. Het Oostenrijkse hof droeg de „ban” (landvoogd) van Kroatië, de bendenleider Jellasjitsj op, om met zijn horden Hongarije binnen te vallen en een einde te maken aan de vernieuwingen van Kossuth.

Kossuth wist, dat het er niet slechts om ging, een revolutie op papier te voltrekken. Hij wist, dat Wenen een slag voorbereidde, en hij wist, dat een volk zijn rechten moet kunnen verdedigen. Met grote koenheid, economisch inzicht en onvermoeibare energie was hij reeds aan het werk getogen, om een volksarmee te organiseren, die zulke pogingen weerstand kon bieden. „Ik word niet bezield door oorlogsgeest,” zei hij in Juli 1848; „de weg van Hongarije ligt niet op de heerbaan der veroveringen. Ik heb vrede en vrijheid nodig, geen bloedige roem. Maar als iemand ons met uitdagende trots de handschoen voor de voeten werpt, dan zeg ik: Mijn volk, raap die handschoen op, en slinger hem de uitdager in het gezicht!”

Kossuths volksleger — de beroemde Honveds — bleken in ieder opzicht superieur aan de Kroatische benden van Jellasjitsj. De keizerlijken werden tot de poorten van Wenen teruggeworpen; het eeuwenlang verdrukte Hongaarse volk, voor zijn onafhankelijkheid in het krijt getreden, toonde een kracht, die de Europese democraten in geestdrift bracht. Want terwijl Hongarije zich oprichtte en met guerilla en volksleger het oude

slavenstelsel bevocht, waren immers elders de vrijheidsbewegingen vrijwel weer verstikt, was de „volkerenlente” ten onder gegaan in de verwoestende politieke onweders van een zomer, die de oude Europese reactie schier overal herstelde. Jellasjitsj nam de vlucht, en ook een tweede Oostenrijkse generaal, Windischgrätz, die het rebellerende Praag had laten bombarderen, moest voor de Honveds wijken. Wenen ging jammerend hulp zoeken bij de „gendarme van Europa”, de tsaar van Rusland, Nikolaas I, die reeds popelde, om de Hongaarse democratie neer te kunnen slaan en een overweldigende troepenmacht stuurde. Op dat ogenblik begrepen de mannen van de vooruitgang in Europa, wat Kossuth, eenzaam, slechts steunende op de krachten van het kleine Hongaarse volk, in deze losgebroken storm van reactie belichaamde. Marx en Engels, redacteuren van de Neue Rheinische Zeitung — een andere laatste bolwerk van de revolutie en volksbeweging, dat evenzo tot het einde toe stand hield — schreven toentertijd:

*„Voor de eerste maal in de revolutiebeweging van 1848, voor het eerst sinds 1793 waagt een natie, ingesloten door een contra-revolutionnaire overmacht, tegenover de laffe contra-revolutionnaire woede de revolutionnaire hartstocht, tegenover de witte terreur de rode terreur te stellen. Voor de eerste maal sinds lange tijd zien wij een werkelijk revolutionnair karakter, een man, die uit naam van zijn volk de handschoen van een wanhopige strijd durft op te rapen, die voor zijn volk Danton en Carnot in één persoon is — en deze man is Lajos Kossuth!” *)*

Kossuth aanvaardde de strijd — ofschoon het al de vraag was, of hij die nog aan kon; er was te veel wrijving in eigen gelederen; en de krachtige binnenlandse maatregelen, die nodig waren geweest, om weifelende en verzoeningsgezinde elementen, zelfs in de hoogste legerleiding, opzij te schuiven, kwamen niet meer van hem. De linkervleugel was te zwak, om Kossuth met succes voorwaarts te stuwen; van een „rode terreur”, zoals zij in de Franse Revolutie had bestaan, toen de volkslegers zich in de achterhoede gedekt wisten door onverzoenlijke onderdrukking van halfheid en verraad, was in de zomer van 1849 in Hongarije geen sprake. Tegenover de dappere weerstand, die de Poolse emigrantengeneraal Bem in Hongaarse dienst aan de verbonden legers der reactie bood, stond de capitulatiegeest van de opperbevelhebber Geörgy, die zich met man en vlag aan de tsaristische legers overgaf. Hongarije, door iedereen verlaten, werd opnieuw onder het juk gebracht. Kossuths ideaal moest op verwezenlijking wachten, toen Russische legers de onderdrukking van 1849 goed maakten door de bevrijding van 1945.

*) 1793 was het jaar in de Franse revolutie, waarin de revolutionnaire kracht zich het werkzaamst ontplooidde; de Franse legers sloegen overal de aanvallen van de contra-revolutionnaire coalitie terug. Danton was een der leidende politieke figuren in deze volksbeweging; Carnot organiseerde op nieuwe technische basis de militaire weerstand.

Hongarije in het front van de vrede

Kossuths zelfbewuste, op bewapende volksmacht steunende bescherming van de nationale eenheid is nog altijd een actuele aangelegenheid. Want deze actie van 1848 heeft haar erfgenamen zo goed als de democratie der „achtenveertigers”. Wanneer thans de Amerikaanse imperialisten hun moderne Jellassjitsj, Tito, naar voren schuiven, om het geluk en de opbouw der volksdemocratische orde te verstoren, staat Hongarije nogmaals voor de dure plicht, zijn socialisme te verdedigen.

Maar de geschiedenis herhaalt zich nooit dom en blind. Er is in de krachtsverhoudingen een enorme ommekeer gekomen. De wereldreactie kan geen legers meer uit het Oosten ontbieden, en Tito-Jellassjitsj kan niet langer straffeloos provoceren. In Hongarije, zoals in de andere volksdemocratieën, staat het volk geschaard rondom zijn Communistische Partij. De macht van landheren en grote bezitters is geweken voor de macht van het verenigde werkende volk. Landverraders en saboteurs zijn niet meer te vinden op hoge posten, waar zij hun sloperswerk kunnen verrichten. En Hongarije staat niet meer, als in 1848-'49, geïsoleerd: het maakt deel uit van het kamp van de vrede, het waakzame kamp van miljoenen mensen, die onder aanvoering van de Sowjet-Unie bezig zijn, het leven te veranderen en de geschiedenis een beslissende wending ten goede te laten maken: de wending naar de heerschappij van vreedzame arbeid en mensengeluk. De jaren 1848-'49 met hun tragische misvattingen en noodlottige afloop zullen zich niet herhalen, al matigen zich de Eisenhowers en hun soort aan, opnieuw de rol van gendarme in Europa (en daarbuiten) te spelen.

Deze fundamentele ommekeer betreft zich niet uitsluitend op het Hongaarse volk; het is, omstandigheden en nationale verschillen in aanmerking genomen, de uitweg van elk volk, dat zich nationaal wil herstellen, en dat niet anders kan doen dan langs de weg van een nationaal front voor vrede en socialisme. Maar wij begrijpen, dat de Hongaren juist nu met eerbied en dankbaarheid terugzien naar de strijd van Kossuth, die de kiem betekent van de huidige ontwikkeling; de geschiedenis heeft ingehaald, wat zij positief begon. Een lange periode van verdrukking en leed heeft de Hongaarse natie geremd, maar niet gedoofd. Kossuth zelf moest na de nederlaag van de democratie in 1849 nog bijna 40 jaar in onvruchtbare ballingschap slijten; hij overleed in 1894. Thans kan zijn naam in het Nieuwe Hongarije weer worden genoemd als het zinnebeeld van wat een ontwaakt en begaafd volk vermag, en van wat de democraten der XXe eeuw aan de opoffering der „achtenveertigers” hebben te danken.

THEUN DE VRIES

DE DRUKPERS

DE FABRIKANT zei — Het is goed, jullie kunt in mijn bedrijf gaan. Er is stroom — wat wil je nog meer?

Daarmee was het moeilijke vraagstuk opgelost, waarheen de drukpers gebracht moest worden, die ze bij een kleine drukker op de kop hadden getikt, toen ze ernst gingen maken met hun plan om van een gestencilde op een gedrukte krant over te gaan. In deze fabriek, een paar honderd meter van de weg, zou de echte drukkerij worden gesticht en binnen een paar dagen zouden duizenden en nog eens duizenden nummers van de illegale Communistische krant de rust van de Duitse bezetters verstoren en zouden vele Nederlandse ogenparen zich verlustigen aan die stevige, mannelijkē taal, die de boodschap van de vrijheid in hun hart kwam brengen.

De fabrikant beloofde hun zijn bedrijfsleider, die zo'n beetje de waakhond speelde in het nu lege fabrieksgebouw, te zullen inlichten en verder niemand.

En toen gingen de onderhandelaars van de Partij weg om de molen van hun organisatie in beweging te brengen. Operatie-drukpers stond op de dagorde!

HIJ was een lichtgebouwde jongen met een scherp besneden gezicht, blonde krullende haren en merkwaardige grijze ogen die alles schenen te ontdekken wat zich in zijn omgeving afspeelde of zóu afspelen. Zijn maat was meer van het type, waaraan ons land zo rijk is: eerst nadenken, dan nogmaals nadenken maar als zich eenmaal een overtuiging heeft vastgezet boven het vierkante corpus waarmee hij was toegerust, dan kunnen geen stormen daaraan meer iets verwrikken.

Zij stonden samen bij de boerenwagen, waarop zij hun pers hadden geladen, voor het huis van de kleine drukker die zijn eigendom zag vertrekken. Er was geen verdriet in de ogen van die gebrilde, tengere man. Eerder een slimme genoegdoening, vermengd met een zekere zorg om het lot van de twee jongens bij de boerenwagen.

De stevige, vierkante ging op de bok. De tengere klom achter op de kar, op het dekzeil, dat van de pers zo van buitenaf gezien een vormloos pak maakte. De drukker stak zijn hand op, bedachtzaam omdat dat bij hem paste. Dan sloot hij de deur van zijn huis achter zich.

De kar zette zich in beweging. Zij, de twee jongens en de drukpers, reden op de grote rijksweg, bij klaarlichte dag. Dat was beslist de beste tijd om het ding te verslepen, had Dirk gezegd. Bij schemering waren de Duitsers het hanigst en bij de brug was er dan zeker controle.

Er gebeurde niets op de weg. Erlangs liepen wat mensen naast hun bandloze fietsen te sjouwen met zakken aardappelen of kool. Maar op de weg niets. Benzine was er niet voor de Duitse auto's, die met zoveel lompe branie bezit hadden genomen van die goede Hollandse weg langs het kronkelende water met zijn vertrouwde merktekens. Maar op deze winterse dag was er allang niets meer van die overmoed overgebleven. Ze was vernietigd in de Russische sneeuw, ze was verpletterd door de Russische granaten — in eigen land, òók — en door de gestage, loodzwaar wegende verachting van heel 'n volk van bedachtzame mensen zoals het onze is. Mensen die eerst heel precies willen weten en dan handelen

volgens hun gedachtenlijnen, die tot in de eeuwigheid schijnen te reiken.

Het paard stapte door, op de bok mende de vierkante jongen terwijl zijn ogen over de weg voor hem zwierven. Over zijn schouders tuurden de grijze ogen van de blonde en hun ontging niets.

De brug was op. Langzaam schoven twee tjalken er door, in de ogen van die twee jongens ellendig langzaam. Er was geen trekkracht voor de tjalken, behalve de spieren van de schipper en zijn vrouw, die aan stuurboord en bakboord in de vaarbomen hingen. Meter voor meter schoof de eerste er door, nog niet. . . dan kwam er licht tussen de eerste tjalk en de brugopening. Toen de tweede.

Eeuwigheden duurde de vaart door de brug. Als een tergende melodie klotsten de klompen in het gangboord en plonsden de bomen in het water na een wandeling van voor naar achter.

Maar de brug neigde te lang en leste naar zijn steunpunt. Het paard zette aan — wat te wild misschien. Het is ook mogelijk dat het geen houvast vond voor zijn versleten hoefijzers. In ieder geval wierp het beest zich voor een ogenblik verschrikt en met volle kracht in de strengen.

De touwen, waarmee de pers was vastgesjord, braken als naaigaren toen het zware bakbeest er in kwam te hangen door de ruk van het paard.

Door het achterschot van de kar brak de pers zich krakend een weg en dreunend kwam ze neer op het beton van de weg.

De jongens waren een ogenblik verstomd. Hun ongeluk kwam hen zó ongelofelijk voor, dat gedurende één moment de werking van hun hersens stopte.

Toen schoten ze toe, brachten het paard tot bedaren, wierpen zich als roofvogels op hun pers, die hen zo'n poets had gebakken.

Waar de mensen zo gauw vandaan kwamen zal hen op dat ogenblik wel niet duidelijk zijn geweest en het is de vraag of ze er zich druk over hebben gemaakt en in een opvallend korte tijd stond de pers, de dierbare, zo heet begeerde drukmachine weer onder het dekzeil bovenop de wagen. Maar een paar gietijzeren delen waren gebarsten en dat was de tweede klap, die de jongens trof. Zij toch waren verantwoordelijk voor het onverstoorde transport van de pers.

Terwijl de vierkante met de wagen verder sjokte haastte de blonde zich terug met de beschadigde, reeds gedemonteerde onderdelen achter op een fiets, die in de omtrek direct was „georganiseerd”. Terwijl hij niet vergat scherp naar de Duitse mensen- en fietsenvangers die rond konden zwerven uit te zien, reed hij zoals hij waarschijnlijk zijn leven lang niet gereden had. Het doel van zijn dolle rit was een bevriende lasser, die in zijn eigen dorp huisde en waarvan hij hulp verwachtte.

Die hulp werd zonder tegenspraak en verdere informatie gegeven, zoals hij gedacht had. Er was geen sprake van betaling in geld of levensmiddelen zoals in die dagen gebruikelijk was. En toen de vierkante goed en wel met zijn pers in de lege fabriek was aangekomen, verwelkomd door een overbereidwillige bedrijfsleider, was de kleine, blonde reeds met zijn gerepareerde onderdelen terug.

Daarna begon de moeizame montage. De pers werd opgesteld achter een berg lege vaten, de stroom aangesloten en aan het einde van de dag draaide ze naar behoren en vulde het zoevende geluid van de heen en weer glijdende slee de ruimte.

Toen haalden ze de bedrijfsleider en ze zeiden: Kijk man — wij willen niet naar Duitsland en daarom willen we op deze pers wat platen drukken om ons

brood te verdienen. Maar je begrijpt, dat niemand dat mag weten, want dan is er wel een die het de S.D. vertelt. En daarom moet je je mond houden over alles wat je ziet. Niemand weet er wat van behalve jij en wij; als er dus iets gebeurt dan kun jij het alleen maar verteld hebben.

— En dan loopt het slecht met je af — zei de blonde die de woordvoerder was bij zulke zaken en hij keek de man met zijn scherpe ogen zo onverwacht vol in het gezicht dat er een slecht onderdrukte huivering over 's mans rug liep. Hij beloofde geheimhouding tot in de hoogste graad en verdween haastig achter de vatenmuur.

DE JONGENS zetten zich aan het werk. Ze brachten het zetsel dat ze in-tussen van elders hadden aangevoerd op de machine en begonnen hem af te stellen. Het was donker geworden, maar achter hun vatenmuur in de verste hoek van de grote, holle fabriek, zonder vensters in dat gedeelte, loerde geen gevaar. Het was te koud voor een onberispelijke druk maar alles kan niet inééns goed gaan. Ze blikten met liefdevolle ogen naar de eerste proefdrukken, waarop de inkt nog slecht verdeeld was maar met de zware kop „De Waarheid” gemerkt — de eerste gedrukte krant was onderweg.

Toen ontstond een duivels rumoer. Een deel van de vatenmuur zakte in elkaar. Mannen sprongen te voorschijn, steeds meer, vanuit een gat in de fabrieksmuur, dat even te voren nog verborgen had gelegen achter een beschermende laag vaten.

Die mannen kwamen allerminst met vreedzame bedoelingen. Ze richtten hun pistolen op onze beide vrienden, die bij hun drukpers stonden, de pers die ze met zóveel opofferingen naar dit zo veilig lijkende oord hadden gebracht.

De vierkante dacht — Dat heeft de bedrijfsleider ons geleverd.

Toen zei de blonde: — God, maar dat is toch Dirk! Hij zei het op zijn zangerige manier in het dialect van de streek.

De aangesprokene zei iets wat zich niet leent voor nadere omschrijving — niet zangerig en niet gemoedelijk zoals toch in die streek te doen gebruikelijk is, in welke omstandigheden dan ook.

Er stonden zeker vijf en twintig jongemannen bijeen, aangevoerd door Dirk en ze omringden in steeds groter wordende verbazing de twee jongens en de drukpers, waarop zo juist de eerste proefdrukken van „De Waarheid” waren vervaardigd.

De verklaring van deze plotselinge gebeurtenis volgde uit de mond van Dirk. Het bleek, dat de leden van de verzetsgroep in de (eveneens) lege fabriek, die aan de geïmproviseerde drukkerij grensde bijeen kwamen en — teneinde bij eventuele overvallen te kunnen ontkomen een gat hadden gehakt in de muur tussen beide panden. Dat was dus een veiligheidsklep, wanneer Duits bezoek de voordeur zou openbreken.

Een van de leden van de groep had door dit gat het gesprek opgevangen tussen de twee jongens en de bedrijfsleider en gedacht — Dat zijn zwarthandelaars die vlak bij onze schuilplaats aan het prutsen gaan. Die moeten er uit gesmeten worden!

Zo was de overval op touw gezet, die geleid had tot de ontdekking van hun bloedeigen illegale drukkerij.

Nu 25 man het bestaan ervan wisten was de plaats natuurlijk onbruikbaar

geworden. Een nieuwe verhuizing was nodig.

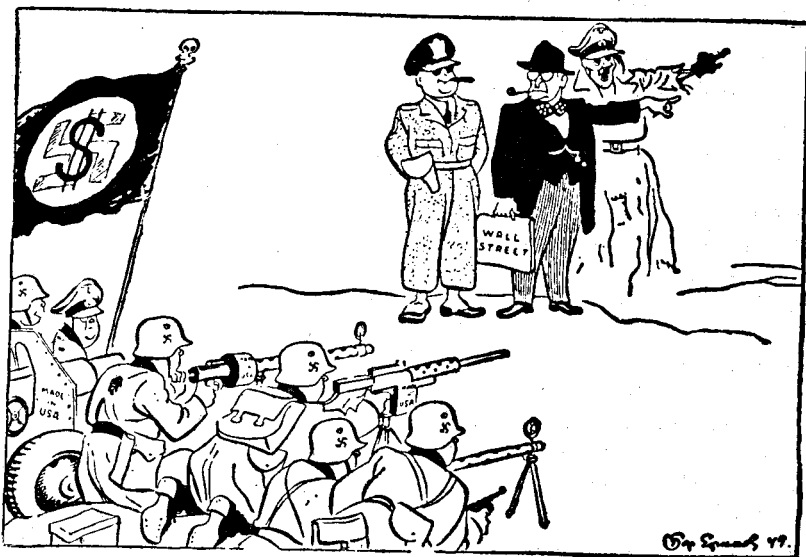
Die had de volgende morgen plaats, nadat nog midden in de nacht een nieuw onderkomen was gevonden.

Op de kar zaten de twee jongens, de een blond, met krullende haren en scherpe grijze ogen, de ander, vierkant gebouwd, aan de teugels.

Rest mij nog slechts te verhalen, dat de gedrukte krant in die streek er kwam, elke week in vijfduizend nummers.

Zie je, want zo werkten onze jongens — onmogelijk was een woord, dat ze niet kenden.

G. VERSLUIS.

De oude weg

Boekbespreking

„Ironische mensenliefde”

EEN „vaderlandsloze in een chaotische wereld”, „vol ironische liefde voor de mensen”, noemt uitgeverij Het Spectrum de schrijver van „Tarabas” *), waarvan in de Prisma-reeks een goedkope herdruk verscheen.

Men mag Joseph Roth, die in 1933 Duitsland verliet en in 1939 stierf, niet over een kam scheren met latere „vaderlandsloze” schrijvers, die door verbittering en mensenhaat gedreven tot wanproducten komen zoals „Insecten in plastic” e.d. Toch liggen reeds in het oudere werkje „Tarabas”, dat met groot talent werd geschreven, naast de „ironische mensenliefde”, de kiemen van de latere morele ontbinding en obscurantisme in het werk van sommige veramerikaniseerde schrijvers.

De ondergrond van dit verhaal is heimwee naar het verleden en een „donker gevoel van schuld”. Tarabas, de zoon van een grootgrondbezitter, was een „revolucionnaire” in het tsaristische Rusland; wegens wangedrag moest hij het land verlaten. Hij gaat naar New York, waar een zigeunerin hem voorspelt dat hij een moordenaar en een heilige zal worden. Als de eerste wereldoorlog uitbreekt, meldt hij zich als reserve-officier bij de Russische consul en duikt onder in het oorlogsbedrijf: „De oorlog werd zijn vaderland — zijn bloedig vaderland. Hij trok van het ene front naar het andere, belandde in vreedzame streken, stak dorpen in brand, liet de puinhopen van kleine en grotere steden achter zich, klagende vrouwen en verweesde kinderen. Hij liet vele mensen mishandelen, op hangen en vermoorden. . . .” Hier begint het eigenlijke verhaal. Want deze fascist, zoals wij hem tegenwoordig zouden noemen, is geen bruut, geen man zonder hart. Hij moet de heilige worden, die Roth ons in het vooruitzicht stelt: „Zò leefde hij dus zijn leven, liet hij zich commanderen van brand tot brand, van moord tot moord en steeds bleef hij behouden en ongedeerd. Een hogere macht waakte over hem.” Aan het eind van het verhaal wordt hij door berouw ver-teerd.

Eerst moet hij echter door een vagevuur, dat uitsluitend dient om hem begrip voor het hogere bij te brengen. Dit vagevuur is. . . „de jood”, „die de Moeder Gods had geschandvlekt” (om Tarabas op de proef te stellen), want „uit de ondoorgrondelijke rliepten van Tarabas’ ziel verrees, als gisteren uit de vrome ziel der boeren en soldaten, een blinde, instinctieve haat tegen deze man, . . . deze jood. . . .” En nog fraaier gezegd: „De dikke muur, deze onoverkomelijke muur van blank ijs en geslepen haat, wantrouwen en anders-zijn, die nog heden evenals duizenden jaren geleden tussen christenen en joden staat, alsof ze door God zelf was opgericht, verrees voor Tarabas’ ogen.”

De anti-fascist Roth begreep niet, dat hij met zijn eigen woorden meebouwde aan de muur van rassendiscriminatie, die eens al deze mystiek onder zijn puin zal be-graven, welke grote en goede eigenschappen zijn werk overigens ook mag hebben.

Wat zijn deze goede eigenschappen — hoe komt het dat de vertaler Nico Rost deze reactionnaire tendens niet heeft gezien? Roth is een geniaal opmerker en een knap psycholoog, zijn stijl is warm en beeldend, op zijn manier komt hij op voor de Joden, de „vernederden en gekrenkten”. Maar zijn aanval werkt als een boemerang: hij treft degenen die hij zou willen verdedigen, door hen belachelijk te maken: „Het was een heldere nacht. Tegen de lichtblauwe, met sterren bezaaide hemel staken de zwarte, pikzwarte, omhoog-fladderende en weer

*) Joseph Roth: Tarabas. Uitg. Het Spectrum. Prijs f 1.25.

omlaag vallende joden als reusachtige exotische nachtvogels af. Telkens weer hoorde men hun schrille kreten, gevolgd door het brullend gelach van hun kwelgeesten."

Hij ziet geen andere uitweg uit de chaos om hem heen dan de „heiligheid" van de zwerver, een heiligheid die Tarabas, de bekeerde fascist, aan het eind van het boek verwerft. „De gevaarlijkste roofdieren der beschaving," zegt J.R., zijn de „grote rollen krantenpapier". En hij meent dat „de leegheid van mensen, die op een zesde verdieping wonen, de bestendige, eerlijke en stage levenswandel van doelloze zwervers niet meer kan verdragen" (pag. 157).

Zo voert zijn heimwee naar het verleden, zijn gebrek aan inzicht in de oorzaken van de verschijnselen, die hij beschrijft, Joseph Roth tot uitspraken, die elke nazi en Ku-Klux-Klanner zou kunnen onderschrijven — „de etterende vijand in het vlees, onbegrijpelijk sluw, bloeddorstig en zachtmoedig, duizendmaal vermoord en weer opgestaan, wreed en toegeeflijk, schrikwekkender dan alle verschrikkingen van de pas doorleefde oorlog: de jood." (pag. 104). Men moet hierbij aan Faulkner denken, die eveneens de oorzaak van de onderdrukking van de Negers in hun „bloed" en hun „anders-zijn" zoekt. En de eigen stijl van Roth geeft ons de woorden in de mond — onbegrijpelijk dom en wreed, duizendmaal weerlegd en weer misbruikt, schrikwekkender dan alle openlijke ophitsing tot moord is de rassenwaan, in welk kleed dan ook.

Hetgeen opnieuw bewijst dat elk toegeven aan jacht op de laagste „instincten" in de mens tot psychologische oorlogvoering, tot onbewuste, maar daarom niet minder gevaarlijke verdediging van terreur en onderdrukking leidt.

Daarom zijn wij verplicht om deze literatuur te ontmaskeren als schadelijk voor de zaak van de eenheid en de bewustwording van de volken, die alle krachten verenigen om de bevrijdingsstrijd tegen hun onderdrukkers voeren.

S.P.

KRONIEK

(15 Augustus - 15 September)

AUGUSTUS

- 21 In de Sowjet-Unie wordt het 5e vijfjarenplan bekend gemaakt en tevens de voorstellen tot verandering van de partijstatuten, die besproken zullen worden op het 19e Congres van de C.P.S.U. in October a.s.
- Staking bij de zuivelfabriek „De Ommelanden" in Groningen.
- Mr. Donker geeft zijn opdracht tot kabinetsformatie terug.
- 24 De Sowjet-Unie doet een nieuw voorstel aan de Westelijke Drie voor een viermogendheden conferentie over Duitsland.
- 30 Het Kabinet is gereed. Staf-Romme formeerde, Drees dekt de lading.

SEPTEMBER

- 1 Grote prijsverlaging in Bulgarije.
- 2—4 Het Congres van de Britse vakbeweging neemt een resolutie aan over verbod van bacteriologische wapens en eist handhaving en uitbreiding van de genationaliseerde bedrijven. Een andere resolutie verlangt uitbreiding van de handel met de S.U. en de Volksdemocratieën.
- 5 In België treedt minister Pholien af om de verontwaardiging tegen de Belgische regering, naar aanleiding van de bevestiging van de oorlogsmisdadigers, tegen te gaan.
- 14 Grote demonstraties in Brussel e.a. plaatsen tegen de vrijlating van de oorlogsmisdadigers.

**Binnenkort verschijnt:
het 3e deel van de**

Keuze uit de werken van
W. I. Lenin

In dit deel behandelt Lenin de vraagstukken: Staat en Revolutie.

De Proletarische Revolutie en de renegaat Kautsky.

Over „Democratie” en Dictatuur.

Over „Linkse” kinderachtigheid.

„Zonder revolutionnaire **theorie** kan er geen revolutionnaire beweging bestaan”, is een der bekendste stellingen van Lenin.

Daarom, bestel nu of teken in op de Lenin-Stalin reeks 1952, waar Lenin deel III, keuze uit z'n werken, ook in voor komt.

Losse verkoopprijs f 1.—.

Tekent U echter in op Lenin-Stalin reeks 1952, dan geniet U een **zeer belangrijke korting.**

Vraagt Uw boekenfunctionaris in Uw afdeling of bestel bij

PEGASUS

Leidsestraat 25 — Amsterdam — Tel. 30822

Lees no 8-1952 van

Dit prachtige tijdschrift, dat 1 x per maand verschijnt, geeft U, door schitterende kleuren foto-reproducties, beter als lange uiteenzettingen dit kunnen doen, een duidelijk beeld van het leven en werken der Sowjet-Mens.

In dit nummer o.a.:

- 1e *Het antwoord van de Sowjet-bankwerker S. Bushuyev aan de heer Sanders bankwerker in Amsterdam.*
- 2e *Opening van het Wolga-Donkanaal een der machtigste bouwwerken der vredes, waarover de hele wereld spreekt.*
- 3e *Schepen voor het vervoer over de Wolga.*
- 4e *De 15e Olympiade in Helsinki en nog vele andere foto-reports.*

Jaarabonnement	f 9.-	} bij vooruitbetaling te voldoen.
Halfjaar abonnement	f 4.50	
Losse nummers	f 0.75	

BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Telef. 30822
Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR

Het Partijcongres 1952

85ste verjaardag van de Octoberrevolutie

De Jaargang No. 11

November 1952

... geleide	481
... rede van Paul de Groot op de zitting ... van het Partijbestuur op 3 Juli '52	482
... 5 Jaar Sowjet Unie, F. Baruch	501
... talins wet, Dzamboel Dżabajew	508
... Om een levende kunst - Rondom de ... ngste culturele discussies in de USSR, ... h. de Vries	512

Aan Demjan Bjednı, J. W. Stalin	519
Proletenstreken, G. Versluis	523
Oproep van het Dagelijks Bestuur der CPN tot strijd tegen de door Amerika opgedrongen regering	524
Grondslag voor de discussie ter voorbereiding van het Partijcongres 1952	528

Binnenkort verschijnt het levenswerk van
een der grootsten der Russische vertellers.

Alexej Tolstoj's trilogie

De Lijdensweg

Dit geweldige werk, dat zonder overdrijving een epos genoemd mag worden, voert U terug naar een der geweldigste omwentelingen, die ooit plaats hadden, de grote Russische Octoberrevolutie en de direct daarop volgende interventieoorlogen. Deze roman, welke aanvangt als een sociale familieroman, groeit allengs uit tot een grote historische schildering van de strijd van het Russische volk. Tolstoj won met dit werk de Stalin-prijs.

Prijs per deel in linnen band f 6.50. De drie delen worden gezamenlijk geleverd in een fraaie cassette.

Spreek met Uw boeken-functionaris over de manier waarop U het kopen wilt, maar bestel reeds nu.

Boekhandel Pegasus

Leidsestraat 25 — Amsterdam

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalker

Ten geleide

DE lezer(es) ontvangt het November-nummer van ons maandblad ditmaal veertien dagen eerder dan gewoonlijk. In verband met het op 22 November te openen 4e na-oorlogse Partijcongres van de Communistische Partij van Nederland verschijnt het November-nummer n.l. per 15 October, teneinde nog waardevol materiaal te kunnen publiceren in de voorbereiding van dit belangrijke congres.

In het vervroegde November-nummer treft de lezer een weergave aan van de redevoering die PAUL DE GROOT, algemeen secretaris van de C.P.N., hield in de zitting van het Partijbestuur van 3 Juli j.l. Deze redevoering, die in samenhang met de grondslag voor de partijdiscussie moet worden gelezen, vormt een vrijwel onmisbaar stuk materiaal voor de besprekingen in en buiten de Partij, die aan het congres voorafgaan, en voor de discussies op het congres zelf.

Voorts zijn in dit nummer van ons maandschrift twee documenten afgedrukt, die reeds eerder zijn gepubliceerd, n.l. de Grondslag voor de partijdiscussie, opgesteld door het Dagelijks Bestuur der C.P.N. en de resolutie van het Dagelijks Bestuur der Partij d.d. 3 September j.l. over de vorming van de nieuwe regering. Het kwam ons belangrijk voor deze documenten met de redevoering van Paul de Groot in één nummer samen te brengen, zodat onze lezers in één aflevering van ons tijdschrift het voornaamste kunnen vinden, wat zij over het Congres en over onze strijd moeten weten.

In dit opzicht is ons November-nummer een echt CONGRES-NUMMER. Echter, op 7 November a.s. is het 35 jaar geleden dat de Octoberrevolutie zegevierde in Rusland en de Sowjet-Unie werd gegrondvest. Naar aanleiding daarvan publiceren wij een belangrijk artikel van F. Baruch, terwijl voorts nog een gedicht van Dzjabajew en een portret van J. W. Stalin zijn opgenomen.

Een brief van J. W. STALIN uit 1930 en een artikel van Th. de Vries over de recente litteraire discussie in de Sowjet-Unie

maken dit nummer tot een belangwekkende uitgave (dat tot 56 pagina's werd uitgebreid).

Ons „Maandoverzicht” moest ditmaal wegens de vervroegde verschijningsdatum vervallen.

Wij verzoeken onze geregelde lezers ons te helpen, juist met behulp van dit nummer de vaste lezerskring uit te breiden door abonné's te winnen.

Het op de derde pagina van het omslag afgedrukte invulformulier kan daartoe dienen.

Afdelingen van de C.P.N. kunnen vanzelfsprekend via de districtbesturen extra exemplaren bestellen.

Rest ons nog mede te delen, dat het December-nummer weer op de gewone tijd zal verschijnen.

DE REDACTIE.

REDE VAN P. DE GROOT OP DE ZITTING VAN HET PARTIJ- BESTUUR OP 3 JULI 1952

I

PARTIJGENOTEN. Wij hebben vandaag de uitslag van de verkiezingen te bespreken, ons daarover te beraden en onze gevolgtrekking daaruit te trekken.

Het zou natuurlijk absoluut verkeerd zijn, wanneer wij als communisten bij een verkiezingsuitslag voor het parlement ons op het parlementaire vlak gaan begeven. Het zou volkomen verkeerd zijn, wanneer we als communisten zouden afdalen tot de beoordeling van een verkiezing, zoals de burgerlijke partijen en zoals een kiesvereniging dat zouden doen.

Wij kunnen de verkiezingen en de uitslag, in het bijzonder voor onze partij, niet anders op juiste wijze beoordelen, dan wanneer wij ze plaatsen in het raam van de internationale gebeurtenissen, wanneer we ze plaatsen in het raam van de strijd tussen de krachten van de vrede en de krachten van de oorlogsvoorbereiders, tussen de twee kampen in de wereld en in ons eigen land.

Onze partij heeft deze verkiezingsstrijd moeten voeren onder bijzonder moeilijke omstandigheden. Onder de omstandigheden, die je zó zou kunnen samenvatten: in het teken van onder-

drukking en van toenemende oorlogsdreiging, maar ook in het teken van de groei van de tegenstelling tussen de imperialisten onderling in de wereld en onder de bourgeoisie in ons eigen land. Wat de moeilijke omstandigheden betreft, partijgenoten, wil ik nog eventjes, hoewel het jullie zonder twijfel ook bekend is, opsommen wat de vijand voor kanonnen tegen ons in het veld heeft gebracht.

Ten eerste op internationaal terrein. Aan de vooravond van de stemming had de Amerikaanse provocatie in Korea plaats, met het doel de oorlog tot China uit te breiden, en met een plotselinge, snelle verscherping van de internationale toestand.

Even daarvoor kwam de afsluiting van het verdrag van de zogenaamde Europese Defensie, van het „Europese” leger, dat neerkomt op een herbewapening van de Nazi's in West-Duitsland, een vergroting van het gevaar van oorlog op het vaste land van Europa, in elk geval binnen Duitsland en vergroting van de druk op ons land door het opstellen van een leger van tenminste 500.000 militairen in Duitsland onder leiding van Ridgway.

Verder de komst van Ridgway in Europa, de daaropvolgende golf van repressie in Frankrijk, die geleid heeft tot de arrestatie van de secretaris van de Franse Communistische Partij, Jacques Duclos, van de hoofdredacteur van de Humanité, Stil, en van duizenden partij-functionarissen en vakverenigingsbestuurders, invallen in partijkantoren, die tot op de dag van vandaag doorgaan. Deze repressie werd doorgevoerd onder de beschuldiging, gelanceerd tegen de communisten in het algemeen, dat zij in dienst zouden staan van de spionage voor de Sowjet-Unie, dat ze een opstand in de zin hebben, de veiligheid van de burgerlijke staat bedreigen. Daaraan verbonden velen de conclusie, dat hier een poging werd gedaan om, op bevel van Ridgway, een fascistisch offensief tegen de communistische partijen in geheel West-Europa te lanceren.

DAN mogen wij niet vergeten het dreigementen-offensief van onze eigen reactie, die openlijk als doel van de verkiezingen stelde „het communisme terug te dringen”.

Ik wil opsommen de motie Romme, gesteund door de P.v.d.A. en in de Tweede Kamer aangenomen, over het gebruik van „onwettige middelen” door revolutionaire volksvertegenwoordigers met de bedreiging van uitsluiting van deze volksvertegenwoordigers uit de Kamer. Het ambtenarenverbod, mede ondersteund door de P.v.d.A., de beschuldiging van Drees tegen de C.P.N. en tegen de E.V.C. van spionage. De wet op de burgerlijke staat van beleg, waarbij de communisten en ongetwijfeld ook anderen, maar het gaat hier voornamelijk om de communisten, met concentratiekampen bedreigd worden. Invoering van de wet op het oorlogsstrafrecht, dreiging met de doodstraf ook in vredetijd, ook al weer bedoeld tegen de com-

munisten. En daarnaast de systematische, jarenlang nu reeds doorgaande broodroof in de bedrijven, zwarte lijsten voor de communisten, waardoor vele communistische propagandisten zich gedekt moesten houden in deze verkiezingscampagne, niet openlijk konden optreden (denk maar aan de bordjes bijv., die niet uitgehangen konden worden), de radio- en de persophitsing, de beschuldiging van Teulings, dat we geld van Tsjechoslowakije, door bemiddeling van handelstransacties zouden krijgen en dan tenslotte in de verkiezingscampagne zelf het optreden van een directe en zeer wijd vertakte en met alle reactionnaire instanties, ook met de Uniebondsbestuurders, ook met de leiding van de P.v.d.A.; samenwerkende, fascistische samenzwering, die zich „Vrede en Vrijheid” noemt.

Daarnaast de oprichting, onder auspiciën van de reactie en zelfs van regeringsinstanties, van de Socialistische Unie, die bedoeld was als splijtzwam in onze rijen en ondersteund werd door „De Vlam” en alles wat trozkistisch en anti-communistisch is. Daarbij niet te vergeten wat in de verkiezingscampagne ook aan de dag is getreden, namelijk het bestaan van een ondergrondse organisatie in de partij. In het bijzonder kon die worden vastgesteld in Amsterdam, een soort fluistercentrale, die vooral in de laatste weken voor de verkiezingen met een lastercampagne tegen de leiding van de partij optrad.

Maar daar tegenover staat, partijgenoten, toenemende tegenstellingen bij onze tegenstanders. Internationaal de verscherping van de tegenstelling tussen Engeland en Amerika. Binnen ons land, bij onze inheemse bourgeoisie, ook toeneming van de tegenstellingen. We hebben gezien, dat in talrijke gemeenten P.v.d.A.-leden, gemeenteraadsleden, tegen het ambtenarenverbod zijn opgetreden, dat in Amsterdam het gehele N.V.V. is opgetreden tegen het ambtenarenverbod, dat wil dus zeggen: in tegenstelling tot de officiële regeringspolitiek en tot de politiek van de leiding van de P.v.d.A. en N.V.V. is gekomen. We hebben daarbij nog te noteren, dat ook de V.V.D.-fractie in Amsterdam zich tegen het ambtenarenverbod heeft uitgesproken, in tegenstelling tot de leiding van die partij. Daarnaast de groeiende tegenstand en zelfs scheuring in de rijen van de K.V.P. door het optreden van Welter.

Uit de ontleding van deze factoren hebben we de conclusie getrokken, dat onze partij in deze verkiezingsstrijd tot voor naamste taak had, de dreiging van een kabinet-Romme te verhinderen.

Was dat juist of was dat niet juist, partijgenoten?

De uitslag van de verkiezingen bewees, dat het volkomen juist was, dat het de plicht van onze partij was en dat onze partij daarmee in algemeen politieke maatstaf gezien, in nationale maatstaf gezien, een groot succes heeft bereikt.

WANT waarin bestond de dreiging van een kabinet-Romme?
De voorgeschiedenis daarvan begon al in Maart 1951, toen

Eisenhower op bezoek kwam, toen het oude kabinet door Oud, zoals hij zelfs op een plaatje heeft laten vereeuwigen, omviel, en Romme kabinetsformateur werd op een program van verscherpte oorlogsvoorbereiding, verhoging van de militaire uitgaven met 5 tot 8 honderd millioen, verscherpt anti-communistisch offensief, grondwetsherziening, waarbij het nieuwe kabinet-Drees een verscherpte rechtse koers insloeg en Drees zelf als uithangbord door Romme behouden werd in de jezuïtische speculatie, dat hij daardoor bij de verkiezingen in een ongunstiger positie zou komen te staan en dat Romme dan in een opgemaakt bed zou kunnen stappen als officiële minister-president en leider van een kabinet op zogenaamde brede basis. Dat wil zeggen een kabinet, waarin de rechtse groep van de K.V.P., de van Duynstee-Steenberge groep en de Schouten-Gerbrandy-groep van de anti-revolutionnaires de spil zouden uitmaken en die dus zou steunen, sociaal en politiek gezien, op de grote kapitalisten, de grote financiers, zowel de financiers, die met de oorlogsindustrie in West-Duitsland, als die met het koloniale kapitaal in Indonesië en elders verbonden zijn. Dat was de opzet van de z.g. „Vaderlandse kring” en meer dergelijke ultra-reactionnaire organisaties, die de K.V.P. een ruk naar rechts gaven en die zich ten doel stelden het hele land een ruk naar rechts te geven.

En dan zullen we misschien stemmen daartegenover horen, die zeggen: „En is het nou zoveel beter, is de P.v.d.A. niet ook reactionnair, is de P.v.d.A. ook niet handlanger van Amerika?”

Ongetwijfeld.

Alleen, wij mogen als communisten nooit uit het oog verliezen, dat de reactie geen gesloten blok vormt. Wanneer wij ons op het standpunt stellen, dat de reactie, onverschillig de schakeringen, die daarin voorkomen, een gesloten blok is, dan ontzeggen wij ons de mogelijkheden om onze eigen politiek door te zetten. De reactie is geen gesloten blok, er is een onderscheid en zelfs een zeer aanzienlijk onderscheid tussen Romme en Drees. Niet dat Drees beter is, niet dat de leiding van de P.v.d.A. niet net zo rechts is als Romme. Maar omdat de sociale groeperingen, die achter deze rechtse leiders staan verschillend zijn. Omdat Romme zich direct steunt op het grootkapitaal, op de grote reactionnaire bourgeoisie in ons land en niet te vergeten, op de reactionnaire geestelijkheid, terwijl daartegenover de P.v.d.A. niet kan bestaan zonder zich te steunen op het N.V.V., op de vakvereniging, die tenslotte uit arbeiders is samengesteld, en moet manoeuvreren, daar zij moet steunen op arbeiders, kleine middenstanders en delen van de intellectuelen.

En daarom is een van de belangrijkste taken van onze partij in haar strijd voor een vredespolitiek, de scheuring binnen in de rijen van de reactie te bevorderen en te vergroten, en Romme de weg te versperren.

Dat is noodzakelijk en dat is onze plicht. Het zou voor ons als communistische partij funest zijn, wanneer wij pogen naar alle

kanten tegelijk te schieten. Wij moeten altijd de hoofdvijand onderscheiden in de collectie vijanden, die wij en het werkende volk nu eenmaal hebben, en het felste vuur op de hoofdvijand richten. En daarom was onze politieke lijn in de verkiezingsstrijd juist, n.l. het voornaamste vuur op Romme, het wakker schudden van de volksmassa door onze agitatie, om een kabinet-Romme te verhinderen, daarnaast de leiders van de P.v.d.A. te ontmaskeren, als wegbereiders voor Romme, vanuit dit vlak de leiders van de P.v.d.A. voornamelijk aanvallen, en druk op hen uitoefenen tot optreden in de regering inzake sociale eisen. En dan terzelfdertijd onze eigen positie, de positie van onze partij, tegenover het offensief van de reactie handhaven, onze invloed onder de massa zoveel mogelijk uitbreiden, het strijdbare karakter van onze partij — en dat is het gewichtigste van alles in deze tijd — opvoeren, versterken, onze verbinding met de massa verbreden, in het bijzonder door onze partijloze vrienden in de verkiezingscampagne te betrekken.

EN wat is nu de uitslag, partijgenoten? De uitslag is, dat Romme teruggeslagen is met een verlies van bijna 2% tegenover 1950 en $2\frac{1}{3}$ % tegenover 1948. In 1950 is namelijk de K.V.P. ongeveer gelijk gebleven. De Anti-Revolutionnaires zijn met bijna 1% tegenover 1950 teruggeslagen en met bijna 2% tegenover 1948. De Chr. Hist.-Unie werd met bijna $1\frac{1}{2}$ % tegenover 1950 teruggeslagen en met een derde procent tegenover 1948. En de winst van dit alles is gegaan naar de P.v.d.A., die met meer dan 3% tegenover 1950 en 1948, toen ze ongeveer gelijk bleef, is vooruitgegaan.

Wat betekent dit gedeelte van de verkiezingsuitslag? Dit betekent, dat de tegenstellingen tussen de diverse groepen en schakeringen van de bourgeoisie, waarbij ik ook de P.v.d.A.-leiding reken, verscherpt zijn, dat de regeer-mogelijkheden van de Nederlandse reactie bemoeilijkt zijn. De P.v.d.A. is gedwongen geweest verstrekkende beloften te doen aan de arbeiders, in het bijzonder inzake de werkloosheid.

Zij zal daardoor in grote moeilijkheden komen.

Partijgenoten, wat is er door onze Partij bereikt? En dan moet ik eerst over de maatstaf spreken, waarmee we onze uitslag meten. Moeten we vergelijken met 1948 of met 1950? De stelling, dat het niet mogelijk is Kamerverkiezingen met Statenverkiezingen te vergelijken, wordt namelijk door onze tegenstanders veel uitgespeeld, om daardoor onze partij en onze partij-aanhang te ontmoedigen. En het is inderdaad waar, dat er voor partijen, die op de bodem van de burgerlijke staat en die op de bodem van de kapitalistische maatschappij staan, een verschil is tussen Statenverkiezingen en Kamerverkiezingen, ofschoon ook in de afgelopen jaren is gebleken, dat zelfs voor hen het verschil uiterst gering is (bijv. bij de K.V.P. $\frac{1}{3}$ %

van het stemmental, bij de P.v.d.A. geen verschil in de twee laatste verkiezingen). Maar voor onze partij gaan deze zaken niet op. Onze partij staat niet op de bodem van de burgerlijke staat, onze partij is geen parlementaire partij, in de thans geldende zin, onze partij is geen kiesvereniging, voor onze partij is de verkiezing een meting van onze politieke invloed en daarbij zijn statenverkiezingen net zulke algemene verkiezingen als parlamentsverkiezingen. Hiertussen bestaat voor onze partij zeer weinig verschil. Het is zelfs statistisch uitgemaakt, dat onze kiezers uitsluitend als partij op ons stemmen, dat de personen van de lijstvoerders misschien in gemeenteraadsverkiezingen een zeker verschil maken in de uitslag, maar zeker niet bij statenverkiezingen en parlamentsverkiezingen. En daarom is het nodig onze verkiezingsuitslag te meten aan de laatste meting, namelijk die van 1950, waarbij we natuurlijk ook de ontwikkeling van de diverse gebieden van onze partij kunnen nagaan door een vergelijking te maken met 1948, maar dat alleen als het vaststellen van bepaalde tendenzen voor de districten, waar ik nog nader op terugkom.

Natuurlijk was er — en dat is gebleken — deze keer een grote mogelijkheid tot uitbreiding van onze invloed bij de Tweede Kamer door de opstelling van brede bloklijsten, maar onze partij is daarin slechts in bepaalde gebieden geslaagd. In het Westen, in het bijzonder in Amsterdam, noch in Rotterdam was er van een noemenswaardige verbreding van onze lijst met partijloze kandidaten sprake.

We moeten dus de verkiezingsuitslagen vergelijken met 1950. Ten eerste wat betreft de m e n s e n. Bij ons zijn kiezers niet toevallig begunstigers, die eens één keer in de vier jaar hun stem uithbrengen. Bij ons is de kiezer op de communistische lijst reeds een strijder, is al iemand die tot het actieve deel van het volk behoort en niet tot de passieve kiezers.

Om de mensen gaat het dus bij ons in de eerste plaats en het aantal mensen, dat op onze partij gestemd heeft, is van het grootste belang, dus het absolute stemmencijfer.

In de tweede plaats: het p e r c e n t a g e. Het percentage bepaalt niet alleen onze verhouding tot de andere partijen in het parlement, maar bepaalt ook in hoeverre wij de grote massa nieuwe kiezers, die dit keer aan de verkiezingen hebben deelgenomen, hebben kunnen winnen. En daarbij willen we voor enkele gebieden ook de vergelijking met 1948 trekken, zoals gezegd.

Welnu partijgenoten, het eindresultaat over het gehele land is jullie wel bekend, n.l. 328.571 stemmen tegenover 329.089 stemmen in 1950. Dat betekent, dat de mensen, die achter onze partij staan in het land in aantal gelijk zijn gebleven, op een klein verschil na.

Maar wat de nieuwe kiezers betreft is dat niet het geval. Daar zijn we in procenten achteruit gegaan, n.l. met 64 honderdste van één procent tegenover 1950, terwijl we in 1950 in

vergelijking met 1948 al reeds met 1½% achteruit waren gegaan.

Maar ondanks dit procentuele verlies en een betrekkelijk klein aantal verlies aan mensen, kunnen wij en moeten wij vaststellen, dat de politieke positie van onze partij gehandhaafd is, dat de strijdkracht van onze partij niet alleen gehandhaafd is, maar in de verkiezingen verhoogd is.

Het procentsverlies door de groei van het aantal kiezers wijst erop, dat we de nieuwe kiezers niet voldoende bereikt hebben. En dat onze tegenstanders hier vooral grote voorsprong hebben op propagandistisch gebied, doordat zij over de radio beschikken en de jonge mensen over het algemeen minder kranten lezen dan de ouderen omdat de jonge generatie zich hoe langer hoe meer vergenoegt met naar de nieuwsberichten van de radio te luisteren. Verder is er de grote invloed van de militaire dienst, waar de jonge mannelijke kiezers zojuist uit teruggekomen zijn en die in de tegenwoordige tijd niet alleen militaire dienst is, maar een politieke drill, een politieke afstomping en beïnvloeding in de geest van de uiterste reactie en van fascisme.

Ondanks ons procentsgewijze verlies heeft toch onze partij een fractie in het parlement behouden van 6 zetels, waarmee gewerkt kan worden. Het is namelijk zo, dat voor het indienen van moties tenminste 5 stemmen nodig zijn. Dat hebben we!

Het is niet om ons te troosten, maar erg veel maakt het niet uit of er 8 of 6 stemmen tegen de reactie worden uitgesproken. Die twee zetels waren natuurlijk wel nodig geweest, zoals meer zetels nodig waren geweest, maar hun verlies is geen ramp, we hebben een fractie behouden, die in het parlement optreden kan, zoals we onder de gegeven omstandigheden alleen nog maar optreden kunnen, namelijk als tribune voor de strijd voor de vrede, de democratie en de nationale zelfstandigheid en vooral als — ik zal maar zeggen — pleiters voor de kleinste en allerkleinste belangetjes, die in het parlement nog behartigd kunnen worden en waar wij ook met succes in de afgelopen tijd aan gewerkt hebben. Dat heeft de reactie ons niet kunnen ontnemen.

Daarbij is de verkiezing van Piet van Staveren een grote zaak. Het is een grote demonstratie van onze eenheid en verbondenheid met het Indonesische volk en voor de vrede in het algemeen. En deze verkiezing van Piet van Staveren, en de aanwezigheid van Piet van Staveren op onze lijst, is een ding wat we niet gering mogen schatten. Het heeft het politieke gehalte van onze kiezers op een hoger plan gebracht, want we moeten niet vergeten: Piet van Staveren is officieel veroordeeld wegens het deserteren naar de vijand tijdens een agressieve oorlog door onze imperialisten en door onze regering gevoerd, hij is naar het aangevallen volk overgelopen en dat is van buitengewoon hoog en groot politiek belang, dat verhoogt de kwaliteit van de stemmen op onze partij in de huidige situatie in het bijzonder, waarbij we niet mogen vergeten, dat er zelfs vele

progressieve mensen in ons land zijn, die de houding van Piet van Staveren niet goedkeuren.

PARTIJGENOTEN, ik wil nu pogen enige verdere toelichting te geven op de uitslag in de verschillende gebieden.

Want die uitslag is volgens de verschillende kieskringen zeer verschillend. Dat is een verschijnsel, waar we nu al enige jaren mee te maken hebben, n.l. dat er bij elke verkiezing geen algemene lijn in onze uitslag is, dat een deel van het land vooruit gaat en een ander deel achteruit. Natuurlijk is het nog niet mogelijk geweest een zeer gedetailleerde en diepgaande studie van de cijfers te maken, die vereist veel tijd. Dat moeten we absoluut doen, want het is buitengewoon gewichtig. En vooral in elke plaats afzonderlijk.

Ik heb het alleen maar kunnen doen in die korte tijd, die ons scheidt van de verkiezingsdag zelf, aan de hand van de kiesdistricten, die ongeveer samenvallen met onze partijdistricten, en de 18 kieskringen die ongeveer een provincie beslaan.

We nemen allereerst **A m s t e r d a m**. Amsterdam heeft tegenover 1950 4.005 stemmen verloren en ging 2.4% achteruit tegenover 1950. Daarbij had Amsterdam reeds in 1950 zelf tegenover de Kamerverkiezingen een verlies van 1.1% gehad. In Amsterdam zien we dus een voortgezette daling. Geen herstel in 1950 en nu zelfs een ernstige daling, ernstiger dan in de twee jaar tussen 1948 en 1950. In **R o t t e r d a m** is een verlies van 3.387 stemmen. Daar zijn we in procenten met 1.7 achteruit. In 1950 hadden we ook al verloren tegenover 1948, namelijk niet minder dan 3.45%. Hier gaat dus ook de daling verder, ofschoon niet in het catastrophale tempo, waarin dat tussen '48 en '50 gebeurde.

In **D e n H a a g** 818 stemmen verloren. Procentsgewijze 0.9, dat is nog niet 1% achteruit. Het verlies was in '50 ook 1% tegenover '48.

In **D e n B o s c h** winst van 2.148 stemmen. Vooruitgang van 0.6% tegenover '50, maar in '50 hadden we 1% verloren tegenover 1948. Dat was ongeveer het gemiddelde, zoals dat in het gehele land was. In **D e n B o s c h** zien we dus een herstel t.o.v. '50. **T i l b u r g** ging vooruit met 1.130 stemmen, procentsgewijze met 0.4%. Dat is ook een herstel t.o.v. 1950, dat niet aan buitengewone omstandigheden is te danken, want in 1950 heeft Tilburg maar 0.8% verloren. In kieskring **A r n h e m** een winst van 907 stemmen. Dat is maar 0.1% vooruit en in 1950 was hier ook het algemene gemiddelde 1.2% achteruit. In kieskring Nijmegen was de winst 777 stemmen, in procenten één tiende van een procent vooruit; in 1950 was ook het verlies vrij gering, minder dan het gemiddelde, n.l. 0.6%.

In Kieskring **L e e u w a r d e n**: winst 934 stemmen. Procentsgewijze één tiende van een procent vooruit. Tegenover die één tiende procent vooruitgang van nu staat, dat onze partij in 1950, in vergelijking tot 1948 6627 stemmen verloren had, dus

een enorm verlies in dat gebied. Die hadden we verloren aan Roorda, thans de candidaat van de Socialistische Unie, en we hebben deze niet teruggewonnen. Roorda heeft in Friesland 3083 stemmen verloren, maar onze partij heeft in absolute cijfers niet meer dan 934 stemmen gewonnen. Dus heeft ze bij lange na niet teruggewonnen, wat ze aan Roorda verloren heeft. Friesland blijft nog steeds achter, ondanks het feit dat een geringe tendens tot herstel te zien is. In Assen was de winst 977 stemmen vooruit, dat is twee tiende van een procent, in 1950 was het verlies ook niet bijzonder groot, n.l. 0.8%.

In Zeeland hebben we 98 stemmen gewonnen, het percentage is gelijk gebleven aan 1950 en was in 1948 ongeveer hetzelfde. In Leiden zijn we drie tiende van een procent achter uitgegaan tegenover 1950. Ik wil hier niet alle cijfers opnoemen, ik geef ze alleen als vergelijkend materiaal. Kieskring Dordrecht: viertiende van een procent achteruit. Maar het verlies in 1950 was gering, 0.5%. In Den Helder 1.3% achteruit tegenover 1950 en in 1950 was het verlies ook al groot, n.l. 1.6%, dus een bedenkelijke achteruitgang in de kop van Noord-Holland. In Harlem 0.6% achteruit. In Utrecht 0.4% achteruit. Daar was het verlies in 1950 ook minder: 0.6%. In Kieskring Zwolle is het percentage gelijk gebleven. In Groningen hebben we 0.5% verloren. Het verlies was daar in 1950 ongeveer gelijk als in het gehele land, n.l. 0.8%. In Maastricht hebben we 0.4% verloren.

Dit is zo ongeveer een voorlopig beeld van de curve in onze verkiezingsuitslag, waarbij we dan komen tot het eindresultaat, zoals ik reeds gezegd heb.

Partijgenoten, we moeten in al onze afdelingen de plaatselijke resultaten nauwkeurig bestuderen, in details proberen na te gaan waar ze vandaan komen. Want ik heb ook tal van stemmen gehoord, die zeggen, dat we aan de V.V.D. verloren hebben, in het bijzonder in de kop van Noord-Holland. Dat we zelfs nog aan andere partijen, zelfs aan Welter hier en daar stemmen verloren hebben. Dat moet in elke plaats, waar je deze dingen min of meer vernemen kunt, nauwkeurig onderzocht worden, om daar de lessen uit te trekken.

Die lessen moeten dienen tot verbetering van ons werk, want deze verkiezingsuitslag is een spiegel van het werk van onze partij.

HET is voor de zoveelste maal gebleken, en we moeten het voor de zoveelste maal herhalen: de verkiezingsuitslag is niet het resultaat van de verkiezingscampagne. Dat kan het geval zijn bij een of andere burgerlijke partij, dat kan het geval zijn bij een of andere plaatselijke partij, maar bij ons is de verkiezingsuitslag de balans van ons werken. Daar hebben allerlei binnenlandse en internationale gebeurtenissen een zekere invloed op, maar niet van doorslaggevende betekenis.

De doorslaggevende invloed op de verkiezingsuitslag heeft al-

leen en uitsluitend de actie, die door onze partij in de afgelopen tijd is gevoerd, en de door onze partij in de afgelopen tijd geleide massa-beweging, het dagelijkse werk van onze partij en van onze partijgenoten in de massa, waardoor ze invloed winnen of verliezen.

En daarom moeten we de verkiezingsuitslag nagaan en ons beraden over de nadelige kanten daaraan, over de terugslag, in het bijzonder in de grote steden, in het Westen en ook van het alsnog veel te geringe herstel in Friesland.

Ik zou hier niet al te lang willen spreken en ook niet veel willen zeggen over de verkiezingscampagne zelf. De campagne zelf was als propagandacampagne, als agitatiecampagne, heel aardig. Maar er hebben zich ook ernstige tekortkomingen voorgedaan. Er is bijvoorbeeld teveel geld uitgegeven voor kostbare reclamemiddelen, zoals affiches, en te weinig voor het werk van de mensen, voor de organisatie van de partij, voor het aanstellen van instructeurs, voor het organiseren van het werk in de bedrijven en de agitatie in de bedrijven en in de buurten. Om aan te tonen hoe weinig belang zulke reclame heeft, het volgende. Drees had één affiche, nietwaar? Wij hadden drie affiches, ze waren mooier, daar zijn we het allemaal over eens, zelfs wat de foto betreft (gelach) en wat heeft dit voor resultaat op de uitslag gehad? Geen enkel! Als je er een filmster uit Hollywood op gezet zou hebben, zou ons dat geen enkele stem méér opgeleverd hebben. En toch heeft dat allemaal ontzettend veel geld gekost. Wij moeten van dergelijke reclamemiddelen af, die wij eigenlijk telkens uit traditie handhaven, en meer onze krachten besteden aan onze organisatie aan de basis en de agitatie, die we nu eenmaal in een verkiezingscampagne niet kunnen ontberen. Wat de resultaten van de financiële politiek betreft, die in onze verkiezingen gevoerd is — en ik zeg dit als zelfcritiek op het dagelijks bestuur — zijn er, als de berichten juist zijn, in de districten hier en daar schulden gemaakt. De districten hebben tekort aan geld gehad. Het deel wat ze van de opbrengst van de inzameling kregen, was te laag. Er was afgesproken, dat ze een toeslag zouden krijgen, maar dat is in vele gevallen niet doorgegaan, omdat al het geld aan de papieren actie werd besteed.

Een andere opmerking over de campagne zelf. Er is een begin van resultaten met het huisbezoek geweest, ofschoon deze nog zeer schematisch werd doorgevoerd en nog helemaal niet het individuele werk is, wat we nodig hebben. Maar toch is er een begin van resultaten en diegenen, die eraan deelgenomen hebben, een zeer klein percentage van onze partij, zijn er enthousiast over.

We moeten besluiten dat de huisbezoekmethode niet alleen bij verkiezingen, maar voortdurend één van de voornaamste middelen voor het massawerk van onze partij moet zijn, en dat ze op steeds uitgebreider, massaler schaal door onze partij moet worden toegepast.

MAAR deze punten van zelfcritiek op het voeren van de verkiezingscampagne als zodanig niet terzijde latende, geloof ik toch, dat we in deze partijbestuurszitting hulde moeten brengen aan onze werkers en aan onze hele partij en ook aan onze aanhangers, want onder het geconcentreerde vuur van een leger van vijanden, onder een enorme druk, die nu reeds jarenlang aanhoudt, — hij zal niet eeuwig aanhouden, daar kom ik dadelijk op terug, maar hij houdt aan op het moment en neemt toe in scherpte — dwars tegen een stroom van leugen en laster, verdachtmakingen, broodroof en vrijheidsberoving in, heeft onze partij toch een heldhaftige strijd gevoerd in deze verkiezingen en is het peil van deze strijd zeer hoog geweest.

De strijdkracht van onze partij is versterkt uit de bus gekomen, ook al zijn dan de verkiezingscijfers er niet versterkt uitgekomen; in het bijzonder heeft de grote demonstratie in de Westerstraat te Amsterdam een strijdbaarheid en sterke verbondenheid, een geestdriftige, laaiende verbondenheid tussen deze tienduizenden aanhangers van onze partij en haar leiding te zien gegeven. Wij behoeven dit enthousiasme in het geheel niet onder stoelen of banken te steken, we kunnen trots zijn op de wijze, waarop onze partij deze campagne onder de aller-moeilijkste omstandigheden heeft gevoerd.

Als de wind mee is, is het gemakkelijk vooruit te komen. De kunst is om niet alleen staande te blijven, maar ook vooruit te komen als er tegenwind is en als er zelfs sterke rukwinden zijn. De campagne van onze tegenstanders zal in duigen vallen. We hebben er al een eerste bewijs van in Frankrijk, waar de reactie onder de druk van een enorme massa-campagne gedwongen is geworden Jacques Duclos vrij te laten, niet alleen vrij te laten op gezondheids-, persoonlijke- of juridische overwegingen, want zij hadden n.l. de wet overtreden door zijn arrestatie, maar wegens gebrek aan bewijs. Wegens gebrek aan enig houdbaar bewijs voor de beschuldiging van de Amerikaanse reactie en al haar aanhangers, dat de communistische partij een spionage-organisatie zou zijn voor de Sowjet-Unie. Zonder enig bewijs voor de beschuldiging dat de communistische partij in de huidige omstandigheden revolutionaire opstanden voorbereidt, met revolutionair geweld, onder de huidige omstandigheden de staat omver zou willen werpen. Daarvoor is geen enkel bewijs geleverd, zelfs niet terwijl men de secretaris zelf in handen had, en dat bewijst hoe leugenachtig deze beschuldigingen zijn van de Amerikaanse reactie, dat bewijst hoe leugenachtig zij zijn niet alleen van Pinay in Frankrijk, maar ook van Teulings en van Drees, van Vorrink en van Vermeer en van al hun andere klantjes, die ze in Nederland hebben en die in opdracht van Amerika ons land verpesten.

Het afdwingen van de bevrijding van Duclos levert ook het bewijs, dat niet alleen een fascistisch offensief, maar dat ook een democratisch tegenoffensief mogelijk is en dat het democra-

tisch tegenoffensief op dit moment vele malen sterker is dan de poging van de fascistten.

Onze Franse Partij heeft dat bewezen, met alle onvolkomenheden, die er ook bij hen aanwezig waren en die ze scherp gecritiseerd hebben in hun partijbestuurszitting. Maar zij bewees, dat het mogelijk is het fascisme bij zijn eerste optreden een daverende klap te geven door vastbesloten, doortastend en moedig op te treden, door middel van politieke stakingsacties, die verbonden zijn met de eisen van onmiddellijke loonsverhoging en directe kleine verbeteringen in de bedrijven. Bij elke staking was de leuze in Frankrijk: Voor een vacanti toeslag, voor verbetering van tarieven, voor loonsverhoging, voor enige andere verbetering in het bedrijf en daarmee verbonden voor de bevrijding van Jacques Duclos, André Stil *) en alle andere gevangenen!

Dat is, partijgenoten, de methode die bij ons nog geheel ontbreekt. In Frankrijk is ook aangetoond, dat het mogelijk is op dit ogenblik, ons niet te laten isoleren, dat het mogelijk is om zich juist in het aangezicht van de fascistische bedreiging met steeds bredere kringen van de massa, met intellectuelen, met gelovigen, met alle kringen van het volk te verbinden en veel sneller, zelfs buitengewoon veel sneller en buitengewoon breed, een volksfront tegen het fascisme, al in zijn eerste kiem, te vormen.

II

PARTIJGENOTEN, zoals reeds is gezegd, is de uitslag van de verkiezingen een weerspiegeling van het werk van de partij. En daarom is onze taak vandaag om ons werk aan een diepgaande kritische en zelfkritische beschouwing te onderwerpen. Dat is onze methode in onze partij, dat is de methode, niet alleen om ons staande te kunnen houden tegenover vijandige aanvallen, maar om vooruit te komen.

En wanneer ik zeg, dat we in deze zitting, die kort op de verkiezingen is gevolgd, het werk van de partij aan een zo diepgaand onderzoek moeten onderwerpen als mogelijk is, dan is mijn bedoeling, allereerst het werk van de partijleiding te onderzoeken en wel van het dagelijks bestuur en van het secretariaat, op verschillende gebieden. Op het gebied van het praktische werk, op het gebied van het leidinggeven, op het gebied van het uitwerken van de politieke lijn van onze partij.

Onze leuze in de verkiezingsstrijd was een „tactische” leuze: „Romme, de weg versperren”, maar dat is een onderdeel van de algemeen strategische lijn, die inhoudt dat de taak van onze partij onder de huidige omstandigheden is gericht op de verwezenlijking van een duurzame vrede, de verhinderings van nieuwe oorlogsavonturen van de imperialisten, op nationale zelfstandig-

*) Zoals bekend is inmiddels ook de vrijlating van André Stil en andere Franse democraten afgedwongen.

heid, bevrijding van ons land van de Amerikaanse overheersing, op verdediging van de democratie, van de volksrechten, de parlementaire democratie en de grondwet tegen het herlevende fascisme.

In het ontwerp van ons beginselprogram is deze taak als de naastbijliggende taak van de partij gesteld. Ook als de naaste etappe van onze strijd, die niet kan worden overgeslagen, als een etappe die volbracht moet worden, voordat de arbeidersklasse en de andere lagen van de werkende bevolking eraan denken kunnen met de opbouw van een socialistische maatschappijvorm in ons land te beginnen.

Dat staat in ons beginselprogram, dat staat in onze verkiezingsleuzen en in de redevoeringen, die daarover zijn gehouden hier in het partijbestuur. Maar is deze lijn werkelijk doorgedrongen in de basis van de partij? Is deze lijn zelfs tot de districtsleidingen doorgedrongen? Is deze lijn vlees en bloed van het dagelijks bestuur zelf, van de redactie van De Waarheid en Politiek en Cultuur? Wat is door onze partijleiding gedaan om deze lijn in de massa te populariseren en duidelijk te maken? Partijgenoten, daar mankeert veel aan, zeer veel. Deze partijlijn is toch niet nieuw, maar een verdere concretisering en uitwerking van de algemene inzichten, die destijds, al enige jaren geleden door onze betreurde Russische kameraad Zjdanow zijn ontwikkeld, als een richtlijn voor de gehele naoorlogse komende periode in de imperialistische landen.

Deze lijn is in onze partij nog steeds niet doorgedrongen, die is niet levend gemaakt en dat is een van de voornaamste oorzaken, waarom we „op de plaats rust”, zo niet achteruit blijven gaan en niet tot nieuwe lagen en bredere lagen van de bevolking weten door te dringen.

Waar is b.v. deze stellingname van onze partij bekend gemaakt? Het ontwerp-beginselprogram is het enige document, waarin we min of meer een — en niet eens een zeer grondige — samenvatting van deze zaak geven. Maar de brochure van het ontwerp-beginselverklaring is in een uiterst geringe oplaag door de partij verspreid. Dat is ook de schuld van de partijleiding, die niet onophoudelijk er achterheen heeft gezeten, dat ze werd verspreid. Tijdens de verkiezingscampagne is onze brochure over het ontwerp-beginselprogram helemaal op de achtergrond geraakt. Er zijn 80.000 exemplaren gedrukt, maar er zijn waarschijnlijk nog geen 20.000 van verkocht. In onze krant is er helemaal niet verder op doorgegaan. Er is eenmaal een korte samenvatting, zeer kort, nog korter dan in de brochure, van gegeven, maar ze is niet uitgewerkt, ze is niet verder ontwikkeld en vooral niet populair gemaakt. Op onze massa-vergaderingen is er vrijwel niet over gesproken, er is geen discussie onder de massa geweest. De consultaties met diverse bevolkingsgroepen, waartoe besloten was, zijn ook achterwege gebleven; de partijgenoten, die daarvoor opdracht hebben gekregen, hebben dit eenvoudig niet gedaan.

Dat heeft tot gevolg, partijgenoten, dat in onze agitatie en propaganda geregeld de strijd voor de vrede met de strijd voor het socialisme door elkaar gehaspeld wordt, dat onze agitatoren terzelfdertijd optreden voor de vrede, voor de nationale zelfstandigheid, voor de democratie en dan vinden dat dat eigenlijk allemaal nog een mager beetje is, dat het eigenlijk niks is. Het socialisme, dat moet er absoluut nog bij, anders is het de moeite niet waard om je daarvoor druk te maken. Deze dingen zijn zeer belangrijk, partijgenoten, want dit bewijst, dat de frase nog hoogtij viert in onze partij. Wat betekent het onder onze omstandigheden, als je de bevolking oproept voor de strijd voor het socialisme? Dat is niet anders dan een frase! Dat is een frase, zoals Drees ook gebruikt met de bedoeling, dat er toch niets van komt. Dat is een frase, zoals de troztkisten, de Vlamklanten e.d. gebruiken, die onder socialisme heel wat anders verstaan. Dat is ook een frase van onze oude beweging, van de oude S.D.A.P., van de oude sociaal-democratie en anarchistische beweging. Reëel is dat niet, want onder de huidige omstandigheden is het niet mogelijk in ons land de strijd voor het socialisme aan te binden, zonder eerst deze etappe te hebben doorgemaakt en verwezenlijkt, n.l. de nationale zelfstandigheid, bevrijding van het land van Amerikaanse overheersing, verdediging van de democratie tegen de fascistische pogingen en het behoud van de vrede.

De „linkse” frase en het sectarische gescherf met grote woorden, met dikke woorden en het achterwege laten van het kleine, van het „vuile” werk, dat is onze h o o f d v i j a n d in de partij! Dat moeten we aan de hand van de verkiezingsuitslag op politiek gebied allereerst vaststellen.

EEN volgende vraag van algemene politiek is de voorlichting over de Sowjet-Unie. Voor wie het nog niet duidelijk was, is het in deze verkiezingsstrijd wel bijzonder duidelijk geworden welk een enorme overheersende rol de Sowjet-Unie speelt, vooral in de beoordeling van onze partij door anderen, door diegenen, die nog niet gewonnen zijn, door de massa.

Ten eerste de buitengewoon sterke invloed van de grenzenloze en gewetenloze leugens en ophitsing van de Amerikaanse propaganda, maar ook het nalaten van onze tegen-propaganda. Dat is net zoals iemand, die bij de stadsreiniging werkt, hij is aan smeerlapperij gewend, hij ruikt het niet eens meer. En zo is het met onze partijgenoten geworden, ze voelen de behoeften niet eens meer om zich ertegen te verzetten en ze voelen niet dat anderen het wel ruiken, dat al deze dingen van doorslaggevende invloed op de massa van de bevolking zijn. Al onze huisbezoekers vertellen hetzelfde: ons binnenlands program — „Accoord” — onze sociale eisen — „Accoord” — „We hebben vertrouwen in jullie, jullie zullen het beter doen dan de P.v.d.A.”. Maar zó wordt dan geredeneerd: „Wat heb ik eraan of jullie woningen bouwen, als ik een schot in mijn nek krijg?”

Dat „schot in de nek” is de uitwerking van de Amerikaanse propaganda. Onze krant in dit geval en ook onze agitatie tijdens de verkiezingen, en daarvóór, zijn absoluut tekort geschoten, in stelselmatige en zeer ruime popularisering van de successen van het socialisme in de Sowjet-Unie, op een aantrekkelijke en begrijpelijke wijze.

Wij zijn echter, partijgenoten, niet alleen tekortgeschoten bij het populariseren van de manier, waarop het socialisme in de Sowjet-Unie verwezenlijkt wordt, bij het aantonen waartoe en wat het socialisme in de Sowjet-Unie de werkende bevolking brengt, maar ook bij het verklaren van het onderscheid tussen de weg naar het socialisme in ons land en de Sowjet-Unie. Het onderscheid n.l., dat de Sowjet-Unie een Sowjet-staat is, die de dictatuur van het proletariaat gevestigd heeft en die onder de historische omstandigheden van de Sowjet-Unie steunt op één partij, op de Bolsjewistische Partij, dat is een door de strijd zelve in de Sowjet-Unie tot stand gekomen eenheidspartij van de werkers. Dat leggen we ook wel uit en dat is voor de Sowjet-Unie ook wel begrijpelijk, maar hier is het anders en wij wijzen dan ook in ons beginsel-programma — en zeer terecht — op de weg naar het socialisme in Nederland over de weg van een democratische volksstaat, van de volksdemocratische heerschappij en die berust niet op één partij, maar op een meervoudig partijenstelsel. Die berust op de coalitie van verscheidene partijen naast de partij van de arbeidersklasse, partijen, die andere lagen van de werkende bevolking vertegenwoordigen en waarmee een coalitie, een samenwerking, een gemeenschappelijk front moet worden gesmeed als steun voor de volksdemocratische staat, waar wij in onze toekomstige etappe in de strijd voor het socialisme naar streven. Dit is van buitengewoon groot belang, partijgenoten. Want het is toch volkomen duidelijk, dat wij niet verder komen, zolang wij niet tegenspreken, wanneer de tegenstander zegt: „Als jullie aan de macht komen, dan is de bedoeling dat dat gebeurt met Russische bajonetten; daarna krijgen alle andere partijen een schot in de nek. Alle andere partijen worden gelijkwideerd!” We laten dat stilzwijgend voorbij gaan en hebben ook deze zaak niet dieper uitgewerkt, niet geconcretiseerd, niet nagegaan dat het hier ook niet kan gaan om in onze fantasie bestaande partijen, maar om de partijen, die werkelijk bestaan, die historisch uit de werkende bevolking van Nederland gegroeid zijn.

Dat zijn ernstige tekortkomingen bij het uitwerken van de algemene politiek.

III

NA deze zelfcritische beschouwing over de algemene partij-politiek, wil ik nu spreken over de practische werkzaamheden van de partijleiding, in het leiden van het werk van de partij. Want het is voor ons een oude waarheid, maar die nog

steeds niet voldoende begrepen wordt, dat van de kop alles afhangt. Dat het werk in de partij zonder twijfel besproken moet worden en gecritiseerd moet worden, dat de toestand ontleed moet worden, die er in de districten en aan de basis is. Maar dit alles is toch alleen maar terug te voeren naar de kop, terug te voeren naar de leiding. Wanneer deze ook maar geringe tekenen van verslapping geeft of van terugwijken of van tekortkomen op verschillende gebieden, dan werkt zich dat onmiddellijk op de hele partij uit, zowel landelijk als in de districten, als in de afdelingen enz. En daarom is het van zo buitengewoon groot gewicht, om bij het bespreken van het werk van de partij en van de toestand in de partij, ook verslag te brengen over de toestand in de leiding van de partij, d.w.z. in het Dagelijks Bestuur. Ik wil dit hier op dit ogenblik niet in details doen, maar wel als een voorlopige verantwoording bij de voorbereiding van ons aanstaande partijcongres, waar de vertegenwoordigers van de gehele partij hun oordeel zullen hebben uit te spreken over het werk van de leiding en waar zij opnieuw een partijbestuur zullen kiezen.

Om te beginnen, partijgenoten, wil ik dit wel vaststellen: van politieke tegenstellingen is in het dagelijks bestuur geen sprake. Van oppositie is geen sprake. Maar dat is niet voldoende, want heel dikwijls kun je beter openlijke strijd hebben, dan dat allerlei verkeerde opvattingen en instellingen onderduims blijven. Waar wij, niet alleen in de leiding, maar in de hele partij, mee te maken hebben, is een verschijnsel van verslapping, van verslapping van onze energie, niet alleen op het gebied van het energieke en consequente populariseren van onze algemene partijlijn, maar ook bij de uitvoering van het werk en bij het optornen tegen de bergen van moeilijkheden, die juist in onze positie in ons land onder de omstandigheden van het vijfde jaar van de koude oorlog, bestaan en waar een deel van de partij en ook van de partijleiding, blijkbaar niet langer tegen opgewassen is. Onder de druk van de tegenstanders is een zeker gebrek aan uithoudingsvermogen te constateren.

Pg. de Groot wijst dan aan de hand van enkele voorbeelden op verschijnselen van verslapping bij enkele partijgenoten uit de partijleiding en districtsleidingen. Daarna vervolgt hij:

Hoe staat het met ons vakverenigingswerk, dat wij verrichten in de E.V.C. en de Uniebonden?

Wij constateren het ontbreken van concreet vakverenigingswerk, doordat onze partijgenoten in de E.V.C. optreden als propagandisten en niet als vakverenigingsmannen, die voor de kleine belangen opkomen, zoals men in de vakbeweging behoort te doen. Neem Werkend Nederland, neem één van de kranten van de bedrijfsorganisaties — het is eenvoudig een tweede aftreksel van de Waarheid. Dat zijn geen vakverenigingskranten, daar staan bijna geen berichten in uit de bedrijven, daar is uiterst weinig te vinden over de directe loonkwesties, die het cement

vormen van de vakbeweging. Daar is bijna geen sprake van, maar wel van hoogdravende en verafliggende dingen.

En onder leidende partijgenoten in de E.V.C. bestaat twijfel over de vraag: „Varen we nu wel de juiste koers in de E.V.C.? Is onze vakverenigingspolitiek juist, is het goed dat er in Nederland een E.V.C. bestaat, dat de communisten er in werken, terwijl er een N.V.V. bestaat, waar onze partijgenoten ook lid van zijn? Versnipperd dat niet onze krachten, zitten we met die E.V.C. niet als een blok aan ons been? En is het niet beter om het besluit te nemen: het een of het ander? Ons concentreren op de E.V.C., of ons concentreren op het N.V.V.?”

Ik geloof dat we ons in deze partijbestuurszitting hierover nog eens opnieuw zeer duidelijk moeten uitspreken.

Partijgenoten, een alternatief: concentreren op E.V.C. of N.V.V. is onzin. Want als wij ons concentreren, laten wij zeggen op de E.V.C., dan zal dat aan de E.V.C. niet veel veranderen, maar het betekent wel dat we het N.V.V., de arbeiders in het N.V.V., overlaten aan de leiding van de reformisten, dat we niet de strijd daartegen binnen die organisaties aanbinden, hetgeen een van de voorwaarden is van de oude, door Lenin aangegeven, grondslagen van de verbinding van de communistische partij met de arbeidersmassa's, n.l. het werken in de door de reactionairen geleide massa-organisaties.

Maar is de E.V.C. daarbij een hindernis? Helemaal niet. Zij kan een stimulans hierbij zijn en is het ook reeds in zekere mate.

Want we weten dat die reformistische leiders over grote macht beschikken, dat het werken in de reformistische vakorganisaties voor communisten buitengewoon moeilijk is. Het feit dat de progressieve arbeiders beschikken over een parallel-organisatie, ook als deze veel kleiner is dan die van de reformisten, een parallel-organisatie, die als steunpunt dient voor de linkse krachten in de reformistische en christelijke vakbonden, is van buitengewoon grote betekenis. We mogen er blij mee zijn en we moeten datgene, wat op dit gebied bestaat, met twee handen verdedigen.

Wij zijn voor de vakverenigingseenheid op de grondslag van de vakverenigingsdemocratie. Dat wil zeggen dat wij voor de overgang en bloc zijn van de E.V.C. in het N.V.V., wanneer in het N.V.V. ieder lid het recht zal zijn toegekend om te werken aan de omvorming van deze vakcentrale tot een strijdorganisatie voor de belangen van de arbeidersklasse.

Zolang dit nog niet is bereikt, door overtuiging van de massa der leden in het N.V.V. en door druk op de leiders, zolang is de E.V.C. onmisbaar voor de Nederlandse arbeidersklasse.

De vakverenigingseenheid op de grondslag van de democratie in de vakbeweging betekent een enorme versterking van de macht van de arbeiders. Zonder deze democratie zou een opgeven van de E.V.C. echter een *step terug* en een *verzwakking* van de arbeidersklasse betekenen.

Onze vakverenigingspolitiek kan niet anders dan gebaseerd zijn op de E.V.C., die deel uitmaakt van het Wereldvakverbond, en die een steunpunt is voor het werk onder de massa's in de reformistische en reactionnair geleide vakorganisaties. Dat is steeds onze politiek geweest en het is een juiste politiek. Wanneer we hierbij aarzelen, betekent dat, dat wij onze verbinding met de massa verzwakken en dat betekent, dat wij niet in staat zijn tegen de reformisten te strijden en aan de vakbewegingsstrijd leiding te geven.

ER is nog een ander terrein van het werk van de partijleiding, dat ik hier in deze beknopte verslaggeving wil betrekken. Dat is de kaderpolitiek. De kaderpolitiek, zoals jullie weten, bestaat hierin, dat het niet voldoende is, zoals Stalin zegt, een goede politieke lijn te hebben en dat het zelfs niet voldoende is om deze propagandistisch te populariseren, maar dat je de mensen ook moet weten uit te zoeken om die politieke lijn te verwezenlijken in de praktijk; je moet hun nauwkeurige opdrachten geven en je moet contrôle uitoefenen op de uitvoering van het werk. Hierbij hangt alles af van de kaderpolitiek.

We moeten het steeds weer onderstrepen: van de leidende partijgenoten hangt alles af, zowel in de partijleiding als in de districten en afdelingen.

Als er ook maar een klein kneusje is aan een leidende partijgenoot, dan moeten wij niet wachten tot hij helemaal kapot is. Integendeel, we moeten verhinderen dat hij kapot gaat door hem onder het scherpe vuur van de kritiek te plaatsen en hem zo nodig uit zijn leidende functie verwijderen.

Al te vaak is dat niet gebeurd, partijgenoten. Onze kaderpolitiek heeft successen behaald. Wij hebben een aantal nieuwe en jonge partijgenoten opgekweekt in de achter ons liggende jaren. Gelukkig, want anders hadden we deze verkiezingsuitslag ook niet gehad, maar een nog veel slechtere.

Er is echter al te veel ontzien, niet beslist genoeg, niet scherp genoeg gecontroleerd, niet tijdig genoeg ingegrepen, wanneer het nodig was in het belang van de partij. Wanneer een leidende partijgenoot verslapt, verslapt de gehele partij.

In het eerste stadium moet daarbij reeds worden ingegrepen en moet een partijleiding ook zijn beste vriend van zijn functie durven te ontheffen, wanneer hij verslapt, wanneer hij de partij in gevaar brengt. Het is niet voldoende, partijgenoten, een lange staat van dienst te hebben, het is niet voldoende vijf jaar lang je leven te hebben gewaagd. Het is nu eenmaal nodig, niet op je lauweren te rusten en over een onuitputtelijk uithoudingsvermogen te beschikken.

Het is in de tegenwoordige tijd vooral noodzakelijk steeds weer opnieuw te leren, steeds weer de leiding van de partij op te frissen door het moedig aantrekken van jongere krachten, ook wanneer die krachten nog geen politieke ervaring hebben, ook wanneer ze nog geen naam onder de massa hebben — dan

nog moeten ze betrokken worden in het meest verantwoorde-lijke leidende werk als uitvoerende krachten. Dat is o.a. de taak van de oude veteranen van de partij.

DARTIJGENOTEN, ik kom nu tot mijn slot. Bij onze vooruit- zichten wil ik niet lang stilstaan; de internationale toestand ontwikkelt zich verder ten gunste van ons. De P.v.d.A. mag victorie kraaien over haar „verkiezingssucces”, maar de zaak is niet zo, dat de toekomst is aan het „socialisme” van Drees.

De P.v.d.A. heeft een paar zetels en een paar procenten ge- wonnen. Maar hoe? Met buitenlandse hulp, met steun van de kapitalisten, van het grootkapitaal, door recommandatie van De Linie tot en met Romme zelf in zijn Volkskrant. Met de aan- beveling en recommandatie van Truman en Acheson, door ver- raad aan het Indonesische volk en het bezorgen van miljarden winsten aan de Nederlandse koloniale kapitalisten in Indonesië en in Nederland, door ondersteuning en het slaafs volgen van de leiding in Washington. Zij hebben stemmen gewonnen, maar de P.v.d.A. zelf is hierdoor nog verder van het volk verwijderd geraakt. De P.v.d.A. is in de verkiezingscampagne naar rechts gegaan en ze zet na de campagne haar gang naar rechts voort.

Ik wil hier niet teveel bij stilstaan omdat dit alles nog ondui- delijk is; de tendens is echter, dat Drees het verkiezingssucces van de P.v.d.A. niet zal uitbuiten ten gunste van het werkende volk, maar om meer concessies voor zichzelf bij de reactie te krijgen.

Wij moeten met onze politiek voortgaan, partijgenoten. Een- heid van actie tussen socialisten en communisten, onverander- lijk, koelbloedig, zonder los te laten. Eenheid van actie aan de basis, met ontmaskering van de rechtse leiders van de P.v.d.A.; ontmaskering, niet door ze scheldwoorden naar het hoofd te slingeren, maar door hen aan hun woord te houden.

HET belangrijkste wat de bourgeoisie van alle landen en haar refor- mistische aanhang trachten te verwezenlijken is, in de arbeidersklasse het geloof aan de eigen kracht, het geloof aan de mogelijkheid en de onvermijdelijkheid van haar overwinning te vernietigen en daarmee de kapitalistische slavernij te vereeuwigen. . . . wanneer het kapitalisme nog niet omvergeworpen is, is dit niet te danken aan zijn goede eigen- schappen, maar aan het feit dat het proletariaat nog niet voldoende ver- trouwt op de mogelijkheid van zijn overwinning. . . . Men moet toegeven, dat het de bourgeoisie en haar agenten in de arbeidersklasse tot op zekere hoogte is gelukt, de ziel van de arbeidersklasse met twijfel en ongelooft te vergiftigen. Wanneer de successen van de arbeidersklasse in ons land, wanneer haar strijd en overwinning daartoe zullen dienen, de geest van de arbeidersklasse in de kapitalistische landen op te heffen en bij haar het geloof aan de eigen kracht, het geloof aan de overwinning te ves- tigen, dan kan onze Partij zeggen dat zij niet voor niets werkt. Het is wel zeker, dat dit het geval zal zijn.

J. W. STALIN

(Vraagstukken van het leninisme)

35 JAAR SOWJET-UNIE

BIJ het herdenken van de 35ste verjaardag van de grote October-revolutie huldigen wij de Sowjet-Unie en haar leider, J. W. Stalin, in de eerste plaats als de onvermoeibare en steeds krachtiger verdedigster van de wereld-vrede. De strijd voor de vrede is het voornaamste wezens-kenmerk van de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie.

De revolutie van 1917 heeft gezegevierd onder de leuze „Vrede, brood en land” en van dit program is het Sowjet-volk nimmer afgeweken.

De strijd voor de vrede stond tussen de twee wereldoorlogen in de Sowjet-politiek op de voorgrond, toen haar vertegenwoordigers als de voorvechters van de collectieve veiligheid optraden, een politiek die gesaboteerd en gedwarsboemd werd door de Westelijke mogendheden, die liever met Hitler pacteerden dan de volkeren vrede te schenken.

Thans is de Sowjet-Unie de voorvechtster van het verbod van de atoombom en het bacteriologische wapen, zij is de voorvechtster van een vredespact der grote Vijf, zij is de kampioen van de ontwapening en van de duurzame vrede. Deze grote doelstellingen worden door de Sowjet-Unie nagestreefd met het steeds groter wordende gewicht van een communistische partij, die het Sowjet-land van een achterlijk, verpauperd land tot de doorslaggevende mogendheid in de wereld heeft opgewerkt.

WAT was Rusland toen de Grote Octoberrevolutie onder leiding van Lenin en Stalin overwon en wat is de Sowjet-Unie nu? Deze vraag moet men zich stellen, om de hele omvang van de ongeëvenaarde ontwikkeling te begrijpen, die 35 jaar Sowjet-macht teweeg hebben gebracht.

Enkele voorbeelden kunnen misschien tot verheldering dienen.

In 1914 was 73% der bevolking analfabeet (de kinderen tot negen jaar niet meegerekend). In 1933 was deze vreselijke erfenis van het tsarisme teruggedrongen tot 10% van de bevolking, thans is het analfabetisme practisch uitgeroeid, in alle belangrijke steden is men bezig het verplichte middelbaar onderwijs voor alle kinderen in te voeren, het aantal scholieren is van 7,8 millioen in 1914 op 37 millioen in 1950 gestegen. Een bekende Sowjet-opvoeder zei eens: „In 20 jaar werden in de Sowjet-Unie meer scholen gebouwd, dan onder het tsarisme in 200 jaar.” In 1917 bedroeg het totale aantal personen, die een universitaire opleiding genoten hadden, 100.000. In 1950 bedroeg het aantal studenten 674.000.

Er is een ander voorbeeld. Het betreft de boeren. Volgens een census van 1910 beschikten de Russische boeren toen over 10 millioen... houten ploegen en 17 millioen houten eggen. Dat

was hun uitrusting. Deze tien miljoen houten ploegen kenschetsen de ongelooflijke achterlijkheid op het platteland. Achter die houten ploegen, meestal met de hand getrokken, gaat de verbijsterende armoede, het onvoorstelbaar harde leven van een bevolking schuil, die met haar arbeidsmethodes in de middeleeuwen leefde, maar behalve door de feodale landheren uitgebuit werd door het kapitalisme.

In 1939, aan de vooravond van de tweede wereldoorlog beschikten de collectieve boerderijen van de Sowjet-Unie over 475.000 tractoren, 150.000 combines (maaaimachine-dorser-stroppers), over 150.000 trucks; de middeleeuwse houten ploeg was vervangen door honderdduizenden door tractoren getrokken veel-scharige ploegen. En om het tempo van de ontwikkeling aan te geven, vermelden wij dat gedurende het eerste na-oorlogse vijfjarenplan 536.000 tractoren aan het land werden afgeleverd, verder 93.000 combines, 341.000 door tractoren getrokken ploegen, 254.000 door tractoren getrokken zaaimachines en honderdduizenden gespecialiseerde machines voor katoenteelt, bienteelt, enz. enz.

Achter deze cijfers gaat de geboorte van een nieuwe mens schuil. Uit de man die in het zweet zijns aanschijns zijn armzalig brood verdiende, die onder het drievoudige juk van zijn ploeg, zijn landheer en de woekeraar gebukt ging, werd een heerser die met trotse blik in de toekomst schouwt.

En dan de industrie. Wat er aan industrie voorhanden was, concentreerde zich in enkele steden van Europees Rusland. Er was slechts één zwak ontwikkelde basis voor de zware industrie aanwezig: in de Oekraïne. Electriciteit was er een onbekend begrip. In het gehele reusachtige gebied was er in 1914 een productie-capaciteit van ca. 1 miljoen kW. Gedurende de oorlog en de interventie-oorlog, ging wat er aan industriële installaties nog aanwezig was, grotendeels verloren. De industriële productie daalde tot een te verwaarlozen grootheid. Maar tegenover de verwoesting door oorlog en interventie-oorlog, tegenover de hongersnood en de armoede stond een groot feit: de overwinning van de arbeiders en boeren onder leiding van hun Partij, de C.P.S.U. (b), had de Sowjet-macht voorgoed gevestigd en gaf aan de loop der geschiedenis van de mensheid een nieuwe beslissende wending.

Letterlijk met hun blote handen begonnen de Sowjet-arbeiders aan de gigantische taak van de opbouw van een eigen industrie.

En op 7 Januari 1933, na beëindiging van het historische Eerste Vijfjarenplan, kon Stalin verklaren:

„Wij hadden geen ijzer- en staalindustrie, de grondslag van de industrialisatie van het land. Wij hebben haar thans.

Wij hadden geen tractoren-industrie. Wij hebben haar thans.

Wij hadden geen automobiel-industrie. Wij hebben haar thans.

Wij bouwden geen draaibanken. Wij bouwen ze thans.

Wij hadden geen moderne chemische industrie van enige betekenis. Wij hebben haar thans.

Wij hadden geen industrie van werkelijke betekenis voor het vervaardigen van landbouwmachines. Wij hebben haar thans.

Wij hadden geen vliegtuig-industrie. Wij hebben haar thans.

Wat betreft de productie van elektrische energie, stonden wij op de allerlaatste plaats. Thans zijn wij naar een van de eerste plaatsen opgeklimmen.

Wat betreft de productie van petroleumproducten en steenkool stonden wij op de laatste plaats. Nu zijn wij op een van de eerste plaatsen gekomen."

Dat was in 1933.

In 1940 was de productie van staal op het viervoudige van 1913 gestegen, die van kolen op het vijf-en-half-voudige, die van olie op het drie-en-half-voudige. De productie van electriciteit steeg van een te verwaarlozen hoeveelheid op 48 miljard kWh per jaar.

Daarna kwam de oorlog met verwoestingen zonder weerga. Bij de 31ste verjaardag van de Octoberrevolutie wezen wij in dit tijdschrift ook op dit punt. Er gingen 31.850 fabrieken verloren. Tweederde van alle in de door de nazi-legers bezette gebieden voorhanden roerende en onroerende bezittingen werden vernield of geroofd, waaronder behalve de installaties voor de zware industrie o.m. 13.000 bruggen, 65.000 km spoorrails, 15.800 locomotieven en 428.000 wagons.

Wij schreven toen: „Des te wonderbaarlijker is het doel, dat de Sowjet-volkeren zich hebben gesteld. Volgens het plan 1946-'50 zal in 1950 het algemene productiepeil van voor de oorlog met 48% zijn overschreden. Dit betekent dat het peil van de industriële productie in 1913... met het 18-voudige zal zijn overschreden."

Thans kunnen wij constateren dat wij toen de onuitputtelijke kracht van de Sowjetvolkeren en de voordelen van het socialistische stelsel nog onderschat hebben. Want in werkelijkheid steeg het productiepeil op 73% boven dat van 1940.

Hoe zit het met die ontwikkeling?

Wanneer men het industriële peil in de wereld in 1913 op 100 stelt, dan was hij volgens door Stalin op het 18e Congres van de C.P.S.U. (b) genoemde cijfers in het jaar 1938 in de Sowjet-Unie op 908,8% gestegen, in Amerika op 120%, in Engeland op 113%, in Duitsland op 131,6% en in Frankrijk was hij zelfs gedaald tot 93,2%.

Daarbij komt nog iets anders. De voor de kapitalistische landen genoemde cijfers verbergen een van de kenmerkende tegenstellingen van het stelsel. In Amerika was de hoeveelheid industriële uitrusting in hetzelfde tijdperk op 200% gestegen. Een reusachtig gedeelte van deze machines stond stil, hun capaciteit ging verloren, getuige het feit dat de werkelijke productie slechts tot 120% toenam.

De Sowjet-Unie echter kent geen crisis, geen overproductie, geen stilstand van machines. Een van de voornaamste kenmer-

ken van de Sowjet-industrie is behalve haar stormachtige en planmatige ontwikkeling het permanente volledige gebruik van de productie-capaciteit.

De stormachtige ontwikkeling weerspiegelt zich vooral ook in het nieuwe Vijfjarenplan, dat het algemene peil der productie 70% boven dat van 1950 zal brengen.

Cijfers moet men leren lezen. Wat betekent b.v. de nuchtere mededeling dat de productie van ijzer binnen vijf jaar met 76% zal worden verhoogd? Aan het einde van het vorige jaar vervaardigde de Sowjet-Unie ongeveer evenveel ijzer als Engeland, Frankrijk, België en Zweden tezamen. De in het nieuwe Vijfjarenplan voorziene verhoging betekent derhalve, dat binnen het tijdsbestek van vijf jaar de bestaande capaciteit voor de productie met bijna evenveel hoogovens en alle bijbehorende ingewikkelde installaties zal worden uitgebreid, als in Engeland, Frankrijk, België en Zweden tezamen in een tijdsbestek van een 150 jaar is ontstaan.

Wat betekent de mededeling, dat de totale capaciteit der elektrische centrales in de Sowjet-Unie binnen vijf jaar bijna verdubbeld zal worden?

In Nederland bedroeg de productie van elektrische energie verleden jaar 7,3 milliardi kWh, in de Sowjet-Unie 103 milliardi. In Nederland is men de laatste jaren met de bouw van enkele nieuwe centrales begonnen, waaronder een in Amsterdam-Noord, een pronkstuk van moderne techniek, van Nederlands vakmanschap en ingenieurskunst. Deze centrale dient om de toegenomen behoefte van Amsterdam te dekken. Men moet hieraan denken, wanneer men leest dat er tot het einde van 1955 in de Sowjet-Unie bijna twintig keer zoveel nieuwe centrales (bij de reeds bestaande) gebouwd zullen worden, als in Nederland in het verloop van vele tientallen jaren ontstonden. De prestatie wordt nog groter wanneer men bedenkt, dat het voornamelijk om hydro-electrische centrales gaat, wier bouw hogere eisen aan de techniek stelt, dan de in Nederland bekende thermo-electrische en waarmee de bouw van grootscheepse waterwerken, kanalen en stuwdammen is verbonden.

Hoe is het met de ontwikkeling bij ons? In geheel West-Europa is thans stilstand en teruggang. Volgens een berekening van de Economische Commissie van de U.N.O. liep de productie van Maart '51 tot Maart '52 in West-Duitsland met ca. 6% terug, in Engeland met 1%, in ons eigen land met ca. 3%, terwijl zich daarna volgens de nieuwste gegevens de teruggang in sneller tempo heeft voltrokken. Thans ligt de productie zelfs beneden het peil van twee jaar geleden.

Wanneer de tegenstanders van het Socialisme zich dus blindstaren op de productie per hoofd van de bevolking, dan vergeten zij twee dingen:

In de eerste plaats vergeten zij de ongelooflijke verkwisting, die in de kapitalistische landen met de rijkdommen van de natuur bedreven wordt. Men behoeft er slechts aan te denken, dat

het grootste deel van het Amerikaanse staalverbruik voor rekening van de oorlogsproductie komt, terwijl de grootste afnemer de industrie voor luxe-auto's is.

Ten tweede — en dat is het belangrijkste — in de Sowjet-Unie gaat de ontwikkeling vooruit, bij ons achteruit.

En hier komen wij op een van de belangrijkste aspecten van de ongeëvenaarde industriële opbouw in de Sowjet-Unie.

Stalin heeft — zoals bekend — een hardnekkige en met volledig succes bekroonde strijd tegen de vijanden van de leninistische lijn gevoerd, die de opbouw van een zware industrie als de eerste taak van de C.P.S.U. beschouwde.

In de hierboven aangehaalde rede van 1933 kon hij over de successen van de industriële opbouw verklaren:

„Tenslotte heeft dit alles er toe geleid, dat de Sowjet-Unie van een zwak en niet op verdediging voorbereid land tot een land werd, machtig in zijn weerbaarheid, tot een land, voorbereid op alle gebeurtenissen, tot een land, in staat in massale omvang alle moderne verdedigingswapenen te vervaardigen en ingeval van een overval van buitenaf zijn leger er van te voorzien.”

De juistheid van deze opmerking werd door de overwinning in de tweede wereldoorlog bewezen.

En in 1946 verklaarde Stalin:

„Wij moeten er voor zorgen, dat onze industrie in staat zal zijn jaarlijks tot 50 miljoen ton ruw ijzer, 60 miljoen ton staal, 500 miljoen ton steenkool en 60 miljoen ton olie voort te brengen.

Slechts wanneer wij er in slagen dat te doen, kunnen wij er zeker van zijn, dat ons land beveiligd zal zijn tegen alle gebeurlijkheden. Hiervoor zullen wellicht nog drie Vijfjarenplannen nodig zijn, zo niet meer. Maar het kan gedaan worden en wij moeten het doen.”

Thans is de Sowjet-Unie hard op weg, dit door Stalin gestelde doel snel te bereiken.

Maar deze omstandigheid verklaart ook, waarom de vijanden van de vrede, en in het bijzonder de rechtse sociaaldemocratische leiders, zich zo opwinden over de voor kapitalistische verhoudingen onbereikbaar snelle ontwikkeling van de zware industrie in de Sowjet-Unie.

Om dan toch iets te zeggen, verklaren zij dat dit ten koste van „de mensen” in de Sowjet-Unie gaat. Maar zoals bekend, is ook dat onjuist.

In 1950 steeg het inkomen van de arbeiders, kantoorbedienden en boeren op 62% boven 1940 en in het nieuwe Vijfjarenplan is opnieuw een stijging van de koopkracht der werkers met 35% voorzien, terwijl bij ons de koopkracht der werkende bevolking thans 25% beneden het voor-oorlogse peil ligt.

Bij ons en in de kapitalistische landen in het algemeen is de heersende wet vermindering van de uitbreiding der productie, stilstand en achteruitgang. In de Sowjet-Unie is de heersende wet der ontwikkeling snelle vooruitgang op alle gebieden van de maatschappij, op het gebied van wetenschap en cultuur, van

het levenspeil, van de landbouw en de industrie. De industriële ontwikkeling vindt plaats in een tempo, dat door het kapitalisme zelfs in zijn beste tijden nimmer werd bereikt. De oorlog en de na-oorlogse ontwikkeling hebben definitief de superioriteit van het socialistische stelsel boven het kapitalistische bewezen. De juistheid van deze stelling wordt in het bijzonder bewezen door het feit, dat de Sowjet-volkeren zich ten doel hebben kunnen stellen, de geleidelijke overgang van het socialistische naar het communistische stelsel te voltrekken, waar in plaats van „Een ieder volgens zijn prestatie” de stelregel zal gelden „Een ieder volgens zijn behoefte.”

HOE is het gesteld met de internationale betekenis van de Octoberrevolutie?

In het Ontwerp-Beginselprogram van de C.P.N. wordt verklaard: „De Communisten zien dus in de Sowjet-Unie de baanbreekster en tegelijkertijd de waarborg voor het succes van hun eigen streven.”

Is dit een juiste formulering? Ja, zij is juist!

In een artikel ter herdenking van het tienjarig bestaan van de Sowjet-Unie, schreef Stalin in 1927, dat „de overwinning van de Octoberrevolutie een radicale wending in de geschiedenis van de mensheid, in de historische lotgevallen van het wereldkapitalisme, in de bevrijdingsbeweging van het wereldproletariaat, in de methodes van strijd en de vormen van organisatie, in de levensvormen en tradities, in de cultuur en de ideologie van de uitgebuite massa's van de gehele wereld” betekent.

Stalin wees er op, dat de Octoberrevolutie het front van het wereldimperialisme heeft doorbroken, dat zij het „achterland” van het imperialisme, het koloniale stelsel, een slag heeft toegebracht. Hij verklaarde dat de Octoberrevolutie de kwestie van het bestaan van het wereldkapitalisme zelf als geheel aan de orde heeft gesteld. Hij wees er op, dat de Octoberrevolutie tevens een revolutie in de hoofden, in de ideologie van de arbeidersklasse is.

Wat betekent dat?

1. Het betekent dat de arbeidersklasse, de klasse van de vervolgd en onderdrukt zich voor het eerst in de geschiedenis van de mensheid, en wel op een zesde deel van de aarde, tot heersende klasse had verheven. Het betekent, dat een derde deel van de wereld aan de exploitatie door het imperialisme was ontrukkt, dat de tegenstellingen der imperialisten onder elkaar toenemen, dat het stelsel als zodanig verzwakt is en ook een nieuw tijdperk in de ontwikkeling van de internationale arbeidersbeweging begon.

2. In het verloop van de Octoberrevolutie werden voor het eerst in de geschiedenis een reeks koloniale door het tsarisme onderdrukte volken bevrijd, en wel onder leiding van de arbeidersklasse. De Octoberrevolutie vernietigde de opvatting, dat

de bevrijding der koloniale volken door het burgerlijk nationalisme zou plaatsvinden. Zij was het begin van een nieuwe bevrijdingsbeweging in de overige koloniale gebieden. Alle successen in deze strijd in geheel Azië en elders in de wereld vinden uiteindelijk daarin hun oorsprong. De grootste triomf vierde het grote Chinese volk, dat zijn land in het verloop van deze beweging en mede als gevolg van de tweede wereldoorlog onder leiding van de in de theorieën van Stalin geschoolde communistische partij aan het imperialisme kon ontrukken en diengevolge na de Octoberrevolutie en de Sowjet-overwinning in de tweede wereldoorlog de grootste slag aan het wereldimperialisme toebreacht.

3. De Octoberrevolutie heeft de vraag van het bestaan van het wereldkapitalisme zelf aan de orde gesteld. De waarheid van deze stelling werd door het verloop van de tweede wereldoorlog bewezen.

De Sowjet-Unie leverde de beslissende en doorslaggevende bijdrage tot de overwinning op het Duitse, Italiaanse en Japanse fascisme.

Zonder de beslissende overwinningen van het Sowjetleger zou de tweede wereldoorlog geheel anders geëindigd zijn. Het Nederlandse volk dankt zijn verlossing van het nazi-juk niet aan de Amerikaanse parade-generaals, die het zelfs klaarspeelden de door de Sowjetlegers feitelijk reeds verslagen vijand het gevaarlijke offensief in de Ardennen te laten ontketenen, als gevolg waarvan het Sowjetleger vervroegd tot zijn eindoffensief van 1945 moest overgaan, teneinde Hitler tot het overijld wegtrekken van divisies uit het Westen te dwingen.

De Sowjetlegers bevrijdden direct Polen, Tsjechoslowakije, Hongarije, Roemenië, Bulgarije, Joegoslavië en Albanië. Als gevolg hiervan betraden deze landen de weg naar het socialisme, met uitzondering van Joegoslavië, waar Tito's verraad tot de tijdelijke vestiging van een contra-revolutionnaire, fascistisch regiem leidde.

De totale uitkomst van de tweede wereldoorlog was, dat het gebied, dat definitief uit het imperialistische stelsel is losgescheurd, waar de arbeidersklasse met de communistische partij aan het hoofd tot heersende klasse werd, tot een derde van de wereld uitgroeide. Dit houdt een overeenkomstige verzwakking van het imperialistische stelsel in en als gevolg van de verdere verenging van de kapitalistische markt een snelle toename van de tegenstellingen onderling, vooral tussen Amerika en Engeland.

4. De Octoberrevolutie was tevens een revolutie in de hoofden, in de ideologie van de arbeidersklasse. Als gevolg van de Octoberrevolutie voltrok zich een verandering in de arbeidersbeweging van de kapitalistische landen. Het socialisme was tot aan de Octoberrevolutie voor velen niets anders dan een groot,

(Vervolg op pag. 510)

STALINS WET

Vlieg mijn lied, over bergen en dalen!
Steppeen hoort wat Dzjamboel zal verhalen!

Op vele wetten zie ik reeds terug.
Juk van wetten brak onze rug.
Walm van wetten doofde het licht.
Hun greep heeft 't leven te gronde gericht.

Wetten van Allah, wetten van de tsaar,
Wetten van bloed, van dood en gevaar.

't Was wet dat het vuur werd gedooft.
't Was wet dat ons kind werd geroofd.
't Was wet dat ons land werd verpest.
't Was wet dat de heer werd gemest.
Wet was een verschrikkelijk woord:
Rechteloosheid, honger en moord.

Smal is 't pad dat tot weg uitdijt.
Klein is de beek die tot meer verwijdt.
Dof is 't erts, verborgen in staal.
Woorden worden geest en metaal.

Gelukkige jaren van ons leven
Zijn thans aan vreugde overgegeven.
In onze kolchos klinkt harp en viool
Zo licht als de lente in bloesemtooi.

Kasjbeek, Karakol, hoort onze wet,
Luistert naar onze Sowjet-wet:
Wet, die zelf als verheugenis klinkt,
Wet, die de steppe tot vruchtbaarheid dwingt,
Wet, die de harten tot zingen stemt,
Wet, die de jeugd als een bloem beschermt,
Wet, die de kracht van natuur, getemd,
Tot roem en eer van de mens heeft bestemd.

Wet, die onze Dzjigitin-genoten
Roemrijke wegen heeft ontsloten.

Wet, die onwetendheid doet verteren,
Die onze zoons in de stad laat studeren.

Wet, die ieder zijn rechten schenkt,
Die geen roof en geen ophitsing meer erkent.

**Weerklink, mijn lied, van de roem der Sowjet!
Weerklink van Stalins grote wet!**

**Liederen, spoedt u, ver in het land,
Legt om de harten een broederband.
Bezingt het bloeiende vaderland,
Bezielt het werk van de scheppende hand!
Gij komt uit liefde voor 't leven voort,
Gij brengt de boodschap van Stalins woord.**

DZJAMBOEL DZJABAJEV

(Uit het Kazakstans)

(Vervolg van pag. 507)

maar ver ideaal. De meest vooruitstrevende groeperingen in de arbeidersklasse waren niet, zoals de partij van een Lenin, de georganiseerde voorhoede van de arbeidersklasse, maar protestbewegingen. Door de zegevierende Octoberrevolutie echter werd het socialisme ook voor de arbeidersbeweging in de andere landen een concreet doel, waarvan de mogelijkheid tot nabije verwezenlijking door de geschiedenis was bewezen.

Er geschiedde nog meer. Voor de overwinning van de Octoberrevolutie kon de sociaal-democratie, zoals Stalin zei, „onder het vaandel van het marxisme paraderen, zonder openlijk de idee van de dictatuur van het proletariaat af te wijzen, maar ook zonder er iets, wat het ook zij, voor te doen, om de verwezenlijking van deze idee nader te brengen.”

Na de Octoberrevolutie kon zij niet meer met het marxisme coquetteren zonder gevaar voor het kapitalisme op te leveren. Dit vergemakkelijkte het proces van de verandering van de toenmalige links-socialistische groeperingen in echte communistische partijen, die de stelling van Stalin onderschreven, dat het niet mogelijk is „met het kapitalisme af te rekenen, zonder met het sociaaldemocratie in de arbeidersbeweging af te rekenen.” Dit betekent in het huidige tijdperk, dat het niet mogelijk is het eenheidsfront tot het vernietigen van de Amerikaanse overheersing op te bouwen, zonder de invloed van de rechtse P.v.d.A.-leiders, de ideologen en steunpilaren van het Amerikaanse imperialisme in de Nederlandse arbeidersbeweging, op te heffen.

De Octoberrevolutie had tot gevolg, dat de ideeën van Lenin en Stalin, het marxisme in het tijdperk van het imperialisme, zich over de gehele wereld verbreedden. Dientengevolge leerden wij de leninistische theorie van de partij als voorhoede der arbeidersklasse toepassen en ontstonden er ook buiten de Sowjet-Unie zelfstandige communistische partijen met massa-invloed. Aldus werd aan de eerste voorwaarde voldaan voor de bevrijding van de arbeidersklasse.

De ideeën van Stalin en zijn wetenschappelijk werk tot toepassing van het marxisme op het huidige tijdperk, hielpen de communisten in de gehele wereld een duidelijker inzicht in de ontwikkelingstendenzen van het vervallende kapitalistische stelsel te verkrijgen en als gevolg daarvan een strategie en tactiek te ontwikkelen, die beantwoordde aan de veranderde omstandigheden.

Thans is het gemeengoed van alle communisten, dat de bevrijding der werkers niet mogelijk is, zonder dat de communistische partij haar rol als georganiseerde voorhoede, d.w.z. als een gedisciplineerde en eensgezinde partij vervult.

In 1946 zei Stalin:

„Het is een credietpost voor de Partij (de CPSU), dat zij zich niet

aanpaste bij het achterlijke, dat zij niet bevreesd was tegen de stroom op te roeien, en dat zij voortdurend haar positie van leidende kracht behield."

De Bolsjewiki onder leiding van Lenin en Stalin slaagden er in de invloed van het sociaaldemocratisme in de Russische arbeidersbeweging te vernietigen en schiepen daarmee de hoofdvoorwaarde voor de overwinning van de Octoberrevolutie. De C.P.S.U. onder leiding van Stalin slaagde erin, de invloed van het trotskisme te vernietigen en het Sowjetvolk van de noodzaak van de opbouw van de socialistische industrie en de collectivisering van de landbouw te overtuigen en schiep daarmee de voorwaarde voor de overwinning in de tweede wereldoorlog. De C.P.S.U. onder leiding van Stalin verhief de Sowjet-Unie tot de eerste socialistische wereldmacht, die weldra naar het woord van Stalin „tegen alle gebeurlijkheden” beveiligd zal zijn. In dit verband herinneren wij aan het Ontwerp-Beginsel-program van de C.P.N., waarin verklaarde wordt:

„Hoe sterker het socialistische stelsel in de Sowjet-Unie wordt, des te zwakker wordt het kapitalistische stelsel in de overige landen.”

Het onderstreept de juistheid van de verklaring in dit ontwerp, dat de communisten in de Sowjet-Unie „de baanbreker en tegelijk de waarborg voor het succes van hun eigen streven” zien.

Het ontstaan van communistische partijen na de Octoberrevolutie in de kapitalistische landen, die in staat zijn de leidende rol te vervullen, had een diepgaande invloed op de ontwikkeling in de kapitalistische landen. Zonder de aanwezigheid en de invloed van de communistische partij zouden de volken van West-Europa thans een willoos werktuig van het Amerikaanse imperialisme zijn. Zonder het bestaan van de communistische partijen zou er geen nationale kracht aanwezig zijn, die in staat is de massa's te organiseren voor de nationale bevrijdingsstrijd. Zonder het vastberaden optreden van de communisten zou er thans geen massale vredesbeweging zijn, waarmee de oorlogstokers bij elke stap rekening moeten houden en die in staat is, het ontketenen van een derde wereldoorlog te verhinderen.

Zonder de aanwezigheid van de communisten zouden de werkers willoos uitgeleverd zijn aan een steeds grotere uitbuiting ten behoeve van de oorlogsvoorbereiding. Thans is geen enkele, nog zo geringe verbetering in het bestaan van de werkers of groepen van werkers denkbaar zonder de invloed van de communisten. Dit wijst uit, dat men de betekenis van de C.P.N. niet uitsluitend kan afmeten naar het aantal kiezers, die op de communisten stemmen. Want in werkelijkheid is de Communistische Partij de leidende kracht van de naar vrede en welvaart strevende massa's.

DIT alles zijn de wereldwijde gevolgen van de overwinning van de Octoberrevolutie, en het is daarom dat „de verdedi-

ging, bescherming en ondersteuning van de Sowjet-Unie de eigen zaak van de Nederlandse arbeiders en van alle vooruitstrevende Nederlanders” is, zoals in ons Ontwerp-Beginselprogramma wordt gezegd.

Het is daarom dat wij met grote aandacht luisteren naar hetgeen op het 19e Congres van de C.P.S.U. (b) wordt gezegd.

Het is daarom dat wij het grote Sowjet-volk onder leiding van Stalin met de 35ste verjaardag van de Octoberrevolutie feliciteren.

F. BARUCH

(Geschreven aan de vooravond van het 19de Congres der CPSU (b).

OM EEN LEVENDE KUNST VOOR HET VOLK

Rondom de jongste culturele discussies in de USSR

DE geleidelijke ontwikkeling van de Sowjet-economie naar het communisme is een historisch feit van zulk een omvang, dat wij ons niet behoeven te verbazen, wanneer daardoor in het culturele leven der U.S.S.R. nu en dan een zekere ademloosheid schijnt te ontstaan. Het lijkt er dan veel op, dat de gigantische sprong, die het volk als bouwer van een nieuwe maatschappelijke orde doet, niet door alle kunstenaars kan worden bijgehouden. Zij struikelen, zij kunnen niet uit de voeten. En het verwondert ons niet, dat juist op het terrein van de cultuur de laatste tijd ernstige openbare critiek is gebracht — critiek, die niet betekent, dat de banvloek naar een aantal rampzalige hoofden wordt geslingerd, maar die ten doel heeft, ook bij de kunstenaars, de cultuurscheppers, nieuwe energieën vrij te maken en hun geest en talent hetzelfde wonderbaarlijke élan te geven, dat de reuzenconstructies van het communisme eigen is.

Het kan geen kwaad, hierbij te wijzen op de grote historische betekenis, die de „Prawda” sinds haar oprichting in 1912 voor de bevrijding van de artistieke krachten bij de kunstenaars en onder het volk heeft vervuld. Lenin zowel als Stalin, die tegelijk of beurtelings voor de revolutie de redactie van de „Praw-

da" hebben geleid, hamerden steevast op de noodzaak van de geboorte ener kunst, die de XXe eeuw, de eeuw van de bevrijding van het proletariaat en de koloniale volkeren in hun strijd tegen het imperialisme, waardig zou zijn. De „Prawda" greep alle mogelijkheden, ook de culturele, aan om de arbeiders in hun klassebewustzijn te versterken. Lenin en Stalin en hun medewerkers wezen om te beginnen het Russische volk op zijn prachtige literaire tradities, op de erfenis, die de meesters van woord en idee ook aan de arbeidersklasse hadden nagelaten, een traditie, die, omdat zij *realistisch* en *progressief* was, als uitgangspunt zal dienen bij de opbouw van een volksliteratuur van het hoogste niveau. In de nieuwe, onscheidbare vereniging van deze twee hoedanigheden met het bolsjewistische partijgevoel ligt de waarborg voor de geboorte van een waarlijk socialistische kunst. Lenin en Stalin hebben aan dit „program" stelselmatig en strijdbaar vastgehouden, alle krachten inschakelend, die hun daarbij ter zijde konden staan, onder wie in de eerste plaats Maxim Gorki. Door de systematische voorlichting van de „Prawda" omtrent de wezenlijke karaktertrekken van oude en nieuwe literatuur en de openlijke discussies, die zij ontlokte, werd haar literaire critiek tot een stuk partijwerk van de eerste rang.

Fel trad de „Prawda" op tegen de moedeloosheid en de zenuwzieke wereldvlucht, die zich in de periode van de politieke reactie (na 1905) van zovele Russische schrijvers meester maakte. Stalin toonde aan, dat het bukken van de schrijvers voor het tsarisme slechts kon uitlopen op verwording van hun kunst. Het was deze verwording, die zich ook uitte, toen er vóór 1914 in Rusland een literatuur ontstond, die de strijd van de democraten vroeger en thans belachelijk maakte, revolutionaire strijders voorstelde als ziekelijke barbaren en het volk als domme horde, alleen, om zichzelf des te beter te kunnen onttrekken aan de maatschappelijke en politieke strijd. Men ziet, hoe leerrijk de critiek op zulk een „Judas"-literatuur nog thans voor de kapitalistische wereld is. Tegenover deze in onnatuur, vormaanbidding en immoraliteit wegduikende literatuur hief de „Prawda" het vaandel van het realisme, dat de mens in zijn worsteling om vrijheid en gerechtigheid in het middelpunt der dingen plaatst. Terecht zag de „Prawda", dat de beweging voor een gezonde volkskunst afhankelijk is van het versterkte ideologische bewustzijn der massa's, omdat er van een levende krachtsvorming der arbeidersklasse bezielende werking uitgaat naar de kunstenaars. Door op Gorki en anderen te wijzen, konden Lenin en Stalin met feiten aantonen, dat de kunst eerst uit het moeras komt, wanneer zij de „ziel" van het proletariaat, d.i. het streven naar een verlossende ommekeer en naar een gelukkiger leven in de harten der arbeiders beeldende vorm weet te geven.

Ten slotte ijverde de „Prawda" voor een bijzondere literaire beweging, waarbij ook Gorki belangrijk werk heeft gedaan, n.l.

die van de arbeiders"leken" — toneelspelende en schrijvende mensen uit het volk. Het aanwassen van de revolutionaire stroom voor 1917 riep tientallen begaafde mannen en vrouwen uit de volksmassa tot artistiek scheppen, het geven van uitdrukking aan de opgeleefde politieke energie en toekomstverwachtingen. Vele hedendaagse schrijvers zijn uit deze beweging voortgekomen.

HET socialisme kwam als een nieuwe vorm van maatschappelijk leven, een voordien ongekende etappe in het historisch bestaan der volkeren. Het bracht nieuwe bewustzijnsinhouden, nieuwe mensentypes, een hogere, fijner bewerktuigde humaniteit in de verhouding der mensen onderling, een rijker stoffelijk en intellectueel bestaan van de grote massa mee. Het stond voor de noodzaak, die hogere en verdiepte vormen van menselijkheid te doen leven in de cultuur. De „Prawda” wees hierbij weer de koers aan. Zij deed het meer dan ooit als stem van de Partij, voorhoede en paedagoge van de socialistische massa. Het zou hier te ver voeren, om alle belangrijke discussies te noemen, die het blad voor en na publiceerde. Wij wijzen slechts op die over het literair proza (1933), over het formalisme en het vulgair-marxisme in de kunst (1936), waarbij ook Gorki zijn gezaghebbende stem deed klinken. Juist terwille van de hogere fase, die in het socialisme bereikt werd, terwille van de bevrijde levenskracht, waarmee het volk een bewoonbare, bloeiende wereld voor allen scheidt, riep de „Prawda” de schrijvers op, zich los te maken van de voorstelling, dat zij slordig, kleurloos en in een gemaakte volkstoorn moesten schrijven, om door de massa te worden gewaardeerd. Het valt op, dat dezelfde kwesties na het verschijnen van Stalins bijdragen tot de taalwetenschap ook thans weer aan de orde zijn gesteld; nog steeds heersen er bij sommige auteurs grove denkbeelden over „literatuur voor het volk”. Gorki hield reeds destijds in de kolommen van de „Prawda” zijn confraters voor, zich de rijkdom, buigzaamheid en beeldende kracht van het Russisch eigen te maken, niet om er een woordenspel mee te bedrijven, maar om de inhoudsrijke gedachten- en dadenwereld van het socialisme op waardige wijze recht te doen. Uitgebreide discussies sponnen zich voorts om de kwesties van het formalisme, dat door het blad terecht werd gebrandmerkt als de vlucht in het schoon-schijnende, dat politieke onverschilligheid en gebrek aan ideeën moet bemantelen. Gorki noemde het formalisme „reeds niet meer een kunst van het woord, maar gewone oplichterij”. Het was ook de „Prawda”, die de belangrijke discussies opende betreffende de vulgaire sociologen en kwasi-marxisten, die achter elk kunstwerk, elke kunstenaarsfiguur het „klassengezicht” beweerden te willen opsporen, zonder hun waarde voor de cultuur van het gehele volk in aanmerking te nemen, en die er op die manier b.v. toe kwamen, een nationaal dichter als Poesjkin te verwerpen als . . . vertegenwoordiger van het grootgrond-

bezit! Het was dezelfde soort starre misvatting, die een Nederlands „marxist” als Herman Gorter er indertijd toe dreef, Vondel te kenschetsen als een „regentenknecht”, omdat hij Oldenbarnevelt en Huig de Groot tegen de Oranjedictatuur verdedigde en de vriendschap van Amsterdamse burgemeesters genoot.

Doordat de „Prawda” vasthield aan de waarachtig leninistisch-stalinistische opvatting van het marxisme als scheppende en richtinggevende dialectiek van leven en maatschappij, kon zij de Sowjetpers en de openbare mening in de U.S.S.R. opvoeden tot de kritische functie, die zij thans uitoefenen, kon zij vervalsingen en misgrepen in de kunst herstellen, het inzicht in de werkelijke bewegende krachten van de samenleving verdiepen. Ook bij communisten bestaat soms nog de opvatting, dat pers en critiek er in de Sowjet-Unie zijn, om mensen „op de vingers te tikken”. Het begrip voor de vormende en opvoedende taak van pers en discussie in het openbare leven, wordt daarmee eenzijdig beperkt en miskend.

Hier is duidelijk de sterke, ideologische aanmoediging van de Partij in het spel, waarvan de pers maar één onderdeel is. Want het is de geest en de ziel van de Partij, die de openbare discussie aanwakkert, tot bewustzijnsverruiming prikkelt, energieën vrijmaakt. Wat door de klassevijanden wordt voorgesteld als „dwang van bovenaf”, is immers in werkelijkheid het voortstuwende tot grotere, welbegrepen, scheppende vrijheid. Gelukkig het land en het volk, die een Partij in hun midden hebben, welke de kennis, het inzicht, het levende hart bezit, om mensen over hun aarzelingen, fouten en vergissingen te helpen, het stilstaande tot nieuwe voortgang, de tastenden tot helder begrip, het levensvatbare, nieuwe, stoutmoedige, dat zich op elk gebied baanbreekt. tot zegevierende ontplooiing te brengen *).

Juist nu het XIXe Partijcongres der C.P. van de Sowjet-Unie bijeen is en tal van levens- en maatschappijvraagstukken worden bekeken, is het natuurlijk, dat de Sowjetpers vol staat met discussies van allerlei aard. Ook de kunst en de literatuur worden daarbij niet over 't hoofd gezien. En hier zijn wij terug bij het uitgangspunt van deze beschouwing en willen wij nog eens herhalen, dat de geweldige vooruitgang, die de Sowjetwereld in haar geheel kenmerkt, niet ten volle in de kunstuitingen van dit ogenblik wordt weerspiegeld. De Sowjetpers is b.v. vol lof over een aantal toneelregisseurs, die door het brengen van model-uitvoeringen in krachtige, klare stijl de schoonheidsbelevens van de socialistische mens hebben verdiept en verrijkt. Maar zij stelt daarnaast vast, dat niet alle toneelkunst van zulk een actieve verhouding der culturele werkers tot hun omgeving getuigt. Wat is het geval? De Sowjetmens — zo wordt in de discussies gezegd — is niet naar één model geknipt, niet gemaakt uit één soort menselijk materiaal. Integendeel, de groei

* De brief van J. W. Stalin aan Demjan Bjedni in dit nummer (pag. 519) is, naast zijn waarde op ander gebied, een schitterend voorbeeld van de ideologische opvoeding van kunstenaars door de Partij. (Noot v. d. red.)

en bloei van de socialistische levensvormen hebben het persoonlijk gevoelen en beleven van de grote gebeurtenissen van deze tijd bij de verschillende individuen verfijnd en op die wijze een grote mate van gezonde kieskeurigheid bij het publiek wakker geroepen. Dat betekent, dat het onderscheidingsvermogen van het Sowjetpubliek voor culturele uitingen in korte tijd veel gevoeliger is geworden.

Het socialistisch realisme, dat de algemene opvatting van de socialistische mens belichaamt als die kunstvorm, welke ons het wezenlijke van mens en maatschappij doet verstaan en daarbij het leven begrijpt als een bestendig revolutionerende kracht, kweekt geen eenvormigheid in de kunst noch in het karakter der afzonderlijke kunstenaars. Het veronderstelt scheppende vrijheid, de vrijheid van de kunstenaars om zijn onderwerp, zijn vorm, zijn genre, zijn „methode” zelf te bepalen, al naar temperament, neiging en capaciteit hem dat voorschrijven. Het is op deze veelsoortigheid in thema en vorm, op de stoutmoedigheid en klaarheid, waarmee de kunstenaar zijn werk voordraagt, dat de Sowjetmens reageert. Dat de sympathieën van het publiek hierbij verdeeld zijn, dat zij zelfs verdeeld moeten zijn, ligt voor de hand. Die verscheidenheid, die uiteenlopende sympathieën weerspiegelen de rijkdom van menselijke emoties, welke de socialistische levenswijze heeft doen rijpen. En nu ziet men, dat een aantal kunstenaars — regisseurs, schrijvers, filmmensen — een stagnerende opvatting omtrent die levensrijkdom van het socialisme vertonen. Zij hebben, zoals dat in de Sowjetpers genoemd is, hun „scheppend, individueel gezicht” verloren. Zij gaan voort, boeken, stukken, films en opvoeringen te produceren, die elke moed tot het nieuwe, pakkende missen. Zij werken volgens reeds beproefd model. Zij brengen de kunst niet verder, maar sjokken langs het gebaande pad. Er ontstaat onder de handen van zulke lieden saaie, kleurloze, kunst, waarbij men niets voelt en waarbij men niettemin in de waan wordt gestust, dat men hier met echte Sowjet-cultuur te maken heeft. Deze soort van „gelijkschakeling” is wezenlijk vijandig aan de levensvolheid van het socialisme, aan de mensen, die bezig zijn, de grootste ommekeer in de geschiedenis te realiseren. Zulke mensen hebben recht op de volle energie van de artistiek begaafden, welke zij in hun midden hebben. Het is funest, als diverse opvoeringen van éénzelfde stuk op elkaar gaan lijken, als men niet langer probeert, de typische kwaliteiten van een bepaalde regisseur, een bepaalde troep, in zo'n opvoering te doen spreken, of als toneelgezelschappen buiten Moskou de „manier” van een Moskouse regisseur gaan na-apen. Het Sowjetvolk verwacht van de kunstenaars, dat ieder zijn persoonlijke middelen van uitdrukking voor het volle pond leert gebruiken, ze verdiept en versterkt, door niet bang te zijn voor de verkeerde, ingeslopen opvatting, dat er maar één soort „Sowjetkunst” is. Die laatste opvatting is dodelijk voor de ontwikkeling van de Sowjetkunst als *bezielde veelzijdigheid*, waarin zich de grootheid van de hui-

dige periode en de daardoor in elk mens gewekte *bizondere individualiteit* weerspiegelen. Zo min als er een „massamens” bestaat in die zin, dat elk lid der samenleving wordt beheerst door dezelfde gevoelens, zo min is er een „massakunst” in die zin, dat zij automatisch éézelfde reeks van hoedanigheden vertoont en herhaalt. Geklaagd wordt daarom over bepaalde vervelende, hartstochtloze films, over stukken, waarbij men geeuwt, omdat men alles wat gezegd wordt, al eens op soortgelijke wijze heeft gehoord; over romans en vertellingen met papieren helden inplaats van met mensen, die zielespanningen hebben en conflicten, die een ander nu eens niet heeft. Sommige theaters zijn zo bang voor het uitzonderlijke, dat zij ook van klassieke schrijvers alleen maar vervelende en kleurloze opvoeringen brengen — alsof men daarmee de rijkdom van de klassieke erfenis kan onderstrepen! Elders beklagt de pers zich, dat sommige kunstenaars geen op- of aanmerkingen kunnen verdragen en in passiviteit vervallen, in plaats van door een hogere en koene greep naar het volmaakte wraak te nemen op hun recensenten. Terwijl in diverse schouwburgen jonge regisseurs met frisse ideeën opduiken, zijn er andere, die er krampachtig naar streven, een soort standaard-opvoeringen te creëren, die van jaar tot jaar gelijk blijven, alsof er ook in de kijk van de toneelkunstenaars, in de persoonlijke ontwikkeling van de acteurs geen groei of beweging valt waar te nemen. Juist in dit laatste — schroom voor het gedurfde, verrassende en spontane — ziet de Sowjetcritiek een terugval tot een ander formalisme. Het formalisme is immers onsocialistisch en burgerlijk, omdat het uitgaat van de opvatting, dat er vaste maatstaven voor mooi en lelijk zijn, dat het leven onveranderlijk is en de mens een voor eens en altijd gegeven grootheid. Maar wanneer de Partij, bij monde van openbare critiek en gewekte discussie, het formalisme bestrijdt, dan wil dat juist zeggen, dat zij de kunstenaars herinnert aan de *onuitputtelijke menselijke mogelijkheden*; dan betekent het, dat bepaalde „standaard”-opvoeringen, „standaard”-romans, „standaard”-kunstuitingen in het kunstleven een bevoren toestand te weeg brengen, die in strijd is met de bewegelijkheid van het leven zelf. Dit is niet langer realisme; realisme is de kunst om het leven weer te geven in zijn onstuitbare voortschrijden. De talrijke successen en scheppende resultaten, die daarnaast op elk gebied van de kunst tot stand kwamen, werden behaald in een baanbrekend zoeken naar het nieuwe, in een scheppende wedijver met andere kunstenaars (wij noemen slechts: „Storm” van Ehrenburg, „Ver van Moskou” van Azajew, „Oost” van Nikolajewa, „Geluk” van Pawlenko). Wanneer sommige kunstenaars van het beeld en het woord zich bedreigd voelen door de angst „fouten” te maken en dan maar liever aan het eenmaal-gelukte vasthouden, bevorderen zij het middelmatige en op de duur oninteressante. Het gaat in de kunst om het vinden van nieuwe wegen, en in de socialistische kunst, de kunst van het volk, is dit in hoogste mate het geval. De angst

voor fouten is echter inbeelding — het is de angst van mensen, die niet uit de volheid van het socialistisch bestaan durven putten.

Zo zien wij dan, dat de critiek, die voor het bijeenkomen van het XIXe Partijcongres op literatuur, film en toneel wordt gebracht, de bedoeling heeft de weg naar de toekomst, die de kunstenaars zichzelf door misvattingen omtrent het karakter van de socialistische maatschappij hebben versperd, weer voor hen open te leggen. Juist aan de vooravond van het communisme moet de kunst de afstand, die er tussen haar en het voorwaarts snellende leven dreigt te gaan gapen, leren overbruggen. De openbare critiek en discussie, zoals die reeds in 1912 door de „Prawda”, het partij-orgaan van Lenin en Stalin, zijn begonnen, eefft daartoe ook in 1952 de weg. De openbare mening roept schrijvers, filmartisten en toneelkunstenaars toe: Laat u bezielen door de vindingrijkheid, de daadkracht, de durf, die het Sowjetvolk in zijn vijfde vijfjarenplan aan de dag legt! Wordt stoutmoedig als deze vernieuwers, staart u niet dood op successen van eens, maar geeft het publiek nog meer en beter dan in het verleden! Ontketent de krachten, die ú gegeven zijn, streeft naar veelzijdigheid en menselijke echtheid, zoals ze bij ons hedendaagse leven passen! Beweegt u vrij, maar beweegt u voorwaarts!

Wanneer wij ons voor ogen stellen, hoe in de kapitalistische landen kunstenaars aan hun lot worden overgelaten en in hun problemen verstikken, blijkt eerst recht de sociale en menselijke stuwkracht van de Sowjetcritiek. Het lijdt geen twijfel, of de discussies van thans zullen de stagnerende en achterop geraakte groepen en personen in het culturele leven der Sowjet-Unie opnieuw in beweging weten te brengen.

TH. DE VRIES

Laat de Partij, laten de bolsjewieken, laat elke eerlijke arbeider en werker in ons land de fouten in ons werk, de tekortkomingen in de opbouw aan het licht brengen; laten zij de methode aanwijzen om deze tekortkomingen te overwinnen, zodat er geen hindernis, geen moeras, geen achteruitgang in ons werk, in onze opbouw zal zijn; zodat ons hele werk, onze hele opbouw van dag tot dag beter zal worden en van succes tot succes zal vooruitgaan.

Zonder zelfcritiek is het onmogelijk, de Partij, de klasse, de massa's op te voeden; zonder de juiste opvoeding van de Partij, de klasse, de massa's kan er geen bolsjewisme zijn.

STALIN

Uit een brief van Stalin

AAN DEMJAN BJEDNI

DEMJAN Bjedni of Demjan de Arme (1883—1945), pseudonym van Jefim Priwdorow, was een talentrijke Russische dichter, die in de Sowjet-Unie grote bekendheid genoot.

Demjan Bjedni stamde uit een gezin van arme boeren en kende het leven van de volksmassa's. Hij schreef eenvoudig, beeldrijk, in de taal van het volk. Vooral als satyricus muntte hij uit, ook in fabels en liedjes, die door de massa van de Sowjet-lezers zeer gewaardeerd werden.

In de anti-fascistische oorlog publiceerde hij gedichten, die de Hitler-indringer aan de kaak stelden en de moed van de Sowjetsoldaten verheerlijkten. In de moeilijkste dagen van de oorlog, in 1941, toen de Duitsers stormliepen op Moskou, schreef Demjan Bjedni: „Wij zullen hen terugslaan, ik heb vertrouwen in mijn volk. Een vertrouwen dat de eeuwen tot grondslag heeft en onverwoestbaar is.”

De brief van Stalin uit 1930, waarvan wij het grootste gedeelte hieronder publiceren, heeft betrekking op een voorbijgaande episode in het leven van de dichter.

IK heb uw brief van 8/11 in goede orde ontvangen. Het schijnt dat u prijsstelt op mijn antwoord. Dat vindt u hieronder.

Ten eerste wat enkele van uw stekelige opmerkingen en toespelingen betreft. Als deze lelijke „nietigheidjes” alleen maar toevallig waren, zou men ze over het hoofd kunnen zien. Maar het zijn er zoveel en ze komen zo dikwijls voor de dag, dat zij de hele toon van uw brief bepalen. En het is de toon, zoals men zegt, die de muziek maakt.

U beschouwt de resolutie van het C.C. *) als een „strop om de nek”, als een teken dat „het ogenblik van de catastrofe voor mij is gekomen” (dat wil zeggen voor u). Waarom, om welke redenen? Wat moet men zeggen van een communist die de resolutie van het C.C., inplaats van deze te doorgronden en zijn fouten goed te maken, beschouwt als een „strop om de nek”? . . .

U ontving reeds tientallen keren, elke keer dat u het verdiende, felicitaties van het C.C. Tientallen keren (en niet zonder moeilijkheden) heeft het C.C. u verdedigd tegen de aanvallen van onafhankelijke groepen en leden van de partij. Het C.C. heeft tientallen dichters en schrijvers gecritiseerd, die bepaalde

*) Centraal Comité van de Communistische Partij. (Noot v. d. vert.)

fouten hadden gemaakt. Dat vindt u allemaal normaal en begrijpelijk. Maar als het C.C. zich genoodzaakt ziet om uw fouten te critiseren, komt u in geweer en schreeuwt over een „strop om de nek”. Waarom? Heeft het C.C. misschien niet het recht om uw fouten te critiseren? Misschien zijn de resoluties van het C.C. geen verplichting voor u? Misschien zijn uw gedichten boven elke critiek verheven? Geloof u niet, dat u een onaangename ziekte hebt opgelopen, die „zelfgenoegzaamheid” heet? Een beetje meer bescheidenheid, kameraad Bjedni....

WAARUIT bestaan uw fouten? Hieruit, dat uw kritiek op de tekortkomingen van de levensomstandigheden in de USSR, een kritiek die onmisbaar en nuttig is, en die in het begin nauwkeurig en juist werd geformuleerd, u de perken te buiten deed gaan en zodoende in uw werken omsloeg in laster tegen de USSR, zijn verleden en heden. Dit geldt voor uw schrifturen „Het bed uit” en „Zonder genade”. Dit geldt voor uw „Breuk”, dat ik vandaag op aanraden van kameraad Molotow heb gelezen.

U zegt dat kameraad Molotow „Het bed uit” heeft geprezen. Dat is zeer goed mogelijk. Ongetwijfeld had ik zelf waardering voor deze tekst, evenals kameraad Molotow, want ik heb er talrijke uitstekende passages in gevonden (evenals in de andere werken), die de roos in het hart treffen. Maar er zit ook een dosis van die gal in, die het geheel bederft en het tot een volledige „breuk” maakt. Dit is de kwestie waar het om gaat en die de toon van deze teksten uitmaakt.

Oordeelt u maar zelf.

De gehele wereld erkent tegenwoordig dat het centrum van de revolutionaire beweging zich heeft verplaatst uit West-Europa naar Rusland. De revolutionairen van alle landen keren zich vol hoop naar de USSR, de haard van de bevrijdingsstrijd van de werkers van de gehele wereld, naar de USSR, die zij beschouwen als hun eigen land. De revolutionairen van alle landen juichen eenstemmig de arbeidersklasse van de Sowjet-Unie en vooral de Russische arbeidersklasse toe, die erkende voorhoede en gids van de sowjet-arbeiders, die de revolutionairste en actiefste politiek voeren die de proletariërs van de andere landen zich ooit gedroomd hebben. De leiders van de revolutionaire werkers van alle landen bestuderen gretig de buitengewoon leerzame geschiedenis van de Russische arbeidersklasse, zijn verleden, het verleden van Rusland, wetend dat er naast het reactionnaire Rusland een revolutionair Rusland bestond, het Rusland van de Raditsjews en de Tsjernisjewski's, de Geliabows en de Oeljanows, de Kalsoerins en de Alexejews. Dat alles wekt (onvermijdelijk) in het hart van de Russische werkers een revolutionair nationaal gevoel dat in staat is bergen te verzetten en wonderen tot stand te brengen.

En u? Inplaats van het belangrijkste verschijnsel in de ge-

schiedenis van de revolutie te begrijpen en u te verheffen tot de hoogte van problemen die een dichter van de proletarische voorhoede eigen zijn, trekt u zich in een hoekje terug en begint u, verdwaald tussen de vervelendste citaten van Karamzin en de niet minder vervelende spreuken uit de Domostroi *), aan de wereld te verkondigen dat Rusland vroeger een oord van verschrikking en ellende was, dat het huidige Rusland een echte „breuk” vertegenwoordigt, dat luiheid en de neiging om zich „op de kachel neer te vleien” bijna een nationale eigenschap van het Russische volk in het algemeen zijn, dat wil zeggen ook van de Russische arbeiders, die, toen zij de Octoberrevolutie maakten, klaarblijkelijk niet ophielden Russisch te zijn. En dat noemt u bolsjewistische kritiek? Nee, beste kameraad Demjan, dat is geen bolsjewistische kritiek, maar laster tegen ons volk, een zwartmaken van de USSR, een zwartmaken van het proletariaat van de USSR, een zwartmaken van het Russische proletariaat.

En daarna zou u willen, dat het C.C. zweeg! Voor wie houdt u het C.C.?

En u zou willen dat ik mijn mond hield, omdat u, zoals het schijnt, een „biografische tederheid” voor mij koestert? Wat bent u naief en wat kent u de bolsjewisten slecht. . . .

Misschien zult u, die een „ontwikkeld man” bent, wel willen luisteren naar deze woorden van Lenin:

„Is ons, Groot-Russische bewuste proletariërs, het gevoel van nationale trots vreemd? Natuurlijk niet! We hebben onze taal en ons geboorteland lief, wij werken er het allermeeft voor om *zijn* werkende massa's (d.w.z. negentiende van *zijn* bevolking) tot het bewuste leven van democraten en socialisten te verheffen. Het is voor ons het smartelijkst te zien en te voelen, aan welke gewelddaden, onderdrukking en beschimpingen de tsaristische beulen, adellijken en kapitalisten ons heerlijke geboorteland onderwerpen. Wij zijn er trots op, dat deze gewelddaden verzet uit ons midden verwekten, uit het midden van de Groot-Russen, dat *zij* Radistsjew, de Dekabristen, de kleinburgerlijke revolutionnaires van de jaren zeventig hebben voortgebracht, dat de Groot-Russische arbeidersklasse in 1905 een machtige revolutionnaire massa-partij heeft geschapen, dat de Groot-Russische moezjik tegelijk een democraat begon te worden, die de pope en de landheer begon af te werpen. Wij herinneren ons, hoe een halve eeuw geleden de Groot-Russische democraat Tsjernisjewski, die zijn leven aan de zaak van de revolutie wijdde, gezegd heeft: „een treurige natie, een natie van slaven; van boven tot beneden zijn allen slaven”. De openlijke en verborgen slaven onder de Groot-Russen (slaven ten aanzien van de tsaren-monarchie) herinneren zich die woorden niet gaarne. Maar naar onze mening waren dit woorden van echte liefde die treurt om het ontbreken van revolutionnaire geest onder de massa's van de Groot-Russische bevolking. Toen was die er niet. Nu is er weinig van, maar hij bestaat reeds. Wij zijn vervuld van een gevoel van nationale trots, want de Groot-Russische natie heeft *ook* een revolutionnaire klasse voortgebracht, heeft ook bewezen dat zij in staat is de mensheid grootse voorbeelden van de strijd om de vrijheid van het socialisme

*) Verhandeling uit de XVe/XVIe eeuw over de organisatie van het huis en het gezin. (Noot van de vert.)

te geven, en niet alleen grote pogroms, rijen galgen, gevangenissen, grote hongersnood en grote kruiperigheid tegenover de popen, tsaren, landheren en kapitalisten." (Lenin, „Over de nationale trots van de Groot-Russen", Prawda, 12 Dec. 1914.)

Zo sprak Lenin, de grootste internationalist van de wereld, over de nationale trots van de Groot-Russen.

En dit deed hij, omdat hij wist, dat „het belang van de nationale trots van de Groot-Russen (wanneer wij dezen niet uit een slaafs oogpunt beschouwen), samenvalt met het socialistische belang van de Groot-Russische (en alle andere) proletariërs" (zelfde artikel).

Ziehier het glasheldere en stoutmoedige „program" van Lenin.

DIT „program" is volkomen begrijpelijk en normaal voor de revolutionairen, die nauw verbonden zijn met hun arbeidersklasse, met hun volk.

Kan men het revolutionaire „program" van Lenin verzoenen met die ongezonde tendens, die uit uw laatste werken spreekt?

Dat is jammer genoeg onmogelijk. Onmogelijk, omdat zij niets met elkaar gemeen hebben.

Dit is het dus waar het om gaat en wat u niet wilt begrijpen.

Het betekent dat u, ondanks alles, de oude weg moet gaan, die Lenin heeft aangegeven.

Dàar gaat het om, en niet om de bange klaagzangen van een verschrikte intellectueel, die in zijn angst beweert, dat men, zoals het schijnt, Demjan wil „isoleren", dat Demjan „niet meer gepubliceerd zal worden", enzovoort....

12 December 1930.

J. STALIN

Als ik de scheppingen van Michelangelo's hartstochtelijke geest of de lijnen van Rafaël, teer als een zachtgezongen melodie, bekijk; als ik denk aan de oude Griekse tempels aan de kust van de Middellandse Zee of aan de Gothische kathedralen van Frankrijk en Vlaanderen — put ik kracht en bezieling uit de gedachte aan de Sowjet Unie. Want ik weet dat de Sowjet Unie de vriend en de voorvechter is van deze grote meesterwerken van de mensheid. De Sowjet Unie verdedigt het leven; en wat is schoonheid, wat is kunst anders dan leven?

(Uit een artikel van de bekende Italiaanse schilder Renato Guttoso.)

PROLETENSTREKEN

Volgens een bericht in Het Parool noemde een Amsterdamse rechter een aan een diplomaat gerichte beledigende brief „een proletenstreek”.

Hij noemde die brief
een proletenstreek.

Rechter!
Weet je wel
wat eigenlijk proletenstreken zijn?

Neem dan maar voor lief
die vlammende week,

Rechter!
Weet je nog
hoe fel de Februaristorm kon zijn?

Jawel
jullie rechters,
vechters
in die dagen
voor aartsvreemde meesters;

Jullie
zagen toen bleek
om je neuzen!

Jullie
waren
geen rebelse geuzen.

In de wind
braken jullie als dorre heesters.

Hé daar
jullie rechters!
De vechters
uit die dagen
voor ons volk en land

Droegen
geen toga's maar
blauwe kielen!

Dát waren geuzen
géén slavenzielen!

ZIJ
bogen niet
voor de druk van de vreemde hand

Wil je weten van
een proletenstreek
rechter?

Denk wat aan
een en veertig, de Februaridagen!

Toen rood Amsterdam
van zijn post niet week.

Rechter:
Brand in je
Geheugen die eerste voorjaarsvlagen!

G. VERSLUIS.

Drees-Luns, een nieuwe bedreiging voor vrede, vrijheid en brood

Oproep van het Dagelijks Bestuur der CPN tot strijd tegen de door Amerika opgedrongen regering

HET Dagelijks Bestuur van de CPN richt zich tot de arbeidersklasse en allen, wie de vrede en het welzijn van ons volk ter harte gaat, om zich grondig rekenschap te geven van de samenstelling van het nieuwe kabinet, van de wijze waarop het tot stand gekomen is en de rampspoed, die het over ons land dreigt te brengen.

Aan de benoeming van dit kabinet zijn twee maanden van felle strijd tussen de burgerlijke politieke klieken, achter de rug van het volk om, voorafgegaan.

Die langdurige strijd werd veroorzaakt door de sterke druk, welke door de regering der Verenigde Staten bij de kabinetsformatie werd uitgeoefend om haar greep op Nederland te vergroten en het de door haar gewenste regeringspolitiek en personen als ministers op te dringen.

De Amerikaanse inmenging nam tot tweemaal toe de vorm van een openlijke en brutaal ingrijpen van de zijde van de Amerikaanse militaristen en spionagechefs Von Olmstedt, Gruenther en Nash aan.

Welke door Amerika gewenste punten van het regeringsprogramma het thans benoemde kabinet aanvaard heeft, is nog niet bekend, aangezien het zijn programma geheim wil houden.

Het ligt echter voor de hand, dat dit niet alleen een voortzetting van het, in Maart 1951 door Romme opgestelde, eveneens geheime regeringsprogramma inhoudt, doch zonder twijfel een verdere verscherping daarvan, in het bijzonder wat de militaire lasten, de verlaging van het levenspeil van de werkers en de invoering van fascistische maatregelen betreft.

UIT de samenstelling van het kabinet blijkt zeer duidelijk, dat twee andere voornaamste Amerikaanse eisen vervuld zijn. De eerste is de z.g. „brede basis”, waardoor de uiterst rechtse vertegenwoordigers van het oliekapitaal uit de anti-revolutionaire partij, hun intrede in de regering doen. De tweede en meest onrustbarende, is de feitelijke uitlevering van de sleutelpositie in het kabinet, het ministerie van Buitenlandse Zaken, aan de KVP-er Luns, die in Amerikaanse kringen voor zijn taak voorbereid en aan de Amerikaanse politiek verknocht is en tot dusver zelf in Amerika gevestigd was.

Ondanks dat hij formeel tot minister zonder portefeuille is benoemd, kan er geen twijfel over bestaan, dat naast de eveneens uit Amerika overgekomen trustmagnaat Beyen, deze heer Luns de politiek van Washington en het Vaticaan in het kabinet op veel directer wijze zal vertegenwoordigen dan dit ooit het geval is geweest.

Ondanks de geheimhouding van het regeringsprogramma duidt de opname van de

anti-revolutionnaires in de regering tevens op het voornemen om Nieuw-Guinea aan de Indonesische Republiek te onthouden en dienstbaar te maken aan het nieuwe oorlogspact van Amerika en Japan in de Stille Oceaan.

Uit dit alles blijkt onweerlegbaar, dat de samenstelling van dit kabinet een klap in het gelaat van de grote massa der Nederlandse werkende bevolking is, die bij de verkiezingen van haar ontevredenheid met de Amerikaanse voorgedij over ons land blijk had gegeven, o.a. door Romme een nederlaag toe te brengen.

De rechtse leiders van de PvdA, in het bijzonder Drees, hebben opnieuw het hun door vele arbeiders en progressief denkende mensen ten onrechte geschonken vertrouwen geschonden.

Door het aanvaarden van een kabinet, dat in zo schrille tegenstelling staat tot de verkiezingsuitslag, hebben zij, afgezien nog van hun algemene politiek, getoond zelfs de minimum-eisen van de burgerlijke parlementaire democratie met voeten te treden; zij hebben getoond geen democraten te zijn, zelfs niet in de betekenis, die zij er zelf aan beweren te hechten. Hun houding is alleen te vergelijken met die van de SDAP-wethouders tijdens de Duitse bezetting, die „bleven zitten” toen er door de vreemdeling een NSB-burgemeester boven hen werd gesteld.

DE reactie zal op duizend manieren in de door haar betaalde pers het feit pogen te verdoezelen, dat het huidige kabinet een nieuwe verzwaring van de Amerikaanse heerschappij over Nederland betekent. Doch wij doen een beroep op het geweten en het verantwoordelijkheidsgevoel van al onze medeburgers om door dit listige bedrog heen te zien en zich helder rekenschap te geven van de bedreiging, die dit kabinet Drees-Luns voor ons land en volk brengt.

Dit kabinet versterkt de greep van de Amerikaanse politiek op ons land en dat is de politiek, die door Eisenhower in zijn rede op 25 Augustus in al zijn afschuwelijke brutaliteit is verkondigd en thans ook door de „democratische” kandidaat Stevenson werd onderschreven, n.l. de aanvalsoorlog tegen China en de Volksdemocratische landen in Europa.

Hieraan, aan de uitbreiding van de Amerikaanse agressie-oorlog in Korea, aan de onketening van een dergelijke oorlog in Duitsland, een onbeperkte bewapening en militarisering, zal het kabinet-Drees-Luns pogen ons land nog meer dienstbaar te maken.

Dat is een vooruitzicht van dood en verderf voor Nederland, op welks grondgebied zulk een oorlog mede zou worden uitgevochten.

De versterking van de greep van Amerika op ons land, door middel van dit kabinet, betekent ook verdere stillegging van het Nederlandse bedrijfsleven, crisis in de landbouw, wurging van de Nederlandse internationale handel, stijgende werkloosheid en armoede voor onze werkende bevolking.

Doch de Amerikaanse dictatuur heeft reeds in het verleden in toenemende mate verzet opgeroepen, niet alleen bij de arbeiders, maar ook in landbouw en handelskringen, in industriële en militaire kringen.

HET is een verblijdend teken, dat gelijktijdig met het optreden van het kabinet-Drees-Luns, woordvoerders van de transportarbeiders en landarbeiders op het NVV-congres de eis tot loonsverhoging en opheffing der 5% consumptiebeperking hebben laten horen.

Hieraan is zeker het feit niet vreemd, dat in deze beroepen de EVC overwegende invloed bezit, waardoor de eisen van de arbeiders ook tot in het NVV-congres doordringen.

Het Hoofdbestuur van het NVV heeft deze billijke verlangens van de arbeiders echter vierkant verworpen.

Oosterhuis en Suurhoff hebben de opvatting van de hand gewezen, dat Suurhoff als minister de wensen van het NVV moet vervullen. Want Suurhoff, evenals De Bruyn van de KAB zijn in de regering opgenomen, niet om de beperking van de consumptie ongedaan te maken, doch om het levenspeil der arbeiders *nog verder te verlagen* ten gunste van de oorlogspolitiek van Amerika.

Zij zijn in de regering opgenomen *als meesterknechts van Luns en Beyen*, om de arbeiders in het Amerikaanse gareel te houden.

De stemmen, die op het NVV-congres geklonken hebben, zijn nog slechts een zwakke weerklink van wat er in de diepte van de arbeidersklasse gromt en mort.

Daarnaast is de ontevredenheid met de Amerikaanse politiek in handels- en landbouwkringen ongetwijfeld van invloed geweest op de afwijzende houding van de VVD tegenover het nieuwe kabinet.

Drees-Luns staan in de gunst van Washington, maar in Nederland zullen zij steeds grotere kringen van de bevolking tegenover zich vinden. De scherpe tegenstellingen, die twee maanden lang tijdens de kabinets-formatie op elkaar botsten, zullen zich in de rijen van de bourgeoisie en de regeringspartijen zelve nog verder toespitsen.

Evenals thans reeds in het NVV, zullen de eerlijke aanhangers van de PvdA hun stem verheffen tegen de eerloze rol van voetveeg van de Amerikaanse generaals en oorlogsophitsers, die hun leiders in deze tijd spelen.

Een dure plicht en grote verantwoordelijkheid rust thans op de linksen in de PvdA, diegenen, die zich van het gevaar voor de vrede bewust zijn, dat van Amerika dreigt, diegenen, die zich rekenschap geven van de betekenis van de intrede van de KVP op het Departement van Buitenlandse Zaken, diegenen, die vermindering van de bewapening en een vreedzaam naast elkaar bestaan van Oost en West wensen.

Zwijgen betekent thans medeplichtig worden, stilzitten betekent mee verantwoordelijk worden voor alle gevolgen, die de nieuwe kabinetsformatie met zich meebrengt.

Eenheid van actie van alle vredelievende en democratische Nederlanders, welk ook hun principiële uitgangspunt is, kan en moet dit rampzalige kabinet verhinderen de Amerikaanse opdrachten uit te voeren en het tenslotte ten val brengen.

Eenheid van actie van NVV-ers en confessionele arbeiders met de EVC, eenheid van actie van socialisten en communisten, van alle goede Nederlanders voor vrede en nationale zelfstandigheid, tegen ratificatie van het verdrag van het z.g. Europese leger, voor betere levensvoorwaarden, voor werk en woningen is thans het hoogste gebod!

Daartoe roept het Dagelijks Bestuur der CPN met vuur en overtuiging op!

HET is daarbij nodig en mogelijk tegenover de greep van de Amerikaanse oorlogsdrijvers een vredesdaad van ons volk te stellen!

De weg daartoe is het zenden van brede delegaties uit zulke kringen van de bevolking, die tot dusver nog niet in beweging kwamen, naar het Volkerencongres voor de vrede, in December a.s. te Wenen.

Op dit congres zal en moet een stap voorwaarts gedaan worden tot het bereiken van overeenstemming tussen allen, zonder onderscheid, die de vrede tegen Eisenhower's politiek verdedigen willen.

Het Dagelijks Bestuur van de CPN wekt alle communisten op, in deze dagen van dreiging voor land en volk, in hoogste activiteit op de bres te staan, zich bewust te zijn van de beslissende rol die onze partij te vervullen heeft in de vaderlandse en vredesstrijd tegen het oorlogsfront van Luns tot Suurhoff, onder leiding van Eisenhower.

WAAR moet de politiek van deze laatsten op uitlopen? Eisenhower stuurt aan op de aanvalsoorlog tegen China en Oost-Europa. Maar de volken in alle landen, ook in Amerika, strijden voor de vrede en willen met alle middelen zulke oorlog voorkomen.

Slagen zij daarin, dan betekent dit het politieke en economische débacle voor de oorlogszuchtige Amerikaanse grootkapitalisten, die zich nog slechts staande kunnen houden door middel van de kunstmatige oorlogseconomie en de op oorlogshysterie opgebouwde politieke reactie.

Zouden de oorlogstokers er echter in hun verblindheid toe overgaan de oorlog te ontketenen, dan loopt dit met absolute zekerheid op de verplettering van de militaire macht van Amerika en al zijn satellieten in de wereld uit.

Het kabinet-Drees-Luns en zijn Amerikaanse formateurs vechten dus voor een verloren zaak.

Het zal door verdere uitplundering en onderdrukking van het werkende volk pogen een stelsel te redden, dat echter niet meer te redden is.

Het zal zich vooral te buiten gaan in een redeloze, doch niettemin hopeloze actie tegen de Communistische Partij en de andere progressieve krachten in ons land.

AAN ons is echter de toekomst. De CPN is de enige politieke partij, die leiding geeft en steeds krachtiger en doelbewuster geven zal aan de strijd voor de vrede en aan de vaderlandse strijd tot bevrijding van ons land van de Amerikaanse dictatuur.

De CPN is de enige politieke partij in ons land, die zich niet oriënteert op het in bloed en modder ondergaande Amerikaanse imperialisme, doch op de opstijgende en triomferende krachten van het socialisme en de vrede in de wereld.

Deze krachten, met de Sowjet-Unie aan het hoofd, brengen elke dag hun volkeren meer welstand, beschaving en geluk; elke dag ook neemt hun strijdkracht toe, welke thans reeds door geen kapitalistische staat of combinatie van staten meer is aan te tasten.

In die geest moeten de communisten het karakter van het nieuwe kabinet onder de massa verklaren, de strijd er tegen organiseren en nieuwe krachten voor onze partij werven.

3 September 1952.

GRONDSLAG VOOR DE DISCUSSIE TER VOOR- BEREIDING VAN HET PARTIJ- CONGRES 1952

*Samengesteld door het Dagelijks
Bestuur der CPN*

OP het a.s. Partijcongres zullen drie punten op de agenda staan:

1. Verslag van het Partijbestuur over de politieke toestand, het nieuwe partijprogram en het werk der partij.
2. Vaststelling van de tekst van het nieuwe partijprogram.
3. Verkiezing van het Partijbestuur.

De beraadslagingen van de gedelegeerden op het Congres worden voorbereid door discussie in de ledenvergaderingen van alle plaatselijke en bedrijfsafdelingen van de partij en op de districts- en onderdistricts-conferenties.

Deze discussie is geheel vrij; alle leden behoren er zoveel mogelijk aan deel te nemen om het werk van de partij kritisch te beoordelen, voorstellen te doen, opheldering te vragen over punten, die hun niet duidelijk zijn en alle andere zaken, die zij aan de orde wensen te stellen.

Om echter een vruchtbare discussie te krijgen, zal het nuttig zijn om deze op de voornaamste vraagstukken te richten. Daarom heeft het Dagelijks Bestuur hierbij een grondslag samengesteld, waarin deze vraagstukken omschreven worden.

DE STRIJD VOOR DE VREDE

DE strijd voor de vrede staat in het centrum van de discussie over het eerste agenda-punt op het congres. Wat moeten wij daarbij overwegen?

Op de eerste plaats het feit, dat de Amerikaanse heersende kringen steeds agressiever worden en op een openlijke oorlog tegen „het Oosten” aansturen. De bekende rede van Eisenhower voor het fascistische Legioen van Amerikaanse oud-militairen was daarvan een voorbeeld.

Hoe men er in de pers later omheen heeft pogen te draaien, het feit blijft bestaan, dat Eisenhower de zegsman is van de grote trusts en militaire kringen en zijn oproep tot de „bevrijdingsoorlog” tegen de volksdemocratieën hun vaste voornemen tot uiting bracht.

Ondanks herhaalde nederlagen zet

Amerika intussen zijn veroveringsoorlog in Korea op de meest barbaarse wijze voort en er is onweerlegbaar bewezen, dat het daarbij ook van het onmenselijke bacteriënwapen gebruik maakt.

Amerika werkt ook koortsachtig aan de wedergeboorte van het Japanse militaire fascisme en aan het scheppen van een militaire organisatie in de landen van de Stille Oceaan, waarvan Japan de kern moet vormen en waarin het ook Indonesië inlijven wil. (Conferentie van Honolulu.)

In Europa werken de Amerikaanse oorlogsvoorbereiders door het „General-Vertrag” aan het herstel van het Duitse fascistische imperialisme. De oude Duitse imperialistische veroveringspolitiek, die op het groot-kapitaal van

het Roergebied (door Amerikaanse financiers overheerst) steunt, is gericht op het gewelddadig vernietigen van de Duitse Democratische Republiek en het herstel van het Derde Rijk van Hitler. De Duitse imperialisten bereiden zich voor op een revanche-oorlog tegen de Sowjet-Unie om de nederlaag van Hitler te wreken en hun oude macht te herstellen.

Amerika steunt en leidt deze waanzinnige onderneming van de Duitse revanche-politiek. Daartoe dwingt het zijn West-Europese satellieten (afhankelijke landen), o.a. ook Nederland, om hun legers ter beschikking van de nieuwe Duitse Wehrmacht te stellen in het verband van het z.g. Europese Leger (Europese Defensie Gemeenschap.) Amerika dwingt ook zijn satellieten (voor zover mogelijk, daar Groot-Brittannië zich te weer stelt) zich aan te sluiten bij de trust van Kolen en Staal (Schuman-plan), waarin West-Duitsland de kern vormt en waarop de oorlogsindustrie voor de oorlog tegen „het Oosten” zou moeten steunen.

Amerika gaat voort elke vreedzame regeling van de internationale moeilijkheden te weigeren; het weigert in Korea een wapenstilstand af te sluiten en weigert ook zelfs te onderhandelen over een vreedzame oplossing van het vraagstuk der Duitse eenheid.

Intussen breidt Amerika zijn militaire en vloot-bases overal uit en verzamelt al wat er in de wereld reactionair is: Franco, de Turkse militaristen, de verrader Tito, het Vaticaan, de Arabische fascistten en wat dies meer zij.

Tito en zijn aanhangers ontmaskeren zich thans onbeschaamd als verraders en werktuigen van de oorlogs-voorbereiders. Zij leveren hun Joegoslavië en het Joegoslavische volk uit en zijn bereid als laffe provocateurs op te treden om een oorlogsvontuur van Amerika in de Balkan uit te lokken. Thans blijkt hoe juist het was dat het Informatie-Bureau van de communistische en arbeiderspartijen deze troep agenten van het wereldkapitaal tijdig ontmaskerd en geïsoleerd heeft.

Zo stuurt dus het Amerikaanse im-

perialisme steeds openlijker op nieuwe oorlogsvonturen aan.

Onze grote leraren, Lenin en Stalin, hebben de strijders voor de vrede echter steeds voor ogen gehouden om bij het beoordelen van de krachten van de oorlogsdrijvers zich niet door hun geraas en gedreig te laten overdonderen, doch vooral aandacht te besteden aan de tegenstellingen tussen die oorlogsdrijvers onderling.

Zij hebben ons ook aangetoond, dat die tegenstellingen wetmatig en onvermijdelijk groeien moeten en tot conflicten tussen de imperialisten moeten leiden, die hun front ondermijnen en waarmee de strijders voor de vrede hun voordeel moeten doen.

En inderdaad zien wij, dat, hoe meer de Amerikaanse imperialisten pogen, de wereld met hun „Pacten”, conferenties en „realistische” oorlogsoefeningen te overbluffen, hoe groter de ontbinding in de rijen van de anti-communistische kruisvaarders wordt.

De tegenstellingen tussen Groot-Brittannië en Amerika hebben reeds de vorm van een „stille oorlog” tussen die twee aangenomen. De Britse imperialisten vechten voor het behoud van hun koloniën en hun beheersing van de zeeën, waar zij door Amerika bedreigd worden, in de Middellandse Zee, de Stille Oceaan en andere zeeën, in India, Egypte, de Arabische landen van het Midden-Oosten, Iran.

In die strijd worden ook betrokken die groepen van het grootkapitaal in de andere imperialistische landen, die met Groot-Brittannië verbonden zijn, waaronder ook een grote groep van het Nederlandse kapitaal en van de Indonésische bourgeoisie.

De door Amerika aan zijn satellieten opgelegde bewapening en afhankelijkheid van zijn oorlogseconomie (beperking van de handel) wekt in alle kapitalistische landen de weerstand van de bevolking, niet alleen van de arbeiders, maar tot diep in de ondernemerskringen toe, tegen Amerika en zijn collaborateurs in elk kapitalistisch land.

Tegenover de voortdurende verzwakking van het oorlogskamp staat de toe-

nemende macht en eenheid van het kamp van de vredesstrijders, voor alles van de Sowjet-Unie en van de volksrepubliek China en de volksdemocratieën van Oost-Europa.

In de richtlijnen voor het a.s. partijcongres van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie wordt het volgende doel gesteld:

„De voornaamste taken van de CPSU bestaan thans in de opbouw van de communistische maatschappij door middel van geleidelijke overgang van socialisme naar communisme, in de voortdurende verhoging van het stoffelijke en geestelijke peil van de maatschappij, in het opvoeden van de leden van de maatschappij in de geest van het internationalisme en het tot stand brengen van broederlijke banden met de werkende bevolking van alle landen, in het tot het uiterste versterken van de actieve verdediging van het Sowjetvaderland tegen de agressieve acties van zijn vijanden.”

De in de menselijke geschiedenis ongekende omvang van de bouwwerken van het communisme en de overwegende plaats, die het stoffelijke en culturele welzijn van de werkers in het nieuwe vijfjarenplan inneemt, bewijzen het vredelievende karakter van de Sowjet-Unie en de volkomen afwezigheid van elke agressieve bedoeling tegenover andere volkeren. Gelijktijdig neemt de verdedigingskracht van de Sowjet-Unie zodanig toe, dat zij opgewassen is tegen een aanvaller, die zelfs twee- à driemaal zo sterk zou zijn als de oorlogsmachine van Hitler.

Dit bewijst het militaire overwicht van de Sowjet-Unie, dat reeds in 1949 de secretaris van de C.P. der Sowjet-Unie, George Malenkow, in staat stelde te verklaren: „Niet wij, maar de imperialisten hebben reden, een nieuwe oorlog te vrezén”.

Daarnaast zijn alle volksdemocratische staten van Oost-Europa in de afgelopen tijd snel vooruitgegaan, niet alleen op het gebied van de productie, maar ook van de versteviging van de volksdemocratische staatsmacht en ver-

sterking van de communistische en arbeiderspartijen.

De Duitse Democratische Republiek zet haar ontwikkeling voort en besloot tot de opbouw van het socialisme en de organisatie van gewapende strijdkrachten die deze hoeksteen van het nieuwe Duitsland kunnen beschermen tegen het door Amerika gevormde en door de oude Nazi-generaals gecommandeerde huurleger in West-Duitsland.

Het tot stand brengen van een verenigd, zelfstandig, democratisch en vredelievend Duitsland vormt thans het sleutelprobleem van de strijd voor vrede en vooruitgang in geheel Europa.

De Volksrepubliek China heeft met succes de landhervorming voortgezet en ontwikkelt zich in ongekend tempo in voorwaartse richting.

Naast deze machtsvorming der vredelievende staten verbreedt zich in de imperialistische landen en hun koloniën de beweging der vredesstrijders.

Tezamen zijn al deze vredeskrachten in de Wereldvredesbeweging samengevat. Het a.s. Congres in Wenen van deze beweging heeft ten doel haar basis nog verder te verbreden en nieuwe kringen van vredelievende mensen de hand te reiken.

Samenvattend kan men dus zeggen, dat de imperialisten oorlogszuchtiger zijn dan ooit en kooortsachtig hun krachten inspannen om een nieuwe oorlog te verwekken, maar dat aan de andere zijde nog nooit zulke materiële en geestelijke krachten zich tegen deze pogingen hebben gekeerd als thans.

In vroegere perioden van de geschiedenis droeg het vredesstreven van de arbeidersbeweging nog voornamelijk het karakter van een *protest*, dat echter tijdelijk door de oorlogsmachten kon worden onderdrukt.

Thans echter bezitten de vredesstrijders voor het eerst de *reële mogelijkheid* om de imperialistische oorlog tegen te houden.

Reeds hebben zij bewezen zekere onderdelen van de oorlogsvoorbereiding te kunnen verhinderen. Door hun strijd werd het gebruik van de atoombom op

Korea (en China) voorkomen. Zij voeren thans met succes actie tegen het gebruik van het bacteriologisch wapen door Amerika en zullen bij uitbreiding van deze actie dit onmenswaardig bedrijf zeker kunnen doen stopzetten.

De reeds behaalde successen bevestigen de uitspraak van Stalin: „De vrede zal behouden en bevestigd worden als de volken de zaak van de vrede in hun eigen hand nemen en haar tot het uiterste toe doorzetten”.

POLITIEKE EN ECONOMISCHE TOESTAND IN NEDERLAND

BIJ het eerste punt van de agenda van ons congres wordt ook de binnenlandse politieke toestand van ons land besproken, die gekenmerkt wordt door het toenemen van de Amerikaanse overheersing.

Deze begunstigt de uiterst-rechtse kringen van de Nederlandse bourgeoisie, de K.V.P., Anti-Revolutionnaires en Christelijk-Historischen. Zij kan ook de diensten van de rechtse leiders van de P.v.d.A. en het N.V.V. niet ontberen, die de arbeidersklasse verdeeld houden, haar aan de Amerikaanse oorlogspolitiek uitleveren en die de ergste dienst-kloppers van de reactie zijn bij het belasteren van het communisme en de vervolging van de communisten en alle progressief denkenden.

Deze rechtse P.v.d.A.- en N.V.V.-leiders hebben echter rekening te houden met hun honderdduizenden arbeiders, die zij gedwongen zijn nu en da een beetje tevreden te stellen door een gulden toeslag voor dit of dat, een beetje steun voor ouden van dagen of werklozen, enz.

Terwijl de door Amerika begunstigde reactionnaire kringen een dankbaar gebruik maken van de diensten van de rechtse P.v.d.A.-leiders, wensen zij toch zelf het heft in handen te houden en dulden de P.v.d.A. slechts in de regering voor zover zij haar nodig hebben.

Als gevolg hiervan is in de elkaar opvolgende „rooms-rose” kabinetten de invloed van de P.v.d.A. steeds verder teruggedrongen.

De reactie neemt hand over hand toe. Zij doet telkens weer herhaalde aanvallen op het parlementaire stelsel, op de Grondwet en het kiesstelsel met het doel het staatswezen te fasciseren.

Op het gebied van de buitenlandse politiek doen de door Amerika gecommandeerde politici toenemende pogingen de sinds eeuwen gevestigde Britse invloed op het Nederlandse buitenlandse beleid en het personeel van de Buitenlandse Dienst (diplomaten, inlichtingendiensten enz.) te verdringen. Deze aanvallen op de Britse invloed en de op Groot-Brittannië georiënteerde kringen van de Nederlandse bourgeoisie en de P.v.d.A. verscherpen de tegenstellingen in alle niet-communistische partijen.

De economische toestand van ons land vertoont de neiging tot snelle verslechtering. De voornaamste aanleiding daartoe is het stijgende „dollar-tekort”.

De betekenis hiervan is de volgende: Amerika, dat zijn uitvoer tot bijna twee en een half maal boven het peil van vóór de oorlog heeft opgevoerd, ziet in de laatste jaren die uitvoer aanmerkelijk dalen. In 1951 heeft Amerika die uitvoer weer gedeeltelijk omhoog gebracht door zijn satellieten te dwingen voor anderhalf miljard dollar aan wapens af te nemen. Thans wil het die wapen-uitvoer tot 6 à 7 miljard opvoeren.

De Atlantische satellieten, o.a. Nederland, worden met het oog hierop gedwongen steeds meer Amerikaanse wapens te kopen, waarvoor crediet gegeven wordt, doch die niettemin uiteindelijk in Amerikaanse dollars betaald moeten worden.

Deze dollars kunnen alleen verkregen worden door uitvoer van Nederland naar Amerika. Amerika beperkt echter, ondanks de smeekbeden van de Drees-regering, voortdurend de aankoop van Nederlandse goederen en de uitvoering van Nederlandse diensten (in de scheep-

vaart bijvoorbeeld, waar Amerika bepaald heeft dat de Amerikaanse wapens voor 50% met Amerikaanse schepen vervoerd moeten worden).

Verhoogde gedwongen invoer uit Amerika en beperkte Nederlandse uitvoer naar Amerika scheppen de stijging van het dollar-tekort op de Nederlandse handels-balans.

Hierdoor wordt de strop van de Amerikaanse „hulp” steeds nauwer om de hals van de Nederlandse economie dichtgesnoerd en wordt de afhankelijkheid van Amerika steeds erger.

Tot dusver heeft de Nederlandse regering nog in zekere mate haar dollars aangevuld uit betalingen in dollars van Engeland, België en andere landen. Daar stijgt echter het dollar-tekort eveneens tot aan de lippen en zij pogen het op te lossen, o.a. ook ten koste van Nederland.

Amerika gebruikt zijn toenemende macht over Nederland om een deel van de Nederlandse industrie in eigen bezit te verkrijgen, om verdere concessies in Indonesië te bemachtigen, om ons land te dwingen de grenzen voor West-Duitse goederen te openen door de zgn. liberalisatie van de handel. En terzelfdertijd verhindert Amerika praktisch de handel met de socialistische landen in Oost-Europa en met China, die de Nederlandse uitvoer belangrijk kan doen toenemen en de goedkopere invoer van grondstoffen mogelijk maakt.

De regering-Drees-Luns, die de politiek van Amerika in ons land ten uitvoer legt, voert Nederland naar verdere economische aftakeling, financiële crises, verlaging van het levenspeil en werkloosheid.

Daartoe dragen vooral de drukkende belastingen bij, die geheven worden om de door Amerika opgedrongen bewapening te betalen.

Over deze vraagstukken zal uitvoeriger materiaal in „De Waarheid” verschijnen. Tekenend wij nog aan, dat bij de door de Amerikaanse politiek veroorzaakte politieke tegenstellingen, de tegenstelling tussen het Indonesische volk en de Nederlandse imperialisten een voorname plaats inneemt.

Ondanks de camouflage van de „Indonesische Unie” wordt Indonesië immers in feite door het Nederlandse imperialisme overheerst; belangrijke sleutelposities in het economische leven van Indonesië zijn in Nederlandse handen of in een combinatie van Nederlands en Amerikaans kapitaal. Militair hebben de Nederlandse imperialisten de macht in handen.

De Indonesische politieke kringen die thans regeren, zijn van het Nederlandse imperialisme afhankelijk.

De toenemende moeilijkheden in Indonesië, de val van de prijzen der koloniale grondstoffen, de toenemende inmenging van Amerika voor zijn eigen belangen door het steunen van de uiterst rechtse politieke groepen (Masjumi e.a.) en niet te vergeten de groei van de beweging onder de arbeiders en boeren en de groei van het nationale front tegen het Nederlandse imperialisme met kringen uit de Indonesische bourgeoisie, dit alles vergroot de tegenstelling tussen Indonesië en imperialistisch Nederland.

In het bijzonder woedt thans de strijd om het bezit van West-Irian (Nieuw-Guinea). De Nederlandse kapitalisten willen zich met grote kracht op de exploitatie van dit gebied werpen, gezien de daar kortelings gevonden grondstoffen, die van belang zijn voor de imperialistische oorlogsvoorbereiding.

De Indonesische Republiek eist van haar kant West-Irian op en kan zich er daarbij terecht op beroepen dat het gebied bij Indonesië hoort en de Nederlandse kolonisten er geen recht op kunnen doen gelden. Deze strijd verzwakt de positie van het Nederlandse grootkapitaal en de reactie, hij versterkt de positie van de strijders voor de vrede en de vooruitgang in Nederland, wier voornaamste bondgenoot, binnen het machtsbereik van de Nederlandse imperialisten, het Indonesische volk is.

Samenvattend kan men zeggen, dat de verscherpte greep van Amerika op ons land leidt naar toenemende politieke reactie en economische ontwrichting.

Hij veroorzaakt terzelfdertijd steeds dieper wordende oppositie in de kringen van de werkers en in brede kringen van de boeren en de handelsbourgeoisie tegen de Amerikaanse politiek.

De uitwerking hiervan is allereerst te bemerken in de P.v.d.A., waar een eerste kienvorm van linkse stroming is opgetreden tijdens de verkiezingscampagne in de gedaante van de oproep van enkele figuren in het blad „De Groene” om op nr. 7 van de niet-communistische lijsten te stemmen, waarbij een eigen program geformuleerd werd, waarin vermindering van de bewapening, internationale ontspanning, verzet tegen fascistische tendensen en in het algemeen tegen de Atlantische oorlogspolitiek voorkwamen.

In het N.V.V. breidt de linkse oppositie zich uit, niet alleen rondom het blad „De Stem van de N.V.V.-er”, maar ver daarbuiten, wat kan worden vastgesteld door het feit, dat zich drie leden van Hoofdbesturen van N.V.V.-organisaties (uit Transport-, Landarbeiders-

en Voedingsbedrijf) op het jongste N.V.V.-congres voor eisen hebben uitgesproken als opheffing van de verbruiksbeperking en loonsverhoging, welke eisen tegen de Amerikaanse politiek indruisen.

De Tweede-Kamerverkiezingen hebben een begin van verschuiving naar links te zien gegeven in talrijke katholieke centra. Deze is tot dusver in de grootste mate tot uiting gekomen in stemmenwinst voor de P.v.d.A., maar het is te verwachten dat deze verschuiving zich voort zal zetten.

De V.V.D. werd bij de kabinetsformatie buiten de regering gehouden. Ongetwijfeld houdt dit verband met de Britse oriëntering van grote kringen van het handelskapitaal en landbouwers, waarop deze partij steunt. Maar op de achtergrond daarvan staat de moeilijke economische positie, waarin deze kringen zich bevinden, waardoor zij een factor van oppositie tegen de Amerikaanse oorlogspolitiek gaan worden.

DE STRIJD VOOR DE VREDE IN NEDERLAND

ONS congres zal de taak van de partij in de strijd voor de vrede, en van de communisten in de rijen van de vredesbeweging, moeten bespreken vanuit het oogpunt van de nieuwe verschijnselen, die hiërboven zijn ontleed: groeiende tegenstand tegen Amerika, in het bijzonder in de kringen der P.v.d.A. en in de kringen van de landbouw en de handel.

De versterkte oorlogsvoorbereiding en agressiviteit van Amerika en zijn Nederlandse Quislings nopen gebiedend tot verbreding van het vredes-front. De hierboven geschetste processen, die onder de bevolking plaats vinden, maken deze verbreding absoluut mogelijk.

Waarom hebben dan de communisten in de vredesbeweging nog zo weinig op dit gebied bereikt?

De oorzaak hiervan is het sectarisme. Vele partijgenoten vatten de vredesbeweging op als een van de talrijke pacifistische secten, die Nederland in de

periode tussen de eerste en de tweede wereld-oorlog telde. Zij kiezen de weg van de geringste weerstand door zich voornamelijk op samenwerking met christen-socialisten, Bellamy-aanhangers en partijloze sympathiserenden van de C.P.N. te oriënteren. Hoezeer de medewerking van deze kringen ook gewaardeerd moet worden, kan zij toch de vredesbeweging geen basis in de brede volksmassa verschaffen. Om dit te bereiken moet met energie gestreefd worden naar verbreding van de vredesbeweging, in de eerste plaats op de grondslag van samenwerking tussen communisten en socialisten. De vredesbeweging moet uitbreiding zoeken en verwezenlijking in de kringen der vredelievende P.v.d.A.-ers en in het N.V.V. Dat is het beslissende vraagstuk bij de organisatie van de strijd voor de vrede in ons land.

De verbreding van de vredesbeweging tot de socialistische arbeiders

en vakverenigingsleden zal ook het bereiken van andere lagen der bevolking, die tot de Amerikaanse oorlogspolitiek in tegenstelling komen, vergemakkelijken: de boeren en de middenstand en ondernemerskringen, wier bestaan door

de oorlogseconomie en de wapenening wordt geschaad.

Het komt er thans op aan in de praktische voorbereiding van het Congres der Volkeren in Wenen deze richtlijnen ten uitvoer te leggen.

HET WERK IN BEDRIJVEN EN VAKVERENIGINGEN

NAAST het streven naar verbreding van de vredesbeweging, die de voornaamste massa-organisatie voor het levensbelang van het Nederlandse volk moet worden, moet de partij ook thans vooruitgang nastreven van haar verbinding met de massa op de andere gebieden, in de vakbeweging en de bedrijven, in de werklozenbeweging, in de buurten en in de talloze verenigingen van het werkende volk op elk gebied.

De laatste verkiezingen hebben een beeld te zien gegeven van verbetering van de verbinding van onze partij met de massa op het platteland en in sommige provincie-steden. Zij gaven een verslechtering van deze verbindingen te zien vooral in Amsterdam, Rotterdam en andere steden.

De ontleding van de internationale toestand en van de politieke en economische toestand in het binnenland, wijst op gunstige objectieve voorwaarden voor onze partij om haar strijd te voeren.

Om deze omstandigheden ten gunste van de belangen en de toekomst van de arbeidersklasse en het werkende volk ten volle te benutten is onze taak *thans de massa in beweging te brengen.*

De laatste tijd is in ons land echter een tijd geweest van betrekkelijke rust in de klassenstrijd, van veel ontevredenheid, maar weinig daadwerkelijke actie der massa voor de vrede en de volksrechten, voor loon en brood. De formatie van de regering-Drees—Luns die een ernstige verzwaring van de Amerikaanse overheersing bracht, kon zich voltrekken zonder dat daarop door een massabeweging gereageerd werd.

Het gehele succes van de vrijheidsstrijd van het Nederlandse volk hangt thans in de eerste plaats af van het

taae en ernstige werk der communisten in de bedrijven en vakverenigingen voor de verdediging van de dagelijkse levensbelangen van de arbeiders.

Alleen en uitsluitend op de basis van dit werk wordt de eenheid van actie gesmeed, komen acties tot stand, die tot successen voor de arbeiders leiden en wordt de verbinding van de partij met de massa versterkt.

Hoe dit gebeuren moet is ettelijke malen in zittingen van onze partijleiding en de congressen uiteengezet.

In de voorbereidende discussie voor ons a.s. congres behoeft dit alles niet herhaald te worden. De vragen moeten echter met des te meer scherpheid gesteld worden: *Hoe komt het dat er in de praktijk zo weinig van het werk van de partij in de massa is verwezenlijkt? Wat moet er gebeuren om hierin verbetering te brengen?*

Naar de mening van het Dagelijks Bestuur moet in de discussie het antwoord op de eerste vraag gezocht worden door middel van een kritische en zelfkritische beoordeling van het werk van het Partijbestuur op het gebied van het leiding geven aan het werk der partijgenoten in de EVC en het NVV.

Verder moet ook onder het oog worden gezien dat de agitatie en propaganda van de partij ontoereikend en in hun methoden verouderd zijn.

En als derde punt moet onder het oog worden gezien dat de partij over een onvoldoend aantal vrijgestelde krachten, zowel in de partij-leiding als in de districten, beschikt om het omvangrijke werk onder de huidige moeilijke omstandigheden met meer succes te organiseren.

Ter oplossing van deze vraagstukken zal het congres in de eerste plaats een

verfrissing van de samenstelling van het Partijbestuur en der leidende kaders van de partij, die in de vakbeweging werken, moeten doorvoeren. Ten tweede, nieuwe agitatiemethoden bestuderen, waarvoor het „Waarheid-Zomerfeest” een nuttig voorbeeld is.

Deze agitatie-methoden moeten er op gericht zijn die kringen onder de massa te bereiken, die voor ons met de huidige middelen (onze pers en vergaderingen) moeilijk bereikbaar zijn gebleken. Om een eerste contact met zulke volkskringen te leggen is het organiseren van filmvertoningen, volksfeesten, tentoonstellingen, sportdemonstraties, bals e.d. nuttig gebleken.

Daarnaast moeten natuurlijk de politieke en theoretische propaganda en de versterking van onze „Waarheid” met grotere kracht dan voorheen voortgezet worden.

Voor de uitbreiding van het aantal vrijgestelde krachten in de partijorganisatie zal het congres een zeer dringend beroep op de offervaardigheid van de werkende bevolking, en de partij zelve, moeten doen ten einde grotere geldmiddelen ter beschikking te krijgen.

HET NIEUWE PARTIJ-PROGRAM

HET nieuwe partij-program ontleent zijn grote betekenis aan het perspectief van een socialistisch Nederland en aan de weg, die het aan geeft om de strijd hiervoor tot aan de overwinning te voeren.

Het in de grootst mogelijke mate populariseren van dit program is een krachtige ondersteuning voor onze dagelijkse strijd.

Het perspectief is de motor van het werk van alledag.

Rondom het program wordt de discussie in twee delen gesplitst: de strategie in de strijd om het socialisme in ons land en de hoofdstukken betreffende de opbouw en werking van de democratische volksstaat. Het is verkeerd om deze discussie op zijpaden te laten leiden door in te gaan op allerlei willekeurige vragen, die de aandacht van de

In het begin van 1953 zullen er gemeenteraadsverkiezingen plaats hebben.

De partij moet zich ten doel stellen in deze verkiezingen de achterstand in de grote steden in te halen en de vooruitgang voort te zetten in die gemeenten, welke bij de Tweede-Kamerverkiezingen reeds vooruitgingen.

De gemeenteraadsverkiezingen moeten de arbeidersklasse en de werkende bevolking van stad en land weer een stap vooruit brengen op de weg van de eenheid van actie voor de vrede en de dagelijkse belangen van de massa: werk en woningen.

Daarvoor moet de partij in elke gemeente een concreet program van eisen op het gebied van de gemeentebelangen ontwerpen en met volharding streven naar de vorming van bloklijsten, zo mogelijk met de afdelingen van de P.v.d.A. en de V.V.D. en met alle vredelievende groepen en personen.

De snelle en doortastende doorvoering van de verbeteringen van het partijwerk als bovengenoemd is de voorwaarde voor de vervulling van die taak.

hoofdzaak afleiden. Bij de discussie van de hoofdstukken, te beginnen met bldz. 27 van de brochure, is van het meeste belang het streven van de partij om de socialistische oplossing van de economische, sociale en politieke vraagstukken van ons land te vinden en daarbij rekening te houden met de bijzondere aardrijkskundige, historische en culturele trekken van Nederland.

Bij het uitwerken van de hoofdstukken betreffende de economische opbouw, onderwijs, volksgezondheid en andere, moet het program nog meer verdiept worden en moeten veel concretere oplossingen gegeven worden dan reeds in het ontwerp staan. Hiervoor zou het nodig zijn, dat de afdelingen en districten, als ook partijgenoten persoonlijk (Kamerleden, gemeenteraadsleden, artsen, kunstenaars, leraren

enz.) voorstellen zouden uitwerken en aan het congres voorleggen. Er is een commissie door het Dagelijks Bestuur gekozen, welke die voorstellen reeds nu begint te onderzoeken en voor bespreking op het congres te bewerken. Op het congres zal de discussie over het program in zijn algemene politieke betekenis bij het eerste punt van de agenda plaats vinden. Bij de tweede punt komt alleen de vaststelling van de tekst aan de orde, de behandeling van voorstellen en wijzigingen.

In de algemene inleiding zal vooral de nadruk gelegd worden op de politieke en theoretische vraagstukken rondom het program, waaronder de „Nederlandse weg” wel de voornaamste is.

Het gaat er om, dat van nu af aan onze partij zich met helder bewustzijn gaat oriënteren op de koers dat de strijd voor het socialisme in Nederland verscheidene etappen doorlopen moet.

De eerste daarvan is de strijd voor de nationale zelfstandigheid en de vrede, d.w.z. voor het zich losmaken

van Nederland uit het imperialistische blok, dat door Amerika overheerst wordt. De strijd voor het socialisme neemt in deze etappe de vorm aan van een nationale bevrijdingsstrijd.

Dit is het uitgangspunt voor ons streven naar een nationaal eenheidsfront.

Hiermee is een reeks theoretische en tactische vraagstukken verbonden, waarover de discussie in De Waarheid en Politiek en Cultuur het materiaal moet leveren.

Voor de algemene discussie over het program biedt de ontwerp-brochure de gelegenheid.

Naast de grondslag, die hierbij aan de partij wordt geboden, is ter aanvulling ook nodig de rede van pgt. De Groot op de Partijbestuuszitting van Juli j.l. *) te behandelen, waarin de binnenlandse toestand en de vraagstukken van het werk van de partij en het kadervraagstuk nog meer in onderdelen besproken worden.

*) Zie pag. 482.

Kameraden, wij zijn onze overwinningen verschuldigd aan het feit, dat wij een geweldige communistische partij bezitten, in welke al het beste, het meest scheppende en revolutionaire, dat leeft in de prachtige arbeidersklasse van de USSR, verenigd is.

Wij hebben een partij, die de overwinningen van haar grote arbeid weet te vieren. Wij hebben een partij die voor geen moeilijkheden en gevaren, ontstaan van binnen of buiten uit, haar hoofd buigt.

Onze partij is hard als graniet! Onze partij is één, ondeelbaar, één blok.

Onze grote partij had aanvallen en druk van verschillende zijde te doorstaan, maar gehard in zware gevechten, onder leiding van kameraad Stalin, bleek zij steeds onwrikbaar, stevig, en zij heeft de aanvallen, die op haar werden gedaan, weten af te wenden. (Uit een rede van S. M. Kirow, 31 Jan, 1934.)

AAN DE DISTRICTEN, ONDER-DISTRICTEN EN AFDELINGEN DER CPN:

Is P. en C. reeds in handen van elke WERKER VOOR DE PARTIJ?

Is P. en C. reeds in handen van ieder, die zich in uw bedrijf of woongebied INTERESSEERT VOOR DE DOELSTELLINGEN VAN DE PARTIJ?

Hebt gij reeds alles gedaan om P. en C. te populariseren, als middel om HET POLITIEKE LEVEN VAN UW ORGANISATIE EN HAAR LEIDING TE VERSTERKEN?

Tot aan het Partijcongres hebt gij nog meer dan een maand om te tonen wat gij op dit gebied kunt presteren!

Het district (in A'dam: onder-district) dat in de loop van deze weken zijn vaste aantal P. en C.'s procentsgewijze het meest verhoogt, ontvangt namens de partijleiding een UITLEENBIBLIOTHEEK VAN 50 BOEKEN, die vooral in de scholing een belangrijk hulpmiddel zal zijn.

AAN ALLE LEZERS:

De twee beste individuele prestaties uit het gehele land bij het winnen van nieuwe vaste lezers voor ons maandblad tot aan het Partijcongres op 22 November, worden beloond met BOEKENBONNEN TER WAARDE VAN 25 EN 10 GULDEN.

Op te zenden aan Uitg. Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam:

Ondergetekende wenst mee te dingen naar de boekenpremies van 25 en 10 gulden, en sluit daartoe een lijstje nieuwe lezers van P. en C. in, die hij/zij gewonnen heeft.

Naam:

Adres:

*Een roman van een arbeider
over het leven
van arbeiders*

DE VIER WINDEN

Een roman die ons een treffend beeld geeft van het leven der arbeiders in een Brabants textiel-stadje. Een echt Nederlands boek, dat als middelpunt heeft de strijd, welke door de arbeiders op het Duw-object „De vier Winden” wordt gevoerd.

Een boek uit de Pegasus Roman Reeks.

220 pag.

Prijs f 2.75

PEGASUS

Leidsestraat 25 - A'dam-C. - Tel. 30822 - Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 35957; girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Keizersgracht 324, Amsterdam-C.

POLITIEK EN CULTUUR

Rede van Stalin op het 19e Congres der C.P.S.U.

P. C. Hooft

Wat is „Europese Federatie“?

7e Jaargang No. 12

December 1952

Lied over Stalin	537	„De Vier Winden” - een roman over Brabantse werkverschaffings- arbeiders, N.L.	570
Rede van J. W. Stalin op het 19e Congres van de C.P.S.U.	538	Naar aanleiding van het verschijnen van „De lijdensweg”, G. d. Brabander	573
„Europese federatie” van Ameri- kaanse Quislings, A. Jeroesalimsky	543	Politiek banditisme in Australië, J. de Louw	576
Maandoverzicht	551	Humor als wapen, S.P.	578
Kroniek	555	„Lenin, keuze uit zijn werken”, deel III, en „Stalin, keuze uit zijn werken”, deel II, C.S.	579
P. C. Hooft, Theun de Vries	556	Over „De interne partijstrijd” door Lioe Sjao-sji, B.G.	582
Het vaderland van de dichter, J. Arany	569	Een rustige zomer, J. Hronek	583

Zojuist verschenen:

STALIN: „Over Lenin”

Wie zou beter over Lenin kunnen schrijven dan Stalin, de geniale voortzetter van zijn werk?

Stalin geeft hier in verschillende artikelen een beschrijving van Lenin als mens, politicus en organisator. Maar bovenal als leider met een onverwoestbaar geloof in de scheppende kracht van de arbeidersklasse.

Prijs f 0.40

Boekhandel Pegasus

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Giro 173127

POLITIEK EN CULTUUR verschijnt maandelijks bij Uitgeverij Pegasus, Leidsestraat 25, Amsterdam-C., (Tel. 30822, girorekening 173127). De abonnementsprijs per jaar is f 3,50, per halfjaar f 1,75. Losse nummers: 30 cent.

Correspondentie over betalingen en de verkoop dient naar de administratie p.a. Pegasus gezonden te worden. Alle correspondentie over de inhoud naar het redactie-adres: Prinsengracht 473, Amsterdam-C., tel. 62565.

Politiek en Cultuur

Maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme
Hoofdredacteur: J. Schalker

LIED OVER STALIN

Daar rijst over bergen en groene landouwen
op brede wieken een adelaarslied,
het lied over Stalin, die allen vertrouwen,
in wie elk zijn liefde en toekomst ziet.

Het vliegt als een vogel boven de steden.
Hoe graag had de vijand zijn grenzen gedicht!
De volkeren horen de stem van de vrede,
geen leger vernietigt wat reeds is gesticht.

't Vreest geen kerker, geen dood of bezwaren,
het bouwt in de harten een bastion.
Dit lied zingen alle verdrukten op aarde,
het is hoop en verwachting en levensbron.

Zij zingen dit lied en 't legt nieuwe banden,
zo schept de eenheid voor de scheppenden recht.
Uit vonken ontstonden gevaarlijke vlammen.
De volken marcheren naar 't laatste gevecht.

Daar rijst over bergen en groene landouwen,
waar de groet van piloten door 't wolkendek klinkt,
het lied over Stalin, die allen vertrouwen,
die iedere werker ter wereld bezingt.

(Naar een Russisch volkslied)

Rede van J. W. Stalin op het 19e Congres der C.P.S.U.

KAMERADEN! Sta mij toe, namens ons Congres alle zusterpartijen en groepen, wier vertegenwoordigers ons Congres met hun aanwezigheid hebben vereerd of die begroetingsboodschappen aan het Congres hebben gericht, te danken voor hun vriendschappelijke begroetingen, hun wensen voor verdere successen, hun vertrouwen.

Voor ons is dit vertrouwen, dat de bereidheid betekent om onze partij te steunen in haar strijd voor een stralende toekomst van de volken, in haar strijd tegen de oorlog, in haar strijd voor het behoud van de vrede, van bijzonder grote waarde.

Het zou onjuist zijn, te denken, dat onze partij, die een machtige kracht is geworden, geen steun meer nodig heeft. Dat is niet zo. Onze partij en ons land hadden steeds het vertrouwen, de sympathie en de steun van de broedervolken buiten de grenzen van ons land nodig en zullen deze altijd nodig hebben.

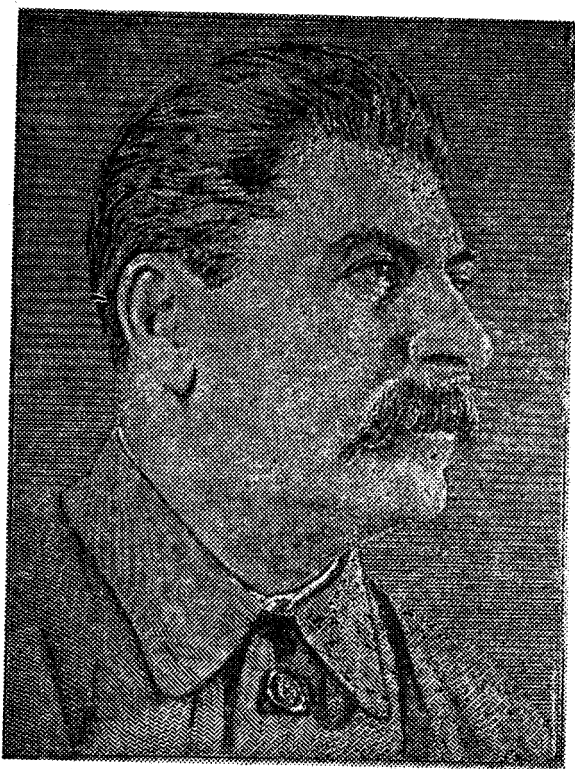
Het bijzondere van deze steun ligt daarin, dat elke ondersteuning van het vreedzame streven van onze partij voor iedere zusterpartij tegelijkertijd de ondersteuning van haar eigen volk in zijn strijd voor het behoud van de vrede betekent. Toen de Engelse arbeiders in de jaren 1918—1919, tijdens de gewapende overval van de Britse bourgeoisie op de Sowjet-Unie, onder de leuze „Handen af van Rusland!” de strijd tegen de oorlog organiseerden, was dat een ondersteuning, in de eerste plaats een ondersteuning van de strijd van hun eigen volk voor de vrede en voorts ook een ondersteuning van de Sowjet-Unie. Wanneer kameraad Thorez of kameraad Togliatti verklaren, dat

hun volken geen oorlog tegen de volken van de Sowjet-Unie zullen voeren, is dat een ondersteuning, in de eerste plaats een ondersteuning van de arbeiders en boeren van Frankrijk en Italië, die voor de vrede strijden, en voorts ook een ondersteuning van het vreedzame streven van de Sowjet-Unie. Deze bijzonderheid van wederzijdse steun is een gevolg van het feit, dat de belangen van onze partij niet alleen niet in tegenspraak zijn met de belangen van de vreedzame volken, maar integendeel met deze samenvallen. Wat de Sowjet-Unie betreft: haar belangen zijn in geen enkel opzicht te scheiden van de zaak van de vrede in de hele wereld.

Het is duidelijk, dat onze partij niet in de schuld mag blijven bij de zusterpartijen en dat zij van haar kant deze partijen en hun volken in hun strijd voor de bevrijding, in hun strijd voor het behoud van de vrede moet ondersteunen. Zoals bekend, is dit ook precies wat zij doet. Na het veroveren van de macht door onze partij in 1917 en nadat onze partij reële maatregelen had getroffen om het juk van de kapitalisten en grootgrondbezitters te liquideren, gaven de vertegenwoordigers van de zusterpartijen, in hun bewondering voor de dapperheid en de successen van onze partij, haar de naam „stootbrigade” van de wereldomvattende revolutionaire beweging en arbeidersbeweging. Daarmee drukten zij de hoop uit, dat de successen van de „stootbrigade” de toestand zou verlichten van de volken, die smachtten onder het juk van het kapitalisme. Ik meen, dat onze partij deze hoop heeft gerechtvaardigd, vooral in de tijd van de tweede wereldoorlog, toen de Sowjet-Unie de Duitse en Japanse tyrannie verpletterde en de volken van Europa en Azië bevrijdde van het gevaar van de fascistische slavernij.

Natuurlijk was het heel moeilijk, deze eervolle taak te volbrengen, zolang de „stootbrigade” op zichzelf stond en zolang zij deze leidende rol praktisch alleen moest vervullen. Maar dat is verleden tijd. Vandaag is het heel anders.

Thans, nu er van China en Korea tot Tsjechoslo-

wakije en Hongarije nieuwe „stootbrigaden” in de vorm van de volksdemocratische landen zijn ontstaan, thans is de strijd voor onze partij gemakkelijker geworden, ja, ook het werk gaat vlotter.

Bijzondere aandacht verdienen die communistische, democratische of arbeiders- en boerenpartijen, die nog niet aan de macht zijn en die evenals vroeger onder het juk van de draconische burgerlijke wetten werken. Voor hen is het natuurlijk moeilijker om te werken.

Toch is het voor hen niet zo moeilijk om te werken als het voor ons was, Russische communisten, in de tijd van het tsarisme, toen de kleinste stap vooruit tot een zware misdaad werd verklaard. De Russische communisten hielden echter stand, zij schrokken voor geen moeilijkheden terug en behaalden de overwinning. Deze partijen zullen hetzelfde doen.

Waarom zal het voor deze partijen per slot van re-

kening minder moeilijk zijn om te werken als voor de Russische communisten in de tijd van het tsarisme?

Omdat zij, ten eerste, zulke voorbeelden van strijd en successen voor ogen hebben, als er zijn in de Sowjet-Unie en in de Volksdemocratische landen. Bijgevolg kunnen zij uit de fouten en de successen van deze landen leren en zo hun werk vergemakkelijken.

Omdat, ten tweede, de bourgeoisie zelf — de voornaamste vijand van de vrijheidsbeweging — anders is geworden, wezenlijk veranderd is, reactionnairder is geworden, de verbindingen met het volk heeft verloren en daardoor zichzelf heeft verzwakt. Het is duidelijk, dat deze omstandigheid het werk van de revolutionnaire en democratische partijen eveneens moet vergemakkelijken.

Vroeger veroorloofde de bourgeoisie zich aan liberalisme te doen; zij kwam op voor de burgerlijk-democratische vrijheden en verwierf daarmee populariteit onder het volk. Thans is er geen spoor van liberalisme overgebleven. Er is geen zogenaamde „vrijheid van de persoonlijkheid” meer, de rechten van de persoonlijkheid gelden slechts voor degenen, die kapitaal bezitten, terwijl alle andere burgers als ruw mensenmateriaal worden beschouwd, dat slechts voor uitbuiting dient. Met voeten getreden is het beginsel van de gelijkgerechtigdheid van mensen en naties, het is vervangen door het beginsel van volledige rechten voor de uitbuitende minderheid en rechteloosheid voor de uitgebuite meerderheid van de burgers. Het vaandel van de burgerlijk-democratische vrijheden is overboord geworpen. Ik geloof, dat gij, vertegenwoordigers van de communistische en democratische partijen, dit vaandel moet opheffen en voorwaarts dragen, als gij de meerderheid van het volk om u wilt scharen. Er is anders niemand, die het zou kunnen opheffen.

Vroeger werd de bourgeoisie als het hoofd van de natie beschouwd, zij kwam op voor de rechten en de onafhankelijkheid van de natie, zij stelde deze „boven alles”. Thans is er geen spoor van het „nationale beginsel” overgebleven. Thans verkoopt de bourgeoi-

sie de rechten en de onafhankelijkheid van de natie voor dollars. Het vaandel van de nationale onafhankelijkheid en de nationale souvereiniteit is overboord geworpen. Zonder twijfel zult gij, vertegenwoordigers van de communistische en democratische partijen, dit vaandel moeten opheffen en vooraan dragen, als gij patriotten van uw land wilt zijn, als gij de leidende kracht van de natie wilt worden. Er is anders niemand, die het zou kunnen opheffen.

Zo staan de zaken tegenwoordig. Het is duidelijk, dat al deze omstandigheden het werk van de communistische en democratische partijen, die nog niet aan de macht zijn, moeten vergemakkelijken.

Bijgevolg is er alle reden om te rekenen op de successen en de overwinning van de zusterpartijen in de landen van de heerschappij van het kapitaal.

Leve onze zusterpartijen!

Een lang leven en goede gezondheid voor de leiders van de zusterpartijen!

Leve de vrede tussen de volken!

Weg met de oorlogsbrandstichters!

(14 October 1952)

„EUROPESE FEDERATIE” van Amerikaanse Quislings

I

WAT plaatsvond op de laatste September-zitting van de Consultatieve Assemblée van de Raad van Europa in Straatsburg zou een politieke klucht kunnen schijnen, die zelfs ongevoel is in die atmosfeer van koud cynisme, onovertroffen huichelarij en gladder banaliteit die kenmerkend is voor de hedendaagse imperialistische diplomatie. De politieke leiders van de West-Europese landen, hetzij groot of klein, wedijverden met elkaar in betuigingen van liefde voor „Europa” en toewijding aan het idee van Europese eenheid. Maar tegelijkertijd vonden zij, met behulp van misleidend woordgegoochel, duizenden excuses om niet deel te nemen aan de uitvoering van dit „idee” en schoven zij de gehele verantwoordelijkheid af op hun partners.

Dit keer bespraken zij plannen voor een „Europese Federatie”, en hoewel niemand openlijk zei dat de plannen hun oorsprong vonden bij de Amerikaanse regeerders, wist, begreep en erkende zwijsend elke aanwezige dat dit het geval was. Het merkwaardige was echter, dat dit zelfs niet de voorstanders van het cosmopolitische idee van „Europese Federatie” of andere vormen van „verenigd Europa” enthousiast scheen te maken. De enige uitzonderingen vormden politieke leiders van het type Paul Reynaud, de oude doodgraver van Frankrijk, en Spaak, die gewikkeld was in alle politieke veilingen, die het Amerikaanse Departement van Buitenlandse Zaken in West-Europa op touw zet — kortom, de leiders die zich openlijk aan Washington ondergeschikt maken.

Natuurlijk kan er niet de minste twijfel bestaan over de Amerikaanse oorsprong van de plannen, die thans worden uitgebreed voor een „Verenigd Europa”, voor een „Europese Federatie” of een „Verenigde Staten van Europa”. Vanaf het ogenblik dat het Marshall-plan in uitvoering werd gebracht, begonnen namelijk de politieke afgezanten en agenten van Wallstreet in Europa het idee te propageren, dat „Europese eenheid” het enige middel was om de wonden te genezen, die de tweede wereldoorlog had geslagen. Het plan beoogde aanvankelijk economische eenheid, maar het werd spoedig gevolgd door plannen voor militaire en politieke eenheid. En de „aanbevelingen”, die uit New York en Washington kwamen, maakten al gauw plaats voor openlijke eisen, en later voor dreigementen tegen de West-Europese landen, die onder het juk van het Marshall-plan waren gekomen.

Paul Hoffman, de eerste administrateur van dit agressieve en knechtende plan, die optrad als consul van het Amerikaanse

dollar-rijk in de West-Europese provincie, eiste dwingend dat de landen onder zijn heerschappij afstand deden van hun souvereiniteit in zaken van economische politiek en buitenlandse handel en hun grenzen wijd openzetten voor Amerikaanse monopolie-expansie.

Dientengevolge werden, onder directe druk van de Verenigde Staten, een reeks agentschappen en organisaties opgericht in dienst van de economische, politieke en militaire heerschappij van het Amerikaanse imperialisme in West-Europa: de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking, de Raad van Europa, de Europese Betalingsunie, de Europese Kolen- en Staalgemeenschap (het Schumanplan), de Europese Defensie Gemeenschap en het Europese Leger, waarvan de Hitler-Wehrmacht, die thans wordt hersteld in West-Duitsland (het Plevanplan), deel moet uitmaken. Elk van deze „supra-nationale” organisaties was bestemd om de nationale souvereiniteit van de historisch gevormde Europese staten zo veel mogelijk te beperken, om de heerschappij van de regerende kringen van de Verenigde Staten op elk gebied van het economische, politieke en culturele leven van de volken van West-Europa te vestigen, en om het mogelijk te maken, hun grondgebied als oorlogsbases en hun jeugd als kanonnenvlees te gebruiken in de oorlog, die beëindigd wordt tegen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratieën.

In deze omstandigheden wordt de „eenwording van Europa”, in de vorm van een „Europese Federatie” of een „Verenigde Staten van Europa”, door de transatlantische kandidaten voor de wereldheerschappij gezien als de vervulling van hun cosmopolitische plan om het gehele, alzijdige en definitieve afstanddoen door de West-Europese landen te verzekeren van hun staatkundige souvereiniteit, van hun historisch gevormde nationale tradities, nationaal bewustzijn en cultuur, ten bate van de verreikende expansionistische doeleinden van het Amerikaanse imperialisme.

Amerikaanse journalisten in het imperialistische kamp trachten niet eens deze doeleinden te verbergen. Zo schreef de *New York Times* reeds in December 1951, handenwrijvend van plezier over de vorderingen van de Schuman- en Plevanplannen:

„Deze beide opvattingen moeten verbonden worden als een onverbreekbaar bestanddeel van dezelfde brede aspiratie — een nauwere eenheid tot stand te brengen tussen de West-Europese naties, terwijl zij steeds meer afstand doen van hun nationale souvereiniteit..... Uiteindelijk betekent dit de vestiging van één gewapende strijdmacht met een gemeenschappelijk uniform voor alle contingents, één militair begrotingsstelsel, één doelmatige wijze van voortbrenging en bewerking van zulke grondstoffen als kolen en staal en een geleidelijke opheffing van politieke, fiscale en tariefmuren.”

Het doel is dus om een militaire en politieke machine te scheppen, die door de Verenigde Staten wordt gecontroleerd, terwijl de gemarshalliseerde landen van West-Europa volledig afstand doen van hun staats- en nationale souvereiniteit, waar-

voor de volken in ruil het bedriegelijke idee van „Europese eenheid” krijgen aangeboden, een idee dat uit het arsenaal van Hitler stamt.

Hoe misleidend dit idee is, ook in zijn nieuwe Amerikaanse vorm, kan uit het feit worden opgemaakt, dat dezelfde kringen die het propageren, tegelijkertijd de souvereiniteit van hun Bonnsse knechtstaat voorstaan. Zo krijgen wij een politieke paradox: de oproep voor herstel van soevereine rechten voor de West-Duitse „Federale Republiek”, die als hoeksteen van de onlangs uitgeroepen „Europese Federatie” wordt beschouwd, gaat gepaard met een oproep aan de andere deelnemers van de „Europese Federatie” om hun souvereiniteit overboord te werpen!

Uit ervaring weten de Amerikaanse monopolisten, dat de grootste hinderpaal voor de verwezenlijking van hun agressieve doeleinden de beweging van de volken ter verdediging van hun nationale onafhankelijkheid, hun culturele waarden en hun toekomst is.

De Amerikaanse leiders kregen verleden jaar hun eerste les, toen veertien leden van het Congres in Straatsburg kwamen, waar zij na een ontmoeting met de leden van de „Europese Raad” spoedig een politieke overeenkomst over de vorming van de „Europese Federatie”, die zij nodig hadden, hoopten te sluiten. Zij rekenden er blijkbaar op dat zij, als zij maar hard genoeg op tafel sloegen, de bereidwillige leden van de „Europese Raad” konden dwingen, een besluit uit te vaardigen, waarbij de vorming van de „Europese Federatie” werd uitgeroepen. Alles wat de congresleden konden doen, gezien hun gebrek zowel aan overtuigende argumenten als aan een positief program dat tot het volk sprak, was echter, met hun bekende arrogantie de „eenwording van Europa” te eisen en de West-Europese landen met allerlei economische, diplomatieke en militaire straffen te dreigen, als zij weigerden om te gehoorzamen. Maar noch de dreigementen van Washington, noch de verdere pogingen om hen over te halen leverden de verlangde resultaten op. Washingtons poging om Groot Brittannië, Frankrijk en andere Europese mogendheden in de „Federatie” te „jagen”, zoals de Londense *Spectator* het noemde, mislukte.

II

NA de mislukking van de Straatsburg-conferentie van 1951, waren de USA-regeerders gedwongen, de volgende drie omstandigheden te erkennen: ten eerste, dat de plannen voor „Europese Federatie” stootten op sterk verzet van de zijde van de West-Europeanen, ten tweede, dat hun verwezenlijking zeer moeilijk werd gemaakt door de groeiende imperialistische tegenstellingen, in de eerste plaats tussen Groot Brittannië en de Verenigde Staten; ten derde, dat verdere po-

gingen om de openbare mening te beïnvloeden vereist werden, voordat de plannen enige vooruitgang konden boeken. Het Amerikaanse tijdschrift *Collier's* verklaarde openlijk, dat er geen „massale beweging voor vereniging in West-Europa” bestond, en dat de „Europese eenwording gebouwd wordt door een betrekkelijk kleine groep” van mensen, die het tijdschrift zalvend staatslieden en denkers noemt.

Om de gedachten van deze „denkers” te stimuleren bracht dit Amerikaanse tijdschrift, dat als oorlogspropagandist berucht is, een stelling naar voren, die door talrijke organen van de Amerikaanse en veramerikaniseerde pers in West-Europa werd overgenomen: de „eenwording van Europa” is historisch onvermijdelijk. In zijn speurtocht naar historische precedënten, deed de Amerikaanse propaganda een beroep op ... Hendrik IV, met de bewering dat deze koning van Frankrijk reeds in 1638 een „vrijwillige” Verenigde Staten van Europa had voorgesteld. Het is moeilijk te zeggen wat in deze bewering overheerst, domheid of onwetendheid. In de eerste plaats werd Hendrik de Vierde in 1610 gedood. In de tweede plaats is de poging om hem het idee van een „Verenigde Staten van Europa” toe te schrijven een vervalsing van de geschiedenis. Hendrik zei: „Ik verklaar dat het land, waarvan de bewoners Spaans spreken, het bezit van Spanje moet blijven, en dat het land waarvan de bewoners Duits spreken aan Duitsland moet behoren”. Het idee dat aan Hendrik de Vierde wordt toegeschreven, werd uitgedrukt door zijn raadgever Sully, in zijn verhandeling „Het grote ontwerp”, dat niet de oprichting van een „Europese Federatie” voorstelde, maar de vestiging van Frankrijks heerschappij over het grootste gedeelte van het Europese werelddeel.

Aanvoelend dat deze historische „argumenten” geen morele sanctie aan het Amerikaanse plan van „Europese Federatie” geven, verklaarde *Collier's* met zijn bekende cynisme dat de voorlopers van de huidige Amerikaanse politiek in Europa „de kortstondige rijken van Napoleon Bonaparte en Adolf Hitler (zijn), die gebouwd werden op verovering en gehandhaafd werden met geweld”. Dit komt dan ook veel dichter bij de waarheid.

III

ONDANKS de druk, die Amerika op de West-Europese landen heeft uitgeoefend, en ondanks de pogingen van de laatste maanden om de openbare mening ten gunste van een „Europese Federatie” te beïnvloeden, zijn de resultaten minimaal. Dit bleek verleden maand op de bijeenkomst van de Consultatieve Assemblée van de Raad van Europa in Straatsburg. De Amerikaanse monopolisten hadden veel van deze zitting verwacht. Paul Reynaud en de andere politieke handlangers van het Amerikaanse imperialisme eisten een spoedige

„eenwording van Europa” als het enige middel om te ontkomen aan de positie van „niet-betalende debiteuren” van de Verenigde Staten.

Maar van de eerste dagen af vertoonde de Straatsburg Assemblée een beeld, dat deed denken aan spinnen in een fles. Naar aanleiding van de toekomst van de Saar-kolenmijnen vond een botsing plaats tussen de beide voornaamste deelnemers in de „Europese Gemeenschap” — de West-Duitse en Franse monopolisten.

Niet zolang geleden legde de Franse regering, die afging op de steun van het Amerikaanse imperialisme en die verlangde naar de ontleding van Duitsland, beslag op dit voormalig Duits gebied. Thans eisen de West-Duitse monopolisten, die voelen dat de steun van het Amerikaanse imperialisme bezig is naar hun kant door te slaan, de terugkeer van de Saar. De Adenauer-klied, die het scheuren van Duitsland voorstaat en de strijd voor eenheid saboteert, tracht politieke munt te slaan uit deze eis. Deze reactionaire klied, die de ontwikkeling van de democratische volksbeweging in West-Duitsland poogt tegen te gaan en die het volk van zijn elementaire rechten berooft, besloot de zitting van de Consultatieve Assemblée te gebruiken om zich voor te doen als voorvechter van de democratische rechten van de Saar-bevolking.

De reactionnaire Franse regeerders echter, die het Saar-vraagstuk van een internationale zaak in een interne aangelegenheid trachten om te zetten, beantwoordden deze zet door hun eigen Quislings op het toneel te brengen. Zij waren eveneens voorvechters van de democratie — van het democratische beginsel van niet-inmenging in hun binnenlandse aangelegenheden — en zij verzochten de Assemblée om bescherming tegen de Duitse aanspraken. De Fransen lieten zelfs doorschemeren dat de annexatie van de Saar door Frankrijk, in welke vorm dan ook, het begin van... de eenwording van Europa was. De West-Duitsers, van hun kant, zeiden met zoveel woorden, dat er voor de Fransen geen reden was om aan te dringen op de vestiging van Franse souvereiniteit in het Saargebied, aangezien Frankrijk in het „Verenigde Europa” zijn eigen souvereiniteit zou verliezen.

Deze strubbelingen over de Saar waren slechts een voorspel tot de strijd, die in de Straatsburg Assemblée hoog oplaaide. Maar ook in het Saar-vraagstuk bleek het effect van het zwakker worden van Frankrijks politieke positie en het revanchistisch streven van de West-Duitse monopolisten en militaristen. Daar zij zich bewust zijn van het hun toegemeten aandeel in het door de USA gecommandeerde „Europese Leger”, worden zij steeds aanmatigender. Dit kwam tot uitting in de redevoering van de West-Duitse gedelegeerde, een zekere Semler. Toen hij sprak over de economische betrekkingen tussen de West-Europese mogendheden en de overzeese koloniale gebieden in

verband met het plan om een „Europese Federatie” op te richten, bracht hij o.a. als eis naar voren, dat alle leden van de „Europese Gemeenschap” gegarandeerd toegang zouden krijgen tot de grondstoffenbronnen en koloniale markten. Hij eiste zelfs, dat gunstige omstandigheden geschapen moesten worden voor de verplaatsing naar overzeese gebieden van mensen en ondernemingen uit die landen die „geen verantwoording dragen voor de gegeven kolonie”. Zo stootten de koloniale mogendheden, in de eerste plaats Frankrijk en België, door de „Europese Federatie” politiek te onderschrijven, van het begin af aan op de koloniale eisen van de Duitse monopolisten, die in overeenstemming met de USA-monopoliebelangen optreden.

Bij het aan de man brengen van het plan voor „Europese Federatie” streeft het Amerikaanse imperialisme er naar, zijn West-Duitse vazal te gebruiken niet alleen om zijn ongedeelde macht in West-Europa te vestigen, ten einde het kamp van democratie en socialisme te bestrijden maar ook om nog verder door te dringen in de koloniale bezittingen van de oude Europese kapitalistische mogendheden, achter het rookgordijn van „het communisme te bestrijden”.

Terwijl de vertegenwoordigers van de Franse monopolisten — de voorstanders van „vriendschap” (op de grondslag van het Amerikaanse Schumanplan) met hun vijanden van oude datum, de West-Duitse monopolisten — gedwongen waren deze brutale aanbevelingen te slikken, legden de Britse vertegenwoordigers geen enkel enthousiasme aan de dag voor de beginselen en voorwaarden van dit vers-uitgebroede plan voor „Europese Federatie”. Volgens Teitgein, een van de Franse vertegenwoordigers, beseffen velen dat Groot Brittannië „alleen aan de Federatie wenst deel te nemen, omdat het, nu het ziet dat deze verwezenlijkt wordt, het werk daarvan wil hinderen”. Volgens de conservatieve *Daily Mail* was de richtlijn van Groot Brittannië, dat

„deze Schuman-Assemblée, die enorme industriële grondstoffenbronnen beheerst, in een machtig Federaal Europa kan veranderen, wellicht onder Duitse leiding. Het zou niet alleen in staat zijn, meer dan Groot Brittannië te produceren en het bij de verkoop buiten te sluiten, maar het zou ook dat soort onevenwichtigheid in de Europese machtsverhoudingen tot stand brengen, dat het doel van de Britse buitenlandse politiek is om te verhinderen.”

Kortom, wegens economische zowel als politieke redenen zijn de Britse regerende kringen niet verlangend om een plan te steunen, dat, als het uitgevoerd wordt, niet alleen de invloed van hun Amerikaanse, maar ook van hun Duitse concurrenten zal versterken. Een dergelijke houding werd door de vertegenwoordigers van verschillende andere landen ingenomen. Zo erkende de Zweedse gedelegeerde, Karl Wistrand, met zoveel woorden dat de functies van de toekomstige Europese statenbond voornamelijk een militair karakter zouden hebben, en hij

zei verder dat „de openbare mening nog niet rijp is voor samenwerking in alle vormen”. Hij gaf te kennen, dat de Zweedse regering, hoewel zij het graag wilde, nog niet openlijk kon deelnemen aan de „Europese Federatie”, die bestemd is het politieke en militaire wapen van het agressieve Amerikaanse imperialisme te worden.

IV

ALLES bij elkaar rechtvaardigde de Consultatieve Assemblée niet de hoop, die Washington er in gesteld had. Zij toonde echter wel aan dat de plannen voor een „Europese Federatie”, die de Amerikaanse imperialisten ten eigen bate in elkaar trachten te zetten, nog reactionnairder en agressiever zijn dan de overeenkomstige plannen, die gedurende de eerste wereldoorlog werden voorgesteld. Reeds toen, in 1915, verklaarde W. I. Lenin, dat

„een Verenigde Staten van Europa, onder het kapitalisme, gezien de economische omstandigheden van het imperialisme..... hetzij onmogelijk, hetzij reactionnair is.”

„Natuurlijk zijn tijdelijke overeenkomsten tussen kapitalisten en tussen de mogendheden mogelijk. In dit opzicht is een Verenigde Staten van Europa mogelijk als een overeenkomst tussen de Europese kapitalisten..... maar waarvoor? Alleen met het doel om gemeenschappelijk het socialisme in Europa te onderdrukken, om gemeenschappelijk de koloniale buit te beschermen.....”

In tegenstelling tot de plannen voor het oprichten van een „verenigde Staten van Europa”, die gedurende de eerste wereldoorlog werden opgeworpen, werden de huidige plannen voor een „Europese Federatie” door het Amerikaanse imperialisme uitgedokterd, in zijn eigen belang. Onder de vlag van „anti-communisme” en van „bescherming van de vrijheid”, zijn de Amerikaanse monopolies er op uit, om de gunstigste voorwaarden te scheppen voor de verwezenlijking van hun verreikende plannen van verovering, vooral om de oude kapitalistische mogendheden te onderwerpen en hun uitgebreide koloniale bezittingen te grijpen. De lawaaiige campagne voor „bestrijding van het communisme”, die in verband met de „Europese Federatie” wordt gevoerd, dient in dit geval eveneens als een rookgordijn, waarachter het Amerikaanse imperialisme zijn Europese „vrienden” tracht te overweldigen.

De September-zitting van de assemblée toonde ook aan, dat het voor zijn deelnemers veel gemakkelijker was om de voorstellen te onderzoeken voor de status van de „Europese Federatie”, die door een groep gehuurde juristen werden opgesteld, dan om tot politieke besluiten te komen, die de transatlantische ontwerpers van een „Verenigde Staten van Europa” geheel zouden voldoen. Er is niets toevalligs of onverwachts in de tegenslag, die de Amerikaanse imperialisten ondervonden. De Straatsburg Assemblée was de arena van de diepgaande economische en politieke tegenstellingen, die zich verscherpen in

de kapitalistische wereld. En alle pogingen van de Amerikaanse monopolisten om deze tegenstellingen uit te wissen binnen een „Europese Federatie” onder hun toezicht liepen op niets uit.

Het voornaamste is, dat de Amerikaanse plannen voor een „Europese Federatie” op sterk verzet van de Europese volken stuiten. Spaak, een van de vooraanstaande rechtse sociaaldemocraten, die de agenten van het Amerikaanse imperialisme zijn, verzocht het Amerikaanse volk reeds nederig in *New York Times Magazine* om niet verbaasd en geërgerd te zijn over „de langzaamheid waarmee de Europeanen het nieuwe Europa maken”. Het feit betreurend, dat de Europese mensen hun nationale onafhankelijkheid, historische tradities en nationale eer, op prijs stellen, zei Spaak verder: „Slechts een zeer beperkte élite in elk land is in staat in contact te treden met de overeenkomstige élite in andere landen”. Dit betekent dat de Amerikaanse bazen, bij het najagen van hun doel om een „Europese Federatie” te vormen, in Europa slechts kunnen rekenen op een kleine groep cosmopolitisch-gezinde Quislings.

Het Amerikaanse imperialisme en zijn voorstanders trachten met geweld de loop van de historische ontwikkeling van de volken, met alle bijzondere kenmerken van elk van de West-Europese landen te veranderen en daarbij kunstmatig de erbarmelijke „Amerikaanse levenswijze” aan hen op te dringen. Maar zij vergeten het onaantastbare feit, dat in de tweede helft van de twintigste eeuw, met het bestaan van het machtige kamp van democratie en socialisme, het laatste en beslissende woord gesproken zal worden door de volken, waarvan de verenigde krachtsinspanning de agressieve bedoelingen van de Amerikaanse imperialisten en hun Europese Quislings teniet kan doen.

A. JEROESALIMSKY

(*Nieuwe Tijden*, nr. 42)

De burgerlijke periode van de geschiedenis moet de materiële basis scheppen van de nieuwe wereld — aan de ene kant internationale uitwisseling en verkeer, gegrond op de onderlinge afhankelijkheid van de mensheid, en de middelen hiervoor; aan de andere kant de ontwikkeling van de productiekrachten van de mens en de omvorming van materiële productie tot een wetenschappelijke beheersing van de natuurlijke bronnen. De burgerlijke industrie en handel scheppen deze materiële voorwaarden van een nieuwe wereld op dezelfde manier als geologische revoluties de oppervlakte van de aarde hebben geschapen. Wanneer een grote maatschappelijke revolutie zich de resultaten van het burgerlijke tijdperk, de internationale markt en de moderne productiekrachten zal hebben eigen gemaakt en deze zal hebben onderworpen aan het gemeenschappelijke beheer door de verst ontwikkelde volken, pas dan zal de menselijke vooruitgang niet meer lijken op die afschuwelijke heidense afgod, die zijn nectar alleen maar uit de schedels van verslagen vijanden dronk.

(*New York Daily Tribune*, 8 Aug. 1853)

K. MARK

MAANDOVERZICHT

DE huidige regeringspolitiek in haar uiterste consequentie dreigt op een tweede Duitse overheersing van Nederland uit te lopen. Dit zei de algemeen-secretaris van onze partij, Paul de Groot. Deze conclusie wordt volkomen door de feiten van de laatste tijd bevestigd.

Deze politiek wordt op bevel van Amerika uitgevoerd. De Amerikaanse imperialisten streven naar de wereldheerschappij om de hoogste winsten te bereiken; derhalve willen zij de volkeren in oorlog brengen tegen de Sowjet-Unie en de Volksdemocratische staten. Om deze wereldheerschappij te verkrijgen dringen zij echter ook tegelijkertijd de oude koloniale machten uit de koloniën terug en maken niet alleen de economie van deze landen aan hen ondergeschikt, maar zij hebben hen politiek en militair aan zich onderworpen, zodat deze landen in feite hun onafhankelijkheid hebben verloren. Hierbij hebben de Amerikanen de fascistten in West-Duitsland in het zadel geholpen, waarbij Adenauer en zijn z.g. parlement, om met de woorden van Paul de Groot te spreken, een vijgeblad zijn. Zodoende wordt West-Duitsland tot de gendarme van Europa. Terwijl de imperialisten echter spreken over gevaar uit het Oosten, betrekken zij in werkelijkheid de vredespolitiek van de Sowjet-Unie in hun berekeningen.

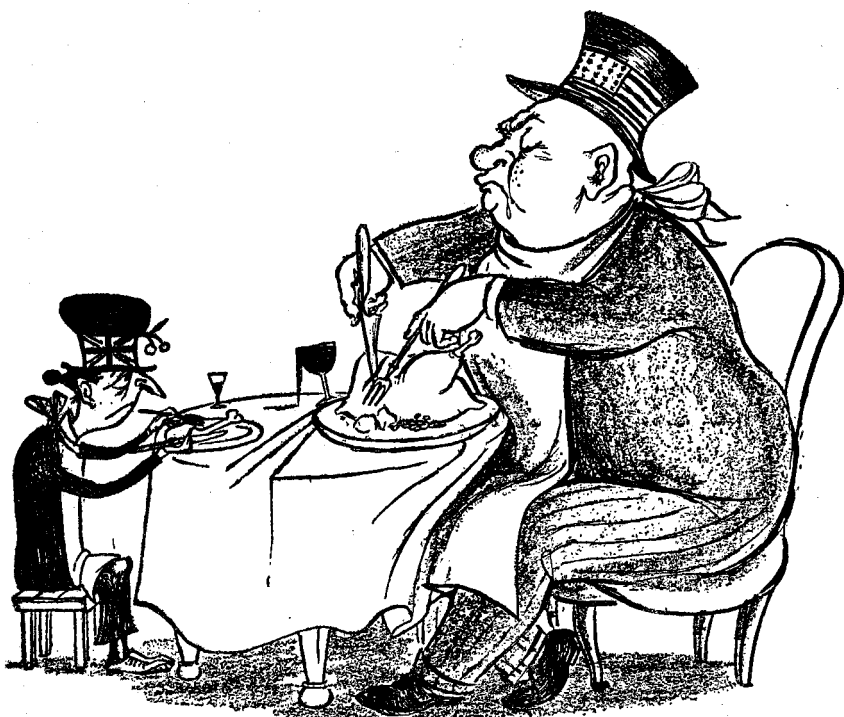
De Amerikaanse imperialisten steunen de agressieve plannen in Oostelijke richting, in de hoop hun greep op West-Duitsland te behouden. Stalin toonde aan, dat hierdoor niet alleen de tegenstellingen tussen Amerika-West-Duitsland aan de ene zijde en Engeland-Frankrijk aan de andere zijde toenemen, maar ook de tegenstellingen tussen Amerika en West-Duitsland en Amerika en Japan zullen tot ontwikkeling komen. Stalin constateerde dat de tegenstellingen tussen de imperialistische staten onderling op het ogenblik sterker is dan de tegenstellingen tussen de imperialistische staten en de socialistische staten. De Duitsland-politiek van Amerika zal hierdoor ook tot mislukking gedoemd zijn.

Laten wij in verband met het bovenstaande de feiten eens bezien.

Minister Zinn van de West-Duitse staat Hessen heeft zowel bij een persconferentie als in het parlement van Bonn aan het licht gebracht dat de Bond van de Duitse Jeugd, een fascistische organisatie, groepen van terroristen gevormd heeft en opleidt. Tegelijkertijd worden fascistten op grote schaal militair geoefend met de bedoeling dat zij de kern van de op te richten weermacht zullen vormen. Deze terreurorganisaties worden door de regering van Bonn de hand boven het hoofd gehouden, reeds gearresteerden worden vrijgelaten. Deze organisaties hebben lijsten van personen, die ze onschadelijk willen maken. Op deze lijsten staan zowel communisten, sociaal-democraten

als de handelaars, die met Oost-Duitsland handel drijven. Het blijkt dat deze organisaties onder rechtstreeks commando van de Amerikaanse generaal Bedell Smith staan, de leider van de CIA, de Amerikaanse geheime dienst. Daarnaast was Adenauer gedwongen toe te geven, dat het grootste deel van het personeel van de ministeries bekende fascistena waren. In zijn woede zei hij, dat het maar eens uit moest zijn met deze speurtocht naar nazi's.

Door deze feiten gaan de volksmassa's beter de ware betekenis van de Europese Defensie Gemeenschap zien. Vooral in Frankrijk neemt de strijd van de massa hiertegen snel toe. Dit blijkt wel uit het grote aantal uitlatingen van officiële personen en bekende politici. De president van de Franse republiek sprak van het „grievend” optreden van de „Amerikaanse vrienden”. Daladier en Herriot spraken zich tegen het E.D.G.-verdrag in zijn huidige vorm uit en drongen op een revisie aan. Want het staat als een paal boven water, dat dit verdrag een overheersende positie aan West-Duitsland zal brengen. Immers, dit

Onlangs beklagde zich zelfs de Engelse conservatieve pers bitter over het feit, dat men Engeland als een arm gezinslid behandelde, dat men de les leest, grof bejegt of negeert. En een van de conservatieve bladen, de „Daily Mail”, schreef: „Als wij onze posities dan hier, dan daar verliezen, zullen wij binnenkort niets meer te verliezen hebben.” (Uit de rede van kam. Beria op het 19e Congres van de CPSU.)

werd ook door de Franse Hoge commissaris in West-Duitsland in zijn geheim rapport aan de regering naar voren gebracht. Ook in het Franse leger is in de laatste tijd een sterke verzetsbeweging tegen de heroprichting van de Duitse Wehrmacht ontstaan. De Franse regering gaat hierdoor, onder druk van West-Duitsland en Amerika, tot verdere fascistische maatregelen over. Zij wil de communisten, die zoals in ieder land aan het hoofd van de strijd voor nationale onafhankelijkheid staan, van de massa trachten te isoleren. Er zijn weer een aantal arrestaties verricht en zij wil de parlementaire onafhankelijkheid van enige partijleiders opheffen, teneinde deze voor een krijgsraad te brengen op grond van de wet tegen de ondermijning van de moraal in het leger. Op deze wijze wil men toch proberen het E.D.G.-verdrag te laten ratificeren.

Maar er is meer. Onze regering, die slaafs de Amerikaanse politiek tegen de belangen van ons volk doorvoert, moet een handje helpen. Op 8 November wist de New-York Times te melden, dat de Nederlandse regering de indiening van het wetsontwerp voor de ratificatie van dit verdrag zou vervroegen om druk op de andere landen uit te oefenen en een revisie van Frankrijk ervan te voorkomen. Dit moest minister Staf onder druk van de Communistische afgevaardigde Jan Haken bevestigen. Natuurlijk zei hij niet dat dit het bevel van Amerika was.

Dit is niet de wil van ons volk. Het wenst geen nieuwe Duitse overheersing. Het gevaar hiervan wordt begrepen. Dit blijkt o.m. uit de kwestie met Lages. Toch wil onze regering de ratificatie doorzetten. Zij ondervindt hierbij de warmste ondersteuning van de PvdA-leiders als Vorrink en KVP-leiders als Romme, zoals het parlementaire debat over de oorlogsbegroting bewees. In dit debat moest minister Staf ook toegeven dat de commandant van de Nederlandse divisies of legerkorpsen een Duitser kan zijn. We behoeven er niet aan te twijfelen dat het inderdaad een nazi-generaal zal zijn. Een herleeft Duitse Wehrmacht, waarvan Eisenhower reeds zei dat deze zo sterk moest zijn, dat ze in elke richting kan aanvallen, dus ook naar het Westen, en een nazi-generaal commandant van onze troepen — wat betekent dit anders dan dat ons volk aan de fascistten wordt overgeleverd of om een oude Duitse uitspraak te gebruiken, dat wij ons zelf annexeren?

De kosten van deze politiek — om opnieuw onder de fascistische soldatenlaars te zuchten — moet ons volk opbrengen. De werkloosheid is in October reeds weer aanzienlijk gestegen en bedroeg aan het einde van deze maand 120.317 en het vorig jaar eind October 93.800. Dit zijn de officiële cijfers, het werkelijke aantal ligt veel hoger. Wat doen de PvdA-leiders? Een van haar voornaamste verkiezingsleuzen was immers tegen de werkloosheid gericht? Wat doen de NVV-leiders, die ook zulke grote woorden tegen de werkloosheid hebben gesproken? Niets! Ad. Vermeulen zei in zijn radiopraatje, dat er wel een grotere werkloosheid te verwachten was, en dat we rustig moesten

wachten op de plannen van de regering. Dat geluid hebben we meer dan eens gehoord. Direct zijn er maatregelen nodig. De werklozenbeweging heeft de regering concrete eisen voorgelegd. waarbij we het feit kunnen constateren dat er aan de basis bij de werklozen zelf een groeiend streven naar gemeenschappelijk optreden vast te stellen is, hetgeen b.v. sterk tot uiting komt in het deelnemen van talloze NVV-arbeiders in de Amsterdamse werklozenbeweging. De strijd van de werklozen zal nog meer verbonden moeten worden met die van de werkenden en ook met de middenstand, die steeds meer de terugslag hiervan in haar omzetten ondervindt. De ondernemers doen van alles om de productiviteit te verhogen. Veranderde loonsystemen, werkclassificaties en dergelijke kapitalistische methoden meer, die door het NVV ondersteund worden, zijn en worden door de ondernemers uitgedokterd. Iedere arbeider weet, dat dit de werkloosheid nog meer zal vergroten. Gelukkig blijkt uit de conflicten, en ook uit de gehouden kernverkiezingen in een aantal grote bedrijven, dat de eenheid tussen de arbeiders — hoe ook georganiseerd — groeiende is.

In de grote ondernemingen zijn grote reserves opgepot. De regering heeft een wetsvoorstel ingediend om de dividendstop nog twee jaar (oorspronkelijk drie jaar) te handhaven. Hiermee nemen de ondernemers geen genoegen. Bij monde van de KVP-er Lucas is een amendement ingediend om het slechts voor èèn jaar te doen. Bij de verdediging van het wetsvoorstel door de PvdA kwam de ware aap uit de mouw. Dit werd niet in het belang van de arbeiders gedaan, maar uit angst het algehele vertrouwen te verliezen. Alleen uit sociaal-psychologische overwegingen. Zij smeekten in feite de ondernemers, om dit toch te begrijpen. Terecht stelde Frits Reuter voor om deze reserves te gebruiken bij slapte in het bedrijf en daarvoor wettelijke waarborgen te scheppen. Ligt hier niet de hond begraven? Willen zij niet juist daarom zo spoedig mogelijk tot verdeling van deze reserves overgaan? De éénsgezinde strijd van de arbeiders zou dergelijke maatregelen kunnen afdwingen.

Daarnaast liet het Congres van Volksonderwijs zien tot welke verwaarlozing de oorlogspolitiek op het gebied van het onderwijs leidt. Zeer terecht zei de secretaris dat hij liever scholen dan kanonnen had.

Van deze regering is geen andere politiek te verwachten. Integendeel, door de verkiezing van Eisenhower tot president van de Verenigde Staten zal de druk op de geknechte landen nog toenemen.

Het verzet van de volksmassa's tegen deze politiek komt tot uitdrukking in de toenemende ondersteuning van het Volkencongres voor de Vrede, dat 12 December in Wenen geopend zal worden. Mensen van allerlei richting, arbeiders, kunstenaars, intellectuelen en politici zenden hun adhaesie-betuigingen en zullen aan dit congres deelnemen. De briefwisseling tussen de Italiaanse afgevaardigde Nitti en Prof. Joliot Curie heeft

zeker veel bijgedragen om de doelstellingen van dit congres te verduidelijken. Geen enkele belemmering wordt aan de deelnemers opgelegd; er bestaat alleen de vaste wil om met andersdenkenden het gesprek te openen, schreef deze. Zonder twijfel zal dit congres er veel toe bijdragen om de strijd voor vrede en nationale onafhankelijkheid te versterken.

18 November 1952.

RECTIFICATIE

In plaats van het cijfer 674.000, op pag. 501 in het vorige nummer, 4e regel v.o., leze men: *1,25 miljoen*. Thans is het aantal studenten in de S.U. reeds 1,4 miljoen.

KRONIEK

(15 October - 15 November)

OCTOBER

- 15 Slotzitting van het 19e Congres van de CPSU.
- Benelux-conferentie wederom zonder resultaat geëindigd.
- 16 Perzië verbreekt de diplomatieke betrekkingen met Groot-Brittannië.

NOVEMBER

- 1 Uit de Memorie van Antwoord met betrekking tot de oorlogsbegroting blijkt, dat de Nederlandse strijdmacht aan Bonn wordt uitgeleverd.
- 5 Eisenhower tot President van de Verenigde Staten gekozen.
- 7 De 35ste verjaardag van de Octoberrevolutie wordt over de gehele wereld met groot enthousiasme gevierd.
- 12 Een nieuwe provocatie van de BVD voor de rechtbank onthuld.

Het nationale erfgoed

P. C. HOOFT

DE onlangs verschenen biografie van de dichter-prozaschrijver Pieter Cornelisz. Hooft (1581—1647) door Dr. H. W. van Tricht¹⁾ is een belangrijke bijdrage tot ons nationaal cultuurbesef, en gaat alleen daarom al ons, communisten, bijzonder aan. Er bestond vòòr deze levensbeschrijving nog geen uitvoerig, modern geschrift over Hooft; en al hadden wij de nadruk hier en daar anders willen zien gelegd, meer vernemen over bepaalde achtergronden, of een andere verdeling van licht en donker gewenst, Dr. Van Tricht laat ondanks zijn idealistisch standpunt de feiten terdege spreken en verwaarloost ook bepaalde sociale zijden van het Hooft-beeld niet. Wij mogen zijn boek daarom een waardevolle bezinning noemen op het nationaal erfgoed, dat ons mede door Hooft is nagelaten, te meer waar deze biografie met grote zorg en geest is geschreven.

Het idealistische standpunt van Dr. Van Tricht komt misschien het duidelijkst tot uiting in zijn Inleiding. Hier wordt een uitvoerig beeld geschetst van de veranderingen, die de Renaissance meebracht, waarbij de volle nadruk valt op de intellectuele verschuivingen, en niet op de primaire, economische, welke de breuk met de middeleeuwen teweeg brachten en daarmee een nieuw mensentype schiepen, waarvan P. C. Hooft er ontegenzeggelijk een is. In zijn *Dialectiek der Natuur* heeft Friedrich Engels deze periode gekenschetst als die van nieuwe nationale eenheden, meest monarchieën, waarin de adelsheerschappij de nek brak over de opkomende burgerijen, welke de wereld gingen ontdekken en veroveren, wereldhandel en industrie grondvesten, de dictatuur van de kerk door nieuwe wetenschap omver stieten, en het aanzijn gaven aan geniale persoonlijkheden op ieder gebied, welke de maatschappij nodig had. Het is de tijd van de vorming van bewuste nationaliteiten, *historische gemeenschappen*, wier bijzonderheid, zoals J. W. Stalin het in zijn *Nationaliteitenvraagstuk* vaststelde, hierin bestaat, dat zij door één lotgemeenschap, met één taal, op één bepaald grondgebied, in één economisch verband één psychische gesteldheid ontwikkelen, die zich uitdrukt in gemeenschap van cultuur. Dr. Van Tricht meent, dat „aard en wezen” van het Nederlandse volk in aanleg bepaald zijn door het feit, dat de Nederlanders als Germanen de zegening der Romaanse invloeden kregen te verwerken. Wel wat heel eenvoudig, en als uitgangspunt tot het verstaan van een

¹⁾ Dr. H. W. van Tricht: P. C. Hooft. Arnhem, Van Loghum Slaterus, 1951. Prijs f 8.90.

typisch Nederlandse renaissance-mens als Hooft beslist onvolgende. Hooft's „psychische gesteldheid” als 17-eeuwse Hollander komt niet alleen voort uit het feit, dat hij zijn beschaving bij antieken en Italianen opdoet, maar ook, dat hij ze nationaal verwerkt en samenvat; en dit nationale merk had hij er niet op kunnen drukken zonder de historische ontwikkeling, die hier plaats vond: de opstand tegen het feodale Spanje, de groei van de burgerlijke regentenstaat, de voor deze groei benodigde verdraagzaamheid (tolerantie, in het stoffelijke vertaald, betekent: onbepaalde handelsvrijheid), en het binnenstromen van het goud uit de nieuwe koloniën; Hooft was óók aandeelhouder in de O.I. Compagnie! De elementen, die tot de wording van onze natie hebben bijgedragen, zijn waarlijk niet slechts „ontelbare onna-speurlijke”, zoals Dr. Van Tricht meent, maar voor het grootste deel te achterhalen, zodra men in de „benedenbouw” afdaald. En het is dezelfde benedenbouw, die beslissende elementen in de figuur van P. C. Hooft heeft bepaald.

GEMAKKELIJKER kunnen wij Dr. Van Tricht volgen, als hij ons de lotgevallen van de familie Hooft tekent; zij „weerspiegelen trouw de gang van de Hollandse zeehandel” tijdens de periode van Karel V, zoals Van Tricht zeer juist vaststelt. Zaanse schippers op de Sont, van de Zaan zich verplaatsend naar Amsterdam, dat veel meer winstkansen bood, daar als koopheren tot aanzien en rijkdom gestegen. Bovendien Doopsgezind, dus anti-Paaps, en na de overgang van Amsterdam naar de partij van de Opstand in 1578 met andere Protestantse families op de kussens van de raad terecht gekomen. Hun rijkdom verschaft hun alle middelen tot culturele ontplooiing op hoog peil, waarvan P. C. Hooft, behorende tot de jongere generatie van koopmanskinderen, ruimschoots profiteert. Het beste (klassieke) onderwijs; vrijzinnig Christendom, een uitgebreide lectuur en theaterbezoek; ten slotte reizen naar Frankrijk en Italië vormen de kleinzoon der Zaanse schippers tot een literair kunstenaar van verfijnde smaak. Als hij in 1601 in het vaderlijk herenhuis aan de Koningsgracht (thans Singel) terugkeert, heeft de Nederlandse revolutie haar eerste humanistische vruchten afgeworpen; de bezinning op eigen taal en geschiedenis in de schone vormen der antieke beschaving wordt een soort „cultureel klassebewustzijn” bij de jonge regentenstand, dat Hooft levenslang blijft ontwikkelen. Dichterschap en historische belangstelling vormen de drijfveren van zijn bestaan.

De jonge Hooft groeit tot de grootste minnedichter, die ons volk heeft gehad, die — zoals Potgieter zei — de „stugge spraak tot zachte vorm” wist te plooiën, en het luchtige, verrukkelijke herdersspel *Granida* schreef (1605), waarin hij zijn renaissance-voorbeelden uit Italië overtrof. Omdat hij niet in de handel wil, gaat hij rechten studeren te Leiden (1606); hij wenst een regeringsambt. Het geluk is met hem. Hij wordt in 1609 drost van

Muiden en baljuw van Gooiland. Hij trouwt met de talentvolle, mooie Christina van Erp. Hij leidt een herenleven, 's zomers op het Muider slot, 's winters in Amsterdam aan de Keizersgracht. Is deze alzijdige voorspoed een toevalligheid in zijn bestaan? Geenszins: zij is zelfs de onmisbare voorwaarde, waaronder zich zijn persoonlijkheid vrij kan bewegen en haar nationale taak vervullen. Konden zijn kunstwerken, deze lente van emotie en uitdrukkingmacht, ontstaan onder de handen van een stoffelijk en geestelijk gekneveld mens? Onmogelijk. Wat Hooft was en worden kon, dankt hij aan de vrijmaking van zijn volk uit feodale, kerkelijke en economische banden, dankt hij aan de vrijmaking van de regentenklasse, die haar wereldlijke macht op meedogenloos gedreven handel, verovering en uitbuiting van koloniën (èn van de werkers in de Hollandse manufacturen) kon grondvesten.

Wij stellen het vast, zonder sentimentaliteit, maar terwille van de historische waarheid. De historische waarheid in Hooft's leven is n.l. deze, die Dr. Van Tricht zeer juist omschrijft, als hij n.a.v. Hooft's toneelspel *Geeraert van Velsen* (1613) vaststelt, dat de „zoon der revolutie conservatief is geworden”. Want genoemd stuk is een politieke belijdenis op een ogenblik, waarin tijdens de 12-jarige wapenstilstand met Spanje (1609—1621) de binnenlandse klassenstrijd onder religieus mom met alle felheid gestreden werd. Hooft is er tegen. Hij voelt voor vrede... maar op voorwaarde van een (schier middeleeuwse) opvatting der standen, waarbij meerderen en minderen in de staat in een onwrikbare verhouding van rechten en plichten tegenover elkaar blijven staan. Alsof de eeuwige drift der maatschappij zulk een bevroren toestand, zulk een sociaal compromis zou dulden! Tot dit onbestaanbaar compromis kon alleen iemand neigen, die zijn maatschappelijke positie verzekerd ziet en voortaan rust wenst, bij hoog en laag. Het ligt dan ook voor de hand, dat er in het middeleeuwse spel *Geeraert van Velsen* geen middeleeuwse werkelijkheden, geen gekwelde dorpers, geen door tienden en belastingen uitgemergeld volk, maar slechts schone abstracties van mensen voorkomen: het stuk is een in prachtige verzen geklede visie van Hooft's afkeer der concrete, onvermijdelijke klassenconflicten van zijn eigen tijd.

Vondel was heel anders. Hij schaarde zich in zijn jonge jaren met felheid aan de zijde van de anti-prinselijke, libertijnse partij en schreef, als pamflet tegen Maurits, het stuk *Palamedes*, dat prompt na de dood van de stadhouder (1625) verscheen. Hooft schrok er van. Van Tricht neemt aan, dat hij zijn eigen, in 1617 geschreven spel *Baeto, oft Oorsprong der Hollanderen* in 1626 liet verschijnen als tegengif tegen Vondel's partijzucht. *Baeto* is een legendair verzinsel van Hooft, waarin hij z.g. teruggaat tot de schemerige ontstaanstijd van de Bataafse stam, maar in werkelijkheid niet anders doet dan de bestendige sociale rust aanprijzen, die lijdzaamheid, zelfzucht en onderwerping aan het

volgens Hooft in ons geplante „eeuwige gebod der rede” mee-brengt. Er blijkt uit dit stuk nog een andere, interessante trek uit Hooft's ontwikkeling: zijn toegenomen voorliefde voor de monarchie. Een sterk, verstandig vorst kwam hem wenselijker voor dan politieke facties, die elkaar te lijf gaan. Rust, rust bovenal! Een volksregering leek hem iets schrikbarends. Priesterschap achtte hij nodig om het volk in toom te houden; maar priesters moesten met eerbied tegen de heerser opzien. Hier spreekt al weer ondubbelzinnig de afwijzing van de godsdiensttwisten tijdens het Bestand en van de dweepzucht der Calvinistische predikanten; maar of het ook van juist inzicht in de toen nog revolutionaire betekenis van het Calvinisme getuigt? Eerder is men geneigd te zeggen: — grote poëzie, miserabele staatkunde. („De beste staatsvorm,” zou Marx in 1848 schrijven, „is die, waarin de maatschappelijke tegenstellingen niet verdoezeld... blijven, maar waarin zij tot vrije strijd en daardoor tot een oplossing raken.”)

Afkeer om zich in conflicten te mengen, kenmerkt Hooft b.v. ook in de strijd om een vrije, d.w.z. een aan godsdienstige voogdij ontworstelde, Academie, zoals die door Samuel Coster c.s. omstreeks 1616—'17 te Amsterdam werd gevoerd. Hooft wilde het denkbeeld geestelijk steunen, maar geen deel hebben aan de krakelen. Wij zouden Hooft echter te kort doen, als wij deze geestelijke steun onderschatten of verkleinden. Hij bewerkte voor de Academie een stuk van de Latijnse blijspeldichter Plautus, dat hij *Warenar* omdoopte, en waarin hij, als een uitdaging aan het kostelijk realisme van de burgerjongen Brederode, ook eens het instrument van de volkstaal, de volkshumor en de sappige situaties hanteerde. Wel liet de deftige drost het stuk anoniem verschijnen (1618), maar iedereen wist, wie de maker was, en het sloeg enorm in, zodat het, gelijk Van Tricht meldt, een eeuw lang op het schouwburgprogramma kon blijven staan! Al eerder was Hooft trouwens een Italiaanse klucht gaan bewerken, die hij *Scheynheyligh* noemde (Brederode heeft haar met een onbekende derde voltooid), en ook daarin liet hij de conservatieve deftigheid varen. Het is duidelijk, dat Hooft in beide gevallen vooral gegrepen was door de beeldrijke mogelijkheden, die de taal hem bood, al mogen we niet vergeten, dat de scheidslijn tussen regenten en volk in deze periode nog niet zo diep snijdt, of zij konden althans nog één taal spreken en daarbij dezelfde onbedaarlijke pret hebben.

HOOF T had een vrij belangrijk bestuursambt: hij was in zijn district de hoogste regeringsambtenaar, opperrechter, opperhoutvester en in geval van nood ook militair bevelhebber. Wij hoeven hem daarbij niet te idealiseren, al steekt deze gentleman der XVIIe eeuw in menig opzicht gunstig af bij zijn tijdgenoten. Hooft had, eerlijk gezegd, aan de nogal rebelse boeren van het Gooi af en toe lastige klanten. Zij maakten hem het leven door

stropen en brandstichting soms extra zuur, en hij trad tegen hen op met ieder machtsmiddel, dat hem ten dienste stond, waarbij het heel gewoon werd geacht, om bij verhoren de pijnbank te gebruiken: „De rôle maakt g e kinderen” . . . ! Dat Hooft de armere klassen bij overtredingen doorgaans met rust liet, moet men niet zozeer toeschrijven aan zijn edele inborst als wel aan het feit, dat een aanzienlijk deel van zijn *inkomsten* bestond uit de invordering van gerechtelijke boeten, en die waren alleen bij welgestelden te halen. „Hoe meer wetten er geschonden werden,” merkt Van Tricht dan ook meesmuilend op, „hoe voordeliger voor de landsheer, die ze had uitgevaardigd” . . Hooft is waarlijk niet zo hoog boven de lage materie verheven, of hij ziet zijn vermogen tussen de jaren 1627 en 1647 tot de toentertijd eerbiedwaardige som van ruim f 140.000 aanwassen. Of hier ook geldsommen bijbehoorden, waarvoor de Rooms-katholieken zich in de regentenstaat de mogelijkheid kochten, in schuilkerken bijeen te komen? Het wordt algemeen betwijfeld, of Hooft, in wiens gebied 12 schuilkerken bestonden, zich voor de oogluiking daarvan heeft laten betalen; maar zijn persoonlijk belang heeft hij niet verwaarloosd, zo min als andere heren van zijn tijd, die b.v. ook geschenken gaven en vooral aannamen, van binnen- en buitenlanders. Men kan zeggen: andere tijden, andere zeden, maar het is duidelijk, en Dr. Van Tricht stelt het terecht vast, dat de 17-eeuwse bestuurspractijken zo sterk door persoonlijk belang werden beheerst, dat zij met onze opvattingen van fatsoenlijk regeren onverzoenlijk zijn. Bij dit alles valt Hoofts afkeer van godsdienstige vervolging aangenaam op. De regentenstaat had, we zeiden het reeds, de verdraagzaamheid als een uitvloeisel van handelsvrede en -vrijheid broodnodig. Hoofts houding jegens de Katholieken is uitermate mild. Terwijl de Roomsen in theorie toch de koning van Spanje als wettig vorst bleven erkennen, wat hen als mogelijke pionnen bij het internationale diplomatieke schaakspel in de ogen der patriotten steeds min of meer verdacht moest maken, treedt Hooft slapjes en slechts formeel tegen hen op. Hij had dan ook vele Roomse vrienden, en in zijn kring op het Muiderslot waren ze niet slecht vertegenwoordigd. Trouwens, Hoofts eigen godsdienstigheid is op het heidense af; hij erkent een richtend Opperwezen, die een morele wet in het mensengemoed heeft geplant, maar Dr. Van Tricht stelt herhaaldelijk vast, dat Christus als verlosser in Hoofts wereldbeeld niet te pas komt. Werkelijkheidszin, typisch Nederlands, tempering als klasse-eigenschap, tucht van het gemoed in voor- en tegenslag op voorbeeld der Antieken, vormen Hoofts „religie”; mystiek is hem vreemd, en hij juichte het ideaal van Hugo de Groot:  en grote, algemene kerk zonder leerstellige gebondenheden, geheel toe. Van Tricht ziet daardoor in Hooft — in tegenstelling b.v. tot de bewogen, diepzinnige, hartstochtelijke persoon van Rembrandt — „vlakheid” van karakter, de neiging om het leven in enkele zeer algemene, abstracte beginselen te

verstaan. Ook hier dus weer de neiging tot het niet-dramatische, het statisch-onveranderlijke, zowel in geestelijk als politiek opzicht.

Wat dit laatste betreft, zo heeft Hooft van de door hem bestudeerde Italiaanse historieschrijvers, voor wie Machiavelli als voorbeeld mag gelden²⁾, nooit de aan het onzedelijke en geraffineerde rakende voorschriften van list, chantage en geweld (al naar de omstandigheden vergen) willen en kunnen overnemen. Dit soort vossenmoraal is de zijne niet — maar een Hollands regent uit de XVIIe eeuw kon zich zo'n houding dan ook veroorloven, veel meer dan de politici van een in partijen, steden, vorstendommen en daarmee duizenden belangen gescheurd Italië...! Dat blijkt sterk uit het eerste historische werk, dat Hooft publiceerde: *Het leven van Henrik den Groten* (bedoeld is de Franse koning Henri IV, 1553—1610.) „Met Hendrik had hij zich al jaren bezig gehouden. Die was in zijn ogen” — wij halen hier Van Tricht aan — „de ideale vorst, die getoond had wat gematigdheid en verdraagzaamheid, door dapperheid voor de schijn van slapheid bewaard, voor heilzaam landsbestuur betekenen. Hendrik had de twee godsdiensten (n.l. het katholicisme en het protestantisme) naast elkaar in vrede doen leven en daarmee de staatkundige crux (= het benarde probleem) van zijn tijd opgelost. Wat Maurits niet was geworden, een boven de partijen staand soeverein, was hij geweest.”³⁾

Wij tekenen hierbij aan, dat Hooft en zijn geestverwanten, zoals later b.v. Johan de Witt, de handeldrijvende rijke regenten dus, de binnenlandse klassenstrijd uiteraard als een blok aan 't been moesten voelen. De Oranje-dictatuur van prins Maurits, die in hoofdzaak op de nog onrijpe volksmassa en haar tribunen, de Calvinistische predikanten, steunde, was hun een gruwel. Nu bestond er, bij alle grote bourgeoisieën van deze renaissance-tijd, een groeiende behoefte aan een verlicht monarch, die hen zou helpen de laatste restjes van adelsmacht te breken en daarvoor hun eigen, door economische machtsmiddelen geschraagde heerschappij in de plaats te stellen. In Engeland zowel als Frankrijk bood de monarchie hun daartoe de kans. Het is de tijd, waarin, zoals Engels in de *Anti-Dühring* opmerkt... „de koninklijke macht de burgerij tegen de adel gebruikte, om de ene stand met de andere in toom te houden.” Het is duidelijk, dat de monarchen hun eigen positie daarmee alleen wensten te versterken, maar Hooft en anderen toverde de heerschappij van Henri IV de illusie voor van een grote bourgeois welgezind heerser, die louter

²⁾ Machiavelli is een Florentijns staatsman en historicus uit de 15e eeuw, die de vorsten aanraadt, met alle middelen op te treden om de staatsmacht te handhaven. Een zeer bekwaam en doortrapt man, wiens beginselen zoals begrijpelijk, door hedendaagse burgerlijke geleerden opnieuw „ten voorbeeld” worden gesteld.

³⁾ Om die „vrede” te bereiken, was Henri IV zelf katholiek geworden, „Parijs is wel een mis waard,” heeft hij daarbij gezegd!

door de adeldom van zijn onpartijdige persoon partij- en klas-senconflicten kon remmen. Wij hebben Hoofts voorliefde voor zo'n monarch reeds in *Baeto* gevonden. In zijn *Henrik de Grote* is hij in nog sterkere mate bevangen in deze monarchistische illusie. Men kan hierbij zeggen, dat de joviale, ridderlijke en humane Henri IV nog in onze tijd in staat is geweest, een zo groot progressief schrijver als Heinrich Mann te bezielen tot een fraaie historische roman, waaraan feitelijk dezelfde nobele illusie ten grondslag ligt.

Het idealiserend beeld van Henri IV, dat Hooft ophangt, kunnen wij dus in vele opzichten laten voor wat het is. Hier sprak duidelijk de wens van een regent naar een beschermer van de nieuwe herenklasse, zoals die in Nederland ontbrak, maar die Hooft na Maurits' dood in zijn opvolger Frederik Hendrik heeft gehoopt te kunnen begroeten (hetgeen uiteraard ook al weer op niets uitliep). Veel belangrijker dan de politieke strekking van Hoofts eerste historiewerk is echter zijn betekenis voor de opbouw van een rijke, plooibare, nationale taal. Hooft cultiveerde die, gedreven door het voorbeeld van de Romeinse geschiedschrijver Tacitus; over zijn verhouding tot die auteur spreken wij nog verderop. Maar het werk was er, trots die beïnvloeding, niet minder om. „Onafhankelijk van Nederlandse voorgangers schept Hooft de classicistische volzin, levendig maar van voldoende deftige tred om gewichtige zaken waardig te verhalen,” aldus omschrijft Dr. Van Tricht op gelukkige wijze het proza van *Henrik de Grote*. Het is de eerste grootse poging, om de nationale, maar nog wordende taal van de jonge republiek tot een instrument van de hoogste kracht en verfijning te beschaven; en veel meer dan Hoofts denkbeelden is deze kant van zijn historiestudie voor ons Nederlanders van blijvende waarde, zoals een nadere beschouwing van de *Nederlandsche Historiën* ons zo aanstonds zal doen zien.

NA de jaren '20 van de XVIIe eeuw zien wij bij Hooft de toenemende neiging om zich op zijn slot en in eigen beslommeringen terug te trekken. Het is de tijd, waarin hij aan zijn *Henrik de Grote* werkt, maar ook de tijd, waarin de Oranjedictatuur onbarmhartiger om zich heen slaat; het hoofd van Oldenbarneveldt valt op het schavot, vooraanstaande regenten worden achter slot en grendel gezet, waaronder Hugo de Groot, die, zoals elk kind weet, in een boekenkist uit Loevestein wist te ontsnappen en sindsdien als banneling buiten Nederland zwierf. Hooft had met De Groot nauwe betrekkingen; zij wisselden o.a. brieven over taalkwesties. Van deze brieven is door Hooft veel verbrand, toen De Groot werd gepakt. De meeste medestanders van de regentenpartij deden als hij. Tot eer van Hooft moet men hier aan toevoegen, dat hij in 1632 — helaas zonder succes — pogingen in het werk heeft gesteld, om De Groot's terugkeer naar ons land te bewerken. Maar dat was dan ook een van de

weinige keren, waarin Hooft zich met de binnenlandse politiek bemoeide.

Zijn isolement, dat nog versterkt werd doordat hij tussen de jaren 1619—'24 zijn vrouw Christina van Erp en zijn 4 kinderen verloor, zodat hij geheel eenzaam achterbleef, betekende toch niet, dat hij een soort kluizenaar werd. Hooft bleef voor alles belangstelling houden, ook voor internationale gebeurtenissen, waarover hij door gesprekken en brieven met diplomaten en door „nieuwwaren” (de primitieve kranten dier dagen) ingelicht werd. Ook voerde hij een uitgebreide briefwisseling binnenslands, o.a. met de veelzijdige Constantijn Huyghens, dichter-geleerde-componist en secretaris van prins Frederik Hendrik. Zij hadden b.v. een levendige discussie over de versmaat, waaromtrent Huyghens veel strakkere opvattingen had dan Hooft. Dat Hooft na de jaren 1620 als dichter meer en meer wordt uitgeblust, wijt Van Tricht hieraan, dat Huyghens Hooft's dichterschap door die opvattingen heeft gestremd, hoewel de dichter M. Nijhoff het daar niet mee eens is en voor kort nog schreef, dat de verandering Hooft goed gedaan heeft, gelijk blijkt uit enkele grote verzen van later, als de vermaarde *Klaghte der Prinsesse van Oranje, over 't Oorlogh voor 's Hertogenbosch* („Schoon prinsenoog, gewoon te flonkren/Met zuiver' hemelvlam, kan ook/De grimmigheid u dan verdonkren/En smetten, met een aardse rook?” enz.) Ons komt het voor, dat de lyrische, zingende, periode van Hooft met de tijd geheel in die van de studie en van de epische, verhalende, kunst is opgegaan, hetgeen een vrij veel voorkomend verschijnsel bij letterkundigen is. In ieder geval valt zijn teruggetrokkenheid alle vrienden op: „Hooft is in zijn stadje Jupiter en stelt goden aan over de lagere regionen”, schrijft Van Baerle in die tijd. De teruggetrokkenheid blijft ook bestaan na Hooft's tweede huwelijk met Leonora Hellemans, weduwe Bartolotti. Het is opvallend, dat deze vrouw, evenals Christina van Erp, vermaagschapt is aan Zuidnederlandse uitwijkelingen, Calvinisten en gehaaide kooplui. Leonora Hellemans wordt door Van Tricht behalve liefdig en opgewekt, ook „gwiekst” genoemd; zij heeft, als ware dochter van het jonge handelskapitalisme, het „behoudsinstinct”, is „geïnteresseerd in geldzaken” (Van Tricht) en vermeit zich blijkbaar met voorliefde in processen met de Belgische familie over allerlei vermogenskwesities. Toen zij met Hooft trouwde (1627) schatte men haar vermogen op een ton. „Dit alles in gulden met tien-, twaalfmaal de koopkracht van tegenwoordig” (Van Tricht). En zij hoorde nog maar tot de gematigde rijken, want de bloedverwanten-regenten van beide zijden — de Bartolotti's, Overlanders, Banning Coqs, De Graeffs, de Burghs en Hinlopens — waren toen al millionnaires.

Hooft's teruggetrokkenheid („Nu leven wij hier als die de werelt gestorven zijn oft ten minste leren sterven... in doode stroom ende stilte,” schrijft hij zelf) heeft hem niet belet, om

zich in het wereldse stijl te geven. Hij breidt zijn bezit uit, hij ontvangt zijn gasten, en in 1639 koopt hij na lang onderhandelen een Franse adelsbrief, daarmee op dit punt van zaken niet verstandiger blijkend dan zovele rijkgeworden Nederlandse regenten, die zich verdrongen, om voor goed goud Franse titels aan te schaffen. Zo kon de 2e druk van zijn verzamelde gedichten, waaraan Hooft lang had zitten peuteren en kwasi verbeteren, in 1644 verschijnen met het titelblad: *Gedichten van den Heere P. C. Hooft, Ridder van Sint Michiel*, enz. De schippers- en koopmansteg uit het Amsterdamse haringpakkwartier had de hoge sporten van de maatschappelijke ladder bereikt, en de kousenkoopman Vondel moest zich naast de elegante „edelman” van het Muiderslot dan ook meer en meer een armzalig wicht voelen. . . Tussen Hooft en Vondel boterde het nooit recht — zij lustten elkaars denkbeelden in feite niet. Des te meer briefwisseling is er over met de gestudeerde vrienden en vriendinnen, die van de Muiderkring een echte „salon” maken, waar men de tijd met disputen, muziek en zang, hofmakerijtjes en literaire grapjes slijt, en elkaar bij afwezigheid onthaalt op geestige en vernuftige brieven. Of er van deze salon onmiddellijke invloeden op onze XVII-eeuwse beschaving zijn uitgegaan? Van Tricht is van oordeel, dat het werkelijk karakter van de Muiderkring niet meer valt te reconstruëren; het was vooral een amusante, hoogstaande verstrengeling van „humeuren en temperamenten, geesten en talenten”, zoals hij zegt; dus: persoonlijk intellectueel vermaak.

Voor Leonora Hellemans heeft Hooft opnieuw minnepoëzie gemaakt, die met de jeugdverzen in zoetvloeiendheid en pracht wedijvert (b.v. het laatste liefdessonnet: „Zoo 't uiterlijke schoon mijn' zinnen annerandt”). Het schijnt, dat de charmannte, maar practisch-koele gastvrouw van Muiden ze niet geheel naar waarde heeft geschat. Maar niet om deze reden zweeg Hooft als dichter meer en meer. Het moet wel daardoor komen, dat hij zich na 1627 een kolossale arbeidstaak heeft gesteld: het schrijven van de geschiedenis van de 80-jarige oorlog (die toen nog lang niet was afgelopen), hetgeen nagenoeg al zijn aandacht, energie en kunstvermogen opeiste. Nagenoeg: want hij vermeide zich behalve met briefschrijven en gasten ook met luchtiger zaken: de vertaling van een Italiaans „journalistiek” werkje, en het bijeenzamelen van anecdotes over het beroemde geslacht der Medicis, hertogen van Florence — beide bedoeld, om de zinnen te verzetten. Door het laatste werkje wordt Van Tricht zelfs op de vergelijking gebracht van een modern schrijver, die zich naast een grote roman de ontspanning gunt van een „thriller”!

BOVENSTAAND spel-idee geldt zeer zeker niet voor de studie van de Romeinse geschiedschrijver Tacitus, die Hooft in deze zelfde jaren ijverig bedreef.

Tacitus (eerste eeuw van onze jaartelling) schreef o.a. een werk over de Germanen en hun zeden, maar ook beroemde Jaarboeken en Geschiedenissen van zijn tijd. Zijn stijl is gedrongen, krachtig, diepzinnig; een zwaar doorwerkt proza in de greep van een groot kunstenaar, die de taal ontdoet van elke overbodigheid, waarbij soms een hele zinsnede in enkele woorden wordt vervat. Tacitus streefde naar onuitwisbare beeldvorming, naar bondige gezegden, die de kracht hebben van een spreekwoord en iedere alledaagsheid soms tot op het gezochte af, vermijden.

Hooft had Tacitus tientallen malen herlezen, en ook vertaald. Zich scholend op diens meester-stijl, volbracht hij met zijn *Nederlandsche Historiën* een unieke, nationale daad. De dichter M. Nijhoff, die in 1947 een bloemlezing van deze *Historiën* uitgaf, noemt ze „door de waarachtige vrijheid van geest, waarmee zij zijn geschreven, en de overstelpende rijkdom aan beledende taal, niet alleen het meesterwerk, naast de minne-poëzie, in Hoofts oeuvre, (maar) ook het machtigste prozawerk waarop het Nederlands kan bogen. Als een zware klomp goud liggen zij verzonken temidden der rijkdommen van de Gouden Eeuw.” Van Tricht heeft nog een andere karakteristiek, die niet minder goed getroffen lijkt: „Helder, doorzichtig, als de tred van een lichte atleet gaat deze stijl voort.” Zowel de gedegenheid, de onuitputtelijkheid als de gespierde lichtheid van Hoofts taal zijn voor ons nog altijd een bron van genot; niet alleen van literair genot, maar tegelijk van positief nationaal bewustzijn. Hooft bewees metterdaad, dat onze taal méer is dan een Nederduits dialect, goed voor de bewoners van een aanslibsel der grote rivieren; hij zag haar en beleefde haar als de taal van een volwassen geworden natie, bij machte, de veelzijdige aandoeningen, die de vrijwording van Nederland uit de Spaanse overheersing bij hoog en laag te weeg bracht, in volle breedte en diepte uit te drukken. Het is dan ook niet juist, Hooft een soort Nederlandse Tacitus te noemen, omdat hij het onrijpe Nederlands gelijkwaardig trachtte te maken aan het rijpe Latijn. Immers, Hooft bezigde de volledige taal-materie, die ons volk in al zijn geledingen hem bood. Er is bij hem geen sprake van regententaal of geleerdentaal; hij breekt alle beschikbare taalschachten open. Bij Hooft is duidelijk sprake van de taal, wier rol er, zoals Stalin in zijn schitterende studie over de taalwetenschap opmerkte, niet in bestaat „... om één klasse te dienen, ten nadele van de andere klassen, maar... om zonder onderscheid de gehele maatschappij... te dienen.” Het wetenschappelijk streven van Hoofts tijd, reeds door Simon Stevinj begonnen, en sindsdien door zoveel 17-eeuwers voortgezet, om het Nederlands te zuiveren en voor uitheemse woorden en wendingen eigen-Nederlandse in de plaats te zetten, was daarbij tot in uiterste consequentie het zijne; dat hij het als kunstenaar deed, in een gesloten en afgerond werk, maakt van zijn *Histo-*

riën een stuk nationale opbouw. Hooft had in *Warenar* en *Scheynheylich* reeds eenmaal met succes de volkstaal gehanteerd; hij deed het nu, zij het in de diepste ernst, nog eens; hij zelf noemde het zoeken en toepassen van de eenvoudigste, kernachtige volkswwoorden „het opraepen van verworpingen van de straet, ende doen dienen daer ze deugen.” En daarmee voltooide hij dan op zijn terrein en met zijn gaven tegelijk een fase van de Nederlandse revolutie. —

Toen Hooft dit werk had volbracht, en daarmee een monument van en voor de Nederlandse taal oprichtte, dat onvergankelijk zal zijn, offerde hij hiermee als historicus een kans op, om internationaal beroemd te worden; terwille van dit laatste had hij immers in het Latijn moeten schrijven. Maar dán ook zou hij de naäper van Tacitus geweest zijn, die hij nu, gelukkig voor zijn tijd en het nageslacht, niet geworden is.

Dit, wat de eerste en grootste verdienste van Hoofts *Nederlandsche Historiën* aangaat. Maar ook als geschiedschrijver verrichte Hooft geen geringe arbeid. Men slaat de handen ineen van verbazing, als men leest, dat zowel het huis van Oranje als de stad Amsterdam — tot Hoofts begrijpelijke verbittering — hun archieven voor hem gesloten hielden! Maar Hooft was een doortastend speurder en zijn belangstelling voor zaken van wereldpolitiek en „nieuwttjes” kwam hem te stade. Hij bestudeerde niet alleen alle documenten over de opstand van Spanje, die hij kon bemachtigen — waaronder ook die van Rooms en tegenstanders —, hij ging bovendien de boer op, op zoek naar mensen, die hoofdpersonen of medespelers in de historische gebeurtenissen waren geweest. Zo danken wij b.v. zijn intieme beschrijving van het beleg van Haarlem aan een achterneef van Kenau Simonsdochter, Pieter Pietersz. Hasselaar, met wie Hooft door zijn eerste huwelijk vermaagschapt was. Het levend materiaal, dat Hooft vond, en zijn eigen typische positie van gentleman-humanist geven aan zijn werk een veel optimistischer toon dan die van de grimmige Tacitus, welke uiteraard een reactie was op het zieke, corrupte Rome der eerste eeuw. Daarbij is Hooft gans niet ongevoelig voor de enorme verdiensten, door „donkere” personen (wij zouden zeggen „obscure”; men ziet, hoe ver Hoofts verdietsing ging!) in de Opstand behaald. „Het Nederlandse volk is held en hoofdpersoon van het drama, dat hij voordraagt,” merkt Dr. Van Tricht zeer juist op. Hooft zag in de vrijheidsstrijd der Nederlanders „... niet zo maar een streven om aan schatting en dwang te ontkomen, maar een gehoorzamen aan de strekking van 's werelds bestel” (Van Tricht); wij zouden zeggen: als een historische noodzaak, waaronder de mensen hun schouders zetten. Bij Hooft dan ook geen bluf om het geweldige revolutionaire werk, maar wel de trots om te behoren tot een volk, dat „den hoet der vrijheit haeld’ op spitse vanden dolk.” Hij stelde de strijd van zijn jonge natie als een voorbeeld voor toen en later, een strijd te-

gen onduldbare tyrannie, en gaf ook als eerste, bewuste geschiedschrijver van deze grootse Opstand een prachtige omschrijving van het politiek karakter der Nederlanders, waaraan wij vandaag met vrucht mogen herinneren:

„Maer, hoewel dit volk zich anders uit der maate veel laat verghen, staat te weeten, dat aan zyn gedult, eyndtlyk te berste getreden met het roeren [aantasten] der vryheyt, geen houden oft heelen is: zulx [zodat] het, nocht oovermaght, noch eenigherley hachlykheit aanziede [in aanmerking nemend], door vlam en spietsen streeft; en de gebooghe moedt, ontslippende ten laatste den dwinger [dwingeland], hem des te wakkerder slagh voor de scheen springt. Jaa daar waaren 'er, die 't verdaadighen der vry- en gerechtigheden zoo heyligh hielden, dat het hun troost en gloory docht, daar voor, naa schavot oft galgh te treden.”

Zó was het met de Nederlanders in de Spaanse tijd; zó met de besten van ons volk in de Duitse bezetting; in die geest verenigt Nederland opnieuw zijn volkskrachten, nu de Amerikaanse bezetting van ons land met ondraaglijke uitplundering en vernederingen een feit wordt, en het geduld van dit oude zeevolk voor de zoveelste maal op barsten staat.

TUSSEN 1628 en 1638, tien jaar lang, werkte Hooft aan het bronnen-materiaal en het schrijven van de eerste XX boeken der *Historiën*; de jaren 1638—'42 sleet hij ten dele met het vijlen en schaven van de tekst, alvorens het werk naar de drukker ging. Tegelijkertijd begon hij met het schrijven van het vervolg, dat het Leycesterse tijdvak zou behandelen en waarvan VIII boeken gereed kwamen. Zij werden door Hoofts zoon Arnout in 1654, 7 jaar na de dood van hun schrijver, uitgegeven. Zij wekken het gevoel, dat de grote spanning voor Hooft met de komst van Leycester voorbij is; Van Tricht spreekt van Hoofts „bevredigend dramaturgisch instinct” en wijst er verder op, dat Leycester, hoofdpersoon van de laatste VIII boeken, Hooft niet alleen uiterst antipathiek was, maar ook in alle opzichten objectief door de held der eerste XX, Willem van Oranje, wordt overschaduwd.

Het nationale werk was volbracht. Hoofts oude dagen werden door rheumatische pijnen vergald; vaak was hij zo stijf, dat hij geen hand op papier kon krijgen. De laatste levensjaren worden niet gekenmerkt door dagen en data van belang, de Nederlandse revolutie had wel op alle fronten gezegevierd; de vrede met Spanje, de wettelijke erkenning van de Verenigde Republiek — machtscentrum in Europa — was op til. Op 27 Mei 1647 overleed Hooft in Den Haag; zijn lijk werd naar Amsterdam vervoerd en bijgezet in de Nieuwe Kerk. Ruim een jaar later, op 5 Juni 1648, werd de vrede van Munster in Nederland officieel gevierd. De 80-jarige oorlog was ten einde.

WIJ hebben, zoals de lezer al zal hebben begrepen, de levensbeschrijving van Hooft door Dr. H. W van Tricht vrijwel op de voet gevolgd, en de feiten, zoals hij die met zorg en wetenschappelijke degelijkheid bijeenbracht, laten spreken. Hier en daar hebben we getracht, een bepaalde kijk van de biograaf kritisch aan de onze te toetsen. Voor ons valt de klemtoon dikwijls anders. Wij zouden b.v. het klasse-karakter van Hoofts staatkundige opvattingen scherper hebben ontleed, zijn verbindingen met de regentenwereld nog zwaarder hebben onderstreept. Juist, omdat óók de *Historiën* niet vrij zijn van dat aristocratische, waardoor de Hollandse regentenstand zich meer en meer ging splitsen van de belangen der bredere natie. In de periode na Hooft heeft practisch alleen een Johan de Witt nog nationale betekenis, maar de regenten als klasse zijn dan al parasitair aan 't verworden, om van de monarchistische bevliegingen en machtspolitiek der Oranjeprinsen na 1672 maar te zwijgen, die evenmin iets voor het volk deden en het alleen als boeman tegen de heren uitspeelden. De posities werden echter reeds in Hoofts tijd gekozen, en wij hadden ze gaarne vaster door Dr. Van Tricht zien omlijnd, omdat ze ook Hoofts achtergrond onafwijsbaar bepalen.

Over Hoofts nationale betekenis zijn wij het met de levensbeschrijver van harte eens. De dialectiek van Hoofts leven en werken is voor ons deze, dat hij als kunstenaar, en als taalschepper in 't bijzonder, het klasse-vooordeel ver te boven gaat, dat hem als staatsbeambte en als privépersoon aankleeft; *dat hij als figuur slechts kan worden begrepen als eenheid van tegendelen.* Wie dit bij lezing van Dr. Van Tricht's boeiende boek voor ogen houdt, krijgt het volledig beeld van een der vitale perioden in onze geschiedenis en van een harer glansrijke vertegenwoordigers.

THEUN DE VRIES

Communisten die menen, dat dit alles met de zaak der arbeidersklasse niets te maken heeft, die niets doen om voor de werkende massa's het verleden van hun eigen volk historisch juist, in werkelijk marxistische, leninistisch-marxistische, leninistisch-stalinistische geest te belichten, om hun huidige strijd met de revolutionnaire tradities van hun volk uit het verleden te verbinden, zulke communisten laten alles, wat in het historisch verleden der natie waardevol is, vrijwillig over aan de fascistische vervalsers „ter verdomming van het volk.”

DIMITROW

(1935)

HET VADERLAND VAN DE DICHTER

De wijde wereld is zijn vaderland.
De weg naar roem is hem èn huis èn droom.
Daar nigt d'olijftak naar zijn hand
en groelen lauweren aan de boom.
Ik loochen niet: zijn mag wel zijn
het land dat hem wil noemen „mijn”,
maar 't staat gegrift in mijn verstand:
toch heeft de dichter maar één vaderland.

In 't ouderhuis begint zijn vaderland
want op diens drempel bond herinnering
de allereerste slippers van de band
vóór hij vol jeugdig vuur aan 't trekken ging.
Maar, aan de hand van die zijn geest regeert,
is hij er dikwijls in teruggekeerd
om, als de duif op d' arke, kort van duur
met groene twijg te rusten bij het vuur.

Vertrouwd en liefderijk is hij er omringd
door de gespelen en de vriendschaar.
En ieder woord dat hem er tegenklinkt
van 't ouderpaar, het is zo schoon en waar.
En ieder hoekje lacht hem aan
als eens, vertrouwd en toegedaan,
hoewel de tijd het al vermaalt tot puin
en weer herbouwt, al naar zijn aard en luim.

Dat wat hem tegenklinkt, 't vertrouwde woord,
is uit de moedermelk de zoetste honing.
Het opent hem van hart en geest de poort
en kiest zich lied en rijm tot woning.
En in der liefde lentetijd
ontbloeide 't lied, zijn tederheid
weerklonk er in: „Ik hou van jou.”
Haar jawoord smachtte alsof het smelten zou.

Het openhartig volk op vaders grond
is hem in tong en taal en ziel verwant.
Het zingt zijn lied van mond tot mond
en lacht en weent in zingens zoete brand.
Ontvankelijk is ieders hart
voor 's dichters vreugde en 's dichters smart.
Dat het zijn liederen eeuwig weet,
dát is de zaligheid van de poëet.

Zover zo'n volk hem liefdevol omringt
en met hem meevoelt als een zielsverwant,
met hart en lippen al zijn liederen zingt,
zóver reikt óók des dichters vaderland.
Maar, vreemdeling in vreemde beemd,
verwordt zijn lied en treurt en teemt
en derft èn geur èn kleur meteen,
want volk en land heeft hij op aarde één.

En daardoor komt het dat hij volk en land
onzegbaar liefheeft, diep, onwankelbaar;
dat hij zelfs 't laagste loon wijst van de hand:

hij offert niet aan zelfzucht op 't altaar.
Worde ook het loon hem kaal beschoren
en gaat de pracht der lauweren verloren,
hij leeft vóór 't land en met het land
dat met zijn zielskracht hem de snaren spant.

Gelukkig is hij als zijn snarenspeel
de roem van 't land verkonden kan in 't lied;
dat hij laveert tussen hemel en hel
als hij de bries zijn zeilen bollen ziet.
Zijn lied dat opklinkt voor en na
is voor zijn volk 't Hallelujah.
De nieuwe tijd bezielt 't geluid
en daagt vol trots de wereld uit.

En dunt zijn volk en gaat zijn land te gronde
en zwijgt de toekomst, hij bezingt het leed,
al slaat het hartzeer in zijn borst een wonde:
het volk verlaat zich steeds op de poët.
Zoals de moede, fiere zwaan
wacht op het dodelijk vermaan,
zingt hij vergramd de zwanenzang
voor 't volk, zijn volk voor levenslang.

JANOS ARANY,
revolutionnair Hongaars dichter,
leefde van 1817—1882.

(Bewerkt door Gerard den Brabander)

Boekbespreking

„De Vier Winden” - een roman over Brabantse werkverschaf- tingsarbeiders

IN de grote textielfabriek van Bergen scharrelt een lange econoom rond met een stopklok in zijn hand. Enige dagen later vallen er ontslagen. Twintig arbeiders gaan de straat op. Hieronder zijn ook Dré Jansen en Gust Verhagen, een katholieke en een communistische arbeider.

De arbeiders gaan naar de arbeidsbeurs. Ze protesteren tegen het ontslag, maar de beurs geeft zijn toestemming.

Voor de fabriek worden manifesten verspreid, waarin de arbeiders worden opgeroepen tegen de ontslagen te strijden.

In het bedrijf spreekt Gust Verhagen de arbeiders toe: „Elke arbeider heeft er belang bij dat zijn mede-arbeider werk blijft houden.” De arbeiders zijn het met Gust eens, tegen de zin van een lid van het kernbestuur, die probeert Gust het woord te ontnemen. Er wordt besloten, dat de fabriekskern de opdracht krijgt met de directie te gaan praten. De fabriekskern gaat echter accoord met het voorstel van de directie om dan in ieder geval de „oproerkraaiers” te ontslaan. De Uniebonden zijn er voor.

Dré en Gust zijn werkloos en worden ergens op de Brabantse hei te werk gesteld op het DUW-object „De Vier Winden”, waaraan het nieuwste boek in de Pegasus-romanreeks zijn naam ontleent.

Op een uitstekende wijze beschrijft de auteur de ellendige omstandigheden waaronder de arbeiders moeten werken. Het onmenselijke zware werk, de lage lonen, de bouwvallige barakken, waarin de arbeiders kunnen eten en bij slecht weer moeten schuilen. Maar ook vertelt hij van de grote solidariteit tussen de arbeiders onderling, de steun die wordt gegeven aan een uitgesloten arbeider, de humor die ondanks de ellende blijft. Hij voert ons mee in de arbeidersgezinnen waar de vrouwen tot laat in de avond werken om de kinderen nog knap voor de dag te kunnen laten komen.

De situatie op het DUW-object wordt voor de arbeiders steeds ellendiger. Economen controleren de prestaties en de aanvallen op de lonen beginnen, terwijl de opzichter van de Heide Mij op alle mogelijke wijzen de arbeiders probeert te treiteren en zich voor de rest bezig houdt met het stropen van konijnen.

Er wordt een comité gevormd om de belangen van de arbeiders te verdedigen. Van de zijde van de kapelaan wordt alles in het werk gesteld om de eenheid te verscheuren. Maar alle pogingen in deze richting stranden op de vastbesloten wil van de arbeiders.

Als tijdens een noodweer het dak van de gammele schuilkeet op het object neerstort en een van de arbeiders, Lange Tinus, vader van 6 kinderen, dodelijk wordt getroffen, is de maat vol.

De actie begint. Op het object verschijnen manifesten, waarin de DUW-arbeiders een betere voorziening van het materiaal en behoorlijke schuilketen eisen. Om de onrust te omzeilen vervangt de directie van de Heide Mij de opzichter, die zich de woede van de arbeiders op de hals had gehaald, omdat hij de verongelukte arbeider een uur zonder medische hulp had laten liggen.

De nieuwe werkbaas is Geurts, een oud-S.S.'er met „Oostfrontervaring.” De ploegen worden door elkaar gegooid, maar alle pogingen om de eenheid te breken mislukken. De strijd tussen de Heide Mij en de arbeiders laait op. Petitionnementslijsten, waarin geprotesteerd wordt tegen de onmenselijke S.S.-methoden van Geurts, circuleren en worden grif getekend.

De politie komt op het object maar moet onverrichter zake terugkeren.

Een openbare vergadering van DUW-arbeiders wordt belegd en het comité uitgebreid. Ook Dré, de katholieke arbeider, wordt erin gekozen. En wanneer dan weer met verslechtingen wordt bedreigd, is de staking op het object een feit.

Het comité, gesteund door de arbeiders, eist een onderhoud met de bazen. De strijd is buitengewoon fel. Gust moet ingrijpen als de arbeiders in hun woede de bazenkeet willen vernielen. De arbeiders worden bedreigd met uitsluiting, maar niets kan de eenheid breken. De arbeiders staan vastbesloten achter hun zelfgekozen leiding en wijken niet.

En dan wijkt de Heide Mij. De eisen worden ingewilligd.

Als de DUW-arbeiders 's avonds naar huis fietsen zegt Gust tegen Dré:

„Het is weer een stap voorwaarts. Het is belangrijk, het zal ons in staat stellen om morgen weer een overwinning te behalen en het zullen een reeks van overwinningen worden.”

Deze eerste roman van de bouwvakarbeider Jan van Tilburg is van zeer grote betekenis. Zonder opsmuk verhaalt hij over het leven van de arbeiders, hun strijd, hun klassegevoel en over hun zwaktes. Op dikwijls ontroerende wijze beschrijft hij het leven van de arbeidersvrouwen, wier mannen in de DUW werken. Maar bovenal laat hij zien welk een kracht er schuilt in een eensgezind optreden van de arbeiders tegen de onderdrukkers en hun handlangers; hoe de arbeiders in de strijd leren en ontdekken aan welke kant ze moeten staan. Van grote betekenis is ook, dat het verhaal zich afspeelt in Brabant. De Brabantse arbeiders vieren de strijd en alle beweringen dat zij onbewust zouden zijn, worden gelogenstraft.

Het zou echter niet goed zijn, enkele tekortkomingen in het werk onbesproken te laten.

Wat onvoldoende tot uiting komt is de rol van de partij in de strijd. Gust Verhage is communist en in zijn omgeving zijn er meer, zoals blijkt uit het verhaal. Maar nergens laat de schrijver ons een partijbespreking meemaken, waar de actie en de mogelijkheden voor actie worden besproken en besluiten worden genomen. Dit is een groot gemis, omdat toch de partij, die de leidster is van de arbeidersklasse, de situatie het best kan beoordelen en een leidende rol heeft in de strijd.

Dit gemis heeft tot gevolg, dat op bepaalde momenten een zekere besluiteloosheid aan de dag treedt, die ook tot fouten leidt, b.v. in de actie tegen de ontslagen in de textiel fabriek, waar de rol van de reactionnaire Unieleiders wordt onderschat. Dergelijke fouten konden natuurlijk in die actie voorkomen, maar het zou goed zijn geweest wanneer de schrijver door een van zijn hoofdpersonen had laten opmerken, dat hier het gemis aan een georganiseerde partijbespreking vooraf zich liet voelen.

Het gevolg is ook een bepaald schematisme bij de leidende communisten. De rede b.v. van Toon van de Sande, de functionaris van de E.V.C., tijdens de openbare vergadering van de DUW-arbeiders is niet goed. Hij zegt allemaal heel juiste dingen, b.v. over de koloniale volkeren, het nieuwe China, over de oorlogstokers etc. Maar hij had vooral moeten spreken over het probleem waar de arbeiders op dat moment mee zaten, n.l. de ellende op het DUW-object en in hun gezinnen, de methoden voor verbetering, de betekenis van de eenheid etc.

Wat dat betreft is de rede van de KAB-arbeiders Bartje en die van de NVV'er Nelis veel beter.

Maar deze tekortkomingen nemen het feit niet weg, dat het een gebeurtenis van de eerste orde is, dat zulk een boek in de huidige tijd is verschenen. Het is een roman, zoals we er zeer vele zouden willen lezen en die onze beweging broodnodig heeft, n.l. één die handelt over het leven van de Nederlandse arbeidersklasse en haar strijd.

We wensen Jan van Tilburg succes met zijn boek en spreken de verwachting uit, dat hij de Nederlandse arbeidersbeweging binnenkort met meer romans van dit soort zal verrijken.

N.L.

Naar aanleiding van het verschijnen van „De lijdensweg”

A. Tolstoj

HET was in Petersburg niet plus: Ooggetuigen hadden in één der straten van Wassiljew-eiland de duivel in een droschke voorbij zien rijden en bij stormweer en hoog water was de bronzen keizer van zijn granieten rotsblok gesprongen en over het plaveisel weggerend. Ook viel een dode, een gestorven beambte, een geheimraad in zijn gesloten rijtuig lastig door zijn gezicht tegen het raampje te drukken. En de dichter Bessonow had, toen hij 's nachts op weg naar het eiland over een boogbrug reed, door de gescheurde wolken in de diepten des hemels een ster aanschouwd die bij hem, toen hij er door zijn tranen heen naar keek, de gedachte deed opkomen dat en de koetsier en de paarlenrijen der booglampen en het hele achter zijn rug slapende Petersburg slechts een droombeeld waren, een visioen, dat in zijn door wijn, liefde en verveling beneveld brein was ontstaan.

Petersburg leefde zijn koudborrelend, overzadigd en nachtbrakend leven. Krankzinnig wellustige, slapeloze nachten des winters, fosforescerende nachten des zomers. Groene tafels en rammelend goud. Muziek. Achter de vensters ronddraaiende paren. Dolle driespannen. Zigeuners. Duels in de ochtendschemering. Troepenparades voor de ontzetting inboezemende Byzantijnse ogen van de keizer. Zó leefde de stad in de aanvang van het jaar 1914. . .”

Als men dit extract uit de eerste pagina's van het eerste deel van deze trilogie leest, ontdekt men een merkwaardige overeenkomst met het leven in, noem maar welke, West-Europese stad van onze dagen.

Ook hier, neem bijvoorbeeld Amsterdam, drinkgelagen, overspel, duivelbezweerdens, en van het volk vervreemde futloze experimenterende dichters. Men had deze laatste ook in het Rusland van vóór '14:

„Kijk nou eens! Wat doet ú hier, Darja Dmitriëwna?”

„Hetzelfde als u, Zijrow.”

„Is Sapozjkow u niet bevallen? Hij heeft nú toch als een profeet gesproken. Zijn scherpte en zijn eigenaardige manier om zich uit te drukken werken u natuurlijk op de zenuwen. Maar de wezenskern van zijn gedachten, is die nu eigenlijk niet dát, wat wij heimelijk allemaal willen, maar waarvoor wij bang zijn om het uit te spreken? Hij durft het echter. Hoor:

Jong zijn allen, allen, allen.

laat ons vreten lege lucht. . .

Een lege maag zal nooit bevallen,

Is dat niet ongewoon nieuw en dapper?”

Dergelijke gesprekken kon men te dien tijde opvangen in de koffiekamer van het oude huis aan de Fontaka waar de 'Philosophische Avonden' werden georganiseerd en Akoendin net het volgende had gezegd:

„Jullie geeft je nog altijd aan de vage dromen van een rijk Gods op aarde over! Niettegenstaande al jullie moeite slaapt het volk telkens weer in. Of hopen jullie misschien dat het toch nog zal ontwaken en beginnen te spreken als de ezelin van Bileam? Zeker, het zal ontwaken! Maar niet de zoete stemmen van jullie dichters, niet de rook van de wierookvaten zal het wekken! Het volk kan slechts door fabriekssirenes worden gewekt! Het zal ontwaken en beginnen te spreken! En zijn stem zal jullie oor niet behagen! Of verlaat jullie je soms op je struikgewas en je moerassen? Je kunt hier nog een halve eeuw slumeren, dat geloof ik graag! Maar noemen jullie dit nu niet Mesianisme! Dat is niet wat komt maar wat gaat! Hier, in Petersburg, in deze prachtige zaal, heeft men de Russische boer uitgevonden, heeft men honderden boekdelen en opera's aan hem gewijd! Ik ben bang dat dit spel met een groot bloedbad zal gaan eindigen. . .!”

En het volk heeft gesproken! Luister maar eens wat de matroos Tsjoegai de anarchist Tsjorny antwoordde toen deze meende dat de rovers de explosieve stof van de revolutie waren:

„Maar er moet toch eens een eind komen aan deze verwarring. Jij meent een revolutionnair te zijn, maar je vecht alleen om jezelf te verrijken! Maar er zal toch eens gewerkt moeten worden! Jullie rovers, of zoals wij ze noemen, bandieten, zijn ververde mensen die niet kunnen werken. De bandiet zal nooit gaan werken! Waarom zou hij ook? Wat voor het grijpen ligt dat neemt hij! Hoe moet dat dan? Iemand moet toch voor hem werken, is het niet?”

Het was ook hard nodig dat het volk zijn stem verhief en zich teweêr stelde tegen de witte terreur:

„Kozakkenluitenant Zmiëw brulde:

'Opstaan, Jodenzeug!'

De onderwijzeres ging staan en bewoog nauw hoorbaar de lippen:

'Ik ben geen Jodin, dat weet u heel goed, en als ik het wel was dan zou ik daarin geen misdaad zien.'

'Allang in de partij?'

'Ik ben geen communiste. Ik hou van kinderen en hou het voor mijn plicht ze te lezen en schrijven te leren. In het dorp kan negentig procent noch lezen noch schrijven.'

'Kleed je uit!'

Er liep een siddering over haar lief gezicht. Zij begon haar geruite mantel los te knopen en trok hem, als in slaap, uit.

'Hooft u eens! Hooft u eens!'

Zij strekte afwerend een hand naar de officier uit.

'Hoe kunt u! Hoe kunt u!'

Buiten schreeuwde er een met hartverscheurende stem. Maar de kozakkenluitenant vleeft bij zijn:

'Je broek uit, loeder!'

'Schoft!' schreeuwde de onderwijzeres hem toe. Haar ogen vlamden. 'Schiet me neer, beesten, monsters! Jullie zullen de vergelding niet ontlopen!'

Toen echter pakte de officier haar beet en smet haar met kracht tegen de grond. Twee kozakken tilden haar rokken op, hielden haar hoofd en benen vast, waarna de officier zonder zich te haasten achter de tafel vandaan kwam. Terwijl hij haar de broek van de dijën scheurde kwam er een vale glimlach over zijn grauwe gezicht. Hij haalde met de zweep uit en sloeg het meisje uit alle macht op haar schaamdeel. . .”

In dit machtige boek, waarin het wemelt van de mensen, mensen uit alle lagen van het volk, mensen met allemaal hun eigen gevoel en stem, in dit boek vol oorlog, opstand en avontuur ontbreekt ook de vrolijke noot niet. Kozma Koezmitsj, een pope, die onder het regime van de tsaar was gearresteerd we-

gens vrijdenkerij en later per ongeluk in het rode leger terecht kwam, werd door zijn legercommandant tegen 'Maria-Voorspraak', de dag waarop de Russische bruidjes wensden te trouwen, naar een dorp gestuurd.

'Ga, Koezma,' had hij gezegd, 'trouw me die wichten die mij de kop gek zehren en maak het dorp rijk voor de graanvorderingen.'

En Koezma ging en ontving in een armelijke hut een deputatie vrouwen. 'Ze zeggen dat de oude gebruiken zijn afgeschapt. Maar wij zijn vóór die gebruiken, vadertje. Je viert maar eenmaal bruiloft, maar leven doe je lang, is het niet zo?'

'Een lang leven zal veel goeds geven. Maar waar knelt de schoen bij jullie?'

'Ze zeggen dat u een weggejaagde pope bent?'

'Dat klopt.'

'Maar waarom?'

'Als vrijdenker. Ik heb ruzie met God.'

'Dus dan zal het kerkelijk huwelijk ongeldig zijn?'

'Waarom dan, als de meisjes het graag willen? Ik zal ze trouwen en in het boek inschrijven. Zelfs het kerkconcilie kan het huwelijk niet ongedaan maken. Ook de bruidskroon zal ik haar opzetten, als een ruitenvrouw, en ik zal ze om het altaar heenleiden en vragen wat betamelijk is en we zullen zonder zonde en in volledige vreugde feestvieren. Wat wil je nog meer?'

'We hebben nog ongedoopte zuigelingen die geen naam hebben.'

'Hoeveel?'

'Ze zijn nauwelijks te tellen. Een massa.'

'En lusten ze ongedoopt hun flesje niet meer?''

Zestien bruidsparen trouwde hij, die hij na de plechtigheid als volgt toesprak:

'De Russische mens groeide op als het wilde steppegras en wist niet eens zijn naam. De heren heersten, de kooplui schraapten geld bij elkaar, onze stand zwaaide het wierookvat en jullie, lieve schonen, zou in die vervloekte tijd geen heet bloed door de aderen zijn gevloeid, maar jullie zouden zonder te bloeien verwelkt zijn als de bloesems in het steppengras.'

Koezma nam in gedachten zijn kalotje af en krabde zich zijn kale kop. Eén der bruiden vroeg schuchter: 'Kunnen we nu gaan?'

'Nee, even wachten. Maar mij was het aan het eind van mijn leven beschoren de gerechtigheid zelf te zien. Zij is niet zoals Nekrasow over haar geschreven heeft. Heb jullie dat wel eens gelezen? Nee, en ook niet zoals ik vroeger op eenzame avonden bij het vissen in de rivier of bij het houtvuur, als ik naar de muggen in mijn nek sloeg, over haar droomde. Krijgshaftig, dreigend, onverzoenlijk is de gerechtigheid. . . Ik wil niet verhalen dat ze me dikwijls schrik heeft aangejaagd. . . Als de machinegeweren beginnen te ratelen en de ruiters met de sabel in de vuist komen aangesuisd, dan vergaat iemand de hele filosofie. Gerechtigheid vind je noch daar,' hij wees op het koepeldak, 'noch om je heen. Gerechtigheid, dat ben je zelf, onbevreesde mens. Wens en waag. Wat staan jullie me aan te kijken? Spreek ik soms onbegrijpelijk? Ik ben hier gekomen om jullie te leren feestvieren. Jullie,' hij wees ze stuk voor stuk aan, 'Olga, Nadja, Stosjka, Katerina zullen vandaag zó dansen dat de dorsvloer er van kraakt en de ogen van Nikolai, Fjodor en Iwan als waanzinnig zullen fonkelen. Dat is alles. De prediking is afgelopen.'

Koezma Koezmitsj keerde zijn toehoorders de rug toe en verdween in de sacristie.

De veelzijdigheid van deze trilogie en de echtheid van de daarin voorkomende personen blijken voldoende in de hier geboden fragmenten.

De Lijdensweg werd uitgegeven door de uitgeverij Pegasus. De drie delen waaruit de trilogie bestaat, n.l. I De zusters, II Het jaar achttien en III Grije morgen zien er in hun groene banden, die elk ruim zeshonderd bladzijden bevatten, zeer fleurig uit. Het romanpapier is uitstekend. Men kan het complete werk met zijn tweeduizend bladzijden bekomen voor de luttel prijs van f 19.50.

GERARD DEN BRABANDER.

Politiek banditisme in Australië

IN 1950 kwam heel vrijheidlievend Australië tegen de regering in het geweer. Waarom? De communistische schrijver Frank J. Hardy had na zeer veel moeite — met geleend geld, daar geen enkele uitgever tot publicatie wilde overgaan — zijn roman „Macht zonder glorie” *) uitgegeven, met behulp van vrienden die het boek hielpen drukken en binden. Ondanks de boycot van de boekhandelaren was de eerste oplage van 8.000 ex. binnen enkele weken uitverkocht. Toen zelfs een overval van de politie op de drukkerij niet kon verhinderen dat de tweede oplage gereed kwam, werd Hardy gearresteerd en onder beschuldiging van laster in de gevangenis geworpen. Daarop volgde de geweldige protestcampagne, waarin arbeiders en intellectuelen zij aan zij werkten om de schrijver en dus ook de vrijheid van drukpers te verdedigen.

Waarom was de Australische reactie zo verbitterd op Hardy? Omdat hij in dit prachtige boek de waarheid vertelt over de sociale, economische en politieke ontwikkeling van Australië gedurende de laatste 50 jaar.

Rondom de figuur John West, die zich door leugen, bedrog, diefstal en zelfs moord weet op te werken van werkloze tot millionair, een „steunpilaar” van de maatschappij, bezitter van tientallen fabrieken enz. tekent hij ook onbarmhartig de corruptie en verrotting onder de leiders van de Labourpartij. Hij laat zien op welke wijze de hogere katholieke geestelijkheid zijn rol speelt in de politiek. In feite vind je in dit boek aanschouwelijk onderwijs over het „omkopen” van de bovenlaag van de arbeidersklasse door de bourgeoisie, zie je hoe in de praktijk in de jaren voor de tweede wereldoorlog in Australië — precies zoals in alle kapitalistische landen — de leiding van de rechtse sociaal-democratie haar lakeiendiensten verrichtte voor de bourgeoisie, hoe zij het georganiseerde steunpunt van de reactie in de arbeidersbeweging werd.

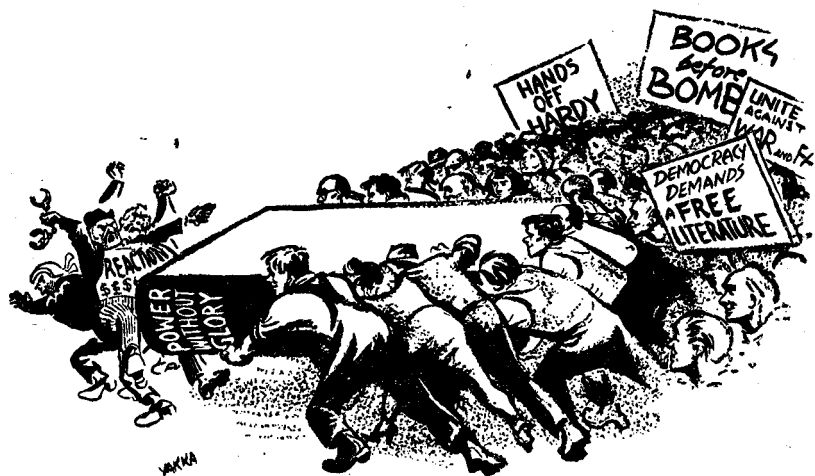
Machtig zijn de beschrijvingen van de manier waarop parlementsleden worden gekocht, verkiezingen „gewonnen”, regeringen gemaakt of gebroken.

Tegenover al deze rotheid van de kapitalistische maatschappij toont Hardy ons ook hoe uit de arbeidersklasse de communistische partij ontstaat, groeit en zich ontwikkelt tot de draagster van alles wat gezond, nieuw en goed is, te midden van deze verrotting. Het boek eindigt dan ook met een geweldig optimisme.

Aan het eind gekomen weet de lezer dat dit kapitalistische stelsel steeds verder aftakelt en ten ondergang is gedoemd — zoals dit ook bij John West het geval is. Maar hij weet ook, dat er geen enkele macht is, die in staat is de arbeidersklasse onder leiding van haar communistische partij te verhinderen, het volk naar een gelukkige, welvarende maatschappij te leiden, naar een maatschappij zonder crises, werkloosheid en oorlog, zoals ook Australië deze in de laatste 50 jaar heeft meegemaakt.

Een jaar na het verschijnen van dit grandioze werk werd dit bevestigd. De Australische regering probeerde toen de Communistische Partij ongrondwettig te verklaren, waardoor ze verboden zou kunnen worden. In het referendum,

*) Uitg. Pegasus, f 9.50.

Het boek „Macht zonder glorie” in handen van de arbeidersklasse tegen de reactie.

dat daarover werd gehouden, besliste het volk anders en het zei in grote meerderheid, *nee* tegen de regering. De aanval op zijn communistische partij werd door het volk afgeslagen.

„Macht zonder glorie” is een boek van de allergrootste betekenis. Ook voor ons, omdat het velen in ons land de ogen zal openen over de rol van de Romme's, de Drees' en de Vorrinks. Het kan daarom niet genoeg gekocht, gelezen, ja zelfs bestudeerd worden.

We willen tenslotte de hoop uitspreken dat dit werk er toe mag bijdragen dat eerlang ook in ons land een dergelijk boek zal verschijnen. De ontwikkeling in ons land sinds het ontstaan der SDAP in 1894 geeft in ieder geval stof te over voor een werk van deze soort.

JACK DE LOUW

Iwan Nowikow: Aantekeningen van een hoofdonderwijzer

DE schrijver van dit aardige boekje *) heeft 40 jaar voor de klas gestaan, waarvan 25 als hoofdonderwijzer. Hij kan dus de tijd van vóór de revolutie vergelijken met tegenwoordig.

Hij vertelt over zijn leerlingen, geeft voorbeelden van hun manier van werken en eindigt met een beschrijving van de verschillende betrekkingen, die de jongens en meisjes van zijn school gekregen hebben.

*) Pegasus, Nieuwe Tijd Reeks, 55 pag., 25 cent.

Naast de boeken van Makarenko en van Kalinin zijn deze „Aantekeningen” leerzame lectuur voor alle ouders en opvoeders.

Janusz Urbanski: Hedendaags muziekleven in het land van Chopin

EEN fraaie brochure, met talrijke foto's geïllustreerd, uitgegeven door de vereniging Nederland—Polen. Ieder die zich voor de opbloei van het geestelijk leven in de Volksdemocratieën interesseert, zal er veel wetenswaardigs in vinden.

HUMOR ALS WAPEN

Theo Thijssen: *Kees de jongen*

Hjalmar Bergmann: *Katja in rok*

Thornton Wilder: *De hemel mijn beloning*

Michael Innes: *Het geval van de reizende jongen*

VIER nieuwe, satyrische deeltjes van de goedkope Prisma-reeks*), die in verheugende mate vrij zijn van oorlogspropaganda, sexuele perversiteit en verheerlijking van bruut geweld. Met andere woorden: vier verhalen van goede schrijvers, die stuk voor stuk, ieder op zijn manier, de draak steken met bepaalde burgerlijke denkbeelden, bekrompenheden, en zelfs in het geval Wilder op een gemoedelijke wijze met het kapitalistische maatschappelijk stelsel als zodanig. Dit wil niet zeggen, dat de Zweedse, de Amerikaanse en de Britse schrijver zelf niet kapitalistisch denken; zij aanvaarden het stelsel echter niet voor het volle pond, zij staan kritisch tegenover zijn uitwassen. Zij trachten de maatschappelijke tegenstellingen om hen heen objectief waar te nemen, de gedachten van hun lezers te verhelderen, hoewel zij zelf geen oplossing weten en ook niet geloven dat er een oplossing bestaat. Helaas geldt dit niet voor Thijssen, schoolmeester en Kamerafgevaardigde van de SDAP, die blijkens het slot van zijn boek, als gevolg van de crisisjaren wel even heeft getwijfeld aan de theorie van de geleidelijke vooruitgang, die zijn partij propageerde, maar die zich toch niet heeft kunnen opwerken tot een critische veroordeling daarvan.

Toch is het goed, dat „*Kees de jongen*” herdrukt werd. Ondanks zijn reformistische en vaak direct arbeidersvijandige inslag geeft het een scherp beeld van de worstelende kleine middenstand in de crisisjaren, waaruit slechts één conclusie getrokken kan worden: zonder leiding en bondgenootschap van de arbeidersklasse gaat hij onherroepelijk te gronde, opgeslokt door het groot-kapitaal.

„*Katja in rok*” is een luchtige per-

siflage op de middenstandsverhoudingen in een Zweedse provinciestad, zonder meer. Het treedt niet buiten de kleine kring van de z.g. élite, die als een kunstmatig geïsoleerd eiland wordt weergegeven; maar in zijn beperktheid is de uitwerking van dit gegeven even amusant als een geestig sprookje.

Van heel wat zwaarder kaliber is „*De hemel mijn beloning*”. Ook dit speelt in een kleinburgerlijk milieu, evenals de beide vorige. Daar het terrein hier echter de Verenigde Staten is, en de hoofdpersoon een handelsreiziger die in Ghandi en Tolstoi gelooft, bestrijkt het boek een veel ruimer maatschappelijk en ideologisch gebied dan gewoonlijk in het lichte roman-genre wordt aangetroffen. De grote verdienste van de schrijver is, dat hij geen oplossing geeft en toch niet de onder z.g. „linkse” schrijvers gebruikelijke nederlaagstemming wekt. De conflicten van de democratisch-gelovige christen met zijn omgeving zijn niet van de lucht, hij wordt geslagen, getrapt en gearresteerd, maar het is geen pathetische figuur, die voorbestemd is om het loodje te leggen, hij houdt stand en krijgt zelfs een beter inzicht in de ondoelmatigheid van zijn dogma's. „*De hemel mijn beloning*” geeft een satyrisch portret van een door en door eerlijke Amerikaanse burger, die de werkelijkheid zeer verwarrend, maar niet hopeloos vindt.

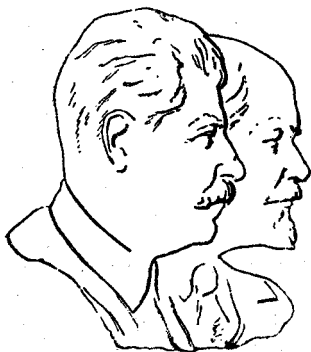
Schematisch in elkaar gezet, zoals de meeste detectiveverhalen, doet „*Het geval van de reizende jongen*” niettemin pogingen om levensechte figuren uit te beelden in een levensechte wereld. Hiervan getuigen de humoristische weergave van de „hogere standen”, uitgebeeld door een rijke atoomgeleerde en een doctor in de Engelse letteren, de maatschappelijke kritiek op

*) Uitg. Het Spectrum, prijs f 1.25.

Amerikaanse oorlogspropaganda en perversiteit in de film, de levendige beschrijvingen van het Ierse landschap en de Ierse bevolking. De tekorten van het boek springen echter onmiddellijk in het oog wanneer men het vergelijkt met „Het spionagegeval Alan Baird” van Dyson Carter. M. Innes gelooft in de eerlijkheid en doelmatigheid voor de bevolking van het politie-apparaat, of doet alsof; hij gebruikt een sensationeel gegeven (het stelen van atoomgeheimen) terwijl hij met een beetje nadenken kon weten dat elk verhaal over atoomspionage, dat niet de politieke intriges die er achter zitten onmaskert (zoals Dyson Carter het doet), de oorlogstemming, waar hij tegen is, in de hand werkt.

Dit wijst op een gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel als schrijver, dat des te betreurenswaardiger is, omdat uit verschillende gedeelten blijkt, dat Innes werkelijk goed zou kunnen schrijven, met wat meer eerlijkheid en moed en wat minder aristocratisch-burgerlijk klassegevoel. (In verband hiermee is de vertaling van minder belang. Toch vinden wij dat onkruid zoals: twijfels, geproletariseerd, tegenkanten — voor nadelen —, al goed — voor allright — uitgewied dienen te worden.) Als gaaf en in alle opzichten bevredigend boek steekt „Het spionagegeval Alan Baird” dan ook mijlen ver boven „Het geval van de reizende jongen” uit.

S.P.

nieuwe bijdragen tot de bibliotheek van het Marxisme-Lenisme

„Lenin, keuze uit zijn werken”, deel III, en „Stalin, keuze uit zijn werken”, deel II

BIJ Pegasus zijn onlangs twee nieuwe verzamelbundels verschenen *) met een reeks van de belangrijkste werken van onze grote leermeesters, Lenin en Stalin. De voornaamste inhoud van Lenin Deel III wordt ingenomen door Lenins beroemde werk: „Staat en Revolutie” en „De proletarische revolutie en de renegaat Kautsky”. Deze beide werken van Lenin, verschenen kort voor de Octoberrevolutie (het eerste) en enige maanden na de vestiging van de Sowjetmacht (het tweede) hadden vooral ten doel, de leer van Marx en En-

*) Pegasus f 1.—.

gels te verdedigen tegen de vervalsingen, die de opportunisten van de Tweede Internationale, met Kautsky aan het hoofd, op deze leer pleegden.

De heren van de Tweede Internationale wierpen zich op als verdedigers van de burgerlijke democratie, zij noemden zich aanhangers van de „volledige”, de „zuivere” democratie. In bovengenoemde werken heeft Lenin op schitterende wijze niet alleen de leugenachtigheid en de onhoudbaarheid van deze stellingen der toenmalige rechtse sociaal-democraten aangetoond, maar op grond van de ervaringen van de revolutie van 1905 en van 1917 bewezen dat het proletariaat in 1917 met het stichten van de Sowjet-macht en het vestigen van de dictatuur van het proletariaat de enig juiste weg bewandelde om aan de dictatuur van de klassenvijanden, de tsaar, de landheren en de bourgeoisie een einde te maken. Lenin beschouwde de dictatuur van het proletariaat als een bijzondere vorm van klasseverbond van het proletariaat en de boerenbevolking, hij beschouwde de proletarische dictatuur (en terecht) als een oneindig hogere vorm van democratie, dan de kapitalistische democratie of wel de dictatuur van de bourgeoisie.

Lenins boek „Staat en Revolutie” en ook zijn verdere uiteenzettingen over dit belangrijke vraagstuk hebben in alle landen een ontzaglijke rol gespeeld in de strijd tegen de vervalsers van het marxisme van het slag Kautsky. Lenins conclusie was: „Doordat het marxisme de arbeiderspartij opvoedt, voedt het marxisme de voorhoede van het proletariaat op, die in staat is de macht te grijpen en het *gehele* volk naar het socialisme te leiden, de nieuwe orde te besturen en te organiseren, leraar, leider, aanvoerder te zijn van alle werkenden en uitgebuiten bij de inrichting van hun maatschappelijk leven, zonder de bourgeoisie en tegen de bourgeoisie.”

Terwijl Lenin in algemene trekken de wegen van de geleidelijke overgang van het socialisme naar het communisme aangaf, heeft kameraad Stalin in de periode die daarop volgde, aan het hoofd van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie de opbouw van het socialisme geleid en letterlijk in alle belangrijke vraagstukken van de versterking van de Sowjet-staat en de opbouw van het socialisme de theorie van het marxisme-leninisme verder verdiept juist in het bijzonder ook wat de theorie betreft over de staat. Men vindt in de redevoering van het 17e Congres in deze verzamelbundel al de kern van Stalins opvattingen over dit vraagstuk, die hij op het 18e Congres in 1939 verder uitwerkte. Ook op dit punt bewees kameraad Stalin, dat men het marxisme niet als een dode letter mag beschouwen, maar dat men dit wapen op scheppende wijze moet hanteren. Stalins uiteenzettingen op dit punt waren een nieuwe bijdrage tot de schatkamer van het marxisme-leninisme.

De reeks van artikelen, die in deze verzamelbundel zijn opgenomen, zijn in hoofdzaak gewijd aan de periode van 1929 tot 1934, de periode van het Eerste Vijfjarenplan. Het was de periode van de grote ommekeer. De Sowjet-macht ging op grond van het eerste Vijfjarenplan over in een versneld tempo tot de opbouw van de zware industrie, de sleutel tot de overwinning van het socialisme. De opbouw van de zware industrie zou vele problemen tegelijk oplossen. Het land zou voorzien worden van alle noodzakelijke machines, de landbouw zou in de eerste plaats tractoren krijgen, de lichte industrie zou van alles kunnen voorzien en tevens zorgde de Sowjet-staat op deze wijze voor het versterken van de verdedigingskracht van het land tegen eventuele pogingen van buiten af de Sowjet-Unie onder de voet te lopen. Voor de landbouw was deze politiek de beslissende stoot tot de collectivisatie van het land, met als resultaat de oplossing o.a. van het graanprobleem en daarmee de definitieve verhoging van de welstand van de werkers in stad en land. Stalins redevoerin-

gen en aanwijzingen over de politiek ten opzichte van het platteland, over het leren beheersen van de techniek, over de versterking van het bondgenootschap tussen stad en land zijn van ontzaglijke betekenis geweest om de opbouw van het socialisme in goede banen te leiden. De vervulling van het Eerste Vijfjarenplan in 4 jaar en enkele maanden, was tevens de genadeslag voor de uitbuitersklassen. Het 17e Congres in Januari 1934 staat in de geschiedenis bekend als het Congres van de overwinnaars. De grote problemen, die voor het land stonden aan de vooravond van het Eerste Vijfjarenplan waren toen in hoofdzaak opgelost. De wijze lijn van de partij, met kameraad Stalin aan het hoofd had gezegevierd, de voorwaarden voor de overgang naar de klassenloze maatschappij waren geschapen. De vijandige klassen waren verslagen, en met hen de agentschappen in de gedaante van de Trotskisten en Boecharinisten, die getracht hadden de Partij van het juiste pad af te brengen en door misdadige sabotage het opbouwwerk onmogelijk te maken.

Stalin ging in zijn artikelen en redevoeringen niet alleen in op de successen, maar wees ook op de tekortkomingen. Hij bleef de partij en het Sowjet-volk waarschuwen tegen onderaards gewroet, tegen de ideologische vervalsingen van het Trotskisme. Hij deed dit o.a. in de brief aan een tijdschrift „Proletarische Revolutie”, waarin hij scherp stelling neemt tegen een artikel dat hij trotskistische contrabande noemde. Dit laatste artikel was van buitengewoon belang voor de ideologische versterking van de partijaders zowel in de Sowjet-Unie zelf, als ook voor de communistische partijen in het buitenland. Kameraad Stalin bewees o.a. tegen de valse beschuldigingen der Trotskisten in, dat de Russische revolutie niet alleen de particuliere zaak is van de Russen, maar dat zij juist omgekeerd de zaak was van de arbeidersklasse van de gehele wereld, dat de vraagstukken van de Russische revolutie tevens de voornaamste vraagstukken waren van de wereldrevolutie. Dat het consequente internationalisme van de Bolsjewiki een voorbeeld was van proletarisch internationalisme voor de arbeiders van alle landen.

Deze tweede Stalin-verzamelbundel bevat verder nog de rede van Stalin over de grondwet, uitgesproken in 1936, waarin de historische overwinningen van het Sowjet-land waren vastgelegd.

Tenslotte bevat dit deel de beroemde redevoering van Stalin voor zijn kiezers in Februari 1946, waarin hij de wegen aangaf voor het herstel van het land en voor de overgang van het socialisme naar het communisme.

Het behoeft nauwelijks een betoog, dat deze delen in het bezit moeten komen van ieder vooruitstrevend mens.

C.S.

In een hogere faze van de communistische maatschappij, nadat de knechtende onderdrukking van de individuën onder de verdeling van de arbeid, en daarmee ook de tegenstelling tussen geestelijke en lichamelijke arbeid is verdwenen; nadat de arbeid niet slechts bestaansmiddel, maar zelf de eerste levensbehoefte is geworden; nadat met de alzijdige ontwikkeling van de individuën ook de productiekrachten zijn toegenomen en alle bronnen van de gemeenschappelijke rijkdom rijker vloeien — pas dan kan de enge burgerlijke rechtshorizon doorbroken worden en kan de maatschappij op haar vaandel schrijven: Van ieder volgens zijn bekwamheden, aan ieder volgens zijn behoeften!

K. MARX

(Randglossen zum Programm der Deutschen Arbeiterpartei).

Over „De interne partijstrijd” door Lioe Sjao-sji

DE schrijver van dit boekje bezit, zoals vele Chinese schrijvers over politieke onderwerpen, het vermogen, belangrijke problemen in een zeer eenvoudige taal, maar toch diepgaand uiteen te zetten. Lioe toont aan dat de interne-partijstrijd de weerspiegeling van de strijd buiten de partij is. De communistische partij, als de partij van de arbeidersklasse en alle uitgebuiten, is nauw met de massa verbonden, vernieuwt zich en breidt zich uit met nieuwe mensen uit deze massa. Deze verbondenheid en uitbreiding brengt met zich mee, dat er ook steeds onklare en onjuiste gedachten, die als gevolg van vijandige ideologieën in deze massa leven, binnen de partij gebracht worden. Tevens maakt de vijand van onstandvastige elementen gebruik om de partij van binnen uit de beïnvloeden. De partij heeft echter de eenheid nodig om haar taak te vervullen. Geen opgelegde eenheid — maar een vrijwillige, bewuste eenheid. Hieruit vloeit voort, dat deze strijd alleen gevoerd mag worden over de afwijkingen van ideologische en principiële aard. Uitvoerig toont de schrijver dit met allerlei voorbeelden aan. Zo verkrijgt men eenheid van wil en handelen. In alle andere vraagstukken van dagelijkse politiek, over kwesties van zuiver praktische aard moet men tot overeenstemming komen, zonder dat men deze tot een interne partijstrijd maakt. De strijd wordt in de eerste plaats tegen verkeerde ideologieën en afwijkingen gevoerd en mag niet ontaarden in persoonlijke ruzies over allerlei onbelangrijke zaken. Wordt de strijd gevoerd op de juiste wijze, dan beantwoordt hij aan zijn doel. Het doel van de interne partijstrijd is, de partij en de kameraden, die fouten gemaakt hebben, op te voeden.

„Daarom is zulk een strijd binnen de partij absoluut noodzakelijk en kan niet worden vermeden. Iedere gedachte om te trachten de interne partijstrijd te vermijden, of om zich te onthouden van critiek op de fouten van anderen, opdat zij onze fouten niet zullen critiseren, is geheel verkeerd”, zegt Lioe.

De schrijver wijst op twee tendenzen. De ene van verzoeningsgezindheid, de andere die van elke kleinigheid een grote strijd wil maken. Beide tendenzen bedreigen de eenheid van wil en handelen van de partij.

Dit boekje zal niet alleen voor onze partijleden zeer verhelderend werken, maar het zal ook niet-partijleden een goed inzicht geven in het feit hoe de democratie in onze partij werkt.

B.G.

Een rustige zomer

UIT de verte klonk het lawaai van Piccadilly gedempt door de zorgvuldig gesloten vensters van de voorname club, waar Lord Smith en Lord Brown in diepe leunstoelen gezeten waren met whiskyglazen voor zich en verdiept in de gebruikelijke bezigheid van deze club: zij lazen de financiële en economische berichten van de „Financial Times”.

Op hetzelfde ogenblik lieten zij allebei hun krant vallen, die ritselend op de vloer viel — waardoor het verdienstelijke 90-jarige lid McQuargl uit zijn welverdiende slaapje wakker werd.

„Een rustige zomer,” vond Lord Smith.

„Hm. Rustig,” antwoordde Lord Brown.

„Er komt nu geen oorlog,” zei Lord Smith.

„Nog niet,” was Lord Brown van mening.

„Een rustige zomer,” herhaalde Lord Smith.

„Ja, een rustige zomer,” gaf Lord Brown toe.

Maar Lord Smith, die een onverbetelijke kletskaus was, ging voort: „Malakka-tin is alweer gedaald.”

„Ik heb mijn aandelen verkocht,” mompelde Lord Brown.

„Gaat het niet goed, daarginds?” vroeg Lord Smith.

„Ja,” aarzelde Lord Brown, „ze zeggen dat het slecht gaat.”

„Ik heb aandelen van de Anglo-Iraanse maatschappij,” bekende Lord Smith op bezorgde toon.

„Hebt u die nog?” Lord Brown vertrok geen spier. Hij zoog aan zijn pijp en hulde zich in een wolk, die dichter was dan een Londense mist in November. En pas na een half uur vroeg hij: „Waarom?”

„Ik dacht dat we daar wel weer terug zouden komen,” zei Lord Smith.

„Als er iemand komt, zijn het de Amerikanen,” antwoordde Lord Brown kalm.

„Ze hebben mij mijn tuin afgenomen,” zei Lord Smith geërgerd.

„Wie?” informeerde Lord Brown gapend.

„De Amerikanen. Ze maken daar een vliegveld.”

„Hm. Ze hadden nog net tijd om over het Algemene Verdrag te stemmen.”

„In Frankrijk ook,” merkte Lord Smith op.

„In Frankrijk is inflatie,” antwoordde Lord Brown.

„De Fransen zijn een lichtzinnig volk,” vond Lord Smith.

„Bij ons is ook inflatie. En wij zijn niet lichtzinnig,” antwoordde Lord Brown.

„Nee, dat zijn we niet,” bevestigde Lord Smith.

„De Franse regering zal moeten aftreden,” zei Lord Brown.

„Ze zullen wel aanblijven,” sprak Lord Smith tegen.

„Waarom?” vroeg Lord Brown.

„Omdat het parlement met vakantie is,” antwoordde Lord Smith.

„In Vietnam heeft het parlement geen vakantie,” wierp Lord Brown tegen.

„Daar krijgen de Fransen op hun kop,” zei Lord Smith en voegde er aan toe: „Het is een lichtzinnig volk.”

„Wij krijgen in Malakka ook op onze kop,” merkte Lord Brown op. „En zijn niet lichtzinnig”.

„Dat zijn we niet,” stemde Lord Smith toe.

„Bij ons heeft het parlement ook vakantie,” zei Lord Brown en kwam zo weer op zijn oorspronkelijke onderwerp terug.

„Hm. Ze hadden nog net tijd om over het Algemene Verdrag te stemmen,” zei Lord Smith.

„Dat was goed, hè?” vond Lord Brown.
„Heel goed,” erkende Lord Smith. „De Duitsers worden bewapend.”
„Ze hebben mij mijn afzet in Brazilië afgepakt,” zei Lord Brown.
„Wie?” vroeg Lord Smith belangstellend.
„De Duitsers,” bromde Lord Brown.
„Hm,” zei Lord Smith gelaten, „ze werken nu eenmaal goedkoper.”
„Ik ga 500 arbeiders ontslaan,” merkte Lord Brown onverschillig op.
Lord Smith gaapte: „Het zullen er nog wel meer worden. De Amerikanen...”
„Zegt u nu niet weer hetzelfde,” mopperde Lord Brown. „Ze hebben uw tuin afgepakt, dat weet ik.”
„Nee,” zei Lord Smith. „Ze verbieden ons om met het Oosten handel te drijven.”

„Ja, dat doen ze,” bevestigde Lord Brown.
„Dat is erg,” stelde Lord Smith vast.
„Heel erg,” stemde Lord Brown toe.
De Methusalem McQuargl werd wakker en keek nijdig naar de twee klets-kousen. De mensen zijn nu anders als in mijn jonge jaren, dacht hij bij zichzelf. Waar hebben die druktemakers het toch over, op zo'n rustige zomeravond?
De klok van de Westminsterabdij in de buurt sloeg vijf.
Lord Smith belde, bestelde thee en zei: „De Amerikanen...”
„Ja, dat weet ik,” viel Lord Brown hem in de rede, „Ze hebben uw tuin afgenomen.”

„Nee. Ze hebben onze afzetmarkten in Australië, in Nieuw Zeeland en in Indië afgenomen.”

„Vergeet Canada niet,” hielp Lord Brown hem herinneren.

„Ja, Canada ook,” gaf Lord Smith toe.

„En hoe staat het met Egypte?” vroeg Lord Brown.

„Het Suez-kanaal blijft van ons,” meende Lord Smith.

„Voorlopig,” merkte Lord Brown droogjes op. „De Amerikanen...”

„Hebben ze uw tuin ook afgenomen?” vroeg Lord Smith geïnteresseerd.

„Nee. Maar het kanaal zullen ze ons wél afnemen,” antwoordde Lord Brown.

„Ik heb mijn aandelen allang verkocht,” glimlachte Lord Smith.

„Ik ook,” zei Lord Brown tevreden.

Lord Smith dronk zijn thee op en daar begonnen zijn hersencellen van te werken. „Konden we maar aandelen van het Wolga-Donkanaal kopen,” zuchtte hij.

„U bent altijd een onverbeterlijke dromer geweest,” berispte Lord Brown hem.

Toen zwegen zij een hele tijd en dachten aan de stapels nutteloze, waarde-loze aandelen, die zij maar koppig in hun brandkasten bewaarden in plaats van er hun kleinkinderen mee te laten spelen.

Lord Smith was de eerste die gaapte. „Een rustige zomer,” zei hij.

„Een rustige zomer,” zei Lord Brown instemmend. „Er gebeurt absoluut niets.”

Van het Trafalgar-plein in de buurt kwam lawaai. Daar protesteerde de een of andere troep onverantwoordelijke elementen tegen de duurre en tegen de oorlogsvoorbereidingen.

De beide Lords hoorden het niet meer. Vermengd met het diepe basgeluid van McQuargl klonk hun gesnurk en vulde de zaal van de voorname club met de welluidende klanken uit hogere sferen.

JIRI HRONEK

Zojuist verschenen:

J. STALIN:

**„De economische vraagstukken
van het socialisme in de
Sowjet-Unie”**

Een werk van onschatbare waarde — niet alleen voor de volkeren van de Sowjet-Unie, die er concrete, diep doordachte aanwijzingen voor de geleidelijke overgang van het socialisme naar het communisme in vinden, maar ook — door zijn ontleding van en zijn conclusies uit de economische ontwikkeling na de 2e wereldoorlog — voor allen die de vrede, de vrijheid en de democratie liefhebben en willen veredigen.

Op basis van de economische ontwikkeling behandelt Stalin het allesbeheersende vraagstuk van oorlog of vrede, waarbij hij vaststelt dat, hoewel de tegenstellingen tussen kapitalisme en socialisme theoretisch gezien zonder twijfel groter zijn dan die tussen de kapitalisten onderling, in werkelijkheid de tegenstellingen in het kapitalistische kamp zich steeds meer toespitsen en zelfs onvermijdelijk tot onderlinge oorlogen zullen leiden.

Van buitengewoon belang zijn in dit verband Stalin's opmerkingen over de dreiging van het op revanche beluste Duitse imperialisme, terwijl tevens het perspectief van de steeds in omvang toenemende vredesbeweging en de mogelijkheid, een nieuwe wereldoorlog te voorkomen, besproken worden.

Een ieder beschouwe het als zijn plicht, dit uiterst belangwekkende werk van Stalin te kopen, te lezen en te bestuderen.

93 pag. f 0.60

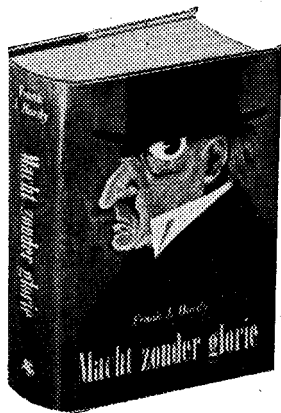
BOEKHANDEL PEGASUS

Leidsestraat 25, Amsterdam-C., Giro 173127

Een belangrijke gebeurtenis is
zonder twijfel het verschijnen van

Frank J. Hardy's roman:

„Macht zonder glorie”

Met grote meesterschap der persoonsuitbeelding tekent Frank Hardy de weg van de gangster John West naar de macht — een weg van misdaad bij iedere stap. Winzucht is de drijfveer van de handelingen van John West en zijn medeplichtigen: de industriëbaronnen, de heren van de staat. Als pionnen op het schaakbord worden de figuren van regeringsambtenaren en afgevaardigden, rechters en ministers opgeschoven.

„Macht zonder Glorie”, zonder twijfel behorend tot de meest spannende romans van de laatste

tijd, werd niet in de eerste plaats geschreven om sensatie te verwekken. Frank Hardy wil ons een beeld geven van de ontbindende krachten, die in de Australische samenleving aan het werk zijn, maar ook van de nieuwe krachten, die opkomen.

Dat „Macht zonder Glorie” bovendien naar op waarheid berustende feiten geschreven werd, bleek bij het verschijnen van de 1e editie. Frank Hardy werd aangeklaagd wegens smaad en zelfs gevangen gezet. Na een prachtige gezamenlijke actie van intellectuelen en arbeiders werd hij vrijgesproken. Het verbod van de 2e druk moest worden ingetrokken.

849 pag. Prijs f 9.50 in linnen prachtband.

BOEKHANDEL „PEGASUS”

Leidsestraat 25 — Amsterdam-C. — Postgros 173127